Google

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Google

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på http://books.google.com

L. Dam C 13 E .1

Touring d.d.

H. Maynard.

[redacted]

Formularbog,

indeholdende

Formularer

til de vigtigste i det borgerlige Liv forefaldende Kontrakter og andre Dokumenter,

tilligemed

udforlige Anviisninger til de Rets- og Forsigtigheds-regler, som ved slige Dokumenters Affatning og Udstædelse bør iagttages.

Af

D. J. Anders Sandøe Örsted,

Gehrime-Statsminister, General-Procureur, Storkors af Dannebroge og Dannebrogsmand.

5te gjennemseete og med de fornødne Rettelser og Tilføininger forsynede Udgave.

Kjøbenhavn, 1844.

Forlagt af F. V. Feldenfeldt.

Trykt hos H. S. Brill.

BODLEIAN LIBRARY
OCT
27
1926
OXFORD.

Indhold.

Eide.

Aager 284, 298
Accomodations-Obligationer 304–305
Adoptionsbevillinger 480–482
Advis 323
Afdrag, ang. Virkningen af Udeblivelse dermed . . 285–286
Afgifter, ved Kjøb og Salg, s. Skjøder.
— hvorvidt ½ p. C. Afgiften finder Sted ved Mageskifte 99–100
— ved Forpagtning, forskjellige Maader at bestemme samme paa 136–137
— ved Fæstebreve i Danmark 201–202
— ved Arvefæste 217–218
See iøvrigt Fattigafgift, Skatter.
Afkald paa Arv . . . . . 406 Not. *)
— for Umyndiges Midler 406–410
— Formularer 408–410
See for Resten Stemplet Papir, Tinglæsning.
Aflysning . . . . . 51–52 cfr. 210
Afskrivning paa Haandskrift . . . . . 47–48 cfr. 177
Aftægts-Kontrakter s. Undertægts-Kontrakter.
Anfordringsſedler 281
— Formular 351–352
Anstand s. Udsættelse.
Ansøgninger, derom i Almindelighed 446–454
— om Bielsebreve 454–455
— om Tilladelse til Ægteskab i de forbudne Grader . 455–458
— om Skilsmisse 458 464
— om Bevilling til at sidde i uskiftet Bo 465–474 cfr. 546-553
— om Testamenters Confirmation 474–476
— om facultas testandi 476–478
— om at Sønner og Døttre maae gaae i lige Arv . 478–480
— om Adoptionsbevilling 480–482
— om Midlers Indtagelse i Overformynderiet udenfor de lovbestemte Tilfælde 483–492
— om Myndighedsbevilling 492–491

Side.

Ansøgninger om Bevilling til at være myndig under Kuratorer 494–497
— om Eftergivelse af Svende- eller Drengeaar . . 497–501
— om Bevilling til Haandværksdrift paa Landet . . 502–509
— om Naturalisation 509–512
— om Bevilling for en fremmed Jøde til at nedsætte sig her 512–516
— om Pension 516–519
— om Bevilling til Proclama 520–523
— om Protectorium 523–525
— om Bevilling til Mortificationsdoms Erhvervelse . 525–529
— om fri Proces 531–535
— om Bevilling til at føre nye Vidner og fremlægge nye Dokumenter 535–539
— om Oprejsningsbevilling 539–542
Anvisninger 281–282, 354–356
Appel af Samfrændeskifter 550
Arbeidsleie s. Lære- og Tyende-Kontrakter.
Arrest, fortrinlig Ret dertil tilkommer Veksel- og Vekselobligations-Kreditorer 293, 331–332
Arv ventendes kan bortgives 106
— Afkald paa . . . . . 406 Not *)
— Bevilling til at Sønner og Døttre maae tage lige Lod 478–480
See forresten Overformynderie, Testamenter.
Arveforeninger, Begrebet derom 110
— hvorvidt de kunne indgaaes af Umyndige 111
— hvilke Former derved bør iagttages 112–113
— Formular 122–123
See for Resten Konfirmation, Testamenter, Umyndige.
Arvefæstebreve, derom i Almindelighed 216–233
— hvori differere fra Fæstebreve 216
— 2 Slags Arvefæstere 216–217
— om de deraf opstaaende Rettigheder og Forpligtelser 217–219
— Formularer 220–233
See for Resten Afgifter, Bankhæftelse, Herlighed, Skatter, Tinglæsning.
Assignationer s. Anvisninger.
Attester, som behøves til Skjøders Læsning s. Skjøder.
Auctioner og Auctionsconditioner, derom i Almindelighed . . . . . 410–437 cfr. 591
— Requisition af Auctionen 410–411

Side.

Auctioner, hvem det tilfalder at afholde Auctionen . 411–413
— om den til at reqvirere Auction fornødne Adkomst til Godset og om Indsigelser imod Auctionen . . . 413–415
— Auctionens Berammelse og Auctionsplakaters Udstædelse . . . . . 416 cfr. 425
— frivillige og tvungne Auctioner og de med Hensyn til disse sidste givne indskrænkende Bestemmelser 416–418, 420–422, 425–6
— Bekjendtgjørelse og Aflevering til Auctionsdirecteuren af Conditionerne for en fast Eiendoms Forauctionering . 418
— Anmeldelse bør gjøres til Vedkommende, naar den Kongelige Kasse eller et offentligt Institut har Pant i Eiendommen 418–419
— Regler for Conditionernes Affattelse ved faste Eiendommes Forauctionering 419–422
— om Transport af den ved Hammerslaget erhvervede Ret til at erholde Skjøde paa Eiendommen 423
— om rorlige Tings Forauctionering og Affattelsen af Conditionerne derfor, samt ang. Auctionscataloger 423–426 cfr. S. 436 Not. *)
— Indsigelser imod Auctionsconditionerne 426
— Formularer til Auctionsconditioner 426–437
See forresten Stempletpapir.

Bankens Udlaan mod Pant i faste Eiendomme . . . 303–4
Bankheftelse, hvad derom gjælder ved Kjøb og Salg 59–61
— ved Forpagtninger 134–135
— ved Fæste 199
— ved Arvefæste 219
Begjæring om Opbuds-Kommissarier 542–4
— om at tage et Boe som fallit under Behandling . 544–6 *)
Beneficium paupertatis og processus gratuiti . . 532–535
Bestikkelser, derom i Almindelighed 443–445
— Formularer 444–445
See forresten Stempletpapir.
Betaling, paa hvilket Sted denne bør præsteres . . . 39–40
— bør skee til Competente 46–47
— hvad derved isvrigt er at iagttage 47–52
— Tilbud deraf 50–51

*) Ang. Opbuds- og Fallit-Erklæringers Kundgjørelse, see nedenfor i dette Register S. XIX Note.

Side.
Betaling for Udførelse af Fuldmagt hvorvidt kan fordres 238, cfr. 236
Bevisbyrden 620–623
Bevillinger: Udtog af Forordningerne 23 Mai 1800 og 23 Marts 1827 683–695
— See iøvrigt Ansøgninger.
Billbreve 305–306
— See Tinglæsning.
Bodmeriebreve, Begreb derom 307–308
— hvorvidt Skibsredskab og Fragt særskilt kunne forbodmes, samt hvorvidt Skipperen kan forbodme Ladningen 307–308 Note**)
— i hvilke Tilfælde de maae udstædes, samt Virkningen af at Skipperen i saa Henseende gaaer udenfor sin Competence 308–310
— hvorvidt Bodmerie-Kreditors Risico strækker sig . . . 312
— det yngres Fortrin 313
— naar skulle indfries 313–314
— hvad der gjælder, naar den Fare, Bodmeristen skulde løbe, af en eller anden Aarsag ikke indtræder 314–315
— Formular 316–318
See forresten Præmie, Stempletpapir, Tinglæsning.
Borgerskab, dertil udkræves Fuldmyndighed 707
Borteblevne Personers Formue 596–598
Brugelighed, Pant til, s. Pantebrev.
Brugsrettigheder, hvorvidt disse i Almindelighed af den Brugsberettigede kunne overdrages til Andre . . . 38–39
Bygselbreve, derom i Almindelighed 209–216
— om Bygseltiden, og Bygselsedlen; samt hvad Leilændingen har at præstere 209–211
— om Skovhugst er Leilændingen tilladt og hvorvidt Syn er nødvendigt ved Overleveringen 212
— Bygselets Forbrydelse 212–213
— Formular 214–216
See forresten Stempletpapir, Tinglæsning.

Certepartier, derom i Almindelighed 402–3
— Formular 403–5
See for Resten Stemplet-Papir.
Anmærkning: Hvad ellers kunde søges under Bogstavet C, findes under K.

Deductionsindlæg, ... 607
Deposita s. Forvarings-Kontrakter.

Side.
Disconto af Vexler ikke bunden til Rentelovene 332
Dokumenter, almindelige Regler ved deres Oprettelse . . 1–54
See iøvrigt Kontrakter.
Dokumenter, nye, Bevilling til at fremlægge saadanne under Appellen af en Sag 536–7
Drengeaars Eftergivelse 500–501
Duplik 616

Eiendomsret, til urørlige Ting erhverves ved Skjøde, til rørlige ved Overleverelse . . . . . 56 og 58
Endossent, Endossatarius og Endossement 319
Enke, hvorvidt behøver Lavværge 22–23
— om hendes friere Raadighed over sit Gods forudsætter 25 Aars Alder 24
— kan indgaae Kaution 365
Erstatning s. Skadeserstatning.
Exceptioner, derom i Almindelighed 612–613, 617, 618 cfr. 620–623.
— nye, kunne i Almindelighed ikke fremsættes under Appellen af en Sag 537–538
Exceptio manus 4–5
— non numeratæ pecuniæ, ang. Virkningen deraf 27 cfr. 285
— kan og fremsættes mod Vexler . . . . . 321 Not.*)

Facultas testandi 476–478
Fallissement . . . . . 546*)
Fatalia appellationis 539–541
Fattigafgift, om samme finder Sted ved Mageskifte . . 100
Fledførings-Kontrakter, derom i Almindelighed 268–274
— hvad derved forstaaes 268
— Betingelserne for en saadan Kontrakts Indgaaelse 268–271
— hvad deri bør være bestemt 271–272
— hvorvidt Kontraktsforholdet ophører ved den Persons Død, til hvem man har fledført sig 271–272
— ang. Virkningen af Misligholdelse 271–272
— Formular 273–274
See for Resten Stempletpapir, Tinglæsning.
Flyttedage 170–171, 725–726
Forkyndelse af Stævninger 595–599

*) Angaaende Fallit-Erklæringers Kundgjørelse saavel til Tinge som i vedkommende offentlige Tidender, see nu Pl. 10 April 1841, hvis herhenhørende Indhold er angivet nedenfor i dette Register S. XIX Note.

Side.

Forligelsesvæsenet, Resultater af Lovgivningen derom . . . . . 551–68 cfr. 10
— hvilke Sager der høre under Forligelsescommissionens Virkekreds og Virkningen af at Commissionen urettelig gaaes forbi . . . . . 554–558 cfr. 560, 564, 569 Note
— Forligsmægling ved Retterne 555–6
— hvorledes der bør forholdes, naar Forligelsescommissionen nægter at antage en for Samme indklaget Sag. . 558
— om Klagens Affattelse 559–560
— om Kontinuations- og Kontraklage 560–561
— om Parternes Forpligtelse til personligt Møde og Virkningerne af Mangel paa behørigt Møde . . . 561–564
— hvorvidt det, der passerer under Mæglingen i Commissionen, kan gives bestrevet 564–565
— Om Forligets Affattelse 567
— om Forligs Retsvirkning 567
— hvorledes et Forlig, der formenes ugyldigt, bør søges svækket 567–8
— om Gebyrerne i Anledning af Mægling ved Forligelsescommissionen 568
— Formularer til Klager til Forligelsescommissionen 568–570
See forresten Stempletpapir.

Forpagtnings-Kontrakter, derom i Almindelighed 130–168
— om Gjenstanden derfor. 130–131, 138–139
— hvorvidt Bondejord kan være Gjenstand derfor 130–131, jvfr. 167–168 og 200
— om beneficeret Gods, hvorvidt tilladt 131
— naar Besætning og Inventarium overdrages tilligemed et Jordbrug 132–133
— visse Punkter, som deri bør være bestemte . . . 133–38
— Formular . . . . . 139–166, jvfr. 167
See ivrigt Afgifter, Bankhæftelse, Handelse, Skatter, Stempletpapir, Tinglæsning.

Forvarings-Kontrakter, derom i Almindelighed . 265–268
— Depositionsbeviser 265
— Brug af Deposita 267
— Betaling for Forvaringen 267
— Formular til Depositionsbeviser 267–268
See for Resten Stadeserstatning, Stempletpapir, Umyndige.

Fragtbrev s. Certepartier.

Fremlaan 263

Side.

Fremleie 171–172
See og herved Rettigheder.
Fri Proces 532–535
Fuldmagt, derom i Almindelighed 233–243
— hvad derved forstaaes 233–234
— om Retsforholdet, som opstaaer derved mod tredie Mand 235
— mellem Mandant og Fuldmægtig 236–239
— hvad der kan være at iagttage, naar en Fuldmagt tilbagekaldes 236–237
— Formularer 240–243
See for Resten Aflysning, Betaling, Stempletpapir, Tinglæsning, Umyndige.
Fuldmyndighed udkræves til at erholde Borgerskab . . 707
See forresten Myndighed.
Fæstebreve, derom i Almindelighed 194–208
— om Syn ved Overlevering af Gaard med Tilhørende 195–197
— Indfæstning, Landgilde, Hoverie, Bankrenter og Skatter 197–200
— skulle i Almindelighed lyde paa Fæsterens og Enkes Livstid 200
— Fæstes Forbrydelse 200–201
— om Bortfæstning af Huse 202
— Formularer 203–208
See ivrigt Afgift, Stempletpapir, Tinglæsning.
Fæstepenge 169–170
Foderaads-Kontrakter s. Undertægts-Kontrakter.

Gavebreve, derom i Almindelighed 105–108
— 5—4—11 sqv. angaae kun donationes mortis causa . . 105
cfr. S. 15 Not. *)
— Gaver af Umyndige og Forældre til Børn 105
— visse Gaver forbudne 106
— Formularer 106–108
See ivrigt Arv, Stempletpapir, Tinglæsning.
Gebyhr for Kongelige Expeditioner, de almindelige Regler derfor 450–151
— for Vielsebreve S. 454; Bevilling til Ægteskab i de forbudne Grader 458; Skilsmissebevilling 464; Bevilling til at sidde i uskiftet Bo 473; Testamenters Confirmation 118 Anm.; facultas testandi 478; Bevilling til at Sønner og Døttre maae gaae i lige Arv 479; Adoptionsbevilling 482; Bevilling til Midlers Indsættelse i

Side.

Overformynderiet udenfor de lovbestemte Tilfælde 492; Myndighedsbevillinger 494, 495; Eftergivelse af Svende- eller Drengeaar 501; Bevillinger til Haandværksdrift paa Landet 509; Leidebrev 515; Bevilling til Proklama 521, 523; Protectorier 525; Mortifikationsbevillinger 527; Bevilling til at føre nye Vidner og fremlægge nye Dokumenter 537; Opreisningsbevillinger 542.

Gebyhr i Anledning af Mægling ved Forligelsescommissionen 568

Gjeldsbreve, derom i Almindelighed 280–351
See herved foruden Navnene paa visse Gjeldsbreve (saasom: Anfordringsſedler, Billbreve, Bodmeriebreve, Obligationer, Pantebreve, Respondentiabreve, Reverser, Vexelobligationer, Vexler). Aager, Afdrag, Anvisninger, Kaution, Løbedage, Myntfort, Omslagsterminer, Opsigelse, Præscription, Qvitteringer, Regninger, Renter, Rettergangsmaade, Stempletpapir, Tinglæsning, Transporter.

Gjeldssager under 100 Rbd. deres Behandling ang. 586–587, 599–600, 728–733 cfr. 603–604

Gjæsteretssager . . . . 573–574, 575, 583, 601, cfr. 603

Haandfaaet Pant s. Pantebreve.

Haandskrift, naar fragaaes, hvorledes forholdes . . . 4–5

— naar foregives forfalsket 5–6

Haandværksdrift paa Landet 504–509

Handelsberettigelse, Udtog af Lovgivning derom . 695–703

Handelsbøger, Udtog af Frdgen 1 Juni 1832 . . 703–707

Herlighed ved Arvefæste 217–218

Hjemmel, hvorvidt Forpligtelsen dertil strækker sig . . 35–38

— ved Kjøb og Salg 58

Hollænderie-Kontrakter, ... 138–139

Hurtigere Rettergangsmaade i Sager ang. klare Gjeldsforskrivninger, Forordning derom 733–736 cfr. S. 337–338 Note.

Hustru, hvorvidt hendes Medunderskrift paa de af Manden udstædte Dokumenter har nogen Retsvirkning 17

— Kontrakter, som af hende indgaaes, hvorvidt gyldige . 17–18

Husleie, Eierens Ret derfor 175–176

Husmænd, i Danmark 202

— i Norge 213–214

— Formular til en Kontrakt med de Førstnævnte . . 204–208
See iøvrigt Stempletpapir, Tinglæsning, uskiftet Bo.

Side.
Hustru, separeret eller fraskilt har samme Ret som Enker 23
Hypothek s. Pant.
Hændelse, ulykkelig Skade eller Forringelse, som derved opstaaer, erstattes i Almindelighed ei 33–34
— ang. Virkningen deraf ved Kjøb og Salg . . 55–57 cfr. 58
— ved Forpagtninger 133
— ved Tingsleie 173–174
— ved Værksleie 246
— ved Laan til Brug 262–263
— ved haandfaaet Pant 295–296
— ved Hypothek 301

Ihændehaver, Gjeldsbreve lydende paa kunne i Almindelighed ei udstædes af Private . . . . . 287 cfr. 320
Incamination af en Sag, hvad derved forstaaes . . . 607
Indenbyes Verler, s. Verler.
Indlæg, Veiledning til deres Forfattelse 607–609, 610–614, 615–619
See forresten Stempletpapir.
Injuriesagers Behandling ang. 557, 569 Note*), 574–575, 585
Interessentskab, Kontrakter desangaaende, derom i Almindelighed 375–401
— Punkter, som bør bestemmes i Kontrakten . . . 375–376
— om de enkelte Interessenters Ansvar for Interessentskabets Forpligtelser 376–377
— naar samme gaaer ud paa borgerlig Næring 377
— Formularer 378–401
See forresten Stempletpapir.
Jøder, fremmede, hvorvidt de her maae opholde sig . 513–516

Kaution for Husleie . . . . . 176–177 cfr. 368
— derom i Almindelighed 365–372
— forudsætter en Hovedforpligtelse . . . 366–367 cfr. 312
— Forskiel mellem Kautionist og Selvskyldner 366
— hvilken Ret Kautionisten har, naar han har betalt for Debitor, og hvad der bør iagttages, naar Kreditor tillige har Pant for sin Fordring 367
— Opsigelse deraf 367–368
— Medforlovere 369
— Formularer 370–372
See forresten Enke, Kontrakaution, Myndighedsbevillinger, Nykborgen, Stempletpapir, Umyndige.

Side

Kjøbe-Kontrakter, derom i Almindelighed 55–98
— Formularer . . 64–67, 72–75, 78–81, 83–90, 94–95, 97–98
See isøvrigt Bankheftelse, Hændelse, Hjemmel, Omkostninger, Overleverelse, Skatter, Skjøder, Stempletpapir, Tinglæsning.
Klager til Forligelses-Kommissionen 568–570
See forresten under Rubrum: Forligelsesvæsenet.
— til Politiretterne 601, 604
— til Gjeldskommissionen 600, 603–604
Klare Gjeldsforskrivninger, Fdg. om en hurtigere Retters-gangsmaade i Sager derom. 733-736
Klausuler, nogle sædvanlige, sigtende til mulige Tvistigheders Afgjørelse, hvorvidt gyldige 40–11
Konfirmation paa Testamenter 15, 112–114, 118–119, 475–476.
— paa visse Klausuler i en Interessentskabskontrakt Note*) 380 og 381
— paa Ægtepagter 121
Konfiskvation, formedelst Aager 284
Konnossementer, derom i Almindelighed 402
— Formular 405–406
See forresten Stempletpapir.
Kontinuationssøgsmaal . . . . 560–561, 607–608 Note
Kontrakantion 369
Kontrakter, almindelige Regler om deres Oprettelse . . 1–51
— hvad udkræves til deres Gyldighed 1
— mundtlige, deres Retsvirkning 1–2
— skriftlige, deres Fortrin . . 2–3 cfr. 168–169, 231, 244–245
— hvorledes der forholdes, naar et Haandskrift fragaaes eller paastaaes at være forfalsket 3–6
— om Brugen af Vitterlighedsvidner og Notarialattestation 6–15
— om Formerne for samme 15–16
— om Myndighed som Betingelse for at contrahere 16–24 cfr. S. 283 og 366 Note*)
— angaaende Mangler ved Samtykket 24–26, 27–28
— ang. exceptio non numeratæ pecuniæ 27
— ufornødent at Alt derved er umiddelbart bestemt . . . 28
— ang. Virkningen af tilføiede Betingelser 28–29
— deres Virkningers Bestemmelse, hvorvidt Parterne overladt. 30–31
— det Lovbestemte og det Sædvanlige formodes vedtaget 31–32 cfr. 170–171

Kontrakter, om Skadeserſtatning i Kontraktsforholdene 32–35
— om Hjemmelspligten 35–38
— hvorvidt de ved en Kontrakt erhvervede Rettigheder igjen kunne overdrages til Andre 38–39
— om Stedet, hvor en kontraktmæssig Forpligtelse skal opfyldes 39–40
— Betingelser, der kunne træffes med Hensyn til Maaden, hvorpaa mulige Tvistigheder skulle afgjøres 40–43
— Tiden, hvorpaa en Kontrakt stiftes, bør angives deri . 44
— ang. deres Tinglæsning i Almindelighed 44–45
See videre under Tinglæsning.
— om Betaling og hvad dermed staaer i Forbindelse (blandt Andet om Mortification) 45–52
— om Transporter . . . . . 52–53 cfr. 36–37, 46–49
— i hvilke Myntsorter Pengehandeler kunne indgaaes . 53–54
Kontrafogsmaal, ... 560–561. 575–579, 613–614
Kumulation af Sager 593–594
Kuratel, hvilke Personer staae derunder 16

Laan til Brug, Kontrakter derom 260–265
— Begreb om og Gjenstand for samme 260–262
— Laantagerens Pligt til Erſtatning . . . 262–263 cfr. 261
— det øvrige Retsforhold, som derved opſtaaer . . 263–264
— Formular 264–265
See iøvrigt Fremlaan, Stempletpapir, Umyndige.
Ladebrev, ſ. Konnosſement.
Lavhævd . . . . . 529–531 jvfr. 536
Lavværge, ſ. Enker.
Legater, ... 111
Leidebreve for fremmede Jøder 513–516
Leiekontrakter, derom i Almindelighed 168–191
— hvorved de ſtille ſig fra Forpagtning og Laan til Brug 168
— ſtriftlige hvorvidt nødvendige 168–169
— Punkter, ſom deri bør være beſtemte, og om de Rettigheder og Forpligtelſer, ſom opſtaae af ſaadanne Kontrakter 170–178
— Formularer 178–191
See iøvrigt Afſtrivning, Flyttedage, Fremleie, Fæſtepenge, Husleie, Hændelſe, Kaution, Opſigelſe, Skadeserſtatning, Skatter, Stempletpapir, Tinglæsning. See og Lærekontrakter, Tyendekontrakter, Værksleie.
Leilænding, ſee Bygſelsfeder.

Side

Læreaars Eftergivelse 500–501
Lærekontrakter 248–249
— Formularer 254–260
See iøvrigt Stempletpapir.
Lobedage 290, 328–329

Mageskifte-Kontrakter og Breve, derom i Almindelighed 98–104
— Begreb derom og Forskjel fra Kjøbekontrakter og Skjøder 98–100
— Formularer 100–104
See forresten Afgifter, Fattigafgift, Stempletpapir, Tinglæsning.
Medforlovere see Kaution.
Militaire, subalterne, hvorvidt man tør kjøbe af dem eller give dem Credit 22
— deres Værneting, ... 580–582, 584–585
Mindreaarige, hvem dertil henregnes . . . 16 cfr. 495–496
— hvorvidt kunne forpligte sig 18–21
— Formaliteter ved Kontrakter, som af dem indgaaes 20–21 cfr. 283, 366
Misligholdelse af Kontrakter hvad virker 33
Moratorier 525
Mortifikation paa et aftvunget Haandskrift 26
— paa et bortkommet 48–50, 527–529
Myndighed, Resultater af Lovgivningen derom 16–24 cfr. 589, 707
— Bevillinger til at være fuldmyndig . . 18–19, 365, 493–494
— til at være myndig under Curator 495–496
Myntsort, i hvilken Pengehandler bør afsluttes . . . 53–54
— den betingede bør tilsvares . . . . . 286–287 cfr. 330

Naturalisation 510–512
Notarialattestation, Vigtigheden deraf og hvad derved iøvrigt er at iagttage . . . . . 11–12, 112–113 og 443
Notarialvidner, deres Hensigt 12
Nye Beviisligheders Fremlæggelse under Appellen af en Sag 536–537
— Exceptioner kunne i Almindelighed ikke fremsættes under Appellen af en Sag 537–8
Næringsveie, visse, Lovgivning derom 707–710

Obligationer, simple, Formular dertil 344–5
— longelige kunne transporteres ved Paategning . . . 357
See for Resten Gjeldsbreve.

Omkostninger ved Kjøb og Salg af hvem udredes, naar intet er bestemt 57–58
Omslagsterminer, om rentebærende Gjeldsbreve maae stiles til anden Tid 289–290
Opbud *) 22. 513–514, 546
Opreisningsbevillinger 509–512
Opsigelser, af Leiemaal 171
— af Gjeldsbreve 289–290
— Kautel derved 372
— Formularer 373–5
See forresten Stempletpapir.
Overformynderie, Bevilling til Midlers Indsættelse deri udenfor de lovbestemte Tilfælde 483–492
Overleverelse af rørlige Ting, nødvendig til Eiendomsret 58
Pantebreve, derom i Almindelighed 294–305
— haandfaaet Pant 294–298
— Underpant 299–302
— hvorvidt den yngre Panthaver rykker op, naar den ældre udløses 300
— almindeligt Underpant 302
— Pant til Brugelighed 302–303
— om de Udlaan, som Banken kan gjøre imod Underpant i faste Eiendomme 303–304
— Accommodations-Panteobligationer 304–305
— Formularer 336–44
See for Resten Billbreve, Bodmeriebreve, Hændelse, Præskription, Renter, Skadeserstatning, Stempletpapir, Tinglæsning.
Pension for Embedsmænds Enker og Børn 519
— Udtog af den derhen hørende Lovgivning 726–728
Personlige Handlinger, Kontrakter, hvorved man forpligter sig dertil, derom i Almindelighed 241–260
See for Resten Lære-Kontrakter, Tjende-Kontrakter.
Politiretterne, deres Jurisdiction . 584–586 cfr. 569 Not. *)
See iøvrigt under: Klager.
Proceduren i Rettergangssager, Bemærkninger derom 605–623
Proklamata 520–523

*) Angaaende Opbudserklæringers Kundgjørelse saavel til Tinge som i vedkommende offentlige Tidender, see nu Pl. 10 April 1841, hvis derhenhørende Indhold er angivet nedenfor i dette Register S. XIX Note.

Side.

Prokuratorer, hvorvidt de kunne give Møde for Andre i Forligelsescommissionen 562
— hvorvidt man er pligtig til at benytte sig af dem i Rettergangssager 605
Protektorier 524–525
Protest af Vexler 324–327, 329–330, 335
— Formular dertil 354
Præmie ved Bodmerielaan 311
Præsentant 319
Præskription, af Gjeldsbreve 290–291
— er og anvendelig paa hypothekariske Forskrivninger . 301–302

Qvittering, los, hvorvidt gjelder mod 3die Mand . . 47–48
— bør og tages naar Gjelden er contraheret uden Forskrivning 50, 361
— bør paaregnes paa et Gjeldsbrev ved dets Extradition 47, 360
— Formularer 360–1
— See forresten Stempletpapir.

Reassecurance 311
Regninger 281, 352
Remittent 319
Renter, om nødvendigt at betinges for at kunne kræves . 283
— de lovtilladtes Størrelse 283–1
— Bevillinger til at tage høiere end de lovtilladte kunne ikke mere ventes 283–284
— af Reverser tilkjendes først fra Klagens Datum . . . 284
— ang. Virkningen af Udeblivelse dermed . . 285–286 cfr. 300
— af Vexelobligationer 284
— Sikkerhed derfor, hvorvidt fornøden ved Pantebreve at betinge sig 295, 299–300
— Assistentshuset er berettiget til at tage forhøiede Renter af Laan paa haandfaaet Pant 298
— af Bodmeriebreve s. Præmie.
— af Vexler 330–1
Rentes Rente naar finder Sted 284
Replik 616
Respondentiabreve, derom i Almindelighed . . . 315–318
— hvori forskjellige fra Bodmeriebreve 315–316
— hvilke Rettigheder give Kreditor 316–318
— Formular 318–319
See iøvrigt Tinglæsning.

Side.
Rettergangsmaaden i Sager ang. klare Gjeldsforskrivninger, Forordning derom 733–736
Rettergangssager, hvo der derunder maa give Møde for Andre 605
— See forresten: Procedure.
Rettigheder, Eiendoms- og Brugs, hvorvidt Gjenstand for Overdragelse 38–39
Reverser 281
— Formularer 345–346
— See isvrigt Stempletpapir, Renter.
Rykborgen 369

Sag s. Procedure.
Sagsøgere og Sagvoldere, flere i een Sag 589–592
Samfrændeskifter, derom i Almindelighed 546–53
— Requisita for at kunne være Samfrænder 547
— Omgangsmaaden dermed 548–50
— Formular 550–3
See for Resten Ansøgning om at sidde i uskiftet Boe, Appel, Stempletpapir, Umyndige.
Selveiere og Selveierbønder 217
Selvskyldner s. Kaution.
Separation fra Bord og Seng 459–462
Sigt 321
Skadeserstatning, naar finder Sted 32–38 cfr. 1 Not. *) 24
— ved Kjøb og Salg 58
— ved Tingsleie . . . . . 173–174 cfr. 177
— ved Værksleie 215–6
— ved Laan til Brug 262–3
— ved Forvaring 266
— ved haandfaaet Pant 295
Skat, naar en ny paalægges det Solgte fra Kjøbslutning til Eiendoms Erhvervelse 57
Skatter, hvorledes deles mellem Sælger og Kjøber, naar Intet er bestemt 55
— mellem Eier og Forpagter 133-136
— ved Leie 175 cfr. 179 Not. *) 182–183, 186 Not. *) og 192 Not. *)
— ved Fæste i Danmark 198–200
— ved Bygsel i Norge 211
— ved Arvefæste 218–219

Side.
Skibes Afhændelse ang. . . . . 97 cfr. 95
Skillsmissebevillinger 459–461
Skjøde, hvad udfordres for at samme kan meddeles . . 63, 72
— for at blive læst 64, 69–71, 76–78, 83, 92–93
— Formularer 67–69, 75–76, 81–82, 90–92, 96–97
See forresten Kjøbe-Kontrakter.
Skudsmaal, derom Almindelighed 437–442
— om Skudsmaalsbøger 438
— Formularer til Skudsmaal 439–442
See forresten Stempelpapir.
Stedet hvor en Forpligtelse skal opfyldes 39–40
Stempelpapir, dets Brug i Almindelighed og Virkningen af den derom udkomne Lovgivnings Overtrædelse 16, 287–288
— til Kjøbekontrakter . . . . . 61–62, cfr. 95 og 98
— til Skjøder . . . . . 64 cfr. 97
— til Magelifte 99
— til Gave-Kontrakter og Breve 106
— til Testamenter 113
— til Ægtepagter 125
— til Forpagtningskontrakter 131–132, 139
— til Leiekontrakter 169
— til Opsigelser . . . . . 171 cfr. 289
— til Fæstebreve 194–195
— til Bygselbreve 209
— til Husmandssedler i Norge 213
— til Arvefæstebreve 216–217
— til Fuldmagter 239
— til Kontrakter om personlige Handlinger . . . 248, 249
— ufornødent til Tilstaaelser om en til Brug laant Ting 262
— hvorvidt til Depositionsbeviser nødvendigt 266
— til Fledføring-Kontrakter 270
— til Underlægts-Kontrakter 275–6
— til Obligationer, Vereobligationer, Reverser, Anfordringssedler, Regninger Anviisninger . . . 281–282 cfr. 355
— til Pantebreve 294–295
— til Bilbreve 306
— til Bodmeriebreve 311–312
— til Verler 319–323, 335
— til Vereprotester . . . . . 325 Note *)
— til Transporter . . . . . 356–357 cfr. 53
— til Dvitteringer 360

Side.
Stempletpapir, til Kautioner 365
— til Interessentskabskontrakter 377–378
— til Certepartier 402–403
— til Konnossementer 403
— til Affald 407
— til Auctionsrequisitioner 410–411
— til Transporter af den ved Hammerslag erhvervede Ret til at faae Skjøde paa en Eiendom 423
— til Auctionsforretninger . . . . . 437 Anm. 2
— til Skudsmaal 438
— til Bestikkelser 443
— til Ansøgninger . . . . . 446 cfr. 453
— til de Bevillinger, som Øvrighederne i eget Navn udstæde . . . . . 453 Not. *)
— til Begjæring om Opbudscommissarier og til disses Udnævnelse 543–544
— til Begjæring om at et Bo maa blive taget under Behandling som fallit 546
— til Samfrænders Bestikkelse 547
— til Samfrændestiftebreve 549
— til Forlig, hvorvidt nødvendigt 565–566
— til Stævninger 597
— til Indlæg 606
— Udtog af Lovgivningen derom 623–683
Studenter, umyndige og mindreaarige, hvorvidt de paa egen Haand kunne paadrage sig Gjeldsforpligtelser . . . 19
Stævning, derom i Almindelighed 570–604
— Formaliteter og Indhold 589–595, 600–601
— Formularer 602–604
See forresten Forkyndelse, Procedure, Stempletpapir, Varsel, Værneting.
Svendesaars Eftergivelse 500–501
Svig ved Kontrakter, Virkningen deraf 24
Søgsmaal, see Forligelsesvæsen, Procedure, Stævning.

Testamenter, derom i Almindelighed 108–124
— hvorvidt gyldige ipso jure 108–110
— hvori forskjellige fra Arveforeninger 110
— reciproque, hvorledes bør betragtes 110–111
— hvorvidt der udfordres Myndighed til at oprette Testamenter eller indgaae Arveforeninger 111–112

Side.

Testamenter, hvilke Former der bør iagttages ved deres Oprettelse 112–113
— om Betydningen af den paa et Testament meddeelte Konfirmation 113–114
— imellem Ægtefolk 114–116
— privilegerede 116
— Formularer 116–123
See forresten Konfirmation, Stempletpapir, Umyndige.

Tiden, hvorpaa en Kontrakt stiftes, bør angives i samme . 44

Tilbud af Betaling s. Betaling.

Tinglæsning, af hvilke Dokumenter nødvendig . 22–23, 44–45
jvfr. nærværende Register S. XIX Note.
— inden hvilken Tid bør skee og Virkningen af det Modsatte 45
— af Kjøbe-Kontrakter 63
— af Skjøder 63–64, 69–71, 76–78, 83, 92–93, 97
— af Mageskifte-Kontrakter og Mageskiftebreve 99
— af Gavebreve 106
— af Ægtepagter 125
— af Forpagtningskontrakter 138
— af Leiekontrakter 174–175
— af Fæstebreve 201
— af Bygselsedler 209
— af Huusmandssedler i Norge 213–214
— af Arvefæstebreve 216–217
— af Fuldmagter 240
— af Fledsringskontrakter 270
— af Undertægtskontrakter 276
— af Pantebreve 299
— af Bilbreve 306
— af Bodmeriebreve uformoden 313
— ligeledes af Respondentiabreve . . . . . 316 cfr. 317
— af Afkald 407

Tingsleiekontrakter, see Leiekontrakter.

Transport og skadesløs Transport hvad derved forstaaes 36–37 cfr. S. 358 Not. *)
— hvad derved bør iagttages . . . . . 52–53 cfr 46–47
— maa i Almindelighed ikke skee ved en Paategning paa det Dokument, der er Gjenstand derfor 356–357
— Formularer 358–360
See for Resten Stempletpapir.

Trassant og Trassatus 319

Side.

Trasserede Verler, see Verler.
Tvang, voldsom, gjør en Kontrakt ugyldig 25
— hvad den Forurettede i saa Fald har at iagttage . . 25–26
Tyendekontrakter 247
Uagtsomhed, hvorvidt derved begrundes Forpligtelse til Skadeserstatning 32–33
Udeblivelse fra Forligelsescommissionen, Virkningen deraf 561
— fra Retten 609, 614–615, 619–620
Udsættelse af en Sag ved Forligelsescommissionen . . . 563
— ved Retten 610, 618–619
Ulykkelig Hændelse, see Hændelse.
Umyndige, hvem dertil henregnes 16
— hvorvidt kunne forpligte sig 16–17, 19–20
— Formaliteter ved Kontrakter, som af dem indgaaes 20–21 cfr. S. 283, 366 Note*)
— om de kunne gjøre Gaver 105
— hvorvidt oprette Testamenter og Arveforeninger . 111–112
— hvorvidt forbindes ved Fuldmagt 235–236
— ved Kontrakter om Laan til Brug 264
— ved Forvarings-Kontrakter 266–267
— kunne ei indgaae Kaution 365
— deres Midlers Bestyrelse 407, 553
— Pligter med Hensyn til dem ved Samfrændeskifter . . 548
See forresten Afkald.
Umyndigheds-Erklæringer, hvorledes kundgjøres 21–22*)
Underpant, see Pant.
Undertægts-Kontrakter, derom i Almindelighed . . 274–280
— Begrebet 278
— hvori forskjellige fra Fiedsørings-Kontrakter 275
— den Panteret, der for Undertægten betinges i den afstaaede Eiendom, gjælder kun for det sidste Aars Afgift 276
— hvorvidt den ved en Fæstegaards Afstaaelse betingede Aftægt vedbliver, naar Fæsterens Person forandres . 276–277

*) Jvfr. nu herved Pl. 10 April 1841, der bestemmer, at Umyndighedsdekreter saavelsom Fallits- og Opbudserklæringer skulle læses baade ved den Paagjældendes personlige Værneting, og ved de Jurisdictioner, hvorunder han har faste Eiendomme, samt tillige foreskriver, at en Kundgjørelse derom bør indføres i vedkommende offentlige Tidender (for Kbhvn. den Berlingske Tidende og Adressecontoirets Efterretninger, udenfor Kbhvn. den førstnævnte Tidende og Stiftsavisen, hvor en saadan udgives), dog at Dekretets juridiske Virkning alene er afhængig af Tinglæsningen.

[redacted]

Side.
Vildfarelse ved Kontrakter, Virkningen deraf 25
Vitterlighedsvidner, deres Underskrift vigtig, men utilstrækkelig til at danne Bevis 6–7
— hvad udkræves for at være 7–10
— Antal 10
— Hensigt med deres Brug 10
— om Betydningen af de Lovbud, der udtrykkelig paabyde Brugen af saadanne 13–15
Voldgift, i hvilke Tilfælde nyttigst bruges og om dermed forbundne Misligheder 41–43
Værgemaal, hvilke Personer staae derunder 16
Værksleie, hvad derved forstaaes 244
— Kontrakter derom, hvad deri bør bestemmes . . 244–246
— Formularer 249–254
See forresten Hændelse, Skadeserstatning, Stempletpapir.
Værneting, de almindelige Regler derfor, og de vigtigste Undtagelser fra disse Regler 570–583
Værnetings Fraskrivelse 40–41, 571
Ægtepagter, derom i Almindelighed 124–125
— Formularer 125–129
See iøvrigt Stempletpapir, Tinglæsning.
Ægteskab, i forbudne Grader 455–158
— Ophævelse deraf ved Bevilling og Tilladelse til at indgaae nyt 458–164
Ødsle 21–22
— hvorvidt de kunne gjøre Testament . . . . . 111.

paa, „med Mund" nemlig, og med „Haand og Segl"*). At man endog gyldigen kan forene sig om faste Eiendommes Afhændelse, uden at bruge Skrift, sees end yderligere af Frd. ang. Kontrakter om faste Eiendommes Overdragelse 23 Mai 1827, og af Frd. om det stemplede Papiir af 3 Dec. 1828. § 19; ligesom og Pl. 2 Oct. 1754. § 3 viser, at der gyldigen kunne stiftes mundtlige Foreninger om Leie af Huusværelser. Flere Data af Lovene kunde og anføres til Beviis herfor, hvis det var fornødent.

Men, uagtet Lovene saaledes i Almindelighed ikke nægte Borgernes mundtlige Foreninger Domstolenes Bistand, er det dog, af flere Aarsager, forsigtigere at benytte sig af Skrift i alle vigtige eller forviklede Tilfælde. Foreningens Tilværelse og dens Indhold maa nemlig, hvis Parterne eller deres Arvinger og Repræsentanter ej siden, naar den skal gaae i Opfyldelse, derom kunne blive enige, bevises; og dette Bevis falder vanskeligt, hvor Skrift ikke er brugt. Om man endog har tilkaldt Vidner, der have paahørt Parternes Aftale, og disse ikke ere bortdøde, bortreiste eller blevne udygtige til Vidnesbyrds Aflæggelse, saa ville de dog, hvis Kontrakten er noget forviklet, neppe nøiagtigen kunne erindre alle aftalte Vilkaar; og man staaer da Fare for at enten mere eller mindre end det virkelig Aftalte bevises. Saavel den, som vil erhverve Rettigheder ved en Kontrakt, som endog den,

*) At Haand og Segl høre sammen og sigte til at betegne den skriftlige, som Mund til at betegne den mundtlige Kontrakt, er klart af 5—1—6, 1—2—20. N. L. 17. 6—4—10. 6—18—6 og mange flere Lovsteder. Nogle Jurister forklare ellers 5—1—1 anderledes, men deres Resultat bliver dog ikke forskjelligt fra det oven angivne. See Ørsteds Haandbog over den danske og norske Lovkyndighed, 5te B. S. 107—108.

Almindelige Regler ved Kontrakters og andre Dokumenters Oprettelse.

De danske og norske Love have i Almindelighed ikke bundet Borgernes Overeenskomster til visse Former. Alt hvad Personer, som have de, efter Sagens Natur og Lovenes Bydende, fornødne Egenskaber til at forbinde sig, beviisligen ere blevne enige om, kunne de ordentligvis ved Domstolene gjøre gjeldende mod hinanden, naar det kun ikke i og for sig strider enten mod Sagens Natur eller mod Pligt og Sædelighed*), eller og en særegen Lov forbyder saadan Overeenskomst. See Danske og Norske Lovs 5te Bogs 1ste Capitel 1ste og 2den Artikel.

Som en Følge heraf er det, udenfor de særdeles i Loven bestemte Tilfælde, unødvendigt at opsætte et skriftligt Dokument, der vidner om Parternes Forening. Lovens 5—1—1 nævner selv to Maader at kontrahere

*) At det Lovede i Særdeleshed overstiger den Lovendes naturlige Kræfter, eller, paa Grund af dennes særegne, Medkontrahenten ubekjendte Forhold, er pligtstridigt, betager ikke Foreningen al Retskraft. Den Lovende kan vel ikke tvinges til det Umulige eller Pligtstridige, men han er forbunden til at give Skadeserstatning til sin skuffede Medkontrahent.

som der og kan opstage Trætte om Dokumentets Indhold, naar nogen af Parterne angiver, at det er forfalsket. Hvilke Midler Parterne ville benytte dem af, for at sikre sig mod de deraf flydende Ulejligheder, har Loven ordentligvis overladt til deres egen Bedømmelse.

Naar den Vedkommende nægter at have skrevet eller tilladt Andre, paa hans Vegne, at skrive sit paa Dokumentet værende Navn, paaligger det naturligviis Modparten at afbevise denne Nægtelse. I Mangel af saadan Afbeviisning byder dog Lovens 5—1—6, at den foregivne Udstæder skal bekræfte sin Nægtelse med Ed. Artiklen forudsætter vel, at den Paagjeldendes Segl tillige findes under Dokumentet, ligesom og Loven, paa andre Steder, lægger megen Vægt paa Seglet. Men, efter Praxis, er han pligtig til at gjøre Eden, skjøndt denne Formalitet mangler; ligesom det heller ikke fritager ham, om Underskriften ikke ligner den, han pleier at give. Hvis han ikke drister sig til at aflægge denne Ed, skal, efter Artiklens sidste Membrum, den, der har erhvervet Dokumentet, bedige dets Rigtighed. Men en langvarig Praxis har fritaget ham for denne Ed, saa at den, der har nægtet sin Haand, ligefrem tilpligtes at svare til Dokumentet, saafremt han ikke, inden den forelagte Tid, aflægger Benægtelses-Ed.

Hvis et Dokument bruges mod Andre end dets foregivne Udstæder selv, f. Ex. mod dennes Arvinger, kan det naturligviis ikke paalægges disse at gjøre hiin Ed. Men tvivlsomt er det, om da den, som fremlægger Dokumentet, kan, hvis dets Rigtighed bestrides, tilintetgjøre Indsigelsen ved Hjelp af sin Ed, eller om ikke strengt juridisk Bevis for Dokumentets Ægthed er nødvendigt. Den i de senere Tider gjeldende Mening er, at Eden tages for fyldest, naar Haandskriftens Ligned og Sagens øvrige Omstændig-

der ved samme skal paatage sig Pligter, have altsaa en høi Grad af Interesse i, at der oprettes et skriftligt Dokument til vedvarende Vidnesbyrd om Foreningens Virkelighed saavelsom dens Vilkaar. Hertil kommer endnu, at de ved skriftlig Forening stiftede Fordringer lettere kunne transporteres eller pantsættes end de, som blot ere byggede paa en mundtlig Aftale; at man, efter D. L. 5—14—6. N. L. 5—13—4, ei kan bringe Fordringer af sidste Slags til Liqvidation med Fordringer af det første Slags; og at man, for hine, efter D. L. 5—14—38 N. L. 5—13—36, ingen Betaling nyder i et Konkurs-Boe, saalænge ikke alle disse ere fyldestgjorte. Ved saadanne Overeenskomster, hvis Betydenhed og øvrige Beskaffenhed tilraader Brugen af et skriftligt Dokument, kan neppe heller den, som efterlader det, have en saa stor Adgang til at vente Manglerne i de Beviser, som han derom fører, afhjulpne ved Eeds Paalæg (cfr. L. 1 B. 14 C. 6 og 7 Artikel), som naar Tvist opstaaer i Anledning af saadanne Forhold, der efter deres Natur mere egne sig til blot mundtlig Forhandling. Mindst kunne mundtlige Aftaler uden klare og nøiagtige Beviser have Virkning til at svække skriftlig indgaaede Forpligtelser; ligesom de i intet Tilfælde kunne gjelde mod tredie Mand, til hvem Rettighederne efter en skriftlig Kontrakt ere transporterede*).

Naar skriftlig Forening oprettes er man dog udsat for, at den derved Forpligtede vil fragaae sin Underskrift; lige-

*) See Haandbogen 5 B. S. 74—75. I den foregaaende Udgave af denne Formularbog bleve de Fortrin, som skriftlige Gjeldsforpligtelser havde fremfor mundtlige ved Fordringernes Overgang fra Dansk Courant til Rigsbankpenge, nogenlunde udførlig forklarede, men dette udelades nu, da de ved den Leilighed opstaaede Forhold forlængst maae være bragte til Afgjørelse.

ſom der og kan opſtaae Trætte om Dokumentets Indhold, naar nogen af Parterne angiver, at det er forfalſket. Hvilke Midler Parterne ville benytte dem af, for at ſikre ſig mod de deraf flydende Ulemper, har Loven ordentligvis overladt til deres egen Bedømmelſe.

Naar den Vedkommende nægter at have ſkrevet eller tilladt Andre, paa hans Vegne, at ſkrive ſit paa Dokumentet værende Navn, paaligger det naturligvis Modparten at afbeviſe denne Nægtelſe. I Mangel af ſaadan Afbevisning byder dog Lovens 5—1—6, at den foregivne Udſtæder ſkal bekræfte ſin Nægtelſe med Eed. Artiklen forudſætter vel, at den Paagjeldendes Segl tillige findes under Dokumentet, ligeſom og Loven, paa andre Steder, lægger megen Vægt paa Seglet. Men, efter Praxis, er han pligtig til at gjøre Eden, ſkjøndt denne Formalitet mangler; ligeſom det heller ikke fritager ham, om Underſkriften ikke ligner den, han pleier at give. Hvis han ikke driſter ſig til at aflægge denne Eed, ſkal, efter Artiklens ſidſte Membrum,

heder gjøre Dokumentet troværdigt. Hvor ingen tilstrækkelig Formodning herfor kan frembringes, samt hvor Jhændehaveren ei er i Stand til at gjøre saadan Eed, f. Ex. fordi han ei har overværet Udstædelsen, maa han vel, saafremt han i dette sidste Tilfælde ei kan føre andre Beviser for Dokumentets Ægthed, have Skade for Hjemgjeld. Dog var det maaskee, for saa meget som mulig at værne Jhændehaveren mod Chikaner, retteſt at paalægge den, der satte Haandskriftens Ægthed i Tvivl, Eed paa denne yttrede Tvivls Oprigtighed.

Jøvrigt er det eneste Middel, hvorved en fragaaet Haandskrifts Rigtighed kan beviſes, Vidnesbyrd, enten i Form af Atteſt fra en offentlig Person, hvis Atteſt er tillagt Beviiskraft, eller i Form af Vidnesbyrd i indskrænket Forstand, som afgives for Retten under Eed. Et Skjøn over Haandens-Lighed med Vedkommendes erkjendte eller beviſte Haandskrift kan, efter vore Love, ikke være nok til at godtgjøre et Dokuments Ægthed. End ikke kan det have den Virkning, at den, hvis Navn findes under samme, derefter skulde blive uberettiget til at gjøre Nægtelses-Eed, og at Vederparten derimod skulde faae Tilladelse til at gjøre Sigtelses-Eed. Denne Virkning frembringes heller ikke ved et halvt eller mere end halvt Beviis, som maatte tale for Underskriftens Rigtighed. Men saalænge fuldt Beviis herfor ei er tilveiebragt, kan det eedeligen fragaaes, hvilket forholder sig anderledes efter de fleste fremmede Love.

Naar Underskriften vedgaaes, men det derhos foregives, at der mod Ens Villie er foregaaet Forandring i Dokumentets Jndhold, uden at der ellers kan skaffes Beviis enten for Dokumentets Forfalskning eller for dets uforfalskede Tilstand, kommer det an paa, om Dokumentet indeholder Rasioner, Tilsætninger, Jndflikninger, Udstrygninger eller

andre Spor til Forandring i dets oprindelige Indhold, eller ikke. I sidste Fald maa Indsigelsen uden Tvivl bortfalde. I første Fald er Dokumentets Tilstand dog intet Bevis paa Forfalskning, thi Forandringen kunde være skeet med Vedkommendes Samtykke. Derimod maa der, efter rigtige Grundsætninger, tillades Udstæderen Eed paa, at hiin Forandring er foregaaet mod hans Villie, og iøvrigt forholdes ligesom naar Underskriften nægtes*).

Naar man vil være sikker, maa man følgelig, endog naar Kontrakten er skriftlig, tillige befæste den med Vidnesbyrd. Vi have allerede nævnt, at dette enten kan beroe paa private Personers eller paa offentlige Embedsmænds Troværdighed.

Naar man vil bruge private Personer til Vidner paa en Kontrakt, er det vel ikke aldeles nødvendigt, at de tegne deres Navne paa Kontrakten; thi naar to lovfaste Vidner aflægge eedelig Forklaring om at de have seet de Paagjeldende underskrive Dokumentet eller hørt dem vedgaae Underskriften, saa har man et lovligt Bevis herfor. Imidlertid tilraader Forsigtighed, at man lader de Overværende underskrive til Vitterlighed. Ved denne Underskrift vedligeholder man Kundskab om, hvo de Personer ere, der kunne aflægge Vidnesbyrd i Sagen, og meddeler Arvingerne, som ellers derom kunde være uvidende, samme Kundskab. Fremdeles sætter man Vidnerne derved i Stand til at gjenkjende Dokumentet som samme identiske Dokument, Vedkommende, i deres Overværelse, har underskrevet eller vedtaget; thi ved at gjenkjende deres egen Haand gjenkjende

*) See saavel herom som om de ovenberørte Spørgsmaale, angaaende Eedens Brug i Anledning af Haandskrifts Fragaaelse, Eunomia 1 B. S. 207—217. See og juridisk Tidsskrift 8 B. 2 H. S. 220—223.

de og Dokumentet, hvorimod de, i manglende Fald, ei saa let vilde kunne forsikre, at det fremkomne Dokument var det samme, om hvis Underskrift af den Paagjeldende de have giort Erfaring. Endelig bidrager Vitterligheds-Vidners Underskrift til at forsikre tredie Mand, som man vil overdrage eller pantsætte Dokumentet til, om dets Ægthed.

Imidlertid dannes Beviset for Dokumentets Rigtighed ikke ved selve Vitterligheds-Vidnernes Underskrift; thi denne Underskrift kan ligesaavel være falsk som den, der er givet i den Paagjeldendes Navn, og hvis den end virkelig af dem er meddeelt, indeholder den dog kun en ubedigt og udenfor Retten afgivet Attéstation, hvorved juridisk Vished ei kan frembringes. Vitterligheds-Vidnernes Underskrift er altsaa blot en Erklæring om at kunne afgive eedelig Forklaring om Dokumentets Ægthed. Først naar denne eedelige Forklaring virkelig aflægges, frembringes det juridiske Bevis. Ellers havde og Enhver, der vilde benytte sig af falske Dokumenter, kun behov at tegne et Par døde Personers Navne under til Vitterlighed.

Ingen maa derfor meddele sin Underskrift til Vitterlighed, uden først at have skaffet sig fuldkommen Vished om, at de Paagjeldende virkelig have meddeelt deres Underskrift. At man kjender Haanden, eller at man har saa megen personlig Tillid til den, der begjærer Ens Underskrift, at man ei kan tvivle om Dokumentets Ægthed, er ikke nok; thi dette sætter En ei i Stand til at gjøre Vished-Eed. Har man intet Andet for sig, saa lover man, ved sin Underskrift, et Vidnesbyrd, som man i sin Tid ei er i Stand til at aflægge og kan ved saadan Letsindighed (der forresten er meget sædvanlig) paadrage sig Ansvar, saavel til Skades Erstatning som til Straf*). Vel kan

*) See et Exempel herpaa i juridisk Maanedstidende for

naturligvis den af Parterne, der vidste, hvorpaa Vitterligheds-Vidnernes Underskrift var grundet, ikke siges derved at være skuffet, men tredie Mand kan, af Vitterligheds-Vidnernes Underskrift og det deri indeholdte Løfte, lade sig forlede til at modtage Transport paa eller Pant i Dokumentet.

Derimod behøve Vitterligheds-Vidnerne ei at have seet de Paagjeldende underskrive; men det er ligesaa godt, at de have hørt dem vedgaae deres Underskrift; thi, om Nogen endog vedkjender sig Noget som sin Underskrift, der ikke er det, saa tilkjendegiver han dog derved sin Villie, at ansees som om han havde underskrevet, hvilket naturligvis er lige saa bindende. Jøvrigt indsees det let af det Foregaaende, at Vitterligheds-Vidnerne bør kjende de kontraherende Personer for at være de Individer, som navngives i Kontrakten.

Man pleier at ansee det for nødvendigt, at Vitterligheds-Vidnerne paa eengang ere tilstæde, og enten see de Vedkommende underskrive eller høre dem erkjende Underskriften, holdende for, at det ikke er eenstemmigt Vidnesbyrd, hvis de til forskjellige Tider have erfaret saadan Vedtagelse, eller den Ene har seet Underskriften og den Anden hørt Erkjendelsen. Forsigtighed fordrer i det mindste, at man iagttager denne Fordring*). Ikke blot Parterne vilde udsætte sig ved det Modsatte, men endog Vitterligheds-Vidnerne selv; thi man vilde maaskee, i Sammenhæng med hiin Paastand, antage, at Underskriften: „Til Vitterlighed," indeholder en

1803, 10 Hefte, S. 342—343, samt i Arkiv for Retsvidenskaben og dens Anvendelse 1 B. S. 231.

*) See ellers ang. Retsspørgsmaalet selv Eunomia 4 B. S. 402—407.

Atteſt om at man i eet og ſamme Tidsmoment har gjort Erfaringen om Dokumentets Rigtighed; og man maatte da i al Fald kunne dømmes til at give Erſtatning til den tredie Mand, ſom, i Tillid dertil, havde ladet ſig en Forſkrivning transportere eller derpaa gjort Laan, hvis Beviſet, af foranførte Grund, briſtede.

At Vitterligheds-Vidnerne bør have de Egenſkaber, ſom udkræves til, ſaavel i Almindelighed ſom og i Særdeleshed med Hensyn til deres Forhold til Sagen og Parterne, at være lovgyldige Vidner, forſtaaer ſig af ſig ſelv. Og, da det ſtaaer til Parterne at tilkalde Vidner, om hvis Upartiſkhed ingen Tvivl kan være, er det klart, at de ſaakaldte villige Vidner, der, efter 1—13—16, N. L. 17, blot kunne bruges, hvor ingen andre Vidner kunne haves, her ikke kunne komme i Betragtning*). Perſoner, hvis Agtelſe er plettet, uden at de dog formelig have tabt deres Ære, kunne neppe heller, med Nytte, bruges ved ſaadanne Leiligheder, ihvorvel de ikke, efter 1—13—19, N. L. 20, ere aldeles ulovfaſte Vidner. See 4—5—9. 5—1—7. 5—3—3. N. L. 17, ſamt 5—4—17 og 18. Da Fruentimmer, efter Lovene, ere ligeſaa vidnedygtige ſom Mandsperſoner; ſynes det, at man og kan bruge dem ſom Vitterligheds-Vidner, hvilket desuden Udtrykkene i 5—4—17 og 18 beſtyrke. Imidlertid har Loven, paa adſkillige Steder, f. Ex. 4—5—9. 5—1—7. 5—3—3. N. L. 17, udtrykkelig krævet Mænd; og, ſkjøndt dertil kan ſvares, at Loven næſten overalt har affattet ſine Anordninger med Hensyn til Mandkjønnet, uden derved at ville udelukke det andet Kjøn fra Lovens Beſkyttelſe eller fra Lovens Tvang, kan det dog ikke heller nægtes, at der ere Grunde, ſom tale for, ved ſaadanne

*) cfr. Eunomia 4 B. S. 263.

Leiligheder, hvor man vilkaarlig kan tilkalde, hvilke Vidner man vil, at bruge Mænd, og at det derfor lod sig tænke, at Loven med Flid og Hensigt havde krævet Mænd i forommeldte Tilfælde*).

Vitterligheds-Vidnernes Antal er ubestemt, men det overlades til Parterne at tilkalde saa mange som de selv maatte finde fornødne til deres Betryggelse. To er det ringeste Antal, der med Nytte kan bruges, men vil man være meget forsigtig, har man at tage flere, da eet Vidne let kan tabes ved Dodsfald eller paa anden Maade.

Man pleier, ved Vitterligheds-Vidners Tilkaldelse, blot at have Hensyn til at skaffe Bevis for de Paagjeldendes Underskrift, og paastaaer desaarsag, at de ei behove at læse Dokumentet eller gjøre sig bekjendte med dets Indhold. Imidlertid vil man af det oven (S. 5-6) Anførte let indsee, at det er hensigtsmæssigst, ved Vitterligheds-Vidners Brug, tillige at sørge for at betrygge sig mod Forfalskninger, eller mod ubeføiet Foregivende om Forfalskning; og, fra denne Synspunkt, er det rigtigst ogsaa at lade dem gjøre dem bekjendte med Indholdet. Det vilde maaskee være en overdreven Forsigtighed, at lade dem udtrykkeligen bevidne, at ingen Rasion, Tilsætning, Indflikning eller Udstrygning findes i Dokumentet, men, hvis det Modsatte skulde være Tilfældet, kræver Forsigtighed vistnok, at de bevidne hvilke Rasioner o. s. v. det indeholder.

Men naar endog al mulig Forsigtighed iagttages, som dog sjeldent skeer, er man imidlertid ikke ganske betrygget ved Vitterligheds-Vidner, da disse kunne dse, eller tabe deres Vidnedygtighed inden Dokumentet bliver opfyldt. Endnu

*) See Ørsteds Haandbog 5 B. S. 110—111. Instrux 28 Aug. 1829 §. 3 kan og bemærkes.

sikkrere er det derfor, at Dokumentet underskrives eller vedgaaes for Notarius, der desangaaende, under Haand og Segl, (Embeds-Segl, hvis han har et saadant, ellers under sit personlige Segl) meddeler sin Attest paa Dokumentet, og indfører dette i sin Embedsprotokol. Man har da et Bevis for Underskriftens Rigtighed, som ikke kan tabes ved Dødsfald eller anden slig Hændelse; og, hvis der skulde opstaae Spørgsmaal om Forfalskning, vil en Udskrift af hiin Protokol kunne opklare Sagen. Da Protokollen imidlertid kunde bortkomme eller andet uforudseeligt Tilfælde indtræffe, gjør man vel i at tage saadan Attest, som nylig blev omtalt med Hensyn til Vitterligheds-Vidner.

Ved saaledes at forsyne Dokumentet med offentlig Autoritet vinder man og det, at, da Beviset for dets Ægthed ligger i det selv, kan tredie Mand strax erkjende det for ægte; dette er især vigtigt, naar man vil transportere eller pantsætte et Gjeldsbrev, eller naar Dokumentet selv er en Transport, Fuldmagt eller andet, hvorefter Noget kan fordres hos tredie Mand, som ikke derpaa tør indlade sig, uden at see sig i Stand til, i paakommende Tilfælde, at bevise, at Dokumentet virkelig er udstædt af den, som til sammes Udstædelse er berettiget. Ligeledes er denne Form vigtig, for at værge sig imod de Indsigelser, hvormed ellers en Proces, saa bindende end Forskrivningen er, kan opholdes, cfr. Forordning 25 Jan. 1828 § 1.

Iøvrigt bør den Embedsmand, for hvem Dokumentet oprettes eller vedgaaes, forsikre sig om, at de paagjeldende Personer, der møde for ham, ere de Individer, som de udgive sig for. Baade Sagens Natur og Frd. 26. Oct. 1804. § 3. samt Instrux for Notarius publicus i Kjøbenhavn 28 Aug. 1829 § 2 gjøre dette til Pligt; og Forsømmelse

heraf kunde drage de farligſte Følger efter ſig. Vel er det nu egentlig Embedsmandens Sag at ſørge herfor, og ei at meddele ſin Atteſt uden at have ſkaffet ſig Viſhed i foranførte Henſeende; og naar man har erhvervet en ubetinget Atteſt om den Paagjeldendes Underſkrift, maa denne, indtil den ſvækkes ved Afbevisning, anſees for rigtig i ſit hele Omfang, ſaa at det ei, uden ſaadan Afbevisning, ved Domſtolene kan ſættes i Tvivl, at det jo ere de Paagjeldende, der have mødt for Notarius; og, om det, navnlig ved Embedsmandens Erklæring, maatte beviſes, at denne havde begaaet en Uforſigtighed, maatte man have Regres til ham*). Men ligeſom der dog under viſſe Omſtændigheder heraf kunde flyde Tab for den, ſom Beviſet paaligger, ſaaledes vil Notarius, hvor perſonlig Viſhed mangler ham, i Medhold af Inſtruxen 28 Aug. 1829 § 2, forſaavidt henviſe til de Vidner eller Dokumenter der ere paaberaabte til at godtgjøre Identiteten, og hvorefter i paakommende Tilfælde den Indſigelſe, ſom derimod maatte gjøres,

[redacted]

I enkelte Tilfælde er Vitterligheds-Vidners Brug udtrykkelig paabudt i Lovene. See D. L. 4—5—9. 5—3—3. N. L. 17. 5—4—17. Frd. 5 Mart. 1734 §. 3. Dog kan man uden Tvivl antage, at Vitterligheds-Vidner blot ere anordnede for Beviſets Skyld, og at Dokumentet følgelig, ſkjøndt denne Formalitet ei er iagttaget, beholder ſin fulde Virkning, naar Underſkriften beviſes paa anden Maade, eller den Paagjeldende (hvis han er i Live) dog ei troſter ſig til eedelig at fragaae ſamme. Ved at ſammenholde den citerte § af Frd. 5 Mart. 1734 med den næſtforegaaende, vil man uden Tvivl komme til Overbeviisning om denne Sætning*), der og iøvrigt har Lovens Aand for ſig. Dog er det, i Hensyn til de i foranførte Artikler nævnte Tilfælde, endnu mere end ellers raadeligt at bruge Vitterligheds-Vidner. Maaſkee Domſtolene i Mangel deraf vilde nægte den Paagjeldende den Adgang, man ellers tilſtaaer Jhændehaveren af et Dokument til, efter død Mand, at legitimere dets Ægthed med ſin Eed**). Med 5—1—7 og 5—4—18, der og paabyde Vitterligheds-Vidners Brug, er Tilfældet og meget anderledes end efter de øvrige forhen nævnte Lovſteder, da de have deres Grund deri, at den Paagjeldende ei forſtaaer at ſkrive***). 5—1—7 kræver, at han da ſkal forſyne Dokumentet med ſit Segl, eller, hvis han intet har, ſit Boemærke, og derhos med Underſkrift af to

bruge eet Vidne, men Pl. 8 Jan. 1823 § 8 og Inſtrux 28 Aug. 1829 § 3 har paabudt, at der ſkulle være to Vidner. Jevnfør Coll. Tid. for 1823 S. 40.

*) See Haandbog 2 B. S. 95 og 96, og det der Citerte.

**) See Haandbog 5 B. S. 115—116.

***) See juridiſk Tidsſkrift 8 B. 2 H. S. 228—229.

Dannemænd, som han selv haver ombedet, og som skulle være tilstæde, naar Handlingen sluttes og lydeligen oplæses. Her have Vitterligheds-Vidnerne altsaa mere at iagttage end ellers, i det de skulle sørge for, at Dokumentet i sit hele Indhold er blevet den Paagjeldende bekjendt; hvorimod den skrivkyndige Kontrahent, naar han underskriver eller vedtager sin Underskrift, vedbinder sig Indholdet, uden at videre Omhu i saa Henseende paaligger Vitterligheds-Vidnerne. Hvad Lovens Forskrift, at den Paagjeldende selv skal have tilkaldt Vidnerne, angaaer, da ere vel de fleste Lovkyndige af den Mening, at det er uden Virkning, om dette iagttages eller ikke. Men, foruden at det dog er et Lovbud, er det og en viis og veludtænkt Formalitet, i det den uskrivkyndige Kontrahent, der er saameget udsat for at blive en snedig Medkontrahents Bytte, langt bedre betrygges herimod ved Vitterligheds-Vidner, som han selv kjender og har Fortroelighed til, end ved saadanne, som hans Medkontrahent tager med sig. Ogsaa fremmede Love lægge ofte Vægt paa, at Vidnerne særlig ere tilkaldte af Dokumentets Udstæder. — At den Uskrivkyndige underskriver, som man kalder det, med fort Pen, fritager aldeles ikke for at efterkomme Lovstedets Bydende, undtagen forsaavidt at det kan træde i Stedet for Segl eller Boemærke. Man kunde vel sige, at han herved tilkjendegiver sit Samtykke til Dokumentets Indhold. Men dette skeer dog ligesaa fuldkomment ved at han sætter sit Segl under, og dog vil Lovgiveren i saa Fald, at Artiklens øvrige Bydende skal efterkommes, og det med Rette, fordi den Genfoldige ellers var givet alt for meget til Priis. I et enkelt Tilfælde kræver 5—4—18, at den Uskrivkyndiges Samtykke skal attesteres af tre trofaste Vidner, foruden at hans Segl skal findes under Dokumentet.

Med Hensyn til L. 5—4—17 er Vitterligheds-Vidners

Brug foreskrevet af særegne Grunde, fordi nemlig Dokumentet først er bestemt til at benyttes efter Udstæderens Død. Hvad der kan tale for at den, der har et Dokument i Hænde, skal i Sigtelses-Eed have et Middel til at gjøre sin Ret gjeldende, naar Udstæderen tilfældigviis er død, passer derfor ei paa hint Dokument *). Men efter det Ovenanførte, og med Hensyn til, at Artiklen end ikke bestemmer Vidnernes Antal, men overlader det til Vedkommende at tage saa mange som han finder fornødne for at sikre sig Beviset, turde det dog være antageligt, at denne Formalitets Forsømmelse ei bør skille Dokumentet ved sin Retskraft, naar det enten vär tilstaaet, eller paa anden Maade beviist, at det virkelig var udstædt af den Afdøde. I al Fald vilde, under saadanne Omstændigheder, en Kongelig Bevilling let være at erholde, som bødede paa denne Mangel; thi selv en mundtlig sidste Villie bliver, naar dens Virkelighed beviises, uden Vanskelighed stadfæstet i Cancelliet, saafremt dens Indhold dertil gjør den qualificeret, cfr. Pl. 8 Jan. 1823 §§ 1, 2, 4 og 5. For Resten er det utvivlsomt, at Notarii Attestation kan i alle Tilfælde træde i Stedet for Vitterligheds-Vidner.

At gjennemgaae alle de særdeles Kontrakter, i Hensyn til hvilke Lovene have krævet visse Formaliteters Jagttagelse, vilde ligge langt uden for denne Afhandlings Grændser. Dette vil derimod for en stor Deel skee i de Anmærkninger, som i det Følgende ville blive meddeelte i Hensyn til de enkelte Kontrakter. Kun nogle Bemærkninger, som angaae alle Slags Kontrakter, ville her have deres Plads.

Alle Dokumenter, hvorved Rettigheder erhverves, skulle

*) At 5—4—17 ei har Hensyn til de Gaver, som ere bestemte til at fuldbyrdes i Giverens levende Live, findes beviist i Haandbogen 5 B. S. 383—385 og de der citerte Steder.

ordentligvis skrives paa stemplet Papir, efter Dokumentets Beskaffenhed. Men paa hvilket Papir hvert enkelt Slags Dokumenter skal skrives, vil man erfare af den Extrakt af den desangaaende udkomne Lovgivning, som i det Følgende vil blive meddeelt, som og af de Anmærkninger, der skulle blive gjorte angaaende hver enkelt Art af Dokumenter. I Almindelighed maa dog her erindres, at Overtrædelse af hiin Lovgivning ei virker Dokumentets Ugyldighed, eller betager samme sin bindende Kraft mellem Mand og Mand, men allene medfører Mulkt for Overtræderne. See Frd. 3 Dec. 1828 § 44.

Videre bør man nøie paasee, at den, af hvem man erhverver et Dokument, er myndig til at oprette samme, eller at, i andet Fald, de Vedkommende dertil give deres Samtykke, og at dette skeer i anordnet Form.

Her at afhandle den hele vidtløftige og forviklede Materie om de af Personer, der ei ere fuldmyndige, indgaaede Kontrakter, vilde føre os for langt. Kun de almeenvigtigste Resultater blive her at anføre. Mandspersoner under 18 Aar, Piger, gifte Koner, Vanvittige, Ødsle, der af Regieringen eller Øvrigheden ere erklærede for saadanne, saa og de, der ere dømte til offentligt Arbeide*), ere umyndige og staae under Værgemaal. Mandspersoner imellem 18 og 25 Aar kaldes mindreaarige, og staae under Kurator. Mandspersoner af en yngre Alder samt Fruentimmer kunne, under visse Omstændigheder, erhverve Bevilling til at staae ved Siden af hine mindreaarige Mandspersoner, ligesom Mandspersoner i den ovennævnte Alder kunne erholde Bevilling til som Fuldmyndige at kontrahere uden Kurator.

Umyndige deeltage aldeles ikke selv i at slutte Kon-

*) Disse to Klasser har man før med Uret i Systemerne henført til dem, der blot staae under Kuratel.

trakter angaaende deres Gods og Formue, men disse indgaaes af Værgerne allene; og, hvis Gjenstanden er betydeligere end at den kan afholdes af Myndlingens aarlige Indkomster, bør, efter den nyere Lovgivnings Aand, Overformyndernes og Øvrighedens Samtykke komme til*). Hvad gifte Koner i Særdeleshed angaaer, da er Forholdet forresten ganske anderledes end i Hensyn til andre Umyndige; thi Manden, som hele Boets Repræsentant, handler her ikke blot ene, men og i eget Navn; og om Overformyndernes eller Øvrigheds Samtykke kan ikke i saa Henseende blive Spørgsmaal. Efter Nogles Mening kan og hendes Medunderskrift paa de af Manden udstædte Dokumenter give samme større Virkning end de ellers vilde have, f. Ex., at hun, i Tilfælde af Skilsmisse, samt efter Mandens Død, skal tilsvare saadanne Dokumenter, skjøndt hun Intet faaer af Boet, og hvad det sidste Tilfælde betræffer fragaaer Arv og Gjæld, samt at hun efter saadanne Forskrivninger er Arrest undergiven. Men Mandens Værgemaal er udentvivl indskrænket til det fælleds Boe, saa at hans Samtykke til at hun forpligter sig udenfor dettes Grændser er uvirksomt, ligesom det er overflødigt, for at hun kan forpligtes, saavidt Fælledsboet strækker sig. En anden Sag er det, naar det almindelige Forhold mellem Ægtefolk, ved nogen gyldig Bestemmelse, er forandret, ligesom og hendes Medunderskrift kan have Virkning, hvor der spørges om Dokumenter, som indeholde, hvorledes der skal forholdes med de fælleds Eiendele efter den Enes Død**). Forresten er en af Hustruen indgaaet Kontrakt kun forbindende for Boet, naar den enten udtrykkelig eller stil-

*) See et Præjudikat herfor i juridisk Arkiv No. 7. S. 58—62 og Arkiv for Retsvid. 2 D. S. 136—140. See og Haandb. 2 B. S. 392—94.

**) See Haandbogen 5 B. S. 87—88.

tiende er samtykt af Manden, eller og er af den Natur, at Boets Tarv kræver, at hun derover maa have frie Hænder, hvilket, i Mandens Sygdom, Fraværelse o. s. v. maa strække sig videre end ellers.

Mindreaarige underskrive selv, tilligemed Kurator, og uden dennes Samtykke er en Kontrakt, hvorved en Mindreaarig skal forbinde sig til at præstere noget af sit Gods og Formue, ugyldig (3--17. N. L. 19—34). Dog kan, efter rigtig Lovfortolkning, den, som, med Kurators Samtykke, opretter en Næringsvei, uden dennes specielle Samtykke, paadrage sig saadanne Forpligtelser, som høre til hans Handels Drift, hvori Kurator dog, efter Omstændighederne, kan gjøre Indskrænkning. 3—17—35. N. L. 3—19—35*). Naar (hvilket dog nu ikke let skeer) et Dommer- eller Øvrighedsembede betroes nogen Mindreaarig, maa han uden Tvivl derved antages tillige at have erhvervet den fuldmyndige Mands Rettigheder, ei blot med Hensyn til sine Embedshandlinger, men og hvad hans private Anliggender betræffer. Sagens Natur og Lovens almindelige Grundsætninger, og i Særdeleshed Plakat af 27de December 1809, viser, at Ingen kan ansees at have de fornødne Egenskaber til at øve sligt Embede, som ei er skikket til at styre sit eget Gods**). Ved de sædvanlige Myndigheds-Bevillinger, som meddeles mindreaarige Mandspersoner, berettiges de vel til at kontrahere uden Kurator. Men det er dog ikke klart, om de kunne afslutte saadanne Kontrakter, som

*) See Haandbogen 2 B. S. 473—75. Cfr. og den i juridisk Arkiv No. 11 S. 81—85 og Arkiv for Retsv. 3 D. S. 275—279 indførte, i Højesteret stadfæstede, Lands-Overrets-Dom. Iøvrigt har bemeldte Lovsted nu en mere indskrænket Virksomhed, da intet Borgerskab kan meddeles Nogen, som ei er fuldmyndig. Pl. 14 April 1820.

**) See Haandb. 2 B. S. 472—73.

de, medens de stode under Kuratel, end ikke kunde afslutte med Kurators Samtykke, om de navnlig kunne indgaae Kaution s. D. L. 1—23 N. L. 21—12, eller Gavekontrakter, eller om de kunne sælge deres Jord udenfor de i 5—3—6 nævnte Tilfælde og med næste Frænders Raad. Den bekræftende Mening turde dog retfærdiggjøres ved de almindelige Udtryk, hvori Bevillingen meddeles*).

Umyndige og mindreaarige Studenter kunne, paa egen Haand, gjøre Gjeld for 3 til 6 Maaneders Kost og Logis, for Honorarier til Universitets Lærerne, og for nødvendige Klæder og Bøger, indtil 10 Rbdlr. Men for længere Tid, større Summer og andre Gjenstande kunne de ei gyldigen kontrahere Gjeld uden deres Forældres, Formynderes eller akademiske Foresattes Samtykke, hvilket i Særdeleshed er fornødent, naar Nogen vil gjøre dem Pengelaan, hvor lidet det end er. At en Student, som Student, og skjøndt han havde opnaaet Fuldmyndigheds Alderen, skulde være indskrænket i Raadigheden over sit Gods, er, eller har i det mindste været en temmelig almindelig, men aldeles grundløs, Fordom. See Universitets Fundats 7 Mai 1788. C. 2. § 5.

Saadanne Kontrakter, hvorved man ei direkte forpligter sit Gods, kunne uden Tvivl gyldigen indgaaes af Personer af begge Kjøn, der ere over deres 18 Aar, om de endog ere af den Natur, at de indirekte kunne drage til Følge for deres Formue, forsaavidt de nemlig svigagtigen eller ved Uagtsomhed maatte gjøre Brud paa de ved Kontrakten stiftede Forpligtelser. I Særdeleshed synes Lovgivningen om Tyendevæsenet at forudsætte, at alle slige Personer kunne, ved at tage i Tjeneste, paadrage sig Forpligtelse til Erstatning i Tilfælde af Utroskab, Skjø-

*) See Haandb. 2 B. S. 481—82.

desløshed o. s. v., samt at de ligeledes, paa egen Haand, kunne modtage deres Løn og raade over denne. Saa maae de og kunne forpligte sig til at tilbagefore hvad de have modtaget som Laan til Brug, i Forvaring, eller Leie, skjøndt de i sidste Tilfælde ikke kunne tilpligtes at betale den tillige afforderede Lejeafgivt, naar de ei have handlet med Vedkommendes anordningsmæssigen meddeelte Samtykke*).

Iøvrigt er det, efter den nu gjeldende Lovgivning, hvor Værges, Kurators eller andre Vedkommendes Samtykke udkræves til at stadfæste de af Umyndige eller Mindreaarige oprettede Kontrakter, ikke nok, at dette Samtykke beviislig er meddeelt, men det skal og, hvad skriftlige Kontrakter angaaer**), være meddeelt i en vis bestemt Form, nemlig i Kjøbstæderne for en Øvrighedsperson, eller for Notarius publicus, og paa Landet for Dommeren, eller for den Embedsmand, til hvem Notarial-Forretningerne der paa Stedet ere overdragne. I denne Embedsmands Overværelse skulle alle de underskrive, hvis Samtykke til Kontrakten behøves, eller som deeltage i den derved stiftede Forpligtelse, f. Ex. i Egenskab af Kautionister***), hvad enten dette skeer ved Underskrift paa Hoveddokumentet, eller ved en særskilt Forskrivning, udstædt i Anledning af samme. Ligeledes skal, naar Gjeldsbreve udstædes af dem, der ikke ere fuldmyndige, den givne Valuta, hvad enten samme bestaaer i Penge eller Penges Værd, udtrykkeligen nævnes i Forskriv-

*) See videre herom i Haandb. 2 B. S. 422—34.

**) At det samme ei gjelder, naar en mundtlig Aftale stiftes til Forpligtelse for den Mindreaarige eller Umyndige, er, som man haaber, tilstrækkelig beviist i Haandb. 2 B. S. 438—42.

***) Reglen gjelder og, skjøndt de tillige forpligte dem som Selvskyldnere. Haandbog 2 B. S. 445.

ningen, hvorhos den af forommeldte Embedsmænd, som overværer Handlingen, ved sin Paategning paa Forskrivningen, bør bekræfte, at den i samme nævnte Valuta er, ved Dokumentets Overlevering til Kreditor, virkeligen af denne bleven erlagt. Mangel af ovenanførte Forskrifters Jagttagelse gjør Dokumentet ugyldigt, uden at et andet Bevis for Underskriftens Rigtighed og Valutas Givelse kan tilstædes. See Frd. 26 Oct. 1804, cfr. Pl. 14 Dec. næstefter. Ligesom i Almindelighed de Personer, der ere umyndige til at forpligte deres Gods, heller ikke paa egen Haand kunne modtage Betaling, eller overdrage deres Fordringer, saaledes er det og udtrykkelig bestemt i bemeldte Frds. § 6, at dens Forskrifter og skulle gjelde om Transporter og Qvitteringer*).

Det er dens Sag, der vil indlade sig med en Person, naar han tviler, at skaffe sig Vished om hans Fuldmyndighed, og det gjelder, til Exempel, ikke, at Nogen, ved en falsk Dobeattests Forevisning, har ladet sig forlede til at antage sin Medkontrahent som fuldmyndig. See Pl. 14 Decbr. 1804 § 4. Ogsaa maa han forvisse sig om, at den, der erklærer sig for den Umyndiges Værge eller Kurator, virkelig er det. Lader han sig deri skuffe, bliver det Foretagne uden forpligtende Kraft for den Umyndige eller Mindreaarige; hvorimod den falske Værge eller Kurator vel kan dräges til Ansvar.

Naar Nogen, der, efter sin Alder, har været myndig, formedelst Ødselhed eller anden deslige Aarsag, af Øvrigheden erklæres umyndig, maa den Resolution, hvorved dette er skeet, bekjendtgjøres ved den Paagjeldendes Værneting**).

*) See Haandbogen 2 B. S. 444—445.

**) See Haandbogen 2 B. S. 337—338.

Oftest indføres saadan Bekjendtgjørelse tillige i de offentlige Tidender, men dette er ikke lovbefalet. Naar Umyndigheds-Erklæringen er læst til Tinge, maa den ansees Enhver bekjendt; det er altsaa dens Sag, der vil give Nogen Kredit, at forvisse sig om at saadan Kundgjørelse ei har fundet Sted. Ligeledes bør han vide, om Debitor ei har fledført sig, eller der er læst nogen ham vedkommende Namsdom, Arrestforretning, Høiesteretsstevning, Forlig, Opbud, Bestalling som Oppeborselsbetjent eller Kaution for en saadan, eller Andet, som enten aldeles betager hans senere Handlinger forpligtende Kraft, eller dog gjør, at disse saaledes komme til at staae tilbage for andre, at de ofte blive uden Nytte for Erhververen. See, til Ex., 5—1—9. 5—3—18. N. L. 33, samt Pl. 18 Jan. 1788 og Frd. 3 Decbr. 1828 § 7, sammenholdt med Anordningerne om Forligelsesvæsnet, Kammerets Ord. 18 Mart. 1720. Cap. 2. § 15. Cap. 3. § 1. See ellers jur. Arkiv No. 19. S. 216. ff. Naar i Dine faldende Svaghed gjør En uskikket til at raade sig selv, er den af ham indgaaede Kontrakt uforbindende, skjøndt endnu ingen Umyndigheds Erklæring har fundet Sted, eller den dog ei er blevet offentlig bekjendtgjort.

Videre bør den, der afkjøber Underofficerer eller Gemene ved en af de militaire Etater Noget, eller giver dem Kredit, forvisse sig om at dette skeer med Compagniechefens Samtykke. Ellers mister han i første Tilfælde det Kjøbte, og straffes tillige, og taber, i det sidste Tilfælde, sin Fordring. See de i Hurtigkarls System 2den Deels 2det B. S. 62—63 samt S. 122—23 anførte Anordninger.

Om en Enke er pligtig eller blot berettiget til at antage en Lavværge, som skal bekræfte alle Kontrakter af Vigtighed, hvorved hun vil forpligte sin Formue, er meget

omtvistet. Skjøndt Theoretikerne for en stor Deel have antaget den sidste Mening, er Praxis dog vedblevet at følge den første. Det lader sig og forene med Loven, at en Enke vel er befoiet til, for at sikkre sig mod Overraskelse, at underordne sig en Lavværge saaledes, at enhver vigtig Disposition, som hun maatte foretage sig over sit Gods, uden denne hendes erklærede Lavværges Medvirkning, er ugyldig, ligesom og Øvrigheden ustridig kan sætte hende en Lavværge, naar hun enten selv vælger en slet Raadgiver (hvilket Lovens 3—17. N. L. 19—42 udtrykkelig siger) eller og bestyrer sine Midler slet (hvilket dette Lovsteds Analogie fordrer); men at hendes Foretagender uden for de Tilfælde, hvor hun enten selv har sat sig under en Lavværge, eller og Øvrigheden har givet hende en saadan, skal have fuld Gyldighed. Forsigtigst bliver det imidlertid, i vigtige Tilfælde, at forsyne sig med Lavværges Samtykke. Men at det skulde være fornødent, at dette blev meddeelt under de i Frd. 26 Oct. 1804 foreskrevne Former er uantageligt, ligesom og en Cancellie-Skrivelse af 1806 bestemt erklærer sig derimod*).

En Hustrue, som er skilt fra sin Mand, om det end blot er i Henseende til Bord og Seng, betragtes, efter Cancelliets Skrivelser af 25 Aug. 1794, 18 Oct. s. A. og 22 Sept. 1798, som Enke. Dog forudsætter dette en lovformelig Adskillelse, grundet paa Skilsmissedom, eller Bevilling af Kongen, Cancelliet eller vedkommende Øvrighed (Frd. 23 Mai 1800. § 5. Frd. 23 Marts 1827. § 19. littr. d. Cfr. Instrux for Magistraten i Kjøbenhavn 28 Aug. 1795 § 8 littr. d, og Instrux for Christianias Magistrat 14 Sept. 1798 § 6. littr. d). En privat Ophævelse af Samlivet kan ingenlunde have denne Virkning.

*) See videre herom i Haandb. 2 B. S. 484—95.

Skjøndt der lod sig anføre en Deel for den Mening, at den friere Raadighed over sit Gods, som, efter enhver Fortolkning over Lovene, tilkommer Enken frem for en mindreaarig Mandsperson, forudsætter 25 Aars Alderen, saa indeholde dog Lovbestemmelserne om Enker intet Udtrykkeligt om en saadan Indskrænkning, ligesom den heller ikke, saavidt vides, har været antaget i vor hidtilværende Praxis, eller af vore Theoretikere*).

Jøvrigt hører det til en Kontrakts naturlige Form, at det ved samme tilkjendegivne Samtykke er virkeligt, ei blot tilsyneladende; det maa altsaa ei være aflokket ved Svig, afpresset ved Tvang, eller grundet paa en Vildfarelse i Henseende til det Væsentlige. Ogsaa er det fornødent, at den omkontraherede Gjenstand er saa bestemt, at der kan afgjøres, hvad Parterne, i Følge samme, have at præstere hinanden**).

Naar den ene Kontrahent, ved forsætlig urigtige Foregivender, har bestemt den anden til at kontrahere, er denne berettiget til at fratræde Kontrakten, samt at fordre Erstatning for det Tab, han iøvrigt maatte lide derved, at han var forledt til at indgaae en saadan Kontrakt. Begge Dele flyde ligefrem af den Forpligtelse, som altid paaligger Bedrageren til at erstatte den ved hans svigagtige Forhold frembragte Skade; ligesom og i Særdeleshed det første følger deraf, at de af Bedrageren urigtig angivne Omstændigheder udgjorde Betingelser for det Løfte, han erholdt af den Besvegne***).

*) See Haandb. 2 B. S. 496—501.

**) See Haandb. 5 B. S. 97—98.

***) See Haandb. 5 B. S. 99—102.

Hvis en Vildfarelse angaaende de Puncter, der udgjøre væsentlige Betingelser for Kontraktens Tilværelse og juridiske Gyldighed, ligger til Grund for samme, er den en Nullitet. Hertil maa det, for Exempel, henregnes, hvis det i en Kjøbekontrakt er antaget, at den omhandlede Ting er af et ædlere Materiale end den findes at bestaae af, forudsat, at Sælgeren selv var i Vildfarelse (thi i modsat Fald finder Svig Sted). Det hører nemlig da til at udgjøre Kontraktens Gjenstand som saadan, at den er af det betingede Materiale. Hvis derimod intet mellem Parterne er aftalt i denne Henseende, er det uden Virkning, at Kjøberen har ladet sig bestemme ved urigtig Forestilling desangaaende; thi det hører saa ei til den omkontraherede Gjenstands Væsen som saadan, at være af et saa ædelt Materiale som Kjøberen troede. Slig eensidig Vildfarelse hører altsaa til det uvæsenlige Slags, der er uden Retsvirkning*).

En Kontrakt, som man ved voldsom Tvang er bragt til at indgaae, er efter 5—1—4, ugyldig. Dog skal den saaledes Forurettede det til Tinge vedersige, saasnart han kommer i sin Frelse. Efter Lovens Analogie, i Særdelshed i 6—12—4 og 8 samt 6—13—19, maa, naar denne Forskrift iagttages, den, der paaskyder, at han saaledes ved voldsom Adfærd er tvungen til at kontrahere, uden Tvivl derved opvække saa megen Formodning for sig, at han bliver befoiet til at bekræfte sin Indsigelse med Eed, hvis intet Bevis fra Vederpartens Side frembringes for Kontraktens frivillige Indgaaelse**). Naar fuldt Bevis kan tilveiebringes for den brugte Fremgangsmaade, maa

*) See Haandbogen 5 B. S. 102—105.

**) See Haandbogen 5 B. S. 80—83.

Indsigelsen upaatvivlelig komme i Betragtning, saa sildig den end fremsættes, og det saa meget mere som den, der paa slig Maade har erhvervet Kontrakten, har gjort sig skyldig i en høist strafværdig Misgjerning *). Dog maa tredie Mand, til hvem Dokumentet er overdraget eller pantsat, ikke i noget Tilfælde lide under den Paagjeldendes Forsømmelse med betimelig at paatale den ham tilføiede Vold. Den foreskrevne Vedersigelse til Tinge maa være forbunden med Stevning mod den Paagjeldende, da Dokumentets Udstæder ei, under anden Betingelse, kan føre Vidner til sin Exceptions Bestyrkelse eller stædes til sammes Stadfæstelse med Eed, ligesom det og er vigtigt, at den, som beskyldes for at have tiltvunget sig Kontrakten, sættes istand til saasnart som muligt at begegne denne Beskyldning, hvis Urigtighed det i al Fald snarere strax efter Dokumentets Udstædelse end siden er ham muligt at bevise. Men det Tilfælde kan indtræffe, at den Tvungne ei kjender Voldsmanden, som afpressede ham sin Haandskrift; og da bliver den retteste Omgangsmaade uden Tvivl den, at han strax til Tinge anmelder den brugte Vold, og derpaa ansøger Kongelig Bevilling til, ved en offentlig Stevning, at indkalde Besidderen af Dokumentet til at høre det, som ulovlig erhvervet, mortificeret. Saafremt da Nogen møder ifølge denne Stevning, og modsætter sig den paastaaede Mortification, vil Sagen blive at paakjende efter de ovenanførte Grundsætninger. Hvis derimod Ingen møder og tager til Gjenmæle, flyder det ligefrem af Bevillingen, at Mortification uden videre maa gives**).

*) Den udgjør en Art af Roverie. See systematisk Udvikling af Begrebet om Tyverie, og sammes juridiske Følger o. s. v. S. 29—31. Note.

**) See Haandbogen 5 B. S. 80—84.

Naar den, som frivillig har udstædt et Dokument, foregiver, at han ei virkelig har modtaget det i samme tilstaaede Laan, Betaling o. s. v., men meddeelt Dokumentet under det Løfte siden at faae Valuta, eller blot i det Øiemeed at Modtageren derpaa kunde gjøre Laan, eller af anden saadan Aarsag, maa Udstæderen uden Tvivl strengt bevise dette sit Foregivende, hvis det skal bevirke Dokumentets Ugyldighed, hvilket strenge Bevis vanskelig vil kunne føres, undtagen naar Dokumentets Erhverver har meddeelt Udstæderen et skriftligt Contrabevis, indeholdende, at han ei virkelig har givet den Valuta, Dokumentet lyder paa. Hvis rimelig Formodning om det samme kan tilveiebringes, maa Erhververen kunne dømmes til at svække samme ved sin Ed. Der er endog nogen Grund for at den blotte Sigtelse, uden at understøttes af Formodning, skulde, i Analogie af Forord. 14 Mai 1754 § 7, være nok for at paalægge Erhververen saadan Ed. Dog kan denne Analogie neppe anses tilstrækkelig, da Tilfældene i Grunden ere meget forskjellige, og der i Særdeleshed ei gaves noget andet Middel til at forebygge det Slags Misligheder, det nævnte Lovsted omhandler, hvorimod den Forsigtige ei udleverer sin Haandskrift, førend han har faaet Valuta eller forsynet sig med Contrabevis. Endelig maa i ethvert Tilfælde, om end Exceptionen nok saa vel bevises, samme, efter den Grundsætning, der hersker i 5—14—56, saaledes som dette Lovsted authentisk er fortolket i Forordn. 9 Febr. 1798, blive tredie Mand, der, med lovlig Adkomst, har faaet Gjeldsbrevet i sin Værge, uvedkommende*).

Det er klart, at intet gyldigt og forbindende Sam-

*) See Eunomia 1 B. S. 252—257.

tykke finder Sted, naar de Udtryk, hvormed Parterne have betegnet Tingen, Kjøbesummen, og Andet, der giver Foreningen sit Væsen, ere saa tvetydige, at de kunne modtage to ganske forskjellige Bemærkelser, og hver af dem virkelig har taget dem i sin Mening, eller naar Intet er blevet fastsat angaaende en Punkt, hvis Bestemmelse er fornøden til at Foreningen kan existere. Ligeledes maa Kontrakten blive uden Virkning, naar Parterne paastaae, at det er bestemt paa forskjellig Maade, men ingen af dem er i Stand til at bevise Rigtigheden af sin Paastand; thi da kan den ene ikke begjære at troes fremfor den anden*).

Derimod er det ingenlunde fornødent, at Alt skal være umiddelbar bestemt ved Kontrakten. Naar det enten af de brugte Udtryk eller af Sagens Natur kan sees, at Parterne have overladt den nærmere Bestemmelse til Billighed, Sædvane, tredie Mands Skjøn o. s. v., er det klart, at der mellem dem er sluttet en Forening, som kan gjøres gjeldende ved Domstolene. Saaledes er Intet hyppigere, end at man tager Varer paa Borg hos Kræmmeren eller Arbeide hos Haandværkeren, uden at Vare- eller Arbeidsprisen udtrykkelig betinges. Man ansees da stiltiende forenede om, at Billighed og den gangbare Priis skal danne Reglen.

Hvad der i Særdeleshed gjelder om betingede Kon-

*) Naar Parterne saaledes vel begge tilstaae, at de have kontraheret om en vis Tings Salg, men hver opgiver en forskjellig Kjøbesum, uden at nogen kan godtgjøre sit Angivende, kan hverken Kjøberen tvinge Sælgeren til at udlevere ham Tingen for den ringere Sum, han vedgaaer, eller denne hiin til at modtage den for den større; thi Ingen af dem kan bevise de Data, der udkræves til at retfærdiggjøre den af ham fremsatte Paastand. See Eunomia 1 B. S. 161—162, 3 B. S. 587 ff.

trakter behøver neppe nogen Anmærkning; thi alle de Regler, som herom angives, ligge umiddelbar i Betingelsens eller Vilkaarets Form, i Forbindelse med den Sætning, at en gyldig Forening ei kan indgaaes om Noget, der er usædeligt eller lovstridigt.

Dog bør det bemærkes, at, naar det Vilkaar, hvorunder en Rettighed er tilsagt, siden indtræffer, saa maa Rettigheden antages stiftet i det Øieblik, Overeenskomsten blev indgaaet, og ikke først ved den Begivenheds Indtrædelse, hvori Vilkaaret bestaaer. Saaledes indlyser det af sig selv, at Kontrahentens Dygtighed til at kontrahere alene maa beroe paa hans Stilling i det Øieblik, han sluttede Kontrakten, uden at den Forandring, som foregaaer inden Vilkaaret indtræffer, kan komme i Betragtning. Neppe kan det heller kaldes i Tvivl, at den, der har erhvervet det ældre, skjøndt betingede, Løfte, maa, hvor Betingelsen siden indtræder, kunne paaberaabe sig D. L. 5 B. 3 C. 31 Art., N. L. 5 B. 3 C. 42 Art. mod den, til hvem samme Gjenstand, ved et senere ubetinget Løfte, er overdragen. Ligeledes har man, ved Anvendelsen af Fdg. 5 Jan. 1813, beregnet Gjeldens Alder efter Datum af den Kontrakt, hvorved samme, under Betingelse, er stiftet*). Imidlertid maa det, med Hensyn til de af en betingelsesvis overdragen Gjenstand faldende Indtægter, ordentligvis ikke antages, at disse, hvor Vilkaaret siden indtræder, skulle tilhøre den, til hvem Overdragelsen var skeet, thi det kan ikke formodes at være Parternes Villie, at Tingens Frugter skulle tilhøre ham inden Erhvervelsen virkelig blev fuldbragt. Kontraktens særdeles Bestemmelser ville forresten, i ethvert Tilfælde, gjøre Udslag**).

*) See nyt juridisk Arkiv, 6 Bd. S. 162-163, 176-177.

**) See Haandbogen 5 B. S. 124-125.

Ligesom Lovene i Almindelighed ikke have foreskrevet nogen vis Form for Kontrakter, saaledes staaer det ordentligviis og Parterne frit for at forene dem om disses Virkninger og Vilkaar, saaledes som de finde det meest overeensstemmende med deres fælleds Interesse. Selv hvor Lovene have bestemt de Rettigheder, som skulle flyde af en vis Kontrakt, maa det dog i Almindelighed antages, at Diemedet hermed blot har været at give en Regel, som skal anvendes i de Tilfælde, i Hensyn til hvilke Parterne ingen udtrykkelig Aftale have truffet, og at de altsaa maae være befoiede til at vedtage Forandring i de lovbestemte Vilkaar. Kun da maa det Modsatte antages, naar det af Lovens Form eller af dens Diemed, eller af de ovrige med samme forbundne Bestemmelser, indlyser, at Lovgiveren har villet binde Hænderne paa Parterne. Aarsagen hertil ligger da enten deri, at den offentlige Sædelighed eller det offentlige Vel ikke taaler, at Kontrakten indgaaes under andre Betingelser end de i Loven angivne, eller at den ene Part, formedelst sin bedre Oplysning, eller sin lykkeligere Stilling, antages at have en saadan Overvægt over den anden, at han let kunde bestemme denne til at indgaae hvilkesomhelst Vilkaar, han fandt for godt at foreskrive ham, og at altsaa den i sin Form frivillige Forening i sig selv vilde være tvungen. Den første af disse Aarsager har, til Exempel, vigtig Indflydelse paa Lovgivningen om Ægteskab. Af den sidstanførte Grund kan man forklare sig de Love, der sætte Grændse for Størrelsen af de Renter, en Kreditor kan betinge sig. Ligeledes har den virket paa en stor Deel af Landboelovgivningen, hvori Jorddrots og Fæsters Rettigheder bestemmes med en saadan Nødvendighed, at ingen privat Overeenskomst derimod kan komme i Betragtning. See, til Exempel, Frd. om Fæstegaardes

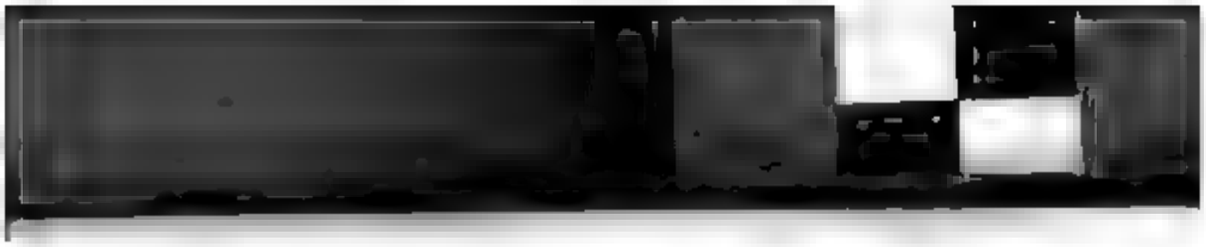

Tiltrædelse af 8 Jun. 1787. § 2, Frd. 19 Mart. 1790 og Frd. 6 Decbr. 1799. At i alle Tilfælde, og skjøndt ingen speciel Lov derimod er givet, det, der i en Kontrakt bestemmes mod Sædeligheden, eller til Skade for tredie Mands Ret, er uden juridisk Virkning, behøver neppe at anmærkes. Dog kan det, naar Kontraktens Opfyldelse strider mod tredie Mands Ret, allene være denne tilladt at angribe Kontrakten, og naar han vil renuncere paa sin Ret, kan ingen af Kontrahenterne gjøre nogen Exception paa Grund af det Retstridige, Kontrakten indeholdt. Saaledes kan, til Exempel, den, der, uden dertil at være berettiget, har forenet sig med en Anden om at overdrage ham Brugen af en Ting, han selv har laant eller leiet, ei undslaae sig for Kontraktens Opfyldelse, naar Tingens Eier vil finde sig i dette Foretagende. Hvor en Kontrakts Indhold er stridende mod de Love, der have Hensyn til det Offentliges Interesse, maa den og være forbindende for Parterne, hvis en Bevilling maatte blive erhvervet, der fritager dem for denne Lov.

Ivrigt maa det altid, forsaavidt intet Modsat udtrykkelig er vedtaget, formodes, at Parterne have været enige i at kontrahere under de Bestemmelser, som Lovene have givet om Kontrakter af det Slags, som den af dem indgaaede. Hvor Loven saavelsom Kontrakten tier, er Formodningen for det, som er sædvanligst og meest overeensstemmende med Sagens Natur. Slige naturlige Følger af Kontrakter behøve ei udtrykkelig at vedtages. Man kunde endog, under visse Omstændigheder, løbe Fare ved udtrykkelig at betinge sig Fordele, som umiddelbar efter Lovene og Sagens Natur tilkom En, thi det kunde muligen give Anledning til et Argument for at man havde frafalden andre Fordele af samme Slags, som man ikke

ligesaa udtrykkelig havde forbeholdt sig. Dog kan det, naar der om Lovens Fortolkninger kunde være delte Meninger, eller naar det ellers er tvivlsomt, hvad der maatte anseés som det naturlige, være raadeligt, udtrykkelig at bestemme dette, og man bør da vælge sine Ord saa forsigtigt, at ingen Anledning gives til, paa nysanførte Magde, at slutte til nogen Renunciation paa andre Fordele.

Naar den ene Part, enten med Forsæt eller af Mangel paa tilbørlig Agtpaagivenhed, tilføier den anden nogen Skade, skal han altid erstatte samme. Dette er en saa ubetvivlelig Følge saavel af Sagens Natur som af adskillige Lovbestemmelser, at det vilde være overflødigt udtrykkelig at vedtage denne Pligt. Derimod kan det ofte være til Nytte nærmere at bestemme Graden af den Agtpaagivenhed, Parterne skylde hinanden; thi den almindelige Maalestok herfor, at Parterne nemlig bør vise den Omhue for hinandens Tarv, som en fornuftig og paapasselig Mand pleier at bruge i egne Anliggender*), medfører ofte i An-

ning, der var ham mere byrdefuld, maa herom træffes en udtrykkelig Overeenskomst. Videre ere der mangfoldige Tilfælde, hvori det er høist vanskeligt at oplyse Størrelsen af den Skade, man kan lide ved sin Medkontrahents Svig eller Uagtsomhed, i Særdeleshed forsaavidt Skaden bestaaer i, at man har tabt en Fordeel, man, hvis Kontrakten med Troskab og Nøjagtighed var bleven opfyldt, vilde kommet til at nyde. Det har derfor ofte sin store Nytte, at man forud forener sig om en vis Erstatnings-Sum eller en bestemt Maalestok for Erstatningen, hvorved man kan fritages for et byrdefuldt og misligt Bevis, som man ellers havde at føre.

Ogsaa kan det være tjenligt, udtrykkelig at forene sig om, hvorvidt Kontraktens enten svigagtige eller uagtsomme Misligholdelse fra den ene Side skal bemyndige den Anden til at træde tilbage; thi at dette uden al Indskrænkning skulde antages som en Selvfølge er en Sætning, hvorimod baade Sagens Natur, og mangfoldige Lovbud frembyde vigtige Tvivlsgrunde*).

Den Skade, som maatte tilstøde de omkontraherede Gjenstande, ved en Begivenhed, der, i Forhold til Parterne, er en uforskyldt Hændelse**), maa ordentligviis blive der, hvor Hændelsen har frembragt den, uden at den, som lider derunder, desaarsag kan fordre nogen Skadesløsholdelse hos sin Medkontrahent. Kun i meget enkelte Tilfælde har Loven fastsat, at slig Skade skal erstattes, nemlig i 5—8—1, og paa en vis Maade i 5—7—1. I saadanne Til-

*) See juridisk Arkiv Nr. 15 S. 70—94, Arkiv for Retsv. 4 B. S. 34—57 samt Haandb. 5 B. S. 166—67.

**) At det ei hertil kan regnes, hvis en foregaaende svigagtig eller forsømmelig Fremgangsmaade har bragt Tingen i den Stilling, hvori Hændelsen kom til at virke (casus mixtus), behøver vel ei at bemærkes.

fælde er det altsaa fornødent, udtrykkelig at betinge sig Fritagelse for dette Ansvar, hvis Medkontrahenten vil tilstaae En samme*). Ellers behøver derimod Kontrakten kun at omtale den hændelige Skade, naar en af Kontrahenterne vil paatage sig at svare den anden dertil. Dog kan det i visse Tilfælde være tjenligt at bestemme Noget om, hvo der skal bære den hændelige Skade, med Hensyn til, at der kunde opstaae Tvivl om Anvendelsen af hint almindelige Princip. Saaledes er det, naar et Afhændelses-Forbund angaaende en rørlig Ting er oprettet, ikke ganske afgjort, hvo der skal ansees som Eier i det Mellemrum fra Forbundets Fuldendelse til dets Fuldbyrdelse ved Tingens Overlevering. Men ogsaa er det uden Hensyn dertil stundom tvivlsomt, hvo der skal bære Tabet, naar den imidlertid, ved Hændelse, forgaaer eller forringes. Endog i Hensyn til urørlige Ting kan stundom opstaae Tvivl, i Særdeleshed naar Kjøberen strax sættes i Besiddelse af Eiendommen, men først til en vis Tid, eller naar visse Betingelser ere opfyldte, faaer Skjøde paa samme, men ogsaa fra flere Sider kan det være Spørgsmaal undergivet, paa hvis Regning det Uheld gaaer, som tilstøder Tingen **). Ligeledes ere Meningerne deelte om, hvorledes der skal forholdes, naar den leiede Ting inden Leiemaalets Udløb forgaaer eller bringes i ubrugbar Stand ***). Ved udtrykkelig at forene sig om hvad der skal gjelde i slige Tilfælde, kan man ofte frie sig for en tvivlsom og kostbar Proces.

Ogsaa er det, i nogle Tilfælde, f. Ex. ved Huusleie,

*) Angaaende det Spørgsmaal, om den Debitor, der har givet haandfaast Pant, kan forskrive sig til, uagtet 5—7—1, at betale, naar Pantet forgaaer i Kreditors Værge, kan eftersees Haandb. 6 B. S. 137—140.

**) See. Haandb. 5 B. S. 194—197.

***) See om dette Spørgsmaal juridisk Arkiv Nr. 14 S. 207 til Enden og Arkiv for Retsv. 6 B. S. 233 ff.

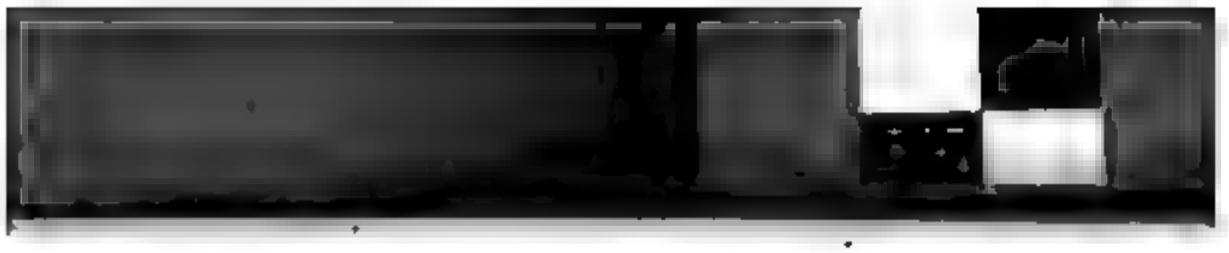

maaskee ikke overflødigt at bestemme, hvorvidt man skal være ansvarlig eller ansvarlos for den Skade, Ens Vorn, Tyende, Gjæster o. s. v. maatte tilfoie Medkontrahenten*).

At den, der overdrager Nogen en Eiendom eller anden Rettighed, skal svare til denne Rettighedens virkelige Erhvervelse, hvilket kaldes at hjemle, ligger umiddelbar i Overdragelsens Natur. Hvis altsaa denne Rettighed ikke virkelig tilkom den Overdragende, er det klart, at han ei har fyldestgjort sin Forpligtelse. Imidlertid er det ikke en saa afgjort Sag, som det i nogle Systemer er anseet for, at Skades-Erstatning, under alle Omstændigheder, skal gives af den, som har overdraget en Rettighed, i hvis Besiddelse han ei kan hjemle den Anden (Vanhjemmels-Tilsvar). Det kan være et muligt Tilfælde, at den, som har overdraget hvad han ei kan hjemle, aldeles ikke har været skyldig enten i Svig eller Forseelse, naar han, f. Ex., selv af en til Raadighed over sit Gods berettiget og umistænkelig Person troskyldigviis har kjøbt den Ting, som siden befindes at være ved Tyverie eller andre ulovlige Midler frakommet rette Eier, der desaarsag tilbagesøger samme. I slige Tilfælde synes han blot pligtig til at tilbagelevere det modtagne Æquivalent, som han kun har faaet under den Betingelse, at han kunde overdrage den omhandlede Eiendom eller Rettighed, og altsaa ingen Adkomst har til at beholde, naar han ei kan hjemle samme; hvorimod der ikke da skjønnes at være nogen tilstrækkelig Grund til at han skulde godtgjøre Medkontrahenten den Skade, denne ellers ved Kontrakten maatte have lidt, eller den tabte Fordeel. Dette forudsat er der i de Overdragelser, der skee uden Vederlag, Intet, som Overdrageren,

*) 5—7—6 lader sig neppe analogice anvende paa andre Tilfælde, hvori Nogen er i Besiddelse af en Andens Ting. See iovrigt Haandb. 5 Bind S. 32—34.

naar han saaledes er fri for Svig og Forseelse, haver at udrede; og selv i Tilfælde af, at Giveren havde gjort sig skyldig i nogen Uforsigtighed ved Erhvervelsen af den Ting, han siden bortskjænkede, lod der sig anføre en Deel til hans Fordeel. At fuld Erstatning derimod bør gives i alle Tilfælde, hvor den, der overdrog det, han ei kan hjemle, har brugt svigagtig Omgang; og, hvis Overdragelsen var bebyrdende, d. e. mod et betinget Vederlag, ogsaa i Tilfælde af Uforsigtighed, er upaatvivleligt. Til Hjemmelspligten hører det og, at den, som overdrager Tingen eller Rettigheden, staaer inde for, at denne ikke ved Pante-, Brugs- eller andre Rettigheder er indskrænket videre, end han derom forud har underrettet Medkontrahenten, eller og almindelig bekjendte Love medføre*).

Derimod er Hjemmelsmanden ingenlunde pligtig at indestaae Medkontrahenten for, at denne virkelig vil komme til at nyde godt af den omkontraherede Ting eller Rettighed. Det er altsaa, hvis han ei, ved en særegen Klausul, har forpligtet sig i saa Henseende, ham uvedkommende, at hans Medkontrahent, enten formedelst Tingens Undergang, eller formedelst Tyverie, Vold o. desl., eller formedelst dens Uvederhæftighed, mod hvem Rettigheden haves, ganske eller for en Deel hindres i sin Eiendoms eller Rettigheds uforstyrrede Besiddelse og Nydelse. Denne Sandhed udtrykker man, med Hensyn til de Tilfælde, hvor det er Pengefordringer, som ere overdragne, saaledes, at den Overdragende (Cedens) skal indestaae for Fordringens Rigtighed, men ei for dens Godhed. Hvor det Modsatte

*) Formedelst den sidstanførte Bestemmelse kan, til Exempel, den, der sælger et Jordegods i Norge, ikke være ansvarlig, fordi siden en Anden dertil over sin Løsnings-Ret, saafremt han ei har paataget sig sligt Ansvar.

betinges, kaldes det en skadesløs Transport; og da kan dog Forpligtelsen i Almindelighed allene gaae ud paa, i Tilfælde af den Forpligtedes Uvederhæftighed, at tilbagegive det, hvorfor Fordringen er solgt. Imidlertid er det ved Høiesteretsdom af 1 Novbr. 1821 antaget, at Cessionarius, uden at gjøre Brud paa Aagerlovene, kan betinge sig, at Cedenten, i Tilfælde af Debitors Uvederhæftighed, skal betale ham hele Forskrivningens Beløb; men Formodningen kan ikke være for, at man ved skadesløs Transport har paataget sig en saa streng Forpligtelse.

Da den, der overdrager en Anden sin Eiendoms- eller anden Rettighed, overdrager den saaledes som han selv besidder den, synes det, at man ikke blot er berettiget til at holde sig til sin umiddelbare Hjemmelsmand, men at man og maa kunne øve de Rettigheder, denne atter havde mod sin Hjemmelsmand o. s. fr., hvilket og har den høieste Grad af Billighed for sig. Fremmede Love og fremmede Lovkyndige, som have afhandlet dette Spørgsmaal, (hvorom vore Love saavelsom vore Retssystemer tie) have imidlertid oftest antaget det Modsatte; og ganske klar er Sagen heller ingenlunde efter de engang antagne og i Lovene erkjendte Grundsætninger om Ret i Tingen og hvad dermed staaer i Forbindelse. I adskillige Tilfælde, f. Ex. naar nærmeste Hjemmelsmand er død, og Proklama i hans Bo udløbet, kan dette Spørgsmaal være af megen Vigtighed*).

Naar man nu af det Anførte seer, deels hvad der i Spørgsmaalet om Forpligtelsen til Vanhjemmels Tilsvar er klart og uomtvistet, deels hvad der i saa Henseende er ulige Meninger underkastet, vil man let deraf kunne udlede, hvad der om denne Gjenstand med Nytte lader sig

*) Cfr. i det Hele om Hjemmelspligten Haandb. 5 B. S. 129—40 og det der Citerte.

indføre i Foreningen. Ogsaa kan det ofte være tjenligt, forud at forene sig om Maalestokken, hvorefter Erstatnings-Summen skal bestemmes*) i Tilfælde af Vanhiemmel.

I Kontrakter, hvorved Eiendomsrettigheder eller Gjeldsfordringer stiftes, er det overflødigt ved en udtrykkelig Klausul at bemyndige Erhververen til at overdrage sin Ret til Andre, da Sagens Natur og Lovene tilstrækkelig nok hjemle ham Adgang hertil. Men i visse andre Kontrakter er det ikke unyttigt udtrykkelig at bestemme, hvorvidt den Rethavende et bevoiet til at sætte en Anden i sit Sted. Dette gjelder f. Ex. hvor der handles om en blot Brugsrettighed; thi ligesom ingen Lov i Almindelighed har bestemt, at den Brugsberettigede er bevoiet til at overdrage sin Ret til Andre, kan det heller ikke, efter denne Rettigheds Natur eller de vedtagne Begreber, ubetinget antages, at Eieren, ved at overdrage en Anden Ret til at bruge hans Ting, ogsaa tilstæder denne at disponere over Brugen til Fordeel for tredie Mand. Efter den rigtigste Mening maa det derimod udenfor de faa Tilfælde, hvor Loven udtrykkelig har givet en Bestemmelse desangaaende, (f. Ex. i D. L. 3—13—1 og N. L. 3—14—33) komme an paa, om det, efter Gjenstandens særegne Natur, kan antages, at Eieren maatte være ligegyldig ved, om Brugshaveren selv benyttede sig af sin Ret, eller overlod den til Andre, og Bedømmelsen heraf kan ofte være Vanskelighed underkastet, især med Hensyn til adskillige Arter Fremleie af Huusværelser, ligesom Princípet selv heller ikke eenstemmigen er antaget. Bedst er det derfor, ved en udtrykkelig og tydelig Bestemmelse, at forebygge Tvivl og Tvist. Især er dette at tilraade hvor der er Spørgsmaal om Brugsret i et langt Tidsrum, thi da kunne der let imidlertid ind-

*) Jevnfør det oven Side 34 Anførte.

træffe Omstændigheder, som kunde bevæge Brugshaveren til at ønske sin Brugsret overdraget til Andre*). I slige Tilfælde gjør man og vel i at bestemme, hvorledes der skal forholdes, hvis Brugshaveren i Løbet af det bestemte Tidsrum dør, eller fallerer, ved hvilke Leiligheder ellers let betydelige Vanskeligheder kunne opstaae. I Almindelighed vil det være raadeligst da at lade Brugsretten efter en bestemt kort Tids Forløb hjemfalde til sin Eier**).

Om Stedet, hvor en kontraktmæssig Forpligtelse skal opfyldes, kan stundom, især ved Pengebetalinger, opstaae Tvivl. Der kan nemlig, i de ved Kontrakten ubestemte Tilfælde, spørges, om dette bør skee der, hvor der kontraheres, eller paa det Sted, hvor den Forpligtede den Tid har Bopæl, eller paa den Rethavendes daværende Opholdssted. Det sidste synes dog, hvor Kontraktens Udtryk eller særegne Væsen ikke tilsiger det Modsatte, at være det Naturligste, da Debitor har lovet at erlægge Betaling til Kreditor, og denne saaledes ei er pligtig til at afhente samme. Men naar Kreditor, efter Forpligtelsens Stiftelse, tager et nyt og for Debitor mindre beleiligt Opholdssted, kan denne ei lide derunder. Ved Forskrivninger, der, efter deres Natur, ere bestemte til at gaae af Haand i Haand, eller som lyde paa at betales ved Anfordring, maa det antages, at Kreditor skal affordre Debitor Betaling i dennes Hjem; dog kan dettes senere Forandring neppe komme Kreditor til Skade. Forsaavidt det nu kan være tvivlsomt, hvor Betalingen skal erlægges, eller Parterne i al Fald ønske Betalingsstedet anderledes bestemt, end de anførte Regler medføre, bør de, ved en udtrykkelig Betingelse, fastsætte Betalingsstedet. Dette har ofte vigtige

*) See Haandb. 5 B. S. 469—76.

**) See Haandb. 5 B. S. 167—68.

juridiske Følger; thi er Betalingen ei tilbudt til rette Sted, maa Debitor antages at have misligholdt sin Forpligtelse, og altsaa bør han svare Erstatnings-Renter, undertiden (hvis det nemlig er betinget) og betale den hele, ellers ikke endnu forfaldne, Kapital, m. v. Stundom bestemmes og det Værneting, hvorved han kan sagsøges, efter Betalingsstedet, see 1—2—19, N. L. 16*).

Ikke sjeldent sørge Parterne, ved Kontrakten, for at bestemme Maaden, hvorpaa de i Anledning af samme muligen opstaaende Tvistigheder skulle afgjøres. Saaledes vedtage de stundom, at Sagen skal kunne indstevnes til et bestemt Ting, som den ellers, efter Loven, ikke hørte under. Hertil var det en Tid meget almindeligt at føie den Forpligtelse ligeledes at svare for et vist Steds Forligelses-Commission, skjøndt man ikke opholder sig under sammes Omkreds. Ligeledes pleiede man dermed at forbinde Renunciation paa personligt Varsel, forskrivende sig til at lade sig nøie med Varsel, forkyndt paa et vist i Jurisdictionen eller Forligelses-Distriktet værende Sted, som om man der havde sit Hjem Den første Deel af en saadan Forskrivning har fuldkommen Hjemmel i 1—2—20. N. L. 17, dog med den i Sagens Natur grundede Indskrænkning, at den Domstoel, man paatager sig at svare for, har Jurisdiction i Sager af det omhandlede Slags**). Det andet Vilkaars Lovlighed er i det mindste noget tvivlsom***). Hvad det tredie Vilkaar betræffer, er det vel klart, at

*) See Haandb. 5 B. S. 142—143.

**) Bevíset saavel for denne Indskrænknings Rigtighed, som for en anden af Theoretikerne i Almindelighed antagen Indskrænknings Urigtighed, vil findes i juridisk Arkiv Nr. 22, S. 215, ff.

***) See juridisk Arkiv Nr. 14 S. 193—194. Nr. 15 S. 165 og Arkiv for Retsv. 2 D., S. 466—68.

den Paagjeldende er befoiet til at renuncere paa personligt Varsel. Imidlertid opstaaer den Vanskelighed, at Forskrivningens virkelige Udstædelse af den paagjeldende Person ei kan retfærdiggjøres ved den Omstændighed, at han ei møder efter slig Stevning, hvorom han ordentligviis ei faaer Kundskab; thi Stevningen bliver først forbindende, og hans Udeblivelse tilregnelig, naar man forudsætter, at han, ved at udstæde Forskrivningen, har samtykket i at lide Dom efter saadan Indvarsling. Forskrivningens Ægthed kan altsaa ikke igjen grunde sig paa Stevningens Lovlighed. Forskrivningen bør følgelig føre Beviset for sin Ægthed hos sig, d. e. være attesteret af Notarius eller en Øvrighedsperson. Ellers udsætter man sig for, at Sagen, hvis Sagvolderen ikke møder, afvises *).

Det er heller ikke usædvanligt, at man forener sig om at lade de Tvistigheder, Kontrakten maatte føde af sig, paakjende ved Voldgiftsmænd. Især er dette ofte Tilfældet i Hensende til Kontrakter, som angaae Administration, Interessentskab, eller andre saadanne Gjenstande, der give meget forviklede Forhold, og saadanne, hvori de strenge Retsformers Anvendelse let kunde lede til materiel Uret. Naar man alt i Kontrakten kan udnævne Mænd, til hvis Redelighed og Dommekraft man kan have fuldkommen Tillid, kan en saadan Afgjørelsesmaade være meget hensigtsmæssig. Men ellers er den, hvis Parterne ikke kunne stole paa hinandens Retskaffenhed og Ærefølelse, meget betænkelig. Hver maa nemlig i Almindelighed udnævne det halve Antal af Voldgiftsmændene, og meget sjeldent sørge Parterne for at binde hinanden i disses Valg. Vel kan man desuagtet maaskee antage, at Ingen maa vælges, mod hvis Upartiskhed Analogien af Lovene om Dommere og Vidner frembyde en til-

*) See Eunomia 3 D., S. 545—55.

ſtrækkelig Formodning. Men derved ere Parterne gjenſidigen kun lidet betryggede, da det ei kan være vanſkeligt at udſøge Perſoner, hos hvem man kan regne paa ubetinget Medhold, uden at nogen ſpeciel Indſigelſe mod dem med Nytte kan gjøres. Bruge nu begge Parterne denne Fremgangsmaade, bliver Udfaldet ganſke egentlig beſtemt ved Tærningkaſt; thi hver Part faaer da Medhold af de Voldgiftsmænd, han har udnævnt; og da Stemmerne blive lige, maa der udmeldes en Opmand til at ſkille dem ad, og hertil bliver fra hver Side en forſkjellig Perſon, paa hvis Hengivenhed Partiet ſtoler, bragt i Forſlag, mellem hvilke Lodkaſtning, efter hvad der pleier at vedtages, og i al Fald efter Analogien af Pl. 11 Mai 1796 alligevel maa antages, gjør Udſlag. Vil den ene Part ei tillade ſig en ſaadan Adfærd, faaer den anden, der har mindre Vrekjærhed, Overvægt. Nogenlunde kunde man ellers dog ſørge for at forekomme ſlige Misligheder, ved at beſtemme, at allene Perſoner maae vælges til Voldgiftsmænd, der ere i en vis Stilling, ſom giver nogen Borgen for deres retſkafne og ærekjære Tænkemaade.

Jøvrigt er det, naar man vil, at de muligen opkommende Tviſtigheder ſkulle paakjendes af Voldgiftsmænd, raadeligt at træffe en Beſtemmelſe for det Tilfælde, at den ene Part ei vil udnævne det Antal af Voldgiftsmænd, han haver at vælge. Vel maa han, under en daglig Mulkt, ved Dom kunne twinges til inden en beſtemt Tid at opfylde denne ſin Pligt. Maaſkee det og, i Analogie af 1—5—23, N. L. 27 og 5—7—3, kunde være den anden tilladt at udnævne det hele Antal. Men det første leder til en forelobig Rettergangstrette, og maaſkee den Modvillige, ved omſider at vælge Mænd, ſom den Anden ei kan være fornøiet med, eller ſom igjen fraſige ſig Sagen, inden den er bragt tilende, eller efterlade at afgive deres Votum (hvor-

til man da, ved Sogsmaal, maa tvinge dem), kan gjøre, at nok en eller flere Processer maa følge denne, førend der erhverves Voldgifts-Kjendelse. Hvad det sidste Middel angaaer, da er det deels ikke ganske afgjort, om det kan ansees lovgrundet, deels vilde det føre Bekostninger med sig. Men alle foranførte Ulemligheder kunde forebygges ved en Bestemmelse, der medførte, at, naar den ene Part, efter Opfordring, ei, inden en vis Tid, vilde udnævne sit Antal Voldgiftsmænd, eller disse, efter Kontrakten, vare forkastelige, eller igjen fratraadte, uden at andre inden en vis kort Tid igjen kom i deres Sted, eller de i en vis foreskreven Tid ei fremkom med deres Vota, skulde de øvrige udnævnte Mænd, uden videre, kunne paakjende Sagen. Den Modvillige kunde vel, efterat disse saaledes have afgivet deres Kjendelse, under en eller anden Forevending, nægte samme Lydighed; men man kunde da sagsøge ham til at adlyde den, og, naar hans Forevending blev forkastet, havde man en endelig Afgjørelse, uden at udsættes for Trette paa Trette.

Forresten gjorde og Parterne vel i (forsaavidt det er deres Hensigt), udtrykkelig at bestemme, om man vil have Sagen afgjort anderledes end efter de strenge Retsregler; thi ellers pleie Voldgiftsmændene nuomstunder at paakjende Sagen efter samme Grundsætninger, som om de vare Dommere. Men i de fleste Tilfælde, handler man, naar man indlader sig i Kontrakter af det ovenberørte Slags, klogere, hvis man, i Stedet for at underkaste sig Voldgiftsbehandling, blot vedtager saadanne Modificationer, som, efter Omstændighederne, maatte være hensigtsmæssige, i de Regler, hvorefter de opstaaende Tvistigheder skulle bedømmes, f. Ex. i Hensyn til Beviismaaden, men overlader Sagens Afgjørelse til Domstolene, hvorved man mindre vover sin Ret, og ofte endog sparer Tid og Penge.

Tiden, hvorpaa en Kontrakt stiftes, bør ordentligvis bemærkes, deels fordi ofte Betalingsterminen, Renternes Løb og deslige derved bestemmes, deels fordi derom kan blive Spørgsmaal, naar det paastaaes, at Kontrakten er indgaaet paa en Tid, da den Paagjeldende ei var mægtig til at forpligte sig, eller at den kontraktmæssige Rettighed ei i lovlig Tid er paatalt. Med Hensyn til adskillige Dokumenter, som kun paa en bestemt kort Tid kunne udstædes paa et ringere stemplet Papir end det, som ellers dertil skal bruges, er det endog, forudsat at man har betjent sig af hiin Tilladelse, forbudt at lade Udstædelsesdagen være uanmærket eller staae in blanco, saavelsom at angive den urigtigt (Frd. 3 Dec. 1828 § 14). Iøvrigt vil, hvor stemplet Papir er brugt, dette i al Fald vise Aaret, men hvor der om Tiden, da Kontrakten blev oprettet, allige-vel finder en saadan Uvished Sted, der kan have Indflydelse paa dens Gyldighed, bør dette uden Tvivl i Almindelighed falde Erhververen til Last.

I mange Tilfælde bør det erhvervede Dokument tinglyses. Det almindelige i Loven og Sagens Natur grundede Princip herfor er, at alle de Dokumenter skulle læses til Tinge, som betage en vis Person enten Raadigheden over sit Gods i Almindelighed, eller over visse (især urørlige) Ting i Særdeleshed. See, blandt andre Lovbestemmelser, 5—3—28, 29, 30. N. L. 39, 40, 41, 5—7—7 og de oven Side 22 anførte Lovsteder og Anordninger. Dog behøve Kontrakter, hvorved En, paa en kort Tid, overdrager sin Brugsret til en fast Eiendom, ikke Tinglysning, skjøndt Eierens Raadighed over Tingen derved indskrænkes; men er det paa en længere Tid, maae de, for at have fuld Virksomhed mod lovgyldige Adkomst- eller Forhæftelsesbreve, tinglæses, see Frd. 4 Decbr. 1795 og 25 Novbr. 1831, cfr. N. L. 3—14—25, samt Frd. om Afgift ved faste Eien-

dommes Afhændelse o. s. v. af 8 Februar 1810. § 6 og Pl. 19 Marts 1812. I adskillige Tilfælde kan der være nogen Tvivl; men Forsigtighed tilraader, i alle tvivlsomme Tilfælde, at iagttage denne Formalitet. Forresten have, blandt de Lovbud, der paabyde Tinglysning, nogle anordnet en vis Tid, inden hvilken samme skal skee. I saa Fald maa naturligviis denne Tid tages iagt. Dog medfører sammes Overholdelse, efter den uden Tvivl rigtigste Lovfortolkning, i de fleste Tilfælde, hvor en saadan Tid er foreskrevet, allene den Følge, at Dokumentet først fra Tinglysningsdagen bliver virksomt i Forhold til tredie Mand (altsaa svækkes ved de før Tinglysningen skjøndt efter Udstædelsen af tredie Mand erhvervede og lovlig tinglyste Adkomster, samt ved Udstæderens imidlertid indtrufne Dødsfald, Fallisement og deslige) i Stedet for at det, naar den lovbestemte Tid iagttages, maa anses fra Udstædelsesdagen af at have faaet fuld Kraft, hvorhos det og synes at selv mellem flere inden den foreskrevne Frist tinglæste Skjøder det maa have Fortrin, der først er kommet til Tinge, om det end er af yngre Datum. Hvor ingen Tid er anordnet, regnes dets Gyldighed derimod, i alle Tilfælde af Kollision med tredie Mand, først fra Tinglysningsdagen. I enkelte Tilfælde har Forsømmelse af et Dokuments betimelige Tinglæsning Tabet af den omkontraherede Ret til ubetinget Følge. See N. L. 3—14—25 og Frd. 8 Febr. 1810 § 6.*).

Naar man vil fyldestgiøre den Forpligtelse, der, ifølge Kontrakt, paaligger En, er adskilligt at iagttage, hvis man ei vil være udsat for nyt Krav i Fremtiden.

*) See Haandb. 5 B. S. 118 og 209 ff. og det der citerte Sted i juridisk Tidsskrift.

Betalingen bør skee til en til sammes Modtagelse kompetent Person. Man bør derfor, efter den allerede oven S. 21 og 22 fremsatte Bemærkning, forvisse sig om at Kreditor er fuldmyndig, eller i al Fald iagttage de samme Regler, som naar man giver Kredit til Personer, der ei have naaet deres fuldmyndige Aar.*) Hvis man har at handle med Nogen, der udgiver sig for Kreditors Arvinger, bør det, naar man ei ellers derom finder sig overbeviist, godtgjøres at han er død, og at de ere hans rette Arvinger, hvortil, forsaavidt de ere Slægtskabs Arvinger, hører, at der ikke gives andre nærmere eller ligesaa nære Slægtninge af den Døde. Er dette imidlertid erkjendt af en offentlig Myndighed, f. Ex. af Skifteretten ved Boets Udlevering til dem, maa denne Erkjendelse dog uden Tvivl være tilstrækkelig. Naar Nogen melder sig som Befuldmægtiget for Kreditor, eller foregiver at have faaet Transport paa Fordringen, bør han og legitimere denne sin Adkomst, hvortil i al Fald hører en offentlig Autoritets Attestation, at Fuldmagten eller Transporten virkelig er udstædt af den paagjeldende Person.**) Dog hvor Nogen kræves efter sin Haandskrift, synes det nok, at den, der udgiver sig for Fuldmægtig eller cessionarius, er i Besiddelse af en i Formen lovlig og tilstrækkelig Fuldmagt eller Transport, tilligemed Haandskriften. Da dennes Jhændehavelse er en nødvendig Betingelse for, at Betaling lovlig kan affordres Nogen, synes det, at den Eier, der har ladet samme komme fra sig, og ikke i Tide derom advaret Debitor, maa ansees uberettiget til at drage denne til Ansvar for at

*) See Haandb. 2 B. S. 444.

**) See, til Exempel, Frd. 8 Jul. 1785, § 15 og Octroi 16 Feb. 1791, §§ 28—30, samt Frd. 24 Juni s. A., § 24; Regl. 27 Jul. 1818, § 23 og 24.

have betalt til en uberettiget Person. Et modsat Princip vilde og, i Særdeleshed i Vexelaffairer, lede til mangfoldige Vanskeligheder*). Dog bør man i alle Tilfælde, hvor Competencen kunde være Tvivl underkastet, iagttage, hvad 5—14—21, N. L. 5—13—19 og Frd. 18 Mai 1825 § 51, i Særdeleshed med Hensyn til Vexler har befalet**).

Ved Betaling af Gjeld efter skriftlige Kontrakter, maa man nøie paasee, at der enten skeer Afskrivning paa samme, hvis en Deel betales, eller at Haandskriften tilbagegives En med paategnet Qvittering***). Ved Hjelp af en løs Qvittering kan man vel værge sig mod Udstæderen eller dennes Boe og Arvinger (hvis ellers dens Rigtighed tilstaaes eller paa antagelig Maade kan bevises); men tredie Mand, der, i lovlig Form, og uden bevislig Svig, maatte være kommet i Haandskriftens Besiddelse, enten som Eier eller i Egenskab af Panthaver, kan den ei komme til Skade. Dog gjør Lovgivningen herfra Undtagelse med Hensyn til Rentebetalinger; og efter Analogien kan denne Undtagelse maaskee og gjelde om Erlæggelse af aarlig Leie, Forpagtningsafgift og deslige. See 5—14—56, N. L. 13—54 og Frd. 9 Febr. 1798. Skjøndt Debitor, der gjør Afdrag paa en Kapitalgjeld, forsyner sig med Afskrivning paa Haandskriften, bør han dog ikke undlade tillige at tage

*) See Haandb. 5 B. S. 141—42, cfr. 6 B. S. 647—649. At det paa dette sidste Sted omhandlede Spørgsmaal er mere tvivlsomt end det ovenanførte, findes der bemærket; og den sammesteds ommeldte forventede Afgjørelse ved Dom har ei endnu fundet Sted.

**) Cfr. Haandb. 5 B. S. 144.

***) Om de Spørgsmaal, der opstaae, naar Gjeldsbrevet uden paategnet Qvittance er kommet tilbage i Debitors Værge, see Haandb. 5 B. S. 154—158.

særskilt Qvittering, hvortil nysmeldte Forordning udtrykkelig giver ham Ret; thi det var et muligt Tilfælde, at Kreditor, som beholder Haandskriften i sit Værge, udslettede den derpaa tegnede Afskrivning, eller forvanskede samme, i hvilket Tilfælde den særskilte Qvittering vilde kunne tjene til Oplysning. Jøvrigt kunde et saadant Falsum fra Kreditors Side, naar det blev oplyst, ikke komme Debitor til Skade, skjøndt Forskrivningen var kommen i tredie Mands Haand; thi han havde iagttaget al lovbefalet Forsigtighed; tredie Mand maatte derimod let have kunnet see, at der var foregaaet en Forandring, og havde deri Opfordring til at bruge særdeles Forsigtighed.

Naar den Haandskrift, hvorefter Betalingen kunde fordres, er bortkommen, saa at den ei kan skaffes tilstæde, haver Kreditor at erhverve Mortification paa samme. Herved forstaaes ikke en saadan tinglyst Qvittering, som omtales i en gammel Forordning af 4 Marts 1690 § 2 og i vore Lovkyndigheds-Systemer; men Kreditor maa erhverve en Kongelig Bevilling til, ved Stevning med Aar og Dags Varsel, igjennem den altonaiske Merkur, Berlingske Tidende og Provindsialbladene, at indkalde Forskrivningens Besidder for en bestemt Ret. Frd. 7 Febr. 1823 indeholder i saa Henseende den nærmere Bestemmelse, at, hvis det er en Panteforskrivning i en fast Eiendom, bør det skee til den Ret, hvorunder Pantet ligger, og dersom det ligger under flere Jurisdictioner, da til en af disse. Ellers bliver Stevningen at udtage til den Ret, under hvis Jurisdiction Gjeldsbrevet er udstedt. Hvor imidlertid dette maatte medføre særdeles Vanskeligheder, er Cancelliet bemyndiget til, efter Ansøgning at gjøre Undtagelse herfra, og bestemme, ved hvilken anden Jurisdiction Mortification kan søges, hvilket da udtrykkelig skal indføres i Mortificationsbevillingen. Stevningen maa fremdeles udtages til en bestemt

Tægtedag*). Naar Bevillingens Forskrifter opfyldes, men Ingen melder sig og tager til Gjenmæle, eller den, der melder sig, ei kan tilveiebringe tilstrækkeligt Bevis for sin Adkomst, bliver Dokumentet kjendt dødt og magtesløst; og Betaling kan, hvis ellers Gjelden erkjendes, nu søges efter en saadan Mortifications-Dom, saa fuldt, som efter Forskrivningen selv**). Men det maa vel iagttages af den, der erhverver slig Bevilling, at Stevningen nøiagtigen og uden Feil indføres i alle de foreskrevne Tidender, da enhver Feil, som kunde gjøre nogen Forskjel i Hensyn til Identiteten af det Dokument, hvis Besidder indkal-

*) Naar Kongelige eller af offentlige Institutter udstædte Obligationer lyde paa Ihændehaveren, uden senere i vedkommende Bøger at være noterede som transporterede til en bestemt Person, eller naar en saadan Obligation, uagtet den forhen har lydt paa Navn, ved en i bemeldte Bøger noteret Transport er bleven overdragen til Ihændehaveren, kan Obligationen efter ovennævnte Fdg. 7 Febr. 1823 § 2, ei være Gjenstand for Mortification. Ei heller kan Mortificationsbevilling faaes paa private Forskrivninger, der undtagelsesviis maatte lyde paa Ihændehaveren (hvilket, til Exempel, ved Vexler kunde være Tilfældet). Med Hensyn til Muligheden af, at Statsobligationer og andre offentlige Papirer kunne bortkomme, er det, efter det Foranførte, vigtigt, at de ere noterede i vedkommende Bøger som den bestemte Persons Eiendom; men ingenlunde kan denne Notering paadrage Kassen noget Ansvar for Transportens Ægthed, hvilken ikke fra dens Side kan undersøges, ligesom dette ganske vilde ligge uden for det Øiemeed, hvori slige Noteringer ere indførte. Mortificationer paa Statspapirer skal altid søges ved Lands-Over- samt Hof- og Stads-Retten (Frdg. 7 Febr. 1823 § 4).

**) Mortifications-Dommen indeholder ikke Bevis for den Fordring, som Domhaveren tilegner sig efter det mor-

des, eller i Henseende til Tægtedagen, maa bevirke, at Stevningen ei kan anses forskriftsmæssig forkyndt, og at den tilstevnte Mortification altsaa ei kan gives*).

Forsaavidt der iøvrigt mod en Qvittering, ligesaavel som mod en Kontrakt, kan gjøres den Indsigelse, at Navnet er efterskrevet, Indholdet forfalsket, eller desligé, haver Erhververen deraf at iagttage samme Forsigtighedsregler, som den, der erhverver en Forskrivning. See oven S. 3 ff.

Iøvrigt anmærkes, at Qvittering ei blot bør tages, naar den Kontrakt, man har opfyldt, har været skriftlig forfattet, men at Forsigtighed i vigtigere Tilfælde tilraader ogsaa den, som betaler en uden nogen Forskrivning kontraheret Gjeld, at forsyne sig med Qvittering; thi ofte var det muligt, at Gjeldens Virkelighed kunde oplyses med Vidner, men dennes Afgjørelse ved Betaling ikke, og selv, naar det første ei var Tilfældet, maatte dog Debitor, som ærlig Mand, tilstaae, at Gjelden havde existeret, og at han da skulde faae Tilladelse til at bedige sit modsagte Foregivende om sammes Betaling, har vel nogen Billighed for sig, men kan dog ei uden i al Fald med megen Indskrænkning antages**).

Saafremt Kreditor ei til bestemt Tid vil modtage Betaling, hvortil det Tilfælde maa regnes, at han enten ikke kan eller ikke vil give Debitor nogen anordningsmæssig Qvittering, haver denne vidnesfast at tilbyde Betaling, og maa da, efter Sagens Natur og Frd. 9. Febr. 1798 § 1,

tificerede Gjeldsbrev, men ophæver blot den Indsigelse, som Frdn. 9 Febr. 1798 ellers hjemlede Debitor. Iøvrigt kan Haandbogen 5 B. S. 154—159 og her eftersees.

*) Angaaende en mindre vidtløftig Maade, hvorpaa Sparekassebøger, naar de ere bortkomne, kunne sættes ud af Kraft, see Pl. 24 April 1827 og 16 Sept. 1828.

**) Cfr. Eunomia 3 B. S. 601—605.

fra den Tid være fri for af den tilbudne Sum at betale Renter, og ligeledes for de øvrige Følger, Forsømmelighed i at betale, efter Forskrivningens Indhold, kunde føre efter sig, til Exempel, at hele Gjelden skulde være forfalden. Vil han tillige betrygge sig mod den Mulighed, at den tilbudne Sum, ved Ildebrand, Tyvehaand eller andre Ulykkestilfælde, kunde forkomme i hans Værge, kan han deponere Pengene enten i Bangven eller hos den Embedsmand, som de saakaldte Foged-Forretninger tilfalde. Dette er og den forsigtigste Fremgangsmaade, hvor man ei kan finde sin Kreditor til den Tid, da Betaling skal erlægges, især i de Tilfælde, hvor Udeblivelse med Betaling til rette Tid kunde have saa vigtige Følger, som at hele Kapitalen skulde være forfalden*).

Hvor en kontraktmæssig Forpligtelse er tinglyst, bør den, som ganske eller for en Deel fyldestgjør samme, sørge for det læste Dokuments Udslettelse, eller for at det skete Afdrag læses og indføres i Protokollen, hvilket man kalder Aflysning. Paa anden Maade faaer han ikke den Indskrænkning hævet, som sligt tinglyst Dokument har gjort i hans Raadighed over hans Gods. Har han bortkastet sin indfriede Forskrivning, og Kreditor eller dennes Arvinger finde for godt at fordre Betaling, efterat have faaet Mortification paa Originalen, kan den Omstændighed, at samme er uudslettet, maaskee virke, at han, naar han forresten ei kan

*) Naar Debitor maa meddele saadan Forskrivning, (cfr. oven Side 33), gjør han ellers vel i, paa den anden Side, at betinge sig, at der først gjøres Anfordring hos ham af den, som da er berettiget til at oppebære Betalingen. Uden denne billige Betingelse kan han let ved Creditors Chikaner bringes i megen Forlegenhed. See isvrigt angaaende Tilbud af Betaling, Haandbogen 5 B. S. 158—160.

godtgjøre Indfrielsen, dømmes til at betale paa nye*). Andre Følger af slig Forsømmelse findes bestemte i 1—8—4 og Frd. 7 Febr. 1738 § 5. Ved slige Leiligheder, hvor man behøver Aflysning, maa man iagttage, at Qvitteringen i alle Henseender har sin Form, uden at man kan eftergive Noget, formedelst sin personlige Forvisning om de Vedkommendes Kompetence og deslige; thi om man end derved kan være beroliget mod nyt Krav, er man dog ikke i Stand til at erhverve den fornødne Aflysning. Iøvrigt bliver Debitor, som har betalt, men, enten formedelst Dokumentets Bortkommelse eller Mangler i den erholdte Qvittering, som han ei kan faae afhjulpne, ikke kan erholde Aflysning eller Udslettelse, nødsaget til at ansøge og bekoste Mortification.

Den, som modtager Transport paa en kontraktmæssig Rettighed, haver, hvis han ei vil stole paa Overdrageren allene, at forsikre sig om Kontraktens virkelige Udstædelse af den Paagjeldende, dens uforfalskede Indhold, Debitors Myndighed og flere Omstændigheder, som have Indflydelse paa Dokumentets forpligtende Kraft. Dog maa, paa Grund af Frd. 9 Febr. 1798 og sammes Analogie, de Tilfælde, hvor Udstæderen selv er Skyld i at tredie Mand forledes til at anse ham for Debitor, skjøndt han ikke er det, blive Transportmodtageren uvedkommende. Herhen hører, foruden den i Forordningen udtrykkelig nævnte Exception, den, som grunder sig paa Kontrakrav, eller den, at Debitor har faaet ingen eller utilstrækkelig Valuta, saa og den, at være twungen til at kontrahere, forsaavidt 5—1—4 ei er iagttaget. See oven Side 25—27**). Dog maa herved bemærkes Bestemmelsen i Frd. 6 Oct. 1753 § 9, der vel er stridende mod den Grundsætning, hvorpaa Frd. 9 Febr. 1798 er bygget, men dog maa antages, sidstbe-

*) See Haandbogen 5 B. S. 157—158.
**) Haandbogen 5 B. S. 81—84.

meldte Forordning uagtet, at være i fuld Kraft, saa meget mere, da denne forkynder sig som en authentisk Fortolkning over 5—14—56, R. L. 13—54, og altsaa ei kan antages at indeholde en anden Regel end den, som allerede gjaldt, da Frd. 1753 udkom*).

Ved Transporter maa det samme iagttages, som oven Side 50 er foredraget i Hensyn til Qvitteringer. Desuden maae de, efter Frd. 3 Decbr. 1828 § 8, være paa det samme stemplede Papir, som Hoveddokumentet. Om Transportudstæderens Ansvar for Kravets Rigtighed og Godhed er handlet oven Side 35—37.

Endnu bør det bemærkes, at alle Pengehandeler, naar de ikke indgaaes i fremmede Penge, bør afsluttes i Rigsbankpenge; men det staaer til Parterne enten at fastsætte Betaling i Sølvmynt, i hvilket Tilfælde Kreditor aldeles ikke er pligtig at modtage andet Betalingsmiddel, eller i Sølv efter Qvartalscours, d. e. i Bankens Repræsentativer, beregnede efter den Cours, den dertil anordnede Committee efter aabent Brev 6 Apr. 1818 skal sætte hvert Qvartal, dog at ogsaa Sølvmynt maa tages for fuld Betaling, eller i Sedler og Tegn efter de Summer, Repræsentativerne lyde paa. See Frd. 5 Jan. 1813 §§ 19 og 20, Aab. Brev 6 April 1818 og Pl. 22 Novbr. 1820, § 1**). Hvor Rigsbankpenge nævnes uden videre Bestemmelse, er Formodningen altid for, at Parterne blot have Hensyn til Navneværdie, eller at Repræsentativerne skulle tages for de fulde Summer de lyde paa (Fdgs. §§ 6 og

*) See Haandbogen 5 B. S. 300—302.

**) Dog er en Kontrakt, som er afsluttet i Species eller Courant, ikke ugyldig; kun maa Kreditor erkjende Rigsbankpenge efter sammes Forhold til hine ældre Pengesorter for god Betaling. See Haandbogen 1 B. S. 273.

20*) Hvad Selvforpligtelser angaaer, følger det baade af Sagens Natur og Bankfundationen 5 Jan. 1813 § 19, at disse bør tilsvares efter den ved Betalingstiden gjeldende Qvartalscours. Dog maa Kreditor uden Tvivl være beføiet til, naar Betaling ikke erlægges i rette Tid, om han hellere vil, at kræve Navneværdie-Beløbet til Forfaldstiden; thi han bør ei lide under Debitors Uefterrettelighed.

*) See iøvrigt Haandbogen 5 B. S. 146—147. De ovenanførte og de flere Spørgsmaale, som de forskjellige Betalingsmidler for Rigsbankpenge frembyde, have iøvrigt, efter den Fasthed, Pengevæsnet nu har erholdt, langt mindre Interesse end i en tidligere Periode.

Kjøbekontrakter og Skjøder.

Hvad der forstaaes ved en Kjøbekontrakt behøver ingen Udvikling; og hvad der er at iagttage ved en slig Kontrakts Affattelse vil, for den største Deel, kunne udledes af den almindelige Indledning, som nu er leveret. Dog er endnu Et og Andet her at erindre.

Naar faste Eiendomme sælges, maae disse naturligvis beskrives saaledes, at de kunne skilles fra alle andre, ligesom det og maa bestemmes, hvad der skal følge Eiendommen, hvilket navnlig er fornødent med Hensyn til saadanne med Eiendommen forbundne Ting, hvorom det er tvivlsomt, om de ligefrem og uden at det særlig er betinget, ere at anse som Tilbehør ved Eiendommen, f. Ex. Kakkelovne, indmurede Kjedler, indmurede Speile, løse Hylder, Forsætvinduer o. s. v.*). At Kjøbesummen ogsaa tydelig maa fastsættes, behøver ei at bemærkes. Ligeledes maa det nøiagtigen bestemmes, naar Eiendommen skal tiltrædes og Kjøbesummen erlægges, samt hvorvidt Renter af denne imidlertid skal finde Sted, hvo der skal nyde Leieafgiften eller Frugterne, og bære Skatter og andre deslige Byrder i det løbende Aar, Halvaar o. s. v.; hvo der skal staae til Ansvar, hvis nogen ulykkelig Hændelse skulde tilstøde Eiendommen inden dens Erhvervelse ved Skjødet fuldendes; hvo der skal bære Omkostningerne m. v. Man kan imidlertid, hvor det Modsatte ikke udtrykkelig er fastsat, uden Tvivl antage, at alle de efter Eiendommens Tiltrædelse forfaldende Indtægter eller Afgifter bør oppebæres og tilsvares af Kjøberen, skjøndt de tildeels resultere fra ældre Perioder. Hvis ulykkelig Hændelse skulde tilstøde Eien-

*) See Haandbogen 3 B. S. 478—483.

dommen i det Mellemrum fra Kjøbekontraktens Stiftelse til Skjødets Udstædelse, bør, i Mangel af en kontraktmæssig Bestemmelse, Sælgeren, som Eier, bære den Skade, der flyder af Eiendommens Undergang; og han kan ikke fordre, at Kjøberen, som ikke erholder den Eiendom, for hvis Overdragelse han lovede Kjøbesummen, ligefuldt skal betale denne. Fra Skjødets Udstædelse maa derimod Kjøberen, i Hensyn til ulykkelig Hændelse, betragtes som Eier, skjøndt han, saalænge det ei er tinglyst, ikke i Forhold til Staten og tredie Mand, har alle en Eiers Rettigheder; thi ved at meddele Skjødet har Sælgeren, fra sin Side, aldeles fuldbyrdet Kontrakten, og Skjødets Læsning foranstaltes allene af Kjøberen, ligesom denne og, efter Lovens Grundsætninger, naar Læsningen til lovbestemt Tid besørges, antages at have erhvervet Eiendom fra Udstædelses- og ei først fra Læsningsdagen*).

Kjøberen kan paa den anden Side, hvor Eiendommen, i Medhold af det Foranførte, forgaaer paa Sælgerens Regning, ikke heller forlange, at denne skal erstatte ham den Fordeel, han kunde have havt af den, ved ulykkelig Hændelse, forgaaede Eiendoms Erhvervelse, eller engang den positive Skade, han maatte have lidt ved de med Hensyn til denne haabede Erhvervelse iværksatte Foretagender; thi der kan ingen Retsgrund anføres, hvorfor Sælgeren, som uskyldig i sligt Tab, skulde give Kjøberen nogen Godtgjørelse.

I Tilfælde af Eiendommens hændelige Forringelse taler der Meget for, at Kjøberen ordentligviis skal bære Tabet. Sælgeren har lovet til den bestemte Tid at gjøre Kjøberen til Eier af den individuelle Eiendom; dette sættes han ikke ud af Stand til, fordi et sligt Uheld til-

*) See oven S. 45.

støder samme, og, da han ingen Skyld har i dette Uheld, synes han ikke at kunne tabe de ham ved Kontrakten indrømmede Rettigheder. Hertil høre ikke allene de Tilfælde, hvor Eiendommen forringes ved en Naturbegivenhed, men og de, i hvilke en ny Byrde lægges paa den. Kjøberen turde altsaa i slige Tilfælde være pligtig til at modtage den saaledes forringede Ting, uden at kunne fordre Afslag i Kjøbesummen*).

Hvad de ved Kjøbet foranledigede Udgifter betræffer, da synes det, at, hvor ingen udtrykkelig Bestemmelse desangaaende er taget, bør hver af Parterne bære den halve Deel af de Bekostninger, Kjøbekontrakten medfører, samt af de Afgifter, der, i Anledning af Salget, maatte være at erlægge til det Offentlige**). Dog undtages det Tilfælde hvor den ene Kontrahent er en offentlig af Kongen indrettet eller stadfæstet Stiftelse***); thi da skal, efter Frd. 3 Decbr. 1828 § 42 l. Nr. 2, Medkontrahenten ene bekoste det stemplede Papir. Derimod kunde det synes at være Sælgerens Sag at bekoste Skjødets Udstædelse; thi at meddele Skjøde er, efter 5—3—12, N. L. 26, en ham paaliggende Pligt, hvis Opfyldelse synes at maatte gaae paa hans egen Regning, naar han ei har reserveret sig Erstatning. Imidlertid forudsætter dog Frd. 3 Decbr. 1828 § 6, I^mo b., at det er den Parts Sag, som erhverver Dokumentet, at bekoste samme; og

*) See i det Hele Haandbogen 5 B. S. 194—200. Det erkjendes iøvrigt at de der fremsatte Sætninger kunne være ulige Meninger undergivne.

**) See Plan for Fattigvæsenet i Kjøbenhavn 1 Juli 1799. § 171. Cfr. Frd. om Afgift af faste Eiendommes Værdie 8 Febr. 1810.

***) Derved forstaaes her en saadan, som er stiftet til almindelig Gavn og sat under de af Kongen beskikkede Embedsmænds Bestyrelse.

i Praxis er det sædvanligst, at Kjøberen betaler det stemplede Papir til Skjødet. Læsnings-Gebyrerne, hvortil og maae regnes Udgifterne paa de Attesters Erhvervelse, som behøves for at faae Skjødet læst, maae upaatvivlelig paaligge Kjøberen, naar ikke det Modsatte udtrykkelig er vedtaget.

Forsaavidt rørlige Ting sælges uden strax at udleveres, mærkes det, at Eiendomsrettens Erhvervelse, efter den, som det synes, rigtigste Mening, først fuldbyrdes ved Tingenes Overlevering, hvorved man dog ei maa tænke sig en legemlig Overlevering som nødvendig, hvorimod man hertil maa henføre enhver Handling, hvorved Tingen stilles til Kjøberens Raadighed*). Ogsaa kan det erindres, at Afleveringen fra Sælgerens Side, naar den skeer i Medhold af Overeenskomsten, udentvivl er tilstrækkelig til at kaste Ansvaret for ulykkelig Hændelse paa Kjøberen, uden at det hertil behøves, at Tingen virkelig er kommet i Kjøberens Hænder; saalænge Tingen ikke er stillet til Kjøberens Disposition, maa Sælgeren, naar intet Andet er bestemt, bære Tabet ved Tingens Undergang, hvorimod dens hændelige Forringelse maaskee gaaer for Kjøberens Regning. Cfr. ovenfor Pag. 56—57**).

I Henseende til Følgerne af Kontraktens Misligholdelse, samt Hjemmelspligten og Ansvaret for Vanhjemmel, maa man her henvise til det oven S. 32—33 og 35—37 Anførte.

Det S. 32—33 om Bestemmelsen af en Maadestok for Skadeserstatningen Foredragne, kan det, især ved Varehandel, ofte være vigtigt at iagttage. Ellers maa vel i Almindelighed 5—3—31 N. L. 42 tjene til Regel for Bestemmelsen af den Erstatning, Kjøberen kan fordre, naar Sælge-

*) See Haandbogen 4 B. S. 379 ff.

**) Cfr. nyt juridisk Arkiv, 6te Bind S. 27—28, Note.

ren ei kan eller vil skaffe ham det Solgte, hvis Størrelsen af den derved tabte Fordeel ei anderledes kan oplyses eller ved Kontrakten er bestemt*).

Naar den paa en Eiendom lagte Bankheftelses-Capital er indbetalt til Banken, kommer dette dog ikke den senere Kjøber tilgode, med mindre der er taget Qvittering for denne Indbetaling, og skjøndt Kjøberen i dette Tilfælde uden videre er fri for Bankheftelsesrenten, hvorfor Eiendommen engang for alle er frigjort, saa kan han dog ikke tilegne sig Adgang til, som Actionær, at tage Deel i det fremtidige Udbytte, Nationalbanken vil give, med mindre Qvitteringen, eller, hvor Actiebrev allerede er erhvervet, da dette særlig overdrages ham. Saafremt, hvilket er det sædvanligste Tilfælde, Capitalen er indbetalt mod til Banken udstædt og af denne igjen til den Indbetalende cederet Obligation, saa bliver han eller den, til hvem Obligationen ved nye Transport er gaaet over, stedse berettiget til af den, som til enhver Tid er Besidder af den forheftede Eiendom, at fordre Bankheftelsesrenter enten med de oprindelige 6½ pCt. eller efter den nedsatte Rentefod, der ved Cessionen maatte være betinget, saalænge indtil Eieren selv indløser Obligationen. Dette staaer altid Eieren frit for efter et Fjerdingaars Opsigelse, ligesom han og paa saadan Maade kan opsige en Deel af Capitalen. Den tilkommende Eier, der saaledes indfrier Bankheftelsen, behøver imidlertid heller ikke at knytte den til Eiendommen, men kan afhænde eller pantsætte den som ethvert andet Pengeactiv, og ved i sin Tid at afhænde Eiendommen beholde Obligationen. (See Oktroi for Nationalbanken 4 Juli 1818 §§ 7 og 8, cfr. Fundationen for Rigsbanken 5 Jan. 1813 § 11). Det samme gjelder og om Bankactien, hvor samme er udstædt. Hvorvidt den senere Eier, naar

*) See Haandbogen 5 B. S. 193—194.

han, inden det er kommet til Udstædelse af Bankactie, indløser Heftelsesobligationen fra den, som har samme i Hænde, kan, hvor det ikke oprindeligviis ved Obligationens Cession fra Eieren er blevet betinget, gjøre Paastand paa, at ogsaa Bankactien for Heftelsesbeløbet skal udstædes til ham, eller om Obligationens Eier kan ved at cedere Obligationen forbeholde sig Actierettigheden; har været nogen Tvivl underkastet. Ved en Høiesteretsdom af 31 Jan. 1838 er Spørgsmaalet bleven afgjort til Fordeel for en Mand, der som Eier havde indbetalt Heftelsen mod cederet Obligation, men siden bortsolgt Eiendommen, uden at der, hvad Bankheftelsen angaaer, var betinget videre mellem Sælger og Kjøber, end at den vedblev paa Eiendommen. Det er maaskee imidlertid ikke ganske afgjort, om det samme ogsaa vilde være skeet, hvis Heftelsesobligationen havde været i en tredie Mands Eie. I det mindste ere disse Tilfælde fra Billighedens Side ikke lidet forskjellige, og det har nok ved de hyppige Kjøb og Salg af Heftelsesobligationer,

virke et forskjelligt Udfald af de Tvistigheder, som derom opstaae, er klart; ligesom det vistnok, saalænge hiin Uvished endnu ei er hævet, eller Actiebrevet allerede er udstædt (i hvilket Tilfælde den senere Kjøber af Eiendommen aldeles ingen Hjemmel kan have til samme, naar den ei særlig overdrages ham), vil være forsigtigst, at der i saa Henseende træffes en tydelig Bestemmelse. Jovrigt er det, hvad Jorder og Tiender angaaer, kun ⅓ af Heftelsesbeløbet, der kan indfries og blive Gjenstand for Obligation og Actie; de øvrige ⅔ ere ikke andet end en Afgift, der i en vis Periode tilfalder Banken, og siden igjen hjemfalder til Statsfinantserne, der indtil den Tid lide Afgang for sammes Beløb i Landskatten, i enkelte Tilfælde endog selv maae udrede samme eller en Deel deraf. Det er derfor fornemmelig Bygningsheftelser, som ere blevne indfriede og cederede, og som have givet Anledning til Tvistigheder*).

Kjøbekontrakter angaaende rørlige Ting skrives paa stemplet Papir af første Klasse; men er det urørlige Ting, hvorom der kontraheres, bruges anden Klasses Papir, saafremt Skjødet ifølge Kontrakten skal udstædes inden 2 Aar, i hvilket Fald maa iagttages hvad Frd. 3 Decbr. 1828 § 2 og 3 foreskriver om Paatale inden 1 Maaneds Forløb efter Udløbet af de 2 Aar, da ellers Omstempling bør finde Sted, hvilket og er Tilfældet, naar Sagen henstaaer uafgjort ved Forligelsescommissionen eller Retten i 1ste Instants længere end 3 Maaneder efter Udløbet af de 2 Aar. Dersom Skjødet ifølge Kontrakten skal udstædes efter en Tids Forløb der er fjernere end 2 Aar fra Kontraktens Udstædelse, skal denne strax skrives paa 1ste Klasses Papir.

Hvor Kjøbesummen ganske eller tildeels bestaaer i en

*) See mere om Bankheftelsesvæsnet i Haandbogen 6 B. S. 273 ff.

aarlig Afgift, der enten skal vare bestandig eller paa en Tid, ikke kortere end 25 Aar, reduceres saadan Afgift til en 25 Gange saa stor Capital, og derefter udregnes Papirets Tart. Dersom den er betinget for kortere Tid end 25 Aar, bliver dens Beløb at sammenlægge for samtlige de betingede Aar, og den derved udkomne Summa at ansee som Capitalværdie. Naar derimod Afgiften er beregnet paa en eller flere tilværende Personers Livstid, skal dens Capitalværdie beregnes som om den var betinget for 5 Aar. Hvor Sælgeren betinger sig visse Dele af det Solgte til Brug mod Betaling, er det forsaavidt en Leiekontrakt, og derom bør da ærskilt Kontrakt oprettes paa det for Leiekontrakter bestemte stemplede Papir. Dersom derimod Sælgeren forbeholder sig en Deel af Eiendommen, eller visse Eiendomsrettigheder, bliver af den Grund Intet at lægge til Kjøbesummen. Det samme gjelder om Skatter, Tiender og andre offentlige Afgifter, som Eiendommen har at tilsvare,

[redacted]

hvad stemplet Papir, efter Nummer og Tart, til Hoved-dokumentet er forbrugt. See om alt dette Frd. 3 Decbr. 1828, §§ 2, 3, 13, 15, 17.

Kjøbekontrakter behøve ei at tinglæses; men Tinglæsning kan dog være nyttig for at hindre Sælgeren i med Retsvirkning at sælge eller paa anden Maade overdrage Eiendommen til en tredie Mand*).

Paa faste Eiendomme skal, som ofte meldt, udstædes Skjøde, hvorved Sælgeren erklærer Kjøberen for Eier af den solgte Ting. Dette bør naturligviis ikke meddeles, forinden Sælgeren har faaet Kjøbesummen udbetalt eller dog derfor er bleven fyldestgjort. Sælgeren maa og ordentligviis forud have frigjort sig og Eiendommen for alle Heftelser, der kunde sætte ham ud af Stand til at overdrage Eiendommen med de Rettigheder, Skjødet tilsiger. Om end Panthaveren enten samtykker i at beholde Pantegjelden staaende i den solgte Eiendom, uagtet Eierens Person forandres, eller han, i Følge Kontrakt, dertil er pligtig, bliver det dog nødvendigt, at Sælgerens Obligation indfries med en nye af Kjøberen udstædt; og det er ikke tilladt, ved en Clausul i Skjødet, at bevirke denne Forandring i Debitors Person. See Cancellie-Plakat 10 Marts 1814 og Frd. 3 Decbr. 1828 § 9, cfr. nyt juridisk Arkiv, 6te Bind, Side 198—201. Kjøberen besørger Skjødet læst ved den Ret, hvorunder Eiendommen ligger, hvilket bør skee saa hurtigt som muligt, og i det seneste inden andet Ting, hvis Skjødet er udstædt i den Provinds, hvori

pirs Anordningen. Det er altsaa ikke blot en Ret for Medkontrahenten, at han kan kræve denne Formalitet iagttaget, men dette er og, i Hensyn til det Offentlige, Pligt.

*) See juridisk Arkiv Nr. 5 S. 176—185 og Arkiv for Retsv. 2. B. S. 379—387.

han, inden det er kommet til Udstædelse af Bankactie, indløser Heftelsesobligationen fra den, som har samme i Hænde, kan, hvor det ikke oprindeligvis ved Obligationens Cession fra Eieren er blevet betinget, gjøre Paastand paa, at ogsaa Bankactien for Heftelsesbeløbet skal udstædes til ham, eller om Obligationens Eier kan ved at cedere Obligationen forbeholde sig Actierettigheden, har været nogen Tvivl underkastet. Ved en Høiesteretsdom af 31 Jan. 1838 er Spørgsmaalet bleven afgjort til Fordeel for en Mand, der som Eier havde indbetalt Heftelsen mod cederet Obligation, men siden bortsolgt Eiendommen, uden at der, hvad Bankheftelsen angaaer, var betinget videre mellem Sælger og Kjøber, end at den vedblev paa Eiendommen. Det er maaskee imidlertid ikke ganske afgjort, om det samme ogsaa vilde være skeet, hvis Heftelsesobligationen havde været i en tredie Mands Eie. I det mindste ere disse Tilfælde fra Billighedens Side ikke lidet forskjellige, og det har nok ved de hyppige Kjøb og Salg af Heftelsesobligationer, som ere foregaaede, ikke let været Parternes Mening, at Kjøberen, foruden at faae sin Capital anbragt i et paalideligt Pant, stundom endog med en høiere Rente end den sædvanlige (hvilket dog i den senere Tid har været sjeldent, da allerede den fortrinlige Sikkerhed har gjort Banheftelsesobligationer med Rentens Nedsættelse til 4 Procento meget søgte til deres Paaribeløb), skulde erhverve et andet Activ, der allerede nu vilde forøge Værdien af den kjøbte Heftelsesobligation med nær ved 50 Procento. Men om hiin Forskjel ogsaa kan hjemle nogen Ulighed i det strenge juridiske Resultat, er et Spørgsmaal, som uden Tvivl snart vil finde en afgjørende Besvarelse ved Høiesteretsdom, hvorfor Udgiveren ikke her desangaaende skal ytre nogen individuel Mening. At derimod de forskjellige Betingelser, som have været vedtagne ved Cessioner af Heftelsesobligationer fra Eieren, kunne be-

bestaae af en grundmuret Forhusbygning paa fem Fag, fire Etager høi med gebrokkent Tag og Kjelder under, et grundmuret Baghuus, fem Fag bredt og tre Etager høit, med heelt Tag, en Lokumbygning ligeledes af Grundmuur, tiltrædes af Kjøberen 3die Tirsdag i næstkommende October, som for mine Leiere er Flyttedag, med alle de Rettigheder, jeg, efter Skjøde til mig af dets forrige Eier, Høker E... F..., fra sidstmeldte Skjødes Datum den 11 Decbr. 1820 har eiet det, hvoraf følger, at Kjøberen bliver Eier og Besidder af alle muur- og nagelfaste Ting i Bygningerne, Kakkelovnene, hvoraf der findes sex paa to, og tre paa een Etage, Pompevandsposten, den indlagte Vandportion og de anordnede Brandredskaber.

b) Ved Kjøbesummens Betaling og Afgjørelse, saaledes som samme nedenfor er bestemt, udstædes der af mig til Kjøberen et lovligt Skjøde paa denne Eiendom, med hvilket der tillige overleveres ham alle de ældre Skjøder og Adkomstbreve paa samme, som nu forefindes i mit Værge, men Brandpolicen for den Sum, Bygningerne i Brandkassen ere forsikrede for, modtages allerede ved Husets Overlevering til ovennævnte Flyttedag.

c) Alle Skatter, Paalæg og Udgifter af Huset, Grunden, Bygningen o. s. v., der forfalde til Betaling inden 1 Jan. d. A., tilsvares uden Undtagelse af mig, imod at jeg igien hæver Leien af de nærværende Leiere til ovennævnte Flyttetid.

d) Huset, der i Brandkassen er assureret for 8400 Rbdlr., staaer for min Regning og Risico, indtil Kjøberen, som meldt, tiltræder det, fra hvilken Tid alt Ansvar som Eier ophører for mig og falder paa ham. Som en Følge af det Foranførte haver jeg at tilbagebetale de 1200 Rbdlr. r. S., der i Dag betales mig, hvis Huset forinden skulde

Godset er beliggende, men ellers inden fjerde Ting. Hvad han taber ved at forsømme dette, sees af det S. 45 Anførte.

Skjødet maa altid udstædes paa stemplet Papir af første Klasse efter Summens Størrelse, hvorved det oven S. 62 Anførte og gjelder. Ved dets Læsning maa tillige Kjøbekontrakten fremvises i Retten til Oplysning om, at samme er skrevet paa behørigt stemplet Papir; men, hvis aldeles ingen skriftlig Kjøbeforening har været oprettet, bør samtlige vedkommende Parter, eller saa mange af dem, som ere tilstæde paa den Tid og det Sted, naar og hvor Læsningen skal foregaae, derom udfærdige en Attest paa stemplet Papir af tredie Klasse efter samme Kjøbesum eller Værdie, hvorefter Papirets Taxt til Skjødet beregnes. See Frd. 3 Decbr. 1828 § 19.

Budet i Sportel-Reglementet 22 Marts 1814 § 72 bør og her bringes i Erindring.

Hvad der forresten maa iagttages for at faae Skjøder paa ethvert Slags Eiendomme læste, vil i det Følgende blive anmærket.

1. Kjøbekontrakt om et Huus i Kjøbenhavn.

Vi Underskrevne, jeg Thee- og Porcellainshandler A... B..., som Sælger, og jeg Tobaksspinder C... D..., som Kjøber, begge af Kjøbenhavn, have i Dag, den 11 Juni 1836, oprettet følgende Kjøbekontrakt med hinanden:

Jeg A... B... sælger og afstaaer herved fra mig og Arvinger mit Huus Nr. 400 i Nye Kongensgade, Vesterqvarteer, her i Staden, til Hr. C... D... og Arvinger paa følgende Maade:

a) Huset, hvorved forstaaes saavel den under Nr. 400 i Vesterqvarteer matriculerede Grund, som alle de Bygninger, der ligge paa samme, og som nu for Tiden

indbetalt, men at den indfriede Heftelsesobligation vedbliver at være min Eiendom, og at samme af Kjøberen skal forrentes i Overensstemmelse med Anordningerne, dog kun med 4 Procento aarlig, saalænge Renten nøiagtig og i det mindste inden 14 Dage fra Forfaldstid betales, hvorimod den i manglende Fald gaaer over til den fulde oprindelige Størrelse 6½ Procento; dog følger det af sig selv at Eieren af bemeldte Huus altid kan opsige Obligationen i Overensstemmelse med Anordningerne; men den Bankactie, som vil blive at erholde for Heftelsesbeløbet, bliver i ethvert Tilfælde Kjøberen og enhver tilkommende Eier af Huset uvedkommende.

Til Vidnis paa, at vi frivilligen og med fuldt Overlæg paa begge Sider have indgaaet, oprettet og egenhændigen underskrevet og forseglet denne Kontrakt, have vi formaaet undertegnede twende Vitterlighedsvidner, Hr. G... H... og Hr. J... K..., til at overvære Kjøbet. Originalen forbliver efter foregaaende Aftale i mit Kjøberens, og en ligelydende Kopie, stadfæstet af Kjøberen med Vitterlighedsvidner, i mit Sælgerens Værge.

Kjøbenhavn den 11 Jun. 1836.

A... B... C... D...
(L. S.) (L. S.)

Som Vitterlighedsvidner.
G... H... J... K...

2. Skjøde paa et Huus i Kjøbenhavn.

Jeg underskrevne A... B..., Borger og Porcellainshandler her i Kjøbenhavn, tilstaaer og herved vitterliggjør at jeg, i Følge den mellem mig og Hr. C... D..., Tobakspinder her i Staden, den 11 Junii dette Aar oprettede Kjøbekontrakt, til bemeldte Hr. C... D... og Arvinger

afbrænde, hvorimod forresten gjensidig Tiltale i dette Tilfælde ophører.

c) De nuværende Leiere opsiges af mig til Udflytning ligesom jeg selv til oftmeldte Flyttetid flytter fra Stedet.

Derimod erklærer jeg C... D... at have kjøbt bemeldte Huus, saaledes som anført af Hr. A...'. B..., imod paa min Side at opfylde efterstaaende Forpligtelser:

a) Betaler jeg Hr. A... B... 6200 Rbd. r. S., siger sex tusinde og to hundrede Rigsbankdaler rede Solv, i Kjøbesum for denne hans anførte Eiendom, af hvilken Kjøbesum jeg ved denne Kontrakts Underskrivt erlægger 1200 Rbd. r. S., siger tolv hundrede Rigsbankdaler rede Solv, imod hans herpaa tegnede Qvittering for samme, og dernæst til forestaaende 11te Decbr. dette Aar, ved det lovlige Skjødes Modtagelse paa denne Eiendom, den øvrige Deel af Kjøbesummen med 5000 Rbd. r. S., siger fem tusinde Rigsbankdaler rede Solv.

b) Betaler jeg alle Skatter og Paalæg af denne Eiendom fra Skjødets Udstædelse, samt lovlige Renter af de 5000 Rbd. r. S. fra den oven vedtagne Flyttedag.

Bekostningerne, som medgaae ved denne Kontrakts Oprettelse, Skjødets Udstædelse og Tinglysning med videre, bære vi begge hver det Halve. Vanhjemmel eller mislig Betaling berettiger den, der fornærmes derved, til skadesløs Erstatning af den Anden; og skulde Kjøberen ei, inden bestemt Tid, indfinde sig med Betalingen af de ovenmeldte 5000 Rbd. r. S. med Renter og Omkostninger, skal Sælgeren være berettiget til, om han maatte finde det for godt, at ophæve Kjøbet, imod at tilbagegive de forud erlagte 1200 Rbd. r. S., efter først deri at have afkortet alle de Omkostninger, han har havt. Endnu bemærkes, at Bankhæftelsen paa ovenmeldte Eiendom af mig Sælgeren er

nuværende Eier har jeg formaaet de Herrer G... H... og J... K..., med mig at underskrive og forsegle dette lovlige Skjøde som Vitterlighedsvidner.

Kjøbenhavn, den 11 Decbr. 1836.

A... B...
(L. S)

Som Vitterlighedsvidner.

G... H... J... K...
(L. S) (L. S.)

Anmærkn. Naar man, inden Kjøbenhavns Jurisdiction, vil have et Skjøde læst til næste Retsdag, maa det (tilligemed en Gjenpart) indleveres paa Pantekontoiret i det seneste inden Løverdag Middag Kl. 2. Ellers staaer det til Retten, om den vil lade samme overligge til den anden Retsdag efter dets Indlevering. Pl. 16 Oct. 1804.

Derhos har man at tilveiebringe følgende Dokumenter og Attester:

A. For bebyggede Eiendomme i selve Kjøbenhavn og Christianshavn i Overensstemmelse med Pl. 4 Mai 1822*).

1) En almindelig af Kæmneriets Bogholder verificeret Rodemester-Attest, som indeholder at følgende Afgifter ere erlagte: de den kgl. Kasse tilfaldende reelle Skatter, fremdeles Renovationsskatten, Vægterskatten, Vandskatten, Brolægningsskatten, Lygteskatten, Sprøiteskatten og Indqvarteringsskatten.

*) See Coll. Tid. for 1822 S. 243—250. Heraf kan sees saavel hvilke af de forhen anordnede Attester der tilligemed den derfor fastsatte Betaling bortfaldt, deels den Hjemmel, der haves for de Attester, der endnu fordres.

har solgt og afstaaet fra mig og Arvinger den mig forhen tilhørende Grund i Ny Kongensgade, Vesterqvarteer, gammel Matricul, No. 600, ny 400, her i Kjøbenhavn, med de paa samme staaende Bygninger, nemlig en Forhusbygning af Grundmuur paa fem Fag, fire Etager høi, med gebrokket Tag og Kjelder under, en grundmuret Baghusbygning paa fem Fag, tre Etager høi med heelt Tag, en Lokumbygning ligeledes af Grundmuur, alt forsikret i Kjøbenhavns Brandkasse efter Brandforsikringspolice af 16 Febr. 1799 og senere Forandring efter Pl. 28 Sept. 1813 for 8400 Rbd. r. S., siger otte tusinde og fire hundrede Rigsbankdaler rede Sølv, tilligemed den i Gaardsrummet indlagte første Vandportion med Opstander og Pomperedskaber, de til Stedet, efter Anordningerne, hørende Brandredskaber, de i Bygningerne staaende ni Jern-Kakkelovne, hvoraf ser ere paa to Etager og tre paa een Etage, med alle andre muur- og nagelfaste Ting og hvad videre, der enten, medens Stedet har været min Eiendom, er anskaffet og bekostet, eller allerede forefandtes ved dets Tilskjødning til mig af dets forrige Eier Høker C... F..., den 11 Dec. 1820, hvorfor jeg altsaa, da den akkorderede Kjøbesum, sex tusinde to hundrede Rigsbankdaler Sølvmynt, er mig fuldt udbetalt, ved dette mit lovlige Skjøde, overdrager og tilskjøder bemeldte Hr. C... D... forbeskrevne Eiendom med alle de Rettigheder, hvormed jeg har eiet den, og hvormed den efter de ældre Skjøder, som herved, tilligemed Maalebrevet, den anførte Brandpolice og alle andre Huset vedkommende Dokumenter, overleveres ham, fra Mand til Mand, er overdragen, afhændet og tilstaaet, ingen af hvad Navn nævnes kan undtagen, ligesom jeg og i alle Maader indestaaer ham skadesløs for al Vanhjemmel paa denne ham lovlig overdragne og tilskjødede Eiendom. Til Sikkerhed for den

nuværende Eier har jeg formaaet de Herrer G... H... og J... K..., med mig at underskrive og forsegle dette lovlige Skjøde som Vitterlighedsvidner.

Kjøbenhavn, den 11 Decbr. 1836.

A... B...
(L. S)

Som Vitterlighedsvidner.

G... H... J... K...
(L. S) (L. S.)

Anmærkn. Naar man, inden Kjøbenhavns Jurisdiction, vil have et Skjøde læst til næste Retsdag, maa det (tilligemed en Gjenpart) indleveres paa Pantekontoiret i det seneste inden Løverdag Middag Kl. 2. Ellers staaer det til Retten, om den vil lade samme overligge til den anden Retsdag efter dets Indlevering. Pl. 16 Oct. 1804.

Derhos har man at tilveiebringe følgende Dokumenter og Attester:

A. For bebyggede Eiendomme i selve Kjøbenhavn og Christianshavn i Overensstemmelse med Pl. 4 Mai 1822*).

1) En almindelig af Kæmneriets Bogholder verificeret Rodemester-Attest, som indeholder at følgende Afgifter ere erlagte: de den kgl. Kasse tilfaldende reelle Skatter, fremdeles Renovationsskatten, Vægterskatten, Vandskatten, Brolægningsskatten, Lygteskatten, Sprøiteskatten og Indqvarteringsskatten.

*) See Coll. Tid. for 1822 S. 243—250. Heraf kan sees saavel hvilke af de forhen anordnede Attester der tilligemed den derfor fastsatte Betaling bortfaldt, deels den Hjemmel, der haves for de Attester, der endnu fordres.

2) Atteſt fra Secretairen i Brandcommiſſionen, at de ved Fdn. 1 Nov. 1805 § 45 anordnede Brandredſkaber ere ved Stedet.

3) Aſſurance-Policen med Paategning om, at den nye Eier er indtegnet i Brandkaſſen.

4) Maalebrevet med Paategning om, at der ei er ſkeet nogen Forandring ved Grunden.

5) Qvittering for, at Fattigespenge af Kjøbeſummen er betalt.

NB. Naar det er et Auctionsſkjøde indeholdes Qvitteringen i ſamme.

6) Qvittering for at ½ pCt. Afgiften af Kjøbeſummen er betalt.

7) Derſom der ſvares Jordſkyld af Eiendommen, da Atteſt om, at denne er betalt (cfr. L. 5—10—5).

8) Derſom Eiendommen ligger ved nogen af Canalerne, da Atteſt fra Havne-Caſſereren, at Bolværkspenge ere betalte.

9) Atteſt om at Bankheftelſesrenterne ere betalte. (See Frdg. 12 Febr. 1820.)*)

B. Eiendommene udenfor Veſterport.

1) En Rodemeſteratteſt, verificeret ſtørſtedeels li-

*) Denne Atteſt maa naturligvis bortfalde, naar Bankheftelſen er indfriet, uagtet Bankheftelſesobligation er udſtædt og kan være i tredie Mands Hænder. Denne maa ſelv ſørge for ſit Tarv, og at ſkaffe hans Qvittering ſtaaer ikke altid i Eierens Magt, der end ikke ubetinget veed, i hvis Hænder Obligationen er. Prioriteten ſor Bankrenterne er iøvrigt indſkrænket til en vis Tid. Jevnfør Haandbogen 6 B. S. 281—283. I de enkelte Tilfælde, hvori en Bygning aldrig har været Bankheftelſe undergivet (ſee l. c. S. 273), maa dette beviſes.

Jeg A... B... sælger og afstaaer herved fra mig og Arvinger til Hr. C... D... og Arvinger min Eiendomsgrund i Ringsted her i Sjelland, beliggende mellem Hr. E... F...s Gaard paa den ene, og Hr. G... H...s, Gaard paa den anden Side, med alle derpaa staaende Bygninger og dertil hørende Anlæg, nemlig en Gadebygning, otte Fag dobbelt Huus af Muur- og Bindingsværk, een Etage høi med Qvist over og Kjelder under, hvori findes fire Stykker Jern-Kakkelovne, en Kostald, sex Fag Huus, ligeledes af Muur- og Bindingsværk, med et derover værende Høloft, et Bindingsværks Lokum og et lidet Træe-Hønsehuus; fremdeles en Frugt- og Kjøkkenhauge, indhegnet paa de tre Sider med Plankeværk og paa den fjerde, mod Huset vendende Side, med Stakit; et lidet tilgrændsende Vænge paa en halv Tønde Land, foruden det til Gaarden liggende Gaardsrum, hvori der findes Vandbrønd, beklædt paa Siderne med Planker, hvilken Eiendom, hvoraf Bygningerne ere assurerede i Kjøbstædernes Brandkasse for 2800 Rbdlr. S., med alle tilhørende muur- og nagelfaste Ting og alle fornødne Brandredskaber, tiltrædes af Kjøberen næstkommende October Flyttedag dette Aar med alle de Rettigheder, jeg hidindtil har havt den i Eie og saaledes som den af dens forrige Eier, Madame E... F... den 15 Septbr. 1805, fri for al Vanhjemmel eller Tiltale af nogen Anden, er bleven mig tilskjødet, og jeg igjen næstkommende 11 Decbr. lovlig tilskjøder ham det.

Derimod forbinder jeg C... D... som Kjøber mig til at betale Hr. A... B... i Kjøbesum for denne Eiendom 2600 Rbdlr. Sdl., siger sex og tyve hundrede Rigsbankdaler Sedler, hvoraf jeg ved denne Kontrakts Underskrivning erlægger 100 Rbdlr. Sdl., siger et hundrede Rigsbankdaler Sedler, ved Eiendommens Modtagelse næste

Jøvrigt maa man ved Modtagelsen af et Skjøde altid sørge for, at den, af hvem man erholder samme, har lovlig Adkomst paa den tilskjødede Eiendom. Er denne ham ikke selv tilskjødet, men han, som Arving, Ægtefælle, eller i nogen anden saadan Maade, paastaaer sig berettiget til at disponere over den en Anden tilskjødede Eiendom, bør man derfor affordre ham Beviis. Selv naar man ikke, for sin egen Person, har Tvivl om hans Kompetence, er det dog fornødent at skaffe dette Beviis, for at Rettens Betjente ei skulle gjøre Anmærkninger paa Skjødet, hvorved Mistillid hos Andre, som man siden vil sælge eller pantsætte Eiendommen, kunde opstaae. Ligeledes bør man forsikre sig om, at Skjødets Udstæder ikke har udstædt noget tinglyst Dokument, være sig Skjøde, Panteforskrivning, Leiekontrakt, Kjøbekontrakt, Overdragelse af en Servitus, eller Andet, som kunde hindre ham i fri og fuld Raadighed over Eiendommen, og at der ikke heller er foregaaet nogen Begivenhed af det Slags, hvorom der er handlet oven S. 21—22, og hvorved man taber Magt til at raade over sit Gods. Om alt dette kan man forud tage Attest af vedkommende Rettens Betjente, men i al Fald ville disse ved Dokumentets Læsning anstille Undersøgelse, og dersom denne viser, at der mangler Sælgeren Ret til at udstæde et saadant Skjøde, vil derom blive gjort Anmærkning paa samme.

3. Kjøbekontrakt om en Gaard i en af Kjøbstæderne.

Vi Underskrevne, jeg A... B..., som Sælger, og jeg C... D..., som Kjøber, have idag den 11 Junii 1837 sluttet og oprettet følgende Kjøbekontrakt med hinanden:

Jeg A... B... sælger og afstaaer herved fra mig og Arvinger til Hr. C... D... og Arvinger min Eiendomsgrund i Ringsted her i Sjelland, beliggende mellem Hr. E... F...s Gaard paa den ene, og Hr. G... H...s, Gaard paa den anden Side, med alle derpaa staaende Bygninger og dertil hørende Anlæg, nemlig en Gadebygning, otte Fag dobbelt Huus af Muur- og Bindingsværk, een Etage høi med Oviſt over og Kjelder under, hvori findes fire Stykker Jern-Kakkelovne, en Kostald, sex Fag Huus, ligeledes af Muur- og Bindingsværk, med et derover værende Høloft, et Bindingsværks Lokum og et lidet Træe-Hønsehuus; fremdeles en Frugt- og Kjøkkenhauge, indhegnet paa de tre Sider med Plankeværk og paa den fjerde, mod Huſet vendende Side, med Stakit; et lidet tilgrændsende Vænge paa en halv Tønde Land, foruden det til Gaarden liggende Gaardsrum, hvori der findes Vandbrønd, beklædt paa Siderne med Planker, hvilken Eiendom, hvoraf Bygningerne ere assurerede i Kjøbstædernes Brandkasse for 2800 Rbdlr. S., med alle tilhørende muur- og nagelfaste Ting og alle fornødne Brandredskaber, tiltrædes af Kjøberen næstkommende October Flyttedag dette Aar med alle de Rettigheder, jeg hidindtil har havt den i Eie og saaledes som den af dens forrige Eier, Madame E... F... den 15 Septbr. 1805, fri for al Vanhjemmel eller Tiltale af nogen Anden, er bleven mig tilskjødet, og jeg igien næstkommende 11 Decbr. lovlig tilskjøder ham det.

Derimod forbinder jeg C... D... som Kjøber mig til at betale Hr. A... B... i Kjøbesum for denne Eiendom 2600 Rbdlr. Sdl., siger sex og tyve hundrede Rigsbankdaler Sedler, hvoraf jeg ved denne Kontrakts Underskrivning erlægger 100 Rbdlr. Sdl., siger et hundrede Rigsbankdaler Sedler, ved Eiendommens Modtagelse næste

October Flyttetid 500 Rbd. Sdl., siger fem hundrede Rigsbankdaler Sedler, og for de øvrige 2000 Rbdlr. Sedler med Panteobligationer paa denne Eiendom til næstkommende 11 Decbr. indfrier de af Sælgeren til Hr. G... H... udstædte Panteobligationer, hvoraf Sælgeren selv betaler Renterne til bemeldte Termin.

Gaard og Grund staaer for min, Sælgerens, Regning og Risico, indtil jeg fratræder samme, saaledes at jeg, om nogen Forringelse imidlertid skeer paa Eiendommen, er pligtig til at oprette Kjøberen Skaden, eller, om Ildsvaade imidlertid skulde indtræffe, at hæve denne Kontrakt og tilbagebetale Kjøberen skadesløs, hvad han har betalt og udgivet i Anledning af dette Kjøb.

Bekostningerne i Anledning af denne Kontrakt, saavelsom Skjødets Udstædelse og Tinglysning, bære vi fælleds, men Anskaffelsen af de fornødne Attester, inden Skjødet kan tinglyses, saavelsom alle Afgifters Erlæggelse til ommeldte 11 Decbr., besørger jeg, Sælgeren, for egen Regning.

Udebliver jeg, Kjøberen, med den her fastsatte Betaling til bestemt Tid, skal det staae Sælgeren frit for, enten at ophæve Kjøbet, eller at bortsælge Grunden og Eiendommen ved offentlig Auction for min Regning, og for det Manglende at holde sig til mig; og møder der Vanhjemmel, er jeg, Sælgeren, pligtig til at tilbagebetale Kjøberen skadesløs alt hans Udlæg med Renter fra Udbetalingen af, og desuden erlægge 300 Rbd. Sdl., siger tre hundrede Rigsbankdaler Sedler, til Erstatning for ham. Med Eiendommen skal følge den indfriede Bankheftelsesobligation, der saaledes bliver Kjøberen tilhørende, hvoraf ogsaa flyder, at den Bankactie, som derfor kan erholdes, bliver hans eller dens til hvem han maatte overdrage sin Ret, uden at Sælgeren derpaa kan have mindste Fordring.

Denne Kontrakt have vi begge oprettet, sluttet, underskrevet og forseglet i Overværelse af de Herrer G... H... og J... K... som Vitterlighedsvidner. Originalkontrakten beholder jeg Sælgeren, imod at meddele Kjøberen min Qvittering for de 100 Rbd. Sedler, som i Dag af ham betales af Kjøbesummen, og en ligelydende af Sælgeren stadfæstet Kopie forbliver i mit Kjøberens Værge.

Ringsted, den 11 Jun. 1837.

A... B... C... D...
(L. S.) (L. S.)

Som Vitterlighedsvidner.
G... H... J... K...

4. Skjøde paa en Gaard i en af Kjøbstæderne.

Jeg underskrevne A... B... tilstaaer og vitterliggjør herved, at jeg, ifølge en oprettet Kjøbekontrakt af 11 Junii dette Aar mellem Hr. C... D... og mig, har solgt og overdraget, ligesom jeg ved dette mit Skjøde fra mig og Arvinger overdrager og tilskjøder bemeldte Hr. C... D... min forrige Gaard og Grund her i Ringsted Bye, beliggende mellem Hr. E... F...s Gaard paa den ene og Hr. G... H...s Gaard paa den anden Side, og bestaaende af en Muur- og Bindingsværks Forhuusbygning paa otte Fag dobbelt Huus, en Etage høi, med Qvist over og Kjelder under, en Kostald paa sex Fag Huus, ligeledes Muur- og Bindingsværk, en Træe-Lokumbygning i Gaarden, det tilhørende Gaardsrum, hvori der findes en gravet Vandbrønd, som er beklædt paa Siderne med Bræder og forsynet med fornødne Brøndredskaber, den tilliggende Frugt- og Kjøkkenhauge, som paa de tre Sider er indhegnet med Plankeværk og paa den fjerde med Stakit, det tilstødende og indgrøftede Vænge paa en halv Tønde

Land, med alt Andet, der henhører til denne Eiendom, saasom Kakkelovne, hvoraf der i Bygningerne findes to Bilægger- og to Vindovne, de anordnede Brandredskaber ɔc., ligesom og min fulde Rettighed til 2800 Rbdlr. S., siger otte og tyve hundrede Rigsbankdaler Sølv, som Bygningerne i Kjøbstædernes Brandkasse ere forsikrede for, hvilket alt Hr. C... D..., efter nu at have fyldestgjort mig for samme, og udbetalt den accorderede Kjøbesum med to tusinde og sex hundrede Rbdlr. Sedler, eier, besidder og fører sig til Nytte med al den Ret og Raadighed, som jeg hidtil har havt derover, og Eiendommen af den forrige Eier, Madam E... F..., ved Skjøde af 15 Sept. 1805, som herved tilligemed dens øvrige Dokumenter overleveres ham, er bleven mig overdraget og tilskjødet. Med de øvrige Dokumenter overleveres ham og den indfriede Bankheftelses-Obligation, der bliver hans Eiendom, hvoraf følger, at Bankactien, der i sin Tid efter denne indfriede Obligation kan erholdes, tilhører ham eller den til hvem han maatte overdrage sin Ret. Skulde der imidlertid skee nogen Paatale af Andre, hvorved Eiendommen eller nogen Deel deraf skulde blive Kjøberen frakjendt, saa forbinder jeg mig til derfor at holde ham skadesløs. Dette lovlige Skjøde er af mig udstædt, underskrevet og forseglet i Overværelse af de Herrer G... H... og J... K... som Vitterlighedsvidner.

Ringsted, den 11 Decbr. 1837.

A... B...
(L. S.)

Som Vitterlighedsvidner.
G... H... J... K...

Anmærkn. For at faae Skjøder paa Eiendomme i Kjøbstæderne uden for Kjøbenhavn tinglyste, maae frem-

lægges Atteſter fra de Vedkommende for at alle Bankheftelſesrenter, Skatter og Communeafgifter, ſom hvile paa Eiendommen, ere betalte. Denne ved Pl. 12 Jan. 1820 med Hensyn til alle Skjøder paa faſte Eiendomme givne Beſtemmelſe gjelder vel og for Kjøbenhavn, men for denne Hovedſtad ere der mere ſærlige Regler angaaende disſe Atteſter, hvilke ere anførte oven S. 69—71. I de øvrige Kjøbſtæder vil Atteſten, ſaavel hvad de Kongelige Skatter ſom hvad Bankrenten angaaer være at meddele af Magiſtraten*), men hvad Communeafgifter angaaer, af Kæmneren. Ligeledes bør Atteſt fremlægges for at der ingen Brandhjelpspenge hefter paa de under Kjøbſtædernes Brandforſikring hørende Bygninger (Frdg. for Kjøbſtæderne 29 Febr. 1792 §. 16), og forſaavidt der paa Kjøbſtadens Grund maatte være Bygninger, ſom ei ere indlemmede i denne Brandforſikring (ſee Anord. 6 April 1832 §. 18), bliver det i Lighed af hvad oven S. 71 under Nr. 4 er anført, at oplyſe med Atteſt, ſom dog i dette Tilfælde maa udſtædes af Magiſtraten. De S. 70 under Nr. 6 og 7 ommeldte Atteſter ere og fornødne i Kjøbſtæderne, den ſidſte dog kun forſaavidt Jordſkyld hviler paa Eiendommen. En Afgift til de Fattige ved Kjøbſlutninger er ikke i Almindelighed foreſkreven ſom en Tvangspligt uden for Kjøbenhavn, men vel forudſættes det i Anordningerne, at en frivillig Gave erlægges, og, efter Cancelliets Skrivelſe af 9 Octbr. 1802, og Circulaire af 27 Mai 1809, cfr. Circulaire af 6 Septbr. 1805, ſkal altid, førend Skjødet læſes, fremlægges

*) Altſaa, hvor ingen ſærſkilt Magiſtrat er, af Byfogden.

Ligeledes forstaaer det sig selv, at jeg ved Skjødets Udstædelse til forommeldte Tid overleverer ham alle de Hjemmelsdokumenter, som jeg paa dette Sted har i Eie, og, som en Følge deraf, fratræder ham min Ret til de 1800 Rbdlr. S., som Bygningerne ere forsikrede for i den almindelige Brandforsikringskasse for Landet i Danmark.

Derimod forpligter jeg C... D... mig til at betale Sælgeren A... B... i Kjøbesum for denne Gaard og Eiendom 4600 Rbdl., siger fire tusinde og sex hundrede Rigsbankdaler, hvoraf sex hundrede Rigsbankdaler Sedler i Dag betales ham af mig imod hans Qvittering, og Resten ved Skjødets Udstædelse og Gaardens Modtagelse af mig næstkommende 11 Junii Termin, saaledes at han overtager sig de nu paa Eiendommen hvilende og til 2800 Rbdlr. S. omskrevne Kapitaler, og contant udbetaler de øvrige 1200 Rbdlr. med Sedler. Ligesaa forpligter jeg mig til at overtage mig alle Skatter, Paalæg og Afgifter, som forfalde fra Skjødets Udstædelsesdag og Gaardens Tiltrædelse. Dersom der efter Skjødets Udstædelse maatte ved en almindelig eller speciel Repartition falde nogen Afgivt paa den solgte Eiendom, eller der maatte blive nogen Godtgjørelse at tillægge samme, vil dette, om end slig Afgivt eller Godtgjørelse har sin Oprindelse fra Sælgerens-Besiddelsestid, dog være denne aldeles uvedkommende, og allene blive Kjøberens Sag *). Det bemærkes at Bankhæftelsen paa bemeldte Eiendom er uindfriet.

Det stemplede Papir til denne Kontrakt er betalt af Kjøberen. Derimod bestrider Sælgeren alle de øvrige Udgivter, der flyde af dette Kjøb; dog med Undtagelse af

*) Jevnfør Haandbogen 6 B. S. 288—290.

dem, som følge af de nye Panteobligationers Udstædelse og disses samt Skjødets Tinglysning, hvilke bæres af Kjøberen allene. Stedet staaer paa mit, Sælgerens, An- og Tilsvar indtil Fratrædelsen, ligesom jeg og for det Betalte og Udlagte med lovlige Renter deraf forpligter mig til at holde ham skadesløs, om der enten før eller efter Skjødets Udstædelse skulde skee nogen Indsigelse mod min Ret til at afhænde Eiendommen. Men derimod overdrager jeg, Kjøberen, Sælgeren Ret til, paa min Regning, at stille Gaarden til offentlig Auktion, for at gjøre sig skadesløs betalt, om jeg til den foreskrevne Tid skulde udeblive med Resten af Kjøbesummen. Til Vidnesbyrd om, at vi frivilligen paa begge Sider have oprettet og underskrevet denne Kontrakt, have vi formaaet vore gode Venner G... H... og J... K... at overvære denne Handel, og at bevidne det ved deres Paategning som Vitterlighedsvidner.

Usserød Bye i Frederiksborg Amt, den 16 Mai 1835.

A... B... C... D...
(L. S.) (L. S)

Som Vitterlighedsvidner.
G... H... J... K...

6. Skjøde paa en Bondegaard.

Jeg underskrevne A... B... tilstaaer og vitterliggjør herved, at jeg, i Følge den imellem mig paa den ene og C... D... paa den anden Side under 16 Mai dette Aar oprettede Kjøbekontrakt, har solgt og overdraget, ligesom jeg ved dette mit Skjøde fra mig og Arvinger overdrager og tilskjøder bemeldte C... D... min forrige Eiendomsgaard i Usserød Bye, Frederiksborg Amt, som er opmaalt og udskiftet i Aaret 1766, og staaer for Hartkorn Ager og Eng 6 Tønder, 2 Skjepper, 3 Fjerdingkar, 1 Album,

hvilken Gaard, med alle dens Jorder og Bygninger, nemlig Vaaningsbygningen af Muur- og Bindingsværk paa tolv Fag Huus, een Etage høi, forsynet med tvende Bilæggerovne i Stuerne, tvende Udhuuslængder, hvoraf den ene er indrettet til Qvæg- og Hesteſtald samt Høloft, og den anden til Lo og Lade, endnu en anden Bygning i Gaarden, hvori der er gjort Indretning til Bryggerie og tvende Folkekamre, og ligesaa et Brædelokum med tvende Afdelinger, fra nu af, med alle dens Rettigheder og Friheder, saaledes som den ved Skjøde af E... F... under 23 Junii 1810 er mig overdragen, samt med den nu paa Marken staaende Sæd, og de til Bygningerne hørende Brandredskaber, tilhører C... D..., som har fyldestgjort mig for den fulde akkorderede Kjøbesum med 4600 Rbd., siger fire Tusinde og sex Hundrede Rigsbankdaler, fri og frelst for hver Mands Tiltale, hvorfor jeg og herved overleverer ham alle de Skjøder og Adkomstbreve paa denne Eiendom, som findes i mit Værge, tilligemed Brandpolicen for de 1800 Rbd. r. S., Bygningerne ere forsikkrede for i den almindelige Brandforsikkringskasse for Landet i Danmark. Skulde der imidlertid imod Formodning skee nogen Indsigelse mod min Ret til at afhænde og bortskjøde denne Gaard, saa forpligter jeg mig at holde C... D... skadeslos i alle optænkelige Maader, bære de deraf flydende Omkostninger, og oprette C... D... alt det Tab, der maatte flyde deraf for ham. Til Forsikkring om alt det Foranførte har jeg, i Overværelse af G... H... og J... K..., egenhændigen underskrevet og forseglet dette Skjøde.

Usserød Bye paa Frederiksborg Amt, den 11 Martii 1835.

A... B...
(L. S.)

Til Vitterlighed.
G... H... J... K...

Anmærkn. Angaaende hvad der skal iagttages, naar enkelte Jordstykker afhændes fra en Gaard, henvises til Frdg. 25 Junii 1810 og 3 Dec. 1819. Iøvrigt bliver og Pl. 12 Jan. 1820 at iagttage ved Skjøders Læsning paa Jordeiendomme (cfr. oven S. 76-77), ligesom og den ved Frdg. 8 Febr. 1810 befalede ½ Procentafgifts Erlæggelse (see oven S. 70) bør beviſes. Ogsaa bliver Pl. 15 April 1828 §. 5 og hvad der i Forbindelse dermed oven S. 71 er bemærket her at iagttage. Ligeledes gjelder og det S. 77 med Hensyn til Kjendelses Erlæggelse til Fattigvæsnet Anførte for Landeiendomme, for hvilke navnlig de tvende der nævnte Circulairer ere givne. Forsaavidt Jordskyld hviler paa en Landeiendom vil og L. 5—10—5, skjøndt adskillige Lovkyndige lære, at Artiklen nærmest har Hensyn til Kjøbstæderne, være at iagttage. Cfr. Haandbogen 4 B. S. 193 ff.

2den Klasse.
262 Rbd. 48 ß. Sølv.

7. Kjøbekontrakt paa Jordegods,

hvorved jeg underskrevne A... sælger til B... følgende mig tilhørende Jordegods, nemlig:

Hovedgaarden N. i N. Sogn
N. Herred N. Amt frie
Hovedgaards Tørt Ager
og Eng . . . . . N. Tdr. = Skpr. = Fdk. = Alb.
Dito Skovskyld . . . . = — = — = — = —
Dito Mølleskyld . . . . = — = — = — = —
N. Sogns Kongetiende af
tiendeydende Hrtk. Tdr. =
Skpr. matriculeret for . = — = — = — = —

N. Sogns Kirketiende af
tiendeydende Hrtk. Tdr. . =
Skpr. matriculeret for . = Tdr. = Skpr. = Fdk. = Alb.
og contribuabelt Hrtk. Bøndergods
Hrtk. Ager og Eng . . . = — = — = — = —
Skov og Mollestylds Hrtk. . = — = — = — = —
paa følgende Vilkaar:

1.

Fornævnte Jordegods overdrages Kjøberen med alle dertil hørende Bygninger og alle de Rettigheder, Byrder og Forpligtelser, med hvilke Sælgeren har eiet og besiddet samme og som tidligere Adkomstbreve hjemle og paabyde.

2.

Eiendommen tiltrædes den 1 Marts d. A.

3.

a) I Kjøbet følger den paa Hovedgaarden værende Qvægbesætning, der bestaaer af N. Køer og N. Tyre, i alt N. Kreaturer.
b) Den Besætning af Heste, som findes anført paa den herved hæftede Fortegnelse.
c) N. Stykker Svin, fødte forrige Aar.
d) Det Inventarium og de Avls-, Bryggerie- og Have-Redskaber m. m., som findes anførte paa den ligeledes vedhæftede Fortegnelse.
e) Den sig paa Eiendommen befindende Tærskemaskine med Tilbehør.
f) Alle de sig i Bygningen befindende Kakkelovne, der belobe sig til N. Stykker.
g) Den i Jorden nedlagte Vintersæd, der udgjør N. Tdr.
h) Al den tærskede og utærskede Sæd, der ved Tiltrædelsen forefindes, samt Høe- og Halmbeholdningen; hvorved bemærkes, at det paalægges Kjøberen af den saaledes

modtagne Sæd at udrede de Deputater til Betjentene, som endnu maatte staae tilbage, ligesom ogsaa hvad der muligen kan reſtere af Tiendekorn og Fattigkorn samt Dommerkorn. Jøvrigt forbeholder Sælgeren sig det Fornødne til Reiſefoder og Indpakningen.

f) Den Beſætning, de Avlsredskaber m. v., der følge med Fæſteſtederne, og hvorfor Fæſterne ere ansvarlige.

4.

Kjøberen er berettiget til hos de vedkommende Arvefæſtere, Fæſtere og Leiere at hæve den til Paaske 1836 forfaldne Landgilde, samt de til 1ſte Mai 1836 forfaldne halve Tærſkerpenge, og strax fra Tiltrædelsen at disponere over den løbende Arbeidskraft af Hoverie og Huusmændenes Arbeide.

5.

Over de hos Godsets Arvefæſtere, Fæſtere og Leiere forinden Udgangen af Aaret 1835 forfaldne, men endnu ikke afgjorte Kongelige og Herſkabelige Afgifter, saavelsom hvad Sælgeren ellers hos dem maatte have tilgode af Tiendeafgifter og halve Tærſkerpenge for Høſten af Aaret 1835, forbeholder Sælgeren sig at forfatte en Fortegnelse, hvorefter det ved Tiltrædelsen af Eiendommen overlades til Kjøberen, om han vil tilsvare Sælgeren hvad denne efter den opgjorte Fortegnelse faaer tilgode, eller han til Sælgeren vil overlade paa lovlig Maade at indtale sit fornævnte Tilgodehavende hos Godsets Beboere og Tiendeyderne.

6.

De endnu ikke skovede men ved Auktion solgte Træer i Gaardens Skove, saavelsom det ved Gaarden og i Skovene sig befindende Favnebrænde, forbeholder Sælgeren sig og vedkommende Kjøbere Ret til at bortføre under Skov-

fogdernes Tilsyn, ligesom den dertil fornødne Kjørsel paa Gaardens Eiendomme ogsaa forbeholdes indtil 1ste Mai 1836. Hvad der af Udvlisningen ikke er disponeret over, tilfalder Kjøberen, ligesom der ogsaa tilstaaes ham N. Favne Vedebrænde af den fjorgamle Hugst til Gaardens Brug.

7.

Det paaligger Kjøberen at forsyne de af Godsets Beboere, som mangle Fæstebreve og Leiekontrakter, med disse Dokumenter, i Overensstemmelse med hvad derom findes anført i Jordebogen.

8.

Sælgeren forbeholder sig indtil N. Tid N. Værelser paa Gaarden, efter eget Valg, til eget og Betjentes Brug, samt til Opbevaring af sine Meubler. Saa forbeholder han sig ogsaa i bemeldte Tid under sit Ophold paa Gaarden at nyde passende Beværtning og Varme, og tillige fornøden Plads og Adgang til at kunne ved Auktion bortsælge, hvad han ikke agter at bortflytte.

9.

Alle ved Eiendommen i Sælgerens Tjeneste værende Betjente og Tyende blive, efter gjensidig Overeenskomst, i Kjøberens Tjeneste, indtil de efter lovlig Opsigelse fra een af Siderne fratræde. Kjøberen giver dem fra Tiltrædelsen Kosten og betaler dem deres Løn for $\frac{1}{2}$ Aar til 1ste Mai 1836 efter derover meddeelt Fortegnelse.

10.

Sælgeren frigiør paa Amtstuen samtlige de solgte Eiendomme for alle paa samme hvilende Skatter og Afgifter m. m., indtil 31te December 1835, hvorimod Kjøberen udreder Alt hvad som forfalder fra 1ste Januar 1836 og fremdeles.

11.

Commune-Afgifter for Aaret 1835 tilsvarer Sælgeren de Vedkommende, uden Hensyn til om de ere opkrævede eller præsterede forinden Tiltrædelsen af Eiendommen, eller ikke.

12.

Godsets Fæste-, Kasse-, Skifte-, Hoverie- og Overformynderie-Protokoller, Fæstebreve, Leiekontrakter, Kort og andre Dokumenter skulle forinden Skjødets Udstædelse blive Kjøberen overleverede, og er det en Selvfølge, at Kjøberen ved Tiltrædelsen overtager Skifte-, Overformynderie- og Lægdsvæsen samt Sigt og Sagefald. Dog er Sælgeren forpligtet til at tilsvare Skifte- og Overformynderievæsnet for sin Besiddelsestid, dersom der ved den befalede aarlige Revision maatte findes Noget derved at bemangle.

13.

Kjøberen holder sig efterrettelig de af Sælgeren og forrige Eiere udstædte Arvefæstebreve, Fæstebreve, Kontrakter og andre Tilsagn, hvorom den herved hæftede Jordebog indeholder Oplysning, hvorved bemærkes, at intet Løfte af foranførte Slags er givet siden 31te December 1835.

14.

Ligesom alt det Solgte modtages i den Stand, hvori det ved Tiltrædelsen er og foresindes, saaledes staaer det Hele ogsaa fra den Tid for Kjøberens Regning og Risico i alle mødende Tilfælde.

15.

Bankhæftelsen, som hviler paa den solgte Eiendom, overtages af Kjøberen uden Vederlag og forrentes af ham fra 1ste October forrige Aar. Den Bankactie, der mod Hæftelsens Indbetaling kan erhverves, bliver Sælgeren uvedkommende.

16.

Den accorderede Kjøbesum 150,000 Rbd. S. M. skriver et Hundrede og halvtredsindstyve Tusinde Rigsbankdaler Sølvmynt udredes af Kjøberen paa følgende Maade:

1) Ved denne Kontrakts Underskrift betaler Kjøberen . . . . . - Rbd. r. S.

2) I 11te December Termin d. A. betaler Kjøberen endvidere . . . . . - — —

3) Indfrier Kjøberen, eller overtager med Panthavernes Minde, uden Udgift eller Ansvar for Sælgeren, følgende i Eiendommen nu prioriterede Capitaler, nemlig:
   a) til N. N. . . . . - — —
   b) til N. N. . . . . - — —

4) Resten af Kjøbesummen . . . . . - — —
   afgjøres i Junii Termin 1837, imod lovligt Skjødes Udstædelse, ved deels contant at udbetale til Sælgeren N. Rbd. r. S., og ved deels at meddele ham Obligation for den Summa N. Rbd. r. S. med Prioritet næst efter de ovennævnte Behæftelser, og forøvrigt saaledes clausuleret som Forskrivninger, der udstædes for Umyndiges Midler,

som udgjør Kjøbesummen 150,000 Rbd. r. S.

17.

Forsaavidt som den i foregaaende 16de Post ommeldte Kjøbesum ikke bliver betalt til Sælgeren, men bestaaer i de paa Eiendommen hvilende Prioriteter, forrentes den af

Kjøberen med 4 pCt. aarlig fra afvigte Aars 11te December Termin. Den øvrige Deel af Kjøbesummen forrentes derimod ikke af Kjøberen til førstkommende 11te Juni Termin, hvorimod Kjøberen fra bemeldte Termin med 4 pCt. aarlig Rente forrenter saavel de Summer, der i 11te December d. A. og 11te Juni næste Aar skulle udbetales, som den Sum, for hvilken Obligation i sidstnævnte Termin skal udstædes til Sælgeren.

18.

Uagtet de ovenanførte Afdrag paa Kjøbesummen, som det paaligger Kjøberen at udrede, skulle tjene til Sikkerhed for Sælgeren, hvis denne Kontrakt, imod Formodning, ikke fra Kjøberens Side opfyldes, saa er det dog endvidere vedtaget, at Kjøberen, til ydermere Sikkerhed for Opfyldelsen af denne Kontrakt, vedlægger som haandfaaet Pant følgende ham tilhørende Obligationer, nemlig:

a) — — — —

og b) — — — —.

19.

De med dette Kjøb forbundne Omkostninger udreder Kjøberen uden Undtagelse, hvorimod Sælgeren som et Bidrag til disse godtgjør Kjøberen 600 Rbd. Sølv.

Underskrevne N. N. tilstaaer paa de ovennævnte Vilkaar at have kjøbt den i nærværende Kontrakt omhandlede Eiendom, og forbinder jeg mig og mine Arvinger, een for alle og alle for een, til ikke alene paa den angivne Maade at betale den betingede Kjøbesum af 150,000 Rbd. r. S., men ogsaa at opfylde denne Kontrakt i alle sine Clausuler og Puncter ligesaa fuldt, som om de her udtrykkeligen vare gjentagne.

Til Bekræftelse have vi, i Overværelse af de undertegnede Vitterligheds-Vidner, egenhændigen underskrevet

nærværende Kjøbekontrakt, af hvilken Originalen forbliver i mit Sælgerens Værge, hvorimod jeg leverer Kjøberen en bekræftet Afskrift af samme.

Kjøbenhavn, den 1ste Februar 1836.

N. N. N. N.

Til Vitterlighed
N. N. N. N.

8. Skjøde paa et uomplet Jordegods.

1ste Klasse.
440 Rbd. Solv.

Jeg underskrevne N. N. tilstaaer herved, i Overensstemmelse med vedhæftede Kjøbekontrakt af N. Dato og paa de Vilkaar, som indeholdes i samme, at have til Hr. N. N. solgt og afhændet efternævnte mig i Følge Skjøde af N. Dato, tinglæst N. Dato, tilhørende, i N. Amt og N. Birk beliggende Eiendomme, nemlig:

a) Hovedgaarden N. med tilhørende Bygninger og de

[redacted]

staae for Hartkorn 4 Skjepper, 2 Fjerdingkar, 2 Alb.

c) N. N. Konge- og Kirketiende, der er matriculeret for 26 Tønder, 3 Skjepper og som har tiendeydende Hartkorn 280 Tønder og 5 Skjepper; og

d) Noget Bøndergods i N. N. Sogne, der efter Jordebogen udgjør Hartkorn Ager og Eng 18 Tønder, 5 Skjepper, og Skovskyld 1 Skjeppe.

Med hvad videre, som i Jordebogen og Kjøbekontrakten findes anført, og navnlig den Besætning og det Inventarium, som i sin Tid er overleveret Forpagteren og som han har at tilsvare, saavelsom de til Bøndergaardene hørende Besætninger og øvrige Godseieren tilhørende Appertinentier.

Og da nu Kjøberen, fornævnte Hr. N. N., har afgjort og berigtiget den akkorderede Kjøbesum 62,500 Rbd. r. S., siger tredsindstyve og to Tusinde og fem Hundrede Rigsbankdaler rede Sølv, paa følgende Maade:

a) at han har indfriet min til N. N. med 1ste Prioritet i Eiendommen udstædte Obligation for . . . . . 30,000 Rbd. r. S.
ved at meddele N. N. en nye Obligation, som samtidigen med nærværende Skjøde bliver at tinglæse, hvorimod min Panteobligation bliver mig at tilbagegive, qvitteret og aflæst;

b) at han contant har indfriet min med 2den Prioritet til Hr. N. N. udstædte Obligation, stor . . . . . 10,000 — —

c) at han har meddeelt mig en 2den

Prioritets Panteobligation i Eiendommen for . . . . . 10,000 — —
og d) at han i rede Penge til mig har betalt Resten med . . . . . 12,500 — —

er: 62,500 Rbd. r. S.

saa skjøder og overdrager jeg herved til oftnævnte Hr. N. N. de foran ommeldte, ham ved den paaberaabte Kjøbekontrakt solgte Eiendomme, hvilke han har taget i Besiddelse, med alt sammes rette Tilliggende og Tilhørende, saaledes og paa de Vilkaar, som i Kjøbekontrakten ere stipulerede, og med de Rettigheder og Herligheder samt Byrder og Forpligtelser, hvilke det til mig udstædte Skjøde saavelsom ældre Adkomstbreve hjemle og tilholde, og hvormed jeg har eiet og besiddet dem, idet jeg indestaaer for Vanhjemmel efter Loven.

Til Bekræftelse har jeg, i undertegnede Vitterlighedsvidners Overværelse, egenhændigen underskrevet og med mit Segl forsynet nærværende Skjøde, der paa Kjøberens Bekostning til Tinge kan læses, uden at jeg dertil kaldes.

N. Sted. N. Dato. N. N.
Til Vitterlighed (L. S.)
N. N. N. N.

Anmærkn. Skjøder paa Sædegaarde, hvilke efter L. 5 B. 3 C. 28 Artikel skulde læses ved Landstinget, blive nu, efter Fdg. 25 Jan. 1805 §. 20, at læse ved det Herredsting eller det kongelige Birketing, hvorunder Hovedgaarden ligger *). Dette bliver og i Følge Sa-

*) Efter Canc. Skrivelse 28 Decbr. 1805 var herfra en Undtagelse med Hensyn til Grevskabet Samsøe, der ikke kunde siges at ligge under noget Herredsting eller under noget Kongeligt Birk. Men dette bortfalder efter Reskript 8 August 1828.

gens Natur og Pl. 5 Febr. 1802 at iagttage, naar enten en Parcel af Hovedgaardstaxten eller noget af det til Gaarden hørende Bøndergods skilles fra samme. Men i dette Tilfælde skal Skjødet tillige læses ved det Ting, hvorunder denne den samlede Eiendom fraskilte Deel for Fremtiden kommer til at høre, hvilket dog nu kun faaer Virkning, forsaavidt samme ligger under et andet Herred end Hovedgaarden selv, eller det afhændes saaledes, at Herligheden bliver under Hovedgaarden og det saaledes kan komme til at høre under et privat Birk (cfr. Fdg. 13 Mai 1769 § 2), hvilket ikke kan blive Tilfældet, naar det overdrages til fuld Eiendom (cfr. Fdg. 17 Marts 1826) *). Men naar der først om Parcellens eller Bondegaardens Adskillelse fra Sædegaarden er skeet fornøden Kundgjørelse og Protokollation ved det Ting, hvorunder denne hører, blive de senere Adkomster og Hæftelsesbreve angaaende hiin Eiendom allene at læse ved det Ting, hvorunder samme hører. Ved Skjøder paa Jordegods pleier ofte Jordebogen at være vedhæftet til nærmere Oplysning om hvad der hører til Eiendommen, og den kan læses uden særskilt Læsningsgebyr (Sportel-Reglement 22 Marts 1814 § 74), hvorimod Protokollationen betales (§ 73). Iøvrigt viser den S. 83 ff meddeelte Formular, hvad der i Almindelighed særligen er at iagttage ved Afhændelse af Jordegods, og derhos vil hvad der oven er anført med Hensyn til andre Slags Skjøder ligeledes her finde Anvendelse, navnligen Fdg. 8 Febr. 1810 § 1, Pl. 12 Jan. 1820, Pl. 15 April 1828 § 5.

*) Efter selve Plakaten 5 Febr. 1802 kom den fra Sædegaarden afsondrede Deel, naar den ikke som Parcel af

10. Skjøde paa et Skib.

Jeg underſkrevne A... B..., Borger og Skipper her i Staden, gjør herved vitterligt, at jeg fra mig og Arvinger har ſolgt og afhændet, ligeſom jeg herved ſælger, overdrager og tilſkjøder Skipper C... D..., ligeledes her af Staden, min Galeaſe, Roligheden kaldet, 30 Commercelæſter drægtig, med al dens Tilbehør af Seil, Touge, Ankere og andre Redſkaber efter det herved lagte Inventarium, hvilket Skib han, efter nu at have betalt mig den akkorderede Kjøbeſum 3600 Rbd. Sdl., ſiger tre Tuſinde og ſex Hundrede Rigsbankdaler Sedler, ſom lovlig Eier deraf, fra Dato kan bruge, føre ſig til Nytte, gjøre og lade med, hvad han finder for godt, overdrage til Andre, og henſende eller henſeile med, hvor han agter det fornødent, uden at jeg, mine Arvinger, eller nogen Anden, kan eller ſkal gjøre ham mindſte Indſigelſe eller mindſte Indgreb i hans Eiendomsret til dette Skib og al dets Takkelage og Inventarium. Til ydermere Betryggelſe for C... D... indeſtaaer jeg ham ſkadesløs med al min nærværende og tilkommende Eiendom for, at Ingen i noget Land eller nogen Stat, være ſig enten private Folk eller Staterne ſelv, hidindtil har den mindſte Fordring eller Prætention paa dette Skib eller dets Inventarium. Til Vitterlighed om min egenhændige Underſkrift paa dette Skjøde, bedes de overværende twende Mænd Hr. E... F... og G... H... at bevidne deres Overværelſe med deres herpaa tegnede Paaſkrift.

Kjøbenhavn, den 16 Junii 1836.

A... B...
(L. S.)

Til Vitterlighed
E... F... G... H...

Anmærkn. At der skal udstædes tinglyste Skjøder paa Skibe, har Loven ikke bestemt. Imidlertid hører dog Skjøde til de Dokumenter, der, efter Søefolkeretten, behøves til Beviis for Skibets Nationalitet, navnlig naar det i Krigstider beroer paa samme, om det kan passere eller ikke, og som saadant nævnes det ogsaa i de Anordninger, som have paabudt de Forholdsregler, som vore Søefarende have at iagttage i Krigstider; hvorhos Regl. 30 Julii 1756, § 7 endog udtrykkelig bød, at det skulde tinglæses, hvad dog i de senere Anordninger ei findes bestemt.

11. Kjøbekontrakt om rørligt Gods.

Vi Undertrevne, jeg A... B... og jeg C... D..., have i Dag den 23 Junii 1837 oprettet følgende Kjøbekontrakt med hinanden:

Jeg A... B... forbinder mig til, saasnart mit Skib, de trende Søstre, i Aar hjemkommer fra Island, at sælge og levere Hr. C... D... 200 Tønder friskt og sundt Islandsk Lammekjød, saltet og nedlagt i dette Foraar, urørt og uompakket, saaledes som det ankommer med Skibet, hver Tønde for 19 Rbdlr. 3 Mk. Sedler eller ommeldte 200 Tønder for 3900 Rbdlr., siger ni og tredive Hundrede Rigsbankdaler Sedler. Derimod forbinder jeg C... D... mig til at betale bemeldte Hr. A... B... de her ommeldte 200 Tønder Kjød ved Modtagelsen med de akkorderede 3900 Rbdlr., uden Hensyn til hvad Priis saadant Kjød paa den Tid, Skibet ankommer, maatte være i.

Denne Kontrakt, som vi slutte i Overværelse af Hr. E... F... og G... H..., som Vitterlighedsvidner, og hvoraf Originalen skal forblive hos mig A... B..., og

en bekræftet Kopie hos mig C... D..., skal være ubrødelig for os begge, med mindre Skibet skulde komme til Skade, eller, formedelst Udkastelse eller anden uforudseelig Hændelse, ikke indeholde ovenmeldte omkontraherede Qvantitet forsvarligt Kjød, i hvilket Tilfælde denne Handel ansees ophævet, og Kjøberen faaer Godtgjørelse for de ved Kontraktens Forfattelse havte Udgifter, eller Tønderne ikke holde den anordnede Vægt, i hvilket sidste Fald jeg A... B... er pligtig til at fylde det Manglende i Vægten med andet godt og forsvarligt Kjød af dette Aars Nedsaltning.

Kjøbenhavn, den 23 Junii 1837.

A... B... C... D...
(L. S.) (L. S.)

Til Vitterlighed.
E... F... G... H...

Anmærkn. Naar Kjøbekontrakter oprettes om rørligt Gods, maae de skrives paa stemplet Papir af første Klasse (Fdg. 3 Decbr. 1828 § 2 og 3), see ovenfor S. 61; men sjeldent oprettes formelige Kontrakter om deslige Gjenstande; navnlig benytter man, hvad Handelsvarer angaaer, sig mere af de saakaldte Slutsedler.

Mageskiftekontrakter og Mageskiftebreve.

En Mageskiftekontrakt stiller sig deels deri fra en Kjøbekontrakt, at der ved samme ei for den Ting, man erhverver, gives Vederlag i Penge, men at en Eiendom overdrages til Medkontrahenten, mod at denne igjen over-

drager en anden Eiendom; deels dert, at Udtrykket Mageskifte ei kan bruges uden med Hensyn til urørlige Ting.

Mageskiftebrevet er det Dokument, hvorved den i Mageskiftekontrakten tilsagte Eiendoms Overdragelse fuldbyrdes, og staaer altsaa i samme Forhold til denne Kontrakt, som Skjødet (dette Ord taget i sin indskrænkede Forstand*) til Kjøbekontrakten.

I det Væsentlige gjelder det Samme om Mageskiftekontrakter og Mageskiftebreve, som forhen er blevet bemærket om Kjøbekontrakter og Kjøbebreve eller Skjøder; dog indeholde hines eiendommelige Væsen Kilden til nogle Særegenheder. For at bestemme det stemplede Papirs Nummer ere Parterne pligtige til, enten i Dokumentets Kontert eller ved en særskilt Paategning, at angive den Værdie, hvortil Eiendommen rettelig kan og bør anslaaes. See Forordn. 3 Decbr. 1828 § 19. Jøvrigt bør til Mageskiftekontrakten, hvortil, i Lighed af hvad der gjelder om Kjøbekontrakter, 2den Klasses Papir er tilstrækkeligt, naar den inden 2 Aar fuldbyrdes ved Mageskiftebrev, det stemplede Papirs Tart beregnes efter den af Eiendommene, der har den største Værdie (Fdg. 3 Decbr. 1828 § 18). Da hver af Parterne bør forsynes med Adkomst til den Eiendom, som nu bliver hans, er det fornødent, at der udstædes et særskilt Mageskiftebrev paa hver Eiendom. Den i Frd. 8 Febr. 1810 paabudne ½ pCt. Afgift finder ikke Sted, naar en Eiendom afhændes ved Mageskifte, undtagen forsaavidt den ene Part tillige betaler nogen Pengesum, eller paatager sig en aarlig Afgift, i hvil-

*) I vidtløftig Forstand kaldes ethvert Dokument saaledes, hvorved man overdrager en Anden en (især urørlig) Eiendom. I denne Bemærkelse indbefatte Skjøder aabenbar Mageskiftebreve.

ket Tilfælde ½ pCt. svares af denne Sum eller af den Capital, hvortil bemeldte Afgift, paa den i Plakat 5 Mai 1810 og Fdg. 3 Decbr. 1828 § 17 bestemte Maade, kan anslaaes. See Forordn. § 2. Littr. b.*).

Den oven S. 70 under No. 5 cfr. S. 77—78 ommeldte Fattigafgift kan maaskee heller ikke fordres, hvor Eiendomme blot mageskiftes mod hinanden**).

1. Kontrakt om Mageskifte af Huse i Kiøbenhavn.

Vi Undertrevne, jeg A... B... paa den ene, og jeg C... D... paa den anden Side, have, efter foregaaende Aftale, oprettet følgende Mageskiftekontrakt med hinanden:

Jeg A... B... forpligter mig, ved denne Kontrakt, til at mageskifte og overdrage Hr. C... D... og Arvinger mit Huus her i Kjøbenhavn, beliggende i Stormgaden under Matrikul-No. 500 i Vesterqvarteer, og bestaaende af en grundmuret Forhuusbygning paa fem Fag, tre Etager høi med gebrokkent Tag og Kjelder under, en Bindingsværks Baghuusbygning, ligeledes paa fem Fag, tre Etager høi og heelt Tag, saavelsom og en teglhængt Lokumbygning, med den i Gaarden indlagte Portion ferske Pompevand med Opstander, de i Huset staaende otte Vindovne og tre Bilæggerovne, saavelsom alle andre muur- og nagelfaste Ting, tilligemed de til Stedet hørende anordnede Brandredskaber, Alt saaledes, som jeg selv efter Skjøde til

*) Lovgiveren har uden Tvivl til denne Begunstigelse mod Mageskifte ladet sig bestemme ved Hensyn til de større Byrder, denne Afhændelsesmaade medfører, da to Mageskiftebreve maae udstædes og læses.

**) See Haandbogen 5 B. S. 220—222.

BIBLIOTHECA BODLEIANA

mig under 11te Junii 1802 af dets forrige Eier C... F... har eiet det, og det, efter den i Anledning af dette Mageskifte optagne Vurdering, under 22de f. M. befandtes, hvilket Huus, som i Kjøbenhavns Brandkasse er forsikret for 6000 Rbd. S., siger sex Tusinde Rigsbankdaler Solv, og tilligemed den Grund, det staaer paa, ved Vurderingsforretningen er anslaaet til 4300 Rbdlr. S., siger fire Tusinde og tre Hundrede Rigsbankdaler Solv, næstkommende Oktober Flyttedag fraflyttes af mig og tiltrædes med alle de Rettigheder, jeg det har eiet, af Hr. C... D..., som og fra den Tid af svarer og erlægger alle Skatter og Udgifter af Huset og Grunden, og hæver Leien; til hvilken Ende jeg ved Fratrædelsen udstæder og leverer ham et lovligt Mageskiftebrev paa denne Eiendom, med alle de Skjøder, Adkomstbreve, Brandpolicer, Brandforsikringsbeviser og andre Dokumenter, der vedkomme Huset og ere i mit Værge.

Derimod overdrager og mageskifter jeg C... D... Hr. A... B... og Arvinger for ovenmeldte hans Huus og Grund mit nye opførte Huus, beliggende i Studiestrædet under Matrikul-No. 96, Vesterqvarteer her i Staden, bestaaende af en grundmuret Forhuusbygning paa fire Fag, fire Etager høi med Kjelder under og heelt Tag over Huset, en grundmuret Lokumbygning, med det i Gaarden værende Springvand, de i Huset staaende fire Vindovne og fire Bilæggerovne, saavelsom alle andre muur- og nagelfaste Ting, tilligemed de til Stedet hørende anordnede Brandredskaber, Alt saaledes som det, efter den under 22 f. M. i Anledning af dette Mageskifte optagne Vurdering, hvorefter Huus og Grund med Tilbehør bleve anslaaede til 3800 Rbdlr. S., befandtes, hvilket Huus, som i Kjøbenhavns Brandkasse er forsikret for 5400 Rbdlr. S.,

siger fem Tusinde og fire Hundrede Rigsbankdaler Sølv, næstkommende Oktober Flyttedag fraflyttes af mig og tiltrædes med alt Tilbehør og alle de Rettigheder, jeg det har eiet, af Hr. A... B..., som og fra den Tid af svarer og erlægger alle Skatter og Udgifter af Huset, og hæver Leien, til hvilken Ende jeg ved Fratrædelsen udstæder og overleverer ham et lovligt Mageskiftebrev paa denne Eiendom, saavelsom alle de Skjøder, Adkomstbreve, Brandpolicer, Brandforsikkringsbeviser og andre Dokumenter, som vedkomme Huus og Grund, og hvorved min lovlige Adkomst til samme bevises. Fremdeles betaler jeg Hr. A... B... til Godtgjørelse for den mig overdragne Eiendoms større Værdie 500 Rbdlr. S., siger fem Hundrede Rigsbankdaler Sølv, hvoraf 200 Rbd. S., siger to Hundrede Rigsbankdaler Sølv, erlægges af mig ved denne Kontrakts Underskrivning, og de øvrige 300 Rbd. S., siger tre Hundrede Rigsbankdaler Sølv, blive henstaaende paa anden Prioritet i det mig af Hr. A... B... overdragne Huus, næst efter de deri staaende 2000 Rbdlr. S., hvilke sidste jeg udstæder min Panteforskrivning for til første Panthaver, imod at Hr. A... B... indfrier min for en lige Sum udstædte Panteforskrivning i det Huus, jeg overdrager ham.

Dette Mageskifte træder i Kraft fra i Dag af, hvorfor altsaa Huset No. 500 i Stormgaden fra nu af staaer for min C... D...s Risiko, og Huset No. 506 i Studiestræde derimod for min A... B...s Risiko. Bekostningerne ved denne Mageskiftekontrakts Oprettelse bære vi hver det Halve af, men Bekostningerne, for at mageskifte og tilskjøde hinanden Eiendommene, bærer enhver af os for det Sted, han overdrager den Anden. Til Bevis paa, at denne lovlige Mageskiftekontrakt er oprettet med fuldt Overlæg paa begge Sider og egenhændig underskrevet og forseglet

af os begge, have vi bedet vore Venner, Hr. M... R... og L... R..., at overvære denne Handel og bevidne deres Overværelse ved deres Paategning. Originalen beholder jeg A... B..., og en ligelydende Kopie, forsynet med min Qvittering for de ommeldte 200 Rbd. S., modtages af Hr. C... D...

Kjøbenhavn, den 11 Junii 1837.

A... B... C... D...
(L. S.) (L. S.)

Til Vitterlighed.
M... R... L... R...

2. Mageskiftebrev paa et Huus i Kjøbenhavn.

Jeg underskrevne A... B... tilstaaer og vitterliggjør herved, at jeg, efter oprettet Kontrakt af 11 Junii d. A. mellem mig og Hr. C... D..., har mageskiftet og overdraget ham, ligesom jeg herved mageskifter og afstaaer ham og hans Arvinger mit Huus her i Kjøbenhavn, beliggende i Stormgaden, Vesterqvarteer, under Matricul-No. 500, og bestaaende af en grundmuret Forhuusbygning paa fem Fag, tre Etager høi med gebrokkent Tag og Kjelder under, en Bindingsværks Baghuusbygning, ligeledes paa fem Fag, tre Etager høi og heelt Tag, saavelsom og en teglhængt Lokumbygning, med den i Gaarden indlagte Portion ferske Pompevand med Opstander, de i Bygningerne staaende otte Jernvindovne og twende Bilæggerovne, ligesom og andre muur- og nagelfaste Ting, tilligemed de til Stedet hørende anordnede Brandredskaber, Alt saaledes som jeg selv, efter Skjøde til mig under 11 Junii 1802 af Husets forrige Eier E... F..., det har eiet, for hvilken Eiendom, som nu tiltrædes af Hr. C... D..., og fra nu af frie og frelst for hver Mands Tiltale, med lovlig Adkomst, tilhører

ham, han ikke allene ved Mageskiftebrev af Dags Dato har aftraadt mig sit forrige Huus i Studiestrædet No. 506 her i Staden, men ogsaa, for at holde mig skadesløs ved Mageskiftet, har, paa den i ovenmeldte Kontrakt bestemte Maade, godtgjort mig 500 Rbd. S., siger fem Hundrede Rigsbankdaler Solv. Og da vi saaledes have afgjort alt vort Mellemværende i Anledning af dette Mageskifte, saa bruger og benytter Hr. C... D... sig fra undertegnede Dato af denne Eiendom, som han bedst veed og kan, og svarer fra undertegnede Dato alle Skatter og Paalæg, saavel af Huset som Grunden, uden at jeg for Fremtiden enten oppebærer nogen af de Fordele, samme kaster af sig, eller bærer nogen af de Byrder og Afgifter, der ere dem paalagte. Fremdeles overleverer jeg Eieren herved alle de Skjøder, Adkomstbreve, Brandpolicer, Brandforsikkringsbeviser og andre Dokumenter, der vedkomme denne Eiendom og hidindtil have hjemlet mig Eiendomsret til Stedet, indsætter ham i mit Sted til Interessent i Kjøbenhavns Brandforsikkringskasse, hvor Eiendommen er forsikkret for 6000 Rbd. S., siger sex Tusinde Rigsbankdaler Solv, og indestaaer ham for min Ret til at overdrage ham denne Eiendom, uden Indsigelse af hvem det end maatte være. Til Bekræftelse om alt Foranførte underskriver og forsegler jeg dette lovlige Mageskiftebrev i Overværelse af de Herrer K... L... og M... N..., hvilke gode Mænd jeg beder at paategne dette Dokument til Bevis for dets lovformelige Udstædelse.

Kjøbenhavn, den 20 Oct. 1837.

A... B...
(L. S.)

Til Vitterlighed om det Foranførte.
K... L... M... N...

Gavebreve.

Lovens 5—4—14 til 19 indeholde adskillige Indskrænkninger i Borgerens Ret til at gjøre Gaver, men disse ere, efter al Sandsynlighed, kun at forstaae om de Gaver, som ere bestemte til at fuldbyrdes efter Giverens Død *). Med Hensyn paa en Giers Ret til at gjøre saadanne Gaver, som skulle træde i Kraft i hans levende Live, gjelde uden Tvivl de samme Regler, som de, hvorved Borgernes Raadighed over deres Gods i Almindelighed bestemmes. Dog er det tvivlsomt, om Personer, der ei ere fuldmyndige, kunne, naar Værge eller Kurator dertil giver sit Samtykke, disponere over deres Gods ved Gaver saaledes som ved andre Kontrakter, eller om ikke i det mindste Gaver af Betydenhed aldeles maae være hine Personer formeente **). Hvad i Særdeleshed Forældre give nogen af deres Børn, eller Bedsteforældre deres Børnebørn, bør, naar det er af nogen Betydenhed, afkortes i deres Arvelodder; men, hvis nogen har faaet mere end sin Lod, kan dette Mere dog ei tilbageføges, naar Kreditorerne ei derved fornærmes. See 5—2—61 og 62, 5—4—5 til 12 og 5—14—46. R. L. 13—44 ***).

Om Giverens Hjemmelspligt er handlet oven S. 35—36.

Hvorvidt en Gavekontrakt iøvrigt i enhver Henseende har aldeles lige Retsvirkning ei blot med Hensyn til Udstæderen, men og i Collisioner med tredie Mand, som andre Afhæn-

*) See Haandbogen 5 B. S. 383—387 og det der Citerte.

**) See Haandbogen 2 B. S. 477—78 cfr. S. 437—438.

***) See Haandbogen 5 B. S. 386 cfr. det i 4 B. S. 477 Citerte.

delseskontrakter, findes omhandlet i Haandbogen 5 B. S. 393—396.

I Henseende til enkelte Gaver, som det er forbudt at gjøre, bør 5—4—1 og 2, samt Frd. 13 Mart. 1683. Kap. 2, §§ 2, 14 og 15. Kap. 3, § 5, eftersees*). At det skulde være forbudt at bortgive ventendes Arv er en neppe velgrundet Analogie af L. 5 B. 2 C. 81. N. L. 82 Art.**).

Gavekontrakter skulle skrives paa stemplet Papir af første Klasse, efter Gavens Størrelse, med mindre de oprettes om faste Eiendomme, og der saaledes til deres Fuldbyrdelse kræves et særskilt Gavebrevs Udfærdigelse, og denne Fuldbyrdelse iværksættes inden to Aar, under hvilke Forudsætninger stemplet Papir af anden Klasse er tilstrækkeligt. Hvis Gaven ei bestaaer i en Pengekapital, bør den ansættes til noget Vist af Parterne. Frd. 3 Dec. 1828 §§ 2 og 3 samt § 19.

Det Gavebrev, der skal oprettes hvor en fast Eiendom bortgives, og der maa indeholde Eiendoms Overdragelse ei blot Løfte derom, bør altid skrives paa første Klasses Papir, samt tinglyses. See 5—3—30. N. L. 41 samt den nylig citerte Anordning.

1. Gavebrev paa en Medgivt.

Da Anne Christine Malene Pedersen fra sit sertende Aar har tjent mig ærlig og tro, stedse været villig, flittig og ordentlig, og allevegne saavidt som muligt seet paa mit Bedste, saa tilsiger jeg hende herved 200 Rbdlr. S.,

*) Cfr. Haandbogen 5 B. S. 389—392 og de Steder, hvortil der er henviist.

**) See Haandbogen 4 B. S. 414—417.

ſiger to Hundrede Rigsbankdaler Solv, til Medgivt, naar hun engang indlader ſig i Ægteſtanden, eller, om hun ikke ſkulde givte ſig inden ſit halvtredſindstyvende Aar, til Underſtottelſe i hendes Alderdom. Og paa det hun kan være betrygget om denne Kapital, ifald jeg ſkulde dse, førend den er hende udbetalt, erklærer jeg ved dette mit Gavebrev, ſom forbliver i hendes Værge, at ovenſtaaende 200 Rbdlr. ſkulle ved min Død udtages af mit Bo og henſættes for hende i Overformynderiet her i Staden, imod at mine Arvinger nyde Renterne deraf, indtil hun efter dette Gavebrevs Indhold bliver berettiget til at hæve ſamme. Til Vitterlighed om, at denne Beſtemmelſe er ſkeet med min frie Villie, har jeg underſkrevet og forſeglet dette Dokument i Overværelſe af de Hrr. A... B... og C... D..., hvilke Mænd jeg beder herpaa at bekræfte deres Overværelſe.

Kjøbenhavn, den 16 October 1835.

L... R...
(L. S.)

Til Vitterlighed.
A... B... C... D...

2. Gavebrev paa et Huus i Kjøbenhavn.

Ved dette mit Gavebrev ſkjenker, giver og aftræder jeg underſkrevne A... B... Hr. C... D... mit Huus i Stormgaden her i Staden, beliggende under Matrikul-No. 500, Veſterqvarteer, og beſtaaende af en grundmuret Forhuusbygning paa fem Fag, tre Etager høi med Qviſt over og Kjelder under, en Baghuusbygning, ligeledes paa fem Fag, tre Etager høi, en teglhængt Lokumbygning og et Bindingsværks Skuur i Gaarden, hvilket Huus med de i Værelſerne ſtaaende fem Vindovne og fire Bilæggerovne,

de til Stedet hørende Brandredskaber, den i Gaarden indlagte ferske Vandpyrtion med Opstander og Pomperedskab, saavelsom alle andre til Stedet hørende murr- og nagelfaste Ting, tilligemed Grunden, i Alt af Værd 3000 Rbd. S., siger tre Tusinde Rigsbankdaler Sølv, fra nu af tilhører bemeldte Hr. C... D... med alle de Rettigheder, hvormed det af dets forrige Eier, Hr. C... F... under 11 Dec. 1799 er blevet mig tilskjødet og jeg selv til Dato har eiet det, hvorfor jeg altsaa med dette Gavebrev overleverer ham nysberørte Skjøde tilligemed alle de foregaaende Skjøder og Adkomstbreve, der findes i mit Værge og have hjemlet mig og de forrige Eiere denne Eiendom, overdrager ham al min Rettighed til de 2800 Rbd. S., siger otte og tyve Hundrede Rigsbankdaler Sølv, som denne Eiendom er forsikret for i Kjøbenhavns Brandkasse, og fraskjger mig al Eiendomsret til dette Sted og alt Krav paa ham for samme. Til Bekræftelse herom har jeg i Overværelse af de Herrer G... H... og J... K... egenhændigen underskrevet og forseglet dette Gave- og Overdragelsesbrev.

Kjøbenhavn, den 11 Junii 1835.

A... B...
(L. S.)

Som Vitterlighedsvidner.
G... H... J... K...

Testamenter og Arveforeninger.

Vore Love tillade ikke ubetinget Borgerne, ved oprettede Villies-Erklæringer, at raade over deres Efterladenskaber. Den, der har Arvinger i den nedstigende Linie, hvilke kal-

des Livsarvinger, kan ikke, med Virkning, gjøre Anordning over nogen Deel af sine Efterladenskaber, uden forsaavidt at han kan give sin halve Formue til Kirker, Skoler og Fattige *). 5—4—15. Den, som ingen Livsarvinger har, kan, efter Loven, heller ikke raade over samtlige sine Efterladenskaber, uden til Fordeel for slige Stiftelser, ellers kan han kun fastsætte, hvorledes der skal forholdes med den halve Deel. See 5—4—14. 16. Men Enhver, der ikke har Livsarvinger, erholder, uden Vanskelighed, mod de befalede Gebyrers Erlæggelse, Kongelig Stadfæstelse paa en Disposition over sin hele Formue. Dette hører endog til de Bevillinger, hvortil Øvrighederne ere forsynede med Blanketter. Derimod kan den, der har Livsarvinger, ordentligvis ikke gjøre sig Haab om, ved Hjelp af en saadan Bevilling, at holde en mod Loven stridende Disposition ved Kraft. See Pl. 20 Febr. 1717. A. § 15. B. § 20. Frd. 23 Maj 1800. § 17 og den i Anledning af denne Forordning vedkommende Øvrigheder fra Kancelliet givne Instrux af 14 Jun. s. A. § 4. Dog er det, i enkelte Tilfælde, ogsaa den, der har Livsarvinger, tilladt, ved Disposition mellem disse, at gjøre Forandring i den Arveret, der ellers vilde tilkomme dem. See 5—4—6 **) og Frd. 13 Maj 1769. § 5, samt Fdg. 22 Nov. 1837 saa og Resk. 15 Nov. 1765 og 25 Jul. 1802. Herhen maa og regnes Resolution 4 Jul. 1800. § 2. Litr. d, i hvis Folge Bevilling til at give Sønner og Døttre lige Arv kan meddeles af Kancelliet ad mandatum. Dispositioner, hvorved man, for at forsikre sine Livsarvinger Formuens Indtægt, betager dem Raadighed over samme, kunne og ventes confirmerede i Kancelliet. Ligele-

*) See Haandbogen 3 B. S. 565—568; cfr. 4 B. S. 598.

**) Cfr. Haandbogen 4 B. S. 599—601.

des kan, efter Omstændighederne, et Testament blive confirmeret, hvorved Nogen udenfor de Tilfælde, hvori Lovene udtrykkelig tilstæde det, overlader sine Eiendomme til et af sine Børn for en vis Tart. Heller ikke nægtes Confirmation paa testamentariske Dispositioner, der kun angaae en vis ubetydelig Deel af Ens Formue; hvor Forholdet ellers ikke tydelig kan skjønnes, gives Confirmationen med den Clausul, at det saaledes Bortskjænkede ei maa overstige t. Ex. $\frac{1}{5}$ af den beholdne Formue, som Testator i sin Tid maatte efterlade sig *).

Forresten kan man disponere over sine Efterladenskaber enten ved et Testamente, d. e. en eensidig Villies-Erklæring, der ei kundgjøres den derved indsatte Arving, men bliver i Ens eget Værge, til Vidne om Ens sidste Villie, og desaarsag ei forpligter Udstæderen, men er gjenkaldelig, eller og ved en Arveforening, d. e. et formeligt til en Anden givet og af denne antaget Løfte om at erholde en Deel af Ens Efterladenskaber, hvilken Forening, efter sin Natur, er bindende **). Hvor to Personer, under Titel af Testament, i eet og samme Dokument gjensidigen indsætte hinanden til Arvinger (reciproke Testamenter, der fornemmelig indgaaes mellem Ægtefolk), er det Tvivl underkastet, om dette bør betragtes som en Arvepagt eller som et blot Testament. Seer man hen til de nysanførte Grunde, der tale for Testamenters Gjenkaldelighed, saa findes disse aldeles ikke anvendelige paa et sligt Dokument, hvis eensidige Tilbagekaldelighed og vilde give Leilighed til svigagtig Omgang. Allene Brugen af det Ord Testament taler for dets Gjenkaldelighed. Men dette af den romerske Ret, der forbød alle Arvepagter, laante Ord har

*) See Haandbogen 4 B. S. 621—623.

**) See Haandbogen 4 B. S. 575—579.

ikke hos os noget lovbestemt Begreb, hvorimod Testamente, i 5—3—32. N. L. 43, tages i en langt udstraktere Bemærkelse, end den almindelige af den romerske Ret hentede, og at der turde være Grund til mere at see paa ethvert Dokuments indvortes Natur, end at argumentere af det Ord „Testament" *).

Testamenter kunne, efter et Kancelliebrev af 24 April 1802, oprettes af Piger over 18 Aar, altsaa endnu mere af Mandspersoner i denne Alder. Til Arveforeninger behøves derimod uden Tvivl Værges eller Kurators anordningsmæssig meddeelte Samtykke, naar en Umyndig eller Mindreaarig skal binde sig. Uden sligt Samtykke kan Dokumentet gjelde som sidste Villie, men ei som forbindende Forening **). Personer under 18 Aar kunne neppe efter Loven gjøre Testament; hvorimod et Kanc. Brev 3 Septbr. 1811 giver Haab om Confirmation paa et saadant Testament, hvilket dog beroer paa de særdeles Omstændigheder. Den der formedelst Ødselhed er sat under Værgemaal, men iovrigt ikke mangler Fornuftens Brug, maa ogsaa gyldigen kunne oprette Testament, idetmindste naar han ikke derved disponerer over Mere, end Loven tillader. Derimod vil det maaskee beroe paa de særdeles Omstændigheder og Forhold, hvorvidt han, lige med en Anden, kunde erholde Confirmation paa et Testament, hvorved han disponerede over en større Deel af sin Formue ***). Iovrigt kan man gjøre testamentarisk Disposition over enkelte Dele af sin Formue (Legater), skjøndt man

*) See Haandbogen 4 B. S. 629—632.

**) See herom Haandbogen 2 B. S. 435—438 og S. 621—623.

***) See Haandbogen 4 B. S. 592—595.

vil, at Ens Formue i det Hele skal tilfalde Ens Arvinger efter Loven *).

Ifølge Pl. 8 Jan. 1823 bør et Testament, der behøver Confirmation, for at denne kan meddeles af Overøvrigheden, være attesteret af den Embedsmand, der fungerer som Notarius publicus, at indeholde Vedkommendes Villie, erklæret i en Tilstand, hvori denne var sin Fornuft fuldkommen mægtig. Notarius behøver ikke at læse det for ham oprettede eller ratihaberede Testament, ligesom det og beroer paa Testator, hvorvidt han vil have Dokumentet indført i Notarialprotokollen. Denne Indførelse i Protokollen kan i Særdeleshed være gavnlig, naar der i Tiden maatte opstaae Spørgsmaal angaaende Forfalskning i Dokumentets Indhold. Hvor saadan Indførelse ikke finder Sted, bør det, hvis der er skeet nogen Rasur eller anden Forandring i Testamentet, inden det udstædes eller ratihaberes, udtrykkeligen attesteres, at dette er skeet med Testators Villie. Cfr. ovenfor S. 10. Er denne Forsigtighedsregel ikke iagttaget, maa Testator tilskrive sig selv, om der formedelst Uvished i foranførte Henseende bliver afveget fra hans virkelige sidste Villie. Mangler slig Notarialattestation, bliver den Afdødes sidste Villie, enten den er mundtlig eller skriftlig, at bevise med Tingsvidne, hvilket bliver at indsende til Cancelliet, som da har at afgjøre, om Beviset er saaledes beskaffent, at Confirmation kan meddeles. Derhos har Hans Majestæt forbeholdt sig, hvor sligt Bevis ei kan tilveiebringes, at meddele Confirmation paa Testamentet, naar det synligen bærer Præg af heelt igjennem at være skrevet med den Afdødes Haand, og Omstændighederne forøvrigt anbefale saadan Undtagelse. I

*) See Haandbogen 4 D. S. 583—584.

endog ligefrem gjøre denne til hele Boets Eier, enten mod en bestemt Sums Udbetaling til den Forstafdødes Arvinger, eller uden noget saadant Vederlag. Paa alle slige Dispositioner faaes Kongelig Stadfæstelse. Forsaavidt dog en Deling skal skee enten baade i Tilfælde af nyt Ægteskab, og i Tilfælde af den Længstlevendes Død i eenlig Stand, eller allene i dette sidste Tilfælde, opstaaer det Spørgsmaal, om Alt hvad der er i Boet paa den Tid, det skal deles, bør betragtes som fælleds Boe, eller om det, den Længstlevende, i sin Enkestand, har erhvervet ved Arv, Gave, eller paa anden Maade, uden Hjelp af det fælleds Boes Formue, bør være dennes eller Arvingers særegne Lod? Det Første vil uden Tvivl for det Meste være overensstemmende med Testatorernes Hensigt, men hvor det ingen sær Hjemmel har i Testamentets Ord, er der dog Meget, som taler for et modsat Resultat *).

Videre kan der spørges, om man, for at bestemme hvo der er den Forstafdødes Arvinger, og hvor store Lodder de bør nyde, haver at see hen til den Tid, da det første Dødsfald skete, eller til den Tid, da Delingen skal foregaae, et Spørgsmaal, som ofte er af yderste Vigtighed **). Saa kan det og, naar en bestemt Kapital skal udbetales den Forstafdødes Arvinger, være et Spørgsmaal, om denne, som et Legat, i Overensstemmelse med Lovens 5—4—13, skal deles mellem dem efter Personernes Tal uden Hensyn til Arveforholdet, eller om den skal deles paa samme Maade som den Afdødes Boe, hvis intet Testament havde existeret, vilde været deelt ***). At den Længstlevende, skjøndt

*) See Haandbogen 4 B. S. 625—627.
**) See Haandbogen l. c.
***) See Haandbogen 4 B. S. 588.

Testamentet siger, at Boet ved hans eller hendes Død skal deles i to lige Dele mellem begges Arvinger efter Loven, maa være berettiget til at testere over sin Deel af Boet, er vel just ikke meget tvivlsomt *). Men for at undgaae Tvist, gjør man dog bedre i at udtrykke sig anderledes; ligesom og de øvrige angivne Tvivlsmaale let lade sig hæve ved tydelige og bestemte Udtryk, af hvilken Aarsag man og har villet gjøre Læseren opmærksom paa disse Spørgsmaale.

Om de særdeles Rettigheder, som deels med Hensyn til testamentariske Dispositioners Indhold, deels med Hensyn til deres Form er tillagt visse Klasser, kan man see Hurtigkarls Danske og Norske private Rets første Grunde, 2den Deel 1ste Bind S. 365—369, og Haandbogen 4 Bind S. 616 ff. Men hertil kommer, hvad i Særdeleshed Selveierbønders Testamenter angaaer, Fdgen. af 22de November 1837, hvorom endvidere Collegial-Tidenden for bemeldte Aar S. 1025 ff. kan eftersees.

1. Formular til et Testamente imellem Ægtefolk.

Da vi underskrevne Ægtefolk, jeg A... B... og jeg C... D... her af Staden, ikke have Livsarvinger, og vi formedelst vor Alderdom ei heller kunne haabe at blive velsignede med Børn, saa har enhver af os af Omsorg for den anden, med fri Villie og fuldt Overlæg, besluttet at indsætte, ligesom vi herved, i Forventning af Kongelig allernaadigst Confirmation, gjensidig indsætte den Længst-

*) See juridisk Arkiv Nr. 9, Side 79—80, og Arkiv for Retsvidenskaben og dens Anvendelse, 2 B. S. 286 ff. samt Haandbogen 4 B. S. 624—625.

de Tilfælde, hvor et Testament er gjeldende uden Confirmation, skal det ogsaa enten være attesteret af Notarius publicus eller dets Rigtighed ved Tingsvidne kunne bevises.

Om hvad der ellers er at iagttage i Hensyn til Vitterlighedsvidnerne, samt om Notarii Underskrift i Vitterlighedsvidners Sted, kan det oven Side 6—12 Anførte bemærkes.

Plakat 8 Januar 1823 er udstrakt til Færøerne, Vestindien og Island, dog saaledes, at Regjeringen i Vestindien og Overøvrigheden i Island kan meddele Confirmation paa Testamenter, hvis Rigtighed ved Tingsvidne er oplyst. See Cancelliskr. 27 Novbr. 1824, Reskr. 9 December 1825, og 5 April 1826. See forresten om Testamenter i Vestindien Reskr. 13 Octbr. 1758 *).

Testamenter skulle i Almindelighed skrives paa stemplet Papir 4 Klasse Nr. 7 til 3 Rdlr. 48 Sk. Solv, dog med Undtagelse af reciprokke Testamenter imellem Andre end Ægtefolk, hvilke skulle skrives paa 4 Klasse Nr. 9 til 8 Rdlr. Solv. Dog kunne Testamenter, hvorved der enten disponeres over bestemte Gjenstande, hvis Værdie ikke overstiger 1000 Rdlr. S., eller over Testators hele Formue, naar denne ikke overstiger hiin Værdie, hvorom Testator paa Tro og Love har at gjøre Forklaring enten i Testamentet selv eller ved særskilt Paategning paa samme, skrives paa stemplet Papir af 2 Klasse efter Værdien. See herom Fdg. 3 Decbr. 1828 § 5 Litr. g og i, § 3 og Pl. 10 Octbr. 1832.

Naar et Testament stadfæstes af Hans Majestæt, skeer det under Forudsætning af, at det virkelig er dens sidste Villie, hvis Navn findes derunder, og at han er det Gods raadig, hvorover Testamentet indeholder Anordning. Hvis

*) See om alt dette Haandbogen 4 D. S. 612—615.

altsaa Navnet er efterskrevet, Indholdet forfalsket, o. s. v., eller Testator, ved dets Oprettelse, ei var ved sin fulde Fornuft, eller han ei var Eier af de i Testamentet nævnte Ting, eller dog, f. Ex. formedelst en forhen oprettet gyldig Arvepagt, ei raadig over disse, kan Testamentet, den Kongelige Stadfæstelse uagtet, angribes. Dog pleier man at ansøge Tilladelse til at procedere derimod, hvilket og bliver det forsigtigste, skjondt det vel ei ligefrem er fornødent. Konfirmationen indeholder ordentligviis selv den Klausul, „da, saafremt han ingen Livsarvinger efterlader sig." Et saadant konfirmeret Testamente er altsaa, i Følge selve Bevillingens Ord, uden Kraft, hvis Testator efterlader sig Livsarvinger; men neppe kan det skade Testamentet, at han imidlertid har havt Livsarvinger, som siden døe *). Confirmationen, der kun indeholder en Tilladelse, er ikke til Hinder for Testamentets senere Tilbagekaldelse.

Ægtefolk tillader Lovens 5—4—20, naar de ingen Livsarvinger have, at bebreve den ene den anden Nytten og Brugen af det hele Boe saalænge denne sidder i Enkestand, hvorimod Boet, saavel i Tilfælde af nyt Ægteskab som ved den Længstlevendes Dødsfald, skal, i Overeensstemmelse med den strax efter det første Dødsfald oprettede Registering, deles mellem den Længstlevende og den Førstafdødes Arvinger, eller mellem begges Arvinger. Men i Almindelighed oprette Ægtefolk i hiint Tilfælde Dispositioner, der ere fordeelagtigere for den Længstlevende, i det de befrie Samme for den i 5—4—20 befalede Registering og den ellers i bemeldte Artikel foreskrevne Indskrænkning, samt oftest tillige fritage den Længstlevende for Skifte og Deling i Tilfælde af nyt Ægteskab, ja stundom

*) See Haandbogen 4 D. S. 623—624.

heden, kunne efter Omstændighederne ventes confirmerede i Cancellet. I Henseende til Confirmationsgebyrerne finde de samme Grundsætninger Sted, som hvor Confirmationerne uddeles af Øvrighederne, dog med større Frihed i Anvendelsen.

2. Testamente, hvorpaa der ikke behøves Kongelig Confirmation.

Da jeg Underskrevne ikke har været gift og ingen Livsarvinger har, heller ikke troer, at mine Paarørende ere i trængende Forfatning, eller kunne have større Ret end nogen af mine øvrige Medmennesker til den Formue, jeg ved min Død maatte efterlade mig, saa har jeg med fuldt Overlæg besluttet, ligesom jeg og her, ved denne min sidste Villie, erklærer, at al min Eiendom ved min Død skal tilfalde Helliggeistes Fattigskole her i Staden, dog at deraf udredes 600 Rbd. Sdl., siger sex Hundrede Rigsbankdaler Sedler, til de Herrer A... B... og C... D..., til hver tre Hundrede Rigsbankdaler, hvilke to Mænd jeg herved udnævner til Executores Testamenti, og overdrager, for den her bestemte Sum, at besørge Proclama i mit Bo udstædt, mine Fordringer inddrevne, mine Efterladenskaber bortsolgte ved offentlig Auction, og min hele Formue uopholdelig, efter at Proclamaet er udløbet, med ordentligt forfattet Regnskab derover afleveret efter denne min sidste Bestemmelse til ovenmeldte Skole. Til ydermere Bekræftelse herom har jeg i Notarii publici Overværelse egenhændig underskrevet og forseglet dette mit Testamente.

Kjøbenhavn, den 16de Junii 1836.

A... B...
(L. S.)

3. Et andet Testamente af Ægtefolk, som maa confirmeres.

Da vi underskrevne Ægtefolk, jeg A... B... og jeg C... D..., nu have levet i Ægteskab med hinanden i tredive Aar, uden at have avlet Børn sammen, og vi heller ikke ellers paa nogen af Siderne have Livsarvinger, eller agte den ene efter den andens Død at indtræde i nyt Ægteskab, saa have vi besluttet, saa og hermed beslutte, for det første gjensidigen at indsætte den Længstlevende af os til eneste Arving og Eier af vort hele Bo og Alt, hvad vi ere Eiere af, Intet i nogen Maade undtaget, og derefter at testamentere det Halve af den Efterlevendes Efterladenskab ved dens Død til vor Frue Kirke her i Staden, og den anden halve Deel til lige Deling mellem begge vore Arvinger efter Loven, (hvorved Slægtskabsforholdene paa den Tid, det sidste Dødsfald skeer, ene blive at tage i Betragtning; hvorhos det forbeholdes den Længstlevende, at gjøre anden Disposition over den sammes Arvinger forbeholdende Part af Boet), hvorfor altsaa vort Bo og vore Eiendomme ikke tages under Skiftebehandling, førend vi begge ved Døden ere afgaaede. Denne vor Bestemmelse angaaende vor fælleds Formue, som vi have gjort med fuld Samling og sundt Overlæg i Overværelse af Notarius publicus, forvente vi, paa vor allerunderdanigste Begjering, allernaadigst confirmeret til urokkelig Efterlevelse efter vor Død.

Kjøbenhavn, den 1ste Novbr. 1835.

A... B... C... D...
(L. S.) (L. S.)

levende af os til at være uindskrænket Eier uden Deling af vort hele Bo, være sig Penge, Effecter, faste Eiendomme eller udestaaende Gjeld, Intet i nogen Maade undtaget. Og skulde den Længstlevende siden efter blive til Sinds at indlade sig i Ægteskab paa ny, saa bliver den pligtig til, istedet for Deling med den Afdødes Arvinger, forinden Copulationen, at betale disse Arvinger een Gang for alle 100 Rbdlr. Sdl., siger hundrede Rigsbankdaler Sedler, hvilken Sum de dele indbyrdes, i Overensstemmelse med Lovens 5te Bog 2det Kapitel, efter Slægtskabsforholdene paa den Tid Betalingen skeer eller burde skee; men skulde derimod den Længstlevende afgaae ved Døden i ugift Stand, uden at have indladt sig i noget andet Ægteskab, saa tilfalder Alt, hvad den maatte efterlade sig, vore fælleds Arvinger, nemlig den ene Halvdeel Mandens og den anden Konens Slægt til Deling efter Loven, og saaledes at Arven ansees som falden for begges Slægt paa den Tid det sidste Dødsfald foregaaer. Ivrigt bliver den Længstlevendes Ret til at disponere over sin Deel af Boet forbeholden. Til Vitterlighed om, at vi frivilligen og ved sund Sands og Samling have oprettet, underskrevet og forseglet dette Testamente, have vi foretaget denne Act i Overværelse af Notarius publicus Hr. N. N.

Kjøbenhavn, den 15de Octbr. 1895.

A... B... C... D...

(L. S.) (L. S.)

Jeg N. N. Notarius publicus regius i den Kongl. Residentsstad Kjøbenhavn bevidner herved, at Ægtefællerne A... B... og C... D..., der ere mig personligen bekjendte, have ved min Nærværelse paa deres Bopæl oprettet og egenhændig underskrevet og forseglet ovenstaaende Testament, hvis Indhold de ved fuldkomne Sindskræfter

og efter foregaaende Oplæsning i enhver Henseende ratihaberede. Dets til Bekræftelse under min Haand og mit Embedssegl. Som Vidner vare tilstede N. N. og N. N.

Kjøbenhavn, den 15de Octbr. 1835.

N. N. N. N. N. N.
Vidner. Notarius publicus.
(L. S.)

Anmærkn. Confirmation kan, i Følge Forordningen af 23de Mai 1800, søges hos Magistraten i Kjøbenhavn, og paa andre Steder hos vedkommende Stiftamtmand og Amtmand. En verificeret Gjenpart skal altid medfølge, naar et Testament indsendes til Confirmation. Hvor Testamenterne selv benævne de Summer, over hvilke der disponeres, maa Confirmationen bevilges gratis, naar det, der skjenkes, beløber mindre end 100 Rbd. S.; udgjør det mere end 100 Rbd. S., men ei over 500 Rbd. Sølv, meddeles Confirmationen mod simpelt Bevillings-Gebyr; er Summen høiere end 500 Rbd. S., men ikke over 1000 Rbd. S., erlægges der et Gebyr af 34 Rbd. 2 Mk., men er den høiere, da betales det Dobbelte heraf, som er det fulde Gebyr. Huusmænd, Inderster, Tjenestefolk, Dagleiere, Haandværkssvende, Matroser og deslige bevilges Confirmationen altid gratis, naar de med Præste-Attest bevise at være fattige. See Canc. Circulaire 14de Juni 1800 og Resolution 19de August 1829. Det er allerede oven S. 109—110 og S. 112 omtalt, hvorledes adskillige Testamenter, der ei indbefattes under dem, hvorpaa Confirmation kan udleveres af Øvrig-

handel med hinanden, og gjensidigen tildeels have hinanden at takke for vor Velfærd, saa have vi med fuldt Overlæg og god Eftertanke besluttet, at dersom den ene af os skulde døe i ugift Stand og uden Livsarvinger, skal den anden eller Længstlevende være hans Universalarving uden Registering, Deling eller Indfigelse af Nogen; og skulde vi, som vi formode, begge døe i ugift Stand og uden Livsarvinger, skal vort fælleds Efterladenskab ved den Sidstes Død tilfalde vore Arvinger paa begge Sider til lige Deling og til indbyrdes Deling mellem Enhvers Arvinger i Overeensstemmelse med de almindelige Arvelove; dog at der forbeholdes os, hver for sig, at gjøre anden Anordning om det, som saaledes tilfalder hans Arvinger. Til Bekræftelse herom have vi egenhændigen underskrevet og forseglet dette Testamente i Overværelse af Notarius publicus Hr. N. N., og i Forventning af Hans Majestæts allernaadigste Confirmation efter vor allerunderdanigste Ansøgning om samme.

Kjøbenhavn, den 23de Junii 1833.

A... B... C... D...
(L. S.) (L. S.)

Anmærkn. Naar der efter Testamentet blot gives myndige Arvinger, som kunne enes om det Efterladte uden Skiftebehandling, saa er det tilladt indbyrdes at gjøre Delingen; men er der umyndige Arvinger, saa skulle de almindelige Skifteforvaltere have deres fulde Salarium, om der end af Testator ere beskikkede **Executores testamenti** eller andre overordentlige Skifteforvaltere, ligesom da og Afgifter til det Offentlige, som med Skifteforvaltning ere forbundne, blive at svare.

Ægtepagter.

Disse have for endeel Øiemed fælleds med Testamenter og Arveforeninger, i det de ordentligviis blandt Andet indeholde en Ordning af Ægtefolkenes gjensidige Arveretigheder. Men de indskrænke sig dog ikke hertil, hvorimod de nærmest gaae ud paa at forandre det sædvanlige Forhold, hvori Ægtefolkene, efter Lovens almindelige Forskrifter, komme med Hensyn til Gods og Formue, og navnligen at unddrage den Formue, Konen medbringer, eller en Deel af samme, fra den Manden ellers tilfaldende Raadighed. De indgaaes i Almindelighed forend Ægteskabet mellem den tilkommende Mand og Brudens Fader eller Værge og forsynes med Kongelig Confirmation, som udfærdiges af Cancelliet. Naar Foreningen er oprettet med Brudens Fader eller Værge, ligger det ligefrem i Sagens Natur, at den ikke siden uden hans Samtykke kan hæves ved indbyrdes Overeenskomst mellem Mand og Kone. Men om det selv med hans Samtykke kan forandres uden at der erhverves en ny Bevilling, turde være tvivlsomt; thi det ved den confirmerede Ægtepagt stiftede Forhold mellem Mand og Kone med Hensyn til Formuen, hvilket træder i Stedet for det lovbestemte Forhold, synes ikke ligefrem at være Gjenstand for vilkaarlig privat Overeenskomst. Hvis Foreningen endog maatte være indgaaet mellem Ægtefolkene alene, kan den dog ingenlunde hæves blot ved deres senere Samtykke; hvilket størstedeels vilde nedbryde Hensigten med deslige Foreninger, da det ei vilde være vanskeligt for Manden at erhverve sligt Samtykke af Konen, ligesom og hans Creditorer vilde kunne bevæge ham til at forlange Samtykket.

4. Testamente af en ugift Mand.

Da jeg ingensinde har været gift, heller ikke har Livsarvinger, og ei heller agter at indlade mig i Ægtestanden, saa er det min Villie, at mit Huus, som jeg nu selv beboer, i Aabenraa No. 500, ved min Død gjeldfrit skal tilfalde min Broderson A... R..., at min Søsterson J... R... skal udbetales 2000 Rbd. S., siger to Tusinde Rigsbankdaler Sølv, min Tjenestepige A...T... 500 Rbd. S., siger fem Hundrede Rigsbankdaler Sølv, Alt forlods af mit Efterladenskab, og Resten efter Loven deles mellem mine øvrige Arvinger, min ommeldte Broderson og Søsterson derfra undtagne; thi forventer jeg allerunderdanigst allernaadigst Confirmation paa dette Testamente, hvilket jeg ved sund Sands og Samling og med fri Villie har forfattet, underskrevet og forseglet i Overværelse af Notarius publicus.

Kjøbenhavn den 31te Octbr. 1830.

K... R...
(L. S.)

5. Testamente af et ugift Fruentimmer.

Da en tærende Sygdom, hvoraf jeg i nogen Tid har været haardt angreben, noksom minder mig om, at jeg inden en føie Tid muligen kunde, Lægernes Bestræbelse uagtet, blive kaldet bort herfra, saa har jeg troet at burde tilkjendegive, imedens jeg endnu er ved mine Sindskræfter, hvorledes jeg ønsker, der skulde forholdes efter min Død med den Formue, jeg efterlader mig, og som staaer i Kjøbenhavns Overformynderie og bestaaer i mit Arvegods efter mine Forældre og hvad jeg arvede efter min Tante

Fru Legaard i Jylland. Thi vil jeg, at min Cousine, Enke efter Assessor Span, i hvis Huus jeg er, skal være min universelle Arving, og bekomme hvad som af mine rede Midler bliver tilovers, naar hun har udredet følgende Legata: a) til min Broder, Lieutenant Green 800 Rbd.; b) til det fosterlige Velgjørenheds Selskab 60 Rbd.; c) til min egen Pige Abelone Svaret, som med saa stor Omhyggelighed i min Sygdom gaaer mig tilhaande, 100 Rbd. og alt mit Linned; d) til enhver af min Cousines Tjenestefolk, som ved min dødelige Afgang befinder sig i hendes Brød, 25 Rbd.; e) til Husholdersken Anne Jensdatter desuden til hendes forestaaende Udstyr 500 Rbd.; hvilke samtlige Penge-Legater blive at udbetale i Sølvmynt. Alt, hvad jeg forresten efterlader mig, Meubler, Klæder, Prætiosa, skal, som meldt, tilhøre ene og allene min Cousine, Fru Span.

Til Bekræftelse om, at dette er min sidste Villie, har jeg egenhændigen underskrevet og forseglet samme, i Overværelse af Notarius publicus Hr. N. N., og uagtet jeg ikke er forsynet med nogen Myndigheds-Bevilling, tør jeg dog, i Betragtning af min Alder, da jeg er født i November Maaned 1818 (altsaa næsten 19 Aar), haabe, og allerunderdanigst forvente, at dette mit Testamente vil af Deres Kongelige Majestæt allernaadigst blive confirmeret.

Kjøbenhavn, den 24de October 1837.

Sophie Catharina Green.
(L. S.)

6. Arvefæreninig mellem tvende Venner.

Da vi Underskrevne, jeg A... B... og jeg C... D..., have tilbragt det Meste af vor Levetid i en Fælleds-

3.

I Tilfælde af, at jeg Jacob N. først ved Døden skulde afgaae uden Livsarvinger, indsætter jeg min Forlovede Marie N. til min Arving, og skal hun saaledes være og forblive uindskrænket Eier af vort hele Boe, være sig Penge, Effecter eller faste Eiendomme, Intet i nogen Maade undtaget, imod at hun udbetaler til mine Arvinger efter Loven 12,000 Rbd., saafremt jeg ikke ved Testament har disponeret over fornævnte Sum.

4.

I Tilfælde at jeg Marie N. skulde afgaae ved Døden førend min Forlovede, uden at efterlade mig Livsarvinger, skal han, foruden at beholde Halvdelen af det øvrige Fælledsboe, uden nogensomhelst Indskrænkning eie og forblive i Besiddelse af vort hele Indboe.

Til Bekræftelse have vi egenhændigen underskrevet nærværende Ægtepagt og Disposition i Overværelse af Notarius publicus her i Staden.

Kjøbenhavn, den 14de April 1837.

En anden Formular til en Ægtepagt.

Da vi Undertegnede N. N. og N. N., begge her af Staden, have besluttet med hinanden at indtræde i Ægteskab: saa ere vi blevne enige om mellem os at oprette en Ægtepagt og testamentarisk Disposition, for ved samme at bestemme, hvorledes der skal forholdes med de særskilte Eiendomme, vi sammenbringe, samt med hvad der efter vor Forening maatte erhverves, naar det engang behager den Almægtige ved Døden at opløse det mellem os knyttede Baand. Vi have derfor, jeg Elisabeth-N. med min Fa-

ders Raad og Samtykke, aftalt og fastsat følgende Bestemmelser.

1.

Der skal intet Fælledskab af Formuen finde Sted imellem os, men saavel hvad enhver af os indbringer i Boet, som hvad der under Ægteskabet tilfalder enhver af os, enten ved Arv efter Lovene, Testament eller Gave, bliver enhvers særskilte Eiendom.

2.

Min Elisabeth Ns. Eiendom, paa den Tid jeg indtræder i Ægteskabet, bestaaer i den Arv, som er tilfalden mig efter min Moder, fød N., og hvilken Arv, til Beløb 30,000 Rbd., for Tiden staaer i Overformynderiet, samt i det Udstyr, jeg medbringer, der har kostet 5000 Rbd. og som paa en vedhæftet Fortegnelse findes anført. Den ovennævnte Formue forbliver min Elisabeth N.s særskilte og udelukkende Eiendom, hvorimod Alt, hvad der efter min Forening med min tilkommende Mand forøvrigt vil befindes i Boet, og som ikke ved Arv, Testamente eller Gave er tilfaldet mig alene, er ene og alene hans, N. N.s, Eiendom.

3.

Endskjøndt det saaledes, i Følge nærværende Ægtepagt, er vores Villie, at intet Fælledskab i Henseende til Formue skal finde Sted i vort levende Live: saa have vi dog af gjensidig Omsorg for hinanden, med frie Villie og fuldt Overlæg besluttet at gjøre følgende testamentariske Dispositioner til Fordeel for hinanden, for det Tilfælde at vi ingen Livsarvinger skulde efterlade os, paa hvilke vi tør forvente Hans Majestæts allerhøieste Confirmation, saavelsom paa denne Ægtepagt i det Hele.

Ægtepagter bør, efter Fdn. 3 Decbr. 1828, § 3, skrives paa stemplet Papir af 2den Klasse, i Forhold til begge Ægtefolks sammentagne Formue; dog med Undtagelse af det Tilfælde, at deres samlede Formue ikke er høiere end 2000 Rbd. Sølv, da saa stemplet Papir af 4de Klasse No. 7 kan bruges; cfr. Fdn. § 5 Litr. g.

Med Hensyn til at de omhandlede Foreninger betage Manden den Raadighed over Konens Gods, som efter de almindelige Love vilde tilkomme ham, bør de tinglæses, hvilket bør skee saavel ved hans Værneting som og ved de Ting, hvorunder nogen til Konens Formue hørende fast Eiendom maatte være beliggende.

Formular til en Ægtepagt.

I Anledning af vor foreståaende ægteskabelige Forening have vi Undertegnede N. N. og N. N., efter at have raadført os med Slægt og Venner, besluttet at oprette, ligesom vi ogsaa herved oprette nærværende Ægtepagt og Dispositon, der har til Øiemed, saavidt muligt at sikre os mod Fremtidens Omskiftelser, ved at sætte en Deel af min Marie Ns. ikke ubetydelige Formue fast, saa at vi i vort tilkommende Ægteskab altid kunne have en vis Rente-Indtægt af samme. Paa de i denne Ægtepagt indeholdte Bestemmelser gjøre vi os allerunderdanigst Haab om Hans Majestæts allernaadigste Confirmation.

1.

Af den Formue af henved 70,000 Rbd., som jeg Marie N. indbringer, skal en Kapital af 35,000 Rbd. være og forblive udenfor Fælledskabet, som min Marie Ns. særskilte og udelukkende Eiendom. Over denne Kapital og sammes Renter, undtagen forsaavidt jeg aarligen eller halv-

aarligen selv oppebærer disse sidste, fraskriver jeg Marie N. mig al Dispositionsret i mit levende Live, og skal jeg paa Grund heraf hverken ved Pantsætning eller nogensomhelst anden Forskrivningsmaade eller Gave kunne disponere over fornævnte Kapital og sammes Renter, ligesom der heller ikke af nogen Anden maa kunne gjøres Arrest eller Execution i bemeldte Kapital og sammes Renter. Naar fornævnte Kapital i større eller mindre Summer udlaanes, skulle de Obligationer, som i den Anledning udstædes, gives Paategning om alt Foreskaaende, og ligesom nærværende Ægtepagt tinglæses. Ligesom jeg allerede er i Besiddelse af venia sexus, saaledes vedbliver jeg, med Hensyn til denne Kapitals Administration, indenfor de her foreskrevne Grændser, at øve samme Myndighed, hvoraf da følger, at der af Øvrigheden beskikkes mig en Curator, der i Forening med mig udsætter Kapitalen og giver Obligationerne den ovenfor nævnte Paategning. I Tilfælde af at vort Ægteskab ikke velsignes med Livsarvinger, forbeholder jeg mig ved Testament at bestemme, hvorledes der efter min Død skal forholdes med disse 35,000 Rbd., og hvem de skulle tilfalde; men foresindes ingen saadan Disposition, skulle de tilfalde mine Arvinger efter Loven.

2.

Med Undtagelse af fornævnte 35,000 Rbd., der blive udenfor min tilkommende Mands og mit fælleds Boe, og betragtes som en mig Marie N. tilhørende og for min Levetid uigjenkaldeligen fastgjort Kapital, af hvilken jeg alene mod min Qvittering hæver Renterne efterhaanden som de forfalde, gaaer min øvrige Formue ind i min Mands og mit fælleds Boe, under hans fuldkomne Raadighed som Boets Værge.

a) Den længst levende Ægtefælle beholder som sin Eiendom og forbliver i uforstyrret Besiddelse af det hele Indbve, Prætiosa, Guld,. Sølv, Meubler og Effecter uden Undtagelse, som til Indboet og Huusholdningen hører.

b) I Tilfælde af at min tilkommende Mand, N. N., skulde overleve mig N. N., da indsætter jeg ham til Arving af Halvdelen af min hele øvrige Formue, bestaaende i Halvdelen af min Mødrenearv og Halvdelen af de Midler jeg i Fremtiden maatte erhverve eller arve, eller som jeg paa anden Maade i mit levende Live maatte komme i Besiddelse af.

c) I Tilfælde af at min Forlovede Elisabeth N. maatte overleve mig, da indsætter jeg hende ligeledes til Arving af Halvdelen af den Formue, som jeg nu eier eller i Fremtiden maatte erhverve, det være sig ved min Handel, ved Arv, eller paa hvilkensomhelst anden Maade, og hvoraf jeg i levende Live maatte komme i Besiddelse.

Til Bekræftelse om, at vi frivilligen og med fuldkommen Samling have oprettet og underskrevet nærværende Ægtepagt med tilføiede testamentariske Dispositioner, er dette Dokument ikke alene ratihaberet for Notarius publicus her i Staden, men vore Fædre have ogsaa ved deres Underskrift bevidnet, at de have overværet denne Act, ligesom i Særdeleshed min Elisabeth N.s Fader ved sin Underskrift har som min fødte Værge tilkjendegivet, at han i alle Dele samtykker i samme.

Kjøbenhavn, den 11 Junii 1837.

Forpagtningskontrakter.

Forpagtning bruges gjerne om den Art af Leie, der gaaer ud paa en frugtbringende Ting, hvis Frugter, ei blot dens Benyttelse, overlades Leietageren (Forpagteren). Dens vigtigste Gjenstand er Jordeiendomme, men ogsaa andre frugtbringende Eiendomme, saasom Møller, Brænderier, Gjæstgiverier og deslige, saa og blotte Rettigheder (f. Ex. Jagtret, Tiender, Bomintrader) kunne bortforpagtes. Omvendt henføres det ei let til Forpagtning, naar en Jordlod blot følger en Boepæl som et Accessorium, eller naar den iøvrigt efter sin Storrelse og Beskaffenhed ei kan betragtes som en egentlig Indtægtskilde for den, samme overlades, men snarere blot skal tjene ham til Græsning af egne Heste eller deslige *). En Hauge siges heller ikke let at være bortforpagtet, undtagen hvor den er overladt til en Handelsgartner eller Anden, der søger at gjøre sig Indtægt af samme. Fremdeles er al Bondejord i Almindelighed undtaget fra Forpagtning. Den Forening, hvorved Brugs- og Frugtsretten af en Bondegaard, paa de sædvanlige og i Loven angivne Vilkaar, overdrages Nogen, kaldes nemlig ei Forpagtning, men i Danmark Fæste, og i Norge Bygsel; og anden Slags Overladelse af Bondergaarde til Brug er ordentligviis ikke tilladt efter de danske Love. See Fdg. 19 Marts 1790 og Pl. 7 Junii 1806, der dog giver Adgang til Dispensation for dem, der kun eie enkelte Bondergaarde, som de ikke selv umiddelbart kunne drive; ligesom Forpagtning paa 50 Aar eller endnu længere Tid, eller paa idetmindste to Personers Levetid, efter Fdg. 15 Junii 1792 § 11 og fornævnte Plakat kan finde Sted af Bondergaarde, der ere udskiftede

*) See Haandbogen 5 B. S. 551—553.

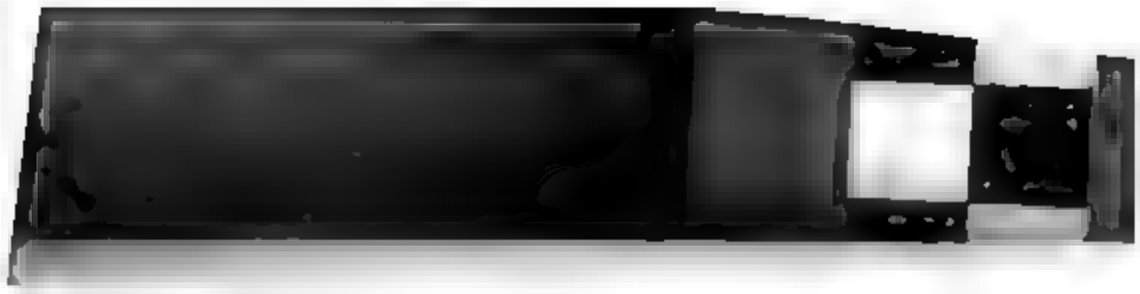

af alt Fællesskab. De til blotte Huse henlagte Bønderjorder kunne vel overdrages paa Aaremaal, men Bortleielse af disse ubetydelige Jorder bliver dog, i Henhold til det Foranførte, et kaldet Forpagtning.

En Beneficiarius kan ei uden særdeles Tilladelse bortforpagte de Jorder eller Tiender, med hvilke han er beneficeret, for en længere Tid end den, hvori dette Beneficium vedbliver at tilfalde ham (See D. L. 2—22—24, N. L. 21—18), hvilket dog ei gielder med Hensyn til det til et Embede henlagte Bondergods, som efter Loven og Anordninger skal besættes med Arvefæstere. Under hvilke Vilkaar slig Tilladelse kan faaes, er, med specielt Hensyn til Præstegaardsjorder, bestemt ved Canc. Plakat 19 Marts 1812, hvorefter deslige Embedsjorders Bortforpagtning, endog naar den holder sig indenfor Præstens Embedstid, er bunden til visse Betingelser, hvoriblandt Amtmandens og Provstens Approbation. Om det Spørgsmaal, hvorvidt Besidderen af et Lehns- eller Stamgods kan, til Folge for sin Eftermand, bortforpagte de til samme hørende Hovedgaardsjorder, see Haandbogen 3die B. S. 176—184.

Original-Exemplaret af Forpagtningskontrakter skal skrives paa stemplet Papir af 1ste Klasse efter høieste Aars Afgift. Betinges Forpagtningsafgiften i det Hele eller for en Deel i Naturalpræstationer, bliver samme, med Hensyn til det stemplede Papir, forsaavidt den bestaaer i Naturalpræstationer, hvorpaa sættes Capitelstaxt, at anslaae til Rigsbankpenge Sølv efter den for Kontraktens Oprettelse sidst satte Capitelstaxt, som gielder paa det Sted, hvor den vedkommende Eiendom er beliggende; men forsaavidt den bestaaer i saadanne Naturalpræstationer, hvorpaa ikke sættes Capitelstaxt, efter de ved Kontraktens Oprettelse gangbare Priser i Egnen. Den saaledes ansatte Sum bliver

da, ifald en Deel af Afgiften er betinget i Penge, at lægge til den tillige betingede Pengesum. Den Sum, hvortil Afgiften, i Overensstemmelse med disse Regler, anslaaes, bør anføres i Kontrakten, eller og i en af Kontrahenterne underskreven Paategning paa samme. Er Afgiften betinget efter et vist Forhold, f. Ex. naar der er betinget en vis Deel af Jordens Afgrøde, bør Kontrahenterne anslaae Størrelsen efter deres bedste Skjønnende til en vis Sum, hvorefter det stemplede Papirs Tart bliver at beregne. Forøvrigt blive de Skatter og Afgifter, som Forpagteren forpligtes til at betale, om de endog ere flere eller andre end de, som det efter Anordningerne paaligger ham at udrede, ikke at lægge til Forpagtningssummen med Hensyn til Bestemmelsen af det stemplede Papir til Kontrakten. See herom Fdg. 3 Decbr. 1828 §§ 2 og 16.

Med Bortforpagtningen af et Jordebrug følger jevnlig tillige Besætning saavel af Arbeidsheste som af Qvæg, saa og Agerdyrkningsredskaber og andet til Jordens Drift og de dermed følgende Bygninger hørende Inventarium. Det saaledes Modtagne bliver ordentligvis at tilsvare ikke just med de samme individuelle Ting, men med andre af samme Slags og Godhed, saa at den Forringelse eller Undergang, som de maatte lide, gaaer paa Forpagterens Regning, ligesom denne og ansees berettiget til at skille sig ved enkelte dertil hørende Stykker, navnlig af Creaturer. Det Overleverede bør saa nøie som muligt betegnes, i hvilken Henseende det og kan være nyttigt at en Vurdering optages, dog ikke for at i sin Tid det, der afleveres, netop skal være af samme Pengeværdie, som det Modtagne (hvilket under forandrede Prisforhold kunde være til stor Skade, snart for Eieren, snart for Forpagteren), men kun for at den, ved Hjelp af Sammenligning mel-

lem de forskjellige Tiders Prisforhold, kan tjene til Oplysning om Beskaffenheden af det, der er overleveret, og som skal tilsvares af lige Godhed, men ei just til et lige Pengebeløb. Uagtet Forpagteren saaledes tildeels har en Eiers Raadighed, og endmere en Saadans Ansvar for Besætning og Inventarium, maa det dog betragtes som Bortforpagterens Eiendom, og navnlig maa han, i Tilfælde af Forpagterens Fallissement, kunne udtage det som Sit, og det ingenlunde kunne sælges som Fallitmassen tilhørende Ting.

Hvorvidt fiendtligt Overfald, Qvægsyge og andre Ulykkestilfælde, der i en betydelig Grad sætte Forpagteren ud af Stand til at nyde de Fordele, som han ved Kontrakten maatte have ventet sig, uden dog ganske at sætte ham ud af den betingede Brugs- og Frugtsret, skulle berettige ham til Afslag i den fastsatte Afgift, maa og bestemmes, hvis Forpagteren vil vente saadan Godtgjørelse *). Naar Forpagteren af en Hovedgaard, hvortil Hoverie gjøres, skal have den Myndighed over Hovfolkene, som Godseieren selv, maa det udtrykkelig betinges samt bekjendtgjøres for Godsets Bønder. See Hoverieforordning 25 Marts 1791 § 13.

Hvo der skal udrede Skatter og andre offentlige Byrder af den forpagtede Eiendom, bør og fastsættes. I Mangel af en saadan Bestemmelse maa, efter almindelige Grundsætninger, Eieren selv udrede de Skatter, som ere lagte paa Eiendommen, men de Byrder, som ere lagte paa Produkterne (f. Ex. Tiende, hvor denne finder Sted, Naturalleverantser) eller som efter deres Natur alene kunne udredes af Brugeren (f. Ex. Rytterhestes Holdelse, Kongereiser og deslige) maa Brugeren bære uden Vederlag.

*) See oven S. 34 og de i Noten ***) citerte Steder.

Hvad Landskatten angaaer, hvilken er traadt istedetfor de gamle Hartkornsskatter og den ved Fdg. 1 Octbr. 1802 paabudne og ved Fdgerne 6 Juni 1811 og 9 Juli 1813 nærmere bestemte Afgift af Besiddelse, Nytte og Brug af Jorder og Tiender i Danmark, da bestemmer Fdg. 15 April 1818 § 4, at Forpagteren, naar intet Andet vedtages, skal for hver Tønde Hartkorn Ager og Eng udrede 3 Rbd. 44 Sk. S., og for hver Tønde Skov- og Mosesyld 1 Rbd. 70 Sk. S. af bemeldte Skat *). Ved de Bestemmelser, som Parterne tage angaaende Skattetilsvaret, maa der iagttages den største Tydelighed og Bestemthed. Navnlig bør Bankhæftelsesrenter og Brandcontingent, hvis Forpagteren skal tilsvare disse, udtrykkelig nævnes, da de ikke kunne ansees indbefattede under Skatter **). Det er, hvad i Særdeleshed Bankhæftelsesrenten (hvorom der dog af Jorder og Tiender kun er Spørgsmaal med Hensyn til den ene Sjettedeel) angaaer, forsigtigst udtrykkelig at bestemme, at den, uden Hensyn til om Eieren indfrier Hæftelsen, bør tilsvares efter den anordnede Rentefod $6\frac{1}{2}$ pCt., da der ellers i det Tilfælde, hvor Eieren igjen havde cederet den indfriede Hæftelsesobligation til tredie Mand mod modereret Rente, muligt kunde gjøres Paastand paa, at han kun skulde have godtgjort, hvad han selv virkelig betalte, ligesom det, hvor han selv havde beholdt Hæftelsesobligationen, mulig kunde paastaaes, at han skulde lade sig nøie med sædvanlig

*) See Haandbogen 5 B. S. 554; cfr. S. 506—507.

**) Det Bidrag, der efter Pl. 1 Juni 1836 og Pl. 19 Octbr s. A. er lignet eller i Fremtiden maatte blive lignet paa Hartkornet til Dækning af de med de stændiske Forsamlinger forbundne Udgifter, er paa Grund af sin særegne Natur undtaget fra de Afgifter, Forpagteren kan komme til at erstatte.

Norske. Saadanne Paastande turde dog være naatagelige, da det synes unaturligt, at Indfrielsen eller Ikke-Indfrielsen skulde have Indflydelse paa Forholdet mellem Eier og Forpagter. Ogsaa med Hensyn til senere Repartitioner, hvorved Udgifter, der resultere af en ældre Periode, lignes paa Hartkornet, eller, hvad der forud er udredet, godtgjøres, er det forsigtigst at træffe en Bestemmelse.

Naar en Forpagtningskontrakt indgaaes paa lang Tid, uden at nogen Forhøielse i Afgiften, i Forhold til Conjuncturernes Forandring, betinges, synes det raadeligst at forene sig om, at Forpagteren idetmindste udreder alle nye Skatter; thi det maa antages, at slige nye Skatter staae i Forhold til den forøgede Produktion, eller til en indtraadt Forhøielse af Produkternes Priser, ved hvilke Omstændigheder hans Indkomster af Godset forholdsmæssig forøges, hvorimod Afgiftens reelle Værdi endog formindskes ved Varepriſernes Stigen. Man maa imidlertid, naar man vil gjøre det til Vilkaar, at Forpagteren skal svare alle nye, Eieren derimod alle gamle Skatter, eller omvendt, være omhyggelig i, nærmere at bestemme dette, for at forebygge de Misforhold, som ellers let kunde fremkomme derved, at gamle Skatter ophæves eller formindskes og nye sættes i Stedet derfor: Forhold, som i en vis Periode her i Riget indtraadte i en sær mærkelig Grad, da under den sidste Krig de gamle Hartkornsskatter, ved Pengeværdiens Forringelse, betydelig nedsattes, men den ved Fdg. 1 Oct. 1802 bestemte Skat, til Dækning af dette Tab saavelsom af de tiltagne Statsbyrder, blev mangefold forøget (see især Fdgerne. 6 Juni 1811 og 9 Juli 1813 samt Fdg. 15 April 1818.) Hvor Forpagteren har overtaget sig Bankheftelsesrenterne, maa den derfor bevilgede Godtgjørelse i

Skatterne ogsaa tilkomme ham, om det end ikke udtrykkelig er vedtaget*). Imidlertid er det ikke af Veien at tage en saadan Bestemmelse.

Forpagtningsafgiften behøver, som alt berørt, ikke at bestemmes til noget Vist i Penge, men kan gierne bestaae i Produkter, fornemmelig i Korn, enten at levere in natura, eller at betale med Penge, som da gierne beroer paa Capitelstaxten, eller paa Torvepriserne til en bestemt Tid og et bestemt Sted. I en vis Periode er det blevet sædvanligt at betinge Forpagtningsafgiften efter Kornpriserne, for det meste efter Capitelstaxten for ethvert Aars Afgrøde, i al Fald saaledes, at noget Vist betales over eller under samme; og det kan ikke nægtes, at denne Norm havde Fortrin, saalænge Landets Numerair var af vaklende Værdie. Men paa den anden Side er det dog klart, at meget betydelige Misforhold derved kunne indtræde. Navnlig vil Reglen kunne blive særdeles trykkende for Forpagteren, naar Misvæxt indtræffer. Naar han da kun skulde betale det sædvanlige Pengebeløb, kunde Produkternes høiere Priser mulig holde ham nogenledes skadesløs for det Mindre, han avler; men skal han betale Værdien af det samme Quantum Produkter som ellers, kommer det til at udgjøre en større Anpart af hans Avl, og bliver ham følgelig byrdefuldere, ja det kan let opsluge det hele Overskud efter Dyrkningsomkostningerne. Omvendt vilde Eieren lide, naar Høsten blev særdeles rig, men derhos Priserne lave. Lignende Forhold paa begge Sider vilde og finde Sted, hvis

*) Cfr. nyt jurid. Arkiv 26 B. S. 168—187, jurid. Tidsskr. 3 B. 2 Hefte S. 265 til Enden.

et vist Quantum Produkter in natura skulde leveres. Betinges, hvilket har været meget sædvanligt, Afgiften blot i en enkelt Kornsort, ikke i Forhold til som denne virkelig dyrkes, men i den Forudsætning, at hvad der af denne Kornsort eller efter dennes Værdie, skal udredes, kan tilveiebringes ved Hjelp af den øvrige Avl, saa kunne og de særdeles betydelige Afvigelser mellem de normale Forhold i de flere Kornsorters Priser, som jevnlig indtræde, foranledige stort Tab, enten for den ene eller for den anden Part; f. Ex. naar Forpagtningsafgiften er betinget i Byg, og herved den Beregning lagt til Grund, at Forpagteren, der i betydeligt Omfang dyrker Hvede, ved hver Tønde af denne Slags Sæd kan dække 2 Tdr. Byg, men Prisforholdene, saaledes som Tilfældet stundom har været, kun blive som 5:4 eller som 4:3. Under et fast Pengevæsen, og naar Parterne ere nogenlunde formuende, saa at eet Aars Tab kan bæres af et andets Gevinst, turde Afgiftens Bestemmelse i Penge maaskee være det, der, naar alle Fordele og Ulemper veies imod hinanden, bliver det hensigtsmæssigste. Men dersom Omstændighederne opfordre Parterne til, saavidt muligt, at sørge for at forebygge Følgerne af et enkelt Aars Misforhold, saa bør Afgiften udentvivl helst bestemmes i forskjellige Slags Produkter i Forhold til dem, som Eiendommen virkelig frembringer; og raadeligt turde det derfor være, at dog en Deel af Afgiften blev fixeret i Penge.

Det er ikke af Veien at bestemme Virkningen af Mangel i Forpagtningsafgifternes prompte Erlæggelse, eller andre Brud paa Kontrakten. See oven Side 33. Ubetinget at underkaste sig sine Rettigheders Fortabelse formedelst enhver saadan Feil er meget betænkeligt. Om adskillige

Punkter, som det er raadeligt at bestemme i Kontrakten, er alt handlet oven S. 38 ff.

Jovrigt forstaaer det sig selv, at Gjenstanden for Forpagterens Brugs- og Frugtsret, saavelsom den ham paaliggende Afgift tilligemed Betalingstiden, nøie bør bestemmes.

Forpagtningskontrakter angaaende Jordeiendomme skulle nu efter Fdg. 25 Novbr. 1831 læses til det Ting, hvorunder Eiendommen ligger, naar de skulle fuldstændigen betrygge den Forpagteren indrømmede Besiddelses- og Benyttelsesret imod Andres lovgyldige Adkomster og Panteretigheder, hvilke, forsaavidt de ere ældre end Forpagtningskontraktens Tinglæsning, ikke bør lide under samme. Men ligesom det dog følger af Fdgs. Indhold, at intet Pantebrev kan tilintetgjøre Forpagtningskontrakten, undtagen forsaavidt som Panthaverens Fordring ikke kan udkomme af Eiendommen, naar denne skulde sælges med den Indskrænkning, som Forpagtningskontrakten fører med sig, saaledes skal selv den Forpagter, der allerede er kommen i Besiddelse af Eiendommen, naar han efter hiin Grundsætning kommer til at vige for en Panthaver eller en ny Eier, ikke være pligtig at fratræde Eiendommen førend til 1ste Mai, efterat han er bleven lovlig opsagt i det seneste paa St. Hansdag det næstforegaaende Aar, med mindre han efter Kontraktens Indhold er pligtig at fratræde tidligere eller med kortere Varsel.

Det er ovenfor S. 132 bemærket, at der ved Bortforpagtningen af Jordeiendomme ofte tillige overlades Forpagteren Besætning af Qvæg m. v. Men stundom stilles Overladelse af Græsning og Fourage samt Kreaturer tilligemed

forusdne Bygninger og de Inventarier, som vedkomme Hollænderie-Bedriften, til en Anden end Avlings-Forpagteren. Denne kaldes da Hollænder, og den indgaaede Forening Hollænderiekontrakt, der er en Art af Forpagtningskontrakter; en saadan Kontrakt kan ogsaa finde Sted, uagtet Eiendommen iøvrigt ikke er bortforpagtet, men drives af Eieren selv. Den Raadighed, Hollænderen har over Kreaturer og Inventarier m. v. og det Ansvar han staaer, maa være det samme som oven er omhandlet med Hensyn til den Forpagter, som Kreaturer og Inventarier ere overladte. Om det stemplede Papir til en særskilt Hollænderiekontrakt gjelder det Samme som ved Forpagtningskontrakter er anført. See S. 131—132.

Forpagtningskontrakt om et Jordegods.

I Følge en imellem os Undertegnede N. N. (Karakteer og Betjening) og N. N. indgaaet Forening er følgende Kontrakt oprettet om Forpagtningen af Hovedgaarden N., med dens tilhørende Jorder og Tiender, paa 9 Aar, fra 1ste Maii 1831 til 1ste Maii 1840, paa følgende Vilkaar.

1ste Post.

Forpagteren overdrages til Brug i Forpagtningstiden de N. Hovedgaard tilliggende 9 Sædemarker, af hvilke 4 Marker aarligen besaaes og de 5 aarligen hvile, alt efter følgende Tabel og Forklaring over disse Markers Drivt og Behandling i et Tidsrum af 9 Aar, fra 1ste Maii 1831 til 1ste Maii 1840.

Aar.	No. 1. Krogmarken eller Eneste Bag Marken.	No. 2. Grevens Vænge eller Munkedams Mark.	No. 3. Første Braabye Kobbel.	No. 4. Andet Braabye Kobbel.	No. 5. Tofte Marken.	No. 6. Nederste Røde Vænge.	No. 7. Øverste Røde Vænge.	No. 8. Mellem Marken.	No. 9. Rye Hovmark.
1831.	Brak og Giødning.	Græs.	Græs.	Græs.	Kløver.	Havre.	⅓ Deel Rug ⅔ Deel Ærter.	Byg.	Hvede og Rug.
1832.	Hvede.	Brak og Giødning.	Græs.	Græs.	Græs.	Kløver.	Havre og Kløver.	Rug.	Byg.
1833.	Byg.	Hvede.	Brak og Giødning.	Græs.	Græs.	Græs.	Kløver.	Havre og Kløver.	Rug.
1834.	Rug.	Byg.	Hvede.	Brak og Giødning.	Græs.	Græs.	Græs.	Kløver.	Havre og Kløver.
1835.	Havre og Kløver.	Rug.	Byg.	Hvede.	Brak og Giødning.	Græs.	Græs.	Græs	Kløver.
1836.	Kløver.	Havre og Kløver.	Rug.	Byg.	Hvede.	Brak og Giødning.	Græs.	Græs.	Græs.
1837.	Græs.	Kløver.	Havre og Kløver.	Rug.	Byg.	Hvede.	Brak og Giødning.	Græs.	Græs.
1838.	Græs.	Græs.	Kløver.	Havre og Kløver.	Rug.	Byg.	Hvede.	Brak og Giødning.	Græs.
1839.	Græs.	Græs.	Græs.	Kløver.	Havre og Kløver.	Rug.	Byg.	Hvede.	Brak og Giødning.

Den Mark, som efter foreſtaaende Drivtstabel ſkal brakkes og med Hvede beſaaes, ploies første Gang i October Maaned, Aaret før Vinterſæden ſkal nedlægges, anden Gang i det paafølgende Foraar, efterat Vaarſæden er nedlagt og brakharves, hvorefter Gjødningen udføres i Juni Maaned, tredie Gang ploies ſtrax efter at Gjødningen er udført, hvorefter harves, og fjerde Gang ploies om Efteraaret paa den Tid, ſom findes tjenlig til Vinterſædens Nedlægning.

Den Mark, ſom beſaaes med Byg, gives 3 Ploininger, nemlig: første Gang om Efteraaret og 2de Gange i det paafølgende Foraar med vedbørlig Harvning, men Rug og Havre kan ſaaes efter een Gangs Ploining og tilſtrækkelig Harvning.

Den ſaaledes foreſtrevne Drivtsmaade er Forpagteren pligtig til at følge; dog kan han, efter nærmere Begjæring desangaaende, vente Tilladelſe til at indføre en anden hensigtsmæssig Drivt, naar han opgiver ſamme for Eieren, og Drivtsmaaden findes passende, ſamt naar Hoveriet, forſaavidt dette haves til Drivten, ikke derved forøges, eller han ſelv, hvis ſaadant ved Underſøgelſe af en Landinſpecteur, overeensſtemmende med Forordningen af 6te December 1799, ſkulde befindes at blive Tilfældet, paatager ſig for egen Regning at lade forrette den Deel af Arbeidet, ſom overſkrider det af de hoveriegjørende Bønder ved Hoverieforeningen betingede Hoverie.

I det Aar Forpagtningen fratrædes, afleverer Forpagteren een Mark forſvarligen behandlet og beſaaet med Hvede, een Mark ligeledes med Rug og een Mark med Havre, desuden een Mark efteraars- og foraarsploiet, ſamt harvet, for til ſin Tid at beſaaes med Byg, og Brakmarken efteraarsploiet.

De fornødne Vand- og Brakgrøfter paaligger det Forpagteren til rette Tid at lade grave og oprense, ligesom han og i Henhold til den 9de Post for egen Regning forretter al den Pløining, Harvning og andet Arbeide, som Hoveriebønderne ikke ere forbundne til at præstere efter Hoverieforeningen.

Eieren forbeholder sig at lade paasee, at Sædekorn og Kloverfrøe, af hvilket sidste udsaaes et Lispund paa hver Tønde Land geometrisk Maal, er vel renset, og i alle Henseender af forsvarlig Godhed, og ligeledes, naar forgodt befindes, at lade føre Tilsyn med Besaaeningen, samt det sidste Forpagtningsaar selv at anskaffe Sædekorn og Frøe paa Forpagterens Regning.

Alle i forbemeldte 9 Sædemarker værende Enge og Engpletter, saavelsom efterstrevne udenfor Sædemarkerne liggende Enge, nemlig N. N., N. N. og N. N., der tilsammen indbefatte et Areal af circa 30 Tdr. Land, overlades ligeledes Forpagteren i Forpagtningstiden.

Af disse Enge og Engpletter, som slaaes eengang aarlig, maa Forpagteren ikke, uden Eierens Tilladelse, optage nogen Deel til Sæd.

Fremdeles indbefattes under Forpagtningen den særskilt indhegnede saakaldte Bagholm, der afbenyttes til Græsning eller Stalbforing, dog saaledes, at i sidste Fald den Deel deraf, som drives og besaaes med Stalbforing, tilbørlig brakkes og hvert 3die Aar gjødes.

Efter de Oplysninger, som derom haves, indeholde de bortforpagtede Jorder tilsammenlagt et Areal af 378 Tdr. Land geometrisk Maal. Skulde det imidlertid ved nøiere Undersøgelse befindes, at Arealet enten er større eller mindre end her opgivet, da skal Saadant dog være uden Følge enten for Eieren eller Forpagteren og ikke være

forbindende til Godtgjørelse fra nogen af Siderne, ligesom ogsaa Forpagtningen desuagtet i alle Henseender skal staae ved Magt.

3den Post.

Til Beboelse og Afbetjening i Forpagtningstiden overleveres Forpagteren:

a) Meierielængden.
b) Kjærnehuuslængden med Undtagelse af de 2 Fag i østre Ende, som er indrettet til Kalkhuus.
c) Ladelængden.
d) Kostaldslængden, med Undtagelse af det over samme værende Kornmagazin, der fremdeles som hidtil afbenyttes af Eieren.
e) Den saakaldte Forpagterstald, bestaaende af 9 Fag, tilligemed Stænget over samme.
f) De 6 Fag af Forvalterens Staldlængde, der ere indrettede til Vognremisser, dog reserveres det over samme værende Loft.
g) Bagerhuset ved Kaninbanken, og
h) Den Norden for Meierielængden værende indhegnede Svinegaard med derved værende 2de smaae Bygninger.

Overleveringen af disse Bygninger skeer ved lovligt Syn af 2de fra Retten udmeldte Mænd, og ved nøiagtig Beskrivelse af samme med deres ud- og indvendige Indretninger, af Kakkelovne, Dørre, Vinduer, Luger, Porte, Lukkelser, Baase, Krybber, Hækker, Gulve, Lofter, Stængetræer med videre.

Forpagteren forpligtes til i Forpagtningstiden at vedligeholde samtlige ham til Brug overdragne Bygninger, med deri værende Indretninger i ligesaa god Stand, som han modtager samme, ligesom det og paalægges ham at vedli-

geholde Brolægningen, saavel i Gaarden, som i de ham til Brug overdragne Huse, og ligeledes at holde Loegulvene forsvarligen vedlige; og skulde han i saa Henseende vise sig forsømmelig, foretages de fornødne Reparationer for hans Regning, hvornæst han er pligtig til paa Anfordring skadesløs at erstatte de dertil medgaaende Omkostninger. Dog skal Forpagteren til Bygningernes fornødne Reparation i Forpagtningstiden blive leveret det, efter foregaaende Undersøgelse udfordrede Ege- og Fyrre- eller andet Tømmer, til hvis Transport, naar behøves, reserveres det fornødne Hoverie; ligeledes skal ham uden Betaling blive leveret til Bygningernes Reparation den fornødne Kalk, samt behøvende Muur- og Tagsteen: men alle andre Materialier anskaffer han selv for egen Regning, ligesom han og selv betaler Arbeidslønnen. Dersom Forpagteren vil gjøre nogen betydelig Reparation, for Exempel: lægge nyt Gulv i et eller andet Værelse, eller han vil foretage nogen anden saadan Reparation, som kan anslaaes til samme Bekostning, maa han først dertil erhverve Eierens Tilladelse. Eieren forbeholder sig Ret til at lade paasee, at de Materialier, som saaledes overleveres Forpagteren, hensigtsmæssigen anvendes, ligesom det og er en Selvfølge, at alle gamle til Bygningerne ubrugelige Materialier, i hvis Sted saaledes nye ham overleveres, ere ham uvedkommende og tilhøre Eieren.

Forøvrigt maa Forpagteren ikke uden Eierens Samtykke foretage nogen Forandring, enten med Bygningerne eller sammes indvendige Indretninger, og om nogen saadan Forandring med Eierens Samtykke foretages af Forpagteren, er han dog uberettiget til derfor ved Fratrædelsen at fordre Erstatning. Ved Fratrædelsen er han derimod pligtig at aflevere samtlige ham overleverede Bygninger

med de deri værende Indretninger i ligesaa god Stand, som han ved Tiltrædelsen har modtaget samme. — Det paalægges Forpagteren altid at holde Indkjørslerne til Ladegaarden ryddelige, og maa han ingensinde henlægge Halm paa Veiene til Hinder for Passagen.

3die Post.

N. Borggaard med dens Omkreds, de Huse og Leiligheder i Ladegaarden og Baggaarden, som ikke ved forestaaende 2den Post udtrykkelig ere overladte Forpagteren, de herskabelige Kjøkken-, Frugt- og Lyst-Hauger, saavelsom den Hauge, Godsforvalteren afbenytter, Gartnerboligen med den derved værende Hauge, Kaninmarken, som begrændses deels af Fredskoven, deels af forberørte herskabelige Lyst- og Urtehauger, samt af Bagholmen og af Veien, der fører forbi Gaarden, de paa Hovedgaardens Grund værende indfredede Skove, og de smaae Holme i Aaen, som Kalkslageren ved Hovedgaarden hidtil har havt til Høeslet, samt Alt, hvad der ikke ved Conditionerne udtrykkeligen er overdraget ham, undtages aldeles fra Forpagtningen. De paa Hovedgaardens Grund værende Træer, som ligeledes ere Forpagtningen uvedkommende, kan Eieren, naar han finder forgodt, lade fælde og bortføre, naar det kun skeer paa saadan Aarstid, at ingen Skade tilføies Forpagterens Sæd eller Klover. Fremdeles reserveres fri Afbenyttelse, saa ofte behøves, af Bagerovnen i Kiærnehuuslængden og af den sammesteds staaende Rulle med Tilbehør, naar Forpagteren ikke bruger samme, saa og Ret til at lade Smaae-Kreaturer gaae i Ladegaarden, samt ubehindret Adgang i Gaarden og til Vandstederne for Eieren, hans Folk og andre Vedkommende samt Kreaturerne.

4de Post.

Til Afbenyttelse i Forpagtningstiden overleveres Forpagteren den ved Forpagterboligen værende Hauge med de deri værende Frugttræer og Anlæg, hvilket Alt, tilligemed Hegnet omkring Haugen, han forsvarligen vedligeholder i Forpagtningstiden, og ved Fratrædelsen afleverer det Hele i ligesaa god Stand, som han har modtaget samme; og dersom et eller andet Frugttræe skulde udgaae, er han pligtig til snareſt muligt i rette Tid at plante et i Henseende til Frugten ligesaa godt Træe, som det der er udgaaet.

5te Post.

Ved Forpagtningens Tiltrædelse overleveres Forpagteren følgende Besætning og Inventarium, nemlig: 100 Stkr. Koer, 3 Stkr. Tyre, 6 Arbeidsheste, 4 Vogne, 2 Plouge, 8 Harver, 1 Trumle, Hestekjærneværket med Tilbehør, samt endeel Meierieredskaber med mere: alt efter en Fortegnelse derover, som er vedhæftet denne Kontrakt.

Overleveringen skeer ved lovlig Synsforretning, hvorunder Qvægbesætningen beskrives ved Alder og Couleur, ligesom de øvrige Kreaturer og Inventarier tillige taxeres til Penge i Sølv.

Af de 100 Stkr. Koer, som overleveres Forpagteren, er han pligtig til, i Overværelse af Forvalteren eller hvem Anden Eieren maatte overdrage Saadant til, hvert Aars 1ste November saalænge Forpagtningen vedvarer at udsætte 10 Stkr. af de ældste og ringeste Koer, som, efterat det paa Hornene indbrændte Mærke og Nr. er afraspet, ere Forpagterens Eiendom, men i disses Sted indsætter Forpagteren enten strax, eller i det seneste forinden det paafølgende Aars 1ste April, i Forvalterens eller den Mands

Overværelse, hvem Eieren overdrager Saadant til, ligesaa mange gode og forsvarlige Koer mellem 3 og 5 Aars Alder, der forsynes med Gaardens Qvægbrænde, dersom de findes antagelige. Desuden erstatter Forpagteren altid strax i Forpagtningstiden den tilfældige Afgang, saaledes at den hele Besætning af Kreaturer stedse kan være fuldtallig og uforringet, og hvormed man forbeholder sig til enhver Tid at have Indseende.

Ved Fratrædelsen er Forpagteren pligtig til at aflevere Besætning og Inventarium af alle Slags i samme Stand, som han efter Synsforretningen modtager samme. I manglende Fald er han pligtig til strax at erstatte Manglerne, enten efter Taxationsmændenes Skjøn, eller med den Sum, som Manglerne efter Eierens Foranstaltning kan afhjelpes for; og har Eieren i denne Henseende Valget.

Bestemmer Eieren, at der til Qvægracens Forbedring paa Gaarden og Godset skal holdes fortrinlige dertil af Eieren anskaffede Tyre, er Forpagteren pligtig til at modtage og uden Betaling forsvarligen fodre og græsse 2de saadanne Tyre.

Skulde særdeles Uheld indtræffe, med Qvægsyge eller anden slig smitsom Sygdom, og Qvægbesætningen derved døer, eller efter offentlig Foranstaltning bliver nedslaaet for at standse Sygen, blive de første 10 Koer, med hvilke sligt Uheld rammer, for Forpagterens egen Regning, men træffer Uheldet flere end 10 Stkr., enten af Hollænderiekoerne eller Tyrene i et Tidsrum af et Aar, blive de flere for Eierens Regning. Forpagteren nyder desuden i saa Tilfælde følgende Godtgjørelse i Forpagtningsafgiften, nemlig: for hver Koe, som døer eller nedslaaes over 10 Stkr. i de 5 Græsmaaneder Juni, Juli, August, September og October,

maanedlig otte Mark Sølv, og i de øvrige 7 Maaneder fire Mark maanedlig, regnet fra den anden Maaneds Begyndelse efterat Sygen er erklæret for standset, og indtil andre Køer i deres Sted ere anskaffede og indbrændte i Hollænderiet.

Ved Tiltrædelsen modtager Forpagteren ligeledes de ved Gaarden holdende 2de Landseneerheste, som det paaligger ham at holde i Forpagtningstiden, imod at oppebære den derfor lovbestemte Godtgjørelse, og ved Fratrædelsen afleverer han 2de ligesaa gode i Nr. staaende Heste eller Hopper. I Tilfælde af Cassation under Forpagtningsaarene, stiller Forpagteren andre Heste, og staaer selv til Ansvar for sine Forsømmelser og de Ulemper, han i denne Henseende maatte paadrage sig. Skulde i Forpagtningstiden flere Heste til offentlig Tieneste blive udskrevne, da bliver det Forpagterens Sag, dem at anskaffe og underholde.

6te Post.

Til Straaetagenes Istandsættelse og Vedligeholdelse paa Hovedgaardens samtlige Huse holder Forpagteren den fornødne Rug-Langhalm i Beredskab, og han besørger aarligen for egen Regning oplagt, efter Forvalterens Anvisning 18 Fag nyt Tag.

Ved Tiltrædelsen overleveres Forpagteren 30 Læs Langhalm til 25 Lpds. Vægt pr. Læs, og et lige Qvantum forsvarlig god Langhalm afleverer han ved Forpagtningens Fratrædelse.

Skulde, imod Formodning, i noget Aar mere end 18 Fag nyt Langhalms Tag befindes nødvendig, saa oplægger Forpagteren vel det Mere som behøves, men som da kommer til Afgang i det paafølgende Aars Tækning.

7de Post.

Ved Forpagtningens Tiltrædelse modtager Forpagteren til Foder for Kreaturerne til 21de Mai 30 Læs Høe à 32 Lpd. Vægt og 75 Læs Halm, halvt Havre og halvt Byghalm à 24 Lpd. Vægt pr. Læs, og ved Fratrædelsen afleverer han et lige Qvantum sundt og godt Høe- og Halmfoder, da det Manglende i modsat Fald anskaffes for hans Regning. Skulde et større Forraad af Høe- og Halmfoder forefindes paa Gaarden ved Forpagtningens Fratrædelse, da afleverer Forpagteren samme uden Godtgjørelse.

Forpagteren maa ikke under nogetsomhelst Paaskud lade enten Gjødning eller Foder komme fra Gaarden, med Undtagelse af det Foder, som maatte blive paabudt til offentlig Tieneste, og det som omtales i denne Kontrakts 15de Post.

Ligesaalidet maa nogen Deel af Foderet eller Rapsstraaet, om det tillades Forpagteren at saae Raps, brændes, men alt skal forblive paa Gaarden til Udtæring og Gjødningens Formerelse.

Der maa, saavidt muligt, sørges for, at der altid er noget Forraad af Høe og Halm fra det ene Aar til det andet. Forpagteren er derfor pligtig til at handle ordentligt og sparsomt med Foderet, og i det sidste Forpagtningsaar maa han ikke, uden Eierens Samtykke, holde større Besætning, end der ved Tiltrædelsen er ham overleveret.

Det er ellers en Selvfølge at Forpagteren eengang hvert Aar lader Udhusene frigjøre for overgjemt Foder, Frøe og al anden Ureenlighed, og bør alt gammelt Foder omhyggelig anvendes til Strøelse under Kreaturerne for at blive til Gjødning. Dersom der, efterat Brakmarken hvert Aar er bleven forsvarligt gjødet, maatte blive nogen Gjødning

tilovers, da udføres denne paa den Mark, som med Rug besaaes.

Gjødningen af Forvalterens og Gartnerens Kreaturer anvendes til Haugerne og bliver saaledes Forpagteren uvedkommende.

8de Post.

Som Inventarisæd følger med Forpagtningen, deels nedlagt i Jorden og deels til Udsæd i Foraaret 1831:

16 Tdr. Hvede, og 26 Tdr. 4 Skpr. Rug, som er udsaaet i Vintersædsmarkerne.

24 Tdr. Ærter, som i tilstundende Foraar udsaaes i den Deel af Rugmarken, der ikke i sidste Efteraar blev besaaet.

35 Tdr. Byg.

45 Tdr. Havre.

35 Lpd. rødt Kloverfrøe.

Hvilke Kornqvantiteter og Frøe af forsvarlig Godhed Forpagteren har at tilsvare og aflevere ved Forpagtningens Fratrædelse, alene med den Forskjel, at ingen Ærter afleveres, hvorimod Forpagteren, efter denne Kontrakts 1ste Post, afleverer 2 Marker heelt besaaede med Vintersæd, nemlig i den ene Mark 30 Tdr. Hvede og i den anden Mark 33 Tdr. Rug.

Skulde det ved Fratrædelsen befindes, at mere Vaarsæd er udsaaet, end den, der er leveret Forpagteren, godtgjøres ham samme af Eieren efter Egnens Priser; men om mindre er udsaaet, godtgjør han paa samme Maade Eieren Saadant.

Iøvrigt vil Forpagteren ved Tiltrædelsen den 1ste Mai dette Aar finde alt det Markarbeide forrettet, som Aarstiden og Veirliget har tilladt.

9de Post.

Forpagteren overdrages Hoveriet af 34 Gaarde, overensstemmende med Hoverieforeningen for N. Gods af 16de September 1793. En Gjenpart af Hoverieforeningen er vedheftet nærværende Kontrakt tilligemed en Fortegnelse over de Gaarde, hvoraf Hoverie præsteres. Men af det Hoverie, disse ere pligtige at forrette, er Forpagteren ikkuns berettiget til Avlings-Hoveriet, hvorimod det øvrige forbeholdes til Eierens Brug og Afbenyttelse, og er den ommeldte Hoverieforening forsynet med fornødne Vedtegninger om, hvilket Hoverie saaledes er reserveret til Eierens Brug. Saasom hele Hoveriet er deelt i 41 Lodder og Hovninger, og der paa nærværende Tid ikkun haves Hoverie til 34 Lodder og Hovninger, saa tilpligtes Forpagteren i alle Dele, fra den Dag Forpagtningen tiltrædes, indtil den igjen fratrædes, saavel til egen som til Eierens Nytte uden Godtgjørelse at forrette de manglende 7 Lodders og Hovningers Hoverie, i Foreningens samtlige Poster, med egne Folk, Heste og Redskaber.

Forpagteren skal holde sig Hoverieforeningen nøie efterrettelig, og maa paa ingen Maade forlange andet eller mere Arbeide af Bønderne end det, Hoverieforeningen og nærværende Kontrakt giver ham Ret til, hvoraf altsaa følger, at han, saaledes som i første Post ommeldes, er pligtig til uden Godtgjørelse selv at lade forrette det Arbeide, som efter Hoverieforeningen og Anordningerne ikke kan paalægges Bønderne; ligesom han og er pligtig til for egen Regning at holde de fornødne Standtærskere, forsaavidt Hovtærskningen maatte være utilstrækkelig.

Forpagteren, som overdrages den i Forordningen af 25de Marts 1791 ommeldte Husbondsret, i Henseende

til det ham overladte Hoverie, og som han berettiges til paa billig Maade at udøve, er pligtig til at holde nøie Orden med Hoveriet. Ved Forpagtningens Tiltrædelse skal Forpagteren blive overleveret Godsets Hoverieprotokol, hvilken han er pligtig til for eget Ansvar at føre. Saa skal han og besørge alle Tilsigelser til Hoveriet, og meddele Bønderne de befalede Hoveriebilletter, som ved Forpagtningens Tiltrædelse skulle blive ham overleverede. Til det Hoverie, som er Eieren reserveret, besørger Forpagteren, ligeledes uden Godtgjørelse, de fornødne Tilsigelser, efter Forvalterens Reqvisition, hvorhos han leverer Forvalteren de fornødne Hoveriebilletter til Uddeling, og, efter Forvalterens nærmere Opgivende, afskriver han i Hoverieprotokollen det forrettede Hoverie. Jovrigt bør enhver Tvist om Hoveriets Forrettelse mellem Forpagteren og Bønderne, af Forpagteren selv paatales og forfølges.

Eieren forbeholder sig af de i Hoverieforeningen bestemte Kornægter aarlig 2 Reiser af enhver Bonde; men om de ikke alle skulde behøves til Eierens Tjeneste, overlades de Forpagteren.

Forpagteren overlades 176 Arbeidsdage af Huusmænd, imod at han derfor aarlig svarer til Jordebogskassen een Rigsbankmark Sølv for hver Dag, hvilken Betaling erlægges til hvert Aars 1ste Mai.

Men om et eller andet Huus, formedelst Dødsfald, Fæste-Forandring og deslige, i nogen Tid maatte henstaae ubortfæstet eller ubortleiet, eller om en eller anden Huusmand paa Grund af Sygdom eller formedelst andre Omstændigheder skulde blive sat ud af Stand til at forrette det Arbeide, han ellers var pligtig at forrette, er Forpagteren uberettiget til for de Dage, i hvilke intet Arbeide af anførte Aarsager kan forrettes, at fordre nogen Godtgjø-

relse, hvorimod han ei heller derfor erlægger nogen Betaling.

Det tillades ikke Forpagteren at fraſige ſig disſe Huusmænds Dagarbeide, uden Eierens udtrykkelige Minde; men ligeſom han med ovennævnte Undtagelſe er berettiget at fordre de anførte Dage, mod den ſtipulerede Betaling, saaledes er han og pligtig at modtage dem, om end tilfældige Omſtændigheder for en Tid ſkulde gjøre det muligt at erholde andre Arbeidere for en billigere Betaling. Ligeledes har han ſelv betids at paatale de Forſømmelſer, ſom fra Huusmændenes Side maatte ved Udeblivelſe fra Arbeidet eller paa anden Maade finde Sted, ligeſom han ogſaa hvert Aars 1ſte Mai erlægger den fulde ſtipulerede Betaling for alle de benævnte 176 Dage, hvad enten de ere forrettede eller ei, naar undtages de, der af ovennævnte Aarſag ikke have kunnet præſteres.

Iøvrigt retter og forholder Forpagteren ſig i Henſeende til ommeldte Huusmænds Hoverie eller Arbeide efter Anordningerne og Huusmændenes Fæſtebreve eller Leiekontrakter.

Hvis Forpagteren foruden forommeldte Arbeidsdage ønſker nogle Huusmænds Ugedage, kan der overdrages ham endeel af ſaadanne, paa ſamme Vilkaar, ſom foranført, naar han herom ved Forpagtningens Tiltrædelſe gjør Anmeldelſe for Godſets Forvalter, der da foranſtalter ham Huusmændene anviſte fra 1ſte Mai 1831.

Der vil blive meddeelt Forpagteren Efterretning om, hvilke Tjeneſtefolk der ere fæſtede til Gaarden fra 1ſte Mai dette Aar. Disſe Tjeneſtefolk modtager Forpagteren i ſin Tjeneſte, og giver dem Koſt og Løn indtil de efter lovlig Opſigelſe entlediges.

10de Post.

Alle Hegnene i og om Gaarden og dens Marker, samt imellem Markerne, overleveres, tilligemed Ledene, Forpagteren ved lovligt Syn til aarlig og forsvarlig Vedligeholdelse efter Anordningerne, og ved Fratrædelsen afleverer han samme i den Stand, han har modtaget dem; dog undtages Hegnene om Fredskovene, samt om Hovedgaardens Lyst- og Frugt- samt Humle- og Kjøkken-Hauge, hvilke Eieren vedligeholder, og hvortil det fornødne Hoverie af Bønderne reserveres. Det Hegn, som de hoveriegjørende Bønder ikke ere pligtige til, efter Anordningerne, at opføre og vedligeholde, er Forpagteren pligtig til for egen Regning at besørge opført og vedligeholdt, dog tilstaaes ham, forsaavidt nogle af disse have været lukkede med Gjerdsel, dertil den fornødne aarlige Gjerdsel, hvorom han iøvrigt hvert Aar betimelig bør gjøre Anmeldelse til Forvalteren.

Ligeledes tilstaaes ham af Skovene det fornødne Træe til Ledene. Det levende Hegn i Hovmarkerne og ved Gaarden behandles aldeles efter Eierens eller Skovriderens Anvisning. De Steen, som findes paa de Jorder, som indtages til Brak, er Forpagteren pligtig til for egen Regning at lade opgrave, og, om fornødent gjøres, sprænge, samt henføre til de nærmeste udvendige Hegn, hvor ham af Forvalteren anvises. — Ved Sædemarkernes Pløining udlægges fornøden Plads for derpaa at skjære den Digetørv, som til Hegnene behøves.

Ligeledes er Forpagteren pligtig til at holde Veiene over Hovmarkerne til enhver Tid i forsvarlig Stand, saavel med Brolægning, som Fyldning, Grøftning og Sneekastning, forsaavidt ei Andre maatte være pligtige til at deeltage deri.

Ligeledes vedligeholder han og Sluser og Broer, til hvilket sidste det fornødne Træe skal blive ham anvist i Skovene uden Betaling.

I den Mark, som hvert Aar indtages til Brak, foretager Forpagteren den fornødne Vandsted-Rensning.

11te Post.

Forpagteren er pligtig til aarlig at besørge Engene behørigen rensede, samt at lade Muldvarpeskuddene paa disse og paa Gaardens Græsmarker behørigen udjevne. Paa de i foreslaaende 1ste Post ommeldte Enge, som ere beliggende indenfor Fredskovens Enemærker, har Forpagteren alene Høesletten, da det ikke tilstædes at Kreaturer græsse paa disse Enge, ligesom der ei heller maae slaaes længere end op til Skoven, men ikke ind i Skoven eller under Træerne. Ved Høets Høstning og Hjemkjørsel følges de Veie, som Skovbetjenten anviser.

12te Post.

Med Jagt og Fiskerie maa Forpagteren ikke befatte sig, da samme er Forpagtningen aldeles uvedkommende; ei heller maa han gjøre nogen Indvending eller Indsigelse mod Jagtens Udøvelse af den eller dem, som dertil ere berettigede. Andre løse Hunde end Opdriverhundene maa Forpagteren ikke holde.

Fri og ubehindret Adgang reserveres til at fiske, trække Vaad paa Land m. v. i N. Sø og N. Aae, som grændse til de bortforpagtede Jorder, samt til at sætte Ruser i Aaen. Ligeledes reserveres Ret til Trækkevei langs med Aaen og Søen for den eller de Heste, som trække Prammene, Alt saaledes som nu er Skik og Brug. Fremdeles reserveres Vei igjennem Gaardens Marker til Skovene for derfra at kjøre Brændet til Ladepladserne m. v. Endelig reserveres

... til deres behørige Vogtni
Hegnene ikke tilfoies Skade, sa
komme udenfor de forpagtede Ene
er tilladt. Skulde Saadant imidle
teren taale at der forholdes, som
paa fremmed Mands Eiendom,
Hegns-Anordningerne.

Holder Forpagteren Faar-Kreat
ses i Brakmarken, men under behøri
Natten holdes de stedse i Huus.

Løse Sviin maae ei holdes hjer
at være ringede, ei heller maae løse
kerne, uden om Dagen i Brakmarken
tilbørligen at være ringede og under paa
ler Forpagteren herimod, forholdes me
ningerne om Hegn og Fred. Det pa
at paasee, at Ledene i og omkring Ga
des tillukkede, og om Ufred paa and
ved Forsømmelse heraf skulde foranledig
i enhver Henseende paa hans eget An-

14de Post.

aarlig. Ligeledes besørger Forpagteren Oprensningen af Hovedgaardens Anpart af Aaen ved Gydemae-Engen.

15de Post.

Forpagteren græsser aarlig iblandt sine Kreaturer i Forpagtningstiden uden nogen Betaling, for hvem Eieren anviser, 6 Heste og 7 Koer, til hvilke Kreaturer Forpagteren bekoster de fornødne Tøir, og lader dem tøire og passe af sine Folk.

Ligeledes leverer han aarlig, til hvem Eieren i Nærheden af Gaarden anviser: 30 Læs Høe à 36 Lpds. Vægt, og 5 Læs Halm, halvt Rug- og halvt Byg- eller Havre-Halm, à 28 Lpds. Vægt pr. Læs, Alt af forsvarlig Bonitet og Aarets Afgrøde, samt herforuden den fornødne Halm af Rug-, Byg- og Havre-Halm til 6 Heste og 7 Koer. Af forbemeldte 30 Læs Høe skal de 12 Læs være godt Kløverhøe til den anførte Vægt, og alt Enghøet leveres fra Studsholmen.

Forsaavidt som anførte Fodring og Græsning ikke forbrés præsteret in natura, betaler Forpagteren samme med 3 Rbd. 72 Sk. Sølv pr. Læs Høe til 36 Lpds. Vægt, 1 Rbd. 44 Sk. Sølv pr. Læs Halm til 28 Lpds. Vægt, 4 Rbd. 48 Sk. Sølv for en Hests og 3 Rbd. 48 Sk. Sølv for en Koes Græsning, samt 1 Rbd. 48 Sk. Sølv for Halmfoder til en Hest eller Koe; hvilken Betaling erlægges hvert Aars 1ste Mai for det da forløbne Forpagtningsaar.

16de Post.

Skulde al Sæden ikke være udtorsken til 1ste Mai 1831, forbeholdes Eieren eller den fratrædende Forpagter Brugen af Laden til Kornets Udtærskning, samt fornøden Plads paa Lofterne, under egen Lukkelse, til dette og hvad

med Kornvarer, som Gedsets
Mai 1831 til 1ste Mai 183
Forpagteren det Aars 1ste Ma
ningen.

17de Po

Forpagteren oppebærer in
Kirketienden af 643 Tdr. 5 Skp
korn, beliggende i N. N. Sogne
85 Tdr. = Skpr. 3 Fdkr. 1½ Alb.

Ved Gaardens Bortforpagtnin
ved Tiltrædelsen Forpagteren overlet
bemeldte tiendeydende Hartkorn.
Forpagteren saaledes oppebærer Ti
Skpr. Byg af hver Tønde Hartkor
som er udenfor Forpagtnings-Afgift
efter hvert Aars Capitulstart, forin
terat Capitulstarten paa Tiendeaaret

Dersom der i Forpagtningstiden
Accord eller Bestemmelse om bestandig
den af en eller flere Tiendeydere

ger Forpagteren ogsaa dem, naar det maatte forlanges, imod lige Afgifts Svarelse af Hartkornet; dog at Hovedet for de hoveriegjørende Bønder i Anledning af de her omhandlede Tiender, som oppebæres af Forpagteren, ikke derved i nogen Maade forøges, enten i Henseende til Tærskning, Kornægter, eller deslige, da Forpagteren er pligtig til for egen Regning at besørge det Arbeide forrettet, som ei kan paalægges Bønderne.

De Kongelige Skatter og Paabud af Tienden blive derimod Forpagteren uvedkommende.

18de Post.

Alle af N. Hovedgaard, dens Ager og Engs Hartkorn fri Hovedgaardstaxt 58 Tdr. 1 Skp. 1 Fdkr. 2 Alb., som og af Forpagteren, hans Familie og Folk, samtlige ham i Forpagtning overdragne Eiendomme og Kreaturer, nu paabudne eller herefter paabydende Kongelige Skatter, offentlige Paabud og Onera, samt Afgifter og Bidrag til Kirker, Skoler og Fattige med videre, udreder og præsterer Forpagteren saalænge Forpagtningen vedvarer, til rette Forfaldstider og Steder, Alt uden nogen anden Godtgjørelse eller Betaling end den Regjeringen i et eller andet Tilfælde tilstaaer, hvilken Forpagteren oppebærer, naar den vorder anviist; dog herunder ikke indbefattet Godtgjørelsen efter Forordningen af 15de April 1818 § 4, da Forpagteren skal tilsvare Landskatten med det Beløb, som Amtstuen opkræver af Hartkornet.

Fremdeles skal Forpagteren forrette de Reiser og det Arbeide, som maatte vorde Gaarden paalagt at præstere og udrede, saa og til rette Forfaldstider betale den Pengerefusion, som, efter Kongelig confirmeret Forening af 16de Januar 1783, svares til Præsten og Kirkesangeren i N.

pligtig til, for egen Regning, at
Udgift for Eieren.

De Kongelige Skatter og T
valteren til rette Forfaldstider,
Skatter 1831 betaler Forpagteren
kun ¼ Deel af April-Qvartals
pagtningen fratrædes.

Skulde Kornudskrivning blive
i Skatterne, og Ydere derved blive
ten at levere Korn eller at betale S
Eieren saadant Valg, hvorefter Fort

Den Forraads- eller Oplagsf
oplægges paa Hovedgaarden, er F
efter Forvalterens Beregning og Til
være ansvarlig for, samt at holde i
lig Aflevering, naar paafordres, me
ved Bønderne.

18de Post.

Med Ild og Lys paaligger det
alt mulig

Han skal og noie paasee, at ingen Tobaksrøgen i Gaarden, i eller ved Laden og Udhusene, ved Hæsse eller andre saadanne Steder, hvor der er Halm, finder Sted.

De Ildsteder og Skorstene, som bruges af Forpagteren, paaligger det ham at besørge rensede og reengjorte, idetmindste 4 Gange aarlig, eller oftere, om Eieren anseer det fornødent. Kakkelovnene og Kakkelovnsrørene reengjøres om Vinteren hver 14de Dag.

Skulde ellers ved Forpagterens, hans Families eller Tjenestefolks Uforsigtighed skee Ildsvaade, maa han vente derfor at blive draget til Ansvar til Skades Erstatning.

Ivrigt er det Forpagterens Pligt selv tilligemed hans Tjenestefolk i Ulykkestilfælde at assistere ved Sprøiten og Brandredskaberne, ligesom han og ved indtræffende Ildsvaade paa Godset og andre Steder, hvor Gaardens Sprøite og Brandredskaberne efter Anordningerne skulle møde, er pligtig til, uden Godtgjørelse derhen at besørge Sprøiten og Brandredskaberne, og medsende fornødent Mandskab. Det paalægges Forpagteren for egen Regning at holde assureret i Brandkassen, saavel Sæden og Kornet, saalænge samme findes i Laden og paa Lofterne, som Inventariet og Producterne af Hollænderiet, saa og Besætningen, paa den Tid samme holdes i Huus, alt for saadanne Summer som Eieren finder passende.

20de Post.

Eieren forbeholder sig Ret til selv eller ved Fuldmægtig til enhver Tid i Marken, Gaarden, Husene og overalt paa Eiendommen at lade paasee, hvorvidt Forpagteren holder sig Forpagtnings-Conditionerne efterrettelig, og skulde Forpagteren i det Væsentlige afvige den bestemte Drivt, forringe Gaardens Bygninger, Besætning og Inventarium,

eller paadrage sig Restance, enten af Forpagtnings-Afgift over 3 Maaneder efter at samme til-Betaling er forfalden eller af Skatter og andre Afgifter, og samme ei heller paa Anfordring præsteres af Cautionisten, (om Caution er stillet) eller og Eieren (i det Tilfælde Depositum er givet) skulde, formedelst saadan Udeblivelse see sig befoiet til at angribe den indskudte Sikkerheds-Capital, hvortil herved tages fornøden Forbeholdenhed, skal Kontrakten fra Forpagterens Side ansees hævet, og Forpagteren være pligtig til, om Eieren paastaaer Saadant, strax uden Godtgjørelse at fratræde Forpagtningen, og iøvrigt paa lige Maade, som ellers ved Forpagtningens Udløb, aflevere og præstere Alt overeensstemmende med disse Conditioner.

21de Post.

Forpagteren, hvem det gjøres til Pligt at boe paa Gaarden, maa ikke overdrage Forpagtningen til nogen Anden, ei heller overlade nogen Deel af Gaardens Jorder til Andres Brug, ligesom han ei heller maa tage Nogen i Interessentskab med sig i Forpagtningen. Skulde Forpagteren ved Døden afgaae, inden Forpagtningstiden udløber, og han er gift, forbeholdes hans Enke Ret til, saalænge hun ei indlader sig i nyt Ægteskab, at vedblive i Forpagtningen imod at hun opfylder disse Conditioner; men om hun attraaer at fratræde Forpagtningen, er det hende tilladt at opsige Forpagtningen inden Sanct Hansdag til at ophøre den næstpaafølgende 1ste Mai, da hun saa har at opfylde og præstere Alt hvad Forpagteren ellers ved Fratrædelsen var pligtig at opfylde og efterkomme.

Men skulde Tilstanden efter Forpagterens Død være saadan, at Boet, som Concurs, maa opgives til Skifterettens Behandling, ophører Forpagtningen den næstpaa-

følgende 1ste Mai og overtages da Eiendommen igjen af Eieren til fri Raadighed.

22de Post.

I Tilfælde at Gaard og Gods skulde blive solgt for Forpagtningstiden er udløben, forbeholder Eieren sig Ret til at opsige Forpagteren med et Aars Varsel til Forpagtningens Fratrædelse og Eiendommens Aflevering den næstpaafølgende 1ste Mai, dog saaledes, at Forpagteren ikke er pligtig at fratræde Forpagtningen, før idetmindste 5 af Forpagtningsaarene ere forløbne, fra 1ste Mai 1831 at regne, og godtgjøres da Forpagteren ved Fratrædelsen for hvert af de tilbageværende Forpagtnings-Aar 200 Rbdlr., skriver: To Hundrede Rigsbankdaler Solv, eller og samme ligvlderes i hvad han til den Tid er pligtig at betale i Afgift og Skatter, eller maatte blive skyldig for Mangel paa Besætning og Inventarium med videre efter disse Conditioners Tilhold.

23de Post.

Til Ildebrændsel erholder Forpagteren aarlig uden Betaling 20 Favne Fagot-Brænde, hver Favn 3 Alen høi og 3 Alen bred og Brændet 1 Alen langt, samt 10 Favne Kamp eller Trødske-Brænde af samme Maal, og 35 Bønderlæs Qvasbrænde eller Udhugst.

Ligeledes erholder han aarlig uden Betaling udviist i et eller flere Træer, Bøgegavntræe, taxeret paa Roden til 4 almindelige Favne.

Til førstommeldte 30 Favne Brændes Transport erholder Forpagteren det fornødne Hoverie. Derimod besørger han selv det øvrige Brænde og Gavntræe transporteret, ligesom han og selv besørger skovet det eller de Træer, som aarlig udvises ham paa Roden.

24de Post.

I Forpagtningsafgift betaler Forpagteren aarligen N. Rbd. S. M. skriver N. Rigsbankdaler Sølvmynt, som erlægges til Eieren i N. Stad, eller hvilket andet Sted i Danmark han forlanger det; Halvdelen til 11te December og den anden halve Deel til 11te Juni Termin. Naar Eieren eller dennes Befuldmægtigede ikke opholder sig i Kjobenhavn og Afgiften maa remitteres, antages det for god Betaling, naar Pengene ere afleverede til den agende Post endnu den 18de i Terminen. Intet Afdrag maa skee i Forpagtningsafgiften uden alene for Regninger, som ere approberede af Eieren. Forpagtningsafgiften for det sidste Halvaar erlægges den 30te April i det Aar Forpagtningen fratrædes.

I Tilfælde af at Eier og Forpagter forenes om Afgift i Korn, kan følgende Formular bruges:

I Forpagtningsafgift erlægger Forpagteren aarligen i Hvede, Rug og Byg N. N. Tønder, en Trediedeel af hvert Slags, som betales med Penge efter hvert Aars Capitelstaxt for Sjellands Stift, forsaavidt Rugen og Bygget angaaer, og Hveden med en Trediedeel over Capitelstarten paa Rug. Afgiften erlægges til hvert Aars 11te December og 11te Juni Termin saaledes, at i 11te December Termin betales ½ Aars Afgift efter den Capitelstaxt, som i samme Aar forud er sat, og Resten til hvert Aars 11te Juni Termin, efter det løbende Aars Capitelstaxt, eller efter den Capitelstaxt, som samme Aar er sat for Sjellands Stift paa foregaaende Aars Afgrøde, og da det er efter sidstmeldte Capitelstaxt, Kornafgiften for hvert Aar skal udredes, saa gjøres i 11te Juni Termin tillige Afregning for hvad der i foregaaende 11te December Termin maatte være betalt enten for meget eller for lidet,

Hollket i første Tilfælde godtgjøres Forpagteren, og i sidste Tilfælde af ham tilskydes; dog erlægges Forpagtningsafgiften for det sidste Halvaar den 30te April i det Aar Forpagtningen fratrædes. Afgiften betales altid promte og uden nogen Afkortning med Hensyn til hvad Mellemværende der endog maatte være imellem Eieren og Forpagteren; dog kan Beløbet af Regninger, som Eieren har approberet til Udbetaling, deri afkortes. Afgiften erlægges enten til Eieren, eller hvem Anden, der maatte blive befuldmægtiget til at modtage og qvittere for samme. Forpagtningsafgiften for det første Halvaar bliver saaledes at betale i 11te December Termin 1831.

25de Post.

For de ovenmeldte Afgifters rigtige og promte Erlæggelse og Kontraktens Opfyldelse i alle dens øvrige Poster indestaaer Hr. N. N. som Cautionist og Selvskyldner, i hvilken Hensende han undertegner denne Kontrakt. (Istedetfor Caution kan Forpagteren ogsaa give haandfaaet Pant til Sikkerhed eller deponere rede Penge, i hvilket sidste Tilfælde der godtgjøres ham 4 pro Cent aarlig Rente af det indbetalte Beløb). Jovrigt forbeholder Eieren sig til ydermere Sikkerhed for Forpagtningsafgiftens Erlæggelse og disse Conditioners skadesløse Opfyldelse, eneste Panteret i Sæden eller Kornet, saalænge samme findes paa Marken, i Laden og paa Lofterne, samt i Producterne af Hollænderiet, saaledes at samme ei kan pantsættes til nogen Anden, til hvilken Ende Forpagtningscontrakten vil blive at tinglæse.

26de Post.

I Tilfælde af fiendtligt Overfald, eller andet overordentligt Ulykkestilfælde (Qvægsyge og Ildebrand undtagne,

Forpagteren betaler det stemplede rende Kontrakt, ligesom han og afholt flyde af sammes Tinglysning, saavelsc der medgaae til Inventariets og Eiendo til ham. Ved Forpagtningens Fratr pagteren ligeledes alle med Afleveringen

3Sde Poſt.

I Tilfælde af at Søgsmaal skulde get af hvad Navn nævnes kan, mod hans Cautioniſt, eller mod deres Arvin efter foregaaende vedbørlig Behandling v misſionen med lovligt Hjemtingsvarſel a Herredsting, til hvilket Værneting ogsaa ger forpligte sig til at svare, saafremt F Side maatte troe sig befoiet til Klage, Tilfælde gives 3 Ugers Varsel, saafrem vinger til den Tid maatte have Hjem ud

Kjøbenhavn d. 11te Jan. 1831.

N. N.

Anmærkn. Det vil ikke være vanskeligt, ved Hjelp af den til en Forpagtningskontrakt om en Hovedgaard anførte Formular og den oven meddeelte Anviisning med Hensyn til Forpagtningskontrakterne i Almindelighed, at affatte Forpagtningskontrakter angaaende andre Gjenstande, hvilke i Almindelighed ere af mindre Forvikling. Dog er det naturligt, at stundom meget udførlige Bestemmelser kunne være fornødne ved Forpagtninger af Fabriker eller andre betydelige Værker, men disse Bestemmelser fremgaae af Forholdenes særegne Natur, der i ethvert Tilfælde maa nøie overveies. Med særdeles Hensyn til de oven S. 130 ommeldte Forpagtninger af Bondejord bemærkes imidlertid, at det, i Følge de derom anførte Love, ikke kan være tilladt at clausulere Kontrakten saaledes, at den ophører med Forpagterens Død, da den nødvendigviis maa indgaaes enten paa i det mindste 50 Aar eller paa to Personers Levetid. Det turde og her være hensigtsmæssigt, under visse Betingelser at tilstede Fremleie, hvilket og Forordningen 15 Jun. 1792 § 11 antyder, uden at det dog, som det synes, efter samme er aldeles nødvendigt, at slig Frihed indrømmes Forpagteren. Det bør iøvrigt udtrykkelig bestemmes, hvem der som Arving skal træde i Forpagterens Sted, og det er raadeligt at forbeholde Rettigheden for andre Arvinger efter visse bestemte Regler, hvis den, der nærmest dertil er udnævnt enten dør forud, eller af andre Aarsager ikke kan eller vil overtage Forpagtningen. Der er forresten fra den retlige Side aldeles Intet imod, at Forpagtningen gaaer over til samtlige Arvinger, saa at den fortsættes paa disses fælleds Regning. Det maa endog,

navnlig med Hensyn til Forordningens Udtryk, være det, der i Mangel af anden Overeenskomst, formodes. Men det kommer dog vel ordentligviis bedst overeens med begge Parters Tarv, desangaaende at træffe nærmere Bestemmelser. Opsigelse inden Udløbet af de 50 Aar eller inden i det mindste de to Personers Død, paa hvis Levetid Forpagtningen er indgaaet, kan Eieren ikke betinge sig; uden i al Fald som Følge af en eller anden kontraktstridig Adfærd; hvorimod der Intet er til Hinder for, at Opsigelsesfrihed tilstaaes Forpagteren.

Leiekontrakter i Almindelighed.

En Art af Leiekontrakt er nylig afhandlet. Her bliver blot at handle om de simple Leiekontrakter, der i Almindelighed angaae Ting, hvis Benyttelse til eget Brug man lader sig overdrage, imod at derfor skal erlægges Betaling. At der, for denne Benyttelse, er (udtrykkelig eller stiltiende) betinget Godtgjørelse, er nødvendigt ved enhver Leiekontrakt. Ellers bliver Foreningen Laan til Brug.

Skriftlige Leiekontrakter ere i Almindelighed ikke befalede i Loven. Imidlertid er det, især hvor der kontraheres om Leie af urørlige Ting, hjemlet i Lovens Analogie, at man, saavidt muligt, forsyner sig med skriftlig Leiekontrakt. Den, som deri tager Forsømmelse, kan maaskee udelukkes fra at nyde godt af de Midler, hvorved Loven

ellers har søgt at forhjelpe dem til deres Ret, som ei ere istand til at skaffe fuldt Bevis, men dog rimelig Formodning for de Data, hvorpaa samme grunder sig, navnlig af den Ret at affordre Vederparten Eed.*) Med Hensyn til Huusleie i Kbhavn følger dette i Særdeleshed af Pl. 2 Oct. 1754 § 3. At denne Anordning ellers i eet og alt skulde paavælte Leietageren Bevisbyrden, saa at, i Mangel af skriftlig Leiekontrakt, Formodningen i alle opstaaende Tvistigheder skulde være for Udleierens Paastand, er en af Nogle antagen Fortolkning, som hverken denne Anordnings Grund eller Bogstav bestyrker. Snarere maa Forsømmelse af en skriftlig Leiekontrakts Oprettelse altid komme den Part til Skade, som det, efter de almindelige i Loven hjemlede Grundsætninger om Bevisbyrden, paalaae at bevise den Punkt, hvorom Trætte reiser sig.*)

Hvad derimod rørlige Ting angaaer, da tager Loven den mundtlige Leiekontrakt under sin særdeles Beskyttelse, især forsaavidt der spørges om at værne Eieren mod Svig, hvorved Leietageren maatte søge at skille ham ved sine Ting. See 5—8—3. Cfr. systematisk Udvikling af Begrebet om Tyverie og sammes juridiske Følger o. s. v. Side 370-371.

I Henseende til det stemplede Papiir, hvorpaa Leiekontrakter, naar de ere skriftlige, bør affattes, gjelder det Samme om Leiekontrakter i Almindelighed, som oven Side 131-132 er anført om Forpagtningskontrakter i Særdeleshed. Fæstepenge kunne neppe, i noget Tilfælde, ved Tingsleie være nødvendige, men vel tjene som et Tegn paa Kontraktens endelige Afslutning. Plakat 2 Okt. 1754 § 4

*) Jevnfør oven S. 3.

**) See Haandb. 5 D. S. 459—460.

kunde dog synes at give dem større Kraft, hvad Husleie i Kjøbenhavn betræffer. Men de Lovkyndige fortolke dette Lovsted saaledes, at Fæstepengene og her blot nævnes som Tegn paa Parternes Overeenskomst.*)

At det er fornødent i Leiekontrakten nøie at betegne Gjenstanden for den akkorderede Brugsret, samt dennes Omfang, følger af sig selv. Dog, hvor Leietageren ei skal have større eller mindre Brugsret end den, der sædvanligviis tillægges enhver Leietager af en saadan Ting, behøve disse Rettigheder ei omstændelig at angives, og en ængstelig Omstændelighed heri kan stundom mere tjene til at opvække Tvistigheder end til at forebygge og bilægge samme. Kun de særdeles Udvidelser eller Indskrænkninger af Brugsretten, Parterne maatte finde for godt at vedtage, bør udtrykkelig betinges. Iøvrigt er større Nøiagtighed i Bestemmelsen af gjensidige Rettigheder og Pligter tilraadelig med Hensyn til Leiekontrakter, der indgaaes paa en Række af Aar, end til dem, der kun gjelde for den sædvanlige korte Tid. —

Parterne kunne i Almindelighed forene sig om den Tid, hvori Leietagerens Brugsret skal vare, saaledes som dem bedst synes. Selv hvor en vis Leiemaalstid er bestemt i Loven, have Parterne dog Ret til at betinge en kortere eller længere Tid. Men om de lovbestemte Terminer maae de formodes, stiltiende at være komne overeens, naar de kun ikke enten udtrykkelig have gjort en modsat Aftale, eller dog vedtaget Bestemmelser, hvorfra man med Sikkerhed kan slutte til en saadan modsat Villie. Saaledes maa det formodes, at Leie af Huusværelser gielder fra Flyt-

*) See Haandb. 5 D. 460.

tedag til Flyttedag*), og at de forud til en af disse Terminer maae opsiges med den anordningsmæssige Frist**). Men andre Flyttetider og Opsigelsesterminer kunne desuagtet gjerne vedtages endog stiltiende, f. Ex. naar Leien betales Uge- eller Maanedsvis.

I alle de Tilfælde, hvor Opsigelse, enten efter Anordningernes Forskrifter, eller efter Kontraktens Indhold, skal finde Sted, maa Leiemaalet ansees fornyet, saalænge til det paa den saaledes bestemte Maade loskyndiges. Men er Leiekontrakten indgaaet for et vist bestemt Tidsrum, ophører Parternes gjensidige Forpligtelser og Rettigheder uden Tvivl ved denne Tids Udløb af sig selv, med mindre det tillige har været fastsat, at Opsigelse efter den bestemte Tids Forløb skal finde Sted***). I dette Tilfælde maa Kontrakten, hvis Opsigelse ei inden det bestemte Leiemaals Udløb har fundet Sted, efter den fastsatte Tids Forløb ansees fornyet med alle sine Vilkaar, men dog kun paa den ordinære Leiemaalstid. Dette Samme maa og gjelde, hvor Opsigelse vel ei har været betinget, men dog Parterne, efter den akkorderede Tids Udløb, med fælleds stiltiende Samtykke fortsætte Kontrakten.

Opsigelser skrives paa stemplet Papir af 3die Classe efter Summens Størrelse, Frd. 3 Decbr. 1828 § 4.

Hvorvidt Leietageren, uden dertil ved Kontrakten udtrykkelig at være bemyndiget, skal være berettiget til igjen at

*) Disse Flyttedage ere nu bestemte for Kjøbstæderne ved Pl. 20 Apr. 1813, for Landet ved Pl. 25 April 1817 og for Kjøbenhavn ved Pl. 8 Marts 1819 cfr. Pl. 15 Marts 1821.

**) See de i forrige Note nævnte Lovbud.

***) See Haandb. 5 D. S. 464.

overdrage Brugen af det Leiede til en Anden, er allerede omtalt oven S. 38.*) Men Anvendelsen af denne Grundsætning er i Særdeleshed paa Huusleie meget vanskelig. Maaskee kan man antage den, der har leiet et heelt Hus, for berettiget til igjen at bortleie samme i større eller mindre Dele til Andre; thi heraf kan ikke flyde andre Ulemper for Udleieren, end de, som kunne vurderes i Penge, og hvorfor altsaa den første Leietager maa være ham ansvarlig. Ligeledes synes det, at Leietageren af en heel Etage kan indtage Andre til Huse hos sig, imedens han selv beboer Værelserne; thi deels er dette analogt med Leietagerens Ret til at optage hvem han vil, enten som Gjæster eller faste Lemmer i hans Huusstand; deels synes de større Ulemper, han selv vilde lide ved at indtage urolige og usædelige Mennesker, at betrygge Eieren mod Misbrug, hvorhos en almindelig Sædvane taler for den Forudsætning, at Udleieren har villet overlade Leietageren denne Ret. Men neppe kan den, der har leiet en Etage, naar ei en særdeles Hjemmel dertil er ham tilstaaet, aftræde denne til en Anden, saaledes at han selv fraflytter Værelserne; og endnu mindre kan Leieren af et enkelt Værelse, eller Plads i et Værelse, uden Udleierens Tilladelse, sætte en Anden i sit Sted.

I de sædvanlige Leiekontrakter gaae Leietagerens Forpligtelser og Rettigheder i det Hele over paa hans Boe og Arvinger. Men hvor en Leiekontrakt indgaaes paa en usædvanlig lang Tid, er det for begge Parter raadeligst, at de betinge dem Ret til, i Tilfælde af Leietagerens Dødsfald, at opsige med sædvanligt Varsel; dog vil det ofte findes hensigtsmæssigt, at Kontrakten vedbliver at

*) Cfr. det der citeerte Sted af Haandbogen.

gielde til Fordeel for Leietagerens Enke, ligesom og denne derved kan bindes.

Misbrug af den leiede Ting uden for Leiekontraktens Grændser, medfører endog undertiden et Slags Strafansvar efter 5—8—7. Især giver denne Artikel, saaledes som den er affattet i Norske Lov, Anledning til at antage at Leietageren derfor bør bøde saa meget som den firedobbelte Leie udgjør. Imidlertid kan denne Bestemmelse neppe ubetinget anvendes paa andre Leiemaal, end det i Artiklen udtrykkelig omtalte.

Hvis Tingen, i Leietagerens Værge, forgaaer eller tager Skade formedelst dennes Forseelse, haver han, saavel i Følge 5—8—11 som efter Sagens Natur, at erstatte Skaden. Om han og skal svare til den Skade, som hans Børn eller Folk tilføie Udleieren, er, som alt bemærket S. 35 Note *), tvivlsomt. I al Fald kan dette Ansvar dog ei udstrækkes uden til den Skade, de gjøre paa selve den leiede Ting, men ei til den, de ellers kunde foraarsage Udleieren, f. Ex. ved at bestjæle ham. Det var at tilraade, at Parterne forene sig nøiere om, hvorvidt hint Ansvar skal finde Sted, dersom man ikke stod Fare for, ved at indlede en saadan Ventilation, at opvække Fordringer, som man ei saa lige fandt sig tjent med at indrømme. Hvad den betydeligste og meest truende Beskadigelse, nemlig Ildebrand, angaaer, har det og mindre Interesse for Udleieren, navnlig med Hensyn til selve Bygningen, at binde Leietageren videre end Lovenes almindelige Regler tilsige, da man for Skaden kan faae Erstatning af Brandforsikkringen.

Naar Tingen, under Leiemaalets Løb, kommer tilskade ved et eller andet ulykkeligt Tilfælde, er Leietageren, baade efter Tingens Natur og Lovens udtrykkelige Bud i 5—8—10, angerløs. Dog maa Eieren, hvis Skaden hindrer

Leietageren i at føre sig Tingen til Nytte paa den betingede Maade, men dog er af den Natur, at den kan afhjelpes, saasnart muligt sørge herfor, ligesom han og bør istandsætte de Mangler, som Tiden og Tingens rette og kontraktmæssige Brug fører med sig. Kan Tingen derimod ikke igjen bringes i brugbar Stand, synes det Rigtigste at være, at Leietageren (der, i Tilfælde af hændelig Skade ligesaalidet kan fordre Erstatning af Eieren for den Skade, han lider ved at forstyrres i Tingens Brug, som Eieren kan paastaae sig sin Skade godtgjort af Leieren) betaler forholdsmæssig Leie for den Tid, han alt har havt Tingen i Brug, men ikke videre*).

Saalænge Leiemaalstiden varer, beholder, efter Lovens 5—8—13, Leietageren den leiede Ting som sin egen, omendskjønt Eiermanden sælger Tingen til en Anden. Imidlertid er den blotte Leiekontrakt neppe nok til saaledes at give Fortrin for en senere Kjøber (eller Panthaver); dertil fordres udentvivl, at Leietageren tillige er sat i Besiddelse af det Leiede**). Derhos er det ved Frd. 4 Decbr. 1795 bestemt, at en Leiekontrakt paa Huusværelser tillige maa læses til Tinge, hvis den for længere end den sædvanlige Leiemaalstid skal beskytte Leietageren mod senere Skjøder og Pantebreve; ligesom denne Anordning og sikrer enhver Panthaver mod at lide under de efter Erhvervelsen af hans Panterettighed for usædvanlig lang Tid oprettede Leiekontrakter; thi, skjøndt disse tinglyses, gjelde de dog ei imod de forhen tinglyste Pantebreve, videre end for den lovbe-

*) I den oven S. 34 Note ***) citeerte Afhandling er denne Sætning omstændelig motiveret. Juristerne ere ellers i denne Henseende af forskjellige Meninger.

**) See Haandb. 5 D. S. 466-468.

sidste Leiemaalstid og med den lovbestemte Opsigelse. Som ovenfor S. 138 anført, ere lignende Forskrifter ved Fdg. 25 Novbr. 1831 givne med Hensyn til Forpagtnings- og Leiekontrakter angaaende Jordeiendomme. Til rørlige Effekter, som bortleies, kan bemeldte Forordnings Bestemmelser aldeles ikke udvides.

Hvilke Forpligtelser Leietageren, foruden at betale Leien, skal paatage sig, bør, forsaavidt de ikke ere sædvanlige eller lovbefalede, naturligviis bestemmes. I Særdeleshed bør det fastsættes, naar han skal tilsvare andre Skatter end de, Anordningerne umiddelbart have paalagt ham at godtgjøre Eieren. Hvis Leietageren skal friholdes for de Skatter, som efter Anordningerne falde paa ham, bør det naturligviis udtrykkelig betinges.

For Husleie, dog sandsynligviis kun i det høieste for eet Aars, har Udleieren, efter 5—14—37, N. L. 5—13—35, Fortrinsret for simple Kreditorer, og efter Pl. 23 Juli 1819 cfr. Pl. 14 Mai 1834 ogsaa for de Kreditorer, der kun have kontraktmæssigt Underpant i Leietagerens Løsøre, hvorimod han maa vige for andet Pant. Denne Ret er imidlertid reent personlig, og kan ikke hindre Leietageren i at afhænde sine Effekter eller andre Kreditorer i at søge Udlæg i disse, naar de erhverve en exigibel Fordring, førend Udleierens Fordring er blevet qvalificeret til Udlæg. Hvad Kjøbenhavn angaaer, da indeholder Plakaten af 7 Okt. 1771. § 3 udtrykkelig at Leietageren ikke, til Skade for Udleierens Ret i Henseende til det sidste Aars Afgift, kan pantsætte sine Meubler efter den Tid, de ere indflyttede i Huusværelserne, undtagen dette skeer med Udleierens Minde. Men det er dog ikke klart, at han har en egentlig Panterettighed eller i det Hele større Rettighed, end den der, efter den anførte Lovgivning, nu tilfalder Udleieren

ogsaa udenfor Kjøbenhavn. Det er altsaa ikke uden al Nytte, naar Udleieren lader sig af Leietageren meddele en formelig Panteforskrivning, hvorved de indflyttede Effekter pantsættes for Leien.*)

For Huusleie i eet Aar eller kortere Tid kan i Kjøbenhavn Udleieren, naar samme ei overstige 40 Rbdlr. om Aaret, og ikke af Vedkommende modsiges, efter ovennævnte Plakats § 1, gjøre Udlæg i de Leieren tilhørende Effekter, som findes paa Leieboligen. At den skyldige Huusleie ei overstiger 40 Rbdlr., berettiger ikke Udleieren til at gjøre Brug af dette Beneficium, saafremt dog Leien for det hele Aar er større. Deels tillader Lovstedets Ord ikke dets Anvendelse i saadanne Tilfælde; deels anbefales denne heller ikke ved sammes Grund, som er at begunstige dem, der have smaae Huusleiligheder at udleie. Jovrigt er det ganske forkeert, naar nogle endog Lovkyndige mene, at den ovenomtalte i Plakatens § 3 hjemlede Sikkerhed i Leietagerens Effecter og skulde være indskrænket til en aarlig Huusleie af 40 Rbdlr. eller derunder. Til en saadan Indskrænkning indeholder § 3 intet Spor.

At forresten de Rettigheder, som ere tillagte Udleieren for selve Leieafgiften, ogsaa tilkommer ham med Hensyn paa de Skatter, Leietageren har at godtgjøre ham, bestyrkes af Udtrykkene med videre i Plakatens § 1. See og Frdg. 1 Octobr. 1802 § 41.

Det er meget sædvanligt, at uformuende Huusleiere maae stille Kaution for Huusleien, hvilket kan indføres i selve Leiekontrakten, og særskilt stemplet Papir derved spares. Det er herved en vigtig Forsigtighedsregel for Cautionisten,

*) See i det Hele om Udleierens Fortrinsret hos Leietageren Haandb. 5 D. S. 477–482, 6 D. S. 147–156 og 688–689.

at ham betinger sig, at der, hvis Husleien ei betimelig betales, da inden en vis kort Tid bør gives ham Underretning derom. Hvis ikke denne eller anden hensigtsmæssig Forholdsregel tages, staaer han Fare for at Eieren i en Række af Aar lader Leien henstaae, og at han da kommer til uventet at betale en heel Kapital.*) Angaaende Virkningerne af Udeblivelse med Leiens Betaling i rette Tid, see oven S. 33. See og oven S. 47, hvor det er anmærket, at los Qvittering for Leieafgiften, efter Analogien af Frd. 9 Febr. 1798. § 3, turde være tilstrækkelig til at beskytte Leieren endog mod tredie Mand.

Hvis Nogen bortleier Værelser til to Forskjellige, har den Første, efter 5—3—31, N. L. 42, Fortrin, hvilket dog, efter Lovens Analogie, neppe kan antages, hvis den Sidste alt er sat i Besiddelse af det Leiede, den Første derimod har en blot Kontrakt. Den Leietager, som ei kan faae Kontrakten opfyldt, skal derimod, efter Pl. 2 Okt. 1754, § 4, nyde fuld Erstatning, foruden at Udleieren skal erlægge Beløbet af et halvt Aars Leie som Bod til Politikassen. Analogien heraf maa være anvendelig, hvor Nogen ellers bortleier det, som han er uberettiget til at disponere over. Den citerede Lovens Artikel havde ellers en anden Regel for Erstatningen.

Naar Leietageren ei vil forlade Leieboligen ved den Tid, han, efter Opsigelse, eller Kontraktens Indhold, bør bortflytte, har Eieren, efter 6—14—7, Magt til, ved Rettens Middel, at lade ham udsætte, hvorhos han, i dette Tilfælde, bør erlægge sine Voldsbøder. Leietageren har og, efter Pl. 2 Oktbr. 1754. § 4. jevnfør Plak. 7 Oktbr. 1771. § 2, og Forordn. 19 December 1800. §§ 139 og 156, samt

*) Cfr. Haandb. 6 Bd. S. 406-407.

Regl. 22 Mart. 1814. § 55, der især bestyrke denne Bestemmelses Anvendelse uden for Kjøbenhavn, Ret til at lade sig, ved Rettens Middel, indsætte, hvis Eieren gjør ham Forhindring i at indflytte til bestemt Tid. Dog kan dette naturligviis ei anvendes, naar en Anden har en ældre og fortrinligere Beboelses-Ret, som derved vilde krænkes. I saa Fald maa man lade sig noie med at søge Fyldestgjørelse mod Udleieren paa foranførte Maade.

Naar man leier Meubler til Personer, over hvem der hviler en Ramsdom eller et Forlig, løber man, efter 5—8—5, den Fare at tabe sin Eiendom, hvis Domshaveren eller Forligshaveren deri gjør Udlæg. Men den senere Ramsdom, eller det senere Forlig, kan ei komme Udleieren til Skade, naar han kan bevise, at det var, forend denne Begivenhed indtraf, han havde leiet Debitor Tingene. See 5—8—6.

1. Om et heelt Huus.

Vi Underskrevne, jeg A... B... som Eier og jeg C... D... som Leier, have i Dag den 11 Novbr. 1836 oprettet følgende Leiekontrakt med hinanden:

Jeg A... B... bortleier herved fra næstkommende Flyttetid til Hr. C... D... mit Huus No. 500 i Stormgaden med alt dets Tilhørende paa følgende Konditioner og saaledes som det under første Post er beskrevet.

1) Huset, som bestaaer af tre Etager, i hver af hvilke der ere tre gibsede og betrukne Værelser, foruden Kjøkken og Spisekammer, tiltrædes med Lofter og alle dets Indretninger af Leieren næstkommende Flyttedag, til hvilken Tid hele Bygningen ham overleveres reen og ryddelig, med

fornødne Regler til alle Dørene og trende Regler til Gadedøren.

2) Ved Husets Overlevering overleveres ham tillige alle de anordnede Brandredskaber til Afbetjening i paakommende Ildsvaade.

3) Leieren er berettiget til, saalænge Leiemaalet vedvarer, enten selv at bebo det hele Huus, eller at bortleie saa meget deraf til Andre, som han kan undvære, dog at ham bestandig forbliver boende i Huset og har det fornødne Tilsyn med samme.

4) Jeg A... B..., som Eier, bekoster alle fornødne nødvendige og indvendige Reparationer paa og i Huset, forsaavidt som Ælde eller det tilladelige Brug af Værelserne eller indtræffende tilfældig Skade maatte gjøre dem nødvendige. Men derimod bekoster Leieren selv al den Skade istandsat, som ved nogen Handling, der umiddelbar eller middelbar maatte kunne tilregnes ham selv eller dem, til hvem han, i Medhold af § 3, maatte overdrage sin Ret, maatte tilføies Huset, Værelserne eller nogen af Indretningerne dert.

5) Jeg Eiern betaler alle de Skatter og Afgifter, der svares af Huset, Grunden, Vandet o. s. v., forsaavidt som de hefte paa Eiendommen, selv de, der, efter Anordningerne, paahvile Leietageren, Fattigskatten ikke derfra undtagen*).

*) Da denne Skat, uagtet den udredes i Forhold til det beboede Areal, dog i sin Natur mere er en personlig Skat, der blot udredes efter hiin Maalestok fordi en anden, der med større Sikkerhed vilde blive svarende til de Ydendes Evne, ei kan udfindes, (hvilket den har tilfælleds med den ved Fdg. 25 Oct. 1813 under Navn af Mobilieskat paabudne extraordinære Skat) saa er det neppe ganske overflødigt udtrykkelig at nævne den.

6) Indtræffer der Ildsvaade ved noget uhyggeligt Tilfælde, som ikke, efter § 4, maatte falde Leieren til Last, saa ophører Leieafgiften fra den Dag, Vaaningen, formedelst saadan Ulykke, bliver ubeboelig, og erlægges alene for den alt da forløbne Tid efter rigtigt Forhold; men er Leietageren eller de, til hvem han maatte have gjort Fremleie, Skyld deri, bliver det hans Pligt at oprette mig al den mig ved Ilden tilføiede Skade, samt i Tilfælde af, at Huset efter foregaaende Istandsættelse endnu kan beboes, da at svare mig Leie af Huset til Kontraktens Udløb.

Alle disse forberørte Punkter antager og indgaaer jeg C... D..., som Leier, ligesom jeg og herved forbinder mig til at betale Eieren den akkorderede Leie fra Tiltrædelsen hvert Aar paa den rette Flyttedag med 800 Rbdlr. S., siger otte hundrede Rigsbankdaler Sølv.

Denne Leiekontrakt, som er oprettet, underskrevet og forseglet af os, i Overværelse af de Herrer E... F... og G... H... som Vitterlighedsvidner, bliver i Kraft, till den forud fra en af Siderne med befalet Varsel er opsagt. Originalen beholder jeg, Eieren, i mit Værge, og en verificeret Kopie er leveret mig Leieren.

Kjøbenhavn den 11 Nov. 1836.

A... B... C... D...
(L. S.) (L. S.)

Til Vitterlighed.
E... F... G... H...

2. Leiekontrakt om Værelser med Kaution for Leien.

Vi Underſtrevne, jeg A... B..., ſom Huuseier, og jeg C... D..., ſom Leier, have indgaaet følgende Leiekontrakt med hinanden:

Jeg A... B... bortleier herved fra næſte Flyttedag til Hr. C... D... anden Sals-Etage i mit Huus No. 115 i Kompagnieſtrædet, beſtaaende af een Sal til Gaden paa tre Fag og to Kabinetter til Gaden hvert paa eet Fag, twende Kamre til Gaarden, det ene paa tre og det andet paa to Fag, et Kjøkken paa to Fag med tilhørende Spiſekammer, et Pulterkammer og et Brændekammer paa Loftet, og endelig en Afdeling i Gaardkjelderen til Victualier. Ligeſaa tilſiges Leieren Adgang til det almindelige Tørreloft og den almindelige Vaſkerkjelder, ſamt til de øvrige Leiligheder, hvortil ſamtlige Huusbeboere pleie at have Adgang, ligeſom der og ved Indflytningen overleveres ham en Gadedørsnøgle og alle de Nøgler, der høre til Værelſerne og de Leiligheder, der ellers ere til Benyttelſe for ham.

Derimod forpligter jeg C... D... mig til at betale Eieren Hr. A... B... i Leie af ovenmeldte Leiligheder hvert Halvaar, ſaalænge jeg beboer ſamme eller denne Kontrakt forbliver i Kraft, 100 Rbdlr. Sdl., ſiger eet hundrede Rigsbankdaler Sedler, foruden de Skatter, ſom det efter Anordningerne paaligger Leietageren at godtgjøre Eieren. Ligeledes forpligter jeg mig til ſelv at bekoſte al den Skade forſvarligen iſtandſat, der maatte gjøres paa Værelſerne ved mig eller mine Folk, naar ſamme ikke kan anſees foraarſaget ved den daglige og vedbørlige Brug. Endelig forbinder jeg mig til ved Udflytningen at aflevere det Leiede, ſom jeg i min Leiemaals Tid ikke ſkal have

Ret til igjen at udleie til Andre, (eller — som jeg forbeholder mig Ret til at udleie til Andre) reent og ryddeligt og i saadan Stand, at der ikke fra Eierens Side kan klages over nogen skeet Overlast paa samme. Desuden stiller jeg Eieren Hr. E... F... til Kaution for Leiens og de mig paahvilende Skatters rigtige Erlæggelse.

Denne Kontrakt, hvoraf Originalen forbliver hos mig Eieren, og en verificeret Kopie modtages af mig Leieren, forbliver i Kraft indtil den Flyttedag, til hvilken den forud fra een af Siderne er bleven opsagt.

Kjøbenhavn, den 20 Nov. 1837.

A... B... C... D...
(L. S.) (L. S.)

Som Kautionist under det Vilkaar, at jeg i det Seneste inden 4 Uger fra Forfaldsdagen underrettes, saafremt Leien ei til rette Tid maatte blive erlagt; i modsat Fald skal der for den saaledes udeblevne Leie ingensinde kunne gjøres Fordring paa mig.

E... F...

Anmærkn. Det er vel i sig selv ikke nødvendigt, at Leietageren ved Kontrakten udtrykkelig paatager sig at betale de Skatter, som han allerede efter de almindelige Anordninger havde at godtgjøre Eieren. Det vil tvertimod være fornødent, at Kontrakten udtrykkelig fritager ham for disse Skatter, naar det er Parternes Villie, at Eieren ingen særlig Godtgjørelse derfor skal have. Da det imidlertid nuomstunder er ganske almindeligt, at Leietageren aldeles ingen af de Skatter svarer, der hvile paa Eiendommen, vilde dog let Mis-

forstaaelse opstaae, hvis Eieren ikke udtrykkelig betingede sig den allerede ved Anordningerne hjemlede Godtgjørelse for visse Skatter, naar denne skal ydes ham. Disse Skatter ere foruden den ved Fdg. 1 Oct. 1802 paabudne Bygningsskat i Kjøbenhavn alle de Communeskatter, der efter senere Anordninger lignes efter samme Maalestok som den, navnlig Vandskatten, Fattigskatten, Afgiften til Tugt- og Forbedringshuset og Bidraget til de Udgifter, som flyde af Provindsialstændernes Forsamlinger. De øvrige Communeskatter, hvilke udredes deels i Forhold til Grunden efter Maal, Beliggenhed og Benyttelse, og under Hensyn til de derpaa staaende Bygningers Assurance, (cfr. Anord. 21 April 1812 § 2) deels i Forhold til det tilstødende Gaderums Længde og Brede (hvilket dog allene gjelder om Brolægningsskatten), kunne aldeles ikke fordres godtgjorte af Leieren, med mindre denne dertil udtrykkelig har forpligtet sig, i hvilket Tilfælde det maa bestemmes, hvilken Quotadeel af det Beløb, som dette Slags Skatter udgjøre for hele Huset, Leieren skal bære.

3. Leiekontrakt om Værelser, hvorved den halve Leie betales forud.

Leiekontrakt mellem mig A... B... som Eier paa den ene, og af mig C... D... som Leier paa den anden Side:

Jeg Undertegnede A... B... tilstaaer herved at have bortleiet til Hr. C... D... første Sals-Etage i mit Hus No. 17 i Kronprindsensgade, bestaaende af en Sal til Gaden paa tre Fag, et Kammer til Gaden paa eet

..... Fyrretdag.

For alt det Foranførte, hvo
leie, svarer jeg Underskrevne C...
trædelsen, som strax kan skee, til F
dag, i Leie 200 Rbdlr. S. M., si
bankdaler Sølvmynt, foruden de E
det, efter Anordningerne, paaligger
Eieren; (eller — hvorimod alle E
ubredes af de mig overladte Leilighe
uvedkommende); og paa det Eieren
Leiens rigtige Erlæggelse, betaler jeg
Oprettelse det Halve af den akkord
100 Rbdlr. S. M., skriver eet Hu
Sølvmynt, og den anden halve Leie
Opsigelsestid ligeledes med 100 Rbdl
og Lys forbinder jeg mig saavel til
lig, som at tilholde min Familie og u
gaaes forsigtig, i Overeensstemmelse
gerne. Den Regle til Gadedøren, de
Eieren ved Indflytningen. forbind-
lse...

endrede, at der ikke kan gjøres Brug af den forkomne Regle. Ved Fraflytningen afleverer jeg det Leiede reent og ryddeligt, og indestaaer iøvrigt Eieren for Istandsættelsen af al den Skade, det Leiede imidlertid kunde have taget ved noget mig tilregneligt Forhold.

Skulde vi paa begge Sider blive enige om at forlænge Leiemaalet, saa oprettes der en ny Kontrakt imellem os, men i andet Fald fraflytter jeg, Leieren, det Leiede næstkommende anordningsmæssige Flyttedag.

Denne Kontrakt, hvoraf Originalen, forsynet med Eierens Qvittering for den betalte halve Leie, forbliver hos mig Leieren, og en ligelydende Kopie, stadfæstet af Leieren, hos mig Eieren, have vi begge egenhændigen underskrevet og forseglet.

Kjøbenhavn den 11 Aug. 1837.

A... B... C... D...
(L. S.) (L. S.)

4. Leiekontrakt om Værelser med en ugivt Leier.

Leiekontrakt imellem mig A... B..., som Eier, og mig C... D..., som Leier.

Jeg Underskrevne A... B... bortleier herved til Hr. C... D... fra næstkommende 24de Oktober anden Sals-Etage i mit Huus No. 119 paa Rosengaarden, bestaaende af en Sal til Gaden paa fire Fag, to Kabinetter ligeledes til Gaden, hvert paa to Fag, et Sovekammer paa tre Fag, et Kjøkken paa to Fag, et Pulterkammer paa et Fag, et Tjenerkammer i Qvisten, et Brændekammer paa Loftet og desuden en Afdeling i Kjelderen til Gaarden.

For disse Værelser og Leiligheder, hvoraf ei maa gjøres Fremleie, betaler jeg Underskrevne C... D... Hr.

der jeg mig til, stedse at betale ved h
paafølgende Halvaars Leie, hvoraf fol
ikke erlægger Leien inden Opsigelsestide
sigelse fra nogen af Siderne fraflytter
følgende Flyttetid. Foruden den beti
aldeles intet at svare hverken af de pa
der hvilende Skatter eller andre offent
enten de alt ere paabudne eller i Fremt
des*), ei heller af nogen Slags Udgift,
at udrede til Renovation eller paa-ande
ning af den mig overdragne Benyttels
Leilighed. De Nøgler m. v., Gadedørs
der leveres mig ved Tiltrædelsen, svarer
rer igjen ved Fratrædelsen, og forkomme
deraf, er jeg pligtig til strax at melde E
han paa min Bekostning kan foranstalte
det derfor, og Laasene og de andre Nøgle
det findes fornødent, forandrede. I øvrig
den Skade istandsat, der maatte gjøres paa

Værelserne, medens jeg beboer samme, forsaavidt denne paa nogen Maade kan tilregnes mig.

Originalen af denne Leiekontrakt bliver i mit, Eierens, Gjemme og en ligelydende Kopie, verificeret af Eieren, modtages af mig, Leieren.

Kjøbenhavn, den 23 Junii 1837.

A... B... C... D...
(L. S.) (L. S.)

5. Leiekontrakt om en Gaard i een af Kjøbstæderne.

Vi Underskrevne, jeg A... B..., som Eier, og jeg C... D..., som Leier, have i Dag oprettet følgende Leiekontrakt med hinanden:

Jeg A... B... bortleier herved til Hr. C... D... fra næstkommende Oktober Flyttedag min her i Byen i Kirkegaden liggende Gaard, med alt, hvad der af Bygninger, Udhuse, Gaardsrum og Hauge henhører til den, hvorfor jeg altsaa til ovenmeldte Tid overleverer ham Gaarden reen og ryddelig og i saa forsvarlig og beboelig Stand, at der ikke med Føie kan være Noget derpaa at klage. Af bemeldte Gaard og Tilbehør er Leietageren berettiget til, medens Leiemaalet bliver i Kraft, at gjøre Fremleie, dog paa sit Ansvar.

Derimod forbinder jeg C... D... mig herved til at svare Hr. A... B..., saalænge jeg beboer denne Gaard, i aarlig Leie 300 Rbdlr. S. M., siger tre Hundrede Rigsbankdaler Sølvmynt, hvoraf den ene Halvdeel betales hver Oktober, og den anden hver April Flyttedag. Hvad Bygningernes og Værelsernes Istandholdelse angaaer, saa bekoster Eieren al den udvendige, men jeg selv al den indven-

lvarer jeg til ved Fratrædelsen
delse, Lokumets Udførelse og V
og bekoster jeg, men alle Skatter
og Grunden, Bygningsskatten d
mig uvedkommende.

Denne Kontrakt, som vi begg
derskrevet og forseglet, forbliver i
tid, hvortil den med anordningsm
Siderne er bleven opsagt. Origina
og en ligelydende Kopie, bekræft
af mig, Leieren.

Frederiksborg, den 25 Junii 18

A...

(L.

6. Leiekontrakt om en Kro

Vi Underskrevne, jeg A... B...
O... Kroe her i Sjelland, og jeg C
af samme

Leietageren) til Hr. C... D... fra tilstundende Oktober Flyttedag, fra hvilken Tid han, saalænge denne Kontrakt bliver i Kraft, benytter sig af det Leiede og drager alle de tilladelige Fordele af samme og Kroeholdet, som han finder for godt og kan forskaffe sig.

Derimod forbinder jeg C... D... mig til at svare Eieren Hr. A... B... i Leie af Kroen og Kroeholdet hvert Halvaar 400 Rbdlr. S. M., siger fire Hundrede Rigsbankdaler Sølvmynt, der erlægges til hver af de anordnede Flyttedage. Derhos haver jeg at istandholde Værelserne og Bygningerne indvendigen med fornøden Udspækning og Hvidtning, og at sørge for Haugens og Keglebanens forsvarlige Vedligeholdelse.

Hvad de udvendige Reparationer angaaer, saa bekoster Eieren samme, naar de gjøres fornødne, forsaavidt som de ikke ere en Følge af nogen skeet Overlast, der, efter Lov og Anordninger, bør falde Leietageren til Last; og hvad de med Stedet følgende løse Effekter, over hvilke en Fortegnelse findes denne Kontrakt vedheftet, angaaer, saa bliver det Leierens Pligt at svare dertil og i sin Tid ved Fratrædelsen igjen at aflevere dem i god og forsvarlig Stand. De Skatter og Afgifter, der svares af Eiendommen, navnlig Bygningsskat, eller af Kroeholdet, bæres alle af Eieren, men Fattig- og Skoleskat med al videre Skat, der ei ligefrem er lagt paa Eiendommen, men paa selve Beboerne, erlægges af Leieren.

Denne Kontrakt, som vi begge egenhændigen have underskrevet og forseglet, bliver for det første i tre Aar fra Kroens Tiltrædelse i Kraft, efter hvilken Tid den, der vil ophæve den, opsiger den Anden et halvt Aar forud paa lovlig Maade. En saadan Opsigelse kan og inden tre Aars Forløb finde Sted, hvis Leietageren forinden skulde

een aarlige Leie, uden at det tag
Tid der er fordeelagtigst for Kr
geren foretage sig Fremleie af
end to Maaneder udeblive med L
rettiget til med sædvanligt anordni
sige Kontrakten til den nærmest
hvorhos Leieren, i første Tilfælde,
benytter sig af hiin Ret eller ikke, v
Procent mere end den ovenbestemt
Kroen er i den nye Leietagers Ha
altid, naar Leien ei i Tide erlægges
lige Renter fra Forfaldsdagen. For
gelse hvert Halvaar stilles Eieren
F... til Sikkerhed som Kautionist o
ginalen forbliver hos Eieren og e
hos Leieren, der til sin Sikkerhed kan

D... D... Kroe, den 16 Junii 1

A...

(L.

Som Kautionist ...

7. Leiekontrakt om et Stykke Jord.

Vi Undertrevne, jeg A... B..., som Eier af Stavringbyes frie Hovedgaardstart, og jeg C... D..., som Leier af et Stykke deraf, have i Dag den 16 Jun. derom oprettet følgende Leiekontrakt med hinanden:

Jeg A... B... bortleier herved, saasnart den udsaaede Sæd i Aar er indhøstet, til Hr. C... D... paa tre Aar den Mark af ovenstaaende Hovedgaardstart, som støder paa den Nordre Side til Landeveien, paa den Søndre og Vestre til Hr. E... F...s Jorder, og paa den Østre Side er afgrøftet fra mine øvrige Jorder, og som, efter sidste Opmaaling forrige Aar, udgjør 24½ Tønder Land, hvilken Mark det staaer til Leieren at benytte sig af paa hvilken i sig lovlig og tilbørlig Maade, han finder for godt, i de tre Aar, den leies ham.

Derimod forbinder jeg C... D..., som Leier, mig til at svære Hr. A... B... aarlig i Leie af ovenstaaende Stykke Jord N. Rbdlr. S. M., siger N. Rigsbankdaler Sølvmynt, hvilke uden nogen Afkortning betales ham, det Halve til hver af de to aarlige Omslagsterminer. Iøvrigt er jeg pligtig til at holde Jorden i forsvarlig Stand og ei deraf, uden Eierens Tilladelse, at gjøre Fremleie. Skulde jeg handle mod dette sidste, er Eieren berettiget til for den Tid, Jorden er i en andens Besiddelse, at kræve en Forhøielse af 25 Procent af den ovenbestemte Leieafgift. Hvis Leien ei betales i Tide svares deraf lovlig Rente fra Forfaldstiden.

Alle Skatter, Afgifter, saavelsom Tiendeveder laget af Jorden o. s. v. betaler og afgjør Eieren, dog den Fattig-

og Skolesat, der maatte blive Leietageren paalignet, ikke derunder indbefattet,*) og for Leiens rigtige Erlæggelse gaaer Hr. Kammerraad G... H... i Kaution.

Originalkontrakten, som vi begge egenhændigen have underskrevet og forseglet, forbliver hos mig Eieren, og en ligelydende Kopie deraf, verificeret af Eieren, modtages af mig Leieren.

Stavringbyes Hovedgaard, den 16 Jun. 1837.

A... B... C... D...
(L. S.) (L. S.)

Som Kautionist for
Leien
G... H...

8. Leiekontrakt med en Logerende.

Vi Undertrevne, jeg A... B... og jeg C... D..., have oprettet følgende Leiekontrakt med hinanden:

Jeg A... B... leier herved Hr. C... D... twende Sale til Gaden i anden Etage i mit Huus No. 135 i Stormgaden, forsynede med fornødne Meubler, nemlig en Topseng med Omhæng og Sengeklæder, trende Mahognie Speile, twende Speilborde, twende Spilleborde, et Theebord, ti Stole og en Sopha, og forpligter mig tillige at

*) Da de twende nævnte Skatter svares med Hensyn til Hartkornet, skjøndt modificeret efter Formue og Leilighed, kunde det vel, i Mangel af foranførte Bestemmelse, blive Spørgsmaal underkastet, om ikke Eieren ogsaa havde at tilsvare samme. Dette kunde iøvrigt dog neppe antages undtagen naar, som paa sine Steder er Brug, Beboernes Bidrag efter Hartkorn er ansat særskilt fra det som de have at udrede efter deres øvrige Vilkaar.

forsyne ham hver Morgen og Eftermiddag med varm Vand til Thee, at besørge Værelserne reenholdte, Sengen reedt, og Varme, naar han forlanger det, af hans eget Brænde lagt i Kakkelovnen. Ogsaa leveres ham en Gadeversnegle.

Derimod forbinder jeg C... D... mig til at svare Hr. A... B... maanedlig fra Tiltrædelsen næstkommende 1ste Oktober i Leie af disse Værelser, Meubler med videre, 20 Rbdlr. Sdl., siger tyve Rigsbankdaler Sedler, som svares ved hver Maaneds Udgang, at behandle Meublerne med Varsomhed og Forsigtighed, og at bekoste al den Skade istandsat, som jeg ved Overlast maatte tilføie dem, medens de ere mig overladte til Brug.

Denne Kontrakt, som vi begge egenhændigen have underskrevet, og hvoraf jeg A... B... beholder Originalen, og jeg C... D... faaer en verificeret Kopie, forbliver i Kraft imellem os indtil den een Maaned forud bliver opsagt fra een af Siderne.

Kjøbenhavn, den 14 Septbr. 1836.

A... B... C... D...

9. Leiekontrakt om Meubler.

Vi Undertegnede, jeg A... B... og jeg C... D..., have oprettet følgende Leiekontrakt med hinanden:

Jeg A... B... leier herved fra nedenstaaende Dato Hr. C... D... twende Speile, hvert tre Alen langt, i hvide lakerede Rammer, med tilhørende Speilborde, twende Mahognie Spilleborde, tolv Stole og en Ottoman med Hestehaars-Betræk, samt en Krystal-Lysekrone med sex Arme.

Disse Meubler, som jeg C... D... har modtaget, og hvoraf jeg maanedlig svarer 4 Rbdlr. Sdl., siger fire

paa være af den Beskaffenhed, s
sættes, saa bliver jeg pligtig
beskadigede Stykker, og at betale
Vurdering, nemlig hvert af Spei
af Speilbordene med 18 Rbdlr.
med 16 Rbdlr., hver af Stolen
manen med 50 Rbdlr. og Lysekr
Sedler, efter hvilken Vurdering
at betale ethvert Stykke, som ma

Denne Kontrakt, som vi beg
derskrevet, bliver i Kraft imellem
forud, fra een af Siderne, er opsag
jeg A... B... og en verificeret K
C... D...

Kjobenhavn, den 20 Oktb. 18

A...

Fæstebr

til 42 §.; det førstnævnte Papir skal og altid bruges, naar Møller eller privilegerede Kroer bortfæstes. See Fr. 3 Decbr. 1828 §. 6 cfr. §. 15 b. Naar Godset tilhører Kongen eller en offentlig-Stiftelse (cfr. Fds §. 42 Nr. 1), skal dog allene det Exemplar, som Fæstereu beholder og bekoster (hvilket kaldes Originalfæstebrevet) være paa stemplet Papir. Oprettes forinden Fæstebrevets Udstedelse forelobig skriftlig Kontrakt om Fæstet mellem Jordbrotten og Fæsteren, bliver altid kun det ene Exemplar af denne Kontrakt at skrive paa stemplet Papir, som forresten bor være det samme, som til selve Fæstebrevet. Om den Qvitteringsbog, der ved Fæstebrevets Udstedelse skal indrettes m. v., kan nysnævnte Forordning eftersees.

Ved Vondergaardes Bortfæstning maa nøie iagttages Fdg. angaaende Rettigheder og Pligter mellem Jorddrotter og Fæstebønder af 8 Juni 1787 littr. A., hvorefter det er en ufravigelig Nødvendighed, at der optages lovligt Syn over Bygningen, Besætning, Inventarium m. v., hvilket Alt Fæsteren kun er pligtig at tilsvare i en saa god Stand, som den hvori han modtager samme. Er et saadant Syn ikke optaget, kan Husbonden ikke forlange Godtgjørelse for Fæld af Bonden eller hans Stervboe, ligesom han er uberettiget til at stige ham ud af Gaarden paa Grund af, at Bygningerne, Besætningen m. v. ikke ere holdte vedlige af Fæsteren. Men, hvis ved Synet Besætningen ei er fundet tilstrækkelig, er Fæsteren fri for Hoverie, eller, hvis den end ikke er tilstrækkelig til Gaardens Avling, endog for Landgilde, indtil Jorddrotten afhjælper Manglen. At Fæstebonden har fraskrevet sig sin Ret til at faae Gaarden med Tilhørende overleveret efter Syn kan ikke tjene Husbonden til Undskyldning. Tidligere var det altid Jorddrottens Pligt, selv at forsyne Fæsteren med

Inventarium, Besætning o. s. v., men nu er det ved Fdg. ang. Retsforholdet mellem Jorddrot og Fæster af 9de Marts 1838 §. 10*) blevet tilladt Jorddrotten og Fæsteren at komme overeens om, at Sidstnævnte selv leverer Besætning og Inventarium eller en Deel deraf. Det saaledes Leverede bliver da Fæsterens Eiendom, hvilket han dog i Fæstetiden er forpligtet til at vedligeholde paa samme Maade, som det der af Jorddrotten bliver ham leveret. Men iovrigt vedbliver det at være Jorddrottens Pligt, under de nysomhandlede Følger, at paasee, at Besætningen m. v. er tilstrækkelig, og en Synsforretning herover er altsaa ligefuldt nødvendig, uagtet den leveres af Fæsteren selv. Endnu kan det bemærkes, at Jorddrotten, ifølge Fdg. 9 Marts 1838 §. 4, under det omhandlede Syn kan lade indbefatte de til Fæstestedet hørende Hegn i Mark og omkring Hauge, saa og Ledde, Vandingssteder og Vandafledningsgrøfter, hvilke Gjenstande Fæsteren da har at vedligeholde i den Tilstand, hvori de saaledes beviislig ere ham overleverede. Forretningen afholdes af to Mænd, under et fremmed Gods, som Herredsfogden eller den Kongelige Birkedommer**) dertil udnævner, og hvis nogen af

*) Jevnfør Coll. Tid. for 1838 S. 249 ff.

**) De Kongelige Birkedommere træde i enhver Henseende i Herredsfogdernes Sted, og paa dem ere de Grunde, hvorfor Birkedommerne paa private Godser udelukkes, aldeles uanvendelige, ligesom der heller ikke er nogen Herredsfoged, i hvis Jurisdiction et Kongeligt Birk kan siges at ligge. Derimod kan Birkedommeren, i et privat Birk ikke udnævne Mændene, fordi der under hans Jurisdiction maatte findes andre Bønder end de, der høre til Godset, s. Cancelliestrivelserne 10 Novbr. 1787 I. §. 3 og IV. §. 2, 22 Decbr. s. A. III. og 29de s. M. §. 1, 6 Decbr. 1794 og 3 Jan 1824. Paa Grevskabet Samsøe fungerer Birkedommeren og som Herredsfoged; see Reskr. 8 August 1828.

Parterne er misfornøiet med sammes Udfald, af et dobbelt Antal paa lige Maade udnævnte Mænd.

Indfæstningssummen, der maa betinges, er vilkaarlig, hvilket efter den udentvivl rigtigste Fortolkning og gjelder om Størrelsen af den aarlige Afgift, der, under Navn af Landgilde, skal svares i Penge eller Varer*).

Hvis Hoverie skal ydes, bør det altid være bestemt enten ved en af Amtmanden billiget Forening eller ved Kjendelse, afgivet af dertil udnævnte Kommissarier, eller af Rentekammeret, hvorefter en Fortegnelse bør forfattes, der skal vedhæftes Fæstebrevet. Ligesom da Fæsteren ikke senere med Retsvirkning kan vedtage en Forhøielse af det Arbeide, han engang har vedtaget at svare, saaledes kan heller ikke Hoveriet forhøies for en tilkommende Fæster uden at Rentekammerets Approbation paa en saadan Foreining erhverves, hvilken ikke meddeles, med mindre det ved en paa Jorddrottens Bekostning foranstaltet Undersøgelse er befundet, at samme ei vil sætte Fæsteren ud af Stand til vedbørlig at drive sin Fæstejord. Fdg. 6 Decbr. 1799 §. 7. Ligeledes er Rentekammerets Samtykke fornødent, naar en ny Fæster paatager sig, istedetfor Hoverie, at svare en vis Penge- eller Kornafgift, men det tillige betinges, at denne eller en Deel deraf kan aftjenes med Naturalarbeide efter en i Foreningen fastsat Taxt, og dette Arbeide kan beløbe sig til mere end det, den forrige Fæster har været pligtig at forrette. See Pl. 14 Decbr. 1805. Endvidere er det ved Pl. 9 Marts 1838 fastsat, at en Gaard, som enten bestandig har været hoveriefri, eller engang er bleven eller fremdeles bliver fritagen for at præstere Naturalhoveri, ikke nogensinde igjen maa blive hoveriepligtig,

*) See Haandb. 5 Bind S. 507—508 og det der Citerte.

hvorhos det er tilfølet, at naar en Gaard engang er bleven fritagen for visse Hoveriepræstationer, maa det saaledes tilbageblevne Hoverie ingensinde forøges*). Den ovennævnte Kdg. 9 Marts 1838 har fremdeles, for at befordre Naturalhoveriets Afløsning, i dens §. 2 tilladt Husbond og Fæster at forene sig om at Husbonden skal have Udpantningsret mod Fæsteren med Hensyn til Hoveriepenge**). Forresten har Fdg. 6 Decbr. 1799 saavelsom Fdg. om god Orden ved Hoveriet af 25 Marts 1791 noie bestemt de gjensidige Hoveriet vedkommende Retsforhold.

Fæstebonden er, om end Intet desangaaende er betinget, pligtig at godtgjøre Jorddrotten de af Jorderne gaarnde Skatter, hvilke Jorddrotten haver at erlægge i Amtstuen. Flere Lovsteder forudsætte denne almindelige Regel, see t. Ex. 3—13—12 og Fdg. om Jords Fratagelse af 8 Juni 1787 §. 1, Fdg. 30 Jan. 1793 §. 12 og isærdeleshed Fdg. 15 April 1818 §. 10 (cfr. og Fdg. 9 Marts 1838 §. 2). Imidlertid hjemler dog den citerede Fdg. 15 April 1818 §. 10 ligesom de ældre ved denne Fdg. ophævede Anordninger en Undtagelse til Fordeel for Fæsteren, idet den paalægger Eieren at udrede en vis, men

*) See Coll. Tid. for 1838 S. 304—309 cfr. Haandbogen 6 B. S. 677—679. Denne Bestemmelse, der forudsætter, at visse til Hoveriet henhørende Arbeider ere blevne afløste (som oftest vel den større Deel af disse, medens enkelte for Bonden mindre bebyrdende, f. Ex., Gjødningskjørsel, ere blevne tilbage), kan ikke antages at forandre den i ovennævnte Fdg. 6 Decbr. 1799 §. 7 givne Tilladelse til, under den der foreskrevne Betingelse, at forenes om en intensiv Forhøielse af det iøvrigt fuldstændige Hoverie.

**) Derimod kan Udpantningsret ikke betinges for Landgilden, men vel for det Vederlag, som Fæsteren skal svare for den selve Jorddrotten tilkommende Tiende.

ubetydelig, Deel af Landskatten; dog kunne Parterne derom anderledes forene sig. Den citerede Fdg. 30 Jan. 1793 §. 12 indrømmer derhos Jorddrotten Udpantningsret hos Fæsteren for de Skatter og Afgifter, der skulle udredes af Sidstnævnte, hvilken Ret iøvrigt ogsaa maa tilkomme ham med Hensyn til de offentlige Afgifter, der vel ikke efter Lovgivningen men efter Overeenskomst skulle betales af Fæsteren, ligesom den og maa kunne gjøres gjeldende, om endog Jorddrotten endnu ikke har indbetalt Beløbet. Ordentligviis bliver det og nu i Fæstebrevene paalagt Fæsteren at tilsvare Brandpenge af Gaardens Bygninger, hvilke Jorddrotten for det meste holder forsikkrede; men naar ingen saadan Bestemmelse er taget, kan Jorddrotten ikke paatvinge Fæsteren at forsikkre Bygningerne, og maa altsaa selv tilsvare Brandpenge, hvis han i sin Interesse vil have dem forsikkrede. Derimod maatte naturligviis Fæsteren betale Brandpenge, hvis han i sin Interesse vilde forsikkre Bygningerne, men hvilket ikke let skeer*). Bankafgiften er efter Fdg. 9 Juli 1813 §. 10 og Fdg. 15 April 1818 §. 9 allene Eieren vedkommende, hvorimod denne og nyder den derfor tilstaaede Godtgjørelse i de kongelige Skatter. Fæsteren kan imidlertid dog overtage sig Bankrenten, og nyder i saa Fald ogsaa hiin Godtgjørelse i Skatter**). Afgiften til Amtsrepartitionsfondet og andre lignende Hartkornsafgifter, maae utvivlsomt udredes af Fæsteren. Nogle af de Byrder, der hvile paa Jorderne,

*) Cfr. Haandbog 5 B. S. 532—533.

**) Den Omstændighed, at Godseieren ved at indbetale den ene sjette Deel af Heftelsescapitalen (de øvrige $\frac{5}{6}$ kunne ei indbetales), frigjør sig for den høie Rente, som deraf skal svares til Banken, og at han erhverver Actierettighed for sin Capital, kan neppe fritage Fæstere, Forpagtere eller Andre, som have overtaget sig Bankrenten, for at betale samme efter dens oprindelige Størrelse.

Marts 1790 sammenholdt med D.
Denne Regel gjelder efter Pl. 7
Selveiere og Arvefæstere, naar disse
af deres Gaarde til Andre; dog
bemyndiget til efter Ansøgning at
tagelse til deres Fordeel. Ved at giv
ved Brugsretten over en Bondejord
Forpagtning, kan man ikke befrie sig fr
nævnte Lovbud**). Ellers er det vel
§. 11 tilladt at bortforpagte Bondejo
af alt Fællesskab, naar det skeer p
Personers Levetid, eller paa et Aarem
end 50 Aar, hvorimod Ret til Opsigel
pagteren. De, som kun eie enkelte B
efter ovennævnte Plakat vente at faae
at bortforpagte samme under andre Vil

De Grunde af hvilke en Bonde
Gaard findes opregnede i 3—13—1 cf
maa sammenholdes med Fdg. 9 Marts 1

dels har tilfølet, at Fæstes Forbrydelse ogsaa skal finde Sted, naar Fæsteren har forbrudt sin Frihed idetmindste i 3 Aar, med mindre han er gift, da i saa Fald hans Hustru, saa længe hun bliver i Ægteskab med ham, kan drive Gaarden paa hans Vegne*). Fremdeles maa her mærkes Fdg. om god Orden ved Hoveriet 25 Marts 1791 §§. 9—10, 12. Derimod er den Straf af Fæstes Forbrydelse, der var fastsat i 2—23—7, 3—19—7, 21, samt Fdg. 13 Octbr. 1703, hævet ved senere Lovbud, see Fdg. 8 Jan. 1810 §. 22. Fdg. 24 Juli 1822 §. 3 cfr. Fdg. 9 Marts 1838 §. 5, og Pl. 13 Jan. 1818. Iøvrigt er det en Selvfølge, at det beroer paa Husbonden selv, om han i det givne Tilfælde vil gjøre den Ret gjeldende, som de ovennævnte Lovbud maatte hjemle ham til at sætte Fæsteren fra Gaarden, og at han altsaa ogsaa i Fæstebrevet kunde indskrænke sin Beføielse i saa Henseende, hvortil han dog ikke let vil finde Anledning. Hvorvidt Fæsteren, retsgyldig kunde vedtage for andre end de lovbestemte Overtrædelser at ville miste sin Gaard, var efter den ældre Lovgivning tvivlsomt**); men Spørgsmaalet er nu ved Fdg. 9 Marts 1838 §. 7 afgjort saaledes, at slig Overeenskomst ikke med Virkning kan træffes.

At Fæstebrevet bør tinglæses, er foreskrevet i Fdg. 8 Febr. 1810 §. 6. Læsningen bør udentvivl, hvis Godset har et eget Birk, foregaae ved dette, og ikke ved det Herredsting eller Kongelige Birketing, hvorunder Hovedgaarden er beliggende. Om Betalingen for Tinglæsningen kan sees Sportelreglementet af 22 Marts 1814 §. 84. En Afgift til det Offentlige skal før Fæstebrevets Antagelse til Læs-

*) See Coll. Tid. for 1838, S. 261—62 cfr. 291—98.
**) See Haandb. 5 B. S. 525—527.

[illegible] paa hvad der [illegible]
brevenes Udstedelse. I den ofte
S. 485—542 vil man ellers der
retning.

Om Huusmænd vil det dog
tilsvie et Par Ord.

Med Hensyn til disse er Jord
strænket ved de Love, som binde h
Gaardfæsteren. Saaledes er det
imellem Jorddrotter og Fæstebønde
samt af mange andre Anordninger
vendigt at betinge Huusfæsteren Brug
fæster denne Huset paa Livstid, s
ham ved anordningsmæssigt Syn.
fæste, som er indgaaet paa Livstid,
Fæsterens Enke tilgode, naar ikke de
vedtages, hvilket ikke kan være ulovli
ningen er ikke anvendelig paa Huus
Andet Præmisserne til Fdg. 6 Dec
Jan. 1807, sammenholdt med Fdg. 2
men Alt kommer her an paa Kont
naar disse ei stride med [illegible]

Formular til en Bondegaards Bortfæstning.

Jeg Underskrevne, Peder Frantsen, Eier af Hovedgaarden Stolpe i N. N. Amt N. N. Stift, bortfæster herved til Hans Christensen, som en Tidlang har tjent her paa Godset, den ved Fæsteren Jens Andersens Død paa bemeldte Gods ledigblevne Gaard, hvilken Gaard, som er anslaaet for 4 Tdr. 5 Skpr. 1 Alb. Hartkorn, Fæsteren Hans Christensen, som idag har betalt mig den akkorderede Fæstesum med N. Rbdlr., maa bruge og beholde i Fæste saalænge han lever, og ligeledes efter hans Død hans Enke, saalænge hun bliver siddende i Enkestand, imod at han deraf aarlig i rette Tid til mig eller tilkommende Eier betaler alle de paabudne, nuværende eller tilkommende, Kongelige Skatter eller Paalæg, uden nogen Undtagelse med Hensyn til den Deel af samme, hvorfor Anordningerne ikke umiddelbart hjemle Godseieren Godtgjørelse hos Fæsteren, ligesom han og haver at erstatte Brandcontingentet af den Sum, hvortil Gaardens Bygninger ere eller maatte blive forsikrede, og at tilsvare alle andre af Fæstestedet gaaende offentlige Byrder, Afgiften til Banken allene undtaget, samt at erlægge aarlig i Landgilde til mig eller Hovedgaardens tilkommende Eier, til 1 Mai N. N. Rbd. og til 1 Novbr. N. N. Tdr. Rug, Byg o. s. v. Derhos bør han forsvarlig og anordningsmæssig forrette det i den herved heftede Fortegnelse navngivne Hoverie, dyrke, gjøde og behandle Jorden forsvarlig og holde Gaarden med dens Bygninger og Besætning i samme forsvarlige Stand, som han nu, efter den herved hæftede Besigtelsesforretning, modtager samme, og isvrigt i Et og Alt efterleve Lovene og Anordningerne, og vise sig hørig og lydig mod sin Husbond og hvem denne i sit Sted lader paasee sit Tarv. Hvilket Alt han under

Formular til et Fæstebrev

Jeg Underſtrevne N. N. gi
N. Gaard og Gods, at have ſt
og herved ſtæder og fæſter paa Li
af Egetømmer, beſtaaende af 5 F
til Lade, tilligemed 5 Tdr. Land,
mig til Huusmænds-Parceller nedl
ved N. By N. Sogn. Bemeldte
ſteren giøre ſig ſaa nyttig ſom han
(mod at opfylde de Pligter, ſom
ſtrives ham, og ivvrigt at opfylde de
emanerede Love og Anordninger) pa

1. Fæſteren ſvarer aarlig iſtedet
Smaaredſel og videre, af bemeldte 5
Sdl., ſiger ti Rigsbankdaler Sedler
hver 11te S....

[redacted]lt Andet, som nu paaligger eller herefter vorder paalagt Hartkornet, saa tager han ogsaa uvægerlig Deel, i Forhold til de ham tildeelte Jorder, i N. Byes nærværende Hegn, hvorimod der, saasnart Repartitionen efter Hs. Majestæts Befaling af den specielt udskiftede Byes Hegn kan foretages, skal sørges for, at Fæsteren saavidt muligt faaer sit Hegn samlet i Nærheden af sin Lod.

3. Afgiftens Erlæggelse tager sin Begyndelse fra Paaske 18[redacted]9, saa at den svares til næste 11 Juni derefter for et Fjerdingaar, og siden fremdeles hver Termin for et halvt Aar.

4. Foruden fornævnte Afgift svarer Fæsteren aarlig 60, skriver tredsindstyve Arbeidsdage. Disse 60 Dage kunne affordres Fæsteren, naar samme forlanges; dog ei flere end 3 om Ugen. For enhver aftjent og forrettet Dag faaer han en Seddel med Nummer, samt med Fæsterens Navn og mit Mærke forsynet, og naar han har aftjent 12 slige Sedler, leverer han samme tilbage, og lader sig derfor afskrive i sin Qvitteringsbog.

5. Det maa være Fæsteren tilladt, naar han har anden Fortjeneste eller Arbeide, at sende en anden dygtig Karl til Arbeide i sit Sted; men denne skal være forbunden, ligesom Fæsteren, at tage de fornødne forsvarlige Redskaber med sig, med hvilke han bliver tilsagt, alt efter det Arbeide, der skal forrettes, hvilke Redskaber bestaae i Spade, Hakke, Skovl, Øxe, Høetyv, Pleiel, Lee, Sæk, Rive og Strøegaffel. Endvidere forbinder Fæsteren sig til, naar han intet fast eller andet bevilsligt Arbeide har at forrette, efter Forlangende at paatage sig Arbeide paa Gaarden for 24 ß. om Dagen fra Mikkelsdag til Paaske, og for 36 ß. fra Paaske til Mikkelsdag. Skulde et eller andet Arbeide forefalde, hvortil Fruentimmerhjælp udkræves, saa staaer det Fæsteren

tilsagt til, fra Paaske til A
5, og fra Mikkelsdag til Pa

7. I den førstbenævnte
om Aftenen, og i den sidstbe
ned; ligeledes holder han Hv
fra Kl. 8 til 9 om Morgene
Middagen, og i den varmest
sidstbenævnte Tid hviler han
Middagen, da han maa have
paa Arbeide.

I førstbenævnte Tid ringe
5 første Gang og anden Gang
Tid første Gang Kl. 7, og ande
genen. Findes Fæsteren ved an
at være mødt ved sit Arbeide, s
halv Time, han kommer senere,
Skilling; ligeledes udreder han fo
udenfor Hviletimerne forsømmer,
§. Skulde han derimod reent bli
uden at oprette den forsømte Dag,
Dag udenfor det bestemte Antal.

Det er mørkt og der ei mere kan forrettes. Det følger af sig selv, at Fæsteren har at holde sig eller den, der i Overensstemmelse med dette Fæstebreves Indhold, sendes i hans Sted, med Kost.

8. Tilsigelsen skeer ved en Seddel, som leveres Fæsteren mod Bevis, og som denne tager med sig til Arbeidet, hvor den ombyttes med Afskrivningsseddelen, naar Klokken til bestemt Tid har ringet og Dagen saaledes er afsjent.

9. Fæsteren, eller den som han sender i sit Sted, maa, efter Loven og Anordningerne, være mig og mine Befuldmægtigede horig og lydig, og forrette sit Arbeide trolig og flittig; i modsat Fald hjemvises han, og behandles i Et og Alt efter de i den Henseende emanerede Kongelige allernaadigste Forordninger.

10. Ligesom Fæsteren allerede, som tro Undersaat, aldeles har at rette sig efter Kongens Love og Forordninger, saavel de nu gjeldende, som og de, der for Fremtiden maatte publiceres, saa indskjærpes ham herved paa det Alvorligste, at afholde sig fra alle Slags Kroehold og Brændevinsskjænkning, samt ikke at herbergere noget Menneske uden Pas, ikke at modtage Inderster uden min særdeles Tilladelse, og at angive de mistænkelige Personer, der maatte forekomme ham. Saafremt han gientagne Gange skulde gjøre sig skyldig i nogen af foranforte Forseelser, forbeholder jeg mig at tiltale ham til Fæstes Forbrydelse, ligesom Fæstet ogsaa skal være forbrudt, dersom han maatte paadrage sig Straf af Hensættelse til Arbeide i Forbedringshuset, eller anden Straffeanstalt.

11. Bygningerne, som overlades Fæsteren i sin Tid ved Syn og Vurdering, holdes af ham bestandig ved Tag, Kliuing og anden Bygningsreparation vedlige, og blive samme ved mig eller Befuldmægtigede synede hver Mikkels-

lages ved Storm. Derimod
jeg vil holde Bygningerne for
mig at opfore dem paa ny,
· førte Tilfælde maatte afbrænde
nogen Fordring, fordi han i de
fornødne Tid er huusvild.

12. Det tilstedes Fæstere
Tilbehør og Jorderne 3 Maane
3 Maaneder førend 1ste April,
der Vilkaar, at han i Et og Alt
ter han sig til den Ende, indtil t
Noget af sit Indboe, eller Andel
Fæsteren ingen Indfæstning har
eller Huus og Lade, saa betaler
Rbdlr. Sedler, som ogsaa betale
Forbrydelse.

Dette til Bekræftelse under m
Den 24 Septbr. 1838.

Originalfæstebrevet, hvoraf dette er en

Penge, Kornet efter den aarlige Tart, som fættes af Stiftamtmanden og Biſkoppen, og de andre Varer efter den i Forordningerne 5 Febr. og 3 Octbr. 1685 faſtſatte Tart. Jevrigt gives, foruden den egentlige Landſkyld, hvert tredie Aar, under Navn af tredie Aars Tagen, en ſærſkilt Kjendelſe, ſom er faſtſat i 3—14—12. Saa maa Leilændingen og udrede de af Jorden gaaende Skatter og Afgifter, hvorfor det heller ikke kan omtvivles, at den intermiſtiſke Ophævelſe af Landſkatten, ſom for Tiden finder Sted i Norge, maa komme ham tilgode.

Den norſke Bygfelmand eller Leilænding er, foruden, efter N. L. 3—14—17, at fore ſin Landſkyld, hvis denne ydes i Varer, til nærmeſte Kjøb- eller Ladeſted (cfr. Art. 18) allene pligtig at gjøre 4 korte Pligtreiſer aarlig efter de i Art. 19 ſamt Fdg. 5 Febr. 1685 § 5 givne Beſtemmelſer, og forretter ellers intet Pligtarbeide. Dog ere de gamle privilegerede Sædegaarde, naar Leilændingen ei er længere end to Mile fra Gaarden, berettigede til at fordre Arbeide, men ei over det Sædvanlige (3—14—23 og Fdg. 5 Febr. 1685 § 6), og efter et ſpecielt Cancelliebrev 15 Septbr. 1798 ſkulde det for Fremtiden iagttages, at Pligtarbeidet nøiagtigen beſtemmes, under Følge for Godseieren ei at kunne fordre videre Pligtarbeide end det i 3—14—19 faſtſatte, hvorhos det blev beſtemt, at Godseierne for den forbigangne Tid ufortøvet ſkulde tilſtille Leilændingerne Fortegnelſe over det Arbeide, hvortil hine holdt ſig berettigede, for at diſſe i al Fald, hvis det overſteeg det hidtil Forrettede, kunde paatale denne Fornærmelſe. Arbeidspenge kunne kun fordres af Jorddrotten, hvor ſlige fra Arilds Tid af have været givne efter ældre Skjøder og Jordebøger end 1640, og dog kun meget ubetydelige. Fdg. 5 Febr. 1685. § 6.

bør derfor Parterne rettest træffe Aftale. Me
brevet udstedt for hans Levetid, hvilket ube
det Sædvanlige, gjelder det og til Forder
saalænge hun bliver siddende i Enkesto ier

Bygselseddelen skal, efter N. L. ikke,
pet ved Canc. Skr. 28 Sept. 179 fter s
dens Skattestyld, som dens Le fastsæt
Denne sidste er nøiagtig beste n, er ikke
overskrides uden i det ved J midlertid tilra
fælde og inden den der se verve et saadant, f
hvor han, paa Stater s Natur og 3—14—30,
tage 2 Spdlr., saafr der lader Bygningerne for-
Tunge eller 1 Hud ligen kan blive bestemt. I Man-
¼ Lob Smør, e retning bør, hvis ei Bygningernes
dertil svarer a melsen paa anden Maade kan oplyses,
mindre, da 1 have været saa god som sædvanligt var
skal hiin f den Tid Bygselet blev indgaaet, saaledes
gjør 3 E Cancelliebreve (f. Ex. af 16 Nov. 1799 §
(See antaget med Hensyn til de i Danmark førend 8
dat 1787 fæstede Gaarde.
tel

Da en Bondegaard i Norge kan bortfæstes paa en be-
kan det uden Tvivl antages, at Leilændingen kan
at forbryde sit Fæste af andre Aarsager end de i
N. L. fastsatte, hvilke for Resten ere langt færre end de,
der, efter danske Lov, have samme Virkning (see, f. Ex.,
N. L. 3—14—10. 13. 16. 30. 33. 34.) Norske Lov inde-
holder ingen udtrykkelig Bestemmelse om, hvorvidt Jorddrot-
ten, inden Dom i Sagen gaaer, kan faae Leilændingen ud-
sat af Gaardens Besiddelse, naar han paastaaes at have
forbrudt samme; men i det Væsentlige kan vel Fdg. 8 Jun.
1787, Litr. B, og følges i dette Rige, som overensstem-
mende deels med de Regler, som i D. L. 1—21 N. L.

Penge, Kornet efter den aarlige Taxt, som sættes af Stiftamtmanden og Biskoppen, og de andre Varer efter den i Forordningerne 5 Febr. og 3 Octbr. 1685 fastsatte Taxt. Jovrigt gives, foruden den egentlige Landskyld, hvert tredie Aar, under Navn af tredie Aars Tagen, en særskilt Kjendelse, som er fastsat i 3—14—12. Saa maa Leilændingen og udrede de af Jorden gaaende Skatter og Afgifter, hvorfor det heller ikke kan omtvivles, at den intermistiske Ophævelse af Landskatten, som for Tiden finder Sted i Norge, maa komme ham tilgode.

Den norske Bygselmand eller Leilænding er, foruden, efter N. L. 3—14—17, at fore sin Landskyld, hvis denne ydes i Varer, til nærmeste Kjøb- eller Ladested (cfr. Art. 18) allene pligtig at gjøre 4 korte Pligtreiser aarlig efter de i Art. 19 samt Fdg. 5 Febr. 1685 § 5 givne Bestemmelser, og forretter ellers intet Pligtarbeide. Dog ere de gamle privilegerede Sædegaarde, naar Leilændingen ei er længere end to Mile fra Gaarden, berettigede til at fordre Arbeide, men ei over det Sædvanlige (3—14—23 og Fdg. 5 Febr. 1685 § 6), og efter et specielt Cancelliebrev 15 Septbr. 1798 skulde det for Fremtiden iagttages, at Pligtarbeidet nøiagtigen bestemmes, under Følge for Godseieren ei at kunne fordre videre Pligtarbeide end det i 3—14—19 fastsatte, hvorhos det blev bestemt, at Godseierne for den forbigangne Tid ufortøvet skulde tilstille Leilændingerne Fortegnelse over det Arbeide, hvortil hine holdt sig berettigede, for at disse i al Fald, hvis det oversteeg det hidtil Forrettede, kunde paatale denne Fornærmelse. Arbeidspenge kunne kun fordres af Jorddrotten, hvor slige fra Arilds Tid af have været givne efter ældre Skjøder og Jordebøger end 1640, og dog kun meget ubetydelige. Fdg. 5 Febr. 1685. § 6.

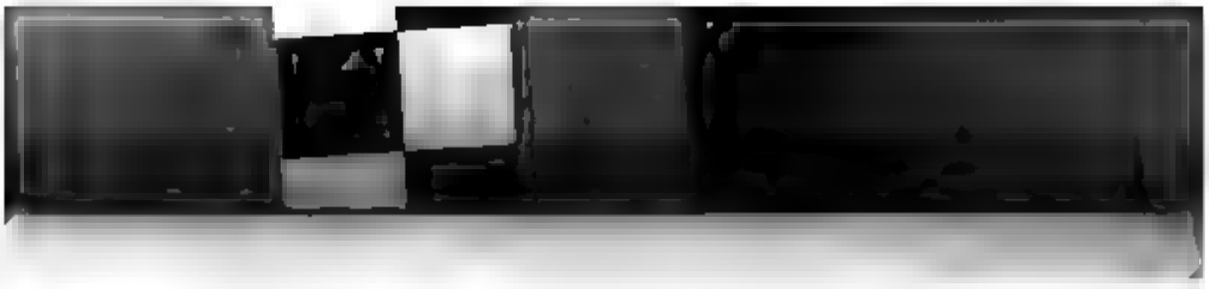

Med Hensyn til Indholdet af ovennævnte Cancelliebrev vil det og være at fastsætte, om Leilændingen kan udøve den ham efter 3—14—34 tilladte Skovhugst uden Udvisning eller ikke, da det der antages, at det, efter Loven, er tvivlsomt, om Udvisning er fornøden eller ikke, og at det derfor, paa ethvert Sted, bør bedømmes efter sammes Sædvane, hvor Bygselseddelen intet derom fastsætter.

At en Bondegaard skal afleveres ved Syn, er ikke befalet i Norge saaledes som i Danmark. Imidlertid tilraader Forsigtighed begge Parter at erhverve et saadant, for at den Aabod, der, efter Sagens Natur og 3—14—30, bør svares af Leilændingen, der lader Bygningerne forfalde, rigtigen og tilforladeligen kan blive bestemt. I Mangel af en saadan Forretning bør, hvis et Bygningernes Tilstand ved Tiltrædelsen paa anden Maade kan oplyses, denne formodes at have været saa god som sædvanligt var i den Egn, paa den Tid Bygselet blev indgaaet, saaledes som adskillige Cancelliebreve (f. Ex. af 16 Nov. 1799 § 12) have antaget med Hensyn til de i Danmark forend 8 Jun. 1787 fæstede Gaarde.

Da en Bondegaard i Norge kan bortfæstes paa en bestemt Tid, kan det uden Tvivl antages, at Leilændingen kan vedtage at forbryde sit Fæste af andre Aarsager end de i N. L. fastsatte, hvilke for Resten ere langt færre end de, der, efter danske Lov, have samme Virkning (see, f. Ex., N. L. 3—14—10. 13. 16. 30. 33. 34.) Norske Lov indeholder ingen udtrykkelig Bestemmelse om, hvorvidt Jorddrotten, inden Dom i Sagen gaaer, kan faae Leilændingen udsat af Gaardens Besiddelse, naar han paastaaes at have forbrudt samme; men i det Væsentlige kan vel Fbg. 8 Jun. 1787, Litr. B, og følges i dette Rige, som overensstemmende deels med de Regler, som i D. L. 1—21 N. L.

1—19 ere foreſkrevne for Arreſt og Beſlag, deels med Billighed og Landboelovgivningens Grundſætninger.

De norſke Huusmænd ſkulle alle forſynes med ſkriftlig Seddel, hvori de Vilkaar, under hvilke Pladſen overdrages, nøiagtigen beſtemmes. I manglende Fald ſkal, efter Fdg. 29 Jan. 1792, Jorddrotten anſees at have leiet Huusmanden Pladſen paa ſin og Enkes Livstid for den Afgift, i Penge eller Arbeide, ſom deraf, i den ſidſt forløbne Tid, har været ſvaret. Om Jorddrotten imidlertid, naar han kan godtgjøre, at en anden Aftale har været truffet, er berettiget til at gjøre denne gieldende, er tvivlſomt. I Henſyn til Huuspladſene paa Gaardens Udmarker, ſamt Strandſiddere, finder desuden, efter den forſaavidt uforandrede Fdg. 9 Octbr. 1750, Mulkt Sted for den Jorddrot, ſom forſømmer at meddele ſlig ſkriftlig Seddel paa anordnet ſtemplet Papir. Denne Forordning gjaldt egentlig om alle Huusmænd, men ved Fdg. 29 April 1752 blev den, hvad dem, ſom nedſætte ſig inden Gaardens Indhegninger (Strandſiddere undtagne) angaaer, ophævet, hvorimod Fdg. 29 Jun. 1792 er udkommen til disſes Beſkyttelſe. De Sedler, ſom ſkulle meddeles disſe ſidſtmeldte Huusmænd, kunne, efter fornævnte Anordning, ſkrives paa uſtemplet Papir, hvilket, med Henſyn til Fdg. 25 Mai 1804. § 32, vel, uanſeet ſammes § 13, endnu kan være tilladt, hvorhos det bemærkes, at de ved ſenere Love for Norge givne Beſtemmelſer ang. det ſtemplede Papir til Bygfelſedler indſkrænke ſig til ſkyldſatte Gaarde og Steder. Tinglysning er fornøden, hvad de Bygfelſedler angaaer, ſom Fdg. 9 Oct. 1750, ſammenholdt med den af 29 April 1752, omhandler; men Virkningen af denne Formalitets Forſømmelſe kan neppe bedømmes efter N. L. 3—14—25, der kun taler om Gaardmænd. De Sedler, ſom udſtædes paa Huuspladſer inden Gaardens Indheg-

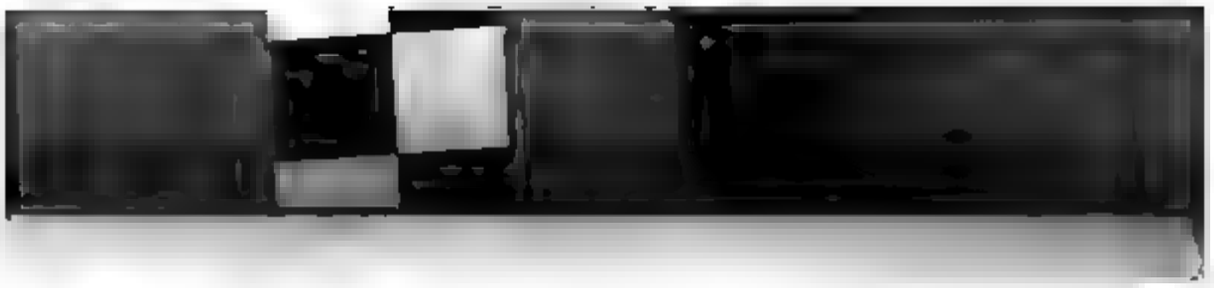

ninger, behove ei, efter Fdg. 29 Jun. 1792, Tinglysning, og at Fdg. 8 Febr. 1810. § 6 skulde stiltiende have udvidet N. L. 3—14—23 til Huusfæste i Almindelighed, kan neppe antages, især da Fdg. 29 Jun. 1792 ei giver de deri omtalte Sedler Navn af Bygselsedler.

Jøvrigt er det, efter Fdg. 9 Oct. 1750 og Fdg. 29 April 1752 § 4, med Hensyn til Huuspladser paa Gaardens Udmarker, fastsat, at samme skulle bortbygsles for Huusmandens og hans Enkes Levetid*), hvilket maaskee og gjelder om Strandsiddere i Almindelighed (i hvilken Henseende Fdg. 1752 dog ei er ganske tydelig); men hvad de andre Huusmænd betræffer, er det utvivlsomt, at en modsat Aftale kan gjøres. At Lovens Regler om Bygselmandens Præstationer ei ere en Regel for Huusfæste, sees tydeligt af alle de citerede Anordninger; og at andre, end de i 3—14 nævnte Grunde, kunne bevirke sligt Fæstes Forbrydelse viser Fr. 9 Oct. 1750**).

Endelig anmærkes, at den ved Fdg. 8 Febr. 1810 § 6 fastsatte Afgift ved Bygselstedets Tiltrædelse af en ny Leilænding er ophævet ved Lov om Norges Skattevæsen 1 Juli 1816 Cap. 1 § 7.

Formular.

Jeg Underskrevne, Halvor Andersen, bortbygger herved til Ole Frimand min Gaard, lille Bratos, i N. N.

*) Huusmanden og hans Enke ere derimod ikke, ved denne til deres Fordeel gjorte Bestemmelse, bundne til at blive ved Huset for Livstid, men maae uden Tvivl kunne benytte dem af den saa billige Tilladelse, N. L. 3—14—39 giver Bygselmanden til at opsige.

**) Om de norske Huusmænd fortjener en i Astræa 3 B. 2 Hefte Side 332 indført Dom, og en i sammes 4 B. 3 Hefte S. 252 til Enden indført Afhandling af Hr. Justitiarius Berg at læses. See og Haandbog 5 Bind Side 550-552.

Præstegjeld, N. N. Amt, med Jorder, og alle andre Herligheder, hvormed jeg eier den, ansat til Skyld .....; dog at han ikke nyder videre Skovhugst, end Lovens 3—14—34 hjemler, og det paa de Steder, jeg dertil anviser ham. Af denne Gaard, som han fra dette Bygselsbrevs Underskrift beholder og bruger paa enhver lovlig Maade, har han betalt mig i Bygsel ....., og svarer fremdeles i aarlig Landskyld ....., som erlægges i to lige Dele hvert Aars Vaar- og Høsteting. Saa haver han og at svare tredie Aars Tage efter Loven, samt at yde de i L. 3—14—19 foreskrevne Reiser, saa og holde Gaarden, dens Bygninger (hvis nærværende Tilstand den vedhæftede lovlige Synsforretning forklarer), Jorder og andet Tilbehør i forsvarlig Stand, samt prompte udrede alle de Byrder, som ligge eller maatte lægges paa Gaarden, navnlig og tilsvare Landskatten af Samme, saafremt en saadan paa nye skulde blive lagt paa Jorderne her i Riget; ligesom han og ellers i Eet og Alt har at holde sig Lovene efterrettelig.

Jovrigt bliver dette Bygselbrev i Kraft saalænge han lever, ligesom og hans Enke beholder den hende i Lovens 3—14—11 tilstaaede Rettighed, dog Alt saaledes, at, hvis han eller hun maatte hugge i Skovene mod det, som oven er fastsat, eller for mere end sex Maaneder maatte paadrage sig Restantser med Skatter eller Landskyld, eller maatte lade Bygninger eller noget af Gaardens Tilliggende saaledes forfalde, at han eller hun ikke kan eller ikke vil istandsætte samme inden 3 Maaneder efter at jeg har paaviist Manglerne, skal jeg være berettiget til at opsige Gaarden paa samme Maade, som om jeg maatte blive Voeslidsmand, i hvilket sidste Tilfælde jeg og forbeholder mig den Rettighed, Loven hjemler mig; ligesom og Bygselforbrydelse i de Tilfælde, hvori Loven fastsætter samme,

Til Vitterlighed.
N... N... N... N...

Arvefæsteb

Den væsentlige Ret, et Arvefæstel
Gaard eller Jord derved overlades, fi
brev, er, at samme tilfalder hans Ar
ler i Følge Testament, saaledes som
mere bestemmer). Men oftest have d
pantsætte Gaarden, i hvilket sidste Ti
Eiere, skjøndt deres Eiendomsret er ufu
det Adkomstbrev, som meddeles dem, f
Dette maa, ifølge Fdg. 3 Decbr. 182
samme stemplede Papir som Skjøder i
saa paa 1ste Kl. Papir; og med dette
holdes efter Lovgivningen om Skjøder*)
22 Marts 184

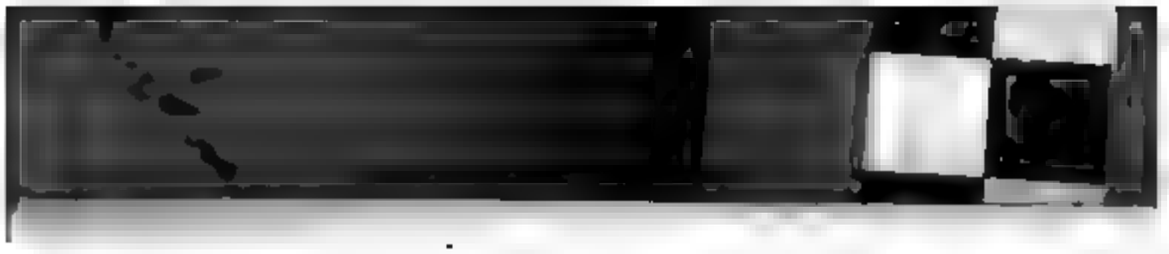

ifølge Fdg. 3 Decbr. 1828 § 6 No. 6, skrives paa samme stemplede Papir, som ovenfor er anført om sædvanlige Fæstebreve, og med Hensyn til Tinglæsningen er Fdg. om ½ Procentskatten 8 Febr. 1810 § 6 cfr. R. L. 3—14—25 derpaa anvendelig*) Denne Forordning skjelner meget bestemt mellem fornævnte to Slags Arvefæstere, hvilken Forskjel og findes i Tiende-Forordningen 8 Jan. 1810 § 26, samt Cancelliebrev 23 Jun. s. A. og Plakat 18 Aug. s. A., i den ovennævnte § i Sportel-Reglementet, saavelsom i den nysciterede Fdg. af 1828, Fdg. af 15 Mai 1834 § 2, med flere Anordninger**). Hvad det sidstnævnte Slags Arvefæstere, der og kaldes Selveiere eller Selveierbønder (i Systemerne helst med det sidste Navn, da Selveiere der kun bruges om dem, som have fuld Eiendom) er Fdg. 13 Mai 1769 især vigtig. Denne viser i § 1, at Jorddrotten, for den aarlige Afgift, han, ved at meddele Bonden Arvefæste, (eller Eiendom, under Forbeholdenhed af Herlighed) betinger sig, har, som første Panthaver, Fortrinsret

*) See herom et Fakultets Responsum, forfattet af Hr. Conferentsraad og Professor Bornemann, og indført i juridisk Archiv No. 25, S. 180 ff.

**) Skulde Arvefæsteforholdet være oprettet under saadanne Vilkaar, at Arvefæsteren vel kunde overlade Eiendommen til en Anden, (hvorved i al Fald Jorddrotten dog, under den her nævnte Forudsætning, maatte have nogen Rettighed til at modsætte sig paa Grund af den Paagjeldendes personlige Egenskaber), men den dog, naar den arveberettigede Slægt var uddød, skulde falde tilbage til den oprindelige Eier, saa kunde Arvefæsteren ei betragtes som Eier, men kun som en simpel Arvefæster med Ret til at gjøre Fremleie. Om iøvrigt dette i sig lidet hensigtsmæssige Forhold nogensinde finder Sted her i Riget, vides ikke. Jevnfør Haandbog 3 B. S. 509-510.

noget Laan paa ſin Eiendom (
Forſigtighed tilraader imidlerti
helſt anden nærmere Beſtemme
udtrykkelig tilfoies**). Afgift
ladt til Parternes Overeensko
Eier kan forbeholde ſig flere e
Navn af Herlighed. Bedſt er
disſe Rettigheder, ſkjøndt det,
Rettigheder, ved hvilke Arvefæſte
ret, Birkeret o. ſ. v.), kan væ
disſe ſtiltiende anſees forbeholdne
mindelighed er reſerveret***). F
Herlighedseieren anſvarlig, forſaav
Gods fremdeles ſkal tjene til en
ring, og ellers i ethvert Tilfælde,
Eiendomsret har erholdt;****) lige

*) Frdg. nævner vel kun Kongeli
i ſig ſelv klart at den ſtiltiend
almindelige Love, tilkommer
(hvoraf nogle, ſom Bankrenter
forud for de egentlige Kongelige
komme efter dem).

ſelv maa ſvare en Deel af den ved Forordningen af 15 April 1818 paabudte Landſkat (ſee Fdgns. §§ 5 og 6). Bankafgiften maa allene falde Arvefæſteren til Laſt, naar han har Ret til at ſælge og pantſætte, og altſaa er at anſee ſom Eiendomsmand, men ellers Afgiftseieren, der da naturligviis og nyder godt ſaavel af den Afkortning i Landſkatten, der er tilſtaaet de Heftelſespligtige, ſom af Actionærrettigheden*).

Arvefæſteren kan, uagtet han er af det Slags, ſom kan afhænde og pantſætte, dog ei, uden Herlighedseierens Samtykke, dele Gaarden enten i levende Live eller med Henſyn til Dødsfald. Fdg. 1769 § 6**). Denne Indſtrænkning kan forreſten hæves ved hans Arvefæſteſkjøde. De Indſtrænkninger, ſom, for det Offentliges Skyld, paaligge ham med Henſyn til Udparcellering af ſin Gaard, kunne derimod ikke være Gjenſtande for Modification ved Kontrakten og vedkomme os altſaa ikke her. Jvfr. oven Side 83.

Til Slutning bemærkes, at en Jorddrot, efter Udtrykkene i Fdg. 13 Mai 1769 § 2, kun, naar han betinger ſig aarlig Afgift af den overdragne Gaard, er beføiet til at forbeholde ſig Herligheden, og at henregne det ſaaledes afhændede Gods til Gaardens Complettering. Ved Plakat 30 Marts 1814 er dette yderligere indſtrænket.

Det Øvrige, ſom ved almindelig Lov er beſtemt om Arvefæſterens Retsforhold, har ikke Indflydelſe paa Arvefæſtekontraktens Stiftelſe.

*) Cfr. nyt juridiſk Archiv 9de B. S. 220.

**) See forreſten om Selveierbønders Teſtationsret Fdg. 22 Novbr. 1837. Jevnfør Collegial-Tidenden for ſamme Aar S. 1025 ff.

mig og efterfølgende Eiere af
Gaardmand Hans Andersen o
Sorøe Amt beliggende, og hidin
Fæste havde Gaard i N. Sogn
faldet, af Hartkorn Ager og En
2½ Album, med al dens Tillig
skiftning og Jorddeling, og i Ov
Udskiftnings-Forretningen fastsa
evindelig Arv og Eiendom for
samt hans Arvinger og Efterkomm
eller de, i Kraft af den ham herv
ret, maatte finde for godt at over
hans Gaard og Eiendom til, dog
holdes mig og efterkommende Eier
og iøvrigt paa følgende Vilkaar:

Første Artikel

Bemeldte Gaardmand Hans A
beholde og bruge denne Gaard, med
som en arvagelig Eiendom for ham
efterkommende Eiere, saaledes at han
frit og ubehindret

som nu maatte findes, eller herefter til Fiskerie (dog paa den efter Lovens 5te Bogs 11te Capitel tilladelige Maade) kunde indrettes inden denne Gaards Grændser, uden at blive af mig eller efterfølgende Eiere af N. Gaard og Gods i det ene eller andet Tilfælde hindret, eller sat i større Afgift, end herefter foreskrevet staaer.

Anden Artikel.

Skjøndt Herligheden af fornævnte Gaard, som foranført, forbeholdes mig og tilkommende Eiere af ovenmeldte Gods, saa overlades dog al Slags Jagt og Jagt-Rettighed paa Gaardens Grund ganske og aldeles til Gaardens nuværende og efterkommende Eiere, saaledes at han og de frit og ubehindret, dog i Overeensstemmelse med de almindelige Anordninger, deraf kunne benytte sig, imod at han og efterkommende Eiere, foruden den aarlige Afgift som de iøvrigt have at udrede, for Jagtrettighedens Overladelse aarlig til mig eller efterfølgende Eiere af N. Gods erlægge een Rigsbankmark Sølv pr. Td. Hartkorn af Gaardens fulde Matrikuls-Skyld, hvilken Afgift skal tage sin Begyndelse fra næstkommende 1ste Januar.

Eller:

Ligesom jeg har forbeholdt mig og efterkommende Eiere af ovennævnte Gods Herligheden til den solgte Gaard, saaledes skal derunder i Særdeleshed Jagtrettigheden paa alle Gaardens tilliggende Jorder og Grunde være indbefattet, saa at dens nuværende og tilkommende Eier paa ingen Maade dermed maa befatte sig under det Ansvar, Loven og Anordningerne paalægge for uberettiget Jagt. Dog maa jeg eller Efterkommere saa lidet som mine eller deres Jagtbetjente jage paa Gaardens Jorder til

Efter 6 Aars Forleb fra
det være denne Gaards nut
Eiere tilladt, i Overensstemm
afhænde Parceller fra Gaarden,
tilbageblivende Hoved-Jordlod,
eller Bevilling kunde blive tillad
dre end 3 Tønder Hartkorn.

Fierde Art

Saasnart Gaardens Eier m
ter den i foregaaende 4de Artikel
dom at afhænde nogen liden eller
Jordlod, saa skal han strax for mi
af N. Gods, anmelde Kjøbet og
som efter Qvadrat-Alen skal opm
ginale Kort anteignes, samt til Ef
ning indføres i den ved bemeldte
vende Grændse-Protokol; og bliver

1. At aldeles intet Fælledskab
indføres.

2. At alle Skatter, Afgifter
følge med Gaar

rig Tid og Maade forrettede, ligesom ogsaa Dommerkorn og andre deslige Præstanda, der hvile paa Gaarden som en Heelhed og ikke i Forhold til dens Hartkorn, skulle allene af Gaardens Eier erlægges og udredes mod Regres til Afbyggerne. Saa skal han og, forsaavidt Fourageleverancer maatte paabydes, allene levere Fouragen for hele Gaarden, mod igjen at hæve Afbyggernes Andeel (med mindre Gaarden er deelt i tvende lige Dele, da saa enhver af dem heraf leverer Halvparten). Og skal det Fornødne i Henseende til det ommeldte Ansvar for Reiser, Fourage m. m. i ethvert Skjøde, som en Gaardseier i Tiden udsteder paa enkelte Dele af sin Jordlod, med tydelige Ord saa nøie bestemmes, at al Anledning til Tvistigheder derom i Fremtiden kan forebygges. Og maa intet Skjøde, hvorved noget Jordsmon afhændes fra Gaarden, ansees for gyldigt, forinden Skjødet og Maalebrevet af mig eller efterfølgende Eiere er underskrevet, hvorfor der skal i Recognition betales 2 Rbd. Sølv af hver Tønde Land paa 14,000 Qvadrat-Alen, som fra denne Gaard afhændes og overdrages til Fremmede. Dog, dersom Gaardens nuværende Eier afhænder nogen Jord til sine Børn, maa i dette Tilfælde den ommeldte Recognition bortfalde.

Femte Artikel.

Foruden at Eieren af denne Gaard og dens Hartkorn erlægger alle Kongelige ordinaire og extraordinaire Skatter og alle andre offentlige Afgifter, som ere eller herefter vorde paabudne, svarer han i Afgift til mig eller efterkommende Eiere:

Rug 10 Tønder 6 Skpr.
Byg 10 Tønder 6 Skpr.
Havre 10 Tønder 6 Skpr., samt i
Penge 64 ß. Sølv.

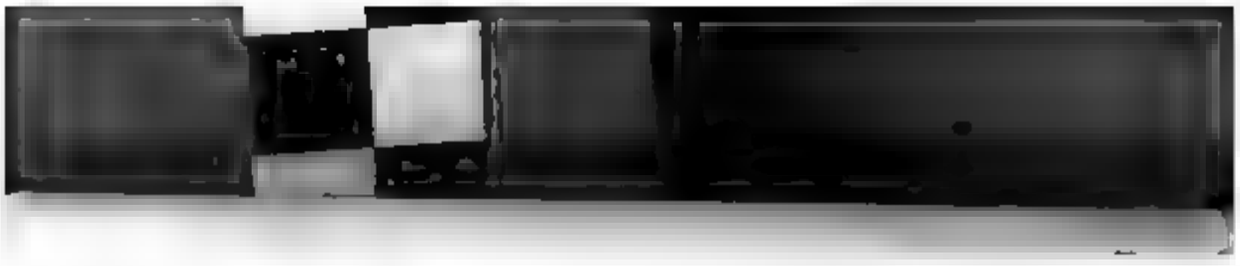

hvilke Korntvarer dog ikke skulle leveres i Skjeppen, men aarligen inden 15de Febr. betales med Penge, efter den aarlige Capitelstaxt for Sjællands Stift, som da nylig er sat paa det forrige Aars Afgift.

Sjette Artikel.

Denne Gaards nuværende og efterkommende Eier skal herefter for alt Hoverie af hvad Navn nævnes kan, være aldeles forskaanet, imod at svare den i foreskaaende 5te Artikel ommeldte uforanderlige aarlige Afgift, hvorunder de forhen svarede Hoveriepenge, N. Rbdlr. Sølv for hver Tønde contribuerende Hartkorn, ere beregnede.

Syvende Artikel.

Saavel for alle de paa Gaarden hvilende Skatters og offentlige Afgifters som for de i Art. 2 og 5*) nævnte Herlighedseieren tilkommende offentlige Afgifters skadesløse Betaling til sine rette Tider, bliver Herlighedseieren, der tilsvarer de Afgifter, som skulle betales i Amtstuen, bestandigen først prioriteret i Gaarden og al dens Tilhørende og Tilliggende, fremfor alle andre Creditorer og Panthavere, af hvad Beskaffenhed deres Fordring eller Pante-Forskrivning endog maatte være, saa at denne Gaard, dens Bygninger og al dertil hørende Grund og Eiendom skal være og forblive fornævnte Godses Eier et bestandigt og uryggeligt Pant saavel for de ham tilkommende Afgifter som for alle Kongelige Skatter og andre offentlige Afgifter; dog skal Godsets Eier, hvis han i mere end to Aar lader Afgiftsrestantsen upaatalt, for saavidt saadanne ældre Restantser betreffer, vige for dem, der ellers maatte have erhvervet Pant i Eiendommen. Hvad

*) Naar Artikel 2 affattes efter dens andet Alternativ bortfalder naturligviis Sammes Citation i Artikel 7.

Hæftelsen til Nationalbanken angaaer, da som jeg har indfriet den ene sjette Deel af samme, saa skal saavel Forrentningen deraf, som den Actierettighed, som derved begrundes, være Gaardens Eier uvedkommende, hvorimod han nyder den Godtgjørelse, som tilkommer Jordeieren for en Deel af de ℔ af Bankhæftelsesrenten.

Ottende Artikel.

De af Gaarden gaaende Afgifter, som ikke høre under Herlighedseierens Ansvar, udredes umiddelbar af Gaardens Eier i Overensstemmelse med de almindelige Anordninger; det Samme gjælder og om de Reiser, Leverancer og andre Byrder, som paahvile Bondergaarde. (see Slutningen af Art. 10.)

Niende Artikel.

Saasnart denne Gaard ved Dødsfald, Salg eller andre Tilfælde bliver overladt eller afhændet til en ny Eier, saa betales ved enhver saadan Forandring til Godsets Eier en Recognition af 27 Rbdlr., og bliver ingen anden Indfæstning eller Hosbondshold i berørte Tilfælde at erlægge, end denne ommeldte uforanderlige Summa; og maa intet Skjøde eller Skiftebrev, hvorved denne Eiendom udlægges i Gjæld eller Arv, ei heller nogen Executionsforretning tinglyses eller protocolleres, førend samme af Herlighedseieren har faaet Paategning om, at Recognitionen af denne Gaard rigtig er betalt.

Dog fritages denne Gaards nuværende Eiers Børn for at betale den ommeldte Recognition, naar de tiltræde Gaarden; ligesom ogsaa Eiernes Enker i de Tilfælde, hvor de beholde Gaarden, skulle være frie for at svare Recognition, saa længe de ikke gifte sig igjen.

Dersom nogen Eier efter den 9de og 10de Artikel har solgt Jord fra Gaarden, da skulle de efterfølgende Eiere, saavel af Gaarden, som af de derfra solgte Jorder, i alle de omskrevne Tilfælde svare Recognition, enhver for sig af det Hartkorn, som enhver af dem er kommet eller bleven i Besiddelse af, saaledes at der af hver Tønde eller af det Qvantum, som er under een Tønde men dog over 4 Skjepper svares 3 Rbd., af det, som er mindre men over 2 Skp. 2 Rbd., men af det ringere kun 1 Rbd.

Tiende Artikel.

Med Arvefølgen til denne Gaard, eller dens Overdragelse ved Testamente, skal forholdes paa samme Maade som for alle andre Selveierbønder er anordnet, eller herefter vorder anordnet.

Ellevte Artikel.

Ligesom de ved Gaarden nu opførte Bygninger allerede ere assurerede i Brandkassen, saa skal og Eieren være pligtig fremdeles at holde dem forsikkrede til den Sum, hvortil de ere eller maatte blive lovlig taxerede, hvilket og gjelder om de Bygninger, som i Tiden paa Gaardens nuværende Grund af Afbyggere maatte blive opførte.

Tolvte Artikel.

Da Hegnet omkring Gaardens Jorder tildeels ved Pengehjelp af Godsets Eier er fuldkommen færdigt og forsvarligt opført, saa forbindes nuværende og alle efterkommende Eiere af Gaarden eller Parceller af den til bestandig at holde det nuværende Hegn vedlige, og ikke at gjøre nogen Forandring dermed, med mindre denne bestaaer i et bedre og varigere Hegns Opførelse. Og paa

Hefteſen til Nationalbanken angaaer, da ſom jeg har indfriet den ene ſiette Deel af ſamme, ſaa ſkal ſaavel Forrentningen deraf, ſom den Actierettighed, ſom derved begrundes, være Gaardens Eier uvedkommende, hvorimod han nyder den Godtgjørelſe, ſom tilkommer Jordeieren for en Deel af de 4 af Bankheftelſesrenten.

Ottende Artikel.

De af Gaarden gaaende Afgifter, ſom ikke høre under Herlighedseierens Anſvar, udredes umiddelbar af Gaardens Eier i Overeensſtemmelſe med de almindelige Anordninger; det Samme gjelder og om de Reiſer, Leverancer og andre Byrder, ſom paahvile Bondergaarde. (ſee Slutningen af Art. 10.)

Niende Artikel.

Saaſnart denne Gaard ved Dødsfald, Salg eller andre Tilfælde bliver overladt eller afhændet til en ny Eier, ſaa betales ved enhver ſaadan Forandring til Godſets Eier en Recognition af 27 Rbdlr., og bliver ingen anden Indfæſtning eller Hosbondshold i berørte Tilfælde at erlægge, end denne ommeldte uforanderlige Summa; og maa intet Skjøde eller Skiftebrev, hvorved denne Eiendom udlægges i Gjæld eller Arv, ei heller nogen Executionsforretning tinglyſes eller protocolleres, førend ſamme af Herlighedseieren har faaet Paategning om, at Recognitionen af denne Gaard rigtig er betalt.

Dog fritages denne Gaards nuværende Eiers Børn for at betale den ommeldte Recognition, naar de tiltræde Gaarden; ligeſom ogſaa Eiernes Enker i de Tilfælde, hvor de beholde Gaarden, ſkulle være frie for at ſvare Recognition, ſaa længe de ikke gifte ſig igjen.

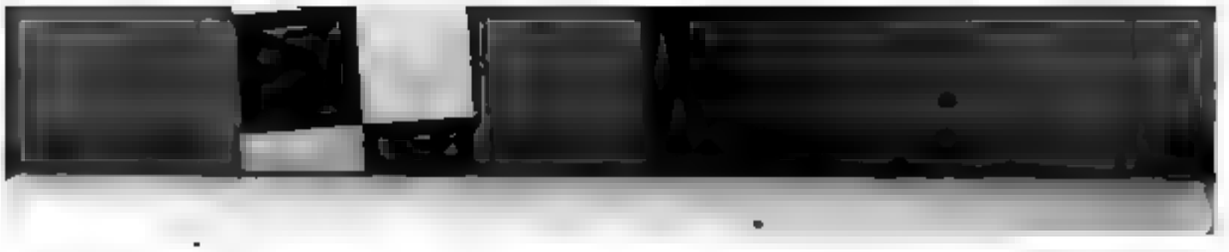

mere imidlertid ville vise al mulig Villighed, saavel i andre Jordforbedringer, som ogsaa i nyttige Træers Opelskning. Dog vil der siden, saalænge Godsets Skove kunne taale det, blive holdte aarlige Auctioner paa Hjultommer, hvor han og de altsaa kunne kjøbe det Fornødne.

Femtende Artikel.

Den Over- eller Underskov, samt de Træstød, som findes paa Gaardens Grund, skulle (undtagen de Træer, der, naar de maales ½ Alen oven for Jordens Overflade, holde meer end 3 Tommer i Diameter, og som enten ved Auction skulle blive bortsolgte eller inden 1 Aar bortskovede) tilhøre ham, saa at han og Efterkommere deraf uden Udvisning frit og ubehindret maae benytte sig paa samme Maade, som af de Træer, som han eller de herefter selv opelske, hvorimod al Gjærdsel-Udvisning til Gaarden i Fremtiden ganske ophører.

Disse ere de Friheder og Rettigheder, som Gaardens nuværende og efterkommende Eiere, samt de Afbyggere, som derpaa med Tiden maatte kunne blive, ved dette Arvefæste- og Skjødebrev uden Forandring og uigjenkaldeligen herved ere meddeelte, ligesom Gaardens nuværende og tilkommende Eiere, samt Afbyggerne, om nogen derpaa maatte blive, ubrødeligen have at efterkomme de her foreskrevne og indgaaede Conditioner, uden mindste Undtagelse, Ord til andet, som foranført.

Sextende Artikel.

Alle inden Dags Dato forfaldne Skatter og Afgifter af Gaarden ere rigtig erlagte, og skulde mod al Formodning noget Krav endnu i saa Henseende, kunne opstaae, vil det være min Sag derfor at holde Kjøberen skadeslos;

hvorimod alle herefter forfaldne Skatter og Afgifter ved-kommende Kjøberen allene.

N. Gaard den 1ste Febr. 1839.

N. N.

Til Vitterlighed.
N. N. N. N.

Formular til et Arvefæstebrev paa et Huus.

Jeg underskrevne N. N. Eier af N. Gaard og Gods, gjør hermed vitterligt, at jeg, efter derfor at have erholdt den accorderede Kjøbesum 150 Rbd. Sedler, herved fra mig, Arvinger og efterkommende Eiere af bemeldte N. Gaard og Gods skjøder og afhænder til Huusmanden Jens Pedersen og hans Arvinger det paa Holbeks Amt beliggende Huus, Christiansminde kaldet, i N. Sogn, N. By, tilligemed den dertil lagte Jord, saaledes som samme nu findes indhegnet, bestaaende af Hartkorn 6 Skpr. 2 Fjerdingkar ¼ Alb., alt til evindelig Arv og Eiendom for bemeldte Jens Pedersen samt hans Arvinger og Efterkommere, eller hvem han eller de, i Kraft af den dem herved meddeelte Eiendomsret, maatte finde for godt at overdrage og afhænde dette Huus og Eiendom til, dog at Herligheden forbeholdes mig og tilkommende Eiere af ovennævnte Gods, og iøvrigt paa følgende Vilkaar:

Første Artikel.

Bemeldte Huusmand maa herefter beholde og bruge dette Huus med alt dets Tilliggende, tilligemed de Træer og Buske m. v., som derpaa maatte befindes, som en uryggelig Eiendom for sig, Arvinger og efterkommende Eiere,

paa hvilken de altsaa frit og ubehindret maae gjøre alle de Indretninger og Anlæg, som de til egen og Efterkommeres Fordeel bedst vide og kunne, uden at blive af mig eller efterkommende Eiere af N. Gaard og Gods i noget Tilfælde hindrede eller satte i større Jordebogs Afgift, end herefter foreskrevet staaer. Dog Lovens og Anordningernes Forskrivter i enhver Henseende uforkrænkede.

Anden Artikel.

Al Slags Jagt og Jagtrettighed paa den Huset tilliggende Jord, ligesom anden Herlighed til dette Huus, vil jeg have mig og tilkommende Eiere af ovennævnte Gods forbeholden, saa at Husets nuværende og efterfølgende Eiere paa ingen Maade dermed maae befatte sig under Straf efter Lovene angaaende ulovlig Jagt; dog maa Jagtretten ikke udøves saaledes at det kunde gemaade Eieren til Skade paa Sæd eller Indhegning; skeer herimod, tilkommer der ham Erstatning.

Tredie Artikel.

Foruden at Eieren af dette Huus tilsvarer alle af Huus og Jord gaaende nuværende eller tilkommende Kgl. Skatter og andre offentlige Afgifter, samt udreder alle offentlige Præstationer, som nu ere eller herefter vorde paalagte, betaler Eieren til førstkommende 1ste Mai, hvad som hidtil er svaret af Huus og Jord, men fra den Dag betaler han i Huusafgift aarlig 8 Rbdlr. Solv og af Jorden 1 Td. 6 Skjepper Rug, 1 Td. 6 Skjepper Byg og 1 Td. 6 Skjepper Havre.

Dog skulle disse Kornvarer ikke leveres i Skjeppen, men betales med Penge efter den paa det foregaaende

hvorimod alle herefter forfaldne Skatter og Afgifter vedkomme Kjøberen allene.

N. Gaard den 1ste Febr. 1839.

N. N.

Til Vitterlighed.
N. N. N. N.

Formular til et Arvefæstebrev paa et Huus.

Jeg underskrevne N. N. Eier af N. Gaard og Gods, gjør hermed vitterligt, at jeg, efter derfor at have erholdt den accorderede Kjøbesum 150 Rbd. Sedler, herved fra mig, Arvinger og efterkommende Eiere af bemeldte N. Gaard og Gods skjøder og afhænder til Huusmanden Jens Pedersen og hans Arvinger det paa Holbeks Amt beliggende Huus, Christiansminde kaldet, i N. Sogn, N. By, tilligemed den dertil lagte Jord, saaledes som samme nu findes indhegnet, bestaaende af Hartkorn 6 Skpr. 2 Fjerdingkar ¼ Alb., alt til evindelig Arv og Eiendom for bemeldte Jens Pedersen samt hans Arvinger og Efterkommere, eller hvem han eller de, i Kraft af den dem herved meddeelte Eiendomsret, maatte finde for godt at overdrage og afhænde dette Huus og Eiendom til, dog at Herligheden forbeholdes mig og tilkommende Eiere af ovennævnte Gods, og iøvrigt paa følgende Vilkaar:

Første Artikel.

Bemeldte Huusmand maa herefter beholde og bruge dette Huus med alt dets Tilliggende, tilligemed de Træer og Buske m. v., som derpaa maatte befindes, som en uryggelig Eiendom for sig, Arvinger og efterkommende Eiere,

... i enhver Henseende

Anden Artike

Al Slags Jagt og Jagtrettighe
liggende Jord, ligesom anden Herligh
jeg have mig og tilkommende Eiere
forbeholden, saa at Husets nuværende
paa ingen Maade dermed maae befatte
Lovene angaaende ulovlig Jagt; dog
udøves saaledes at det kunde geraad
paa Sæd eller Indhegning; skeer heri
ham Erstatning.

Tredie Artikel.

Foruden at Eieren af dette Huus
Huus og Jord gaaende nuværende eller
Skatter og andre offentlige Afgifter, sam
fentlige Præstationer, som nu ere eller h
lagte, betaler Eieren til førstkommende 1st
hidtil er svaret af Huus og Jord ...

Aars Afgrøde satte Capitels-Tart for Sjællands Stift. Bemeldte Afgift skal erlægges i 3 Terminer, 11te Marts 11te Octbr. og 11te Decbr., hvergang med en Trediedeel. Bankheftelsen af den til Huset hørende Jord er Huusmanden uvedkommende, da jeg selv har indfriet den Deel deraf, som kan indfries, men ikke deraf forlanger nogen Rente, hvorimod Actierettigheden tilhører mig, men Huusmanden nyder den Godtgjørelse i Landskatten, som er tilstaaet for hvad der uden for hiin Deel af Bankheftelsen betales i Bankrenter.

Saa skulle nuværende og efterkommende Eiere ogsaa aarligen efter Anvisning forrette 2 Dages Arbeide in natura ved Grøfters Gravning eller Rensning, Tørvegravning, Meglæsning, Høhøstning, Mark- eller andet Arbeide, eller og, saalænge saadant Naturalarbeide ikke affordres dem, derfor betale til Herlighedseieren 24 Rigsbankskilling Sølv for hver Dag.

Fjerde Artikel.

For den mig tilhørende Konge- og Kirke-Tiende, for hvilke Huusmanden herved befries, svarer han Værdien af 1 Tønde Byg, betalt paa den i Art. 3 bestemte Maade; hvilket skal udgjøre Vederlag for begge Tiendedele. Ligeledes har han at opfylde de Pligter, som i Henseende til Haandlanger-Arbeide ved Kirken og Skolen, samt Brændes Skovning og Tørveskjæren med videre til Skolen, Skoleholderen, Jordemoderen, samt Sygehuset og Districtets Hospital, eller i andre Maader, nu er, eller herefter maatte vorde paalagt Huusmænd i Almindelighed og navnlig dem, hvis Jorder ere satte til Hartkorn.

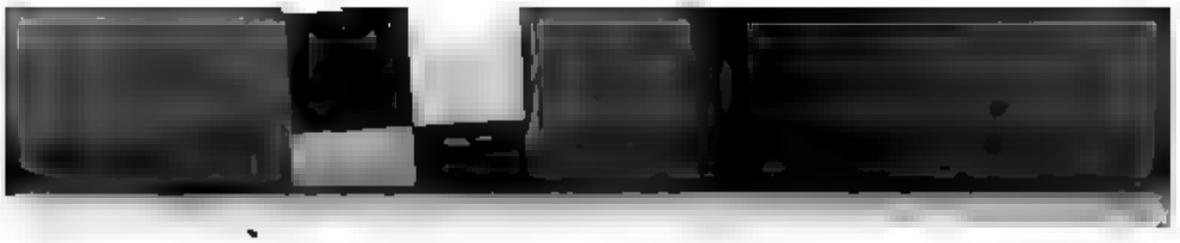

Femte Artikel.

For de i tredie Artikel fastsatte Afgifters skadesløse Betaling til sine rette Tider bliver N. Godses Eier bestandigen først prioriteret i Huset og alt dets Tilhørende fremfor alle andre Creditorer og Panthavere, af hvad Beskaffenhed deres Fordring eller Panteforskrivning endog maatte være, saa at de Bygninger, som nu ere, eller herefter opføres paa Lodden, og al dertil hørende Grund og Eiendom skal være og forblive N. Godses Eiere et bestandigt og uryggeligt Pant for ovenmeldte Afgifter; og skal heller ingen Leie eller anden Kontrakt i nogen Maade kunne være til Hinder i denne Panterettighed; hvorfor og dette Skjødebrev saasnart muligt og i det seneste inden 14 Dages Forløb, efterat det er udstedt, skal læses inden N. Herredstings-Ret, og i den for bemeldte Herred indrettede Panteprotokol indføres, til Underretning og Sikkerhed for alle Vedkommende. De Bygninger, som nu ere eller herefter blive opførte paa denne Eiendom, har Arvefæsteren ligeledes stedse at holde assurerede i den almindelige Brandforsikkringskasse for Bygninger paa Landet i Danmark.

Sjette Artikel.

Saasnart denne Eiendom ved Dødsfald, Salg eller andre Tilfælde overlades eller afhændes til en ny Eier, betales ved enhver saadan Forandring til N. Godses Eier en Recognition af 4 Tdr. Byg, der dog ikke erlægges in natura, men betales med Penge efter den ved Forfaldstiden sidst satte Capitelstaxt for Sjellands Stift; og bliver ingen anden Indfæstning eller Huusbondshold i berørte Tilfælde at erlægge, end ommeldte uforanderlige Kjendelse; hvorfor intet Skjøde eller Skiftebrev, hvorved denne Eiendom udlægges for Gjæld eller i Arv, ei heller nogen Exe-

cutionsforretning maa tinglyses eller protokolleres, forend samme af N. Godses Eier til Vitterlighed er paategnet, at Recognitionen rigtig er betalt med 4 Tdr. Byg paa ovennævnte Maade.

* * *

Disse ere de Friheder og Rettigheder, som denne Eiendoms nuværende og efterkommende Eiere, ved dette Arvefæste- og Skjødebrev, uden Forandring og uigjenkaldeligen ere meddeelte, ligesom de nuværende og tilkommende Eiere ubrødeligen have at efterkomme de her foreskrevne og indgaaede Conditioner, uden mindste Undtagelse, Ord til andet som foranført.

N. Gaard den 10de Decbr. 1837.

N. N.

Til Vitterlighed.
N. N. N. N.

Fuldmagt.

Naar Nogen overdrager en Anden at udføre Forretninger paa hans Vegne, er det Fuldmagt. Om den, der udfører Forretningerne, derfor skal have Betaling eller ikke, og om Forretningerne bestaae i legemligt Arbeide eller i Sjæls Arbeide, er noget Uvæsentligt. Vore Love og vor saavel conventionelle som juridiske Sprogbrug henregne mange Tilfælde til Fuldmagt, hvor Nogen, mod Betaling, udfører Forretninger i en Andens Navn. Ja der gives

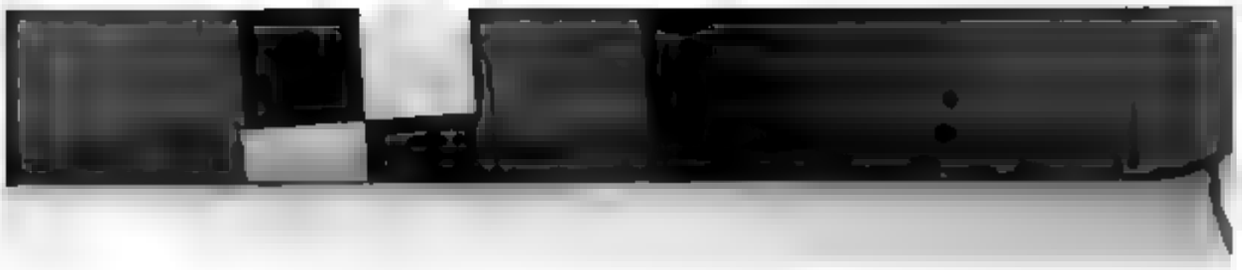

endog mange Næringsveie, som gaae ud paa saaledes at udføre en Andens Ærinder, f. Ex. Sagførernes, Mæglernes, Kommissionairers, Skipperes, og deres, som under Navn af Fuldmægtige staae i Embedsmænds, Godseieres og Handelsmænds Tjeneste. Ligeledes er det upaatvivlelig en Fuldmagt, naar En, paa en Andens Vegne, begjærer Varer paa Borg, eller forretter et andet saadant Ærinde, hvortil ingen særdeles Forstandskraft hører. Paa den anden Side er det ikke Fuldmagt, naar en Læge, det være sig mod eller uden Betaling, udøver sin Kunst paa Nogen, eller en Lærer underviser Nogen i en Videnskab eller Kunst, eller en Musiker giver en Koncert, og deslige. Det Væsentlige ved Fuldmagt er saaledes, at man handler paa en Andens Vegne, og som hans Repræsentant; paa de øvrige Omstændigheder kommer det ikke an, uagtet vore Theoretikere enten i den ene eller den anden af disse have søgt Fuldmagts Væsen*), hvilket har givet Anledning til ovenstaaende Bemærkninger.

De samme Grunde, som i Almindelighed anbefale skriftlige Kontrakters Forfattelse, tilraade og, at et skriftligt Dokument opsættes, naar En overdrager en Anden sine Forretningers Bestridelse. At det ofte endog er fornødent at forsyne en Fuldmagt med en offentlig Autoritets Attestation er vist oven S. 10 ff. Stundom kan

*) Slige Feiltagelser have deres Grund deels deri, at man har overført den romerske Rets Sprogbrug i vor Lovkyndighed, uden at betænke, at allene Lovene og det daglige Liv kunne afgjøre, hvad Betydning der skal forbindes med et saadant Ord som Fuldmagt, deels i den urigtige Forudsætning, at enhver Forening, der angaaer personligt Arbeide, enten maa kunne henføres under Begrebet om Fuldmagt, eller henregnes til Arbeidsleie. See forøvrigt Haandb. 6 B. S. 1—5.

Det og være fornødent at udstede flere Exemplarer af Fuldmagter, da Enhver, der skal handle med Fuldmægtigen, kan begjære et authentisk Exemplar af samme sig udleveret, for dermed at værne om sin Ret.

Naar Nogen giver en Anden Fuldmagt til at handle paa hans Vegne, men uden at den, med hvem der handles, derom bliver underrettet, er denne hverken berettiget eller forpligtet til at holde sig til Mandanten, men han er allene traadt i et Retsforhold til Fuldmægtigen, og denne igjen i et saadant Forhold til sin Mandant.*)

Naar Fuldmagten, i sin hele Strækning, bekjendtgjøres ham, erhverver han vel Rettigheder mod Mandanten, men allene forsaavidt det Foretagne stemmer med de i Fuldmagten givne Regler. Overskrider Fuldmægtigen disse, er hans Foretagende forsaavidt uforbindende, med mindre denne selv paatager sig Ansvar herfor, eller Mandanten bagefter erkjender sig derved at være forpligtet (ratihaberer det).**) Naar endelig Fuldmægtigen er forsynet deels med en aaben Fuldmagt, der indeholder hans Bemyndigelse til at handle paa Mandantens Vegne, deels en hemmelig Forskrift, som bestemmer de Forholdsregler, han i Forretningernes Udførelse har at følge, forbindes Mandanten ved alle de Foretagender, som ligge inden for Grændserne af hiin aabne Fuldmagt, om de end ere i Strid med den hemmelige Forskrift; hvorimod han, i dette Tilfælde, kan søge Skadesløsholdelse hos Fuldmægtigen. (Cfr. 1—9—13 og 3—19. R. L. 21—2). Den, der befuldmægtiger en Anden, bør naturligviis være mægtig og myndig til at disponere over den Gjenstand, der betroes

*) See Haandb. 6 B. S. 8—9.

**) See Haandb. 6 B. S. 28—31.

bogen.

Fuldmægtigen kan vel lade
ninger udføre ved en Anden, men
hvad den Substituerede foretager
det var foretaget af ham selv,
udtrykkelig indrømmer ham Substi
fælde han ordentligviis kun kan dr
vidtsom han ved den Substituerede
nogen kjendelig Feil.*)

Mandanten kan naturligvis
den Rettighed, han har erhvervet ti
ninger besørgede ved Fuldmægtigen.
ved en vilkaarlig Handling, betage d
lig eller stiltiende betingede Fordele.
danten altsaa sin Fuldmagt, bør han
larium var tilstaaet Fuldmægtigen f
des Besørgelse, betale ham dette f
blot udtrykkelig eller stiltiende tilstaa
Betaling for hans Umage, kan han
taling for det, han, inden Tilbage
Hænde, har forrettet.**)

det Fuldmægtigen meddeelte Dokument tilbagelevere, for at der ei skal gjøres Misbrug af samme. Fuldmægtigen maa upaatvivlelig være pligtig til saaledes at give Fuldmagten tilbage, i al Fald mod at han erholder et Dokument, som kan tjene ham til Legitimation for hvad han allerede gyldig har foretaget sig i Kraft af Fuldmagten. Ogsaa kunde en Paategning paa Fuldmagten om dennes Tilbagekaldelse tjene til at sikre saavel Mandanten, som Fuldmægtigen. Vil Fuldmægtigen ei, i Mindelighed, tilbagelevere Fuldmagten, maa han søges dertil. Dog kan man, hvis den blot gaaer ud paa at handle med visse bestemte Personer, ved formelig at kundgjøre disse dens Tilbagekaldelse, opnaae Sikkerhed. Men berettiger den ham til at handle med ubestemte Personer, er man, saalænge den ei er tilbageleveret, i Fare for Misbrug. Kundgjørelse til Tinge og i Aviserne ere kun ufuldkomne Betryggelsesmidler herimod; dog er det rigtigst, at man derved saa meget muligt søger at afværge Skade.*) For i vigtige Tilfælde at erholde Kundskab om, hvilke Forpligtelser Fuldmægtigen allerede har paadraget Mandanten, vil det ofte være nødvendigt for denne, efter meddeelt Bevilling, at udstede Proclama til samtlige sine Creditorer.

Om Fuldmægtigen eensidigen kan fraside sig Forretningerne, beroer paa de Omstændigheder, under hvilke han har paataget sig samme; thi, saafremt deraf kan udledes noget Løfte om at bringe dem til Ende, kan han naturligviis ei være befoiet til, uden sin Medkontrahents Minde, at handle mod denne sin Forpligtelse.**)

Det Ovenanførte viser, at det ikke, som forhen urigtig

*) See Haandb. 6 B. S. 55—57.

**) See Haandb. 6 B. S. 51—55.

derom have forenet sig. For d
mægtigen har gjort i Anledning
retninger, maa han i alle Tilfæll

Hvor Størrelsen af den ha
mende Belønning er aftalt, følges
tale, med mindre den maatte fr
naar en Sagfører betingede sig ul
gel af Aftale om Belønningens E
dog, efter det Foranførte, er klar
nyde en saadan, Mandanten beta
seende kræves af ham, hvis dette
Grændser, hvilket Domstolene, eller,
til at vurdere Arbeidet, uvillige og
ten udnævnte, Mænd have at paas

Om Fuldmægtigen i Tilfælde a
hæftighed, er befolet til i det han, f
Hænde for Mandanten, at nyde for
Tilgodehavende i Anledning af Fuld
udtrykkelig Lov hjemler det, tvivlsomt
have Hjemmel i Grundsætningerne for
det og har den største Billighed for

deraf bør de aflægge Regnskab, og oppebære Betaling, forsaavidt samme tilkom den Afdøde. Imidlertid maae Arvingerne dog være berettigede og pligtige til at fortsætte Forretningen indtil Principalens Ordre indløber, forsaavidt som den ei uden Skade kan henstaae. Naar Mandanten dør eller fallerer, bør Fuldmægtigen vel fortsætte de ham betroede Forretninger der ikke kunne taale Ophold; men ellers vil han i Almindelighed, efter at Dødsfaldet eller Fallitsementet er bleven ham bekjendt, ikke gyldig kunne foretage sig noget videre, uden at indhente Forholdsregler fra Arvingerne eller Creditorerne.

Fuldmagten, d. e. der Dokument, hvorved En bemyndiger en Anden til at forbinde ham ved visse Handlinger, skrives nu ordentligvis paa 42 Skillings Papir. Men oprettes der Kontrakt om Fuldmagten mellem Mandanten og Fuldmægtigen, maa det ene Exemplar af samme, hvis det tilkommes Fuldmægtigen Betaling, skrives paa stemplet Papir af første Klasse, efter Størrelsen af den Betaling det er betinget, enten for det hele Værkets Udførelse, eller for ét Aar, hvis aarvis Betaling skal erlægges, saaledes at hvis denne ei hvert Aar er lige stor, beregnes Papiret efter det Aar, hvori samme er høiest. Hvis Betalingens Størrelse ei nøie kan angives, tages der Hensyn til det rimelige Beløb. Saafremt Fuldmagten selv hjemler Fuldmægtigen Betaling, uden at der er oprettet særskilt Kontrakt om denne, bør hiin skrives paa det for Fuldmagtskontrakten bestemte stemplede Papir, forsaavidt Taxten for dette Papir overstiger 42 Skilling. Hvor ingen Betaling skal gives, bør Kontrakten mellem Mandant og Fuldmægtig og skrives paa 42 Skillings Papir. See herom Frdng. 3 Decbr. 1828 § 2, 5 litr. d, 16 og Pl. 5 Juni 1829.

magt tinglyse, bor man, ved de
den aflyse, skjondt man faaer
Side 237.

1. Formular til en Fuldma
tager sig at inddrive

Ved denne min Fuldmagt erk
berettiget til, paa mine Vegne at
312 Rbdlr. Sedler, siger tre Hund
daler Sedler og Tegn, som jeg, eft
har tilgode hos Hr. C... D..., i
ring for Modtagelsen skal være
min egen.

Kjobenhavn, den 15de Octbr. 18

2. En anden Formular, hvo
mægtigede gives Raadighed til
af Rettens Tvang

Hr. E... F... og ved Modtagelsen at qvittere derfor paa mine Vegne. Men skulde ikke Hr. E... F... findes villig til mindelig Afgjørelse, berettiges ligeledes Hr. C... D... paa mine Vegne til at inddrive denne Fordring ved Rettens Hjelp, hvoraf følger, at alle de deraf flydende Udgifter, saavidt de ikke falde paa Debitor, skadesløs erstattes ham igjen af mig.

Kjøbenhavn, den 15 October 1830.

A... B...

3. Fuldmagt til at akkordere med en Fallent.

Ved denne min Fuldmagt overdrager jeg, undertegnede A... B..., som Creditor i Hr. C... D...s Opbudsbo, Hr. E... F... fuld Ret og Myndighed til, i mit Navn og mit Sted, ved bemeldte Hr. C... D...s Fallissement at handle og akkordere, antage og forkaste Forslage, modtage Penge og qvittere derfor, saa fuldt som om jeg personlig var tilstæde og selv paatalte min Ret, hvorfor jeg altsaa forpligter mig til, skadesløs for ham, at bære alle de Udgifter og Omkostninger, han maatte have i Anledning af denne Commission og Overdragelse. Til Bekræftelse herom har jeg egenhændigen underskrevet og forseglet denne gyldige Fuldmagt for Hr. E... F...

Kjøbenhavn den 15de October 1838.

A... B...
(L. S.)

4. Fuldmagt til at kjøbe et Huus ved en Auction.

Herved befuldmægtiges Hr. A... B... til paa mine Vegne at gjøre Bud og lade sig tilslaae afgangne Klokke-

gen underſtrevet og forſeglet.
Kjøbenhavn, den 15 Octobe

5. Fuldmagt for

Da vi Underſtrevne have an
til at føre vort Skib Negotien, 1
ligger i Kjøbenhavn for at indtage
gods, beſtemt til Chriſtiania i N
herved bemeldte Skipper ved den
tage Retourfragt fra ſidſtmeldte S
liggende Stæder, eller, i Mangel
at lade Skibet befragte til hvilkenſ
der fordeelagtigt i Nord- eller Øſ
enhver Befragtningsaccord, der ſluti
ligeſaa gjældende, ſom om den v
med os ſelv. Til Bekræftelſe hero
gen underſtrevet og forſeglet denne
Kjøbenhavn, den 18 Aug. 1830

C...

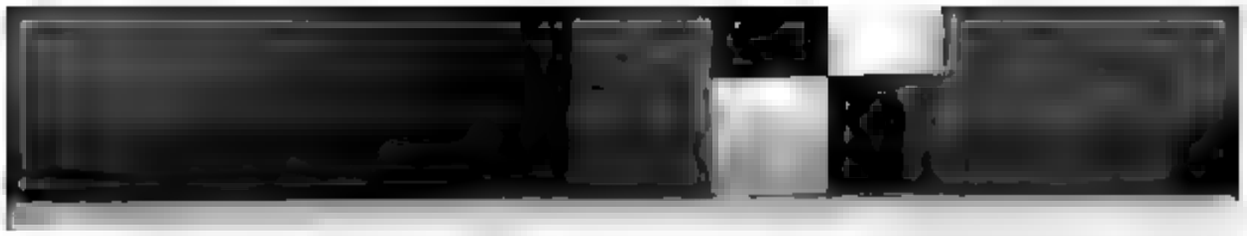

ført af Kapitain N. N., hvilket Foretagende staaer under Hans Bestyrelse, saa bemyndige vi herved Hr. N. N., hvis der hertil skulde være Lelighed, til at forhandle og optage Penge for vor fælleds Regning, hvorsomhelst det maatte være fornødent, enten paa Bodmeri paa bemeldte Skib og Ladning, eller ved Vexler paa os, paa de fordeelagtigste Vilkaar, som han kan betinge, og til isvrigt, forsaavidt denne Expedition betræffer, at foretage sig enhver Handling, som vi selv kunde foretaget; hvorhos vi herved forpligte os til, at honorere alle hans Foretagender i saa Henseende. Skulde Hr. N. N. dse paa Reisen, eller forend Expeditionen er tilendebragt, saa overdrage vi den ham ovenfor givne Fuldmagt til Hr. O., som er ombord paa Skibet, og til Skibets Kapitain, bemeldte Hr. N. N., eller i Tilfælde af hans Død, til den Høistkommanderende paa Skibet, hvilke i Forening skulle handle i Hr. N. Ns. Sted. Dersom Hr. O. skulde være død forinden Hr. N. N., og denne ved sin dødelige Afgang ikke skulde have udnævnt Nogen til som meldt at handle i Forening med Skibets Kapitain, skal denne være berettiget til, at tage en god og kyndig Mand til sig, og hvad de da enigen foretage sig paa Handelens Vegne, i Overeensstemmelse med denne Fuldmagt, skal stedse af os vorde antaget som gyldigt. Til Vitterlighed underskrive N. N. og N. N.

Datum ꝛc.

N. N. N. N.

Til Vitterlighed

N. N. N. N.

paatager sig at fuldfore et bestem
drager da ikke umiddelbart den P
sin Tid og sine Kræfter, men derim
der skal frembringes ved disse K
han da kan foranstalte frembragt s
kan, (ogsaa ved Andres Hjelp) na
den betingede Tid og i akkordmæ
kaldes det Arbeids-Leie, naar ma
delbart overlader en Anden sin Tid
gemligt Arbeides Forrettelse; men
bliver det enten Fuldmagt*), eller
noget eget Navn.

Naar En paatager sig at forre
Anden, som er af nogen Betydenhed,
kerhed i mange Tilfælde, at der opre
trakt, der saa nøie som muligt bestem
fenhed, Tiden da det skal være færdig
relse saavelsom Betalingstiden, hvem de
lier, samt andre gjensidige Pligter o
bestemmes ved enhver saadan Kontrakts
almindeligste herhen hørende Tilfælde,
trakt bruges, ere

raadeligst, at en Tegning over Bygningen saavelsom et Overslag over Bekostningerne, med tilfoiet Beskrivelse over Arbeidets Beskaffenhed, lægges til Grund for Kontrakten. Med Hensyn til Misligholdelse af Kontrakten fra dens Side, der paatager sig Værket, er det bedst at fastsætte en bestemt Skadeserstatning, f. Ex. en vis Sum for hver Dag Arbeidet opholdes over den fastsatte Tid*).

Ligeledes kan Arbeideren, under visse Omstændigheder, have Anledning til at fastsætte en bestemt Maalestok for den Skadesløsholdelse, der tilkommer ham, i Tilfælde af at Medkontrahenten, ved ei at levere de fornødne Materialier, eller i andre Maader, maatte lægge Hindringer i Veien for Arbeidets Fortsættelse og Fuldførelse. Ofte gior han og vel i at betinge sig Panteret i de ham leverede Materialier og det deraf forfærdigede Arbeide. Naar rørlige Ting forarbeides, synes det dog at flyde af Sagens Natur, at den, der har forrettet Arbeidet, ei, skjøndt Materialierne dertil ere ham leverede, behøver at give Arbeidet fra sig, førend han faaer den betingede Betaling, og at han saaledes ei har behov at akkordere sig nogen Panteret i det ham leverede Materiale.**) Imidlertid er Sagen dog, da ingen Lov bestemmer Reglen, maaskee ei ganske urvivlsom, hvorfor man, naar Gjenstanden er vigtig og man ei kan stole paa Bestillerens Vederhæftighed, gjør rettest i, ved en udtrykkelig Forening, at sikkre sig mod det Tab, som det vilde blive, naar man, i Tilfælde af at denne imidlertid skulde døe eller fallere, kunde tilpligtes at udlevere det forfærdigede Værk til hans Boe, imod der at nyde Beta-

*) Cfr. oven S. 32–33.

**) See Haandb. 6 B. S. 307.

negen Panterettighed, med mint
tinget sig samme og iovrigt iagtt
traktmæssig Panterettigheds Erh
Dette er i Almindelighed anvend
beider paa en Andens Jord, Byg
det, som maa regnes til urørlig
kunne Parterne og, naar de finde
betrygge sig mod hinanden. Det
digheder, ikke overflødigt at beste
forholdes, naar den, der har paat
døe inden dets Fuldbringelse, eller
maatte indtræde, som gjøre, at Art
Ende, som og, hvo der skal bære
medens det er under Arbeide, eller
vering, forgaaer ved ulykkelig Hænd
stundom være hensigtsmæssigt at gjø
tale angaaende Maaden, hvorpaa
den anvendte Tid, det forrettede
o. s. v.; thi ikke sjeldent vilde Loven
slige Forhold, ei være de meest tjenlig
ternes Ret eller afgjøre Sagen med fu

Med simple Tjenestefolk eller Andre, der skulle forrette legemligt Arbeide til Ens Fordeel, indgaaes sjeldent skriftlige Kontrakter. Skulde det nogensinde skee, er der, foruden det, som flyder af Kontrakters Natur i Almindelighed, Intet derved at bemærke, undtagen forsaavidt at man maa tage Hensyn til de om Tyendevæsnet udkomne Anordninger, hvoriblandt de vigtigste ere for Kjøbenhavn en Plakat af 3 Decbr. 1755, for Landet i Danmark en Forordning af 25 Marts 1791, under hvilket Datum der og betræffende Skiftetiderne er udkommen en Forordning for Kjøbenhavn og Danmarks øvrige Kjøbstæder*), endvidere Fdg. om Skudsmaalsbøger 5 Sept. 1832, for Landet i Norge Forordningen af 9 Aug. 1754**), hvortil Danske Lovs 3 B. 19 Kap., Norske Lovs 3 B. 21 Kap. bør lægges. Ellers bør nok Forordningen for Landet 25 Marts 1791 analogist anvendes i Kjøbstæderne, forsaavidt den bestemmer, hvad der i de øvrige ældre Anordninger maatte være ubestemt***).

Med dem, der træde ind i Ens Huusstand, for, mod Kost og Løn, at forrette Arbeider af det liberalere Slags, og hvorpaa Tyendelovgivningen ei ligefrem kan anvendes, er desmere udtrykkelig at bestemme, fordi specielle Love desangaaende ikke gives****). Blandt Andet gjør man vel i, naar man kontraherer med slige Personer, udtrykke-

*) Cfr. Politie-Plakat 27 Sept. 1791.

**) See om denne Gjenstand Hurtigkarls den danske og norske private Rets første Grunde, 1 D. 7 Cap. og Haandb. 2 B. S. 505. ff.

***) See Haandb. 5 B. S. 598—599.

****) Cfr. Haandb. 2 B. S. 509 og Jurid. Tidsskr. 1 B. S. 275—282.

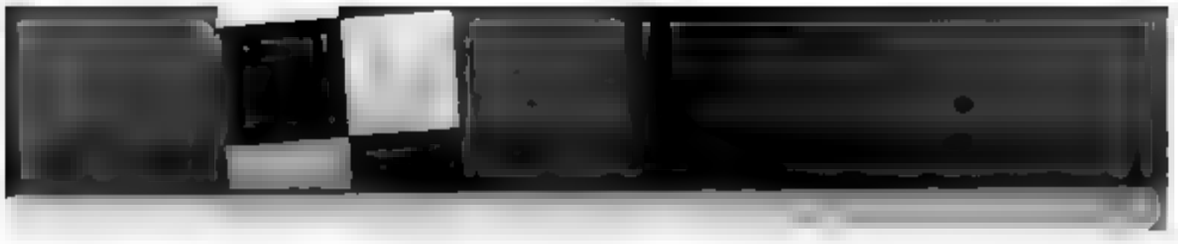

lig at bestemme Skifte- og Opsigelsestiderne, som ei umiddelbart ere lovbestemte. Ellers vil Gjenstandens Natur, Analogien af det oven om Værksleie Anbragte, samt de Regler, der ere foredragne i den foranstaaende almindelige Indledning, kunne veilede den, som vil oprette saadan Kontrakt.

Hvad i Særdeleshed Lærekontrakter angaaer, da bliver med Hensyn til Haandværkslaugene Fdg. 21 Marts 1800 §. 14, Pl. 5 Nov. 1830 §. 7 og Pl. 3 Nov. 1832 at bemærke. Angaaende Lærlingene i Handelslaugene indeholde og de om hvert af disse givne Artikler særlige Bestemmelser. Paa andre Lærekontrakter kunne, foruden de almindelige Retsregler, tildeels hine Anordningers Analogie anvendes. Saavel Fdg. 21 Marts 1800 § 16, der efter Pl. 3 Nov. 1832 og er anvendelig uden for Kjøbenhavn, som Anord. 23 April 1817 § 17, og Laugsartikler for Handelslauget i Aalborg 2 Jun. 1830 § 12, indeholde Regler for det Ansvar, som Mesteren eller Husbonden paadrager sig ved at forsømme Lærlingens Undervisning, hvilke Regler vistnok analogist maa anvendes naar den, der paatager sig Oplærelsen, ikke ligefrem hører under de nævnte Anordninger; cfr. iøvrigt C. Skr. 24 Dec. 1822. Om stemplet Papir til Lærekontrakter see Fdg. 3 Decbr. 1828 § 15 e.

At Lærekontrakter bør underskrives af Forældre eller Værge paa Lærlingens Vegne, naar denne er under 18 Aar, følger saavel af Sagens Natur som af de nysnævnte og flere Anordninger. Man pleier tillige at tage Kaution for Lærlingens Opførsel; men Kautionisten gjør vel i at indskrænke sit Ansvar til en bestemt Sum, da hans Fare ellers bliver alt for stor, og Mesteren eller Principalen vil, fra sin Side, kunne vogte sig for at der ei gives Lærlingen Leilighed til at paaføre ham større Skade. Og-

saa bør Kautionisten klausulere sin Forpligtelse saaledes, at der ingen Tvivl kan være om at den er uanvendelig, hvor Husbonden selv, ved bedre Tilsyn, kunde afværge Skaden.

Betreffende Kontrakter mellem Haandværksmestere og Svende, anmærkes blot ovenmeldte Frd. § 1, cfr. § 11, saa og Pl. 5 Nov. 1830.

Om den af Arbeidsleie og Tingsleie sammensatte Kontrakt, som finder Sted mellem Godseier og Fæster, er allerede handlet.

De Kontrakter, hvorved Nogen, mod Betaling, paatager sig personlige Forretninger, bør ordentligviis, efter Fdg. 3 Decbr. 1828 § 2, skrives paa stemplet Papir af første Klasse, i Forhold til den betingede Betalings Størrelse, hvilken Parterne, efter nysmeldte Fdgs § 16 litr. b., bør opgive efter Skjøn, hvor den ei umiddelbart, men blot med Hensyn til et visst Forhold, er opgivet i Kontrakten. Naar Betalingen skal erlægges i Forhold til visse Tidsdele, bliver Papiret at beregne efter eet Aars Beløb, eller, hvis samme ei er eens, efter den høieste Afgift i eet Aar.

1. Formular til en Kontrakt om Opførelsen af et Huus.

Vi Undertrevne, jeg Niels Stok, Tømmermester, og jeg Halvor Andersen, Brændevinsbrænder, have oprettet følgende Kontrakt med hinanden:

1) Jeg Niels Stok forpligter mig herved til paa min Medkontrahents Grund No. 500 i Studiestrædet, for ham at opføre et Forhuus paa fire Fag, tre Etager høit, med gebrokkent Tag, af Grundmuur til alle Sider, et Baghuus ligeledes af Grundmuur, med heelt Tag, fire Fag bredt, tre Etager høit, i hvis underste Etage et Brændevins-

... dupio forfattede og af min Medkont
Overslag, af hvilken Tegning og hvilk
af og har sit Exemplar.

2) Forbinder jeg mig til næstkom
lade begynde med Grundens Gravning,
brudt at fortsætte Arbeidet, saaledes at
fuldføres, ligesom jeg og forbinder mig
ningerne færdige til fire Uger førend n
October.

3) Anskaffer jeg Materialierne efter
som de efterhaanden behøves, og forbind
vende de angivne og beregnede Qvantit
imidlertid skulde blive dyrere, uden at for
akkorderede Sum.

4) Bærer jeg alle Bekostningerne
Udgifterne for alt Arbeide og alle Transp
Forhøielse i den akkorderede Sum.

5) Indestaaer jeg min Medkontrahen
rialierne skulle blive saa forsvarlige og Ar
at han ingen Føie skal have til at klage d
han imidlertid troe sig beføiet til Misforn
lig og pligtig til at underkaste mig [illegible]

taget, efter at begge Parter dertil ere kaldte med Aftensvarsel, kan strax, uden videre Varsel, beediges inden Retten, uden at noget Oversyn fra nogen Side kan begjæres; hvorimod de udmeldte Synsmænd, hvis de ei kunne blive enige, have, efter Overeenskomst, eller i al Fald efter Lodkastning, at tiltage en tredie Mand, som afgiver sin Betænkning over de stridige Punkter, og beediger samme.

6) For at overtyde sig om at jeg holder de af mig indgaaede Betingelser, skal det staae min Medkontrahent frit for, enten selv eller ved Andre, at have eller foranstalte saa meget Tilsyn med Arbeidet og Materialiernes Levering, som han finder nødvendigt.

7) Skulde der til den ommeldte Tid, nemlig fire Uger førend 1ste October, endnu mangle Noget, hvortil jeg, efter denne Kontrakt, i Overensstemmelse med Overslaget og Tegningen, har forbundet mig, da skal det staae min Medkontrahent frit for at foranstalte det efter Tegningen, Kontrakten og Overslaget fuldført ved Laugsmestere og Konstnere paa min Bekostning uden mindste Udgift i nogen Maade for ham, hvorhos jeg, forsaavidt han derved maatte hindres i fra den strax paafølgende Flyttedag at beboe eller udleie Bygningen, betaler ham i Skadesløsholdelse 500 Rbd. r. S., siger fem Hundrede Rigsbankdaler rede Sølv, ligesom det og staaer til Medkontrahenten, hvis han ikke skulde anse sig fuldkommen skadesløsholdt ved fornævnte Sums Betaling, da, i Stedet derfor, at fordre Erstatning efter Taration og andre Beviser for det ham paaførte Tabs Størrelse, uden at jeg dog fritages for at tilsvare den hele fornævnte Sum, om end disse Oplysninger ikke førte til en Erstatning af et saa stort Beløb.

8) Naar Hr. Tømmermester Stok har opfyldt denne Kontrakt i alle dens Dele, uden nogen videre Udgift fra

P... T... A... O...

2. Lærekontrakt mellem en Dreng.

Vi Underskrevne, jeg A... S
Staden, og jeg C... D..., Handsk
Staden, have oprettet følgende Kon

Jeg A... B... tilstaaer herved
meldte Hr. C... D..., at have tag
D..., nu 15 Aar gammel og konfirm
for at bruge ham i mine Kontairf
der ellers maatte forefalde, hvortil jeg
min Handel, og at give ham Leilighe
Handelsfagers Bestyrelse, og det derve
verie, samt søge, saavidt han selv vil
at danne ham til en duelig Handelsbetj
hvilken Pligts Opfyldelse jeg bliver ans
ningen af 23 April 1817 § 17) at hol
og Føde, saalænge han, som Dreng, fo
neste, og endelig efter tre Aars Tjenes

dera forsaavidt og ere mig tilhørende. Iøvrigt vil nærværende Kontrakt, hvis et Ulykkes-Tilfælde, der ganske ødelagde Bygningen medens den stod under Arbeide, skulde indtræffe, ikke videre end i den udi nærværende § bestemte Henseende vedblive at forpligte Parterne, men det vil komme an paa ny Overeenskomst, om en ny Bygning af mig, Stok, skal opføres i den ødelagtes Sted. Men naar Skaden kan istandsættes, bliver Kontrakten i alle Henseender ved Magt, undtagen at jeg, Stok, i dette Tilfælde nyder saa megen Forlængelse i den udi § 2 bestemte Tid, som ved et lovligt Skjøn, erhvervet paa den i § 5 fastsatte Maade, findes at være forholdsmæssig til den hele til Arbeidets Fuldførelse givne Tid.

10) Skulde Hr. Niels Stok dø inden ovenmeldte Arbeide er bragt til Ende, skal det strax ved en Synsforretning, som erhverves under de i § 5 angivne Betingelser, afgjøres hvad der, i Forhold til den i § 8 fastsatte Betaling, tilkommer hans Boe eller Arvinger for det forrettede Arbeide og de tillagte Materialier (hvortil i dette Tilfælde og de paa Grunden henbragte, skjøndt ei endnu forbrugte bør regnes), hvilken Sum jeg Halvor Andersen inden 4 Uger efter Forretningens Beedigelse udbetaler, hvorhos jeg forpligter mig til fra den saaledes bestemte Betalingstid at svare lovlige Renter, hvis jeg ei i Tide skulde erlægge Betalingen. Det i nærværende § Bestemte gjelder og med Hensyn til det Tilfælde, som forresten ikke er at befrygte, at Hr. Stok skulde fallere inden Arbeidets Fuldførelse.

Denne Kontrakt er underskrevet og forseglet af os begge i Vitterlighedsvidners Overværelse. Originalen beholder jeg Niels Stok, og en ligelydende af mtn Med-

kontrahent verificeret Copie, modtager jeg Halvor Andersen.

Kjøbenhavn, den 8 April 1896.

Niels Stok. (L. S.)

Halvor Andersen. (L. S.)

Til Vitterlighed
P... T... N... O...

2. Lærekontrakt mellem en Kjøbmand og en Dreng.

Vi Undertegnede, jeg A... B..., Kjøbmand her i Staden, og jeg C... D..., Handskemager ligeledes her i Staden, have oprettet følgende Kontrakt med hinanden:

Jeg A... B... tilstaaer herved efter Aftale med bemeldte Hr. C... D..., at have taget hans Søn August D..., nu 15 Aar gammel og konfirmeret, i min Tjeneste,

ham forlade hans Huus for at besørge mine egne Anliggender, heller ikke udeblive nogen Nat, med mindre det skulde være mig af ham udtrykkelig befalet eller tilladt, og overhovedet iagttage al mulig Redelighed og Troskab mod ham, see, hvor jeg kan, paa hans Bedste, og afvende, saavidt det staaer til mig, Alt, hvad der kunde blive ham til Skade, for hvilke Pligters Opfyldelse jeg har formaaet min Fader, Guldsmed L... D..., til at indestaae, saaledes at han er ansvarlig for al den Skade, jeg ved disses Forsømmelse maatte gjøre min Huusbonde, indtil den Sum 300 Rbdlr., skriver tre Hundrede Rigsbankdaler.

Denne Kontrakt underskrives og forsegles herved af os begge. Originalen beholder jeg A... B... og en ligelydende stadfæstet Copie meddeles mig C... D...

Kjøbenhavn, den 2 Januarii 1837.

A... B... C... D...
(L. S.) (L. S.)

Som Fader og Værge for C... D... samt som Kautionist for hans Troskab og gode Opførsel i hans Læretid under ovennævnte Vilkaar.

L... D...

4. Lærekontrakt for en Haandværksdreng, der ikke er konfirmeret.

Vi Underskrevne, jeg A... B..., Borger og Guldsmed, og jeg C... D..., ligeledes Borger og Hjulmand heri Staden, have oprettet følgende Kontrakt med hinanden:

Jeg A... B... erklærer ved denne Kontrakt at have taget Hjulmand C... D...s Søn, Jens Matthiesen D...,

jeg A... B..., og en ligelydende verificeret Kopie forbliver hos mig C... D...

Korsøer den 1 Oktbr. 1838.

A... B... C... D...
(L. S.) (L. S.)

Som Vitterlighedsvidner efter Begjæring.
N... K... L... R...

3. Lærekontrakt mellem en Kræmmer og hans Dreng.

Jeg underskrevne A... B..., Borger og Silke- og Klædekræmmer heri Staden, og jeg C... D..., en Søn af Guldsmed L... D..., nu atten Aar gammel, have sluttet følgende Kontrakt med hinanden:

Jeg A... B... antager herved bemeldte C... D... i min Tjeneste fra nedenstaaende Dato til samme Tid 1842, i hvilke fem Aar jeg forbinder mig til at ove og

ham forlade hans Huus for at besørge mine egne Anliggender, heller ikke udeblive nogen Nat, med mindre det skulde være mig af ham udtrykkelig befalet eller tilladt, og overhovedet iagttage al mulig Redelighed og Troskab mod ham, see, hvor jeg kan, paa hans Bedste, og afvende, saavidt det staaer til mig, Alt, hvad der kunde blive ham til Skade, for hvilke Pligters Opfyldelse jeg har formaaet min Fader, Guldsmed L... D..., til at indestaae, saaledes at han er ansvarlig for al den Skade, jeg ved dissés Forsømmelse maatte gjøre min Husbonde, indtil den Sum 300 Rbdlr., skriver tre Hundrede Rigsbankdaler.

Denne Kontrakt underskrives og forsegles herved af os begge. Originalen beholder jeg A... B... og en ligelydende stadfæstet Copie meddeles mig C... D...

Kjøbenhavn, den 2 Januarii 1837.

A... B... C... D...
(L. S.) (L. S.)

Som Fader og Værge for C... D... samt som Kautionist for hans Troskab og gode Opførsel i hans Læretid under ovennævnte Vilkaar.

L... D...

4. Lærekontrakt for en Haandværksdreng, der ikke er konfirmeret.

Vi Undertegnede, jeg A... B..., Borger og Guldsmed, og jeg C... D..., ligeledes Borger og Hjulmand heri Staden, have oprettet følgende Kontrakt med hinanden:

Jeg A... B... erklærer ved denne Kontrakt at have taget Hjulmand C... D...s Søn, Jens Matthiesen D...,

elleve Aar gammel, i Lære og Tjeneste, for paa følgende Vilkaar at oplære ham i Guldsmedeprofessionen, og, saavidt hans egen Flid, Remme og Anlæg tillade det, at danne en duelig og kyndig Guld- og Sølvarbeider af ham:

1) Jens Matthiesen tiltræder sin Lære undertegnede Dag, og udskrives som Svend efter 7 Aars Forløb, ved Nytaar 1844.

2) I bemeldte Læretid holder jeg ham med Føde, Huus, Klæder, Linned, Reenlighed og overhovedet med alle hans Fornødenheder, sørger for hans Kur og Pleie, om han skulde blive syg, beklæder ham ind- og udskreven, holder ham til Konfirmation, naar han har fyldt sit femtende Aar, giver ham en god og tarvelig Konfirmationsklædning, og forsyner ham, naar han gjøres til Svend, med en Svendeklædning og hvad der ellers er Skik og Brug.

3) Vaager jeg over, at ham ikke i sine Læreaar skeer nogen Overlast i mit Huus enten af Svendene eller af nogen af mine Folk, ligesaa at han ikke af dem bruges til andet Arbeide, end det, der vedkommer Professionen, og at der ikke paalægges ham andre Pligter end dem, han som min Læredreng er forbunden at opfylde, dog at han ikke maa vægre sig for at forrette de Byærinder, som Professionen gjør det fornødent for mig at bruge ham til. Ligeledes forpligter jeg mig til ellers i Alt og Alt at behandle ham forsvarligen, og saaledes som Anordningerne, i Særdeleshed Fdg. 21 Marts 1800, foreskrive.

Derimod tilstaaer jeg C... D..., paa foranførte Vilkaar, at have sat min Søn Jens Matthiesen D... i Guldsmedelære hos Hr. A... B..., ligesom jeg og med den Sum af 300 Rbdlr., siger tre Hundrede Rigsbankdaler, erklærer mig pligtig til at indestaae denne for den Skade, bemeldte min Søn, ved Utroskab eller Skjødesløshed,

maatte tilføie ham, dog at Hr. A... B... ei selv lader det mangle paa behørigt Opsyn.

Denne Kontrakt have vi begge, i Drengen Jens Matthiesens Nærværelse, og med hans Vidende og Villie oprettet, underskrevet og forseglet.

Kjøbenhavn, den 2den Januarii 1837.

A... B... C... D...
(L. S.) (L. S.)

5. Lærekontrakt mellem en Haandværksmand og en Dreng af den jødiske Troesbekjendelse.

Vi Undersknevne, jeg Søren Tempe, Borger og Kobbersmed her i Staden, og jeg Abraham Jakob, en Søn af Borger og Handelsmand Jakob Abraham ligesaa heri Staden, have med hinanden oprettet følgende Lærekontrakt:

Jeg Søren Tempe tager herved ovenmeldte Abraham Jakob i Lære hos mig, for i fem Aar, fra undertegnede Dato til Michelsdag Aar 1840, at underviise og oplære ham i Kobbersmedprofessionen, og, forsaavidt som hans Flid og Remme tillade det, at danne en duelig Kobbersmedsvend af ham, samt iøvrigt at bruge en saadan Omgang mod ham, som Lov og Billighed, og i Særdeleshed Laugsartiklerne og Fr. 21 Marts 1800, foreskrive.

Derimod forbinder jeg Abraham Jakob mig til at betale min Ind- og Udskrivning, holde mig-selv i ovenmeldte mine Læreaar med Kost, Logie, Klæder, Linned og Reenlighed, indstille mig og være nærværende til Arbeide i Værkstedet paa den sædvanlige Arbeidstid fra om Morgenen til om Aftenen, dog at det tillades mig hver Dag i Middagsstunden at gaae bort en Timestid for at holde Middag, ligesom og at udeblive paa alle de jødiske Hellig-,

Fest- og Høitidsdage, saavelsom paa de Dage, der i Følge Landslovene skulle holdes hellige, og endelig lover jeg at opføre mig tro, ærlig og flittig i min Lære, og efterkomme med Villighed Alt, hvad min Mester, til Haandteringens Fremme, maatte paalægge mig. I øvrigt indestaaer min Fader for Kontraktens Opfyldelse fra min Side, med en Sum af 400 Rbdlr., siger fire Hundrede Rigsbankdaler, hvilken Forpligtelse dog forudsætter, at Mesteren ei selv, ved slet Tilsyn, er Aarsag til den Skade, han maatte lide.

Denne Kontrakt have vi begge egenhændigen underskrevet og forseglet. Originalen beholder jeg Søren Tempe og en verificeret Kopie modtages af mig Abraham Jakob.

Kjøbenhavn, den 16 Oktober 1835.

Søren Tempe.	Abraham Jakob.
(L. S.	(L. S.)

Ligesom jeg, paa min Søns Vegne, aldeles samtykker i denne Kontrakts Indhold, saaledes forpligter jeg mig og til for dens Opfyldelse fra min Søns Side at indestaae paa ommeldte Vilkaar.

Jakob Abraham.

Kontrakter om Laan til Brug.

Naar man uden Vederlag overdrager en Anden Brugen af sin Ting, imod at denne til en bestemt Tid, eller naar paafordres*), tilbageleverer samme i ustadt Stand, kaldes

*) Cfr. Haandb. 1ste B. S. 462-463 hvor det vises, at det er mod Sprogbrugen og vore Loves Hensigt, naar

denne Kontrakt Laan til Brug. Laanetiden kan ogsaa middelbart være bestemt derved at Tingen er laant i et bestemt Øiemeed, til hvis Opnaaelse Laantageren da maa kunne beholde Tingen i den fornødne Tid. Forsaavidtsom det ikke udtrykkelig er aftalt, eller paa anden Maade er tydeligt, naar Tingen skal tilbageleveres, maa udentvivl Udlaaneren være berettiget til at kræve den tilbage, naar han finder for godt, da Laantageren ikke kan gjøre Paastand paa større Ret, end den Udlaaneren billigen har indrømmet ham. Det bemærkes iøvrigt, at undertiden en Anden end Eieren kan have en saadan Raadighed over en Ting, at han er berettiget til at udlaane den; navnlig maa en Leier, forsaavidt han er berettiget til Fremleie (cfr. oven S. 171-172) ogsaa kunne give Tingen til Laan*). Gjenstanden for den her omhandlede Kontrakt er vel i Almindelighed rørlige Ting, men Loven indeholder dog selv Exempler paa Laan, brugt om urørlige Ting. See D. L. 2—22—23 og D. L. 3—13—1. Iøvrigt følger det af denne Kontrakts Beskaffenhed, at Gjenstanden bør være en Ting, som kan bruges til sin Bestemmelse, uden derved umiddelbart at forbruges (en ufortærlig Ting), siden ellers Brugsretten ikke hensigtsmæssigen kan skilles fra Eiendomsretten. Hvis det hændte sig, at Nogen indgik hiin Kontrakt om Ting af det modsatte Slags (saasom om Penge, som man blot vilde anvende til Foreviisning ved en Kassevisitation), maatte dog Udlaaneren taale, at Tingene, i

vore Lovkyndige, i Anledning af den romerske Rets Forskjel mellem commodatum og precarium, udelukke det Tilfælde, hvor Eieren, efter eget Behag, kan kræve Tingen tilbage, fra Laan til Brug.

*) Jvfr. Haandbogen 5 B. S. 397.

Forhold til tredie Mand, bleve betragtede som givne i Laan til Eie.

Dersom der oprettes skriftlig Kontrakt om Laanet, kan denne skrives paa ustemplet Papir, hvilket og gielder om det Bevilis, der af Laantageren maatte meddeles for de Ting, der ere laante til Brug. See Fdg. 3 Decbr. 1828 § 42 I No. 5.

Laantageren er ikke allene ansvarlig for al den Skade, den laante Ting, formedelst hans Svig eller Skjødesløshed, maatte tage, men han er og, i Følge 5—8—1, pligtig at erstatte den Skade, som maatte have sin Oprindelse af en blot Hændelse. Dog indeholder Artikel 2 og 8 derfra nogle Undtagelser; og det antages derhos i Almindelighed, at Reglen ei finder Anvendelse, naar Ulykkestilfældet er af den Natur, at det og vilde have rammet Tingen, hvis den var blevet i Eierens Værge. Denne Indskrænkning har meget for sig; thi Lovgiveren kan, med 5—8—1, ei have havt anden Hensigt, end at holde Udlaaneren skadesløs, men hvis han i foranførte Tilfælde fik Erstatning, blev det en positiv Vinding for ham. Imidlertid findes der i Lovens Bestemmelser selv ingen Grund for en saadan Undtagelse; og dersom Tingen er af Vigtighed, og man ei tør stole paa Udlaanerens billige Tænkemaade, gjør man bedst i udtrykkelig at betinge sig Fritagelse i de omhandlede Tilfælde. Saafremt det Uheld, der rammer Tingen, hidrører fra en Feil ved samme, hvoraf den allerede førend Laanet leed, er det udentvivl aldeles klart at Laantageren ikke, fordi Følgen af hiin Feil først viste sig under hans Besiddelse, skal bære Tabet. Den Forringelse, som nødvendigvis flyder af den Laantageren tilstaaede Brug, er ivrigt, som man let seer, uden for det Ansvar, der paaligger denne. — Det er ovenfor bemærket, at ogsaa

[redacted]rørlige Ting kunne være Gjenstand for Laan til Brug; [redacted]men i saadanne Tilfælde kan 5—8—1, der saavelsom de øvrige Bestemmelser i Capitlet allene synes at have Hensyn til rørlige Ting, neppe anvendes. Ogsaa vil den Skade, der af Hændelse rammer den urørlige Ting, i Almindelighed være af den Beskaffenhed, at det er aabenbart, at den ligefuldt vilde have indtruffet, om endog Laanet ikke havde fundet Sted.

Fremlaan maa ordentligvis, saafremt ei det Modsatte er aftalt, ansees utilladeligt, og virke den Laantageren ellers tilkommende Brugsrets Fortabelse. Dog kan ikke enhver underordnet Medbenyttelse, som Laantageren indrømmer Andre, medens han vedbliver at have den laante Ting i sit Værge, henregnes til Fremlaan. Saaledes maa udentvivl den, hvem en Bopæl er overladt til Benyttelse, for en Tid kunne tilstæde Andre Ophold hos sig o. s. v. *).

Om Laanekontrakter kunne give den Rettighed, som D. L. 5—8—13, hvorom der er talt oven S. 174—175, hjemler Leietageren, er tvivlsomt, thi, skjøndt Kapitlet baade handler om Laan og om Leie, er der dog i bemeldte Artikel kun Tale om denne sidste Kontrakt, og det er i sig ikke unaturligt, at Lovgiveren har sørget mere for Leietageren, der giver Vederlag, end for Laantageren, som intet Vederlag har at svare, og altsaa ingen positiv Skade lider, dersom Udlaaneren end er uvederheftig til at erstatte ham den Brugsret, som, ved Tingens Salg til tredie Mand, maatte tabes. Dog er det, efter Lovens Grundsætninger og Sagens Natur, afgjort, at der ved et tinglyst Dokument kan stiftes en mod enhver tredie Mand fuldkommen gjeldende Brugsret i en fast Eiendom, skjøndt denne tilstaaes uden Vederlag.

*) See herom Haandb. 5 B. S. 402—403.

Forhold til tredie Mand, blive bet[illegible]uden for den gi[illegible]
Laan til Eie. [illegible]ame som oven S. 17

Dersom der oprettes skrif[illegible]remsatte Bemærkning e[illegible]
kan denne skrives paa usten[illegible]
om det Bevilis, der af [illegible] i vigtige Tilfælde, at be-
de Ting, der ere lao[illegible] at man kan have en sikker
1828 § 42 i No[illegible] det maatte blive forvanskет, og
[illegible] Erstatning derfor*).

Laantageren [illegible]
laante Ting[illegible], at umyndige og mindreaarige Per-
maatte [illegible] gen Haand have modtaget et Laan til
erstatte [illegible] Fejl ere pligtige til at fore samme tilbage,
lot [illegible] den Skade, de, med Forsæt, eller af Skjodes-
Ur [illegible] Tingen, men neppe den, der har sin Grund
[illegible] Hændelse. Var Laantageren under 15 Aar,
[illegible] han endog efter L. 1—24—9 være fri for at er-
[illegible] den ved Uagtsomhed tilfoiede Skade**).

Formular til et Bevilis for laant Løsøre.

Jeg underskrevne A... B... tilstaaer ved dette mit [illegible]
Bevilis af Velædle Hr. C... D... at have bekommet efter-

*) Hvad der i den forrige Udgave S. 308 blev anmærket om at Værdien dog burde bestemmes i en saadan Form, at den kun skulde tjene til veiledende Oplysning til at udfinde Erstatningen, men ei være en umiddelbar Norm, som ogsaa under aldeles forandrede Prisforhold skulde ufravigeligen følges, er, under de nuværende fastere Forhold, ikke af nogen Betydenhed med Hensyn til Forpligtelser, der indgaaes paa saa kort Tid som Laan til Brug. Anderledes var det i 1817, og anderledes er det endnu, hvor Ting skulle tilbagegives efter en lang Række af Aar, saasom den Besætning og det Inventarium, der modtages med en Forpagtning. See oven S. 132—133.

**) See Haandb. 2 B. S. 423—424. Cfr. oven S. 19—20.

Ting til Laans: ſex Birketræes Stole og en [illegible]a med Heſtehaars Betræk, tvende Speile i [illegible]de Rammer, tre Alen lange, med tilhørende [illegible]ebord og tvende Mahogni Spilleborde, hvilke [illegible] uden noget Vederlag af blot Venſkab ere mig [illegible], jeg om ſex Maaneder fra Dato lover at tilbageleevere i ſamme forſvarlige Stand, ſom jeg har modtaget dem i. Ekulde imidlertid Noget deraf i mit Værge forkommes eller komme til ſaadan Skade, at det ikke kunde ſættes i ſelvſamme Stand, ſom det har været ved Modtagelſen, ſaa haver jeg at betale for hver Stoel 4 Rbd., for Sophaen 30 Rbd., for hvert af Speilene ligeledes 30 Rbd., for hvert af Speilbordene 5 Rbd., for Bakkebordet 4 Rbd., og for hvert af Spillebordene 12 Rbd. Sedler. Dog ſvarer jeg ikke til den ulykkelige Hændelſe, ſom maatte ramme Tingene i min Bolig, ſaafremt ſamme er af den Natur, at den og vilde have indtruffet, hvis de vare blevne i Eierens Værge.

Kjøbenhavn, den 11te Auguſt 1836.

A... B... C... D...

Forvaringskontrakter.

Skjøndt man ikke let, uden for Nødstilfælde, overleverer ſit Gods i Forvaring til andre Perſoner end ſaadanne, ſom man har ſær Tillid til, og Lovens 5—8—4, ſaavelſom Brandanordningerne, have ſøgt, ved ſtrenge Straffe, at afſtrække Modtageren (Depoſitarius) fra uredeligt Forhold, er det dog, for et muligt Dødsfalds eller Fallisſe-

Endelig bemærkes, at umyndige og m
soner, der paa egen Haand have modta
Brug, uden Tvivl ere pligtige til at fore
eller erstatte den Skade, de, med Forsæt, el
løshed, tilfoie Tingen, men neppe den, der
i en blot Hændelse. Var Laantageren u
maatte han endog efter L. 1—24—9 være
statte den ved Uagtsomhed tilfoiede Skade**.

Formular til et Beviis for laant

Jeg underskrevne A... B... tilstaaer t
Beviis af Velædle Hr. C... D... at have bel

*) Hvad der i den forrige Udgave S. 308 b
om at Værdien dog burde bestemmes i en s
at den kun skulde tjene til veiledende Opl
udfinde Erstatningen, men ei være en umid
som ogsaa under aldeles forandrede Prisf
ufravigeligen følges, er, under de nuvæ
Forhold, ikke af nogen Betydenhed med He
pligtelser, der indgaaes paa saa kort Tid s
Brug. Anderledes var det i 1817, og d
det endnu, hvor Ting skulle tilbagegives e
Række af Aar, saaso[illegible]

staaende Ting til Laans: sex Birketræes Stole og en dito Sopha med Hestehaars Betræk, tvende Speile i hvide laquerede Rammer, tre Alen lange, med tilhørende Borde, et Bakkebord og tvende Mahogni Spillebord, hvilke Ting, som uden noget Vederlag af blot Venskab ere mig laante, jeg om sex Maaneder fra Dato lover at tilbagelevere i samme forsvarlige Stand, som jeg har modtaget dem i. Skulde imidlertid Noget deraf i mit Værge forkommes eller komme til saadan Skade, at det ikke kunde sættes i selvsamme Stand, som det har været ved Modtagelsen, saa haver jeg at betale for hver Stoel 4 Rbd., for Sophaen 30 Rbd., for hvert af Speilene ligeledes 30 Rbd., for hvert af Speilbordene 5 Rbd., for Bakkebordet 4 Rbd., og for hvert af Spillebordene 12 Rbd. Sedler. Dog svarer jeg ikke til den ulykkelige Hændelse, som maatte ramme Tingene i min Bolig, saafremt samme er af den Natur, at den og vilde have indtruffet, hvis de vare blevne i Eierens Værge.

Kjøbenhavn, den 11te August 1836.

A... B... C... D...

Forvaringskontrakter.

Skjøndt man ikke let, uden for Nødstilfælde, overleverer sit Gods i Forvaring til andre Personer end saadanne, som man har sær Tillid til, og Lovens 5—8—4, saavelsom Brandanordningerne, have søgt, ved strenge Straffe, at afskrække Modtageren (Depositarius) fra uredeligt Forhold, er det dog, for et muligt Dødsfalds eller Fallisse-

... Penge. I andet F
Tilfælde af Fallissement, lade sig noie med
til Betaling som andre Kreditorer, hvorimod
Forsigtighed iagttages, maa kunne udtage de
som sin Eiendom. Ligeledes maa det Bevii
for uforseglede Penge, skrives paa samme sten
Gjeldsbreve, (see neden); hvorimod det, naa
i Bevaring under Forsegling, saavelsom og
Varer deponeres, er tilladt at skrive Beviset
Papir, naar kun ikke Depositarius erholder
Opbevaringen af de deponerede Ting. Men
Sidste er Tilfældet, bliver den skriftlige Kontra
blive oprettet, eller det særskilte Beviis, som
maatte udstæde, at skrive paa stemplet Papir a
efter de for Leiekontrakter S. 169 anførte Bes
Fd. 3 Decbr. 1828 § 42. I. Nr. 4*).

Depositarius bør vise samme Agtpaag
Hensyn til Opbevaringen af den deponerede T
pleier at vise med Hensyn til sine egne Ting,
Fald erstatte den Skade, der maatte indtræffe
32). At Umyndige i Almindelighed kunne for
at indgaae Forvarin...

20. Dog bør nok herfra undtages Depoſita af Penge, idetmindſte naar disſe ikke ved Forſegling eller paa anden Maade ere ſaaledes individualiſerede, at de kunne ſkjelnes fra andre*).

Depoſitarius har ei Lov til at bruge den ham betroede Ting, med mindre det enten udtrykkelig eller ſtiltiende er ham tilladt, hvilket Sidſte maa antages, naar Tingens Brug er aldeles uſkadelig for Eieren.

Det er uden Tvivl en urigtig Mening, at Kontrakten, ved en ſaadan Tilladelſe, ſkulde forandre ſin Natur ſom Forvaringskontrakt, og gaae over til Laan eller Leie. Saalænge Diemedet, hvorfor man ſættes i Beſiddelſe af en Andens Ting, ligger i dennes Intereſſe for at faae Tingen gjemt, bliver det, efter den almindelige Sprogbrug, en Forvaringskontrakt, ſkjøndt hiin tillige, medens han har Tingen i Forvaring, faaer Ret til at bruge den. Derſom imidlertid i det givne Tilfælde Beſidderens Brugsret maa anſees ſom Hovedſagen, maa Forholdet nærmeſt betragtes ſom Laan til Brug, og 5—8—1 kommer da til at afgive Reglen for Beſidderens Anſvar. Ogſaa turde vel efter Omſtændighederne de Regler om Anſvaret for en leiet Ting, der ere anførte oven S. 173—174 være anvendelige, hvor Tingen vel i Eierens Intereſſe var overdragen i en Andens Beſiddelſe, men den Brugsret, der var indrømmet denne, dog ei kunde anſees ſom en underordnet Beſtanddeel i Kontraktsforholdet.

Formular til et Beviis for betroet Gods.

Jeg underſkrevne A... B... tilſtaaer herved at have modtaget fire Guldurhe, to Sølvuhre, tolv Sølvſpiſeſkeer,

*) See Haandb. 2 B. S. 425—426.

modtaget den, under Segl. Skulde han ove
sit Sted Modtagelsen deraf, er jeg, naar le
mig foreviſes og Beviſet mig tilbageleveres,
til at udlevere dette Gods, ſom om det blev
af ham ſelv; men i andet Fald beholder jeg i
perſonlig æfter det.

Kjøbenhavn, den 11te Decbr. 1836.

A.

C

Fledføringskontrakter.

I Følge Lovens 5—1—9 (cfr. 12) kan en E
lade alle ſine nærværende og tilkommende Eie
anden, imod at denne betaler al hans Gjeld, f
med alle Livets Fornødenheder, og, efter hans
ham en anſtændig Begravelſe. Den, ſom ſaale
ſin Formue, kaldes, efter vore [illegible]

tage imod ham, naar de ville give saa gode Vilkaar som en Anden. Naar flere lige nære Arvinger ere villige til at indlade sig heri, kan man ei give den ældre Fortrin, men det maa uden Tvivl staae enhver af dem frit for at tage Deel i Kontrakten, ved at udrede et passende Bidrag til Fledforingens Fornødenheder, og derimod nyde Anpart i hvad som overdrages. For hiin Lovbydelse vil imidlertid den, som ikke har Livsarvinger, let kunne erholde Dispensation. Den, som er gift, kan, efter 5—1—10, ei, uden Hustruens Samtykke indgaae en saadan Kontrakt. Derimod kan det neppe nægtes en Mand, fordi han har Livsarvinger, at betrygge sig sin Underholdning ved fornævnte Middel; deels indeholder Loven ingen Indskrænkning i saa Henseende; deels var det i sig selv unaturligt, om Livsarvingernes Ret til Ens Efterladenskaber skulde foretrækkes Eierens egen Ret til, ved Hjelp af sin Formue, at skaffe sig nødtørftig Underholdning, og, naar Arvingerne ville give ham den, ere de jo de nærmeste. Fremdeles ere, efter Loven, Udarvingerne ligesaa berettigede til det Halve af den Afdødes Efterladenskaber, som Livsarvingerne til det Hele, saa at egentlig Ingen maatte fledføre sig, saafremt Reglerne i 5—4 her kunde komme i Betragtning. Endelig skulde, efter vore ældre Love om Fattigvæsnet, Enhver, som nyder Understyttelse af Fattigvæsnet, endog den, der har Livsarvinger, efterlade alle sine Midler til samme*). Dette gjelder og endnu i begge Riger, efter 2—19—13 og Fr. 5 Dec. 1749, om dem, der gaae ind i et Hospital. Dog forstaaer det sig at den, der har eller kan vente at faae uopdragne Børn, ei kan fledføre sig paa anden Maade end at den, han fledfører sig til, og besørger Børnenes Under-

*) See om disse Love, samt de senere Indskrænkninger, Haandb. 1 B. S. 571 og 5. B. S. 602.

Tarten bliver, i Følge Frd. 3 Dec. 1828 § 2
efter hvad Fledføringens Ophold, Føde, Klæ
Fornødenheder, ifølge Contrahenternes Skjøn
kan udgjøre; til dette Beløb, 5 Gange taget,
lægge saa meget, som Fledføringens Begravelse
kunne anslaaes til, samt hvad Gjeld der for
maatte være at betale eller overtage. Det
komne Beløb bliver Værdien, hvorefter det sker
bør beregnes. Kontrakten bør, i alle Tilfælde
efter Lovens Bud i 5—1—9. Ellers er den, t
taget Fledføringen, udsat for at maatte betale
han, efter Kontrakten, maatte gjøre. For at F
faste Eiendomme med Sikkerhed kunne fuldstænd
under dens Raadighed, til hvem han fledfører sig
trakten ogsaa søges antegnet paa Panteregistret
Eiendomme, ligesom det og, hvis Eiendommen
for den Paagjeldendes personlige Værneting,
nødvendigt at enten selve Kontrakten eller i al
ligt Skjøde læses ved den Jurisdiction, hvori
dommen ligger. Fledføringens faste Eiendomme
specielt nævnes i Kontrakten, for at denne

Sikkerhed for den, der modtager Fledføringen, kunde det, efter Omstændighederne, være forundent, at foranstalte Proklama udstædt til dennes Kreditorer, men ordentligvis vil dette dog, paa Grund af de snævre Forhold, hvori den, der fledfører sig, har levet, være en overflødig og for bekostelig Formalitet. At lade ham selv opgive sin Gjeld kan ei have til Følge, at den uopgivne Gjeld blev Medkontrahenten uvedkommende; thi tredie Mand kunde ei tabe sin Ret ved hans Svig eller Uefterrettelighed; men det kunde vel blive Grund til at paastaae Kontrakten ophævet, naar Fledføringen havde været uoprigtig i at angive sin Gjeld.

Skjøndt det er ugjørligt, at Kontrakten saa noie kan bestemme Beskaffenheden af den Underholdning, Pleie, Klædning o. s. v., Fledføringen skal nyde, at al Tvist derved kan undgaaes, er det dog raadeligst at fastsætte en almindelig Regel derfor, og det saa meget mere, som Medkontrahentens Rettigheder og Pligter maae antages ogsaa at gaae over paa Arvingerne. I ubestemte Tilfælde kan man vel ikke ubetinget antage med nogle Jurister, at Fledføringen skal nyde samme Underholdning som den Mand, han fledfører sig til, selv nyder; thi, hvis Fledføringen hørte til en langt ringere Stand, kunde der, efter Omstændighederne, være Formodning for, at han blot skulde nyde Underholdning som Mandens Tjenestefolk. Den Begravelse, der skyldes Fledføringen, maa, efter 5—1—12, være svarende til hans Stand.

Nogle mene, at Fledføringskontrakten kan hæves ved dens Død, man fledfører sig til, saaledes at Fledføringen da har Valget, om han vil fortsætte Kontrakten med Arvingerne, eller, mod at give Vederlag for det, han haver nydt, træde ud. Man grunder denne Mening paa den

... og nantageligt, at en saad
finde Sted, at de ei omvendt havde Re
Kontrakten fortsat, men at Fledforingen
som, efter de indtrufne Omstændigheder, v
agtigt for ham, og meest byrdefuldt for
gaae og andre analoge Retsforhold over
f. Ex. det, som finder Sted mellem Huusb
stefolk, Jorddrot og Bonde. Endelig har
det til Pligt for den, som vil fledføre sig,
sine nærmeste Arvinger, uden Hensyn til
Sindelag mod disse. Med alt det, er d
Kontrakten udtrykkelig at bestemme, hvorledes
førte Tilfælde, skal forholdes.

Hvis den, man har fledført sig til, e
eller ikke vil opfylde Kontrakten, er, i Føl
Fledføringen berettiget til at fordre sit Ind
og iøvrigt løses fra Kontrakten, uden at h
pligtig at erstatte den alt oppebaarne Under
sidstnævnte Tilfælde maatte han naturligvis
føiet til, hvis han ei fandt sig tjent med Ko
hævelse, at sagsøge Medkontrahenten til Go
den Underholdning, han indtil ...

Formular.

Da jeg Underſtrevne N. N., formedelſt Alderens Tiltagelſe, finder mig i ſaa ſkrøbelige Omſtændigheder, at jeg ikke har Kræfter til ſelv at kunne beſtyre mine Affairer, og jeg hos N. N. har fundet ſaa oprigtigt Venſkab, retſindig en Tænkemaade og gode Egenſkaber, at jeg, paa min Alderdom, ſikkert kan betroe mig til hans Forſorg; ſaa har jeg fundet for godt, med bemeldte N. N., i Medhold af Lovens 5—1—9, at indgaae og ſlutte denne Fledforingskontrakt.

Jeg N. N. overdrager og afſtaaer Alt, hvad jeg er eiende og eiendes vorder, til fornævnte N. N., mit Eiendomshuus i N. N. derunder indbefattet, hvorimod bemeldte N. N. ſkal være pligtig, min Livstid, at drage al mulig og tilborlig Omſorg for mit anſtændige Ophold med Spiſe og Drikke (ſaa godt ſom han nyder det ſelv), Klæder, Værelſer, Lys, Varme og Opvartning, ſamt Alt hvad jeg til min Bequemmelighed maatte behøve. Ligeledes ſkal han være anſvarlig til min Gjeld, hvorpaa jeg har overleveret ham Specification, og efter min dødelige Afgang beſørge og bekoſte min anſtændige Begravelſe. Derimod forpligter jeg Underſkrevne N. N. mig til at holde og efterkomme i Eet og Alt ovenmeldte mig efter denne Kontrakt paaliggende Pligter. Med Henſyn til det Tilfælde, at jeg maatte afgaae ved Døden førend N. N., er det mellem os vedtaget, at han vedbliver at være til Huuſe, og nyde den oven betingede Underholdning m. v. hos min Enke mod Godtgjørelſe af Arvingerne, ſom beſtemmes ved mindelig Overeenskomſt eller ved uvillige Mænds Skjøn, men, hvis jeg N. N. ingen Enke efterlader mig, eller hun ſiden dør, have Arvingerne, paa fælleds Bekoſtning, at ſørge for at

89 Rbd., og for N. Ns. Begravelse 35 [illegible]
Bekræftelse under vore Hænder og Sig[illegible]
Mænds Underskrift til Vitterlighed.
Den 20de Febr. 1839.

N. N.
(L. S.)

Til Vitterlighed.
N. N. N. N.

Undertægtskontrakter.

Det er temmelig sædvanligt, at en Bonde, s[illegible]
delst Alder eller Svaghed, ei kan bestyre sin [illegible]
anden fast Eiendom, afstaaer den til en Anden
nyde i Vederlag, enten allene, eller, foruden en
et bestemt Qvantum Varer af Gaardens Produ[illegible]
aarlig til visse bestemte Tider blive at [illegible]

vidse særdeles Regler, som skulle iagttages ved slige Kontrakters Stiftelse; men, paa andre Steder, blive allene Lovens almindelige Regler for Kontrakter at iagttage. Det indsees ellers let, at en saadan Kontrakt er væsentlig forskiellig fra en Fledføringskontrakt, da man hverken afstaaer sin hele nærværende og tilkommende Formue, eller erhverver Sikkerhed for alle Ens Fornødenheder, men kun overdrager en vis Gjenstand, og faaer derfor i Vederlag en Livrente, som præsteres i Varer. En Fæster kan, da han ei, uden Huusbondens Samtykke, kan sætte en Anden i sit Sted, ei heller oprette nogen Aftægtskontrakt, med mindre Jorddrotten tillader det.

En Aftægtskontrakt skrives paa stemplet Papir af første Klasse, saaledes at Foderaadets aarlige Værdie (i hvilken Henseende den for Kontraktens Oprettelse sidst

satte Capitelstaxt, forsaavidt Aftægten bestaaer i Naturalpræstationer, paa hvilke en saadan sættes, og ellers de til den Tid gangbare Priser i Egnen, lægges til Grund), 5 Gange taget, gjøres til Maalestok for Papirets Taxt, og at Værdien af de Præstationer, der for engang bør tilsvares, til Ex. Værelsers Indretning, Begravelses-Omkostninger o. s. v., bliver efter Egnens Priser med enkelt Beløb at tilføie de aarlige Præstationers paa ovenmeldte Maade beregnede Capitalværdie. Men Parterne kunne og undgaae at oprette særskilt Aftægtskontrakt, naar de, istedet herfor, ville, ved Brugen af stemplet Papir til Kjøbekontrakt og Skjøde, bringe Aftægtens efter foranførte Regler bestemte Capitalværdie i Beregning tilligemed den øvrige Kjøbesum, hvilket derimod ikke behøves, naar der er oprettet særskilt Aftægtskontrakt; men da bør denne forevises i Retten ved Skjødets og Kjøbekontraktens Læsning, og af Rettens Betjente forsynes med Paategning om, at den er dem forevist og

befundet skrevet paa det rette stemplede Papir. Iøvrigt bør Parterne i ethvert Dokument, hvorved Aftægt eller Undentag betinges, enten i Dokumentet selv, eller i en særskilt Paategning, gjøre behørig Forklaring, hvoraf saavel det aarlige Beløb i Rbp. Sølv som Capitalværdien, beregnet efter ovennævnte Regler, kan sees. See herom Forordningen 3 December 1828 § 21. Det foranførte gjelder imidlertid kun om den Aftægt, der betinges ved en Eiendoms Afhændelse; men, naar et Fæste, med Jordbrottens Samtykke, afstaaes mod Undentag eller Aftægt, maa den Kontrakt, som derom oprettes, skrives paa det for Fæstebreve anordnede Papir, hvorhos dog naturligvis et særskilt Fæstebrev maa udstædes. See den nysnævnte Fdgs. § 6 No. 5. For den Aftægt, der betinges ved en Eiendoms Afstaaelse, gives der sædvanligvis Pant i Eiendommen næst efter de forud i samme prioriterede Fordringer. Med Hensyn dertil bør Kontrakten, for at binde tilkommende Besiddere af den Eiendom, hvorpaa Byrden lægges, læses til Tinge, og Læsningen betales som en Panteforskrivnings Tinglysning, hvorved Capitalværdien beregnes efter de nysanførte Regler. See Sportel-Reglement 22de Marts 1814. § 68. Det følger iøvrigt af sig selv, at Aftægten maa bortfalde, dersom Eiendommen maa realiseres til Dækningen af bedre prioriterede Fordringer, og derved ikke udbringes til saa Meget, at der, efterat de mere prioriterede Fordringer ere betalte, bliver Noget tilovers til Aftægten. Da Aftægten egentlig er at anseе som Rente af en Capital, gjelder Panteretten for samme, efter Analogien af Fdg. 12 Marts 1790, uden tvivl kun for det sidste Aar, og Restancerne maae altsaa vige for andre Fordringer, der ere forsynede med en ellers ringere Prioritet. Naar en Fæster afstaaer sit Fæste mod Aftægt,

taler vel Hensigten for, at den med Jorddrottens Samtykke betingede Aftægt ogsaa skal svares af Gaarden, om end Fæsterens Person siden forandres; men dersom dette ikke ligger i de Ord, hvori Samtykket gives, vilde det være uvist, om det lod sig gjøre gjældende, hvis Jorddrotten modsatte sig. Dersom den, der imod Aftægt overdrager en Eiendom eller et Fæste til en Anden, er gift, beroer det paa Kontraktens Bestemmelser, hvorvidt den hele Aftægt skal vedblive, uagtet en af Ægtefællerne dør, eller om da Afslag skal finde Sted. Dette er vel det Sædvanlige, især naar Manden dør først, men hvor, som ikke er ganske sjeldent, Intet i saa Henseende er bestemt, vilde det dog neppe ligefrem kunne antages, at Formodningen talte for et saadant Afslag. Ligeledes bør det bestemmes, om den Aftægtsmandens Enke betingede Afgift kun gjelder for den Kone, med hvem han var gift, da Kontrakten blev oprettet, eller ogsaa for en senere.

Formular.

Vi Underskrevne, jeg Peder Jensen, i Usserød By paa Frederiksborg Amt, og jeg Hans Christensen, i Vallerød By, paa samme Amt, tilstaae herved, at vi have indgaaet følgende Undertægtskontrakt med hinanden:

Jeg Peder Jensen overdrager næstkommende Nytaar bemeldte Hans Christensen min Gaard i ovenmeldte Usserød By, anslaaet under Matrikul-Numer 45 i Hartkorn til 5 Tønder, 3 Skjepper, 1 Album, med de derpaa staaende Bygninger og den dertil værende Besætning og Avlings-Redskaber, nemlig 5 Heste, 6 Koer, 12 Svin, 28 Faar, 4 Geder, 24 Gjæs, 3 beslagne Vogne, 2 Høstvogne, 2 Slæder, 3 Plouge, 2 Harver, 3 Tromler, alt det Seletøi,

alle de Spader, Hakker, River, Skuffer, Huggevorer og andre til Landbruget hørende Inventariesager, jeg er Eier af, saavelsom 16 Læs Høe og 13 Læs Halm, 5 Tønder Rug, 6 Tønder Byg, 8 Tønder Havre, 1½ Tønde Malt og i øvrigt Alt, hvad der er nagelfast i Bygningerne eller forefindes paa de forbemeldte til Gaarden hørende Jorder, imod at Hans Christensen indfrier den paa Gaarden hæftende til N. N. under 11 Dec. 1830 udstædte Panteobligation, stor 5000 Rigsbankdaler Sølv, og derhos lader mig og min Hustru beholde til fri Beboelse, saalænge vi eller nogen af os leve, den søndre Fløi af Gaarden, med alle de deri værende Indretninger, nemlig en Dagligstue, et Kammer, et Kjøkken, et Spiskammer, en Forstue, det derover værende Loft, ligesaa det ved denne Ende af Huset liggende Stykke indhegnede Haugejord, fri Græsning til en Koe og 6 Stykker Faar, og at jeg desuden nyder hvert Aar inden 1 October af Hans Christensen, hans Arvinger eller Gaardens tilkommende Eier, fem Tønder Rug, tre Tønder Byg, tre Tønder Malt, sex Læs Høe,*) otte Læs Tørv, sex Læs Brændeved, to Læs Halm, tre fedede Svin, ikke under 5 Lispund hvert, og otte fedede Gjæs, hvilket Alt tilføres og leveres mig frit saalænge jeg lever, hvor jeg i Sognet skulde ville modtage det. Dersom jeg derimod skulde døe forend min Hustru, skal der ef-

*) Det kan, efter Omstændighederne, være hensigtsmæssigt, nærmere at bestemme Læssenes Størrelse, eller istedet for visse Læs at fastsætte en vis Vægt, ligesom der og kan gives flere af de foranførte Ydelsers Qvalitet og Qvantitet en nærmere Bestemmelse. Imidlertid maa, i Mangel af en saadan, det i Egnen Sædvanlige være det, der har Formodningen for sig.

ter den Tid aarlig kun leveres hende 4 Tdr. Rug, 2 Tdr. Byg, 2 Tdr. Havre, 1 Td. Malt, 4 Læs Høe, 5 Læs Tørv, 4 Læs Brænde, 1 Læs Halm, 3 fedede Svin, af samme Vægt, som ovenmeldt, og 8 fedede Gjæs. Saafremt min Hustru skulde døe førend jeg, og jeg derefter skulde indlade mig i nyt Ægteskab, skal den samme Afgift aarlig betales til min nye Hustru efter min Død, som der efter Foranstaaende skal svares til min nuværende Kone, dersom hun overlever mig.

Derimod forbinder jeg, Hans Christensen, mig og Arvinger til redelig at holde og efterleve alle de her i denne Undertægtskontrakt mig paalagte Forpligtelser, hvilke ogsaa, om Gaarden skulde komme i en Andens Eie, skulle opfyldes af den nye Eier og stedse hvile paa Gaarden, med Prioritet næst efter fornævnte 5000 Rbd., dog at denne Prioritet ikke kan gjøres gjeldende med Hensyn til Restancer, som maatte være ældre end 1 Aar fra Forfaldstid, uden at være tilbørlig paatalte.

Denne Kontrakt tager sin Begyndelse mellem os næstkommende Nytaar ved Gaardens Fratrædelse og Overlevering, hvorpaa der, saasnart bemeldte Panteobligation er indfriet, meddeles Skjøde. Det første Føderaad bliver altsaa at svare af mig, Hans Christensen, i Aaret 1837. Skulde der opkomme nogen Tvistighed mellem os angaaende Føderaadet, dets Qvantitet eller Qvalitet, skal enhver af Parterne udnævne en Voldgiftsmand, hvis Bestemmelse, naar de blive enige, vi paa begge Sider skulle lade os noie med; men blive de ei enige, vælge de en Tredjemand enten ved Overeenskomst eller ved Lodkastning; og den Mening, han tiltræder, bliver gjeldende.

Til Bekræftelse om alt Foranførte have vi begge egenhændigen underskrevet og forseglet denne Undertægtskontrakt i Overværelse af Peder Madsen og Hans Hansen her i

Skilling, saa at den Capitalværdie, hvoref
Papir er beregnet, udgjør N. N. Rbd.

Usserød By, paa Hirschholms Amt, d
1836.

Peder Jensen. Hans Ch
(L. S.) (L.

Til Vitterlighed.

Peder Madsen. Hans Hansen.

Gjeldsbreve.

Gjeldsbreve ere, efter vore Love, af mege
Slags, saavel med Hensyn til det Papir, son
bruges, som og i Hensyn til deres Virkninger.

I Almindelighed skulle Gjeldsbreve, hvad
foranledigede ved Pengelaan, eller ved leverede
ler forrettet Arbeide, eller hvad anden Skyldaar
sig af, og hvad enten der, efter samme, skal sv
ter eller ikke, udfærdiges

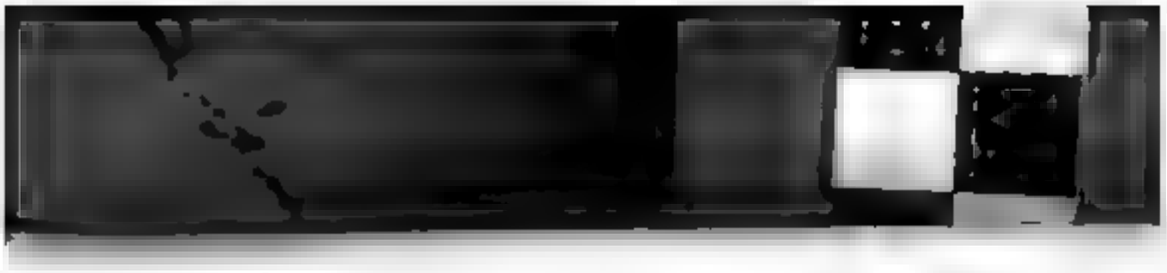

Fristningen ikke paa længere Tid end tre Maaneder, kan den, skjøndt den lyder paa Renter eller er grundet i Pengelaan, under Navn af Vexelobligation, udfærdiges paa anden Klasses Papir. Dette Papir kan og bruges, hvor Dokumentet udstædes paa længere Tid end 3 Maaneder, saafremt denne dog ei overstiger 9 Maaneder, og der ei betinges Renter, uden Hensyn til om Gjelden er stiftet ved Pengelaan eller reiser sig fra leverede Varer, forrettet Arbeide eller anden Skyldaarsag (Revers). Ligeledes kan 2den Klasses Papir bruges til de saa kaldte Anfordringsſedler, hvorved forstaaes ethvert Gjeldsbrev, som ei indeholder nogen bestemt Betalingstermin; men dette Slags Gjeldsbreve maa dog ikke gjelde i længere Tid end 9 Maaneder, ligesom der heller ikke af Beløbet maa betinges Rente, hvorimod det er ligegyldigt, af hvilken Skyldaarsag Gjelden har sin Oprindelse. Ogsaa accepterede Regninger betragtes som Gjeldsbreve, og kunne, hvis de accepteres til Betaling inden 9 Maaneder fra Paategningens Dato, og uden at der betinges Rente, skrives paa 2den Kl. Papir, men ellers paa 1ste Klasses. Uaccepterede Regninger kunne derimod skrives paa ustemplet Papir, hvilket og gielder om Kjøbmændenes Contocouranter eller generale Liqvidations- og Balance-Regninger, dog at en saadan Regning eller Contocourant, naar den fremlægges i nogen Ret, under Skifte eller nogen anden Forretning, der maa betragtes som en Retsforhandling, for dermed at bevise eller afbevise en Fordring, bliver at afskrive og bekræfte paa 3die Klasses Papir, hvilken Afskrift da vedhæftes Originalen. Endvidere kan der til Anvisninger, d. e. Dokumenter, hvorved Udstæderen (Assignans) anmoder En (Assignatus) om til en tredie Mand (Assignatarius) at udbetale et vist Beløb, bruges 2den Kl. Papir, naar de,

...pi, er det endog tilladt til samme at bi
Papir*). Med Hensyn til det stemplede
skal det Fornødne bemærkes nedenfor.

Dersom de Gjeldsbreve, som det efter det
tilladt at skrive paa ringere Papir end 1ste
vidtsom de kun udstædes til at gjelde i en
uden at der svares Renter, ere indrettede
det, for at hiin Begunstigelse med Hensyn
lede Papir rettelig kan komme dem tilgode, v
fes saadan Forseelse med Bøder efter Stempl
ningen. Naar Gjeldsbrevet ikke indfries inden f
tilladte Tid er udløben, er det Pligt inden 1 A
paatale samme eller indsende det til Rentekan
stempling; i manglende Fald ansees det sor
skrevet paa urigtigt stemplet Papir. Ligele
det mindste anmeldes for Kammeret, naar de
af samme paatalte Sag henstaaer uafgjort v
Commissionen eller Retten i første Instant
3 Maaneder fra den længste Tid, hvorpaa
lovlig kunde udstædes. Fdg. 3 Decbr. 1828

Ved Gjeldsbreves Udstædelse bør det
oven er blevet foredraaet om Haandskrift...

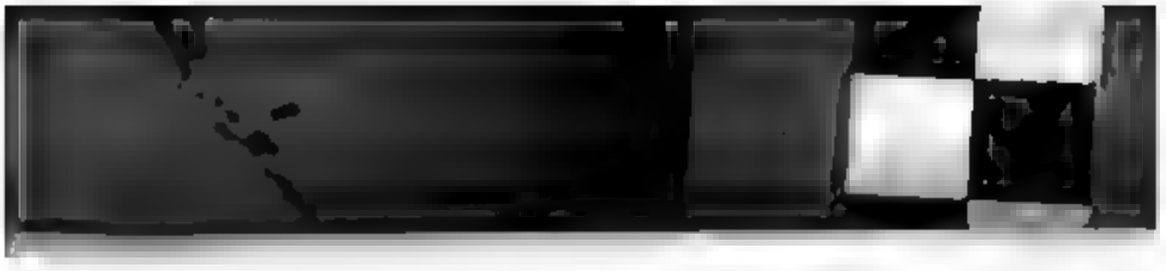

ning, saa og om de Midler, hvorved man herimod kan værne sig (S. 3 ff.), saavelsom om Mindreaarige og Umyndige, samt andre Personer der ere uskikkede til at indgaae Kontrakter. (S. 16—22.). Dog kan det, hvad dette Sidste angaaer, her bemærkes, at en Anordning, hvorved den l. c. omhandlede Fdg. 26 Oct. 1804 saavelsom Plakat 14 Dec. s. A. vil blive forandret, saa at de i bemeldte Forordning foreskrevne Formaliteter ikke længer blive fornødne, er i Udkast blevet forelagt Provindsialstænderne ved deres Samling i 1838, og uden Tvivl med det Allerførste vil udkomme. See den Viborger Stænder-Tidende 1ste Række Side 89-100, 2den Række S. 11-80, den Roeskilder 2den Række S. 7-23.

Naar man af et Gjeldsbrev vil have Renter, bør man altid betinge sig disse; thi neppe lader det sig antage, at Kreditor kan søge disse, naar Gjeldsbrevet, der skal bestemme Omfanget af Debitors Forpligtelser, Intet taler derom. Imidlertid er det og fra Debitors Side, naar Rentefrihed er ham tilstaaet, det Forsigtigste, at denne Frihed udtrykkelig betinges i Gjeldsbrevet, da Meningerne dog ere delte i Hensende til det Spørgsmaal: om Formodningen bør være for eller mod den Forpligtelse at svare Renter. Jovrigt maa der naturligvis ei tages eller betinges mere end de lovtilladte Renter. Disse ere, i Almindelighed, 4 Procent, see Fdg. 5 Jan. 1813 § 21 og Pl. 22de Novbr. 1820, cfr. dog Pl. 7de Mai 1828 om Fornyelsen af de ældre i Sedler kontraherede Laan. Forresten blev der en Tidlang jevnlig givet Bevilling til at betale 5 Procent Rente af Laan i rede Sølv eller Solv, men slige Bevillinger kunne nu, efter kgl. Resol. 4 Dec. 1833*),

*) See Coll. Tidende for 1834, S. 17-23.

...ndelige Rentefod 6 Procent, og af V
tages 7½ Procent om Aaret, eller ⅝ P
den (Reskr. 6 April 1770. Fdg. 30
Om Renten af Vexler, see neden. En
stituter er det tilladt af deres Udlaan at
Rente end den ordinaire, saasom Banken
Centralkassen og flere. Enhver, nok saa
delse af den lovtilladte Rente er Aager og
L. 5—14—5, N. L. 5—13—3, Fdg. 14
og flere Anordninger, Kapitalens Konfi
Debitor, saafremt han bliver Angiver, kan
halve Deel. Forresten kan Aager ogsaa l
at man modtager en Forskrivning for større
hvorfor Debitor virkelig har faaet Valuta.
Erhverver er og pligtig til med Eed at fr
hver Sigtelse, som nogen vedkommende
gjøre mod ham om enten ved dette Midde
den Maade uden for Gjeldsbrevets Indho
get ulovlig Fordeel.

Af Reverser og andre Gjeldsbreve, de
Renter, kunne saadanne ordentli...
den Dag, man ...

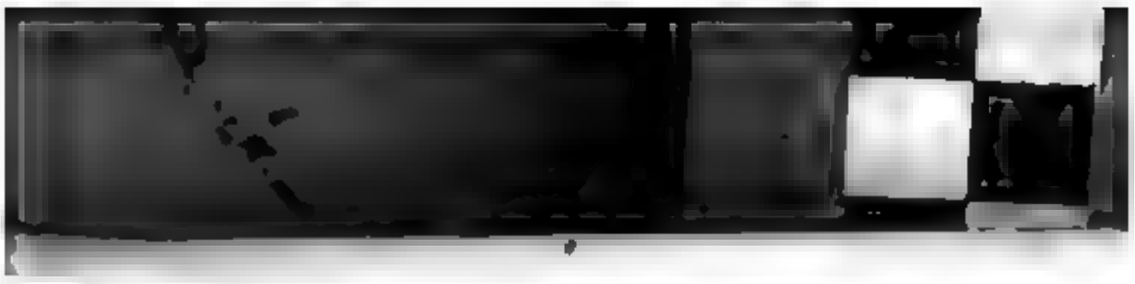

Om det Tilfælde, at Udstæderen af et Gjeldsbrev foregiver ikke at have faaet den i samme tilstaaede Valuta (uden at denne Exception opløser sig i Nager-Sigtelse), er alt handlet oven S. 27, cfr. det der citerede Sted af Eunomia. Hvad der er at mærke med Hensyn til Betalingsstedet er angivet oven S. 39-40. Det Spørgsmaal, om Udeblivelse med Renter eller betingede Afdrag til Forfaldstiden drager til Følge, at hele Kapitalen strax og uden videre er forfalden til Betaling? kan man finde nøiagtig undersøgt pro & contra paa de S. 33 Note *) citerede Steder; jvfr. og Collegial-Tidenden for 1816 No. 10 S. 128-131. Forsigtigst bliver det, at denne Punkt, hvorom Meningerne blandt de Lovkyndige ere deelte, udtrykkelig bestemmes i Forskrivningen; og billigst er det, at hiin Virkning i alt Fald kun finder Sted, naar Debitor har ladet en bestemt Tid hengaae efter Forfaldsdagen, eller naar Debitor først er opfordret til Betaling, og ikke retter for sig inden en vis kort Frist. Hvis en Debitor derimod har maattet forskrive sig til, at Capitalen skal være forfalden, saasnart Rente eller Afdrag ei til rette Tid betales, bør han, hvis han ei har kunnet træffe Creditor til bestemt Tid, eller denne har vægret sig ved at modtage Betalingen og derfor lovligen qvittere, samt, hvor der er

endnu den, at man, i Tilfælde af Søgsmaal, faaer Processens skadesløse Omkostninger sig tilkjendte, istedet for en rund Sum, der ikke altid er tilstrækkelig. Ogsaa synes det, at den, der procederer efter en saaledes klausuleret Forskrivning, bør have Processens Omkostninger sig tillagte, om end ellers Dommeren, paa Grund af at Sagen var nogen Qvæstion underkastet, maatte finde Grund til deres Ophævelse. (Cfr. juridisk Archiv No. 13. S. 33. og Arkiv for Retsvidenskaben og dens Anvendelse 5 Bind S. 394).

Gjeldsbreve lyde ordentligvis paa
ſerende Pengeſort, der nu her er Rigsba
ved betegnede til en Tid meget forſkjelli
ſentativer, rede Sølv (Sølvmynt) e
Debitors Godtbefindende enten Mynt e
tativer efter den anordnede Qvartalsco
nærværende Forhold uden virkelig Betydni
den nærværende Pari mellem Sølvmynt
nok vil vedligeholdes, ſaa er det dog end
af en fremtidig Afvigelſes juridiſke Mulig
at udtrykke hiin Valutā; er ingen nævnt
antages, at Debitor kun har at tilſvare d
paa Gjeldsbrevet lyder i Sedler (Fbg. 5
20), hvilket dog nu er at anſee ſom en lige
dighed, da Enhver nok ſaa gjerne vil ha
Mynt*).

Der er ivrigt Intet hinderligt for a
og kunne lyde paa fremmede Pengeſorter (cf
1813 § 19). Hertil er der imidlertid under
nuværende Tilſtand liden Anledning, undtag
handler med Fremmede, navnlig gjennem Verl
gen efter deslige Gjeldsbreve bør da udredes
ſatte Valuta, uden at Debitor kan paatvinge
taling efter nogen

der er ham betinget, og han kan ikke være forpligtet til i Stedet derfor, at tage til Takke med et Vederlag, som ikke ubetinget sætter ham i Stand til derfor at anskaffe sig det, der var hans Rettigheds Gjenstand, og det er saa langt fra, at nogen almindelig Anordning deri har gjort Forandring, at tvertimod flere Anordninger bestyrke vor Sætning, hvorfra dog enkelte Undtagelser ere gjorte*). Ogsaa dette er for Tiden af langt ringere praktisk Vigtighed end i en nu forsvunden Periode, hvori Spørgsmaal derom reiste sig. Gjeldsbreve kunne og lyde paa en vis Vægt Sølv, uden at have nogen Mynt til Gjenstand, og ligeledes paa Korn, at betale efter den nærmest foran Betalingstiden satte Capitelstaxt eller efter Middeltallet af flere Aars Capitelstaxter, eller efter anden Regel, hvorom man forenes. Men under de nærværende Forhold vil nok Enhver foretrække Landets Mynt eller derfor fuldgyldige Repræsentativer for det umyntede Sølv; og Kornværdie er en for Capitalforpligtelser aldeles uhensigtsmæssig Valuta.**)

I Følge Fdg. 3 Decbr. 1828 § 14 (cfr. Fdg. 14 Mai 1754 § 4.) er det, under Straf af at enhver af de Paagjeldende skal bøde det Halve af den Sum, hvorpaa Dokumentet lyder, af hvilken Bod Halvparten tilfalder Angiveren og Halvparten Kongens Kasse, forbudt at lade Navn eller Datum paa et Gjeldsbrev være in blanco, eller at stile Obligationer paa Ihændehaveren eller nogen Anden end den rette Kreditor, som har fourneret Pengene. Fra

*) See og nyt juridisk Arkiv 5te Bind, Side 142-143, 8de Bind, S. 116-117 Note.

**) See Haandb. 5 B. S. 234-235.

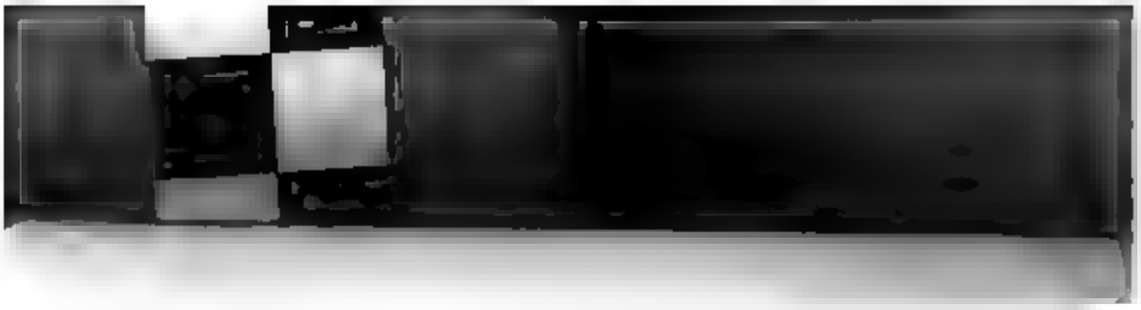

hiint Bud er der dog enkelte Undtagelser, navnlig med Hensyn til Verler, hvorom i det Følgende.

Gjeldsbreve, der lyde paa aarlig Rente, bør, efter D. L. 5—14—1 og de senere Anordninger, stilles til de saakaldte Omslagsterminer, der for Tiden for Sjælland og Øerne ere 11te Juni og 11te Decbr. og for Nørrejylland det saakaldte Viborger Snapsting, der falder fra 13de til 24de Juni, men efter en nu temmelig almindelig Sædvane ogsaa 11 Dec.*) De Fleste holde dog for, at det ubetinget er tilladt at vedtage andre Betalingstider, og at de lovbestemte saaledes kun have Formodningen for sig. Men naar D. L. 5—14—1 sammenholdes med den paafølgende Artikel og Kilden (Kristian IV. store Recès 2—15—15), vil man neppe andet end kunne antage førstmeldte Artikel for en virkelig tvingende Lov, hvilket og ret vel lader sig bringe i Konsekvents med andre Lovens Bestemmelser; thi, ligesom Lovgiveren ikke tilstæder Creditor at betinge sig saa høie Renter, som Debitor er villig til at give ham, kan det og antages, at han ikke vil taale, at Debitor underkaster sig saadanne Vilkaar med Hensyn til Betalingstiden, som gjøre det næsten umuligt at faae et nyt Laan, og derved maaskee nøde ham til at gjøre Op-

*) I Norge var der, efter Pl. 12 Jun. 1789, endog Straf for at stile Obligationer paa andre end de i dette Rige ved Pl. 13 Marts 1782 indførte Terminer, ligesom de herimod udstædte Obligationer heller ikke maatte tinglyses. Men, da disse Anordninger egentlig blot havde Hensyn til at tilveiebringe behørig Orden i ¼ Procentskattens Erlæggelse, kunne de vel antages at være bortfaldne med denne ved Lov ang. Norges Skattevæsen 1 Juli 1816 § 2. cfr. Fdg. for Danmark 4 Sept. 1809 § 4.

offrelser for at faae Frist til en Omslagstermin*). Dersom dette er rigtigt, bliver den Clausul, hvorved Debitor har underkastet sig andre Omslagstermíner, at betragte som ugyldig og uskrevet, uden at dog Dokumentet iøvrigt derved kan tabe Noget af sit Værd, saaledes som Kristian den Fjerdes Lovgivning bestemte.

Gjeldsbreve af fornævnte Slags bestemme oftest ikke Betalingstiden umiddelbart, men fastsætte, at Kapitalen med et vist Varsel (der som oftest enten er ¼ Aar eller ½ Aar) forud kan opsiges fra en af Parternes Side. Stundom betinges dog, at den i visse Aar skal være uopsigelig enten fra begge eller fra en af Siderne. Naar et i visse Aar uopsigeligt Laan bevilges Nogen mod Pant i en Eiendom, kan Kreditor neppe, hvis Eiendommen sælges inden denne Tids Forløb, være pligtig til at lade Kapitalen blive staaende hos Eftermanden, hvis ei Udtrykkene i det Dokument, hvorpaa Laanet grunder sig, tale derfor**). Undertiden gjøres og en Kapital aldeles uopsigelig. I Mangel af en udtrykkelig Bestemmelse om Opsigelsestiden bør denne uden Tvivl antages at være et Fjerdingaar, da dette er det Sædvanligste og med Analogien af Lovgivningen om Tyendevæsnet og Huusleie meest Overeensstemmende. Naar Opsigelse finder Sted, bør den skrives paa stemplet Papir af 3die Classe; Kreditor bør lade den forsyne enten med Tilstaaelse af den Vedkommende selv eller med to gode Mænds Atteſt; men hvis man, paa Grund af

*) See iøvrigt om Qvæstionen nyt juridisk Arkiv 7 Bind, Side 243-45, og Haandb. 5 B. S. 247—248, samt det der Citerede.

**) See Haandb. 6 B. S. 181-182 og de i den der anbragte Note paaberaabte Steder.

Omstændighederne, anseer det fornødent at sikre sig mod den Nødvendighed at maatte ved Tingsvidne modbevise en Fragaaelse, kan man benytte Notarius Publicus. Stevnevidnerne bruges neppe med mere Nytte til en saadan Forretning end andre private Personer; thi da Samme ligger uden for deres Bestillings og aflagte Eeds Grændser, kan deres Attest i saa Henseende vel ikke nyde offentlig Troværdighed. (cfr. Sportel Reglement 22 Marts 1814 § 146.)

Debitor har, efter D. L. 5—14—3. N. L. 5—13—1, otte Dages Frist efter den bestemte Forfaldstid, i hvilken Kreditor ei endnu kan begynde nogen Forfølgning mod ham. Vel kunde den citerede Artikel af danske Lov synes blot at have Hensyn paa de Betalinger, som skulde skee til Omslagstermincrne. Men norske Lov, som ikke kjendte saadanne Terminer, fordrer en mere udstrakt Fortolkning. Hine otte Dage bor altsaa uden Tvivl komme enhver Debitor tilgode, naar Lovene ei om det Slags Gjeldsbreve, hvortil den udstædte Forskrivning hører, har givet særegne Regler, som ei tilstæder denne Anvendelse, f. Ex. om Vereloligationer. Ved de almindelige Omslagstermincr er iøvrigt den 18de den sidste gode Betalingsdag cfr. Pl. 9 Dec. 1813. Ved Viborg Omslagstermin har Debitor efter det Ovenanførte 11 Lobedage.

Et Gjeldsbrev, der henligger i tyve Aar, uden imidlertid paa nogen Maade at være fornyet, er, i Følge D. L. 5—14—4. N. L. 5—13—2, aldeles ugyldigt. Men uden Tvivl maa enhver Handling, hvoraf der lader sig udlede en Erkjendelse af Gjelden fra Debitors Side, eller som indeholder et Paakrav fra Kreditors, være nok til at standse Præskriptionen; thi de i Artiklen nævnte Exempler opløse sig i dette Princip. Renters Erlæggelse henregnes

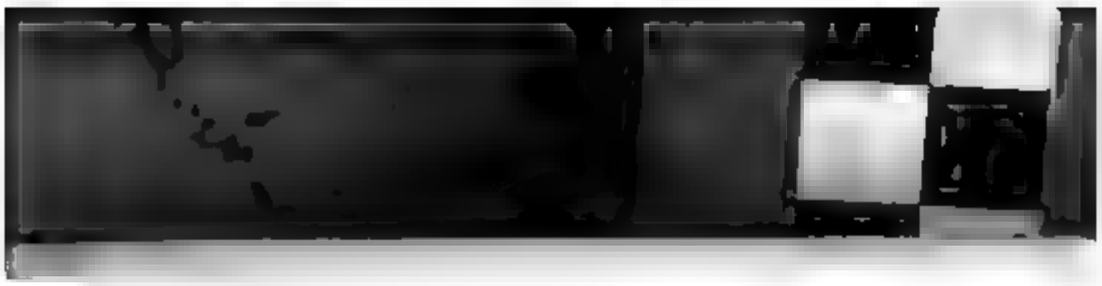

med Fote til disse Handlinger. Dog maa det bemærkes, at Kreditor, som ved Hjelp af denne Omstændighed vilde beskytte sig mod Præskriptionen, oftest vilde have ondt ved at tilveiebringe det fornødne Bevis; thi det er Debitor, som tager Tilstaaelse for at have betalt Renter; og Kreditor, hvis Afskrivning paa Gjeldsbrevet naturligvis ei kan bevise til Fordeel for ham selv, har altsaa Intet i Hænde, hvormed han kan godtgjøre Renternes Modtagelse, hvis Debitor benægter samme. Jovrigt mene nogle Lovkyndige, at de i bemeldte Artikel nævnte 20 Aar ei bør regnes fra Gjeldsbrevets Datum, men fra den i samme bestemte Forfaldsdag. Denne Mening er imidlertid ei allene aldeles stridende mod Lovstedets Bogstav; men den modsiges og af dets Sammenhæng, og i Særdeleshed af den Omstændighed, at Opsigelse nævnes som en Maade at holde Gjeldsbrevet i Kraft paa*).

Det Foranførte uagtet, er der Intet imod at udstæde Gjeldsbreve, der lyde paa en fjernere Betalingstid end 20 Aar, da Kreditor, i Løbet af denne Tid, kan sørge for, at Gjelden paa nogen Maade fornyes. Dersom dette ikke skete, lod der sig vel, til Fordeel for Gjeldsforskrivningens Gyldighed, sige, at Debitor maatte kunne renuncere paa den i 5—14—4 N. L. 5—13—2 hjemlede Præskription og at han maatte antages indirekte at have gjort dette ved at udstæde et Gjeldsbrev, som lod paa en fjernere Tid end 20 Aar; men det er meget tvivlsomt, om en saadan Renunciation overhovedet er gyldig. Cfr. nyt Jur. Arkiv 1ste B. S. 101-102.

Hvad Vexelobligationer i Særdeleshed angaaer, da

*) See nyt juridisk Arkiv 1ste Bind, Side 99-102. See i det Hele om ovennævnte Artikels Fortolkning 1 B. S. 79-112.

gaves der jevnlig Oprejsningsbevillinger, h
Verelobligationer sattes i ny Kraft. Ved
1828 § 13 er nu denne særegne Præskripti
og de forskjellige Retsspørgsmaal, hvortil s
ledning, og som omhandledes i den forrige
Værk S. 338 ff., have derved for det egentli
tabt deres praktiske Interesse, hvorfor de he

Dette Slags Gjeldsbreve have i det
meldte Forordning tabt en stor Deel af deres
dommeligheder. Dog er det endnu tilbage, a
saadant kan betinge sig høiere Rente end den i
tilladte (see oven Side 284), og at det maa
anden Classes Papir, hvilket ikke er tilstæd
syn til andre rentebærende Gjeldsbreve, samt a
udstædes paa længere Tid end tre Maaneder,
tor haver inden een Maaned fra Forfaldstide
sin Fordring (cfr. Fdg. 20 Jan. 1797). Fors
bliver Verelobligationen at omstemple til
Papir og Kreditor taber da fra bemeldte Ma
saavel sin Ret til høiere Renter end de sædv
den fortrinlige Ret til Arrest for

med, hvad der oven S. 282 er anført om andre Gjeldsbreve, der paa en vis kort Tid maae passere paa andet end 1ste Klasses stemplet Papir, ogsaa Anvendelse paa Vexelobligationer.

Efter Fdg. 26 Nov. 1731 skal en Vexelobligations Kreditor have samme fortrinlige Ret til Arrest at erholde for sin Fordring som en Vexelkreditor. Dette siger efter den nærværende Maade at anvende Lovene om Arrest paa, vel ikke Alt hvad det, efter Lovens Hensigt, uden Tvivl skulde sige. Imidlertid er i det Mindste saa meget vist, at deslige Kreditorer, efter D. L. 5—14—26. N. L. 5—13—24, strax kunne kræve personlig Arrest, naar ikke Betaling erlægges, og at de ikke behøve at lade dem nøie med Arrest paa Gods eller blot Sikkerhed, saaledes som andre Kreditorer. Disse Forrettigheder kunne ikke tillægges Kreditor med mindre Gjeldsbrevet udtrykkelig fører Navnet Vexelobligation.

Ligesom den største Deel af det Særegne, Vexelobligationer forhen havde, er (dog med Undtagelse for de vestindiske Øer) bortfaldet ved Fdg. 3 Dec. 1828, saaledes er dette Slags Gjeldsbreve nu iøvrigt langt mindre i Brug end i en tidligere Periode. Deels medføre de nærværende Forhold, at der sjeldnere mellem reelle Kreditorer og Debitorer er Tale om høiere Rente end 4 pCto., og deels har man nu i de ved Fdg. 26 Jun. 1824 samt Pl. 14 Mai 1835 og 12 October 1836 tilstædte indenbyes Vexler et Slags Gjeldsbreve, der, frembyde flere Fordele og Bequemmeligheder for de Pengeomsætninger, der kun ere beregnede paa en kort Tid, end Vexelobligationer. I Særdeleshed er det af Vigtighed, at, de, som andre Vexler, kunne overdrages ved Endossement enten til en bestemt Person eller til Ihænde-

Betaling, forsaavidt Pantet
kan tilstrække *).

Den Fremgangsmaade, Kred
gjøre sin Panteret gjeldende, naar
Forpligtelse, findes beskreven i L.
sætte Pantet til Auction, uden før
med bemeldte Lovbestemmelser, at
nævne een Vurderingsmand fra sin
trakten specielt hjemler det, ikke
des virke Ansvar. Kun naar Kredi
Maade, f. Ex. ved Beskikkelse, kun
til en vis Tid agter at realisere Pa
reklamerer den Ret, som tilkommer ha
der det sig nogenlunde forsvare. Be
ferne kan, naar Intet derom er bestemt
have Virkning. Enkelte Laane-Institu
til at bruge en anden end den i Lovst

*) Jvfr. Haandb. 6 B. S. 134.

**) F. Ex. Assistentshuset efter Fdg. 2
og den forrige Speciesbanqve efter
1791, § 66 og Fdg. 24 Jun. s.
banken efter Octroi 4 Juli 1818
efter Regl. 25

Men, hvis Kreditor intet Bevlis tager af Debitor, bør den Tilstaaelse, der meddeles denne, skrives paa det for Gjeldsbreve anordnede stemplede Papir.

5—7—2 giver Grund til at antage, at haandfaaet Pant umiddelbart, og uden at det særskilt behøver at aftales, frembringer Sikkerhed ikke blot for den laante Sum selv, men og for de deraf betingede Renter samt paaløbende Omkostninger. Imidlertid er det dog, især med Hensyn paa Udtrykkene i Præmisserne til Fdg. 12 Marts 1790, som ellers ei egentlig angaaer haandfaaet Pant, forsigtigst udtrykkelig at betinge sig saadan Sikkerhed.

Efter 5—7—1 taber Kreditor sin Fordring, naar den til haandfaaet Pant givne Ting forgaaer ved ulykkelig Hændelse. Det flyder og saavel af Artiklens Bestemmelse som af Sagens Natur, at Kreditor bør erstatte den Skade, han, med Forsæt eller af Skjødesløshed, maatte tilføie Tingen. Derimod kan der neppe paaligge Panthaveren Ansvar for den Skade, som hans Familie eller Folk maatte foraarsage paa det Pantsatte, forsaavidtsom han ikke har ladet det mangle paa behørigt Tilsyn. L. 5—7—6 angaaer kun Huus og Gaard, som er givet til brugeligt Pant. Slig Skade bliver altsaa at ansee som hændelig. Hvorledes Kreditor, i paakommende Tilfælde, skal bevise, at Tingen er forgaaet eller har taget Skade ved blot Hændelse, kan have sine Vanskeligheder. Men, efter Sagens Natur og Lovens Aand, maa han uden Tvivl være beføiet til, naar ellers nogen Sandsynlighed for hans Angivende kan tilveiebringes, at udfylde Beviset ved sin Eed. Om Kreditor kan, med Nytte, imodtage en Forskrivning, hvorved Debitor paatager sig at betale, skjøndt Pantet maatte forgaae, findes udførlig omhandlet paa det oven S. 34 Note *) citerede

yancier Kreditor rettest i at lade
bage, da det dog kunde misbruge
Forviklinger*).

Kreditor, der har haandfaaet s
dertil vil holde sig, ei forpligtet t
tors Boe, inden Proklama er udlø
Død eller Falissement uanseet, reali
i 5—7—2 og 3 foreskrevne Maad
Fald Boets Sag at søge ham til
Cfr. D. L. 5—14—36 N. L. 5—1

Assistentshuset er, ved Fdg. 29
ret til af Laan paa haandfaaet Pant a
ter, hvorom iøvrigt nu maa sees Pl. s
den, der ellers i Kjøbenhavn tager m
af slige Laan, straffes, efter bemeldt
(der ei kan ansees hævet ved Fdg. 1
som i Hensyn til Aagerstraffen allene g
14—5 N. L. 5—13—3), med en Mul
med den udlaante Sum, foruden at P
veres Debitor uden nogen Betaling af

*) See Haandb. 6 B. S. 117-118.

gangsmaade, men af de disse givne særdeles Rettigheder kan naturligviis ikke drages nogen Slutning til, at Lovens Bud i Almindelighed skulde være forandret. Derimod forstaaer det sig selv, at den Kreditor, der har haandfaaet Pant, kan, som en anden Kreditor, erhverve Forlig eller Dom over Debitor, og derefter gjøre Udlæg i Pantet. Men til denne omstændeligere Fremgangsmaade er der ingen Grund, med mindre der gjøres saadanne Erindringer mod Gjelden eller Panteretten, at Kreditor ei drister sig til, inden disses Afgjørelse, at forauctionere Pantet, eller at Auctionsforvalteren maaskee undslaaer sig for at iværksætte Auctionen. Billighed tilsiger, at Debitor ogsaa fra sin Side, imod at stille Sikkerhed for de deraf flydende Omkostninger, maa kunne fordre Pantet sat til Auction, og de efter Lovens Udgivelse foregaaede Reformer i Auctionsvæsnet, saavelsom og den nyelig paaberaabte Lovgivning for visse Laane-Institutter, bestyrke denne Billighedens Fordring, som ellers ikke finder Hjemmel i hine Lovartiklers Ord, hvorved der blot under visse Betingelser tillægges Kreditor saadan Ret. — Jøvrigt er det tilraadeligt at Kreditor, for at undgaae de flere Ulæiligheder, som Lovens foranførte Bestemmelser kunne medføre, navnlig fordi de ingen Regel indeholde for det Tilfælde, at Debitor ikke ved Forfaldstid vil lade sig finde, betinger sig, at Pantet, naar Debitor ikke efterkommer sin Forpligtelse, maa sælges ved Auction efter et vist Varsel i Aviserne.

Dersom der ved Pantets Realisation bliver noget Overskud efterat Gjælden er dækket, maa dette naturligvis komme Debitor til Gode; dog bør Kreditor neppe give det fra sig, førend han har faaet det Bevis, han maatte have givet for det modtagne Pant, tilbage; thi 3die Mand, der kommer i Be-

ret for de yngre Panthav
havers Fortrinsret for bet
altsaa er i sin fulde Virkso

Naar Nogen pantsætter
Prioritet, o. s. v. bør man ved
gen vælge Udtrykkene saaledes
Hjemmel for vedkommende
træde i den bedre prioriterede
indløses, hvorved Debitor vil
nødne nye Laan paa den forar
ket ofte kunde bringe ham i F

Uagtet Lovens 5—7—2 o
til at antage, at Renters (eller
Panteobligationer i Særdeleshe
pitalen forfalder til Betaling, n
Anførte, det Modsatte vistnok a
dan Virkning, hvis den virkelig v
være vel haard for Debitor. B
Panteforskrivninger at iagttage de

Den Fremgangsmaade, som
foreskriver, bruges ikke for nærvær
veren vil gjøre sin Ret gjeldende.
anden Kreditor, at tage

Underpant eller Hypothek*) stilles ikke blot i urørlige Ting, der, om end Besiddelsen overdrages Kreditor, dog ei kunne henføres til haandfaaet Pant**); men ogsaa rørlige Ting kunne være Gjenstande for denne Pantsættelses-Maade.***)

Sligt Pant stiftes ved et Dokument, som, hvad faste Eiendomme angaaer, bør læses ved den eller de Jurisdiktioner, hvorunder samme høre. Men er det en rørlig Ting, er det udentvivl tilstrækkeligt, at Dokumentet læses ved Debitors Værneting. Det antages vel af Nogle at det bør læses ved alle de Jurisdiktioner, hvorunder de pantsatte Effekter findes, og at det, naar disse bortflyttes til en anden Jurisdiktion, atter bør læses ved denne; men denne Mening er neppe bygget paa antagelige Grunde****).

Hvad Tinglysningstiden angaaer see man S. 43 og det der Citerede.

Efter Fdg. 12 Marts 1790 kan Kreditor, skjøndt han har betinget sig Panteret ikke allene for Kapital men og for Renter, ei, naar han betroer Skyldneren de til Betaling forfaldne Renter, tilegne sig Fortrinsret for de yngre Panthavere uden for eet Aar i Danmark og Norge, samt tre Aar i Vestindien fra Forfaldstiden at regne. Dog

*) Dette Ord bruges nuomstunder ikke sjeldent, skjøndt ganske urigtigt, ogsaa om haandfaaet Pant.

**) See Haandb. 6 B. S. 79.

***) See Haandb. 6 B. S. 142-147.

****) See Haandb. 6 B. S. 187-191. Hvor en rørlig Ting pantsættes som Appertinents til en fast Eiendom, synes Læsningen dog at maatte skee ved den Jurisdiktion, hvorunder Eiendommen ligger.

... gaae, for at kunne gjel
saavel ved Pantsætterens personl
de Jurisdiktioner, hvorunder ha
ver faste Eiendomme, hvorhos de
for Pantebogens Bestyrer at opgiv
han vil gjøre sin Panteret gjeldend
kan iagttages med Hensyn til Pant
saavel om almindelig Pantsætning
hypotheca universitatis, hvorved m
værende og tilkommende Ting af et
til Jur. Tidsskrift 16 B. S. 180 ff
219-224.

Hvis en Ting saaledes pantsæ
han faaer Tilladelse til at bruge samm
Frugter, bør han, efter 5—7—9, gjøre
baarne Indtægter, hvorimod han igjen
for Renter af sit Tilgodehavende. S
ere visse og bestemte, (f. Ex. naar re
ere pantsatte en Anden til haandfaaet
og derhos overstige lovlig Rente af d
Pantet er givet, kunne Parterne ei engc
at lade Pantets Indtægter ...

f. Ex. af et Jordegods, af en Actie i et Assurance- eller Handelscompagnie), kunne disse Love ei være til Hinder for en saadan Forening, og hvad man ellers har indvendt mod sammes Retsgyldighed er neppe vel grundet*). En saadan Overeenskomst vil endog ofte være særdeles hensigtsmæssig og stemmende med begge Parters Tarv, i det de derved blive frie for de Vidtløftigheder og Misligheder, som ere forbundne med Bestyrelse for fremmed Regning.

Efter Speciesbanqvens Oktroi 16 Febr. 1791. Kap. 3 og Plakaten om Depositokassen af 13 Nov. 1799 § 2, kunde disse Institutter ei udlaane Penge paa faste Eiendomme, men vel paa Panteobligationer i faste Eiendomme. Rigsbanken var derimod, ved sin Fundation af 5 Jan. 1813 § 14, bemyndiget til at gjøre direkte Udlaan paa faste Eiendomme, men gjorde ingen egentlig Brug af denne Tilladelse.**) Ogsaa Nationalbanken blev det ved Regl. 27 Juli 1818 § 15 tilladt at gjøre direkte Laan i faste Eiendomme, dog først naar nærmere Bestemmelser til Betryggelse for Laanets promte Betaling kunde træffes. I denne Henseende er nu Bankbestyrelsen ved Kgl. Resol. af 14de April 1837 kundgjort ved Canc. Pl. 1 Juni s. A. bemyndiget til i de Obligationer, der udstædes for slige af Banken bevilgede direkte Laan i faste Eiendomme, som retsgyldig Clausel at indføre den Bestemmelse, at, naar Gjelden ei betales til Forfaldstid, skal Banken være berettiget til

*) See Haandb. 6 B. S. 247-248.

**) Dog bleve adskillige oprindeligvis indirecte Laan omsider forvandlede til directe, fordi der Intet var at erholde hos Mellempersonerne og der, efter Omstændighederne, var bedste Udsigt til Fordringens Dækning ved at give Henstand med samme mod det Pant, hvorpaa den til Banken pantsatte Obligation lød.

ved Fogden at gjøre Udlæg i Pantet og derefter at lade det udlagte Pant ved offentlig Auction uden foregaaaende Lovmaal og Dom realisere, saa at det af Banken reqvirerede Udlæg og den derefter iværksatte Auction ikke skal kunne underkjendes ved nogen Indankning for høiere Ret, naar Auctionen er afholdt i Overeensstemmelse med Plak. 22 Apr. 1817 og Fdg. 11 Sept. 1833 (see oven S. 301)*). Ved Hjelp af disse Clausler har Banken opnaaet en Deel af den lettere Adgang til Fyldestgjørelse, som indirekte Laan give, og er derved blevet sat istand til at benytte en ikke ubetydelig Deel af sin Capital til direkte Udlaan i faste Eiendomme, der dog for disses Besiddere ere mindre byrdefulde og farlige end de indirekte. Hvad der i Almindelighed gjør at Panteobligationer eller andre gode Effekter ere mere ønskelige Sikkerheder for en Bank er, at de ere lettere realisable, og ikke paabyrde Kreditor den Omhue for Pantebrevets Læsning, som ellers ikke blot ved Laanets Stiftelse, men og ved dets Fornyelse var fornøden, og som, især naar Pantet findes paa et fraliggende Sted, medfører endeel Ulejlighed. Til en Tid var det heller ikke saa ganske sjeldent, at man ved at optage Laan hos private Capitalister, maatte underkaste sig at udstæde en Panteobligation til en tredie Mand for en større Sum, for at denne, ved at give bemeldte Panteobligation til haandfaaet Sikkerhed, kunde af hiin Capitalist til Bedste for den Laansøgende erholde den Capital, som det var betinget at han skulde forstrækkes

*) Ifølge Octroi 4 Juli 1818 § 50 cfr. Fdg. 3 Decbr. 1828 § 42 in fine kunne iøvrigt de Forskrivninger, som udstædes til Banken for direkte Laan paa faste Eiendomme, skrives paa stemplet Papir af anden Klasse.

ned. Paa Lovligheden af denne middelbare Maade at laane paa kan der vel Intet være at sige, og naar Udstæderen af hiin Obligation forsyner sig med et Contrabeviis, der vidner om, at han ikke virkelig er Debitor for den fulde Sum, som den lyder paa, er han nogenlunde betrygget imod at komme til at betale Mere end han virkelig skylder. Men i mange Henseender er det dog særdeles byrdefuldt at erholde Laan ad denne Omvei. Baade faaer han større Udgifter til stemplet Papir, til Tinglæsning, o. s. v. end den, der svarer til det Laan, han virkelig erholder, og derhos maa han give Mellemmanden en Godtgjørelse for dennes Ulejlighed og det Medansvar, som han paadrager sig. Endvidere er han udsat for, at hvis Renter eller Capital ei i Tide bliver betalt, bliver den pantsatte Panteobligation af større Beløb, ved den for haandfaaet Pants Realisation hjemlede hurtigere Fremgangsmaade, solgt under den Sum, hvorpaa den lyder, og hvorfor han da bliver Debitor til den, som kjøber Obligationen. Hertil kommer, at han ved Mellemmandens Uefterrettelighed eller Troløshed paa flere Maader kunde være udsat for Tab. En Eiendomsbesidder søger derfor ikke let Laan paa denne Maade, naar han kan blive hjulpen paa anden Maade; den er derfor og nu gaaet temmelig af Brug.

En særegen Art af Panteforskrivninger udgjøre de i Danske og Norske Lovs 4 B. 5 C. 9 Art. omhandlede saakaldte Biilbreve, ved hvilket Ord, der dog baade i de senere Anordninger*) og i Praxis bruges i en ganske anden

*) See t. Ex. Fdg. 4 Mai 1803 og 9 April 1810 § 9, Pl. 8 Juni 1803, Kaper-Regl. 28 Marts 1810 § 10 littr. b. I Fd. 25 Mai 1804 § 2 og Fd. 3 Decbr. 1828 § 2 tages dog Ordet i samme Betydning som i Loven.

Betydning, her forstaaes et Gjeldsbrev, hvorved et under Bygning værende Skib pantsættes for de i saa Henseende gjorte Forskud. Om dette Slags Gjeldsbreve kan det Fornødne sees i bemeldte Lovens Artikel. Dog indrøbes det, at Vitterlighedsvidners Underskrift, skjøndt udtrykkelig nævnt i Artiklen, neppe er en uomgjængelig Betingelse for Dokumentets Gyldighed, men udentvivl blot kræves for Bevisets Skyld (see oven S. 13); ligesom og det Bud, at Bilbreve strax efter deres Datum (ɔ: til første Retsdag efter deres Udstædelse) skulle læses til Tinge, synes at maatte fortolkes i Overensstemmelse med de almindelige Grundsætninger angaaende Pantebreves Tinglysning (cfr. oven S. 44—45). Naar Loven byder, at Skibet skal frigjøres for slig Hæftelse, inden det begiver sig paa Reisen, saa pleie de Lovkyndige heraf at uddrage den Slutning, at Kreditor taber sin Panterettighed, naar Skibet seiler bort, hvilket de tillige anse som en Følge af Lovens almindelige Grundsætninger om Underpant, og derfor ogsaa anvende paa de i Medhold af L. 5—7—7 udstædte hypothekariske Forskrivninger i Skibe. Men ligesom dette Sidste neppe er rigtigt, saaledes synes foranførte Bud og mere at være skrevet for at give Creditor en til hans Betryggelse tjenende Ret, end for at lægge en Indskrænkning paa ham. Forsaavidt altsaa ikke et Bilbrev kommer i Strid med et Bodmeriebrev, synes det, saavelsom enhver i Overensstemmelse med L. 5—7—7 oprettet Pantsættelse af et Skib, at kunne beholde sin fulde Kraft, Skibets Afseiling uanseet.*)

De herombandlede Bilbreve skulle forresten skrives paa stemplet Papir af første Classe, s. Fd. 3 Decbr. 1828 § 2.

*) See herom Jur. Ark. No. 19 S. 219-220 og Haandb. 6 B. S. 189-190.

med. Paa Lovligheden af denne middelbare Maade at laane paa kan der vel Intet være at sige, og naar Udstæderen af hiin Obligation forsyner sig med et Contrabeviis, der vidner om, at han ikke virkelig er Debitor for den fulde Sum, som den lyder paa, er han nogenlunde betrygget imod at komme til at betale Mere end han virkelig skylder. Men i mange Henseender er det dog særdeles byrdefuldt at erholde Laan ad denne Omvei. Baade faaer han større Udgifter til stemplet Papir, til Tinglæsning, o. s. v. end den, der svarer til det Laan, han virkelig erholder, og derhos maa han give Mellemmanden en Godtgjørelse for dennes Uleilighed og det Medansvar, som han paadrager sig. Endvidere er han udsat for, at hvis Renter eller Capital ei i Tide bliver betalt, bliver den pantsatte Panteobligation af større Beløb, ved den for haandfaaet Pants Realisation hjemlede hurtigere Fremgangsmaade, solgt under den Sum, hvorpaa den lyder, og hvorfor han da bliver Debitor til den, som kjøber Obligationen. Hertil kommer, at han ved Mellemmandens Uefterrettelighed eller Troløshed paa flere Maader kunde være udsat for Tab. En Eiendomsbesidder søger derfor ikke let Laan paa denne Maade, naar han kan blive hjulpen paa anden Maade; den er derfor og nu gaaet temmelig af Brug.

En særegen Art af Panteforskrivninger udgjøre de i Danske og Norske Lovs 4 B. 5 C. 9 Art. omhandlede saakaldte Biilbreve, ved hvilket Ord, der dog baade i de senere Anordninger*) og i Praxis bruges i en ganske anden

*) See t. Ex. Fdg. 4 Mai 1803 og 9 April 1810 § 9, Pl. 8 Juni 1803, Kaper-Regl. 28 Marts 1810 § 10 littr. b. I Fd. 25 Mai 1804 § 2 og Fd. 3 Decbr. 1828 § 2 tages dog Ordet i samme Betydning som i Loven.

med det Vilkaar, at Fordringen skal være tabt, hvis Skibet paa den bestemte Reise skulde forgaae. Ordentligvis bør Bodmeriebreve ikke af Skipperen udstædes uden i fremmede Lande; men ligesom der kan være nogen Tvivl om, hvad dertil skal henføres (navnlig om de med det danske Monarchie forbundne Lande, hvorfor danske Lov ei blev givet, saasom Hertugdømmerne, Colonierne og Island ere at betragte som fremmede Lande, hvilket Spørgsmaal og forhen opstod med Hensyn til Norge, der havde sin egen, skjøndt med den danske fordetmeste overeensstemmende, Lovbog), saaledes turde og L. 4—5—1 og 2, naar deres Indhold noie overveies og sammenholdes, lede til det Resultat, at Skipperen dog ogsaa i selve Riget kan med Retsvirkning forbyde Skibet m. v., naar Omstændighederne ikke tillade ham, at oppebie Redernes Ordre, inden han gjør Udveie til at afhjelpe den Forlegenhed, hvori han er bragt, medens omvendt et vel i Udlandet, men ganske nær ved Redernes Hjem, eller naar nogen af disse følge Skibet, paa egen Haand optaget Bodmerielaan, neppe ubetinget kan være forbindende.*) At Rederne selv kunne udstæde Bodmeriebreve, kan efter Sagens Natur ikke være tvivlsomt, ligesom der og til Overflodighed bekræftes af selve Indholdet af 4—5—1 og især 2. Hvad de saaledes af Rederne eller efter disses særegne Fuldmagt udstædte Bod-

nødne Penge, naar disse ei paa anden Maade ere at erholde, ligesom det neppe kan omtvivles, at Ladningseieren selv, altsaa og Skipperen efter Fuldmagt, kan forbyde Ladningen. Udførlige Undersøgelser angaaende de i saa Henseende opstaaede Spørgsmaal, der gaae i en Detail, som ligger langt udenfor dette Værks Grændser, findes hos Schiønning l. c. S. 277-296. cfr. S. 261 ff. See ellers og Haandbogen 6 B. S. 346-348.

*) See Haandb. 6 Bind S. 353-354.

meriebreve angaaer, da er der naturligvis Intet til Hinder for, at de kunne udstædes her i Riget, selv i Afgangshavnen.*)

Skjondt Bodmeriebreve ikke bor udstædes uden i Nødstilfælde, hvilket nærmere forklares i L. 4—5—1, saa viser dog den paafølgende 3die Artikel tydelig, at Rederne, ihvorvel Skipperen ikke befandt sig i saadan Nød,**) bindes ved det af ham udstædte Bodmeriebrev, og at han derfor igjen bor staae dem til Ansvar. Dog kan den Kreditor, der bevislig var vidende om, at Skipperens foregivne Nød ikke virkelig fandt Sted, ikke ved denne Deeltagelse i Skipperens ulovlige Adfærd erhverve Rettigheder mod Rederne. Det Samme synes og at maatte gjelde, hvor det er aabenbar Skjodesloshed, at Bodmeristen har ladet sig indbilde, at Forstrækningen behovedes og blev anvendt til Skibets Istandsættelse eller andet sligt for Rederne gavnligt og nødvendigt Brug.***) Hvis Skipperen laaner Mere paa fornævnte Gjenstande end de ere værd, paaligger der Rederne ingen personlig Forpligtelse til at betale dette Mere, men vedkommende Kreditorer maae, forsaavidt som Betaling ikke kan faaes i det Forbodmede, holde sig til Skipperen allene; see 4 B. 5 C. 5 A.****) Ligeledes maae Rederne være an-

*) Jvfr. Schiönning l. c. S. 269-277.

**) Adskillige fremmede Love ville, at Skipperen, inden han optager Bodmerielaanet, skal med en Soeforklaring bevise sammes Nodvendighed. Men Christian den 5tes danske og norske Lov fordrer ikke dette; det bydes kun i 4—5—1, at han i sit Regnskab skal med tre af de bedste Soefolk bevise Nodvendigheden for Rederne.

***) See Haandbogen 6 B. S. 354-355.

****) Naar ovennævnte Artikel siger, at de, samtlige Bodmeriebreve overstige Skibets, Redskabernes og Fragtens Værdie, kan søges hos Skipperen, saa har Lovgiveren

med det Vilkaar, at Fordringen skal være tabt, hvis Skibet paa den bestemte Reise skulde forgaae. Ordentligvis bør Bodmeriebreve ikke af Skipperen udstædes uden i fremmede Lande; men ligesom der kan være nogen Tvivl om, hvad dertil skal henføres (navnlig om de med det danske Monarchie forbundne Lande, hvorfor danske Lov ei blev givet, saasom Hertugdømmerne, Colonierne og Island ere at betragte som fremmede Lande, hvilket Spørgsmaal og forhen opstod med Hensyn til Norge, der havde sin egen, skjøndt med den danske fordetmeste overensstemmende, Lovbog), saaledes turde og L. 4—5—1 og 2, naar deres Indhold nøie overveies og sammenholdes, lede til det Resultat, at Skipperen dog ogsaa i selve Riget kan med Retsvirkning forbydme Skibet m. v., naar Omstændighederne ikke tillade ham, at oppebie Redernes Ordre, inden han gjør Udveie til at afhjelpe den Forlegenhed, hvori han er bragt, medens omvendt et vel i Udlandet, men ganske nær ved Redernes Hjem, eller naar nogen af disse følge Skibet,

Bodmerie kan tages saa høi en Præmie, som Vedkommende forene sig om (4 B. 5 C. 1 A.). Dette er og saare naturligt, da Bodmeristen ikke blot er Kreditor, men tillige Assurandeur, kun dert forskjellig fra en anden Assurandeur, at han strax udbetaler Kapitalen, imod i sin Tid, hvis Reisen gaaer lykkelig af, at faae samme tilbagebetalt tilligemed den betingede Præmie, hvorimod Assurandeuren Intet har at udbetale ved Kontraktens Stiftelse, men vertimod strax faaer Præmien betalt, og siden, hvis Ulykke foregaaer, udbetaler den forsikkrede Sum, samt dert, at Bodmeristen ikke kan komme til at lide under partiel Skade, saalænge det Forbodmede ikke derved saaledes taber sit Værd, at fuld Betaling ei deri kan faaes (see 4—5—7 cfr. 4—3—11*). Han kan vel, ved at assurere sin Fordring, overdrage sin Fare paa Andre, men om han end, efterat have frataget Assurancepræmien, beholder Mere end ordinaire Renter, saa kan dette dog aldeles ikke ansees for utilladeligt; thi slig Forsikkring er et Debitor uvedkommende Forhold, og opløser sig egentlig i, at Assurandeuren, paa et tredie Sted, faaer sin Fare assureret mod en ringere Præmie end den, han har betinget sig (Reassurance), hvilken Fordeel dog kan gaae glip, hvis Reassurandeuren er uvederhæftig, eller maaskee endog derved, at denne gjør ham sin Ret stridig, og han derfor maa udholde en maaskee lang og bekostelig Proces.

Det stemplede Papirs Tart til et Bodmeriebrev, der naturligvis bor skrives paa første Klasses Papir, bestemmes blot efter den laante Sums Storrelse, uden Hensyn

*) Det forstaaer sig dog, at, naar, til Exempel, kun halve Parten af et Skib er forbodmet (cfr. 4--5—2 og 6), kan kun det Halve af hvad der reddes komme Bodmeristen tilgode.

svarsløse, dersom Skipperen, i sine Rederes Nærværelse, paa egen Haand optager et Bodmerielaan. Dog forstaaer det sig selv, at Skipperen, forsaavidt han er Medreder i Skibet, er befoiet til at gjøre Laan paa sin Part, og at de Redere, som have befuldmægtiget ham til Forbodmingen, maae svare dertil, uagtet han ikke var i det Tilfælde, hvori han efter selve Loven var berettiget til at handle paa Rédernes Vegne (som negòtiorum gestor). See ofmeldte Capitels Art. 2. Jovrigt er det klart, at naar et Bodmerielaan optages af Rederne selv eller efter en af dem given speciel Fuldmagt, maa det være forbindende uden Hensyn til de i 4—5—1 nævnte Betingelser. Denne Artikel gaaer kun ud paa at vise, naar Skipperen i Egenskab af Skipper kan optage Laan. Dog kan det være tvivlsomt, om det Laan, der ei har Hjemmel i fornævnte Artikel, kan have alle de Virkninger, som Loven tillægger et Bodmerielaan, navnlig at give Fortrin for alle ældre paa Skib eller Ladning optagne Laan.

dog ingenlunde herved villet stifte en ubetinget Forpligtelse for Skipperen til at svare til dette Mere; men det vil komme an paa, om der er nogen Svig eller Forseelse at forekaste ham, og det kan i Særdeleshed ikke gjelde naar senere Uheld har nødt ham til at optage nyt Bodmerie. Den Forpligtelse, som i saa Henseende paaligger Skipperen, bortfalder naturligviis ikke ved det Forbodmedes Undergang; thi den eller de Kreditorer, som ere blevne skuffede for den dem tilkommende Sikkerhed, bør heller ikke lide den Risico, de, i Forbindelse dermed, have paataget dem; at de heller ikke behøve at oppebie Skibets Ankomst til det bestemte Sted, er og klart. Men om de, fordi de ikke løbe den med Bodmerie forbundne Fare, skulle ubetinget tabe Præmien, og nøies med sædvanlige Renter, er tvivlsomt, da de igjen løbe en anden, maaskee større, Fare, ved blot at faae personlig Tiltale til Skipperen, som de ikke have villet give saadan personlig Credit. See iovrigt Haandb. 6 B. S. 349-351.

Af Bodmerie kan tages saa høi en Præmie, som Vedkommende forene sig om (4 B. 5 C. 1 A.). Dette er og saare naturligt, da Bodmeristen ikke blot er Kreditor, men tillige Assurandeur, kun deri forskjellig fra en anden Assurandeur, at han strax udbetaler Kapitalen, imod i sin Tid, hvis Reisen gaaer lykkelig af, at faae samme tilbagebetalt tilligemed den betingede Præmie, hvorimod Assurandeuren Intet har at udbetale ved Kontraktens Stiftelse, men tvertimod strax faaer Præmien betalt, og siden, hvis Ulykke foregaaer, udbetaler den forsikkrede Sum, samt deri, at Bodmeristen ikke kan komme til at lide under partiel Skade, saalænge det Forbodmede ikke derved saaledes taber sit Værd, at fuld Betaling ei deri kan faaes (see 4—5—7 cfr. 4—3—11*). Han kan vel, ved at assurere sin Fordring, overdrage sin Fare paa Andre, men om han end, efterat have frataget Assurancepræmien, beholder Mere end ordinaire Renter, saa kan dette dog aldeles ikke ansees for utilladeligt; thi slig Forsikkring er et Debitor uvedkommende Forhold, og opløser sig egentlig i, at Assurandeuren, paa et tredie Sted, faaer sin Fare assureret mod en ringere Præmie end den, han har betinget sig (Reassurance), hvilken Fordeel dog kan gaae glip, hvis Reassurandeuren er uvederhæftig, eller maaskee endog derved, at denne gjør ham sin Ret stridig, og han derfor maa udholde en maaskee lang og bekostelig Proces.

Det stemplede Papirs Tart til et Bodmeriebrev, der naturligviis bør skrives paa første Klasses Papir, bestemmes blot efter den laante Sums Størrelse, uden Hensyn

*) Det forstaaer sig dog, at, naar, til Exempel, kun halve Parten af et Skib er forbodmet (cfr. 4—5—2 og 6), kan kun det Halve af hvad der reddes komme Bodmeristen tilgode.

skyldte Ulykker, saasom Anfald af
af Kapere, forsaavidt samme kan a
4—4—6). I tvivlsomme Tilfælde
folge Analogien af hvad der er b
Jovrigt er det ikke ganske afgjort, o
Skade, der har sin Oprindelse af
allene kan holde sig til Skipperen, el
Tiltale til Rederne. Det kan vel d
der gielder om Assurance, antages,
Ansvar for Skipperens Svig, men ikke
(cfr. 4 B. 5 C. 1 og 7 Art., begge
2—5 bør og her komme i Betragtnin
det, at Bodmeristen ligefrem maa kun
derne, naar Skibet forgaaer paa en Re
for Bodmeriebrevets Bestemmelse.**)

At Cautionisten for et Bodmerie
naar det Forbodmede forulykkes, indlys

*) See om de forskjellige Meninger an
ten af fremmede Prisretters Domm
juridist Archiv No. 16, Side 164-2
159-193, og No. 20, Side

Blandt flere Bodmeriebreve har, efter 4 B. 5 Cap. 4 Art., [redacted]et yngre Fortrin for det ældre. Denne Bestemmelse, der findes i alle Søretter, skjøndt stundom med nogle Undtagelser og Indskrænkninger, har sin gode Grund deri, at det sidste Bodmerie er eller i det Mindste maa formodes at være anvendt til Skibets Reparation, Frikjøbelse, eller til andre for Reisens Befordring nødvendige Udgifter, og altsaa maa antages at have fundet Sted ikke blot til Redernes men tillige til de ældre Kreditorers Bedste.*) Tinglysning af Bodmeriebreve er ikke befalet, og vilde være aldeles unyttig, men at de medføre en fuldkommen Panteret, der giver Fortrin for enhver senere Afhændelse eller Pantsættelse, følger af 4—5—8, ligesom og Sagens Natur og Grundsætningen i 4—5—4 gior det utvivlsomt, at den inden Skibets Afseiling passerede Panthæftelse ikke kan svække Bodmeriebrevet.**)

Bodmeriegjelden bør ordentligviis betales saasnart Skibet kommer til det betingede Sted, med mindre ellers nogen Frist er tilstaaet ved Forskrivningen,***) 4—5—2 og 8; dog, hvis Betaling ei i Tide erlægges, bør deraf, (naturligviis saavel af Præmien som af den oprindelige Kapital) fra Forfaldsdagen svares ordentlig Rente. Det er derhos paa-

*) See Haandb. 6 B. S. 356-357.

**) Imidlertid gives der nogle Fordringer, som gaae foran Bodmeriebreve, og andre, der give lige Ret med samme. See Fdg. om Skibsfolks Fortrinsret for deres Hyre m. v. af 28 Decbr. 1792. Haandbog 6 B. S. 361, cfr. Schiönning l. c. S. 310.

***) Det er forresten hensigtsmæssigt og sædvanligt, at en Frist, idetmindste af 14 Dage, tilstaaes, for at Rederne, ved Hjelp af Fragten, af Kjøbmændenes Bidrag til de Havariebekostninger, som have foranlediget Bodmeriet, eller paa anden Maade kunne tilveiebringe Pengene.

... Betryggelse. Men herved
og for Rederne er høist vigtigt, in
underrettede om hvad der, i An
Reise, hæfter paa dem, for at
istand til at tage Forholdsregler mo
denne i saa Henseende har gjort sig
lighed. Lovens Ord kunne desud
indskrænkede Forstaaelse.*)

Lyder Bodmeriebrevet paa at
naar Skibet kommer tilbage igjen p
det udseilede, da, hvis det ikke inden
indfinder, bør Pengene hos de Vedk
uden noget Ophold af dem betales.

Det kan hænde, at den Fare, B
ikke indtræder, f. Ex. fordi den Reise
kontraktens Indhold skulde gjøres, f
den Maade forhindres, eller dog opgiv
Udstæderens forandrede Speculation,
tingede Fare ikke finder Sted, kan Bo
pligtig at lade sig nøie med at faae
vanlige Renter tilbage, men maa u
Paastand paa den for Faren betin

for, at Kreditor ikke bør tabe de betingede Rettigheder, fordi den Fare, som han har paataget sig, af Aarsager, der ere uafhængige af hans Villie, ikke virkelig indtræder.*) Ligesom dette imidlertid ikke er klart, saaledes synes i al Fald Billighed at kræve nogen Modification.

Foruden de i Loven omhandlede Bodmeriebreve**) gives der og et andet Slags Gjeldsbreve, der baade i Praxis og i Fdg. 18 April 1787 ere blevne saaledes benævnte, men som i Fdg. 19 Decbr. 1794 kaldes Respondentiabreve. De have det tilfælleds med Lovens Bodmeriebreve, at Laanet eller Forstrækningen foranlediges ved en Søereise, at der uden noget tinglyst Dokument gives Sikkerhed i Effekter, der gaae til Sees, samt at Fordringen tabes, naar det der er givet til Sikkerhed forgaaer, saa og at Kreditor, der tillige (skjøndt, som i egentligt Bodmerie, med endeel Afvigelser fra det sædvanlige Assuranceforhold) er Assurandeur, kan betinge sig en saa høi Præmie, som Debitor vil indrømme ham. De høre og virkelig under Begrebet om Bodmerie i dette Ords almindelige Betydning, skjøndt det, med Hensyn til Fdg. 19 Decbr. 1794, er rettest, hos os at give dem Navn af Respondentiabreve. Grundforskjellen imellem dette Slags Gjeldsbreve og Lovens Bodmerieforskrivninger ligger forresten ikke i den Omstændighed, hvori vore Lovkyndige pleie at sætte den, nemlig, at dens Gjenstand er Ladningen, og ikke Skib og Fragt; thi, ligesom det i det Foregaaende er bemærket, at og egentligt Bodmerie kan gives i Ladningen, saaledes viser Fdg. 19 Decbr. 1794 §§ 1 og

*) See Haandb. 6 B. S. 358-360.

**) Adskillige her forbigaaede, Materien om Bodmeriebreve vedkommende Spørgsmaal, findes afhandlede i Haandb. 6 B. S. 345 ff., men især i Schiönnings Bemærkninger o. s. v. S. 251-358.

4 udtrykkelig, at Skib og Fragt ogsaa kan være Gjenstand for Respondentia, hvorhos Fdgs. Præmisser indeholde, at Fdg. 18 Apr. 1787 blandt Andet deri har indskrænket dette Slags Kontrakter for meget, at den blot har behandlet samme som Laan paa Ladning og Føring. Den væsentlige Forskjel er derimod, at Respondentialaan gjøres enten til en Søfarendes Udredning eller til Handelsvarers Anskaffelse; det egentlige Bodmerielaan derimod foranlediges eller idetmindste anses foranlediget ved tilstødt Skade eller indtruffet uformodet Forlegenhed. Respondentiabreve paa Skib og Fragt udstedes derfor og ordentligviis paa Afgangsstedet, samt af Rederne selv, og kunne ikke med Retskraft udstædes af Skipperen, undtagen efter særdeles Fuldmagt (see Fdg. 19 Decbr. 1794 §§ 1 og 7).

Fdgs. § 1 indeholder, at Respondentiabreve maae vige for Bodmeriebreve og andre lovgyldige Panteforskrivelser; og dens § 5 viser, at Kreditor maa lade sig nøie med personlig Tiltale mod Debitor, naar det forsikkrede Skib eller Gods ved Salg eller paa andre Maader kommer i tredie Mands Hænder. Det skjønnes let, at de Aarsager, hvorfor Bodmerie foretrækkes enhver endog ældre erhvervet Rettighed i Tingen, ikke passe sig paa Respondentia, der ikke har Tingens Conservation, men en Handelsspeculation til Gjenstand. Ligeledes begribes det, at dette Slags Dokumenter, da de ikke med Nytte kunne tinglyses, ikke kunne stifte de Forrettigheder, som et egentligt Pantebrev. Det er derfor kun uegentlig talt, naar Anordningen (see dens § 6) ikke desto mindre benævner den Respondentiakreditor tilkommende Fortrinsret som Pant; thi det Væsentlige ved Pant, Ret til at holde sig til enhver senere Erhverver af Tingen, falder bort. Det kan herved endnu bemærkes, at en Høiesterets Dom af 7 April 1804 har antaget, at tre-

[redacted]e Mand kan gjøre Eksekution i de ved Respondentiabreve [redacted]orsikkrede Effekter. — Hvad Forordningen bestemmer om egentlige Pantebreves Fortrin for Respondentiabreve er udentvivl ved Pl. 23 Juli 1819 (cfr. Pl. 14 Mai 1834) forandret, saaledes at nu tvertimod Respondentiabreve have Fortrin. Da nemlig ikke Skibe, og endnu mindre det indladede Gods kan henregnes til faste Eiendomme, saa maa den deri givne hypothekariske Forskrivning efter Pl. 1819 staae tilbage for enhver privilegeret Fordring, hvortil Respondentiahaveres maa henføres. Dette er og stemmende med Forholdets Natur og Plakatens Motiver. Derimod har bemeldte Plakat ingenlunde gjort nogen Forandring i det Forhold, Forordningen har hjemlet imellem egentligt Bodmerie og Respondentiabreve. Begge disse Slags Dokumenter ere adskilte fra de almindelige Pantebreve, og de derpaa grundede Fordringer kunne betragtes som privilegerede, hvis indbyrdes Forhold til hinanden Plakaten aldeles ikke har villet forandre. See Slutningen af Pl. 14 Mai 1834.*)

Blandt flere Respondentiabreve gjør Tidsforskjellen ikke Udslag, men den ældre og yngre Forskrivning give, efter Fdgs. § 2, lige Ret. Dette er og i sig selv meget vel grundet; thi ligesom de Aarsager ikke her passe sig, der give det yngre Bodmeriebrev Fortrin for det ældre, saaledes er og Analogien af hvad der gjelder om Pantebreve uanvendelig paa dette Slags Forskrivninger, der ikke tinglyses til Efterretning for dem, der senere indlade sig med Udstederen. Derimod skal den Respondentiahaver, der har ladet sig meddele Specification paa de indladte Varer, og tillige Connossement paa samme, have Ret til forlods Betaling i dette Gods fremfor dem, der ikkun have alminde-

*) Jvfr. Schiönning l. c. S. 310 ff.

lige Respondentiabreve paa Ladningen, hvad enten samme ere ældre eller yngre; Fdgs. § 3.

Respondentiakreditor er saalidet som den egentlige Bodmeriekreditor*) pligtig til formedelst particl Skade at lade sig en forholdsmæssig Deel afkorte i sin Fordring, men han bliver altid berettiget til, saavidt Godset, efter Fradrag af Omkostningerne, er tilstrækkeligt, at søge fuld Betaling. See Fdgs. § 6.**) Imidlertid er der ingen Tvivl om, at Respondentiahaveren kan overtage sig hele en Assurandeurs Fare; det er endog ganske hensigtsmæssigt, og langt bedre anvendeligt end paa egentligt Bodmerie. Men det ligger dog ikke i Forholdets Natur og maa altsaa særlig betinges.***)

Endnu staaer et vigtigt Slags Gjeldsbreve tilbage, nemlig Verler.

Efter den nuværende Lovgivning maa der skjelnes mellem trukne og indenbyes Verler, hvilke sidste under visse Betingelser ere blevne tilladte ved Fdg. 26 Juni 1824 samt Pl. 14 Mai 1835 og Pl. 12 Octbr. 1836.

Til det Væsentlige ved et trukket eller trasseret Verelbrev hører det, at Udstederen anviser den Sum, hvorfor han har faaet Valuta, til Udbetaling paa et andet Sted. Men det er tillige fornødent, at saavel den, ved hvem Udbetalingen skal skee, som Udstederen selv, hvis hiin ikke nøiagtigen opfylder det, der overdrages ham, skulle være de særdeles Forbindtligheder undergivne, som Lovene have forenet med Verelforskrivninger. Med Hensyn dertil er det nødvendigt,

*) Cfr. oven S. 311.

**) Cfr. juridisk Arkiv 8de Bind S. 95–99 og Arkiv for Retsvidenskaben og dens Anvendelse, 2 B. S. 221–226.

***) Cfr. Haandb. 6 B. S. 368–369.

at Navnet Veksel udtrykkelig skal anføres i Dokumentet, saavidt det skal ansees for mere end en Anvisning. (See D. L. 5—14—8. N. L. 5—13—6 og Fd. 18 Mai 1825 § 1.) Trykte Vekler skrives paa 3die Classes Papir, med mindre de i Medhold af Pl. 21 Sept. 1825 trækkes paa udenrigske Steder og derhos stilles paa længere Tid fra Dato end 3 Maaneder, i hvilket Tilfælde de blive at skrive paa 2den Classes Papir s. Fd. 3 Decbr. 1828 §§ 3 og 4 cfr. § 15. (Om Indenbyesvekler see neden). Derimod kan efter Fdg. 1828 § 8, b., en Vekel uden Brugen af stemplet Papir overdrages fra Mand til Mand, hvilket kan skee ved en simpel Paategning paa dens Bagside (Endossement) *). De til en Vekselhandel hørende nødvendige Personer ere: Trassanten eller Udstæderen, Remittenten eller den som Vexlen lyder paa at betales til, Trassatus eller den, som, efter Vekselbrevets Indhold, skal betale dets Beløb; og Præsentanten eller den Person paa Betalingsstedet, som det af Remittenten overdrages at forevise Vexlen og foranstalte det videre Fornødne der paa Stedet. Ellers kunne og mange flere Personer tage Deel i en Vekselhandel, i det Vexlen, ved Endossement, gaaer gjennem adskillige Hænder. Enhver, som saaledes endosserer Vexlen, kaldes Indossent, og den, samme overdrages til, Indossatarius. Ogsaa kan Een paatage sig flere Personers Rolle i en Vekselhandel, f. E. trække en

*) Vekler udstædte paa fremmed Sted kunne vel her i Riget endosseres uden Afskrivning paa dansk stemplet Papir: men naar de skulle benyttes i nogen Ret, under noget Skifte eller ved nogen anden Retsforhandling, eller ved Ansøgning til Kongen, Collegierne eller Øvrigheden, bør de afskrives paa stemplet Papir af anden Classe og saadan Afskrift vedhæftes Originalen. Fdg. 1828 § 29.

Verel til sin egen Ordre o: til Fordeel for sit eget Huus, eller selv paa Betalingsstedet præsentere den Verel, han har tilforhandlet sig. Udenfor de Tilfælde, som Fdg. 26 Juni 1824 og de oven citerede Plakater af 14 Mai 1835 og 12 Octbr. 1836 omhandle, er det derimod enhver Indbænding forbudt at trække paa sig selv, om han endog udstæder Verlen paa et andet Sted i Riget, end det, hvor han har sit Hjem. Følgen af at dette Forbud overtrædes er, at Dokumentet bliver at omstemple paa 1ste Kl. Pap. og de Vedkommende at anse med Mulkt (Fdg. 18 Mai 1825 § 2).

Trassanten og Trassatus bør naturligviis altid nævnes i Verlen; dersom der trækkes enten i eller paa et fingeret Navn, saa er Dokumentet en Proformaverel, og Enhver der har deeltaget i saadan Overtrædelse skal bøde halvt saa meget som Verlens paalydende Sum, af hvilken Bod Halvdelen tilfalder Angiveren og den anden halve Deel Kongens Kasse. At Remittenten ikke behøver at benævnes i Verlen, følger af Fd. 18 Mai 1825 § 6, der

Hos Remittenten, hvis denne ikke paa anden Maade kan bevise, at han har givet Valuta, Fd. 18 Mai 1825 § 5*). Summen bør nævnes 2 Gange, engang med Tal, og engang med Bogstaver. Dersom der er nogen Uovereensstemmelse imellem disse 2 Angivelser (af hvilke den ene kan findes i Overskriften), bliver Trassanten kun forpligtet for den mindre Sum, med mindre det oplyses, at den større virkelig har været meent. Ligeledes bør saavel Udstædelses- som Betalingsstedet nævnes; dette sidste formodes at være Trassati Opholdssted, naar intet Andet er bestemt. See Fd. 18 Mai 1825 § 7. Ogsaa bør det angives, naar Vexlen skal betales. Betalingsfristen kan iøvrigt fastsættes enten til en vis Tid fra Udstædelsesdagen, eller til en vis bestemt Dag (hvilket dog sjeldent bruges), eller og Vexlen lyde paa Sigt, som atter igjen kan være enten ved Sigt (ad visum), saa at den skal betales strax naar den forevises, eller efter Sigt (a viso), saaledes, at der indrømmes Trassatus en vis Tid fra Forevisningen.

Vexler, som trækkes her i Riget, maae efter Fds. § 9 Almindelighed ikke lyde paa længere Tid end 3 Maaneder efter Dato eller efter Sigt; dog er det, som alt ovenfor berørt, tilladt at stile Vexler, der trækkes paa et udenrigsk Sted, paa længere Tid, nemlig indtil 6 Maaneder a dato, mod at de skrives paa 2den Kl. Papir, s. Pl. 21 Sept. 1825. Specielle Undtagelser ere gjorte med Hensyn til Vexler, der enten udstædes fra eller trækkes paa Island

*) At Exceptio non numeratæ pecuniæ imidlertid, med de samme indskrænkede Virkninger, som, efter vore Love, kan tillægges den med Hensyn til andre Gjeldsbreve, og maa kunne fremsættes hvad Vexler angaaer, er viist i Œconomia, 1ste Bind, Side 257-258.

(6 Maaneder), Færøerne (4 Maaneder), de vestindiske Øer (6 Maaneder), de danske Besiddelser i Ostindien og Guinea (1 Aar).*)

Det er alt bemærket, at en Vexel kan endosseres ved en simpel Paategning. Endosseres den til en bestemt Person, bør det udtrykkelig anføres, om Endossenten har erholdt Valuta. Indeholder Endossementet, at Valuta er givet, formodes dette at være skeet contant. Mangler der derimod Tilstaaelse for Valutas Modtagelse, bliver Endossatarius kun at anse som Endossentens Fuldmægtig, og kan altsaa ikke afhænde Vexlen. Jovrigt kan en Vexel ogsaa endosseres in blanco, i hvilket Tilfælde enhver Ihændehaver uden videre Bevis betragtes som Vexlens Eier. Den, der ved Endossement overdrager en Vexel til en Anden, underkaster sig derved samme Forpligtelser imod sine Eftermænd, som de der paaligge Udstæderen selv (see herom Fdgs. §§ 13 og 14).

andet Exemplar kan sælges paa Trassationsstedet og der være i Omløb. Det bør udtrykkelig tilkjendegives i Verler, naar det existerer flere Exemplarer, saaledes at de kaldes Prima-, Secunda-, Tertia- o. s. v. Verler. Ellers udsætter Trassanten sig for, at hvert Exemplar betragtes som en særskilt Verel, og som saadan endosseres, accepteres o. s. v., hvorved han kan komme til at betale Verlen flere Gange. Naar det ene Exemplar af Verlen er accepteret eller affendt til Acceptation, og et andet Exemplar endosseres, saa skal det paa dette bemærkes, hvor hiint Exemplar befinder sig og kan modtages. (See Fdgs. §§ 15 og 16.) Iøvrigt skulle de forskjellige Exemplarer af en Verel alle skrives paa det for Verler anordnede stemplede Papir. (Fdg. 3 Decbr. 1828 § 15 litr. a.) Ogsaa en Copie af en Verel kan, under Jagttagelse af Bestemmelserne i § 17, endosseres. Ei heller er det formeent at vedføie Verlen et andet Stykke Papir til yderligere Endossement, naar Rum mangler paa selve Verlen; kun bør det skee med fornøden Forsigtighed, saa at der ingen Tvivl kan være om Verlens Identitet.

I Almindelighed indeholder Verelbrevet den Clausul „efter Advis;" hvilket tilkjendegiver, at Trassanten, ved Skrivelse, underretter Trassatus om den trukne Verel, og hvorledes han agter at fyldestgjøre ham for at antage og betale samme. Da sligt Advisbrev baade tjener til at forvisse Trassatus om Verlens Ægthed, og tillige mueligen kunde indeholde Vilkaar med Hensyn til Trassati Fyldestgjørelse, som denne ei kunde være tilfreds med, bør Trassatus ikke antage Verlen, hvis det i samme bebudede Advisbrev ei er indløbet. Accepterer han alligevel, er det paa hans egen Risico, Fdgs. § 22.

(6 Maaneder), Færøerne (4 Maaneder), de vestindiske [redacted]er (6 Maaneder), de danske Besiddelser i Ostindien og [redacted] Guinea (1 Aar).*)

Det er alt bemærket, at en Vexel kan endosseres ved [redacted] en simpel Paategning. Endosseres den til en bestemt Per[redacted]son, bør det udtrykkelig anføres, om Endossenten har er[redacted]holdt Valuta. Indeholder Endossementet, at Valuta er gi[redacted]vet, formodes dette at være skeet contant. Mangler der[redacted] derimod Tilstaaelse for Valutas Modtagelse, bliver En[redacted]dossatarius kun at anse som Endossentens Fuldmægtig[redacted] og kan altsaa ikke afhænde Vexlen. Jovrigt kan en Vexe[redacted] ogsaa endosseres in blanco, i hvilket Tilfælde enhver Ihænde[redacted]haver uden videre Bevis betragtes som Vexlens Eier. Den[redacted] der ved Endossement overdrager en Vexel til en Anden, underkaster sig derved samme Forpligtelser imod sine Eftermænd, som de der paaligge Udstæderen selv (see herom Fdgs. §§ 13 og 14).

Det er sædvanligt, at der udstædes flere Exemplarer af en Vexel, fornemmelig med Hensyn til, at, medens det ene Exemplar fremsendes til Betalingsstedet, for at det, der er befalet med Hensyn til Vexlens Foreviisning m. v., der kan blive iagttaget af en dertil befuldmægtiget Person, det

*) Angaaende Beregningen af Tidsfristerne maae eftersees Fdg. 18 Mai 1825 §§ 48 og 49. De særlige Indskrænkninger, der efter Pl. 22 Marts 1813 (cfr. Fdg. 6 Nov. 1810 og 26 Septbr. 1811) skulde finde Sted med Hensyn til Vexler lydende paa Repræsentativer, og hvilke Fdg. 1825 § 10 endnu lod vedblive, bortfalde efter Pl. 14 Mai 1835. Vel angaaer denne ikke de Vexler, som lyde paa Sølv betalbart efter Qvartalscours, men det kunde, især under de nærværende Forhold, ikke falde Nogen ind at trække en Vexel i denne Valuta.

det Exemplar kan sælges paa Trassationsstedet og der re i Omløb. Det bør udtrykkelig tilkjendegives i Ver- naar der existerer flere Exemplarer, saaledes at de kal- Prima-, Secunda-, Tertia- o. s. v. Verler. Ellers ud- ler Trassanten sig for, at hvert Exemplar betragtes som særskilt Verel, og som saadan endosseres, accepteres s. v., hvorved han kan komme til at betale Verlen flere nge. Naar det ene Exemplar af Verlen er accepteret el- affendt til Acceptation, og et andet Exemplar endosse- , saa skal det paa dette bemærkes, hvor hiint Exemplar nder sig og kan modtages. (See Fdgs. §§ 15 og 16.) vrigt skulle de forskjellige Exemplarer af en Verel alle ves paa det for Verler anordnede stemplede Papir. (Fdg. Decbr. 1828 § 15 litr. a.) Ogsaa en Copie af en rel kan, under Jagttagelse af Bestemmelserne i § 17, en- lses. Ei heller er det formeent at vedfoie Verlen et et Stykke Papir til yderligere Endossement, naar Rum ngler paa selve Verlen; kun bør det skee med fornøden rsigtighed, saa at der ingen Tvivl kan være om Verlens entitet.

I Almindelighed indeholder Verelbrevet den Clausul ter Advis;" hvilket tilkjendegiver, at Trassanten, ved tivelse, underretter Trassatus om den trukne Verel, og vrledes han agter at fyldestgjøre ham for at antage og ale samme. Da sligt Advisbrev baade tjener til at for- lse Trassatus om Verlens Ægthed, og tillige mueligen de indeholde Vilkaar med Hensyn til Trassati Fyldest- relse, som denne ei kunde være tilfreds med, bør assatus ikke antage Verlen, hvis det i samme bebudede visbrev ei er indløbet. Accepterer han alligevel, er det a hans egen Risico, Fdgs. § 22.

Remittenten eller den, der senere har erhvervet Ver[redacted]len, haver at besørge den betimelig afsendt. Lyder Ver[redacted]a dato, bør den være afsendt saa betimelig, at den kan vær[redacted] præsenteret inden Forfaldsdagen. Sigtverler skulle vær[redacted] præsenterede til Betaling eller Accept inden 3 Maaneder[redacted], hvis de ere trukne fra et Sted her i Riget eller i Her[redacted]tugdømmene, og inden 6 Maaneder, hvis de ere trukne fr[redacted] et udenrigsk Sted, Alt fra deres Udstædelse. For Verler de[redacted] trækkes paa eller fra Island, Færøerne eller de danske Plad[redacted]ser udenfor Europa er Tidsfristen 1 Aar, og med Hensy[redacted] til de ostindiske Besiddelser 2 Aar. Naar Verlen er præ[redacted]senteret, paaligger det Trassatus, inden 24 Timer at er[redacted]klære, om han vil acceptere eller ikke. Nægtes Accept gan[redacted]ske eller for en Deel af Beløbet, bør Præsentanten inden andre 24 Timer besørge Verlen protesteret de non acceptatione (for det Hele eller for det Manglende); dog er det, hvis Verlen er blevet præsenteret inden den foreskrevne Tid, tilstrækkeligt at Protesten iværksættes inden Udløbet af samme. Protesten udføres af Notarius publicus, eller i Nødsfald af 2 lovfaste Vidner. Naar Trassatus aldeles ikke er at finde, eller intet Etablissement har paa Stedet, bliver Protesten at optage paa Notarialcomptoiret. Dersom den Tid, paa hvilken Trassati Erklæring eller Protesten skulde foregaae, indfalder paa en Helligdag, (i hvilken Henseende ogsaa de mosaiske Troesbekjenderes Helligdage tages i Betragtning), saa gives der Udsættelse til næstfølgende Sognedag. Om Protesten bør Præsentanten give Enhver, hos hvem han vil søge Betaling, Underretning inden 24 Timer, hvis denne opholder sig paa Stedet, og ellers med første Post som afgaaer efter 24 Timers Forløb. Er han kun Fuldmægtig, haver han med samme Post, eller hvis Protesten ikke inden dens Afgang er blevet er-

eret, med næste Post, at tilsende sin Mandant den med-
ne Veksel med Protest.*) Enhver Endossent, til hvem
esentanten har henvendt sig, haver igjen uopholdelig at
errette sine Formænd, af hvilke han vil kræve Betaling.
hver Forsømmelse i hvad der saaledes er foreskrevet om
lens betimelige Præsentation, Protest m. v. virker Ta-
af den Ret, Vekslen ellers gav den Paagjeldende imod
dossenterne. Imod Trassanten beholder dog Vekslen sin
dighed som simpelt Gjeldsbrev, naar det kan oplyses,
ham ikke ved den begaaede Forsømmelse har lidt noget
b med Hensyn til sit Mellemværende med Trassatus. Er
esentanten ikke selv Vekseleier, men kun Fuldmægtig,
er Tabet naturligvis ud over hans Mandant, som der-
maa have Regres til denne sin Fuldmægtig. Da For-
mmelse ikke kan siges at have fundet Sted, hvor Post-
gens Standsning eller andre saadanne Aarsager har
rt det umuligt noie at opfylde Lovenes Forskrifter, saa
det klart, at den lovbestemte Virkning af Forsømmelse
og maa bortfalde.**) Endnu bemærkes det, at der-
s Trassatus efter optagen Protest, men medens Præsen-
ten endnu har Vekslen i Hænde, vil acceptere, eller, ef-
vægret Accept, ved Forfaldstid vil betale, bør Saadant
lædes imod at Trassatus betaler Protestens Omkostnin-
m. v. See om alt dette Fdg. 18 Mai 1825 §§ 27—
, der indeholde adskillige flere detaillerede Bestemmelser.
mdom har enten Trassanten eller nogen af Endossen-
e i Vekslen***) opgivet en anden Person, som i Rods-

*) Protesten skal skrives paa stemplet Papir af 4 Kl. No. 4 til 42 ß.

*) Cfr. juridisk Arkiv, No. 23, S. 142—143.

*) Har Trassanten eller anden Vedkommende paa anden Maade opgivet en Rodsadresse, er den ei forbindende

fald anmodes om at acceptere (Rodsadresser). I saa Fald er Præsentanten, naar Trassatus nægter Accept, og Protest i saa Henseende optages, pligtig at henvende sig til de saaledes nævnte Personer, og, hvis flere Intervenienter have forsynet Vexlen med Rodsadresser, først til den, der er anmodet om at acceptere for Trassanten, og derefter til den, der er opgivet af den tidligste Endossent o. s. fr. Dersom den eller de Personer, til hvem Vexlen saaledes er adresseret, nægter Accept, bliver Vexlen for ham eller dem at protestere, og Vedkommende derom at underrette. (Bygd. § 37). Stundom hender det og, at en Person der aldeles ikke er nævnet i Vexlen, naar Accept af Vedkommende er nægtet, tilbyder sig at acceptere i Honneur enten af Trassanten eller en Endossent. Saadant er imidlertid Præsentanten ikke pligtig at tilstæde, da han naturligvis ikke ubetinget kan være tjent med at udsætte den Ret, en protesteret Vexel giver ham (see nedenfor), formedelst en Accept, der tilbydes af en Person, som mulig kan være ganske uvederhæftig; ja dersom Trassanten har contramanderet Vexlen, er han end ikke berettiget til paa hans Vegne at modtage slig Intervention. Men om end Accept per onore antages, bør Vexlen ligefuldt protesteres, og Underretning meddeles Vedkommende (§ 38). Slig Accept paadrager isvrigt Intervenienten samme Forpligtelser, som Accept vilde havt for Trassatus, hvorimod han da og, naar han i sin Tid har indfriet Vexlen, har Vexelret imod den, i hvis Honneur han har accepteret*), og dennes For-

for Vexlens Ihændehaver, naar det ikke beviſes, at det er ſkeet med hans Samtykke.

*) Hvis det ikke udtrykkelig angives, for hvem der accepteres, formodes det at være for Trassanten (Fdg. § 43).

mænd, saafremt han har iagttaget hvad der er foreskrevet angaaende betimelig Underretning om Protesten (§ 40). Dersom Intervenienten strax tilbyder at betale den hele Sum, bør det altid tilstædes (§ 39).

Det kan endog være Tilfældet at Trassatus ikke som saadan vil acceptere, men vil paatage sig det i Honneur af en eller anden Vexelinteressent, fordi han nemlig da, som bemærket, efterat have indfriet Vexlen, erholder Vexelret imod denne og Formænd, hvorimod han, hvis han i sin Egenskab af Trassatus havde accepteret, blot kunde faae sit Udlæg godtgjort i Mellemværende med Trassanten, og det endda kun under de i Advisbrevet bestemte Vilkaar, med hvilke han maaskee ei er tilfreds. Saadan Accept skal altid modtages, dog at Nødsadresserne først ere benyttede, og at Protest m. v. alligevel bliver at iværksætte, siden Trassatus i dette Tilfælde kun er at anse som en anden Intervenient. Vil Trassatus, efterat Vexlen er protesteret og siden accepteret per onore, endnu acceptere den i Egenskab af Trassatus, saa bør dette tillades ham, og Acceptionen per onore udslettes, med mindre der alt om det Passerede er meddeelt Vedkommende Underretning (Fdgs. § 41 og 42).

Den Accept, Trassatus meddeler, bør, hvis Vexlen lyder efter Sigt, være forsynet med Bemærkning af Dag og Datum. Ellers kan Betaling affordres ham som om det var en a dato Vexel. Skal Vexlen betales paa et andet Sted end Trassati Bopæl, maa den tillige domicilieres, d: der maa nævnes en Person, der paa dette andet Sted skal sørge for Betalingen (Fdgs. § 24). Jovrigt bør Accepten være ubetinget; og, dersom han, uden Præsentantens Samtykke, har tilføiet nogen Betingelse eller Indskrænkning, ansees samme

...ingen modsat Ordre ha
men protestere for det Manglende. D. L.
N. L. 5—13—10. 18. og Fdgs. § 25, jv

Den engang tegnede Accept kan, sk
leveret i Præsentantens Hænder, ei igjen
Trassatus (§ 26).

Trassatus har naturligviis ingen F
Vexelbrevet, førend han, ved at tegne sit N
tant, indlader sig paa Trassantens Begjæri
han enten lovet denne at acceptere, eller in
Forbindelser, hvori han stod med denne, væ
til, maa Trassanten naturligviis være be
holde sig til ham for al den Skade, der for
af slig Pligts Overtrædelse. Jvfr. Fdgs. §

Naar Trassatus har accepteret, er han
Indvending, pligtig at betale til den bestem
Vexlens Udlevering med paategnet Qvitterin
Vexler skulle efter Fd. 18 Mai 1825 § 55
24 Timer efter Præsentationen; ved andre V
derimod fra Forfaldsdagen otte Løbedage,
Tids Forløb Intet mod ham kan foretage
5—14—15. N. L. 5—

N. L. 5—13—19 og Fds. § 51 ikke engang betale, det vil sige ikke betale saaledes, at denne for tidlige Betaling kunde drage til Følge for andre Vexelinteressenter. Den tidligere Betaling maa følgelig gaae paa hans egen Regning, hvis det Tilfælde skulde være indtruffet, at Vexelihændehaveren uretteligen var kommet i Besiddelse af Vexelbrevet, og der, inden Forfaldstiden, derom skeer Anmeldelse hos Acceptanten *). At han, i enhver Henseende, er berettiget til at betale udi Løbedagene, kan neppe omtvivles.

Betaler Acceptanten ikke, naar Løbedagene ere ude, haver Præsentanten, i det seneste, inden 2 Dage herefter, i Følge D. L. 5—14—16. N. L. 5—13—14 og Fds. § 52, at lade Vexlen protestere de non solutione. Dersom den sidste af Løbedagene er en Helligdag, bør Vexlen betales den nærstforegaaende Søgnedag. Den Omstændighed, at Acceptanten hører til et Religionssamfund, der har andre Helligdage end de i Landets Love fastsatte, kan ikke komme i Betragtning til at hjemle ham nogen Udsættelse. Naar den anden af de nysnævnte Vexelihændehaveren tilkommende 2 Respitdage indtræffer paa en Helligdag, skal Protesten iværksættes den nærmest foregaaende Søgnedag, om denne end maatte høre til de Acceptanten tilstaaede Løbedage. Ved Protesten de non solutione forholdes ganske paa samme Maade som ved Protesten de non acceptatione, ligesom Præsentanten ogsaa under samme Ansvar har at give Vedkommende betimelig Underretning; dog beholder han under alle Omstændigheder sin Ret imod Acceptanten. See Fds. §§ 52—54, 56. Dersom der er tegnet Nødsadresser paa Vexlen, skal Ihændehaveren, naar Trassatus, skjøndt han har accepteret, ikke betaler

*) Cfr. oven S. 47.

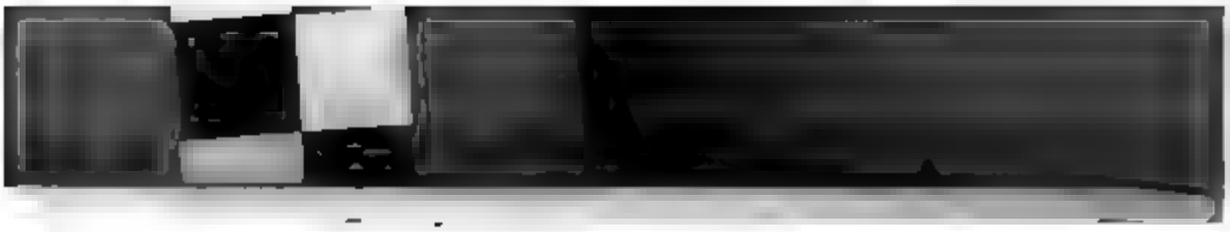

opkastede, ere bestemt afgjorte ved Fdg. 1825 §§ 67 og 68. Dog indeholder Forordningen ingen Bestemmelse angaaende det Spørgsmaal, om ogsaa en Vexeldebitors Arvinger ere denne Vexelrettens Strenghed undergivne; et Spørgsmaal, som dog ikke vides hidtil at have vist sig i Praxis. Da Arvinger aldeles træde i Arveladerens Sted, hvad dennes Gjeldsforpligtelser angaaer, synes det consequenteſt at de ogsaa i den omspurgte Henseende ere alle Følger af Vexelforpligtelse undergivne*); hvori der heller ikke er nogen særdeles Ubilighed, da de, ved at overgive den Afdødes Boe til Skifteretten, kunne undgaae alt Ansvar.

Endnu et særdeles Beneficium tilstaaes Vexelfordringer i D. L. 5—14—24. N. L. 5—13—22. Vexeldiscontoen, eller den Godtgjørelse, som en Vexelkjøber nyder for den Tid, han maa bie inden han kan kræve den, for Vexlen, udbetalte Sum tilbage hos Vexeldebitorerne, er ikke bunden til Rentelovene, men bestemmes ved frie Overeenskomst, saa at der, i Vexelhandler, ikke kan være Tale om Agger. See Cancellie-Plakat. 6 Dec. 1799 og Fd. 1825 § 66.

Det er allerede bemærket, at det under Straf af at enhver af de Paagjeldende skal erlægge en Bod lig Vexlens halve Beløb er forbudt at trække Vexler i eller paa et fingeret Navn. Den samme Straf er anvendelig i ethvert Tilfælde, hvor et Dokument indklædes i Form af en trasseret Vexel, uden at det virkelig er udstædt og modtaget for at præsenteres og betales paa et andet Sted. Fds. § 3. Proformavexler vare allerede, under Confiscations-

*) Hr. Justitsraad Neckelman har i sit Skrift om Vexler S. 90 erklæret sig for den modsatte Mening.

straf forbudte ved Fd. 26 Novbr. 1731; men dette Lovbud havde kun tænkt sig det Tilfælde, hvor Vexlen, med Remittentens Forevidende*), trækkes enten paa en Person, der ikke er til, eller paa en Person, som ikke staaer i nogen saadan Forbindelse med Trassanten, at han kunde ventes at ville acceptere og betale, og Vedkommendes Hensigt altsaa ikke er, at den ene skal afkjøbe den anden en Fordring paa et fremmed Sted, men blot at give et Mellemværende Vexelform, for derved at spare høiere stemplet Papi og erhverve Vexelrente. Jovrigt har den Tilladelse, Fd. 26 Juni 1824, Pl. 14 Mai 1835 og 12 October 1836 have givet til at udstæde Indenbyesvexler, for største Delen tilintetgjort de Motiver, der kunde bevæge Nogen til at benytte Proforma-Vexler.

Betræffende de paa fremmede Steder trukne Vexler, da maae disse efter D. L. 5—14—9 N. L. 5—13—7 og Fd. 1825 § 9 ansees som gyldige, naar de blot ere indrettede i Medhold af de der gjeldende Love, hvilket dog, forsaavidt de ere stridende mod vore Love, bør bevises. Dette angaaer imidlertid egentlig blot Vexelbrevets Form og Indretning, ikke sammes juridiske Følger, hvilke allene bestemmes ved vore Love. Saa vare og de oven S. 322 Note berørte Indskrænkninger i Henseende til de paa Rigsbankrepræsentativer trukne Vexler anvendelige med Hensyn til Ver-

*) I Systemerne pleier man ikke at bemærke denne Egenskab; men den er dog indlysende nødvendig; thi den Remittent, som stuffes ved at faae en Vexel, til hvis Accept og Betaling Trassanten ingen Anstalt har gjort, fortjener vistnok ikke at straffes, men har snarere Krav paa Erstatning; cfr. Reskript 22 Septemb. 1769 og Plakat 8 Nov. 1799, jvfr. Coll. T. for 1824 S. 367.

ler, der udstædes i et fremmed Land, (Fds. § 10); men disse Indskrænkninger ere, som ligeledes der bemærket, deels ved senere Love ophævede, og deels formedelst de forandrede Forhold blevne uden practisk Virkning. Er det en dansk Undersaat, der under sit Ophold i Udlandet contraherer en Vexelforpligtelse med en anden dansk Undersaat, bør de danske Love i Et og Alt følges.*)

Fremdeles følger det af sig selv, at den Protest af en her trukken Vexel, som foregaaer paa et fremmed Sted, bør bedømmes efter dette Steds Love; og det synes, at den, som vil bestride dens Overensstemmelse med disse, bør godtgjøre sin Indsigelses Rigtighed**).

Endnu staaer tilbage, at tilføie nogle Ord om Indenbyes-Vexler. Disse have forhen været aldeles forbudte, men ere nu under visse Betingelser tilladte. Efter den oftere citerede Fd. 26 Juni 1824 kunne nemlig Kjøbmænd

*) Cfr. Eunomia 4 B. S. 10—13.

**) See juridisk Arkiv, No. 5, S. 81, No. 20, S. 116, og No. 22, S. 143, eller Arkiv for Retsvidenskaben og dens Anvendelse 1 B. S. 415, 4 B. S. 370. See og Eunomia 4 B. S. 40—42. Ellers kan man angaaende den hele Materie om trukne Vexler, foruden selve den udførlige Forordning 18 Mai 1825, der i det Følgende vil blive meddeelt, læse den Fremstilling af Motiverne til de vigtigste nye Bestemmelser i denne Anordning, som findes i Coll. Tidende for samme Aar, S. 365—378, saa og Haandbog 5. B. S. 253—281; samt det oven nævnte Skrift af Hr. Justitsraad Neckelmann, hvori man finder fremmede Landes Lovbestemmelser og Usancer fremsatte ved Siden af fornævnte Anordnings Bestemmelser, ligesom og flere interessante Retsspørgsmaal, der opstaae i Anledning af Vexelforretninger, der ere opkastede og besvarede.

og Fabrikanter*) udstæde Verler paa sig selv og betalbare paa samme Sted hvor de udstædes, dog at de ikke stiles paa længere Tid end tre Maaneder. Slige Verler skrives paa et særskilt dertil indrettet fiint Papir af 2den Kl. Ligesom trasserede Verler kunne de ved Endossement overdrages enten til en bestemt Person eller til Ihændehaveren; de kunne udstædes til og erhverves af Enhver uden Hensyn til i hvilken borgerlig Stilling han befinder sig. Ere de indrettede anderledes end efter de nysanførte Bestemmelser, bliver Mulkt efter Stempletpapirsanordningen at anvende, og er Datum ladet in blanco eller urigtig angivet, skal enhver af de Paagjeldende erlægge en Bod lig Dokumentets halve paalydende Sum. (cfr. Fd. 3-Dec. 1828 §. 14.) Hvis Verlen er udstædt af en dertil uberettiget Person falder Ansvaret iøvrigt kun paa denne og den første Kreditor.

Betales en Indenbyesverel ikke til rette Tid, bliver den at protestere de non solutione, hvorved der bliver at forholde paa samme Maade, som med Hensyn til trasserede Verler, ligesom i det Hele de om disse givne Forskrifter skulle tjene til Regel for Indenbyesverler, forsaavidt de efter disses Natur derpaa kunne finde Anvendelse. Ogsaa medføre de heromhandlede Verler i Et og Alt samme Rettigheder og Forpligtelser som trasserede Verler, dog at Renten ikke er høiere end 6 Proc. pro anno, og at denne først begynder fra Stevningens Dato.

Efter Fdg. 1824 maatte indenbyes Verler ei lyde paa anden Valuta end rede Sølv, eller paa ringere Summer end 200 Rd. Men ved Pl. 14. Mai 1835 er det

*) Om hvo der henføres under disse Begreber see Fds. § 1 cfr. C. Skr. 21 Sept. 1824.

paa kort Tid, vil der i det Hele, under d
ſtændigheder, ingen Anledning være til at
Forſkrivningen i ſaadan Valuta; thi, lige
Tvivl i Almindelighed vil finde ſig lige
at Verlen lyder paa Sedler, vilde han, ſa
tænke ſig Muligheden af en Værdieforring
dre Verlen ſtillet paa rede Sølv, hvorfor h
re med Beløbet i Sedler, dog giver fuld

1. Panteobligation med første Prior

Jeg underſkrevne A... B..., Borge
her i Staden, tilſtaaer ved denne min Pa
āt jeg af Hr. C... D..., Bygger ligeled
den, har oppebaaret et Laan af 3000 Rbdl
tretuſinde Rigsbankdaler Sølvmont**), hvil

*) See iøvrigt Coll. Tid. for 1824 S. 371—
S. 345—354 og for 1836 S. 753.

**) Skjøndt det vistnok med Føie kunde anſe
om en Forſkrivning

forpligter mig til, efter et Fjerdingaars lovlige Opsigelse fra een af Siderne, at tilbagebetale til enten 11te Jun. eller 11te Decbr. Termin, ligesom jeg ogsaa forpligter mig til at erlægge 4 Procento aarlig Rente af denne Capital til 11te Juni og 11te Decbr. Terminer, hver Gang med det Halve. Skulde jeg eengang med Renterne udeblive, længere end een Maaned efterat de ere forfaldne, da skal hele Capitalen med Renter strax til Betaling være forfalden. Til ydermere Sikkerhed for skadesløs Betaling af denne Capital med Renter samt alle, i Tilfælde af Sogsmaal, paagaaende Omkostninger, overdrager jeg herved Hr. C... D... og Arvinger første Panterettighed i mit Huus her i Staden, beliggende i N N Gade N N No. og bestaaende af en Forhuusbygning paa fem Fag, fire Etager høi med Kjelder under, og et Bindingsværks Baghuus, ligeledes paa fem Fag, men kun 3 Etager holt, med alt hvad der er det tilhørende, og saaledes som det af dets forrige Eier E... F..., under 11 Juni sidstl., er mig tilskjødet, saavelsom og i de 8000 Rbdlr. S. siger otte Tusinde Rigsbankdaler Sølv, Bygningerne ere forsikkrede for i denne Stads Brandkasse, og i al den Leie, der svares af Husets Beboere. Jovrigt forpligter jeg mig til at holde Pantet forsvarligt vedlige. I manglende Fald skal denne Panteobligations paalydende Sum og Renter strax være forfalden til Betaling. Jovrigt underkaster jeg mig med Hensyn til min Gjeld efter nærværende Forskrivning den hurtige Retsforfølgning, som Fdg. 25 Januar 1828 har hjemlet*).

lig i Fremtiden, naturligst, at han sikkrer sig derimod, ligesom der for Debitor, der øieblikkelig kunde faae rede Sølv for de modtagne Sedler, ingen Anledning er til at vægre sig for dertil at forskrive sig.

*) Angaaende de Fordele, som denne Clausul, der ordentligviis indeholdes i alle Gjeldsbreve paa Vexler nær,

Denne Obligation, som jeg i Overværelse af Vitterlighedsvidner har underskrevet, kan af Kreditor, paa [redacted] Bekostning, tinglyses uden at han dertil behøver at [redacted] varsle mig.

Kjøbenhavn, den 11te Juni 1836.

A... B...
(L. S.)

Til Vitterlighed.
C... D... J... K...

2. Panteobligation med første Prioritet i et Jordegods.

Jeg underskrevne A... B..., Eier af Hovedgaarden N N i Præstø Amt, Sjellands Stift, tilstaaer ved denne min Panteforskrivning, at jeg af Hr. Superkarge C... D... har oppebaaret et Laan i rede Penge af 28,000 Rbdlr. r. S., siger otte og tyve Tusinde Rigsbankdaler rede Sølv, hvilken Capital jeg forpligter mig til, efter et halvt Aars foregaaende Opsigelse fra een af Siderne, at tilbagebetale til en 11te Juni eller 11te Decbr. Termin, til hvilke Terminer jeg ligeledes forpligter mig at erlægge 4 Procento aarlig Rente, hver Termin med det Halve. Skulde jeg derimod udeblive med Renternes Erlæggelse mere end 14 Dage efter den rette Tid, skal den hele Capital strax til Betaling være forfalden. Til ydermere Sikkerhed for skadesløs Betaling af denne Capital med paalobende Renter, og alle, i Tilfælde af Sogsmaal, paagaaende Omkostninger, giver jeg herved Hr. Superkarge C... D... og Arvin-

hvori den ei behøves, medfører, see foruden selve den nævnte Fdg. Coll. Tidenden for 1828 No. 10—11.

ger forſte Panteret i bemeldte min Hovedgaard N N i Præſtø Amt, Sjellands Stift, med den derunder liggende frie Hovedgaardstart, Ager og Eng 24 Td. 3 Skp. 1 Fdkr. 1 Alb. Skovſtyld 6 Td. 1 Skp. 1 Alb., Bøndergods 135 Td. 1 Skp. Hrtk og alle dertil hørende Bygninger, Herligheder og Rettigheder, alle af Gaard og Gods faldende Indkomſter og hele Avlingen og Beſætningen, ſaavelſom og i Bygningernes Forſikkringsſum, der for Tiden for Hovedgaarden udgjør 17,000 Rbd. S. Jovrigt er jeg til Opfyldelſe af denne min Forſkrivning den ſtrengeſte Retsforfølgning underkaſtet i Overeensſtemmelſe med Fdg. 25. Jan. 1828.

Denne Obligation, ſom jeg egenhændig har underſkrevet og forſeglet i Overværelſe af mine Venner Hr. Paſtor M... S..., og Hr. Prokurator J... S..., ſtaaer det min Kreditor frit for paa min Bekoſtning at lade læſe til Tinge naar det maatte behage ham.

N N Hovedgaard i Præſtø Amt, Sjellands Stift, den 11te Juni 1838.

A... B...

(L. S.)

Til Vitterlighed

M... S... J... S...

3. Panteobligation med anden Prioritet i et Huus.

Jeg underſkrevne A... B..., Borger og Skomager heri Staden, tilſtaer ved denne min Panteforſkrivning, at jeg af Hr. Raadmand G... H... ligeledes her i Staden, har oppebaaret et Laan i rede Penge 500 Rbdl. r. S., ſiger fem Hundrede Rigsbankdaler rede Solv, hvilken Capital jeg forpligter mig til, efter et Fjerdingaars lovlige Opſigelſe fra een af Siderne, at tilbagebetale til en 11te Jun. eller 11te Decbr. Termin, ligeſom jeg ogſaa forplig-

ter mig til at erlægge 4 Procento aarlig Rente af denne Kapital til 11te Juni og 11te Decbr. Terminer, hver Gang med det Halve. Skulde jeg engang med Renter udeblive over 1 Maaned efter den lovlige Tid, da skal hele Kapitalen med paalobne Renter strax til Betaling være forfalden. Til ydermere Sikkerhed for skadesløs Betaling af Kapitalen med paalobende Renter, og alle, i Tilfælde af Sogsmaal, paagaaende Omkostninger, giver jeg herved velbemeldte Hr. Raadmand G... H... og Arvinger anden Panterettighed i mit Huus her i Staden, beliggende i N. N. Gade, N. N. No., med alt hvad der efter E... F...s Skjøde til mig af 11 Juni 1828 er det tilhørende, saavelsom og de 10,000 Rbdlr. S., siger ti Tusinde Rigsbankdaler Solv, Bygningerne i Stadens Brandkasse ere forsikrede for, og i al den Leie, der svares af Husets Beboere, Alt næst efter de tretusinde Rigsbankdaler Solv, som denne Eiendom med første Panterettighed er pantsat for til Hr. Bygger E... F...; og det saaledes, at Kreditor skal være uberettiget til, i Tilfælde af at min til Hr. E... F... udstædte Panteobligation maatte blive indfriet, at oprykke i hans Sted, hvorimod jeg forbeholder mig da at optage nyt Laan paa første Prioritet, naar samme kun ikke bliver større end fornævnte 3000 Rbdlr. S. Jovrigt forbinder jeg mig til at holde Pantet forsvarligt vedlige, og bliver i andet Fald strax, uden videre Opsigelse, pligtig at indfrie denne Panteobligation, hvilket og skal være Tilfældet, saafremt jeg nogensinde lader Renterne af de i første Prioritet staaende 3000 Rbdlr. S. være ubetalte mere end 1 Maaned fra Forfaldstiden, eller paadrager mig Restancer af Skatter eller Afgifter for længere Tid end et halvt Aar.

Jovrigt underkaster jeg mig den i Fbg. 25 Jan. 1828

Grundede strenge Retsforfølgning med Hensyn til min Gjeldsforpligtelse efter nærværende Forskrivning.

Denne Panteobligation, som jeg egenhændig har underskrevet og forseglet i Overværelse af de Herrer C... D... og E... F..., staaer det Panthaveren frit for paa min Bekostning at lade tinglyse, naar det maatte findes for godt.

Kjobenhavn, den 11 Juni 1836.

A... B...
(L. S.)

Til Vitterlighed
C... D... E... F...

4. Panteobligation med tredie Panterettighed, lydende paa successiv Afbetaling.

Jeg undersskrevne A... B..., Borger og Skomager her i Staden, tilstaaer ved denne min Panteforskrivning, at jeg af Hr. G... H..., Thee- og Porcellainshandler ligeledes her i Staden, har bekommet til Laans i rede Penge 900 Rbdlr. r. S., siger ni Hundrede Rigsbankdaler rede Solv, hvilken Kapital jeg herved forbinder mig til skadesløst for Kreditor og Arvinger at tilbagebetale successiv med 50 Rbdlr. r. S. hver Juni og hver December Termin, den første Termin næstkommende 11 December d. A., med Renter af den til enhver Termin skyldige Sum 4 Procent aarlig, der erlægges tilligemed Afbetalingen, indtil den fulde Kapital af mig eller Arvinger er udbetalt. Skulde jeg imidlertid forinden see mig i Stand til at udbetale den hele Kapital eller hvad der maatte restere deraf, saa er jeg pligtig til ved en lovlig Opsigelse et Fjerdingaar forend den Termin, hvori jeg vil betale Gjelden, at underrette min

Kreditor (fra hvis Side Opsigelse ei kan finde Sted) derom. Men skulde jeg, mod Formodning, udeblive til nogen af de bemeldte Terminer med den her lovede Afbetaling, eller de forfaldne Renter, og ikke i det seneste rede for mig inden 8 Dage efterat Kreditor derom har erindret mig, saa er denne berettiget til uden Ophold at fordre den fulde resterende Kapital med paaløbne Renter og alle paagaaende Omkostninger af mig. Til Sikkerhed giver jeg herved Hr. G... H..., for denne Kapital med Renter og alle af Sagsmaalet flydende Bekostninger, tredie Prioritet i mit Huus her i Staden, beliggende i N. N. Gade, N. N. No., med Alt hvad der efter afdøde E... F...s Skjøde til mig af 11 Juni 1830 er dette Huus tilhørende, saavelsom og i de 6000 Rbdlr. S., siger sex Tusinde Rigsbankdaler Sølv, Husets Bygninger i Stadens Brandkasse ere forsikrede for, og i al den Leie, der svares af Husets Beboere, Alt næst efter 3500 Rbdlr. r. S., siger tre Tusinde og fem Hundrede Rigsbankdaler rede Sølv, hvorfor jeg allerede har pantsat denne Eiendom med første og anden Panterettighed til de Herrer Brygger C... D... og Raadmand E... F..., hvilken Sum jeg og forbeholder mig paany at optage med Prioritet foran Hr. G... H..., om jeg, medens denne Obligation er i Kraft, skulde indfrie de til bemeldte første og anden Prioritetshavere udstædte Forskrivninger. Jovrigt forbinder jeg mig til at holde Pantet forsvarligt vedlige, og bliver i andet Fald strax, uden videre Opsigelse, pligtig at indfrie denne min Panteobligation, hvilket og skal være Tilfældet, saafremt jeg nogensinde lader Renter af de i første og anden Prioritet staaende 3500 Rbdlr. r. S. være ubetalte mere end 1 Maaned fra Forfaldstiden, eller over et halvt Aar staaer tilbage med de paa Eiendommen heftende Skatter og Afgifter efterat de ere forfaldne. I Tilfælde af Sagsmaal

grundede strenge Retsforfølgning med Hensyn til min Gjeldsforpligtelse efter nærværende Forskrivning.

Denne Panteobligation, som jeg egenhændig har underskrevet og forseglet i Overværelse af de Herrer C... D... og E... F..., staaer det Panthaveren frit for paa min Bekostning at lade tinglyse, naar det maatte findes for godt.

Kjøbenhavn, den 11 Juni 1836.

A... B...
(L. S.)

Til Vitterlighed
C... D... E... F...

4. Panteobligation med tredie Panterettighed, lydende paa successiv Afbetaling.

Jeg underskrevne A... B..., Borger og Skomager her i Staden, tilstaaer ved denne min Panteforskrivning, at jeg af Hr. G... H..., Thee- og Porcellainshandler ligeledes her i Staden, har bekommet til Laans i rede Penge 900 Rbdlr. r. S., siger ni Hundrede Rigsbankdaler rede Solv, hvilken Kapital jeg herved forbinder mig til skadesløst for Kreditor og Arvinger at tilbagebetale successiv med 50 Rbdlr. r. S. hver Juni og hver December Termin, den første Termin næstkommende 11 December d. A., med Renter af den til enhver Termin skyldige Sum 4 Procent aarlig, der erlægges tilligemed Afbetalingen, indtil den fulde Kapital af mig eller Arvinger er udbetalt. Skulde jeg imidlertid forinden see mig i Stand til at udbetale den hele Kapital eller hvad der maatte restere deraf, saa er jeg pligtig til ved en lovlig Opsigelse et Fjerdingaar forend den Termin, hvori jeg vil betale Gjelden, at underrette min

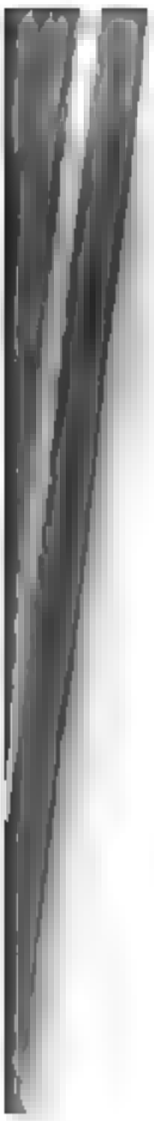

Omkostninger af mig. Til
Hr. G... H..., for denne K
Segsmaalet flydende Vekostn
Huus her i Staden, beliggend
med Alt hvad der efter afdode
af 11 Juni 1830 er dette Hu
i de 6000 Rbdlr. S., siger sex
Husets Bygninger i Stadens Br
og i al den Leie, der svares af Hu
3500 Rbdlr. r. S., siger tre Tusin
bankdaler rede Selv, hvorfor jeg
Eiendom med første og anden P
Bygger C... D... og Raadmand
jeg og forbeholder mig paany at o
Hr. G... H..., om jeg, medens den
skulde indfrie de til bemeldte første
vere udstædte Forskrivninger. Jet
til at holde Pantet forsvarligt vedl
Fald strax, uden videre Opsigelse,
min Panteobligation, hvilket og skal
fremt jeg nogensinde

efter denne Forskrivning er jeg den hurtigste Retsforfølgning efter Fdg. 25 Januar 1828 undergivet

Denne Panteobligation, som jeg, i Overværelse af de Herrer J... K... og L... M..., egenhændig har underskrevet og forseglet, behager Hr. G... H... at lade tinglyse paa min Bekostning, naar han finder for godt.

Kjøbenhavn, den 11 Juni 1836.

A... B...
(L. S.)

Til Vitterlighed
J... K... L... M...

5. Obligation med Indbo til Underpant.

Jeg underskrevne A... B..., Borger og Høker her i Staden, tilstaaer, ved denne min Obligation, at jeg af Hr. O... P..., Slagtermester og Borger ligeledes her i Staden, har bekommet et Laan af 800 Rbdlr. Sd., siger otte Hundrede Rigsbankdaler Sedler, i hvilken Kapital jeg ikke allene er pligtig til fra nedenstaaende Dato at forrente med 4 Procent aarlig, der blive at erlægge i to Terminer, nemlig hver 11te Juni og hver 11te December, men og skadesløst at tilbagebetale bemeldte Hr. O... P... eller Arvinger, til hvilken af ovenmeldte Terminer den, et Fjerdingaar forud, lovligen fra een Siderne er bleven opsagt. Skulde jeg udeblive med Renters Erlæggelse i fjorten Dage over den rette Tid, da er den hele Kapital med paalobne Renter strax til Betaling forfalden. Og, for endmere at betrygge min Kreditor saavel for Kapitalen, som for de paalobende Renter og alle, i Tilfælde af Søgsmaal, paagaaende Omkostninger, giver jeg herved Hr. O... P... og Arvinger første Panteret i mit Indbo, som jeg nu eier

eller i Fremtiden maatte anskaffe mig, hvorhos jeg har vedheftet en Specification over adskillige mig tilhørende Effekter og Sager, som jeg forpligter mig til at skulle blive tilstede og holdes i forsvarlig Stand til Kreditors Sikkerhed. I Tilfælde af denne Forpligtelses Overtrædelse, er Gjelden strax til Betaling forfalden. I ethvert Tilfælde, hvori jeg maatte blive sagsøgt efter denne min Forskrivning, er jeg den strengeste Retsforfølgning efter Fdg. 25 Jan. 1828 undergivet.

Denne Obligation, som jeg i Overværelse af de Herrer L... M... og O... R... egenhændig har underskrevet og forseglet, staaer det til min Kreditor at lade tinglyse og protokollere paa min Bekostning, naar han finder for godt.

Kjøbenhavn, den 13 Juni 1836.

A... B...
(L. S.)

Til Vitterlighed
L... M... O... R...

6. Obligation uden Pant, eller simpel Obligation.

Jeg underskrevne A... B..., Borger og Snedker her i Staden, tilstaaer ved denne Obligation, at jeg af Hr. C... D..., ligeledes Borger og Skomagermester her i Staden, har bekommet til Laans i rede Penge 900 Rbdlr. Sd., siger ni Hundrede Rigsbankdaler Sedler, hvilken Kapital jeg ikke allene er pligtig til fra nedenstaaende Dato at forrente med 4 Procent aarlig, som blive at erlægge hvert Aar i to Terminer, nemlig hver 11 Juni og hver 11 December, men og skadesløst at tilbagebetale min Kreditor, hans Arvinger eller hvem der med lovlig Adkomst maatte

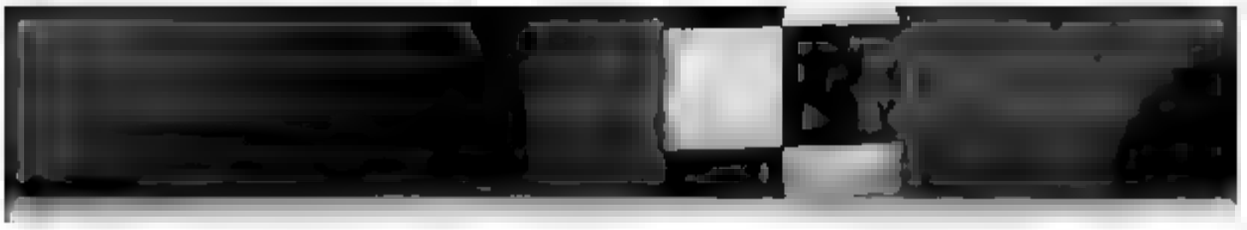

have denne min Obligation i Hænde, til een af de ommeldte to Terminer, efterat Kapitalen eet Fjerdingaar forud lovligen fra een af Siderne er opsagt. Forsømmelse af Renternes Betaling i Tide berettiger, naar den varer over 14 Dage, min Kreditor til at fordre den fulde Kapital med paalobne Renter og alle af Søgsmaalet flydende Omkostninger, uden foregaacnde Opsigelse, hos mig, ligesom jeg i dette og ethvert andet Tilfælde, hvori jeg maatte blive at sagsøge i Anledning af denne min Forskrivning, underkaster mig den i Fdg. 25 Jan. 1828 hjemlede strengeste Retsforfølgning. Denne Obligation har jeg egenhændigen underskrevet og forseglet i Overværelse af de Herrer J... K... og R... T... som Vitterlighedsvidner.

Kjøbenhavn, den 11 Juni 1836.

A... B...
(L. S.)

Til Vitterlighed
J... K... R... T...

7. Revers.

Efter opgjort Mellemregning med Hr Kjøbmand C... D... her i Staden, er jeg undertegnede M... R... blevet ham skyldig 145 Rbdlr. 32 ß. S. og T., hvilke hundrede fem og fyrgetyve Rigsbankdaler og to og tredive Skilling Sedler og Tegn jeg, ved denne min Revers, forbinder mig til skadesløst at betale min Kreditor næstkommende 11 December, underkastende mig den strengeste Retsforfølgning efter Fdg. 25 Jan. 1828.

Kjøbenhavn, den 11 Juni 1836.

M... R...

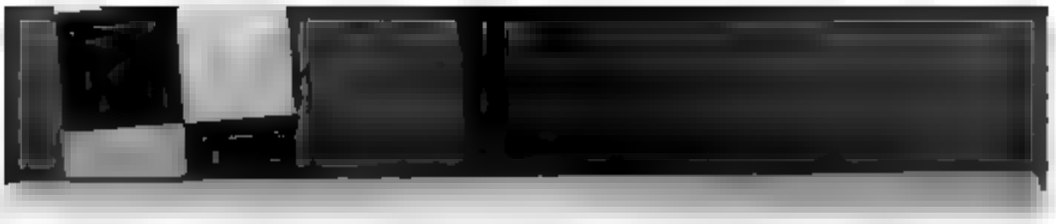

8. Revers for bekomne Varer.

For bekomne Varer er jeg underskrevne L... T..., Skrædermester, bleven Hr. Klædekræmmer R... K... skyldig 270 Rbdlr. 3 Mk. S. og T., hvilke tohundrede og halvfjerdsindstyve Rigsbankdaler tre Mark Sedler og Tegn jeg herved, under den ved Fdg. 25 Jan. 1828 hjemlede strengeste Retsforfølgning, reverserer mig til skadesløst at betale min Kreditor inden næstkommende 8 Januari 1837.

Kjøbenhavn, den 1 Mai 1836.

L... T...

9. Simpel Forskrivning paa successiv Afbetaling.*)

Efter opgjort Regning mellem Hr. Kjøbmand A... G... og mig undertegnede L... R..., Tobakshandler her i Staden, er jeg blevet ham skyldig 1200 Rbdlr. Sdl.; siger tolv Hundrede Rigsbankdaler Sedler, hvilke jeg ved denne min Revers forbinder mig til successiv at betale ham med 200 Rbdlr., siger to Hundrede Rigsbankdaler Sedler hvert Fjerdingaar a dato. Den første Termin indtræder næstkommende 30 September d. A. Udebliver et Afdrag over 8 Dage fra Forfaldstid, er den hele da resterende Kapital forfalden, ligesom jeg og, i Tilfælde af Søgsmaal, underkaster mig den i Fdg. 25 Jan. 1828 hjemlede strengeste Retsforfølgning.

Kjøbenhavn, den 1 Juli 1838.

L... R...

10. Bodmeriebrev paa et Skib.

Jeg underskrevne A... B..., Borger i Kjøbenhavn og Skipper paa Skibet „den gode Villie" fra bemeldte

*) Denne Forskrivning maa, da den lyder paa længere Tid end 9 Maaneder, skrives paa 1ste Classes Papir.

Stad, tilstaaer herved af Hr. Grosserer T... K... i Ber-
gen i Norge, paa Bodmerie og Aventure over Havet, med
bemeldte Skib, som omtrent er 30 Læster drægtigt, nu lig-
ger for Anker i Bergens Havn, og som jeg ved første
gunstige Vind agter at afseile med til Bordeaux, at have
til Skibets Istandsættelse og andre fornødne Udgifter op-
pebaaret i rede Penge 1500 Rbdlr. r. S., siger femten Hun-
drede Rigsbankdaler rede Sølv, danske Penge, for hvilken
Kapital, som jeg og Medredere fjorten Dage efter min lyk-
kelige Ankomst til bemeldte Stad ere pligtige til at tilba-
gebetale bemeldte Hr. Grosserer T... K... eller Ordre
med Præmie 10 Procent for-Risico over Havet, og alle
paagaaende Omkostninger, jeg imidlertid stiller Kreditor be-
meldte Skib med alt dets Tilbehør samt den Fragt, der
ved nærværende Reise kan erhverves, til Sikkerhed. Skulde
jeg, efter at have lykkelig tilendebragt bemeldte Reise, ikke
efterkomme denne min Forpligtelse, haver jeg af det hele
Beløb at svare lovlige Renter, 4 Procent, hvorhos det da
staaer min Kreditor frit for at tiltale mig, og søge sig
skadesløsgjort i bemeldte Skib, i hvilken Havn eller paa
hvilket Sted jeg maatte befindes med samme, uden at der
fra min Side kan gjøres mindste Indsigelse. Men skulde
det Forbodmede paa fornævnte Reise komme til Skade,
eller besværes med Haverie-Omkostninger, da har Kreditor
ikke Ret til at fordre videre Betaling end den, der, af det
Forbodmede, efter de ved Ulykken foraarsagede Udgifters
Fradrag, kan udredes; dog at hans personlige Ret mod
mig forbeholdes, i Tilfælde af at Ulykken, med Rette,
skulde være mig at tilregne. Af dette mit Bodmeriebrev
har jeg, i Overværelse af de Herrer L... R... og T...
K..., som Vitterlighedsvidner, udstædt trende Exemplarer,

hvoraf følger, at de twende Exemplarer tabe deres Kraft, saasnart det tredie er indfriet.

Bergen den 2den August 1836.

A... B...
(L. S.)

Til Vitterlighed
J... K... R... T...

m. Respondentiabrev.

Jeg underskrevne A... B... Overstyrmand paa det Handelshuset N. N. tilhørende Skib, Triumphen kaldet, som med det første afseiler til Ostindien, og derfra, efterat have indtaget sin Ladning, tilbage til Kjøbenhavn igjen, tilstaaer herved at være skyldig til Herr Kjøbmand C... D... her i Staden den Summa 500 Rbdlr. r. S., siger fem Hundrede Rigsbankdaler rede Solv, hvilken Bodmerie-Kapital jeg, iberegnet Præmien for Risico over Havet, 40 Procent, herved forpligter mig til sex Uger efter min Hjemkomst at tilbagebetale bemeldte min Kreditor med 700 Rbdlr. r. S., siger syv Hundrede Rigsbankdaler rede Solv, foruden alle, i Mangel af mindelig Betaling, paagaaende Omkostninger og lovlige Renter fra Forfaldsdagen. Til Sikkerhed for denne Kapital med Præmie og andre Omkostninger har jeg ikke allene formaaet min Svoger Hr. Raadmand T... L... til for mig at indestaae som Kautionist, men giver endog Kreditor Sikkerhed i alle de Varer, jeg medfører paa ovenmeldte Skib, i Overensstemmelse med Fr. 19 Decbr. 1794. Dog strækker Kautionen sig ikke videre end til Ansvar for Kapital, Præmie og Omkostninger, i det Tilfælde, hvor denne Forskrivning, i Medhold af ovenmeldte Forordning, der i Et og Alt bliver en

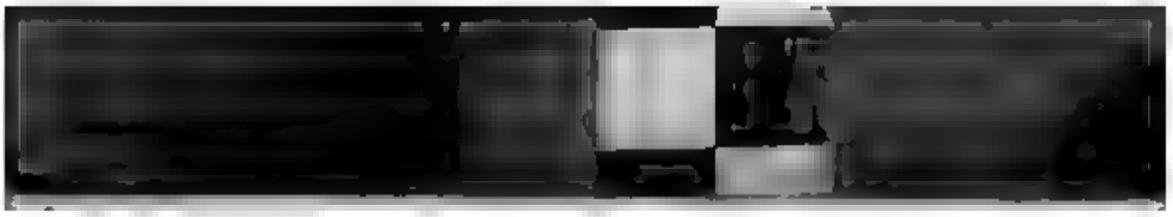

Regel mellem os, bliver forbindende for Hoveddebitor. Saafremt Kreditor, mod Formodning, skulde blive nødsaget til at anlægge Sag imod mig, underkaster jeg mig iøvrigt den hurtige Retsforfølgning efter Fd. 25 Jan. 1828. Dette lovlige Respondentlabrev har jeg udstædt i Overværelse af de Herrer R... S... og R... K... som Vitterlighedsvidner.

Kjøbenhavn, den 8de August 1836.

A... B...
(L. S.)

Til Vitterlighed
R... S... N... K...
Som Kautionist under anførte
Reservationer.
T... K...

12. Formular til en Vexelobligation.

Kjøbenhavn, den 5te August 1838.
300 Rbdlr. rede Sølv.

Tre Maaneder fra Dato betaler jeg, i Følge denne min Vexelobligation, til Hr. A... B... eller Ordre den Sum 300 Rbdlr. r. S., siger tre Hundrede Rigsbankdaler rede Sølv, Valuta annammet, lovende til Forfaldstiden promte og skadesløs Betaling af bemeldte Sum med Rente, 5 Procent pro anno. I Mangel af denne min Forskrivnings Opfyldelse er jeg den hurtigste Retsforfølgning i Henhold til Fdg. 25 Jan. 1828 underkastet.

R... L...

13. Vexelobligation med paateguet Kautivn. —

Kjøbenhavn, den 1ste August 1836.
200 Rbdlr Sedler.

To Maaneder fra Dato betaler jeg Hr. A... B... eller Ordre, i Følge denne min Obligation, den Sum 200 Rbdlr. Sd., siger to Hundrede Rigsbankdaler Sedler, Valuta bekommet, lovende til Forfaldstiden promte og skadesløs Betaling af fornævnte Sum med Renter, 5 Procent pro anno. Til ydermere Sikkerhed har jeg formaaet Hr. Apotheker G... R... at tegne sig som Kautionist og Selvskyldner. I Tilfælde af Søgsmaal ere vi begge den i Fdg. 25 Jan. 1828 hjemlede hurtigste Retsforfølgning undergivne.

F... R...
Som Kautionist og Selvskyldner.
G... R...

14. Vexelobligation med haandfaaet Pant.

Imod denne min Vexelobligation betaler jeg 3 Maaneder fra Dato til Hr. Kommissionair Ole Biedere den Summa 140 Rbdlr. r. S., siger hundrede og fyrgetyve Rigsbankdaler rede Sølv, Valuta annammet. Til Sikkerhed for skadesløs Betaling af denne Kapital og Renter, 5 Procent pro anno fra Dags Dato, har jeg overgivet ham som haandfaaet Pant to Dosin Sølvspiseskeer og een Potageskee af Sølv, i alt af 112 Lods Vægt, en Sølvkaffekande af 82 Lod Sølvs Vægt, en Sølvtheepotte veiende 28 Lod, for hvilke Effekter Kreditor under Dags Dato har meddeelt mig sin Tilstaaelse. I Mangel af promte Betaling er Kreditor berettiget til at lade Pantet sælge ved offentlig Auction, dog at jeg 8 Dage forud derom under-

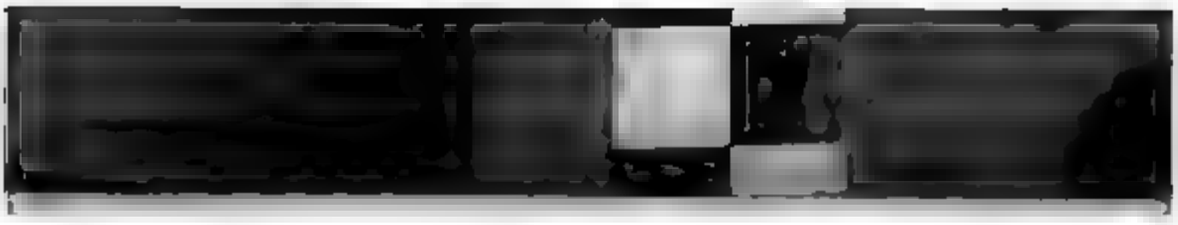

rettes, og skal i saa Henseende Forkyndelse paa min nuværende Bopæl være tilstrækkelig.

Kjobenhavn, den 1ste Dec. 1838.

Anders Berthelsen.

Til Vitterlighed.
J... K... L... M...

15. Bevis for Effekternes Modtagelse.

Som haandfaaet Pant for den Sum 140 Rbdlr. r. S., med Renter, som Hr. Anders Berthelsen, efter Vexelobligation af Dags Dato, er mig skyldig, har jeg af ham modtaget to Dosin Sølvspiseskeer og een Potageskee af Sølv, i alt af 112 Lods Vægt, en Sølv Kaffekande af 82 Lods Vægt, en Sølvtheepotte veiende 28 Lod, hvilke samtlige Ting mod fornævnte Vexelobligations Indfrielse skulle blive ham skadesløse tilbageleverede, eller godtgjorte med Penge efter de da gjeldende Priser, dog at det, i Tilfælde af ulykkelige Hændelser, har sit Forblivende ved Lovens Bud i 5—7—1.

Kjobenhavn, den 1ste Decbr. 1838.

Ole Biedere.

Til Vitterlighed
J... K... L... M...

16. Formular til en Anfordringsseddel.

Undertegnede tilstaaer herved at have modtaget tillaans af Hr. G... H... 100 Rbdlr. r. S., skriver hundrede Rigsbankdaler rede Sølv, hvilke jeg forpligter mig til, dog uden Rente, at tilbagebetale paa Anfordring. I

17. Formular til en acceptere

For leverede 100 Tdr. toradet Byg à 1
Mk. kommer mig tilgode hos H
K... L... . . . . .

for hvilken Fordrings Rigtighed jeg udbe
Tilstaaelse paategnet.

Kjøbenhavn den 1ste Febr. 1838.

Ovenstaaende Regnings Beløb erkjend
Hr. M... N... skyldig; og forpligter jeg m
samme, dog uden Renter, 4 Maaneder fra

Kjøbenhavn, den 8 Febr. 1838.

18. Formular til en trasseret

Kjøbenhavn, den 1ste Aug. 1836.

tusinde Species Daler i norske Penge, Valuta derfor bekommet.

F... R...

Accepteret den 12 Aug. 1836.

J... G...

Til Hr. J... G... i Christiania.

Cola.

19. En anden Formular til en trasseret Vexel.

Kjøbenhavn, den 11te Aug. 1836.
180 Rbdlr. r. S.

To Maaneder fra Dato vilde De behage at betale denne min Prima-Vexel til Hr. G... F... eller Ordre med den Summa hundrede og firesindstyve Rigsbankdaler rede Sølv, Valuta annammet, og føre mig samme efter Advis med Dagsposten til Regning.

W... K...

Accepteret den 24 Aug. 1836.

T... F...

Til Hr. T... F... i Bergen.

20. Formular til en Indenbyesvexel.

Kjøbenhavn den 4 Jan. 1839.
300 Rbdlr. Sedler.

Tre Maaneder fra Dato betaler jeg til Hr. C... D... eller Ordre denne min Vexel med 300 Rigsbankdaler Sedler, Valuta annammet.

A... B...

21. Formular til en Vegelbrevsprotest.

Anno 1836 den . . . . har jeg underskrevne N. N., Kongl. Notarius publicus i denne Stad N., efter Reqvisition af N. N. og i de medunderskrevne Vidners Nærværelse en original Veksel lydende som følger:

. . . . . .

. . . . . .

(in dorso) in blanco:

N... U...
N... W...
N... N...

bemeldte Hr. N. N. til Acceptation (Betaling) præsenteret, men som han svarede . . . . . .

. . . . . saa protesterede jeg paa Reqvirentens Vegne, ligesom jeg ogsaa herved, efter Embeds Medfør, i kraftigste Maade protesterer de non acceptatione (de non solutione) for Hen- og Herveksel, Kapital og Interesse,

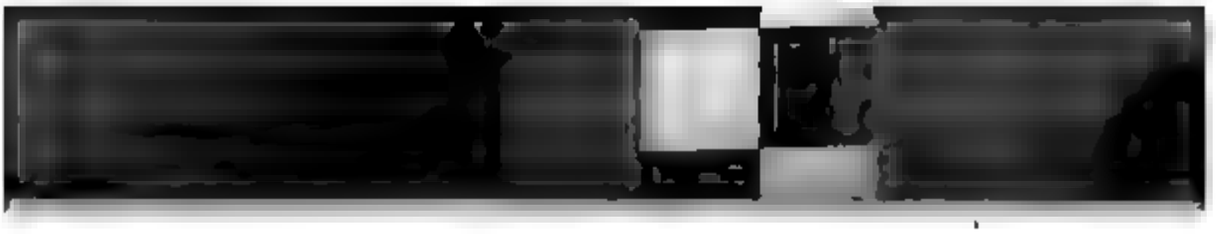

paa Assignantens (Udstæderens) Regning at oppebære en vis Sum hos Assignatus (den, som anmodes om Udbetalingen), for hvilken Sum Assignatarius igjen bør gjøre Assignanten Regnskab. Først ved Acceptationen bliver en Anvisning til et Gjeldsbrev, men dette gjelder og om en Regning. Om det stemplede Papir, der bliver at bruge til Anvisninger, s. oven S. 281-282. Til det der Anførte kan endnu føies, at en Anvisning, der stiles paa Udstæderens eget Handelsfirma, udentvivl maa ansees lige med en accepteret Anvisning, og altsaa, naar den lyder paa længere Tid end 6 Uger, skrives paa høiere Papir end 3die Classes.

Det Spørgsmaal, om Assignatarius kan holde sig til Assignanten, saafremt han ei hos Assignatus kommer til sin Betaling, bortfalder egentlig af sig selv, naar et rigtigt Begreb om Anvisningers Væsen lægges til Grund. Anvisningen i og for sig kan ikke begrunde nogen Fordring paa Assignanten, da den ei umiddelbart, eller, uden at blive til et andet Slags Dokument, kan indeholde en Tilstaaelse for at være Assignatarius noget skyldig. Men er Assignatarius forud Creditor til Assignanten, ophører ikke denne Fordring derved, at han paatager sig at indkassere Beløbet (ganske eller for en Deel) hos tredie Mand, og han kan altsaa, hvis det mislykkes ham, paa denne Maade at komme til sine Penge, enten fordi Assignatus nægter at honorere Anvisningen, eller fordi denne, efter at have honoreret samme, ikke betaler dens Beløb, søge bemeldte sit Tilgodehavende hos Assignanten, som om Anvisning ikke var udstædt. Denne sin Ret mod Assignanten kan han ikke tabe derved at Anvisningen accepteres, da en Anvisning lige saa lidt kan henregnes til Transporter som til Gjeldsbreve. For Anvisninger paa Nationalbanken indeholder Regl. 27 Jul. 1818 § 30 nogle særegne Regler.

At Assignatarius, hvis han, ved Svigagtighed eller Sjødesløshed, har foraarsaget, at Fordringen tabes hos Assignatus, derfor bør give Erstatning, forstaaer sig aldeles af sig selv.*)

Formular.

Ved Forevisningen af denne min Anvisning maatte det behage Hr. J... L... at betale Hr. F... R... eller Ordre 125 Rbdlr. Sdlr., siger hundrede fem og tyve Rigsbankdaler Sedler, og derefter føre mig samme til Regning.

Kjøbenhavn, den 1ste Juli 1836.

F... R...

Transporter.

[redacted]

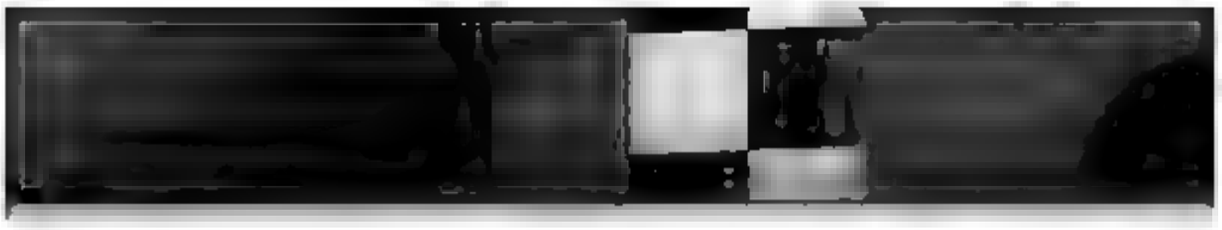

Paategning, ligesom dette ogsaa gjelder med Hensyn til Statspapirer og alle andre Forskrivninger, som det er tilladt at stile paa Ihændehaveren. Endnu maa det bemærkes, at endskjøndt uaccepterede Regninger, efter det oven S. 281 Anførte, kunne skrives paa ustemplet Papir, skal der dog til Transporter af samme bruges stemplet Papir af 2den Classe. Noget Lignende finder og Sted med Hensyn til Gjeldsbreve, der udstedes i Anledning af Laan, som gjøres til offentlige Stiftelser*); thi, vel kunne disse udfærdiges paa ustemplet Papir, men naar de transporteres bør der til Transporterne bruges samme stemplet Papir, som skulde have været brugt til Hoveddokumenterne, dersom disse ikke derfor havde været befriede s. Fdg. 3 Decbr. 1828 § 42 l. 1.

1. Formular til en skadesløs Afstaaelse eller Transport af en Obligation.

Jeg underskrevne A... B... transporterer og overleverer herved Hr. C... D... den vedhæftede Obligation, som den 5te Novbr. 1836 er udstædt til mig af Hr. E... F... for et Laan paa 500 Rbdlr. Sdl., siger fem Hundrede Rigsbankdaler Sedler, af hvilken Kapital aarligen svares 4 Procent Renter. Og som Hr. N. N. har betalt mig denne Obligations paalydende Sum, saa skal han have og beholde den med samme Rettighed, som jeg den eiet haver, og som en Følge heraf fra Dags Dato være beretiget til at hæve Renterne af samme. Skulde Fordringen ikke være at inddrive hos Debitor, saa er jeg plig-

*) Om hvad herved forstaaes see oven S. 57 ***).

tig til i alle Maader at holde N. N. skadesløs*), imod at jeg forbeholder mig min lovlige Ret til Debitor.

Kjøbenhavn, den 11 Juni 1836.

A... B...
(L. S.)

2. Formular til en simpel Transport paa en Panteobligation.

Da jeg underskrevne A... B... har solgt Hr. C... D... den Panteobligation, som Hr. E... F... for 3000 Rbdlr. r. S., siger tre Tusind Rigsbankdaler rede Sølv, med første Panteret i hans Huus No. 500 i Brolægger-stræedet, under 23 Juni 1836 har udstædt til mig, og bemeldte Hr. C... D... har givet mig fuld Valuta for denne Panteforskrivning, saa transporterer og overleverer jeg herved Hr. C... D... denne Obligation og erklærer den fra

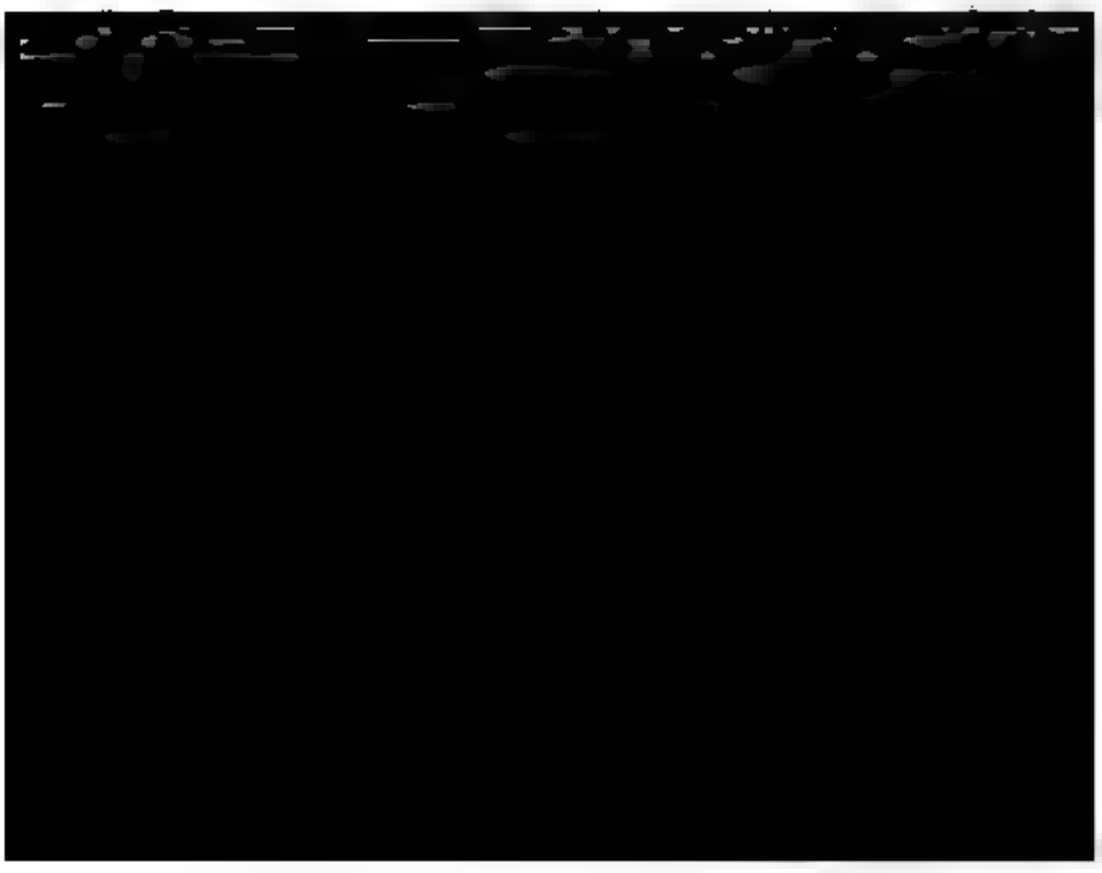

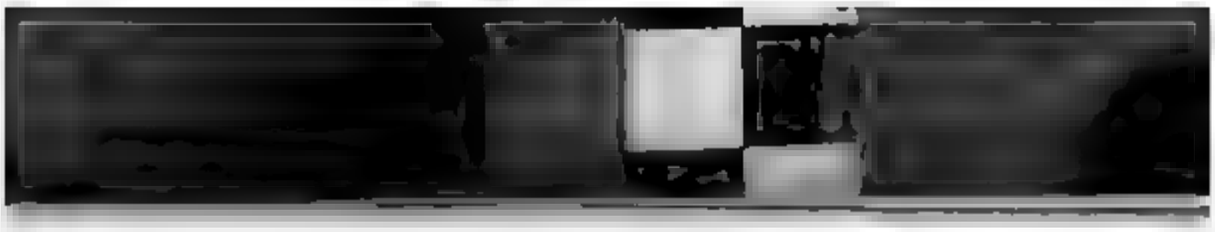

nu af for haus lovlige Eiendom, hvilken han kan opsige efter dens Indhold, naar han finder for godt, og hvoraf han hæver de paalobne og paalobende Renter. Dette bekræftes under Haand og Segl i Overværelse af de Herrer G... H... og J... K... som Vitterlighedsvidner.

Kjobenhavn, den 11 Juni 1836.

A... B...
(L. S.)

3. Formular til en Transport paa en Vexelobligation.

Til Hr. C... D... transporterer og overleverer jeg herved en Vexelobligation paa 100 Rbdlr. r. S., siger hundrede Rigsbankdaler rede Solv, udstædt den 11 Juni d. A. af Hr. J... K... til at betales tre Maaneder efter dens Dato. Og da Hr. C... D... har tilfredsstillet mig for denne Fordring, saa frasiger jeg mig herved al Ret til samme, hvorimod han kan gjore sig den saa nyttig som han bedst veed, vil og kan.

Kjobenhavn den 30 Juni 1836.

A... B...
(L. S.)

4. Formular til en skadesløs Transport af en accepteret Regning.

Da Hr. C... D... har havt den Godhed at tjene mig med Belobet af den Fordring, jeg, efter accepteret Regning, har paa Hr. E... F..., saa transporterer jeg ham herved denne Regning, stor 145 Rbdlr. r. S., siger hundrede fem og fyrgetyve Rigsbankdaler rede Solv, med For-

Det er oven S. 46 ff. udforlig fo
og Forsigtighedsregler der bør iagttag
læggelse og Qvitterings Modtagelse.
bemærket, at man, naar man indfrie
lade sig det tilbagegive med paategnet
at Debitor, naar han gjør Afdrag
gjør retteſt i, baade at forsyne sig m
Gjeldsbrevet og tillige at lade sig give
Naar Dokumentet er tinglyst, er det, so
for at faae det udslettet af Pantebogen,
nødent, at det er forsynet med paategn
Afskrivning. Jøvrigt kunne, efter F
stemplede Papir 3 Decbr. 1828. §. 42
ger af ethvert Slags skrives paa usten
naar de fremlægges i Retten, under et
nogen anden Forretning, der betragtes s
ling, bør de afskrives paa stemplet Papi
efter Fordringens Størrelse.

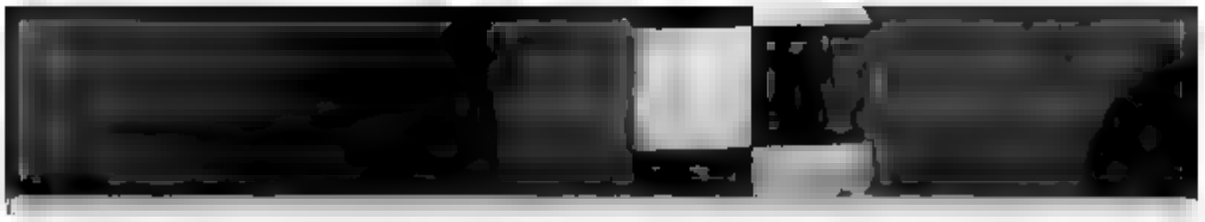

mig ſkyldig, ſaa meddeler jeg ham herved fuldkommen Qvittering for alt Mellemværende til Dato.

N. N.

Kjøbenhavn, den 16 Febr. 1839.

Til Vitterlighed.
N. N. N. N.

2. Qvittering paa en Obligation.

Da Hr. A... B... har betalt mig de 300 Rbdlr. r. S., ſiger tre Hundrede Rigsbankdaler rede Sølv med Renter til Dato, ſom ovenſtaaende Obligation lyder paa, ſaa extraderer jeg ham herved hans Obligation, ſom indfriet.

Kjøbenhavn, den 3 Juli 1836.

C... D...

Anm. Det kan og være nok, blot under Haand og Dato at paategne „betalt". Er det en Panteobligation, ſom er indfriet, er det ikke ufædvanligt, udtykkelig at bemærke, at den kan afløſes, men hvilket dog ikke er nødvendigt.

3. For Afbetaling paa en Obligation.

Da Hr. A... B... i Følge ſin Obligation af 11 Juni 1834 i Dag med 50 Rbdlr. r. S., ſiger halvtredſindstyve Rigsbankdaler rede Sølv, har betalt mig 4de Termin paa de 1300 Rbdlr. r. S., der reſterede paa ſamme, og desuden har erlagt de til Dato forfaldne Renter med 26 Rbdlr. r. S., ſiger ſex og tyve Rigsbankdaler rede Sølv, ſaa har jeg ikke allene afſkrevet ovennævnte Afdrag med Renter paa Obligationen, men meddeler ham og herved min Qvittering for begge Dele.

Kjøbenhavn, den 11 Juni 1836.

C... D...

4. For Renter af en Obligationsgjeld.

Da Hr. A... B... i Dag har betalt mig de i denne Termin forfaldne Renter af den Obligation, som han for fire tusinde Rigsbankdaler rede Sølv den 11 Juni 1834 har udstædt til mig, med 80 Rbdlr. r. S., siger firesindstyve Rigsbankdaler rede Sølv, saa har jeg ikke allene afskrevet disse erlagte Renter paa ovennævnte Obligation, men meddeler ham ogsaa denne min Qvittering for samme.

Kjøbenhavn den 11 Juni 1836.

C... D...

5. Qvittering paa en Regning.

Ovenstaaende Regnings Beløb, 27 Rbdlr. 2 Mk. 8 ß siger syv og tyve Rigsbankdaler to Mark otte Skilling, er mig af Velædle Hr. A... B... rigtigt betalt, hvorfor jeg herved qvitterer.

Kjøbenhavn, den 3 Augnst 1838.

C... D...

6. For Husleie af en Bosiddende.

Da Hr. A... B..., efter den imellem os oprettede Leiekontrakt, har betalt mig den til denne Flyttetid forfaldne Halvaars-Leie med 145 Rbdlr., siger et hundrede fem og fyrgetyve Rigsbankdaler, foruden alle de ham paaliggende Skatter, saa har jeg ikke allene afskrevet ovenstaaende Halvaars-Leie med videre paa Kontrakten, men meddeler ham og herved min Qvittering for samme.

Kjøbenhavn, den 27 Mai 1838.

C... D...

7. For Huusleie af en Logerende.

For de tvende Værelser med Meubler, Hr. Studiosus A... B... beboer i mit Huus No. 500 paa lille Kjøbmagergade, er mig betalt den akkorderede Leie, 2 Rbdlr. ugentlig, fra 3 til 30 Aug. d. A. incl. med 8 Rbdlr., for hvilke tolv Rigsbankdaler jeg herved qvitterer.

Kjøbenhavn den 30 Aug. 1836.

C... D...

8. For Leie af Meubler.

Da Hr. A... B..., i Følge den imellem os oprettede Kontrakt, har betalt mig 3 Rbdlr. siger tre Rigsbankdaler Sedler i Leie for indeværende Maaned af de Meubler, han har leiet af mig, saa har jeg ikke allene afskrevet samme paa Leiekontrakten, men meddeler ham og herved min Qvittering for ovenmeldte 3 Rbdlr. Sedler.

Kjøbenhavn den 31 Aug. 1836.

C... D...

Anm. Det er iøvrigt i flere Henseender hensigtsmæssigst, at de successive Qvitttancer, der gives for Afdrag, Rente, Leie o. s. v., skrives paa samme Stykke Papir. Baade kan Qvitteringen da gives med færre Ord, og tillige undgaaes Irringer og Mishligheder lettere derved.

9. For laante Penge uden Bevis.

Da Hr. A... B... i Dag har tilbagebetalt mig de 300 Rbdlr. Sdl., siger tre Hundrede Rigsbankdaler Sedler, som han den 23 Juli, uden Bevis, bekom til Laans af mig, saa meddeles ham herved, efter Begjering, min Qvittering for samme.

Kjøbenhavn, den 12 Aug. 1836.

C... D...

Anm. Skjøndt det synes mindre nødvendigt at tage Qvittering for Tilbagebetaling af et Laan, som uden Beviis er En betroet, saa er man dog, navnlig i Tilfælde af Kreditors Død, udsat for, at det Arvingerne eller andre Vedkommende ikke ubekjendte Laan kunde blive En affordret; og naar Laanets Tilværelse vel gaaes, uden at Debitor kan bevise Tilbagebetalingen, vil Sagen i det mindste forsaavidt kunne gaae ham imod, at han dømmes til at bekræfte Tilbagebetalingen med Ed.

10. Qvittering for Penge, som ere hævede efter Fuldmagt.

Da Hr. A... B... har erlagt til mig de 240 Rbdlr. siger to Hundrede og fyrgetyve Rigsbankdaler, som han, efter Fuldmagt af mig, har indkrævet paa mine Vegne hos Hr. C... D..., saa meddeles herved min Qvittering for samme.

Kjøbenhavn den 12 Aug. 1838

C... F...

11. Qvittering af en Betjent for hans Løn.

Da min Principal, Hr. Etatsraad A... B..., har betalt mig den mig afforderede Løn, 400 Rbdlr. Sdlr. aarlig, for Mai, Junii og Julii Maaneder dette Aar med 100 Rbdlr. Sdlr. siger et Hundrede Rigsbankdaler Sedler, saa meddeles herved Qvittering for samme.

Kjøbenhavn den 30 Jun. 1836.

C... D...

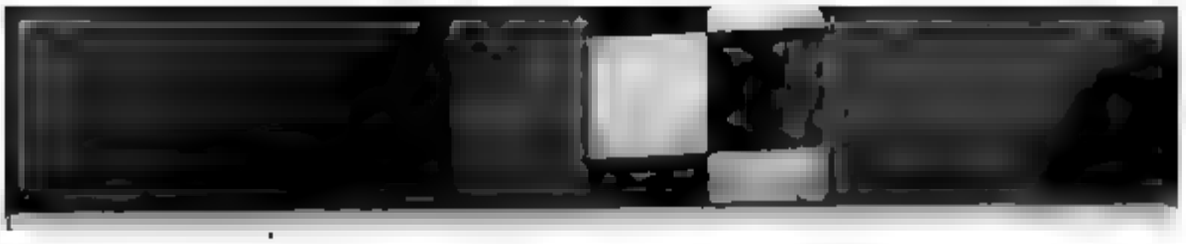

Kautioner.

Man kan forpligte sig som Kautionist enten ved Paategning paa det Hoveddokument, for hvis Opfyldelse man vil svare, dog at Kautionen da bør være indført i dettè Dokuments Kontext, eller og ved et særskilt Bevis, skrevet paa stemplet Papir af tredie Klasse, men da bør Hoveddokumentet paaberaabes under dets Datum og med Forklaring af den Sort stemplet Papir, hvorpaa det er udstædt. Fdr. 3 Decbr. 1828 § 11. Er intet Hoveddokument udstædt, bliver Kautionen at skrive paa det stemplede Papir, der for hiint, efter Gjeldens Beskaffenhed, er anordnet.

Kaution kan aldeles ikke indgaaes af umyndige, eller mindreaarige Personer, ei heller af en fuldmyndig Søn, som lever i Fællig med sin Fader (1—23 N. L. 21—10 og 12), men vel af Enker (1—23 N. L. 22—11), skjøndt der dog er nogen Tvivl om, hvorvidt disses Forpligtelse strækker sig*). Hvorvidt mindreaarige Mandspersoner, der have erholdt Myndighedsbevilling, kunne indgaae Kaution, er tvivlsomt**).

Kaution forudsætter, at den Forpligtelse, hvorfor man indestaaer, i og for sig existerer. Hvor altsaa ingen Hovedforpligtelse finder Sted, f. Ex. naar Hovedmandens Navns Underskrift er falsk, eller naar Dokumentet er udstædt af en Mindreaarig uden vedkommende Curators Samtykke (cfr. Frd. 26 Octbr. 1804 og Plakat 14

*) Haandb. 2. B. S. 483—484 jvfr. 1. B. S. 392—393.

**) See oven Side 19 og det der citerede Sted af Haandbogen.

Decbr. f. A. jfr. oven S. 283)*) eller naar Gjelden er præſkriberet**), er Kautioniſten heller ikke forpligtet. Dette maa endog gjelde, ſkjøndt han tillige har underſkrevet ſom Selvſkyldner; thi desnagtet paatager han ſig blot Anſvar for en Andens Forpligtelſe, hvis Tilværelſe altſaa forudſættes***). En anden Sag er, at han, hvis Svig fra hans Side er begaaet, eller han paa en eller anden Maade har paataget ſig at ſvare for Hovedforpligtelſens Virkelighed og Gyldighed, kan, paa Grund af dette ſit Forhold, være anſvarlig.

Den, der, ſom Kautioniſt, paatager ſig Anſvar for en Andens Gjeld, kan ei ſøges, forinden Hovedmanden først er ſøgt og fundet uformuende til at betale, med mindre han har underſkrevet ſom Selvſkyldner****). Iøvrigt er det dog det hyppigſte, at Kautioniſten maa paatage ſig Selvſkyldner-Forpligtelſe, da en Kreditor ikke let underkaſter ſig det Ophold og mulige Tab, ſom er forbundet med først at maatte tage Dom og gjøre Execution hos den inſolvente Debitor.

Derſom Kreditor, ved det først mod Debitor anlagte Søgsmaal, end ikke kan inddrive de dermed forbundne Be-

*) Den der omtalte nye Anordning, hvorved Fd. 26 Octbr. 1804 og Pl. 14 Decbr. f. A. forandres, er nu, under 24de April 1839, udkommet.

**) See Haandb. 6 B. S. 393—394 og 398—399.

***) See oven Side 20, Note, og det der anførte Sted af Haandb.

****) Frd. 14 Sept. 1813 §. 11 afgiver et talende Beviis for at Lovgiveren erkjender den alt længe forud almindelig vedtagne Forſkjel imellem Kautioniſt og Selvſkyldner, hvorom der dog, med Hensyn til Chriſtian den 5tes Lov, kunde være endeel Tvivl. S. Haandb. 6 B. S. 400 404.

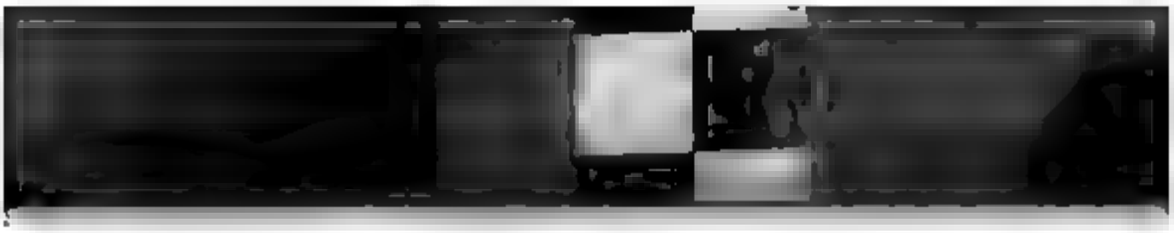

koſtninger, vil han neppe herfor kunne ſøge Erſtatning hos Kautioniſten, med mindre denne, ved at indeſtaae for ſkadeslos Betaling, eller i andre Maader, har paataget ſig ſligt Anſvar.

Kreditor kan tage Kaution og Pant tillige; men da ſynes det, at han, hvis han forſømmer at iagttage det Fornødne til ſin Panterettigheds Vedligeholdelſe, ogſaa taber ſin Ret mod Kautioniſten, der maa antages at have regnet paa at Kreditor bevarer ſin Panteret; dog kan det være tvivlſomt hvor Kautioniſten tillige er Selvſkyldner, og ikke har betinget ſig at faae Transport paa Kreditors Ret, naar han til denne betaler. En ſaadan Betingelſe er altſaa meget at tilraade, hvor Fordringen ſelv er forſynet med Pant eller andet Fortrin for ſimple Kreditorer. Kautioniſten er nemlig vel, i Kraft af ſelve Loven, (1—23. N. L. 21—15, ſamt 5—14—54. N. L. 13—52) berettiget til at ſøge Godtgjørelſe hos Hoveddebitor, for hvad han, paa dennes Vegne, har maattet betale; ja Loven tillægger ham endog Ret til at ſøge Debitor, ſaaſnart Gjelden er forfalden, ſkjøndt han ei endnu har betalt. Men det er dog ikke aldeles afgjort, at Kautioniſten, uden Transport, kan tilegne ſig de Forrettigheder, ſom tilkom Kreditor ſelv, ſkjøndt den bekræftende Mening udentvivl har overveiende Grunde for ſig*).

En Kautioniſt kan ikke, forinden det er præſteret, hvorfor han har borget, befries fra ſin Kaution; men hvor han har indeſtaaet for Forpligtelſer, ſom i Fremtiden ſkulle ſtiftes, (f. Ex. for Varer, ſom maatte Tid efter anden betroes Nogen, for en Regnſkabsførers eller anden Tjeners Opførſel) maa han, hvis ingen beſtemt Tid for denne Forpligtelſes Vedvarenhed er betinget, være berettiget til at

*) See Haandb. 6 B. S. 412—416.

Naar en Kaution angaaer et K
terhaanden fornyes, til Ex, Huusleie,
fort S. 176—177, hvis man ikke i P
fuldkommen Betryggelse, forsigtigst,
sig at han, naar Hovedmanden ikk
opfylder sin Forpligtelse, da inden e
Beskaffenhed passende Tid derom bl
han ved Opsigelse kan sikkre sig imod
hans Ansvar udstrækkes til en længe
han vil være samme underkastet. V
anden Maade, forvisse sig om, at
opfylder sin Forpligtelse, men dette m
hold ikke liden Besvær og Ubehagelig
trollen skal føres med streng Forsigtig
derfor let, og Kautionisten udsættes
raskket med en meget betydelig fra en
rørende Fordring.

Naar en Kautionist indfrier et G
naturligvis lade sig det extradere, saa
sig mod videre Krav, som for at have
bitor efter. Men hvor han, uden at

Naar Flere gaae i Forløfte for en Gjeld, men hver [illegible]r sin Part, er den Enes Forpligtelse, skjøndt de maatte [illegible]dstæde et fælleds Dokument, (hvad dog ei er at tilraade, [illegible]ordi man saa ei, ved at betale sit Qvotum, kan faae Do=[illegible]umentet tilbage, hvilket kan give Vanskeligheder ved Re=gressøgsmaalet mod Hovedmanden) den Anden aldeles [illegible]vedkommende. Men forpligte de sig tilsammen for den hele Sum, er hver ansvarlig for det Hele; dog, i det mind=ste efter den vedtagne Mening, saaledes, at hvis de ei ved Clausulen, een for alle og alle for een, eller i anden Maade, have renonceret derpaa, bør hver først søges for sin Part, og kun, hvis En af dem ei kan betale, bør de Andre svare til hans Part*). Jovrigt har den Medforlover, som maa betale meer end hvad der falder paa hans Part, i alle Til=fælde Ret til Godtgjørelse hos de øvrige. 1—23. R. L. 21—14.

Naar nogen af Medforloverne er umyndig eller min=dreaarig, ere de øvrige ei pligtige at svare til hans Part, med mindre de have forpligtet dem een for alle og alle for een. 1—23. R. L. 21—13.

Kontrakaution kaldes det, naar Nogen paatager sig at holde Hovedkautioniſten skadesløs, hvis han maa betale for Debitor; og Nykborgen, naar Nogen paatager sig Ansvar til Kreditor, hvis hverken Debitor eller Kautioniſten findes istand til at betale. Herom gjelde ellers ingen andre særskilte Retsregler, end de, der umiddelbart flyde af Be=greberne.

Om Kautioner for at erholde og for at afvende Arrest, i Ægteskabssager, for Landmilitiereserver, for Arvemidlers Tilbagebetaling, hvis en nærmere Berettiget skulde melde sig, bliver her, for Kortheds Skyld, ikke handlet. Ved=kommende Embedsmand vil og her underrette Kautioniſten

*) See Haandb. 6 B. S. 418—419.

om hvad Forpligtelse han, i slige Tilfælde, har at paatage sig.

1. En simpel Kaution.

For de 1300 Rbdlr., siger treften Hundrede Rigsbankdaler Sedler, som Hr. A... B..., efter Obligation af 11. Jun. 1839, der er skrevet paa stemplet Papir af første Klasse No. 14, har oppebaaret af Hr. C... D..., indestaaer jeg Undertegnede E... F..., Borger og Bager her i Staden, bemeldte Hr. C... D... som Kautionist, indtil Obligationen med Renter af Skyldneren skadesløst er indfriet.

Kjøbenhavn, den 30te Juni 1839.

E... F...
(L. S.)

Til Vitterlighed
G... H... J... K...

2. Kaution for Gjeld, som successiv skal betales.

Jeg Undertegnede A... B..., Borger og Handskemager her i Staden, indestaaer ved dette mit Kautionsbevis Hr. C... D..., som Kautionist, for den akkorderede successive Afbetaling af 50 Rbdlr. Sdlr. qvartaliter af de 300 Rbdlr. Sdlr., siger tre Hundrede Rigsbankdaler Sedler, som min Svoger Hr. E... F..., efter Regning, er bemeldte Hr. C... D... skyldig. Skulde Debitor ikke i Tide erlægge det betingede Afdrag, bliver jeg inden 4 Uger fra Forfaldstiden derom at underrette; i Mangel deraf er jeg hvad det eller de Afdrag angaaer, med Hensyn til hvilke Forsømmelse er begaaet, løst fra min Forpligtelse.

Kjøbenhavn, den 31te Juli 1836.

A... B...
(L. S.)

Anm. Det oven S. 365 Anførte viser, at en Kaution som denne skal skrives paa første Klasses Papir.

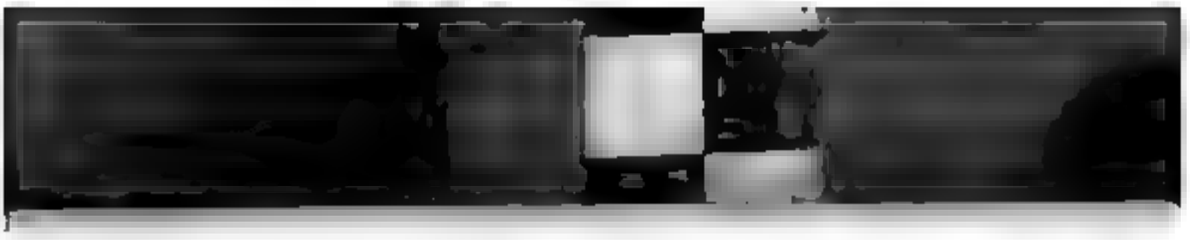

3. Kaution for Huusleie.

For den Huusleie af 75 Rbd. halvaarlig, som N. N., i Følge Leiekontrakt af 1 Oct. 1836, der er skrevet paa stemplet Papir af 1ste Klasse No. 3, har fra den nærmest foreſtaaende Flyttedag at betale til Hr. N N for den Kjelder, som Førſtnævnte har til Beboelſe i den Sidſtnævnte tilhørende Gaard i Frimands Qvarteer No. N., her i Staden, indeſtaaer jeg denne ſom Kautioniſt og Selvſkyldner, dog ſaaledes at Hr. N. N., hvis Leien ikke, efter Forventning, erlægges af ſelve Leietageren, haver at underrette mig herom i det ſeneſte inden 4 Uger fra Forfaldsdagen, da mit Anſvar ellers ophører for den ſaaledes forfaldne Leie.

Kjøbenhavn, den 22de Juni 1838.

E... F...

Anm. Det Sædvanlige er, at Kaution ſkrives paa ſelve Gjeldsbrevet eller Kontrakten; i hvilket Tilfælde ſaadanne ſærdeles Betingelſer, ſom den nysanførte, ville blive at indføre i ſelve Kontraktens Kontext eller og ved Underſkriftens Meddelelſe, f. Ex. ſaaledes: Som Kautioniſt og Selvſkyldner, dog at Udleieren, hvis Leien o. ſ. v.

4. Skadesløsbrev af en Kautioniſt og Selvſkyldner.

For de 900 Rbdlr., ſiger nihundrede Rigsbankdaler Sedler, ſom Hr. A... B..., efter ſin Obligation af 20 Decbr. f. A., ſkreven paa ſtemplet Papir af 1ſte Klaſſe No. 10, ſkylder Hr. C... D..., ſaavelſom og for de Renter, der ſkulle ſvares af denne Kapital, indeſtaaer jeg undertegnede E... F... bemeldte Hr. C... D... ſom Kautioniſt og Selvſkyldner, og lover ham til Forfaldstiden prompte og ſkadesløs Betaling.

Kjøbenhavn, den 31te Juli 1838.

E... F...
(L. S.)

5. Kontra-Kaution.

Da Hr. A... B... har formaaet Hr. C... D... til at indestaae hans Kreditor Hr. E... F... som Kautionist og Selvskyldner for de 300 Rbdlr. r. S., siger tre Hundrede Rigsbankdaler rede Solv, som han, efter Obligation af Dags Dato, der er skreven paa stemplet Papir af 1ste Klasse No. 4, er ham skyldig, paa Vilkaar, at jeg Undertegnede G... H... skulde forsikre bemeldte Hr. C... D..., at han ved denne Kaution intet Tab skulde lide, saa meddeler jeg herved Hr. C... D... min Kontra-Kaution, hvorved jeg forbinder mig til at holde ham skadesløs for alt det Tab, han, i Anledning af sin Kaution, muligen kunde komme til at lide.

Kjøbenhavn, den 31te Juli 1838.

G... H...
(L. S.)

Opsigelser.

I Materien om Leiekontrakter er der alt Side 171 anført det Fornødne om de Opsigelser, der finde Sted i Anledning af dette Slags Kontrakter; ligesom Side 289 indeholder hvad der ved Opsigelser af Gjeldsfordringer bør iagttages, hvorhos den sidste der fremsatte Bemærkning og er anvendelig ved Leiemaals Opsigelse. Her staaer altsaa kun tilbage at bemærke, at den, for hvem Opsigelsen forkyndes, bør, til sin Sikkerhed, lade sig meddele en Gjenpart af Opsigelsen, bekræftet af den Opsigende, og, hvis han vil være megetforsigtig, tillige af Opsigelses-Vidnerne.

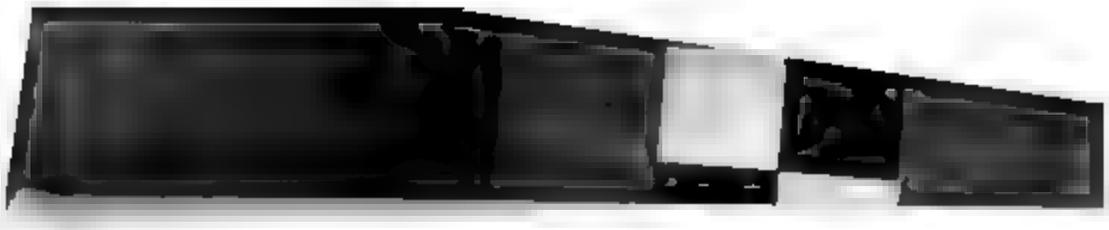

1. Af Husværten til en Leier.

Den Etage, ſom Hr. Niels Hanſen beboer i mit Hus No. 500 i Stormgaden, bliver herved bemeldte Leier opſagt til Fraflytning næſtkommende Flyttedag. Om Opſigelsens lovlige Forkyndelſe ndbeder jeg mig en herpaa tegnet Skriftlig Tilſtaaelſe.

Kjøbenhavn, den 20 Dec. 1836.

Peder Pederſen.

Denne Opſigelſe er mig i rette Tid lovlig forkyndt.

Niels Hanſen.

Til Vitterlighed
N... N... N... N...

2. Af Leieren til hans Vært.

De Værelſer, ſom jeg beboer i Huſet No. 500 i ſtore Kongensgade, er jeg til Sinds at fraflytte næſtkommende October Flyttedag, hvorfor jeg altſaa beder min Vært Hr. Thomſen, herpaa tegnet behageligſt at bevidne, at denne Opſigelſe lovlig i rette Tid er forkyndt.

Kjøbenhavn, den 23 Juni 1836.

Niels Anderſen.

Opſigelſens lovlige Forkyndelſe tilſtaaes af

Michael Thomſen.

Til Vitterlighed
N. N. N. N.

3. Opſigelſe af en Kontrakt om leiet Gods.

a) Af Lieren.

Herved opſiges Hr. Jens Hanſen til næſte Maaneds Udgang de Meubler, han, efter Kontrakt af 23 December 1835, har til Leie af mig, hvorfor jeg altſaa venter mig

samme til den Tid overleverede. Om Opsigelsens Forkyndelse udbeder jeg mig en herpaa tegnet Tilstaaelse.

Kjobenhavn, den 28 Febr. 1837.

Halvor Hansen.

Denne Opsigelse er mig lovlig forkyndt.

Jens Hansen.

Til Vitterlighed
N. N. N. N.

b) Af Leieren.

Da jeg ikke længer behøver de Meubler, jeg efter Kontrakt af 1 August f. A. har til Leie af Hr. Niels Hansen, saa opsiges herved bemeldte Kontrakt til næste Maaneds Udgang, til hvilken Tid jeg tilbageleverer det Leiede og betaler den da forfaldne Leie.

Kjobenhavn, den 29 April 1836.

Nicolai Jensen.

Lovlig forkyndt.
Niels Hansen.
Til Vitterlighed
N... N... N... N...

4. Opsigelse af Kapitaler.

a) Af Kreditor.

Til Udbetaling næstkommende 11 Juni opsiges herved de 3000 Rbdlr. r. S., siger tre Tusinde Rigsbankdaler rede Solv, med paalobende Renter, for hvilke Hr. Christen Emdrup, efter Panteobligation af 11 Juni 1832, har givet mig første Prioritet og Panterettighed i hans Gaard No. 500 i

Landemærket. Om denne Opsigelse udbeder jeg mig en herpaa tegnet skriftlig Tilstaaelse.

Kjøbenhavn, den 11 Mart. 1836.

Christen Hansen.

Denne Opsigelse er mig lovlig forkyndt.

Christen Emdrup.

Til Vitterlighed

N... N... N... N...

b) Af Debitor.

De 3000 Rbdlr. r. S., siger tre Tusinde Rigsbankdaler rede Solv, som Hr. Jens Andersen, efter min Panteforskrivning af 11 December 1833 har laant mig paa første Prioritet i mit Huus No. 200 i Pilestræde, blive herved lovlig opsagte til Modtagelse af min Kreditor næstkommende 11 Juni dette Aar, hvorfor jeg altsaa udbeder mig bemeldte Hr. Jens Andersens herpaa tegnede Tilstaaelse om Opsigelsens lovlige Forkyndelse.

Kjøbenhavn, den 11 Marts 1836.

Christen Emdrup.

At denne Opsigelse er mig lovlig forkyndt, bevidnes herved.

Jens Andersen.

Til Vitterlighed

N. N. N. N.

Interessentskab.

I Interessentskabskontrakter ere der mangfoldige Punkter som vele maae bestemmes, f. Ex. sammes Gjenstand, den Kapital, Enhver har indskudt eller skal indskyde, hvorledes de fælleds Midler bør bestyres, hvorvidt Enhvers Myndig-

hed til at forbinde Interessentskabet strækker sig, hvorledes Gevinst og Tab skal fordeles, Maaden hvorpaa Regnskab skal aflægges for Bestyrelsen og sammes saavel Indtægts- som Udgiftsposter legitimeres, den Fremgangsmaade, der skal bruges for at faae de i Anledning af Interessentskabet opkommende Tvistigheder afgjorte, hvad der skal iagttages for at den enkelte Interessent skal kunne udtræde af Interessentskabet, hvorledes der skal forholdes i Tilfælde af en Interessents Død, Fallissement o. s. v.

Hvad der med Hensyn til alle disse Punkter bør have Formodning for sig, hvor udtrykkelige Bestemmelser i Kontrakten mangle, beroer saa meget paa ethvert Interessentskabs særegne Natur, at en nogenlunde fuldstændig Udvikling her vilde blive for vidtløftig. I Hr. Prof. Bangs Afhandling om Interessentskabskontrakter i jur. Tidsskrift 16 B. 1 H. S. 1—183 og 21 B. S. 211—342 samt i Haandbogen over den danske og norske Lovkyndighed 5 B. S. 418—453 og 6 B. S. 656—677 ville de fleste herhen hørende Retsmaterier findes udførlig udviklede. Hertil maa man have dette Skrifts Læsere henviste. Kun bemærkes det, at Interessenterne ordentligvis med deres hele Formue maae hæfte for alle de til Interessentskabets Anliggender hørende Handlinger, der foretages af dem, Interessentskabets Bestyrelse er betroet, forsaavidt de derved paadragne Forpligtelser ikke kunne tilfredsstilles ved Interessentskabsmassen selv. Dog undtages herfra følgende Tilfælde: 1. hvor det er et saakaldet anonymt Selskab, i hvilket den, der indlader sig med Interessentskabet, ikke tager Hensyn til Interessenternes Personer, der desuden stedse ere vilkaarlige Forandringer undergivne, men blot til den paa Actier indskudte eller senere erhvervede Formue, eller de bestemte Tilskud, som Interessenterne kontraktmæssig have at yde; 2. naar ellers Nogen ikke som Interessentskabsmedlem er anmeldt for dem,

med hvem der handles, men blot med Interessenterne har forenet sig om, istedetfor Renten af en indsat Kapital, at nyde Andeel i sammes Gevinst samt bære Andeel i Tabet (commanditaire), i hvilket Tilfælde det Forhold, hvori han saaledes er indtraadt med Interessenterne, er hver tredie Mand uvedkommende; og 3. hvor en bestemt Grændse for Ansvaret enten er hver især af dem, med hvilke der handles, bekjendtgjort, eller og ved Tinglysning er bragt til offentlig Kundskab.

Det enkelte Interessentskabslem er ikke berettiget til ved sine Handlinger at binde Interessentskabet, hvor dette ikke er ham særlig overdraget (f. Ex. naar der i Handelssocieteter er indrømmet ham den saakaldte Signatur, hvorom der udstædes Circulaire til alle Societetets Handelsvenner.) Det forstaaer sig, at den saaledes en Medinteressent givne Fuldmagt bliver i Kraft, saalænge til dens Tilbagekaldelse er blevet de Vedkommende behorig kundgjort.

Iovrigt er den blotte Interessentskabskontrakt naturligvis ikke nok for at hjemle den ene Interessent Medeiendomsret i det, der forhen var den andens særlige Eiendom, men dertil udfordres det Samme, som ved andre Kontrakter er nødvendigt for at stifte en tinglig Ret, saasom tinglæst Skjøde paa den Part af Tingen, der skal blive hans, Paategning paa den Obligation, der skal blive fælleds o. s. v.

Gaaer et Interessentskab ud paa en borgerlig Næringsdrift, maa Enhver, der vil være activt Medlem af samme, have vundet Borgerskab paa denne Næring, see Pl. 30 Octbr. 1798 og Fd. 23 April 1817 §. 6.

Naar Interessentskabskontrakter forfattes skriftlig, blive de at skrive paa 2den Kl. Papir efter alle de sammenskudte Værdiers Beløb, som, naar samme ikke noiagtig kan opgi-

ves og beregnes, bliver at ansætte af Parterne efter deres bedste Overbevisning paa Tro og Love. See Fd. 3 Decbr. 1828 §. 3.

1. Formular til en Interessentskabskontrakt angaaende en Fabrik.

Vi underskrevne N. N., N. N., N. N. og N. N., samtlige Kjøbmænd her i Staden, tilstaae med hinanden at have oprettet og indgaaet følgende Interessentskabskontrakt.

1.

Det Bomuldsmanufaktur, vi have anlagt i Gaarden No. N. N. i N. N. Gade, agte vi at fortsætte for fælleds Regning; derimod er dette Fælledskab vore øvrige Forretninger uvedkommende.

2.

Til denne Fabriks Anlæg have vi oprindeligvis indskudt hver 4000 Rbdlr. S. M., skriver Fire Tusinde Rigsbankdaler Sølvmynt, og forbinde vi os bestandig at sammenskyde saa meget, som Fabrikkens Drift udfordrer, og Enhver af os er desuden forbunden med Fabrikken at have det fornødne Tilsyn. Forsaavidt den Ene har flere Penge staaende i Fabrikken end den Anden, erholder han 4 pr. Cto. aarlig Rente deraf godtgjort.

3.

Al den af denne Fabrik, de dermed forbundne Anlæg og den ovennævnte til samme kjøbte Eiendom flydende Fordeel deles imellem os i fire lige Dele; paa samme Maade bære vi ogsaa det af Fabrikken m. v. flydende Tab.

4.

De Udgifter, der ere en Følge af eller vedkomme Fa-

Brikken, tages af sammes Kasse; derimod forstaaer det sig af sig selv, at vore private Udgifter ere Fabrikken og Fællesskabet uvedkommende.

5.

Ved Udgangen af hvert Aar forfattes et General-Inventarium over samtlige Fabrikkens Eiendele, udestaaende Fordringer, skyldig Gjeld m. v. Dette General-Inventarium indføres i en dertil indrettet Bog, som in originali er i dens eller deres Værge, som føre Interessentskabets øvrige Bøger; enhver af de andre Interessenter erholder en bekræftet Gjenpart af samme. Saavel Originalen som Gjenparterne underskrives af os Alle.

6.

Saasnart Inventariet er opgjort, bestemmes det, om Avancen skal blive staaende i Fabrikken eller udtages af samme. Saavel i dette som i ethvert andet Tilfælde, hvori Meningsulighed angaaende Fabrikkens Drift imellem Os maatte vise sig, skulle de fleste Stemmer gjøre Udslag; i Tilfælde af Stemmelighed, skal den Mening gielde, der er mod Udvidelsen af Interessentskabets Virksomhed og Medlemmernes Indskud og Ansvar, men, hvis Sagen ei saaledes kan afgjøres, skal Afgjørelsen overlades til af Os udvalgte Mænd, i Henseende til hvilket Valg der forholdes saaledes som siden i §. 13 bestemmes.

7.

Saalænge Nogen af Os er i dette Interessentskab, er han ikke berettiget til at anlægge noget andet Bomuldsmanufaktur eller deri tage Deel. I Tilfælde af Overtrædelse ere de Øvrige berettigede til at udelukke ham af dette Interessentskab.

...; at paatage
vi bestandig til i lige lang
ninger, med mindre vi blive
føre ved en dertil lønnet P

Ingen af Os kan anta
ei heller kan Nogen af Os o
esfentskabet til Nogen udenfo
lige Interessenter dertil give t

10.

Den Andeel, Enhver af
kan ikke belægges med Arrest, E
kution for nogen af ham kontra
mende Gjeld*). Ikkun den G
der er stiftet med samtlige Inter

11.

Skulde Nogen af os i leven
af Interessentskabet, da er han
veien derom at underrette Medint
trædelsen affattes

den Udtrædende da kommer til at beholde tilgode hos Medinteressenterne, ifald disse agte at fortsætte Fabrikken, betales da i 3 paa hinanden følgende Aar med en Tolvtedeel hvert Qvartal tilligemed 4 proCent Rente. Iøvrigt skal der for dette Tilgodehavende meddeles den Udtrædende en Obligation med Panteret i saamange af Fabrikkens Eiendele, at han for sin Fordring kan være betrygget.

§. 12*).

Naar Nogen af Os, medens dette Interessentskab staaer ved Magt, ved Døden afgaaer, eller opgiver sit Boe, eller erklæres fallit, da skal Fabrikken paa ingen Maade standses i dens Drift, ligesom ei heller Noget, til Fabrikken hørende, det være sig af hvad Navn det vilde, skal af Skifteretten kunne tages under Behandling, Forsegling eller Registrering; hvorimod Dods- eller Fallitboet ene og allene er berettiget til, af Interessenterne enten at fordre saameget, som den sidst opgjorte Balance udviser, dengang at have været den Afdødes eller Fallerendes Andeel, eller og at paastaae en ny Balance optaget, for derved at komme til Kundskab om Fabrikkens Tilstand paa den Tid, Dødsfaldet eller Fallissementet er indtruffet, samt i Overeensstemmelse med denne Balance at fordre den Afdødes eller Fallentens Andeel i Fælledskabet udbetalt. Valget i den anførte Henseende er aldeles overladt til Dods- eller Fallitboet, men hvad enten det vælger det Ene eller det Andet, forholdes der med Udbetalingen, Forrentningen og

*) Ogsaa paa de Bestemmelser, der indeholdes i denne §., kan Cancelliet, efter den nylig nævnte Resolution, ad mandatum meddele Confirmation. See iøvrigt Haandb. 5 B. S. 448-449, 6 B. S. 665.

den stillede Sikkerhed i Alt og Alt saaledes som i forrige Post er fastsat.

13.

Skulde der angaaende dette Fælledskab opstaae Strid, da skal samme ingenlunde være en Gjenstand for Rettergang, hvorimod enhver af de tvistende Parter udvælger en Voldgiftsmand; hvis Stemmerne imellem dem blive lige, udnævne de en Opmand, og hvis derom heller ikke kan tilveiebringes Stemmeflerhed, gjør Lodkastning i den Henseende Udslaget. Den af Voldgiftsmændene med eller uden Opmand afgivne Kjendelse skal være endelig afgjørende.

Til Bekræftelse have vi denne Kontrakt, hvorpaa vi agte at anholde om Kongelig Confirmation, og som i Retten kan læses, egenhændigen underskrevet og forseglet i Overværelse af tvende Vitterlighedsvidner. Kontrakten forbliver in originali i mit, N. Ns., Værge; derimod meddeler jeg mine Medinteressenter en bekræftet Gjenpart af samme.

N. N. d. 19 Decbr. 1838.

N. N. (L. S.) N. N. (L. S.) N. N. (L. S.) N. N. (L. S.)

Til Vitterlighed

N. N. (L. S.) N. N. (L. S.)

2. En Formular til en Kontrakt om Handels-Interessentskab.

Efterat vi Undertegnede, Borgere og Grosserere A. B. og C. D., siden den 1ste Jan. 1830 under Firmaet A. B. & C. D., i Fælledskab have drevet vor Handel, ere vi

[redacted] blevne enige om Maaden, hvorpaa og Conditionerne, hvorunder vi for Fremtiden agte at fortsætte samme.

1.

Da Enhver af Os har indskudt Halvdelen af den i vor fælleds Handel staaende Kapital, der beløber sig til 20000 Rdlr., saa skulle vi ogsaa begge have lige stor Fordeel af Handelen, ligesom vi paa samme Maade skulle bære det Tab, der maatte flyde af samme.

2.

Det staaer dog Enhver af os frit for, foruden den i Post 1 nævnte halve Kapital, hvormed Enhver af os nu interesserer i den fælleds Handel, af den os tilhørende private Formue at gjøre et større eller mindre Tilskud, for hvilket der af Handelsfirmaet skal meddeles Bevis, ligesom dette deraf skal tilsvare 4 pro C. aarlig Rente. Et saadant Tilskud kan den Paagjældende, naar han maatte finde for godt, efter 6 Maaneders Opsigelse erholde tilbagebetalt.

3.

Ligesom de Enhver af Os tilhørende faste Eiendomme tilligemed alle de Meubler og Effekter, og alt det Inventarium, der nu er eller i den tilkommende Tid forefindes i samme, fremdeles som hidtil skulle vedblive at være vort Fælledskab og vor fælleds Handel aldeles uvedkommende, saaledes skal paa den anden Side heller ikke de i bemeldte vore Eiendomme indestaaende Prioriteter i nogen Maade falde den fælleds Handel til Last.

4.

I den mig A. B. tilhørende Gaard i N. N. Gade No. N. N., hvor vor fælleds Handel er etableret, anviser

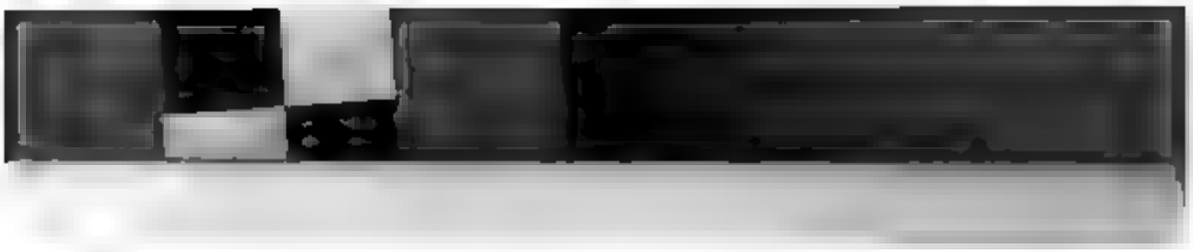

jeg, saavidt Gaardens Leilighed tillader det, Locale til Comptoir og det videre Fornødne. Ligeledes skulle de i Gaarden værende Pakhuusleiligheder afbenyttes til vor fælleds Handel. Til Vederlag herfor skal denne vor Handel vedligeholde Gaarden, saavel indvendig som udvendig, i god og forsvarlig Stand, betale alle mulige Skatter samt Assurancepræmien af samme, og forrente den i Eiendommen indestaaende Prioritet, stor 8000 Rdlr. r. S.

5.

For at vedligeholde Orden i vore Handelsforretninger, ville vi, ligesom hidtil, føre et ordentligt og tydeligt Bogholderie over disse. Desuden skal i Løbet af hvert Aars Januari Maaned vort Handelsregnskab ufravigelig, ligesom hidtil er skeet, opgjøres ved en fuldstændig, tydelig og velordnet Generalbalance, der indføres i en dertil indrettet Protokol. I denne Generalbalance skulle alle vore Handels-Debitorer og Kreditorer findes specificerede og vor usikkre eller dubiøse Conto, (paa hvilken dog allene saadanne Summer maae overføres, som paa Grund af vore Handelsvenners eller Correspondenters Fallissementer næsten maae ansees som aldeles tabte) specielt være anført. Ligeledes skal den kunne vise, hvor stor en Kapital, Enhver af Os, fra det ene Aar til det andet, har staaende i den fælleds Handel. Den originale Protokol, hvori denne aarlige Balance bliver at indføre, beholder jeg A. B. i min Bevaring, hvorimod en ligelydende og af Os begge vereficeret Gjenpart bliver i mit, C. Ds., Værge.

6.

Ifølge den mellem Os trufne Overeenskomst skal det være Enhver af Os forbudet at indgaae Kautioner, af hvilkensomhelst Natur de end maatte være. Ligeledes skal

det være Os forbudet at gjøre Udlaan af Penge eller Pengesværd, anderledes end den Kredit, som Handelen fordrer og gjør nødvendig. Ei heller er det Nogen af Os tilladt at modtage nogetsomhelst Laan af Penge eller Pengesværd, med mindre vi begge derom ere blevne enige. Derimod staaer det Enhver af Os frit for, paa vore løse og faste private Eiendomme at optage Laan, men disse blive vor fælleds Handel i enhver Henseende uvedkommende.

7.

I Henseende til vore Huusholdningsudgifter finde vi det ikke fornødent i denne Kontrakt at træffe nogen Bestemmelse, da vi ere overbeviste om, at Ingen af Os øder Noget, men at vi tvertimod bruge saa lidt som muligt til vore tarvelige Huusholdninger.

8.

Hvad vor gjensidige Deeltagelse i Comptoirforretningerne angaaer, da anse vi det ligeledes for overflødigt, at bestemme Noget derom, da vi, ligesom hidtil, selv ville komme overeens om disses Fordeling, og gjensidig love hinanden at anvende al vor Tid og Flid paa vor fælleds Handels Fremme.

9.

Saalænge Interessentskabet imellem Os bestaaer, skal det være Enhver af Os paa det strengeste forbudet at etablere nogen anden særskilt Næringsvei eller Handel af hvad Navn nævnes kan, med mindre vi gjensidig derom kunne blive enige.

10.

Vi ønske ikke at forbinde hinanden til i visse Aar eller til en vis Tid at være associerede, men det staaer En-

hver af Os frit for, naar han vil, at sige sig ud af Interessentskabet. Den, der saaledes træder ud af vor fælleds Handel, er da for Fremtiden berettiget til at drive hvilkensomhelst Næringsvei eller Handel, han maatte finde for godt, forsaavidt som han dertil kan erholde behørig Hjemmel. Dog skal saadan Separation ikkun skee under følgende Betingelser:

A. Den af Os, der ønsker at drage sig ud af vort Firma og vor fælleds Handel, skal inden Juni Maaneds Udgang forkynde den Anden sin Opsigelse, hvilken skal tilbageleveres ham med Paategning om at den i rette Tid er forkyndt. Saasnart som muligt skal da lovligt Proklama udstædes til Interessentskabets Kreditorer.

B. Ved Udgangen af den Opsigelsen nærmest paafølgende Januari Maaned udtræder derefter den Opsigende af Fælledskabet. Hans Navn udgaaer som Følge deraf fra bemeldte Dato af vort Firma, hvilket ved Circulaire tilkjendegives samtlige vore Correspondenter. Enhver af Os kan da for Fremtiden benytte hvilketsomhelst andet Handelsfirma, han maatte finde for godt.

C. Den Generalbalance, der opgjøres over vor Handel i den Januari Maaned, i hvilken Separationen finder Sted, skal afgive den Basis, hvorefter vort Fælledskab bliver at regulere og dele. I Overeensstemmelse hermed bliver vort hele Mellemværende, saaledes som det til dette Tidspunkt findes at være, efterat vore Contocouranter for det sidste forløbne Aar ere antagne og af Vedkommende erkjendte for rigtige, at dele i to lige Dele. Det bliver ved Circulaire at tilkjendegive samtlige vore Correspondenter, at Enhver af Os bliver at creditere hos dem for den halve Deel af den Kapital, vort fælleds Handelsfirma, efter erkjendt Regning eller Contocourant, hos dem har

Tilgode. Naar vi da fra Vedkommende have erholdt Underretning om at saadan Notering efter vor Begjæring har fundet Sted, saa bliver for Fremtiden den Enes Tilgodehavende den Anden aldeles uvedkommende. Hvad Interessentskabets Gjeld angaaer, vil fornøden Berigtigelse eller Forening være at træffe med Kreditorerne; og, indtil det er skeet, vedbliver vort Ansvar som Interessenter for den hele Gjeld. Forlanger Nogen af os Proklama udstædt, saa skal det enten ved Overeenskomst, eller i al Fald paa den i §. 15 bestemte Maade, være at afgjøre, hvor meget der inden Proklamas Udløb skal udbetales til den Udtrædende, og hvilken gjensidige Sikkerhed Parterne imidlertid bør nyde hos hinanden.

11.

Skulde Nogen af Os ved Døden afgaae medens nærværende Interessentskab vedvarer, skal vor fælleds Handels Boe, uden at Skifteretten træder til, behandles paa følgende Maade:

A. Forlods skal af bemeldte Boe udtages alle paa den Afdødes anstændige Begravelse medgaaende Omkostninger.

B. Den Efterlevende har snarest muligt at besørge lovligt Proklama udstædt, men fortsætter imidlertid vor fælleds Handel og Haandtering uden nogen Medvirkning af den Afdødes Enke eller Arvinger.

C. Førstkommende Nytaar efter at den Ene ved Døden er afgaaet, skal dennes Enke og Arvinger ansees udtraadte af Handelen. Dog kan det nærværende Firma benyttes af den, der fortsætter Handelen, naturligvis uden noget Ansvar for den Afdødes Enke eller Arvinger.

D. I Løbet af Januari Maaned efterat den Afdødes Arvinger ere udtraadte af vor fælleds Handel, skal, som

sædvanligt, vort Regnskab for det tilbagelagte Handelsaar aflægges, og den sædvanlige Generalbalance forfattes. Det skal staae den Afdødes Enke og hendes Laverge eller hvem der ellers repræsenterer den Afdøde frit for at efterse og føre Control med denne Generalbalance; den Efterlevende bør derfor meddele Vedkommende alle de Oplysninger, de i denne Anledning maatte forlange.

E. Hvad der efter denne Opgjørelse findes at tilkomme den Afdødes Enke eller Arvinger, skulle disse dog ikke være berettigede til at fordre udbetalt førend til nærmeste 11te Juni eller 11te Decbr. Termin efter Proklamas Udløb, hvorimod der af den Kapital, som det saaledes befindes at den Afdøde ved Separationen havde staaende i vor fælleds Handel, skal svares lovlige Renter fra Udgangen af Januari Maaned efter Dødsfaldet indtil Betaling skeer.

F. Det er en Selvfølge, at al Gevinst og Tab, som maatte flyde af Handelen efterat den Afdødes Enke og Arvinger ere udtraadte af samme, bliver disse uvedkommende.

12.

Den i Post 5 nævnte dubiøse Conto skal i Tilfælde af Dødsfald forblive i uforandret Tilstand; men den Efterlevende bør drage Omsorg for, Tid efter anden at faae indbrevet saameget som muligt af dette vort uvisse Tilgodehavende, og ved hvert Nytaar, eller naar han afslutter og opgjør sit Handelsregnskab, aflægge den Afdødes Enke, Arvinger eller andre Repræsentanter, nøiagtigt Regnskab over denne Conto, forsynet med de fornødne Bilage, som Beviser for det i det forløbne Aar Passerede. Halvdelen

af hvad der saaledes hvert Aar maatte være indkommet, udbetales til den Afdødes Enke eller Arvinger.

13.

Skulde jeg A. B., i hvis Eiendomsgaard vor fælleds Handel for Tiden er etableret, først ved Døden afgaae, saa er jeg C. D. pligtig til, hvis jeg ikke anderledes med den Afdødes Arvinger kan forenes, førstkommende Paaske-flyttetid efterat disse ere udtraadte, at bortflytte Handelen fra Gaarden. Indtil den Tid betaler jeg naturligvis i Overeensstemmelse med Post 4, Renter af Gaardens Prioritet, Assurancepræmie, og alle Skatter og Afgifter af samme, samt vedligeholder den i god og forsvarlig Stand.

14.

Ligesom den Afdødes Enke, saalænge indtil hun er udtraadt af Handelen, skal have sine Fornødenheder af denne, saaledes skal ogsaa den Efterlevende, saalænge han fortsætter enten vor nuværende eller nogensomhelst anden Handel, tilsvare den Afdødes Enke, saalænge hun lever og forbliver i ugift Stand, aarlig to Hundrede Rigsbankdaler rede Solv, hvilken Pension bliver at udbetale til Enken hver 11te Juni og 11te December Termin, hvergang med 100 Rbdlr.

15.

Skulde der imod vor Hensigt og gode Villie, enten nu imedens vi ere i Live, eller efter vor Død imellem Os eller vore Efterladte opstaae Uenighed og Tvist angaaende denne vor Handelskontrakt, da skal der i Anledning af en saadan Tvistighed, hvilken Oprindelse den end maatte have, naar mindelig Overeenskomst ikke har kunnet tilveiebringes, dog ingenlunde føres Proces eller Rettergang, men enhver

[illegible] Kraft.

Til Bekræftelse have
publicus egenhændig underſ
delsconvention.

Kjøbenhavn den 1 Aug.

A. B

(L. S.

3. Formular til en Ko
optages i en allerede

Vi Underſkrevne, jeg So
efter afdøde Kjøbmand Johan
Kjøbmand Rasmus Frederik B
tilſtaae herved med hinanden at
følgende Interesſentſkabskontrak

1.

Den Handel, ſom jeg Kjøb
til har ført, fortſættes fra 1ſte
vor fælleds Regning under det
J. C. Hanſens Enk[illegible]

Breve, Regninger og andre Dokumenter, Interessentskabet vedkommende, skulle være underskrevne med dette Handelsfirmas Navn.

2.

Som Interessentskabets Eiendomme blive at anse alle til Handelen paa den Tid, denne Interessentskabskontrakt træder i Kraft, efter da forfattet General-Inventarium henhørende Varer, Boutikindretninger og andre Effekter, af hvad Navn nævnes kan, uden Undtagelse, saavelsom Gaarden Matr. No. 30 og 31 her i Byen, med alle dens tilhørende Grunde, Bygninger, Inventarier m. m., saaledes som det Hele findes beskrevet i en under 1 Octbr. 1838 optagen og d. 10 Novbr. næstefter inden Retten edelig afhjemlet Syns- og Taxationsforretning, hvoraf en Udskrift vedheftes nærværende Kontrakt. Med Hensyn til mine, Hansens Enkes, udestaaende Fordringer, da skal det og i bemeldte Inventarium nøiagtig fastsættes, hvilke af disse der skulle indflyde i Interessentskabet, og med hvor stort Beløb de derunder skulle beregnes, og hvilke jeg vil forbeholde mig selv. Jeg R. F. Møller indskyder kun en Kapital af 5000 Rdlr., da det Arbeide, jeg har at udføre for Interessentskabet, skal, saalænge Interessentskabet vedbliver, ansees som Vederlag for hvad min Medinteressents indskudte Eiendele er mere værd, saa at Gevinst og Tab deles lige, dog uden at jeg i sidste Tilfælde nogensinde har at give Tilskud til ovennævnte Kapital, med mindre Interessentskabet skulde være saa ulykkeligt at end ikke dets hele Formue blev tilstrækkelig til at dække dets Gjeld og Besværing, i hvilket Tilfælde Forpligtelserne med Hensyn til det Manglende bliver lige for os begge. Alt hvad Nogen af Os eier eller eiendes vorder udenfor det, der, som foranført, gaaer ind i Interessentskabet, bliver Enhvers

særlige Eiendom, og Interessentskabet uvedkommende. Dette gjælder naturlig vis de faste Eiendomme, jeg, Hansens Enke, besidder udenfor den ovennævnte Gaard.

Den bemeldte Gaard efter tinglyst Panteobligation paahvilende Prioritetsgjeld af 3000 Rdlr. r. S., saavelsom hvad jeg, Hansens Enke, ved Interessentskabets Begyndelse er skyldig til mine Handelsvenner, hvorpaa en speciel Opgivelse skal blive min Medkontrahent meddelt, overtages af Interessentskabet, og kommer naturligvis ved Interessentskabets Ophævelse til Afgang i den Formue, jeg har tilstødt. Al anden Gjeld, som den Ene eller Anden af Os for Tiden maatte have, eller i Fremtiden i eget Navn maatte kontrahere, skal derimod være Interessentskabet uvedkommende.

3.

Saalænge jeg, Hansens Enke, eier Gaarden Matr. No. 97 her i Byen med tilliggende Vænge, skal det staae Interessentskabet frit for, saafremt jeg ikke selv vil bruge dette Vænge, at afbenytte det til Græsning for de Creaturer, der holdes til Handelens Drift og til den dermed forbundne Husholdning, imod at jeg af Interessentskabets Kasse derfor erholder en passende aarlig Leie. Ligeledes skal Interessentskabet have Fortrinsret til imod en billig aarlig Godtgjørelse at afbenytte Løfterne i mine øvrige Gaarde her i Byen, saalænge som de tilhøre mig.

4.

Saafremt jeg, Hansens Enke, skulde blive tilsinds at afhænde nogen af de mig her i Byen tilhørende Gaarde og Eiendomme, skulle de først tilbydes Interessentskabet, der skal have Forkjøbsret til samme for den Sum, hvor-

for, og de Vilkaar, hvorpaa jeg vil afhænde Eiendommen til en Anden.

5.

Saalænge jeg, Hansens Enke, finder for godt at bestyre Interessentskabets Huusholdning, er jeg berettiget til at beholde den Beboelsesleilighed i Gaarden No. 30, som jeg hidtil har havt, saavelsom Raadighed over denne Gaards tilliggende Hauge. Naar jeg derimod fratræder Bestyrelsen af Huusholdningen, hvilket i saa Fald bør skee med ½ Aars Varsel, til 1ste Mai eller 1ste Novbr., overlades den ovennævnte Beboelsesleilighed og Hauge til mig Møller, som indtil den Tid benytter den Leilighed, jeg hidtil har havt i Gaarden.

Iøvrigt skal der, naar jeg, Hansens Enke, fratræder Huusholdningen, træffes nærmere Overeenskomst om Maaden, hvorpaa den for Eftertiden skal føres.

6.

Ligesom naturligviis alle Interessentskabets Indtægter indflyde i dets fælleds Kasse, saaledes skulle ogsaa alle Udgifter til Varers Indkjøb og Handelens Bestridelse i det Hele, Huusholdningen, Renter af Interessentskabets Gjeld, samt Skatter og Afgifter og alle andre Interessentskabet og dets Eiendomme vedkommende Udgifter, afholdes af samme. Derimod maa den ene Interessent ikke uden den andens Samtykke og imod at svare 4 pCto. pro anno, tage noget Forskud for sig selv af Interessentskabets Kasse.

7.

Saalænge Interessentskabet bestaaer, skal jeg, Møller, være pligtig at gjøre Indkjøbet af Varer, bestyre Udsalget,

disponere over de Interessentskabet tilhørende Skibe, lede Forretningerne, føre Bøgerne, Regnskabet og Correspondencen, kort sagt udføre Alt hvad der tjener til en hensigtsmæssig Bestyrelse af Interessentskabets Anliggender, hvorimod jeg og ene skal være berettiget til at underskrive Firmaets Navn. Ligesom imidlertid Udsalgspriserne skulle være aftalte imellem Os, saaledes skal jeg ogsaa være forpligtet til forud at indhente min Medinteressents Samtykke til alle Foretagender, som skulle forpligte Interessentskabet, med Undtagelse af de almindelige til den daglige Handelsførelse henhørende Forretninger, hvilke ikke tilstæde en saadan forudgaaende Forhandling. Skulde jeg handle herimod, er jeg pligtig at erstatte det Tab, som derved maatte være foraarsaget, og dersom det maatte findes, at der aldeles ingen Anledning var til at henregne Tilfældet til dem, i hvilke jeg efter det Foranførte maa være beføiet til at handle uden at indhente Enken Hansens Samtykke, og at Interessentskabet ved et saadant egenraadigt Foretagende har været udsat for betydeligt Tab, skal hun være berettiget til at paastaae Kontraktens Ophævelse. Iøvrigt skal det til min Betryggelse staae mig frit for at fordre min Medinteressents Underskrift i Contoirets Bøger under enhver Forhandling, med Hensyn til hvilken jeg maatte anse Saadant for hensigtsmæssigt.

8.

Til hvert Aars 1ste April lader jeg, Møller, optage og skriftlig forfatte et General-Inventarium over Interessentskabets samtlige Eiendele, udestaaende Fordringer, skyldig Gjeld m. v., for at Interessentskabets Status deraf kan sees. Dette Inventarium indføres i en dertil indrettet Bog, som forbliver ved Comptoiret, og en Gjenpart med-

deles Hansens Enke. Saavel Originalen som Gjenparten bekræftes af Os begge.

Det skal staae Enhver af Os frit for om vi ville udtage den Os efter saadan Opgjørelse i Overensstemmelse med Post 2 tilfaldende Anpart i Gevinsten, eller lade den blive indestaaende i Handelen imod 4 pCt. Rente. Skulde Inventariet udvise, at Interessentskabet i det forløbne Aar har havt Tab, vil det være at tage under Overveielse, om dette skal dækkes ved et nyt Indskud, hvilket den ene Interessent dog ikke skal kunne fordre af den anden. Hvis da kun den ene Interessent gjør saadant Tilskud, eller den enes Tilskud er større end den andens, skal der beregnes 4 proCent Rente af hiint Tilskud, eller af hvad den enes Tilskud maatte overstige den andens.

Iøvrigt skal det staae mig, Hansens Enke, frit for, at lade det aarlige General-Inventarium revidere, samt at lade Handelsbøgerne, Varebeholdningerne og alt Øvrigt Regnskabet vedkommende eftersee ved hvem jeg maatte finde for godt. De Udsættelser, Revisor i denne Anledning maatte gjøre, er jeg, Møller, pligtig til, inden 12 Uger efter deres Meddelelse at besvare.

9.

Saalænge Interessentskabet staaer ved Magt, maa ingen af Interessenterne etablere nogen anden Handel for egen Regning eller handle i Compagnie med Andre, enten her i Byen eller andetsteds. Skulde nogen af Interessenterne handle herimod, skal det staae den anden frit for at fordre dens Udtrædelse af Interessentskabet.

10.

Den Andeel, Enhver af Os har i Interessentskabets Eiendele, kan ei belægges med Arrest eller Beslag, ei heller

kan deri gjøres Eksekution for nogen af den enkelte Interessent kontraheret, Interessentskabet vedkommende, Gjeld.

11.

Dersom jeg, Møller, som Interessentskabets bestyrende Medlem, maatte gjøre mig skyldig enten i en saadan uriktig Fremgangsmaade, som omhandlet i Post 7, eller i andet Forhold, som maatte skjønnes at give grundet Anledning til Mistillid til min Bestyrelse, saa er Madam Hansen berettiget til strax at udelukke mig fra den fælleds Handel, imod at hun, inden 3 Maaneder fra Udtrædelsesdagen, udbetaler mig den Sum, som jeg efter Post 2 har indskudt, saaledes som den, i Overensstemmelse med det i Medhold af Post 8 sidst affattede General-Inventarium og det yderligere Inventarium, som for den derefter forløbne Tid bliver at optage, maatte være forøget eller formindsket. Hvad Interessentskabets udestaaende Fordringer angaaer, da, hvis Nogen af Os vil modtage disse for en høiere Sum, end den, hvortil de ansættes, da er denne, og navnlig den af os, der gjør det høieste Bud paa nogen Fordring, berettiget til, derfor at erholde samme. Fremdeles er jeg, Hansens Enke, ogsaa berettiget til, naar jeg maatte finde det for godt, uden videre Aarsag at fordre Interessentskabet ophævet, saaledes at min Medinteressent, dog efter foregaaende Fjerdingaars Varsel, fra næste Nytaar udløser mig af samme. Ved saadan Udløsning lægges ogsaa det ovenmeldte Inventarium og den deri satte Værdie paa de af mig oprindelig indførte eller ved Interessentskabets Midler senere, i Medhold af denne Kontrakt, erhvervede Eiendele til Grund, hvorhos der, med Hensyn til udestaaende Fordringer, bliver at forholde som foranført. Dog bliver der af det mig tilkom-

[redacted]ende Beløb strax kun at udbetale $\frac{1}{10}$, hvorimod jeg, Mol[redacted]er, for den øvrige Deel udstæder min Obligation med [redacted]panteret næstefter de forhen prioriterede Summer i saa [redacted]mange af det opløste Interessentskabs Eiendele, at hun for sin Fordring kan være betrygget. I dette Tilfælde skal jeg, Møller, ogsaa være pligtig til, for egen Regning at holde det rørlige Gods, hvori der maatte blive givet Madam Hansen Panteret, assureret for dets fulde Værdie i det almindelige Brandassurance-Compagnie paa Varer og Effekter. Den saaledes resterende Kapital bliver derefter at afbetale med $\frac{1}{20}$ til hvert Aars 1ste April, tilligemed 4 pCt. aarlig Rente.

12.

Ogsaa skal jeg, Hansens Enke, være berettiget til, naar jeg finder for godt at trække mig selv ud af Interessentskabet, at lade min Broderson, Christian Nielsen, træde i mit Sted, naar han til den Tid har erhvervet de Egenskaber, som udfordres for at han kan nedsætte sig som Kjøbmand. Der bliver da at træffe billig Overeenskomst imellem ham og min nuværende Medinteressent, angaaende Maaden, hvorpaa han skal deeltage i Forretningerne, samt om de øvrige nye Forhold, der i Anledning af saadan Forandring i Interessentskabet, ville være at ordne, og forsaavidt vi ei derom kunne blive enige, bliver Tvisten at afgjøre ved Voldgiftsmænd efter de Regler, som i Post 16 foreskrives. Dog kan bemeldte min Broderson ei udøve Signatur uden min Medinteressents Samtykke, ligesom hans Deeltagelse i Forretningerne ikke skal hjemle ham nogen foreget Andeel i Interessentskabets Udbytte, hvilket fremdeles som forhen bliver at dele i to lige Dele, hvorhos der dog af den bemeldte min Broderson tilfaldende Part bliver til mig at

udbetale noget Vist efter den Forening, som jeg derom med ham maatte træffe. Iovrigt skal han ikke have den Ret, som Post 11 hjemler mig, til ogsaa efter Godtbefindende at opsige Interessentskabet, med mindre han vil give Slip paa ¾ af hvad hans Part i Interessentskabet udgjør mere end min, Mollers, og han iovrigt tilfredsstiller mig Hansens Enke.

13.

Jeg, Moller, er ikke berettiget til at trække mig ud af Interessentskabet, saalænge Madame Hansen vil blive med mig i samme. Men dersom hun, i Medhold af Post 12, sætter sin Broderson i sit Sted, saa skal jeg have samme Ret til Udtrædelse som han, og han skal da, saafremt han ikke foretrækker at lade alle Interessentskabets Eiendele realisere til Deling i Forhold til Enhvers Part i Interessentskabets Formue, være pligtig til at udløse

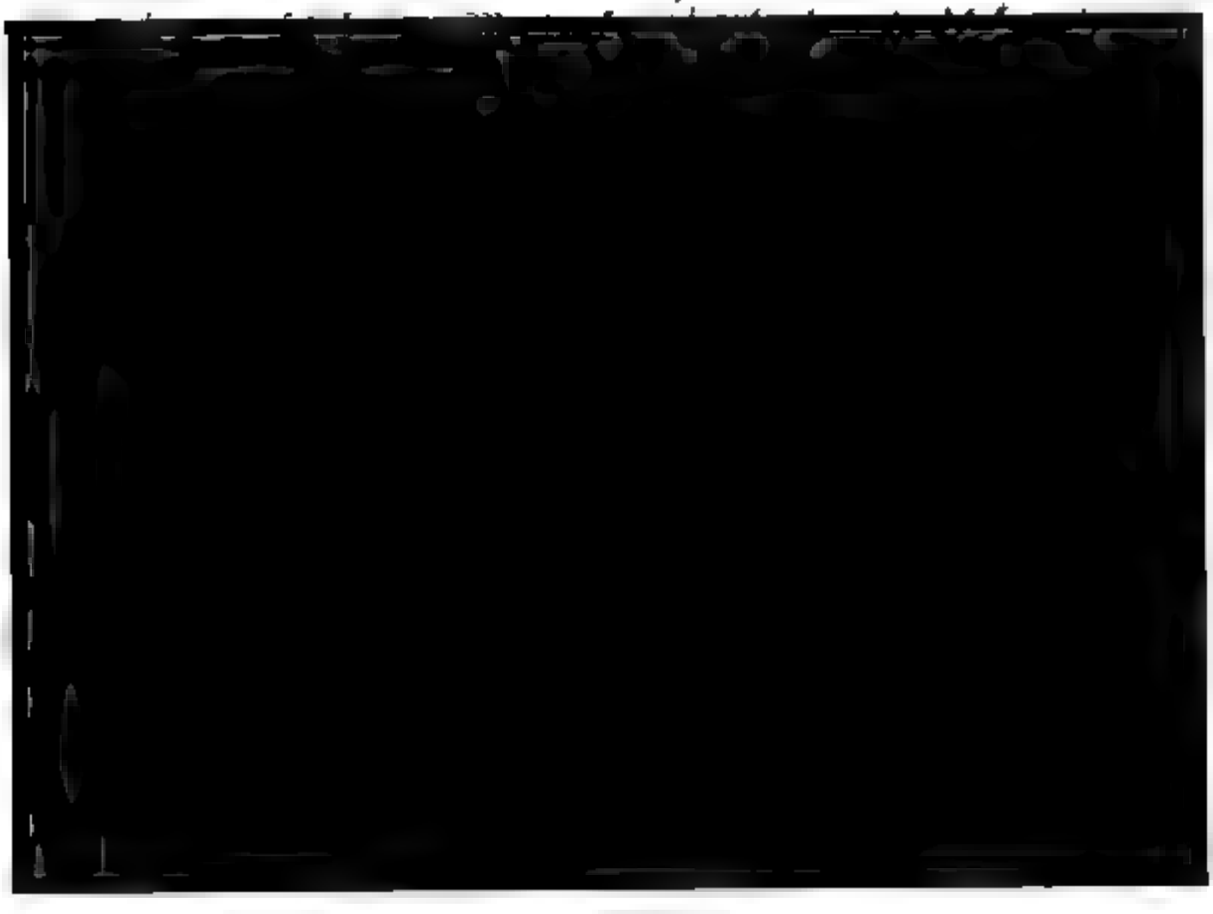

utilborlig Omgang fra min Side, har samme Ret imod mig, som Post 11 tillægger Madame Hansen.

14.

I ethvert Tilfælde, hvor Interessentskabet hæves, staaer det til den som har udløst den Anden, om den ved at udstæde Proklama vil sikre sig imod de Krav, der kunne hidrore fra Interessentskabet; og dersom den, inden 6 Maaneder, udstæder et saadant Proklama, saa er den berettiget til for de ved Ophævelsen uberegnede Fordringer, som den maa tilsvare, at søge forholdsmæssig Godtgjørelse hos Medinteressenten, dog at denne derom underrettes i det Seneste 6 Uger efter Proklamaets Udløb.

15.

Dersom den Ene af Os, eller og, hvis det Tilfælde der omtales i § 12 er indtraadt, den derefter substituerede Interessent, medens Interessentskabet vedvarer, ved Døden afgaaer eller opgiver sit Boe, skal Handelen dog ikke derfor standses, ligesom ei heller Noget til Interessentskabet henhørende af Skifteretten skal kunne tages under Behandling, Forsegling eller Registering, men Dødsboet eller Fallitboet skal allene være berettiget til at fordre, at den anden Interessent paa Tro og Love opgjør og skriftlig afgiver en Balance, og til Boet udbetaler den ifølge Balancen samme tilkommende Andeel i Fælledskabet. Skulde imidlertid denne Andeel være mindre end den, som Interessentskabets Balance til den nærmest foregaaende 1ste April, hvilken ogsaa bør fremlægges, udviser dengang at have tilkommet den Afdøde eller Fallenten, skal den anden Interessent være pligtig at oplyse tilstrækkelige Grunde for saadant Deficit og i modsat Fald tilsvare Manglen. Dog staaer det til den fornævnte anden Interessent, hvis denne

foretrækker dette, da, strax naar den Afdødes eller Fallentens Bo bliver taget under Behandling, at lade Skifteretten vurdere Interessentskabets Eiendele, og hæver den da efter denne Vurdering at tilsvare Døds- eller Fallitboets Andeel.

Med Hensyn til Udbetalingen og Forrentningen af Døds- eller Fallitboets Andeel, forholdes paa samme Maade som i foranstaaende Post 11 er fastsat for det Tilfælde, at Hansens Enke afstaaer sin Andeel i Interessentskabet til Møller.

16.

Skulde der angaaende dette Interessentskab opstaae Tvistighed imellem Os, eller, om jeg, Hansens Enke, benytter mig af min i § 13 hjemlede Ret til at substituere min dernævnte Brodersøn, imellem denne og hans Medinteressent, skal Sagen endelig afgjøres ved to, eller om nogen af Parterne skulde forlange det, ved 4 Voldgiftsmænd, af hvilke enhver af Parterne udnævner een og i det sidstnævnte Tilfælde tvende. Dersom der imellem Voldgiftsmændene maatte blive Meningsulighed om en eller anden Punkt, og der, fordi der kun er 2, ingen Stemmeflerhed kan hæves, eller en saadan, under den modsatte Forudsætning, dog ikke finder Sted, bliver Byens Borgermester, hvis han ei selv er blandt Voldgiftsmændene, at anmode om at tiltræde som Opmand; men dersom bemeldte Embedsmand selv er en af Voldgiftsmændene, eller han i al Fald mod Formodning skulde være uvillig til at overtage sig Forretningen, da bliver en Saadan at udnævne af Voldgiftsmændene selv, og i Tilfælde af Stemmelighed, blive Borgerrepræsentanterne her i Byen at anmode om, at udnævne Opmanden, men dersom disse ikke skulde ville paatage sig Saadant, skal Lodtrækning gjøre Udslaget mellem

de Mænd, paa hvem Voldgiftsmændene have stemt. Den Mening, som Opmanden tiltræder, bliver naturligvis den endelig afgjørende.

Det følger iøvrigt af sig selv, at Bedømmelsen af den Ulæ, som den ene Interessent fører over den andens Forhold, for i Overensstemmelse med Post 11 og 13 at begrunde en Ret til dennes Udelukkelse af Interessentskabet, hører til de Gjenstande, som paa foranførte Maade ved Voldgift skal afgjøres. Ligesom imidlertid den Dom, Voldgiftsmændene maatte give over sligt Forhold, ikke i anden Henseende kan have nogen borgerlig Virkning, saaledes kan paa den anden Side heller ingen Sag reises mod Voldgiftsmændene for Bedømmelsen af hint Forhold. Iøvrigt have Voldgiftsmændene at afgjøre Sagen efter billigt Skjøn under behørig Overveielse af alle Forholdene.

17.

Denne Kontrakt, hvorpaa vi agte at søge kongelig Confirmation, og som i Retten skal læses, have vi, Kontrahenterne, og desuden i Forening med mig, Hansens Enke, Hr. N. N. som Laugværge egenhændig underskrevet i nedentegnede Vitterlighedsvidners Overværelse. Den originale Kontrakt forbliver hos mig, Hansens Enke, og en ligelydende vereficeret Gjenpart meddeles min Medkontrahent.

Med Hensyn til det stemplede Papir, som til denne Kontrakt er forbrugt, erklære endelig vi undertegnede Interessenter, paa Tro og Love, at det samlede Beløb af alle de Værdier, som stilles til Interessentskabets Disposition, efter vor bedste Overbevisning ikke overstiger 30000 Rbdlr. S.

Roeskilde, d. 1. Marts 1837.

S. C. Hansen fød Nielsen. R. F. Møller.

Som Laugværge
N. N.

Til Vitterlighed
N. N. N. N.

Certepartier (Fragtbreve) og Connoſſementer (Ladebreve).

Certepartie eller Befragtningskontrakt opretter, naar et heelt Skib fragtes, hvorhos der tillige af Skipperen udſtedes Connoſſement eller Ladebrev, i hvilket de indladede Varer ere ſpecificerede. Connoſſementet udfærdiges in triplo, ſaaledes at to Exemplarer afleveres til Forſenderen, ſom igjen tilſtiller den, for hvem Varerne ere beſtemte, det ene. Ligeſom denne derved bliver ſat iſtand til at godtgjøre ſin Ret til Varernes Modtagelſe, Aſſurance o. ſ. v., ſaaledes erhverver han ogſaa, ved at komme i Beſiddelſe af Connoſſementet, en ſaadan Ret til at disponere over Varerne, at han ikke blot, uden Hensyn til om han har betalt Varerne eller ikke, kan ved at transportere Connoſſementet til tredie Mand overdrage denne Eiendomsrettighed over Varerne,

ves paa stemplet Papir af 3die Klasse efter den betingede Fragts Størrelse. Til hvert Exemplar af et Connossement bruges stemplet Papir af 4de Klasse No. 1 (til 6 §.). See Fd. 3 Decbr. 1828 § 4 og § 5 Litr. a.

Hvilke Punkter der blive at bestemme i et Certepartie kan sees af nedenstaaende Formular, der er den, som Kjøbenhavns Skibsmæglere bruge, naar Certepartier ved deres Hjelp oprettes.

Iøvrigt handler Danske og Norske Lovs 4 Bogs 2 Capitel om Forfragtning; men de flere interessante Qvæstioner, som den finere Detail i denne Materie kunde foranledige, ligge udenfor dette Værks Grændser. Mere herom kan sees i Hurtigkarls den danske og norske private Rets første Grunde 2 D. 2 B. S. 356—363 og Haandb. 5 B. S. 561—566.

1. Certepartie,

Oprettet og indgaaet imellem
, paa den ene, og Skipper
paa den anden Side.

1.

Bortfragter jeg til
mit førende
kaldet, drægtig Commerce-Læster, hjemmehørende i , som skal være hægt, tæt, stærkt og godt, vel forsynet med gode Ankere, Touge, Seil og øvrige Skibsredskaber, velbemandet, og i alle Dele i fuldkommen god Stand til at føre Kjøbmandsgods over Søen.

plads skal være, Ladningen ifølge Com
og Reisen er til Ende.

3.

Hvorimod
forbinde til
Skipper i
Skib, en Ladning som ommeldt. og n
ovenbestemte Losseſted trolig og rigtig
betale i Fragt

4.

Ladningens Indtagelse
Udlosning i
er i Alt stipuleret skriver
Dage, som regnes fra den Dag, Skib
og losse. Skulde Skibet over den Ti
betales for hver overliggende Dag
tilligemed Fragten ꝛc.

5.

Ladningen leveres frit til og fra (
Steder og Kulde Nordinger eller M

6.

Den behovende Garnering og Skotter: af Maatter, Som og Planker leveres af Befragter men føres og afleveres fragtfri paa Losseſtedet.

7.

Befragter klarerer for Ladningen og Skipperen for Skibet paa alle Havne og Strømme.

8.

Med Havarie extraordinaire, om samme skulde indtræffe, forholdes efter Lovene og Søe-Coutume.

* * *

At dette Certepartie saaledes af os er sluttet og indgaaet, samt in duplo udfærdiget, det bekræftes herved med begge Parters Underskrift, hvoraf enhver beholder en Gjenpart.

Kjøbenhavn den 183

Saaledes ved os accorderet og sluttet, testerer

Mæglere.

2. Connossement.

Jeg A. B. af Kjøbenhavn, Skipper paa Skibet, kaldet Ørnen, hvormed jeg nu ligger her for at seile til Christiania, hvor min rette Losseplads skal være, tilstaaer at have modtaget under Dækket i forbemeldte Skib af Hr. Grosserer C, D. 10 store Kasser, indeholdende ..... vog N Skpd. N Lpd. dansk Vægt, under hosstaaende Mærke i god og forsvarlig Stand, for efter lykkelig fuldendt Reise at levere Alt i samme Tilstand til Dhrr. F. G. & Søn eller Ordre.

Fragten er betinget N Rdlr. pr. dansk Skpd., og Ha-

varte efter Sædvane. Til Sikkerhed for Opfyldelsen af Ovennævnte indestaaer jeg med min Formue, mit Gods og forbemeldte Skib med alt dets Tilbehør, og har til den Ende underskrevet 3 ligelydende Connossementer. Naar eet er opfyldt, ere de andre ugyldige.

Kjøbenhavn den 14 Septbr. 1838.

A. B.

Afkald for Umyndiges Midler.

Det følger af Sagens Natur, og er bestemt ved Lovene, at der altid, naar et Værgemaal ophører, skal gjøres Rigtighed for Bestyrelsen af Myndlingens Midler, og at der, efter saadan Rigtigheds Aflæggelse, skal meddeles Værgen, Overformynderne og Øvrigheden, som have bestyret Midlerne, eller dermed ført Opsigt, en almindelig Qvittering, hvilken, med et særdeles Navn, kaldes Afkald*). Da det efter den nuværende Lovgivning i Almindelighed er Overformynderiet, der bestyrer og haver at aflægge Regnskab for Umyndiges Kapitaler, saa bliver naturligviis ogsaa

*) Dette Udtryk bruges og for de Dokumenter, hvorved Nogen frafalder en ham ellers tilkommende Arv. Der ere vel nogle Jurister, som antage, at en tilkommende Arvs Afstaaelse mod et vist Vederlag bør betragtes som Salg af ventendes Arv og altsaa efter 5—2—81. N. L. 82, være ugyldig, skjøndt det er med selve Arveladeren man handler derom (cfr. juridisk Archiv No. 26. Side 72-80). Imidlertid er det dog ei allene i Almindelighed antaget af Theoretikerne, at slige Kontrakter ere gyldige; men dette har og Høiesterets Domme for sig, ligesom det og har Medhold i Cancellie-Skrivelse af 4 Febr. 1792. Jvfr. Haandb. 5 B. S. 378—379.

Afkaldet med Hensyn til Kapitalernes Bestyrelse fornemmelig at meddele dem, medens Qvitteringen til Værgen sædvanlig kun vedkommer Anvendelsen af Renterne, Administrationen af den Umyndiges Eiendomme o. s. v. Afkaldet bliver, hvis Værgemaalet er ophørt derved, at den umyndige Mandsperson har naaet 18 Aars Alderen, eller faaet Bevilling at staae ved Siden af en 18aarig Person, at underskrive af ham med Kurator; og i Tilfælde at den forrige Værge beskikkes til Kurator, bliver en Interims-Kurator beskikket til at modtage Regnskabet og underskrive Afkaldet. Det Samme gjelder og, naar en Pige faaer den saakaldte veniam sexus. Naar Værgemaalet over en Pige ophører ved hendes Giftermaal, er det hendes Mand, som udsteder Afkaldet, hvilket dog, hvis han ei er fuldmyndig, tillige bliver at forsyne med hans Kurators Underskrift. Hvis den, der, som vdsel eller sindssvag, er sat under Værgemaal, igjen af vedkommende Øvrighed er blevet fundet skikket til at bestyre sine Midler, bliver Afkaldet af ham selv at underskrive. Naar en Værge dør, forloves eller afsættes, er det Eftermanden, som maa qvittere til Formanden eller dennes Boe for den modtagne Rigtighed.

Afkaldet skrives paa aaben Klasses Papir efter Fr. 3 Decbr. 1828 §. 3 og tinglyses (D. L. 1—3—7 N. L. 1—3—10. D. L. 1—4—34 N. L. 1—4—37. D. L. 1—25—16 N. L. 1—23—17, samt en Mængde Anordninger).

Ellers vil man i Hurtigkarls System 1ste Deel, 6te Kapitel, i Forbindelse med hvad der i Haandbogen derved findes anmærket, kunne faae fuldstændige Efterretninger om Bestyrelsen af Umyndiges Midler og hvad der ellers staaer i Forbindelse med den her afhandlede Gjenstand.

1. Afkald for En, som har opnaaet fine 18 Aar.

Da jeg har opnaaet den Alder, at jeg efter Loven maa annamme og raade over mine Arvemidler, og min Formynder N. N. i Forbindelse med N. N. Overformynderie har gjort mig fuldkommen Rede og Rigtighed for den mig efter N. N. tilfaldne Arvekapital N. Rbdlr., ved at udbetale mig denne Kapital samt, foruden de efterhaanden udbetalte og af min Værge til mit Bedste anvendte Renter, de fra 11 Dec. sidstl. paaløbne videre Renter, tilsammen Kapital og Renter den Summa N. Rbdlr., saa giver jeg herved saavel Overformynderiet som Værgen fuldkommen Afkald og Qvittering for ovenmeldte min Arv, og lover at holde dem og enhver anden Vedkommende kravesløse derfor i alle Maader. Dette mit Afkald har jeg ei allene selv med Kurator underskrevet og forseglet, men endog formaaet N. N. og N. N. med mig til Vitterlighed at underskrive.

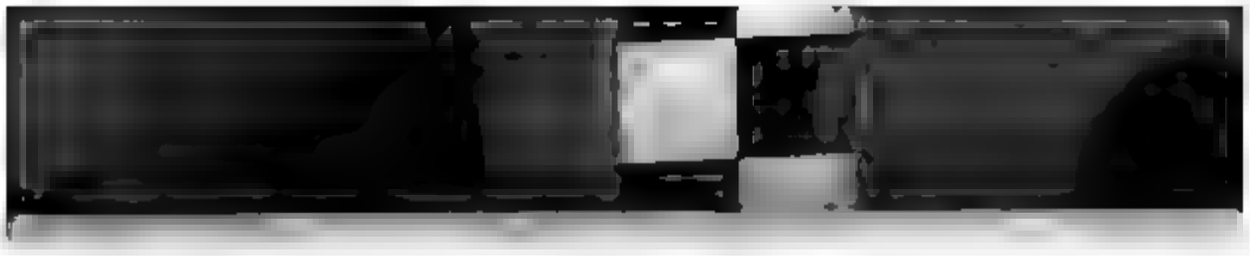

efter hendes afdøde Fader L... R..., med paalobne Renter til Dato N. Rbdlr. r. S., for hvilken Arvekapital med Renter jeg herved, i Overværelse af de Herrer J... R... og P... T... som Vitterlighedsvidner, meddeler N. N. Overformynderie mit lovlige og af mig underskrevne og forseglede Afkald, med Erklæring, at hverken jeg eller min Hustru har noget videre Krav for hendes Fædrenearv paa bemeldte Overformynderie eller hendes Formynder eller hvem Anden, der har havt med Bestyrelsen af samme at gjøre.

N. N. den 30 Juni 1836.

A... B...
(L. S.)

Til Vitterlighed
J... R... P... T...

3. Afkald af et Fruentimmer, som, efter Bevilling, er blevet myndigt under Kuratel.

Da Hans Majestæt, efter min allerunderdanigste Ansøgning, under 23de f. M., allernaadigst har tilladt, at jeg selv, under en Kurators Opsyn, maa modtage og anvende den Arvekapital, som i Aaret 1830 er mig tilfalden efter min afdøde Farbroder A... B..., og som hidindtil af denne Stads Overformynderie, hvor den er indkommen i Kongelige Obligationer, har været bestyret, og Magistraten her i Staden ligeledes har udnævnt mig Hr. C... F... til Kurator, saa har bemeldte Overformynderie, i Følge heraf og i Overværelse af min Kurator og tvende Vitterlighedsmænd, G... H... og J... K..., fyldestgjort mig for ovenstaaende Arv, N. Rbdlr., ved at udlevere mig Kongelige Obligationer til et saadant Beløb, ligesom det og har udbetalt mig Renter fra N. til Dato med N. Rbdlr.,

... mig vennie Kapital samt, foruden
betalte og af min Værge til mit Be
de fra 11 Dec. sidstl. paaløbne viden
Kapital og Renter den Summa N.
herved saavel Overformynderiet som
Afkald og Qvittering for ovenmeldt
at holde dem og enhver anden Be
derfor i alle Maader. Dette mit Af
selv med Kurator underskrevet og f
formaaet N. N. og N. N. med mig ti
derskrive.

N. N. den 11 Juni 1836.

Som Kurator underskr
N. N.
(L. S.)

Til Vitterlighed efter Begjæring.

N. N. N. N.

D. Afkald af en Mand paa sin

efter hendes afdøde Fader L... N..., med paaløbne Renter til Dato N. Rbdlr. r. S., for hvilken Arvekapital med Renter jeg herved, i Overværelse af de Herrer J... N... og P... T... som Vitterlighedsvidner, meddeler N. N. Overformynderie mit lovlige og af mig underskrevne og forseglede Afkald, med Erklæring, at hverken jeg eller min Hustru har noget videre Krav for hendes Fædrenearv paa bemeldte Overformynderie eller hendes Formynder eller hvem Anden, der har havt med Bestyrelsen af samme at gjøre.

N. N. den 30 Juni 1836.

A... B...
(L. S.)

Til Vitterlighed
J... N... P... T...

3. Afkald af et Fruentimmer, som, efter Bevilling, er blevet myndigt under Kuratel.

Da Hans Majestæt, efter min allerunderdanigste Ansøgning, under 23de f. M., allernaadigst har tilladt, at jeg selv, under en Kurators Opsyn, maa modtage og anvende den Arvekapital, som i Aaret 1830 er mig tilfalden efter min afdøde Farbroder A... B..., og som hidindtil af denne Stads Overformynderie, hvor den er indkommen i Kongelige Obligationer, har været bestyret, og Magistraten her i Staden ligeledes har udnævnt mig Hr. E... F... til Kurator, saa har bemeldte Overformynderie, i Følge heraf og i Overværelse af min Kurator og tvende Vitterlighedsmænd, G... H... og J... K..., fyldestgjort mig for ovenstaaende Arv, N. Rbdlr., ved at udlevere mig Kongelige Obligationer til et saadant Beløb, ligesom det og har udbetalt mig Renter fra N. til Dato med N. Rbdlr.,

for hvilken Arv med Rente jeg altsaa herved meddeler min Værge Hr. C... D..., Overformynderne og hvem der ellers hidindtil har havt Bestyrelsen af eller Opsyn med denne Arv, fuldkommen Qvittering og Afkald med Erklæring, at jeg aldeles intet videre har at fordre for denne Arvepart hos de hidtilværende Bestyrere af samme. Til Bekræftelse herom har jeg selv egenhændigen med Kurator underskrevet og forseglet dette Afkald, hvilket nu, naar det maatte findes for godt, kan tinglæses og protokolleres.

Kjøbenhavn den 11 Decbr. 1836.

A. B.
(L. S.)

Som Kurator
E. F.
Til Vitterlighed
G. H. J. K.

Auctionsconditioner.

Naar man vil lade Gods bortsælge ved Auction, maa man henvende sig med Begjæring derom til vedkommende Auctionsdirekteur*). Dersom der indgives skriftlig

*) Ordentligviis er det By- og Herredsfogderne, til hvilke Auctionsforvaltningen er overladt, dog at Protokollen føres af Skriveren, som nyder Halvdelen af Auctionssalairet, foruden de Betalinger, som blive at erlægge for Udskrifter af Auctionsprotokollen, og de Attester, som udstædes efter denne. Retsbetjentene paa de Kongelige Birker have samme Auctionsforvaltning, som Herredsbetjentene, men de paa Lehnsgodserne eller i andre

Begjæring, hvilket Auctionsdirekteuren kan forlange, bør den være skrevet paa stemplet Papir af 4de Kl. No. 4. Fd. 3 Decbr. 1828 § 5 litr. d.

Auctioner over faste Eiendomme tilkomme den Embedsmand, der har Auctionsjurisdiction i det Distrikt, hvor Eiendommen er beliggende, Fd. 21 Juni 1793 § 3. Men det er i Almindelighed tilladt at lade Auctionen afholde udenfor Jurisdictionen; dog maa dette ei skee uden Samtykke fra vedkommende Pa[illegible]thavere, naar Eiendommen skal kunne bortsælges saaledes, at de ei erholde fuld Betaling for deres Tilgodehavende, hvilken Indskrænkning dog bortfalder, naar Auctionen over en Landeiendom holdes i nærmeste Kjøbstad. Pl. 28 Septbr. 1821 § 1. Men om end saaledes Auctionen holdes udenfor Jurisdictionen, er dog Auctionsdirekteuren i den Jurisdiction, hvorunder Eiendommen hører, berettiget til at forrette samme, og kan da, foruden det sædvanlige Gebyhr, fordre fri Reise til og fra Stedet. Dersom denne Embedsmand enten ikke er villig til at gjøre denne Reise, eller Reqvirenten, for at undgaae Reiseudgifterne, hellere vil lade Auctionen forrette af Auctionsdirekteuren i det Distrikt, hvor samme ønskes afholdt,

private Birker ansatte Retsbetjentes Auctionsjurisdiction er indskrænket til de Boer, der høre under den jorddrotlige Skiftejurisdiction, hvortil og kommer de frivillige Auctioner, som Birkepatronen selv lader afholde i Birket. See Fd. 21 Juni 1793 § 5 og Kgl. Resol. 21 Sept. 1816 cfr. Coll. T. for samme Aar S. 779—787. Reskr. 20 Juli 1798 samt 5 April 1817 og 8 Aug. 1828 kunne og mærkes. I enkelte Kjøbstæder (Helsingøer, Odense og Aalborg) ere dog Auctionsdirekteurens Forretninger for Tiden fraskilte Byfogedembedet og henlagte under Borgermesteren, ligesom de i Kjøbenhavn udgjøre et særskilt Embede. I nogle faa Tilfælde er det tilladt at holde Auction ved andre end de dertil ellers bemyndigede Embedsmænd.

... Sportelreglementets § 156 pa
af 20 pCt. I dette Tilfælde bør
strax efterat Eiendommen ved Auc
tilstille Auctionsretten i det Distrik
beliggende, Forretningen in forma
da har at indføre i sin Auctionsprot
falder den i sin Tid at udstæde S
1821 §§ 2 og 3*). Besidder Reqv
domme under forskjellige Jurisdicti
Eet vil lade bortsælge ved Auctio
afholde af hvilken blandt de vedkom
han vil, dog at Gebyhret deles imel
i Forhold til den Summa, for hvi
behæftet til Nationalbanken, hvorhos
til den Forskjel, der er paa Auctionss
mindre Summer, bør regnes efter hv
Forhold bør ansees som Kjøbesum f
dom. Cskr. 11 Jan. 1821, see og C
Dog finder dette kun Anvendelse, n
Eiendomme sælges under Eet, men
et Tilbehør til en Hovedeiendom, de
med denne, da saa Auctionen ...

Saaledes vil der med Hensyn til Sædegaarde, der have Tilliggende i forskjellige Jurisdictioner, allene være Tale om den Auctionsjurisdiction, hvorunder Hovedgaarden ligger.

Hvad rørlige Ting angaaer, da kan Sælgeren lade dem henflytte til hvilket Sted, han finder for godt, da Auctionen i Almindelighed tilfalder den Embedsmand, der har Auctionsjurisdiction paa det Sted hvor Salget foregaaer, Fd. 21 Juni 1793 § 3. Ere imidlertid Gjenstandene saadanne, som ikke behøve at forevises Kjøberne, uden i al Fald i en blot Prøve, saasom Korn eller Brænde, kan man lade Auctionen afholde, hvor man finder det fordeelagtigst, uden Hensyn til det Sted, hvorfra eller hvortil Varerne skulle leveres, Fdg. 27 Juli 1832 § 4*). Ligeledes kunne de Retsbetjente, der have Tingsted eller Boepæl udenfor deres Jurisdictions Grændser, holde enhver dem ellers tilkommende Auction paa bemeldte Tingsted eller Boepæl, uden at den ordinaire Auctionsforvalter der paa Stedet kan have nogen Paastand at gjøre i den Anledning. See samme Fdgs. §. 5**).

Iøvrigt kan der ogsaa afholdes Auction over blotte Brugsrettigheder, saasom Forpagtninger, i hvilket Tilfælde Analogien af hvad der gjelder om Auctioner over selve Eiendommene er anvendelig.

Den, der begjærer noget Slags Gods solgt ved Auction, maa være Eier eller paa anden Maade berettiget til at afhænde samme. Er hans Rettighed ikke notorisk, bør Auctionsdirecteuren, hvis Gjenstanden er en fast Eiendom, affordre ham Legitimation; men er det rørligt Gods, giver

*) See i Forbindelse dermed Coll. T. for 1832 S. 523-527.

**) S. St. S. 527-528.

Besiddelsen allerede en tilstrækkelig juridisk Formodning om Raadighed over samme. (Cfr. 15 Mai 1890). Hvor særdeles Omstændigheder frembyde Tvivl om hans Raadighed, kan det forlanges, at han fremkommer med Bevislighedet, der svække saadan Tvivl, f. Ex. hvis han vil sælge et paa en anden Mands Navn lydende Gjeldsbrev. I ethvert Tilfælde vil og Legitimation være fornoden, naar det ikke er som Eier, men i en anden Egenskab, f. Ex. som Pant- eller Udlægshaver, Reqvirenten tilegner sig Ret til at lade Godset sælge. Naar Auctionsdirecteuren enten selv finder Mangler i Legitimationen, eller der imod Reqvirentens Adkomst til at lade Godset sælge ved Auction fremsættes Indsigelser, om hvis Værd Auctionsdirekteuren ikke for Øieblikket kan fælde en afgjørende Dom, synes det, at Reqvirenten, ved at stille fyldestgjørende Sikkerhed for Auctionens Følger, maa kunne bevirke sammes Fremme*). Ogsaa maa den, der gjør Indsigelser mod Auctionen, som han, f. Ex. af Mangel paa øieblikkelige Beviser, ei kan gjøre gjeldende, kunne afvende samme ved at stille Sikkerhed for det Tab, som deraf kunde flyde for Reqvirenten. I den Henseende maa han forresten vistnok kunne henvende sig til Fogden for at erhverve et formeligt Forbud; men denne Vei turde dog ikke være ganske fornøden, men Sikkerheden kunne stilles for selve Auctionsdirekteuren. Det kunde og synes, at Reqvirenten maatte have det i sin Magt, naar Auctionsdirekteuren e ligefrem vilde forkaste Indsigelsen, uden Sikkerhedsstillelse at forlange Auctionen fremmet, imod at de Lysthavende nøiagtig underrettedes om de gjorte Indsigelser, i hvis

*) See videre herom i Haandb. 6 B. S. 112-115 og 686-688.

Folge tredie Mand vil kunne afstride Kjøberen Eiendomsretten til det, der tilslaaes ham. Men dette Middel vilde sjeldent være tilraadeligt, da ikke Mange vilde indlade sig i at byde paa en Auction, naar de vidste, at de vare udsatte for tredie Mands Sogsmaal. Hvor en Eiers Ret til at sælge sit Gods ved særlige positive Forbud er indskrænket, kan han heller ikke ved Auction bortsælge samme, og Auctionsdirekteuren har, forsaavidt Forholdets Beskaffenhed tilstæder det, at vaage over, at slige Forbud ikke ved Auctionen tilsidesættes. Saaledes indeholder Canc. Circ. 12 Novbr. 1822, at Auctionsdirekteuren bør erkyndige sig om, hvorvidt den Skovejer, der vil holde Auction over Skoveffekter, har besiddet Skoven i saa lang Tid, at han, efter Fd. 27 Septbr. 1805 §. 20, er berettiget til at hugge i samme til Salg. Ei heller bør Auction over Varer tilstædes, naar derved gjøres Indgreb i Andres Næringsrettigheder. See Fd. 4 August 1742 §§. 10—12 jvfr. §. 6, Anordn. 23 Apr. 1817 §. 9, Cskr. 3 Marts 1818, 21 Apr. s. A., 23 Jan. 1821 §. 5, 31 Mai 1828, 14 Novbr. 1829. Det vil imidlertid ikke være Auctionsdirekteurens Pligt at føre nogen aldeles nøiagtig Control med, at Reqvirenten, ved at forauctionere de Varer, der ere Auctionens Gjenstand, ikke gjør Indgreb i Andres Næringsvei; men det maa, hvor det ikke falder i Øinene at Auctionen vilde indeholde et saadant Indgreb, være de vedkommende Næringsbrugeres Sag at fremføre deres Anke og Indsigelser, og Auctionsdirecteuren har da, efter Sagens Beskaffenhed, ved Kjendelse at afgjøre, om Auctionen, disse uagtet, bør fremmes eller ikke, Cskr. 18 Octbr. 1823. Det maa iøvrigt bemærkes, at der Intet kan være til Hinder for, at Nogen, uden at være handelsberettiget, ved Auction sælger Varer, som han oprindelig-

tion skal bortsælges, henlæg
Dokumenter, der godtgjøre
lade samme forauctionere, til
Dage forend Auctionen, og op
tionen. De skulle inden 1ste
Auctionsdirekteuren, da i mod
holdes, men Reqvirenten komme
for forgiæves Opraab; dog kan
formeent, under Auctionen at gi
læg til de saaledes indleverede
dringer og Tillæg da blive at
værende. See Cskr. 5 Novbr. 1

Ifølge en ved Canc. Circ.
Kgl. Resolution, skal det i alle
domme, isærdeleshed Parceller,
følgte, i Conditionerne angives,
paa den samlede Eiendom. Ligel
paasee, at der, hvis den Kongelig
det offentligt Institut har en Pa
men, som kan præjudiceres ved Req
Anmeldelse til Vedkommende

ner ingenlunde være Reqvirenten overladt, at tilsidesætte deres Tarv, som det tilfalder ham at sørge for, ligesom og tredie Mands Ret i saa Henseende ikke sjeldent kommer i Betragtning. Saaledes maa Indcassationssalairet ved Vare- og Løsøreauctioner ikke, naar Auctionen er af dette Slags, være høiere end 4 Procent, og kun det Halve deraf, naar Salget skeer imod contant Betaling, Pl. 3 Juni 1818 §§. 4 og 5 (cfr. Circ. 12 Jan. 1822), Fd. 28 Decbr. 1836 §. 26, ligesom disse med flere Anordninger indeholde Forskrifter om hvad der skal iagttages til Sikkerhed for at Auctionen skal blive tilbørlig bekjendt, og Auctionsconditionerne indrettede paa en hensigtsmæssig Maade*). For at faste Eiendomme ikke formedelst en uhensigtsmæssig Fremgangsmaade skulle bortsælges under deres Værdie, til Fornærmelse for de øvrige i samme Interesse rede, er blandt Andet den oven (S. 411) anførte Indskrænkning gjort i Auctionens Afholdelse udenfor den Jurisdiction, hvor Eiendommen er beliggende. Ligeledes bør der altid i Anledning af en saadan tvungen Auction optages en Syns- og Tarationsforretning over Eiendommen. Fd. 19 Decbr. 1693 §. 3 jfr. Pl. 19 Juni 1822 §. 1**). Endvidere bør der 3 Gange afholdes Auction over samme og hver Auction bør 14 Dage forud, 3 Gange efter hinanden, være bekjendtgjort i den Berlingske Tidende og Provindsialaviserne, hvilket vel nærmest kun er foreskrevet som Betingelse for at de til de yngre Prioritetshavere, der ei have kunnet faae Dækning af Kjøbesummen, udstædte Pan-

*) Cfr. Coll. T. for 1818 S. 409-414.

**) Cfr. Coll. T. for 1822 S. 341-353 og Cfkr. 17 Octbr. f. A. (Coll. T. S. 687-691 og i Algreen-Ussings Samling paa sit Sted).

tion skal vorrsæiges, vedlægges
Dokumenter, der godtgiøre Reqvi
lade samme forauctionere, til Eft
Dage forend Auctionen, og oplæse
tionen. De skulle inden 1ste Auct
Auctionsdirekteuren, da i modsat
holdes, men Reqvirenten kommer ti
for forgiæves Opraab; dog kan de
formeent, under Auctionen at gjøre
læg til de saaledes indleverede Co
dringer og Tillæg da blive at kun
værende. See Cstr. 5 Novbr. 182

Ifølge en ved Canc. Circ. 27
Kgl. Resolution, skal det i alle Til
domme, iærdeleshed Parceller, ve
folgte, i Conditionerne angives, h
paa den samlede Eiendom. Ligele
paasee, at der, hvis den Kongelig
det offentligt Institut har en Pan
men, som kan præjudiceres ved Req
Anmeldelse til Vedkommende, i hv
retning bliver at sage af Rantebo

Udlæg; naar den reqvireres af nogen ordinair Skifteforvalter eller af Commissarier, er det deres Sag i saa Henseende at iagttage det Fornødne, hvorimod foranførte Pligt paaligger Auctionsforvalteren, naar Auction begjæres over Eiendomme tilhørende et Boe, der behandles af Executores testamenti. Canc. Circ. 23 Mai 1823.

Iøvrigt bør Conditionerne indeholde en saa noiagtig Betegnelse af det der sælges, at der ikke siden efter derom kan opstaae Tvist. Ligeledes bør det bestemmes, naar Eiendommen kan tiltrædes, for hvis Regning og Risico den fra Hammerslaget af skal staae, samt fra hvilken Tid Kjøberen kan oppebære Indtægterne og skal tilsvare Skatter og Afgifter af samme. Saafremt Reqvirenten vil forbeholde sig, at Hammerslaget kun skal gives paa nærmere Approbation, eller og, efter Forholdenes Beskaffenhed nogen Andens Approbation er fornøden, for at Salget kan gaae for sig, bør dette ogsaa indføres i Conditionerne. Det bør da og fastsættes, hvorlænge den Bydende skal staae ved sit Bud; dersom Intet herom udtrykkelig bestemmes, skal han ifølge Pl. 25 Jan. 1820*) antages at være bundet derved i 6 Uger, og det hvad enten intet Hammerslag er givet, men ny Auction skal proves, eller Hammerslaget er givet paa nærmere Approbation. Forinden den Frist er udloben, der saaledes er givet til Approbationens Meddelelse, haver Reqvirenten skriftlig at meddele Auctionsdirekteuren Underretning om den tagne Bestemmelse, hvorpaa Auctionsdirekteuren gjør Tilførsel desangaaende i sin Protokol og ved Kjendelse enten bekræfter det skete Hammerslag, som da faaer sin juridiske Virk-

*) See Coll. T. S. 81-88.

ning, eller tilintetgjør det (Sptl. Regl. 22 Marts 1814 §. 117, jfr. Pl. 14 Dec. 1802.)

Endvidere bør det i Auctionsconditionerne nøiagtig bestemmes, naar og hvorledes Kjøbesummen skal betales*), samt hvilken Sikkerhed Kjøberen skal stille, for at samme i rette Tid skal blive erlagt; i Tilfælde af Misligholdelse, forbeholder Sælgeren sig i Almindelighed Ret til at lade Eiendommen paa ny stille til Auction for Kjøberens Regning. Med Hensyn til Betalingsterminerne maa ved tvungne Auctioner Fd. 11 Septbr. 1833 nøie iagttages. Denne fastsætter, at, naar en urørlig Ting efter Udlæg og paa vedkommende Kreditors Begjæring stilles til offentlig Auction, bør han, hvis ikke saavel Debitor som alle de Pant- eller Udlægshavere, der skulle staae tilbage for ham i at nyde Betaling af Eiendommen, samtykke i en anden Fremgangsmaade, tilstaae Kjøberen en passende Frist til Betalingens Tilveiebringelse. Denne bør, hvad den Deel af Kapitalen angaaer, som er under $\frac{1}{3}$ af Kjøbesummen, idetmindste være 3 Maaneder fra Hammerslagets Dato, eller hvis dette er skeet paa nærmere Approbation, da fra Approbationens Dato, men med den Deel, der

*) I Stervs- og Concursboer indbetales den umiddelbart til Skifteforvalteren uden at passere Indcassators Hænder, altsaa uden Indcassationssalair. See Pl. 21 Marts 1809 §. 4 og Pl. 3 Juni 1818 §. 7 jvfr. Cstr. 26 Jan. 1824. Dette medfører dog ingenlunde, at den Deel af Kjøbesummen, der skal udbetales til Prioritetshaverne, skal gaae igjennem Skifteforvalteren, hvorimod det er meest i sin Orden, at Betalingen erlægges til Prioritetshaverne selv, fra hvem man maa have Obligationerne udleverede med Qvittering, for at Eiendommen ved dens Aflevering kan frigjøres for de paa samme hvilende Prioriteter. See juridisk Tidsskrift 4 B. 1 H. S. 210-213.

overstiger fornævnte ½, bør der gives Henstand til den første Omslagstermin, der indtræffer 3 Maaneder fra Hammerslagets eller Approbationens Dato, i hvilken Henseende 11 Decbr. ogsaa i Jylland bliver at regne for Omslagstermin, hvorimod paa Bornholm, hvor efter Pl. 6 Juni 1820 ingen Omslagsterminer finde Sted, Betalingsterminen for den sidstomhandlede Deel af Kjøbesummen bliver at bestemme til 6 Maaneder fra Hammerslagets Dato. Iøvrigt er det ikke Auctionsreqvirentens Sag, at gjøre Betingelse om de øvrige i Eiendommen indestaaende Kapitalers Udtælling inden en vis Tid, kun at vedkommende Kreditorer, forsaavidt de efter Auctionens Udfald og deres Prioriteters Beskaffenhed komme til at tage Deel i Kjøbesummen, erholde Betaling inden Eiendommen tilskjødes Kjøberen, med mindre de enten ifølge de dem meddeelte Forskrivningers Indhold ere pligtige at lade deres Kapitaler blive indestaaende i Eiendommen, eller de senere derti have samtykt. Med de Udlægshaveren tilkommende Renter, hvis Prioritet ifølge Lovgivningen er blevet vedligeholdt (jvfr. ovenfor S. 299—300) bør der idetmindste gives 8 Ugers Henstand fra Hammerslagets eller Approbationens Dato, men Omkostningerne i Anledning af Auctionen kan Reqvirenten fordre betalte inden 14 Dage fra hiin Dato. Imidlertid er Reqvirenten ikke pligtig med saadan Kredit, som foranført, at lade Eiendommen tilslaae Nogen, som ei kan stille Sikkerhed, hvis Eiendommen skal overleveres inden Betaling finder Sted, for det Halve, og ellers for en ⅓ af det Beløb, som Reqvirenten har at fordre udbetalt, Alt foruden Omkostningerne og de prioriterede Renters Beløb. Sikkerheden bør, hvis Vedkommende ei ville tage anden personlig eller reel Sikkerhed for fyldest, bestaae i Kongelige eller Kongelig garanterede

Obligationer, eller Bankobligationer, eller Panteobligationer i Eiendomme, der fyldestgiore hvad der efter Anordningerne kræves til Umyndiges og offentlige Stiftelsers Midlers Betryggelse. Naturligviis kan den Eiendom, der tilslaaes Kjøberen, ikke benyttes til den Sikkerhed, der skal stilles. Til dens Tilveiebringelse kan Auctionsdirekteuren give 8 Dages Frist, naar der kun ikke mangler Sikkerhed for de Omkostninger, som maatte flyde af, at der maa holdes ny Auction. Skulde det hænde, at Kjøberen ikke i sin Tid erlægger Betalingen, og Eiendommen derfor for hans Regning maa sættes til ny Auction, behøver Reqvirenten af en saadan Auction ei i noget Tilfælde at tilstaae den nye Kjøber længere Frist end 8 Uger*).

Fremdeles bør det i Conditionerne fastsættes, naar Skjødet skal udstedes, hvilket ikke kan skee, førend Kjøbesummen er udbetalt eller ved Sikkerhedsstillelse paa de vedtagne Vilkaar berigtiget. Det bliver iøvrigt at udfærdige af Auctionsdirekteuren.

Endelig bør der træffes Bestemmelse om, hvo der skal bære de af Auctionen og Skjødets Udstædelse flydende Omkostninger. Dersom ingen Bestemmelse var taget, maatte idetmindste hine bæres af Sælgeren, hvorimod det Sædvanlige er, at Kjøberen overtager sig samme.**)

*) See Coll. T. for 1833 S. 561 ff, der indeholder en udførlig Udvikling af de Retsgrunde, hvorved de ovenanførte i Fd. 11 Septbr. s. A. givne Bestemmelser ere blevne fremkaldte.

**) Cfr. oven S. 57-58. Hvor den almindelige Enkekasse er prioriteret, kan det ikke paalægges Kjøberen at betale Omkostningerne, forsaavidt ikke den Enkekassen tilkommende Fordring alligevel kan udbringes. Fund. 30

En Auctionskjøber kan ved Transport overdrage sin Ret til under de fastsatte Betingelser og mod at udrede den Sum, hvorfor Eiendommen er ham tilslaaet, at faae Skjøde paa den solgte Eiendom, til hvilken Transport der bliver at bruge stemplet Papir efter hiin Sum, af 1ste Klasse, naar Transporten meddeles paa den Maade, at Skjødet skal udstedes efter en Tids Forløb, der er fjernere end 2 Aar fra den Dag af, at Tilslag ved Auctionen er skeet, hvad enten Tilslaget har fundet Sted paa nærmere Approbation eller ikke, og ellers paa 2den Klasses. Pl. 5 Juni 1829 §. 4*).

Hvad rørlige Ting angaaer, da holdes der over saadanne ordentligvis kun een Auction. Over det der sælges forfattes der Katalog, hvoraf i Kjøbenhavn tvende Exemplarer 4 Dage forend Auctionens Afholdelse bør afleveres til Toldindspectionen, for at det kan paasees, om stempelpligtige men ustemplede Varer findes deriblandt.

August 1775 §. 20. Naar offentlige Stiftelsers Eiendomme sættes til Auction, skal det paalægges Kjøberen at betale Omkostningerne. Pl. 10 Juni 1796. Det kan endnu bemærkes, at, naar det paalægges Kjøberen at betale Omkostningerne, bliver disses Beløb at føie til det egentlige Auctionsbeløb for at udfinde den Sum, hvoraf Auctionssalarium og Afgifter bør beregnes, men ikke forsaavidt det stemplede Papir vedkommer. See Sp. Regl. 22 Marts 1814 §. 125 og Fd. 3 Decbr. 1828 §. 17 No. 3.

*) Forhen var det paabudt, at Skjødet altid skulde udstedes til den, som havde faaet Tilslag ved Auctionen, og denne havde igjen at udstede Skjøde til den nye Kjøber, hvoraf fulgte dobbelte Udgifter for det stemplede Papir og for Tinglæsning, samt dobbelt $\frac{1}{2}$ Procent-Afgift og Afgift til Fattigvæsenet, forsaavidt en saadan ved Eiendommes Salg finder Sted. Cfr. Coll. T. for 1829 S. 580 Note.

Pl. 31 Decbr. 1822. Paa de Steder, hvor trykte Kataloger ei udstedes, bliver enten det skrevne Katalog at tilstille Told- eller Consumtionsinspecteuren, eller denne maa paa anden Maade sættes istand til at paasee, om deslige Varer indeholdes i det, der sælges. Canc. Circ. 14 Octbr. 1820*). Conditionerne skulle indrykkes i Kataloget strax efter Titelbladet, ligesom de bør findes opslaaede i det Værelse, hvor Auctionen holdes. Pl. 3 Juni 1818 §. 6. Der bliver iøvrigt i disse Conditioner langt færre Punkter at bestemme end ved Salget af faste Eiendomme. Det bestemmes sædvanlig, at Effekterne sælges i den Stand, hvori de ved Tilslaget befinde sig. Vederhæftige Kjøbere gives i Almindelighed 6 Ugers Kredit, hvilken Reqvirenten af en tvungen Auction derfor ogsaa i de fleste Tilfælde bør tilstaae. Det er derhos sædvanligt at fastsætte, at Kjøberne i Tilfælde af Søgsmaal skulle underkaste sig Forfølgning ved en bestemt Jurisdiction, samt modtage Indvarsling til en bestemt Forligelsescommission**). Efter et specielt Reskript 26 Juni 1778 kunne

*) Anordn. og Regl. for Kjøbenhavn af 5 Juni 1771 §. 7 litr. a. indeholder, at Intet paa en Auction maa bortsælges, som ei er anført i Kataloget, ligesom litr. b. forbyder Auctionsdirekteuren at bruge et andet Katalog end det autoriserede, der bliver at benytte som Regnskabsbilag. Dette kan imidlertid ikke være til Hinder for at man behjælper sig uden særligt Katalog, naar selve Auctionsplakaten indeholder en Fortegnelse over alle Auctionens Gjenstande. Cfr. 12 Jan. 1827. Angaaende en Afgift, der i Kjøbenhavn skal svares af Auctionskataloger, see Pl. 25 Juli 1812, 30 Jan. 1813, 9 Juli f. A. §. 4, Cfr. 18 Marts 1813 og 12 Jun. 1827.

**) Det turde dog maaskee ikke være retsgyldigt, naar det tillige bestemmes, at Kjøberen skal lade sig nøie med

1. Gaarden vorder bortsolgt i den Stand, den ved Tilslaget er og befindes, med alle de Rettigheder, hvormed Eieren for nærværende Tid eier den og Skjøder og Adkomstbreve have hjemlet ham og forrige Eier denne Eiendom. Med Gaarden følger dog ikke den indfriede Bankheftelsesobligation stor 990 Rbdlr. eller den Sælgeren meddeelte Bankactie. Imidlertid ville, naar Kjøberen inden 1 Maaned fra næstkommende Juni Termin derom meddeler sit Ønske, disse blive ham overladte, Obligationen imod at han udbetaler Sælgeren dens paalydende Sum, og Bankactien imod at han derfor betaler 800 Rbdlr.*).

2. Gaarden og Alt, hvad der er den tilhørende, fratrædes af Sælgeren næstkommende Flyttedag, til hvilken Tid Kjøberen og erlægger $\frac{1}{8}$ af Kjøbesummen, ligesom han og fra denne Dag af benytter sig af Gaarden, hæver Husleien af Beboerne, og betaler alle forfaldende Skatter og Afgifter, Sælgeren i Fremtiden uvedkommende. Skjødet meddeles ham, naar han har opfyldt de ham ifølge nærværende og de tvende paafølgende §§ paaliggende Pligter.

3. De øvrige $\frac{7}{8}$ af Kjøbesummen afgjøres af Kjøberen, deels ved at overtage sig de paa første Prioritet i Eiendommen indestaaende 8000 Rbdlr., for hvilken Sum han til 11 Juni næstkommende udstæder sin formelige første Prioritets-Obligation, og dermed indfrier Sælgerens Panteobligation af 11 Juni 1828, deels ved til samme Termin at betale det Øvrige til mig Underskrevne, Sælgerens Befuldmægtigede.

*) Med Hensyn til det stemplede Papir til Skjødet, kan det give Forvikling naar Heftelsesobligation og Bankactie, der kunne overdrages ved en blot Paategning, ikke afsondres fra Eiendommen.

er fornodent for at de forskjellige under Auctionen interesserede Personers Tarv ei skal tilsidesættes.

Gjøres der Indsigelse imod et eller andet af de Vilkaar, hvorunder Auctionen begjæres, har Auctionsdirekteuren, ligesaavel som naar der gjøres Indsigelse imod selve Auctionens Lovlighed*) at afgjøre denne Tvist ved sin Kjendelse, der af den, som derved finder sig brøstholden, kan indstævnes til høiere Ret**), uden at dog Virkningen af den Kjendelse, der tillægger Forretningen Fremme efter Reqvirentens Paastand, ubetinget kan standses ved Appel***). Selv naar det er over et Stervs- eller Concursboes Eiendele Auction holdes, og Conditionerne altsaa efter Pl. 3 Juni 1818 § 1 ere approberede af Skifteretten, maa tredie Mand, som finder sig brøstholden ved Eiendommens Bortsalg eller ved de Vilkaar, hvorunder dette skal finde Sted, under visse Omstændigheder kunne fremsætte sin Indsigelse for Auctionsdirekteuren. Iøvrigt vilde en udførlig Udvikling af Alt hvad der staaer i Forbindelse med disse Gjenstande lede til en Vidtløftighed der her ikke er paa sit Sted.

1. Auctionsconditioner, hvorefter Huse eller Gaarde offentlig bortsælges.

Conditioner,

hvorefter Urtekræmmer, Hr. A. B., lader sin Gaard No. N. i Kronprindsensgade opbyde og bortsælge ved offentlig Auction.

*) See oven S. 415.

**) I Kjøbenhavn maa, som det synes, Appellen kunne skee til Lands- Øyer- samt Hof- og Stadsretten, hvorhen ogsaa Kongens Fogeds og Underfogdens Behandlinger kunne indstævnes (Fdg. 15 Juni 1771 §§ 12 og 13.

***) Cfr. nyt juridisk Ark. 3 B. S. 1—25.

1. Gaarden vorder bortsolgt i den Stand, den ved Tilslaget er og befindes, med alle de Rettigheder, hvormed Eieren for nærværende Tid eier den og Skjøder og Adkomstbreve have hjemlet ham og forrige Eier denne Eiendom. Med Gaarden følger dog ikke den indfriede Bankheftelsesobligation stor 990 Rbdlr. eller den Sælgeren meddeelte Bankactie. Imidlertid ville, naar Kjøberen inden 1 Maaned fra næstkommende Juni Termin derom meddeler sit Ønske, disse blive ham overladte, Obligationen imod at han udbetaler Sælgeren dens paalydende Sum, og Bankactien imod at han derfor betaler 800 Rbdlr.*).

2. Gaarden og Alt, hvad der er den tilhørende, fratrædes af Sælgeren næstkommende Flyttedag, til hvilken Tid Kjøberen og erlægger $\frac{1}{8}$ af Kjøbesummen, ligesom han og fra denne Dag af benytter sig af Gaarden, hæver Huusleien af Beboerne, og betaler alle forfaldende Skatter og Afgifter, Sælgeren i Fremtiden uvedkommende. Skjøde meddeles ham, naar han har opfyldt de ham ifølge nærværende og de tvende paafølgende §§ paaliggende Pligter.

3. De øvrige $\frac{7}{8}$ af Kjøbesummen afgjøres af Kjøberen, deels ved at overtage sig de paa første Prioritet i Eiendommen indestaaende 8000 Rbdlr., for hvilken Sum han til 11 Juni næstkommende udstæder sin formelige første Prioritets-Obligation, og dermed indfrier Sælgerens Panteobligation af 11 Juni 1828, deels ved til samme Termin at betale det Øvrige til mig Underskrevne, Sælgerens Befuldmægtigede.

*) Med Hensyn til det stemplede Papir til Skjødet, kan det give Forvikling naar Heftelsesobligation og Bankactie, der kunne overdrages ved en blot Paategning, ikke adskilles fra Eiendommen.

4. Foruden Kjøbesummen betaler ogsaa Kjøberen alle af dette Kjøb flydende Omkostninger, saasom Auctionssalarium, Bekjendtgjørelse i Avisen, Vurderingsforretning, 4 Procent-Afgiften, Fattiges Penge, Skjødets Udstædelse o. s. v.; efter Regning, saasnart den af mig tilstilles ham, dog undtages herfra mit Salarium, hvilket bliver Kjøberen uvedkommende og udredes af Sælgeren.

5. Gaarden, som i Kjøbenhavns Brandkasse er forsikret for 16,500 Rbdlr. S, siger ferten Tusinde og fem Hundrede Rigsbankdaler Solv, staaer fra Tilslaget for Kjøberens Regning og Risiko i alle ulykkelige Tilfælde.

6. Den Høistbydende ved hver Auction er bundet ved sit Bud, om det skulde vorde antaget, og maa, naar forlanges, stille antagelig Kaution saavel for den budne Kjøbesum, som for disse Konditioners øvrige Opfyldelse. Skulde den Høistbydende ikke paa Anfordring kunne stille antagelig Kaution eller Sikkerhed for sit Bud førend Hammerslaget, ansees den Næstbydende efter ham som Høistbydende.

7. Hvis Kjøberen ikke efterkommer sine Forpligtelser efter foreskaaende anden, tredie og fjerde Post, da bliver Gaarden uden Lov og Dom, og uden foregaaende Vurdering bortsolgt ved en eneste ny Auction for hans Regning og Ansvar, hvoraf følger, at det bliver hans Pligt skadesløs for Sælgeren at tillægge det Manglende i den Sum, Gaarden er tilslaaet ham for.

Kjøbenhavn d. 4 Febr. 1838.

C. D.

Landsover- samt Hof- og Stadsrets-Prokurator.

2. Conditioner hvorefter en Landeiendom bortsælges ved Auction.

1.

Eiendommen, som sælges, bestaaer af:

a) N. N. Hovedgaard af Hartkorn fri Hovedgaardstaxt Ager og Eng 103 Tdr. 5 Skpr. = Fdkr. 2 Alb., hvortil et Areal af circa 700 Tdr. Land Agerjord samt circa 200 Tdr. Land Eng og Græsning;

b) N. N. Sogns Konge- og Kirke-Tiende, begge matrikulerede til 56 Tdr. 4 Skpr. Hartkorn og hvilende paa 1072 Tdr. 2 Skpr. 1 Fdkr. 1 Alb. tiendeydende Hartkorn;

c) Skovene af Hartkorn 4 Tdr. 4 Skpr. 1 Fdkr. 1 Alb. Skovskyld med et Areal af circa 400 Tdr. Land;

d) Bondergodset af Hartkorn contribuabelt Ager og Eng 615 Tdr. = Skpr. 1 Fdkr. 2 Alb., hvorunder tillige henhører

e) N. N. Stubmølle.

Iøvrigt er Eiendommen nærmere beskreven i Jordebogen, som fremlægges ved Auctionen, tilligemed en i Aaret 1837 over Eiendommen optaget Syns- og Taxationsforretning.

2.

Med Eiendommen sælges følgende Inventarie-Dele: en Tærskemaskine, en Mølle og Kjærneværk, en Maltkølle, Hovedgaardens og Kirkens Brandredskaber, samt de i Værelserne staaende Kakkelovne efter en fremlagt Liste. Alle andre paa Gaarden eller i dens Skove og Marker værende Inventarie- og Besætnings-Dele samt Mobilier ere derimod Salget uvedkommende. Derimod følger naturligvis alt paa Bønderstederne værende Sælgeren tilhørende Inventarium med Besætning Sælgeren.

3.

Eiendommen med alt det Solgte staaer fra Hammer-

men og har deraf at svare 4 pCt. Renter fra 11te Decbr. Termin f. A. Bankactien forbeholder Sælgeren sig særlig at overlade Kjøberen til den for dette Slags Effekter gangbare Priis, saafremt denne inden 4 Uger fra Auctionskjøbet derom fremsætter sit Ønske.

8.

Hvad Tiende og Jordebogsindtægterne angaaer, da følger hele indeværende Aars Tiende og Landgildesæd, samt den paa Auctionsdagen endnu udestaaende Smaarebsel med i Kjøbet; ligeledes tilfalder Landgildepenge, samt Huus- og Jord-Afgift Kjøberen fra 1ste Mai d. A. og vil fremdeles den Restance, der til den Tid maatte forefindes paa disse Afgifter, blive ved Salget at overdrage Kjøberen efter en ved Auctionen fremlagt Restanceliste, uden Godtgjørelse til Sælgeren.

9.

Ved Overleveringen vil af Sælgeren blive afleverede alle Protokoller, Godsadministrationen vedkommende, saa og Godsarchivet, tilligemed nogle ældre Adkomstbreve paa Eiendommen. Ligeledes vil Rigtighed blive aflagt for Skifte- og Overformynderi-Væsenet, hvad dette angaaer, overeensstemmende med sidste Aars-Regnskab, hvoraf en verificeret Gjenpart forevises ved Auctionen.

10.

Kjøberen har fra 1ste Januar d. A. at regne, at uddrede følgende Eiendommen paahvilende særdeles onera: a) Refusion til Præsten i N. 8 Td. Byg aarligt; b) til N. Skole, ifølge tinglæst Gavebrev af 1728, 50 Rbdlr. aarligt og c) til Skolelæreren i N. 3 Td. Byg aarligt.

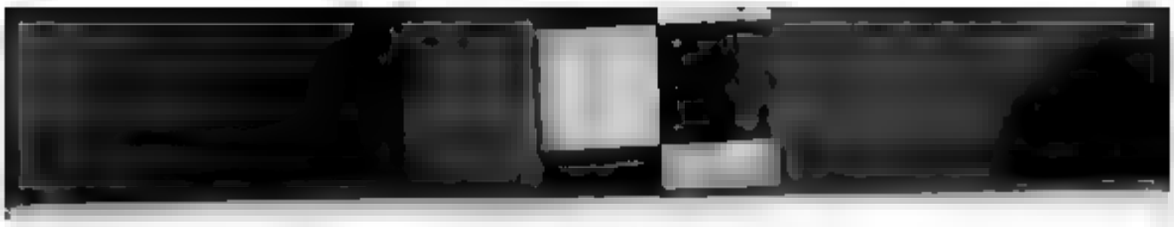

11.

Opraabet skeer i Rigsbankdaler rede Solv og antages intet ringere Overbud end 100 Rbd. Solv. Den Høistbydende er pligtig at staae ved sit Bud indtil Antagelse eller Forkastelse af samme er skeet, hvortil Sælgeren paa Auctionsdagen forbeholder sig een Time, efterat det høieste Bud er blevet ham bekjendt.

12.

Kjøbesummen bliver at erlægge paa følgende Maade:

1) ved at overtage og indfrie den N. N. Fideicommis tilhørende, i Eiendommen indestaaende, Kapital, 41,250 Rbd. Solv, med Renter fra Decbr. Termin f. A.
2) ved ligeledes at overtage og indfrie de i Eiendommen derefter prioriterede Kapitaler, nemlig a) til Hr. A. B. 30,000 Rbd. Solv; b) til Hr. C. D. 68,000 Rbd. Sedler og c) til Hr. E. F. 5000 Rbd. r. S., samtlige med Renter fra 11te Decbr. Termin f. A.
3) ved at betale i 11te Juni Termin d. A. 20,000 Rbd. Solv, og i de fire paafølgende Terminer — nemlig 11te Decbr. Termin f. A., 11te Juni Termin 1839, 11te Decbr. Termin 1839 og 11te Juni Termin 1840 — Resten af den øvrige Kjøbesum med ¼ Deel i hver af de nævnte Terminer, imod forøvrigt at forrente den Sum, som saaledes efterhaanden henstaaer nafgjort, med 4 pCt. aarligt fra Auctionsdagen at regne.

Det bemærkes derhos, at Kjøberen ikke vil finde Sælgeren utilbøielig til enten at modtage en tidligere Udbetaling, eller give en længere Henstand, naar han derom giver sit Ønske tilkjende ved Auctionen og betryggende Sikkerhed tilveiebringes. Ligeledes vil Sælgeren være tilsinds, naar Ønsket derom tilkjendegives ved Auctionen, at lade en Sum

indtil 50,000 Rbd. Sølv forblive indestaaende imod Pant i samtlige solgte Eiendele, næstefter de ovenanførte allerede existerende Prioriteter, og imod Kjøberens derfor udstædte Panteobligation lydende paa ½ Aars Opsigelse og 4 pCt. aarlig Rente, samt med Tilsagn om, at denne Sum fra Kreditors Side skal forblive uopsagt i et vist Antal Aar, naar Debitor ingen Skatte- eller Rente-Restancer paadrager sig.

De contante Udtællinger skee samtlige i Kjøbenhavn efter nærmere Opgivelse af Modtageren; og sikkre og realisable Papirer ville blive tagne i Betaling efter Dagens Cours lige med Contanter.

13.

Ifølge modtagne Skrivelser fra Hr. A. B. og fra Hr. C. D., som forevises ved Auctionen, kunne de dem tilhørende, i Godset prioriterede, Kapitaler forventes fremdeles at forblive indestaaende i Eiendommen; men forøvrigt bliver det Kjøberens Sag selv at arrangere sig med samtlige Prioritetshavere.

14.

Til Sikkerhed for disse Konditioners Opfyldelse i det Hele, og in specie for Kjøbesummens prompte Erlæggelse (§ 12), stiller Kjøberen sufficient Selvskyldnercaution eller anden antagelig Sikkerhed ved Auctionen, og saasnart Kjøbesummen overeensstemmende med disse Konditioner er berigtiget, vil Auctionsskjøde blive Kjøberen meddeelt. Skulde Kjøberen ei i rette Tid berigtige Kjøbet, forbeholder Sælgeren sig uden Lovmaal, Varsel eller Vurdering, at lade Eiendommen bortsælge for hans Regning ved en eneste ny Auction; dog at herom skeer Kundgjørelse i den Berling-

ske politiske og Avertissements-Tidende tre Gange efter hinanden, 4 Uger førend Auctionen holdes.

15.

Skulde Kjøberen imod Formodning finde sig foranlediget til at fremkomme med nogen Paastand for Vanhjemmel eller om Erstatning i Anledning af Salget, og den derpaa følgende Overlevering af disse Eiendomme, da skal han fremkomme dermed inden 6 Maaneders Forløb fra Tiltrædelsen af Eiendommen at regne, og er al hans Ret til Paatale i saadan Anledning efter dette Tidsrum præscriberet.

16.

Saafremt der imod Formodning skulde findes nogen Feil i Matriculberegningen eller i det opgivne Areal, saaledes at f. Ex. de i Jordebogen opgivne Talstørrelser af Hartkornet m. v. ikke skulde stemme med det Virkelige, da kan Sælgeren, som Intet forbeholder sig af Eiendommen, ikke reservere sig det Mere, som maatte befindes at tilhøre denne, og Kjøberen paa den anden Side heller ikke fordre Erstatning for det, som maatte mangle, eftersom Eiendommen sælges i Et og Alt i sin nærværende Tilstand.

17.

Alle med Auctionens Afholdelse, Skjødets og de nye Obligationers Udstædelse samt de ældres Udslettelse forbundne Udgifter udreder Kjøberen uden Undtagelse paa Anfordring til rette Vedkommende; Afgiften til den kongelige Kasse, Gaven til Fattigkassen samt stemplet Papir herunder indbefattet.

d. 1 Febr. 1838.

3. Conditioner ved en Løsøreauction.

1) Effekterne sælges i den Stand, hvori de ved Hammerslaget forefindes og staae fra Tilslaget af for Kjøberens Regning og Risico i enhver Henseende.

2) Foruden selve den budne Sum betaler Kjøberen 12 Procent deraf til Godtgjørelse for de af Auctionen og Indkassationen flydende Omkostninger.*)

3) Bekjendte vederhæftige Kjøbere kunne vente 6 Ugers Kredit efter Auctionens Slutning. Dog staaer det til Ind-

*) Det er sædvanligt, at Sælgeren betinger sig en saadan Godtgjørelse, stundom dog med et noget ringere Beløb. Det burde egentlig komme ud paa Et, enten Sælgeren forbeholder sig en slig Godtgjørelse eller ikke, da enhver Kjøber maa i første Tilfælde vide, at han for hver Daler han byder har at betale saa mange Skillinger derover, som de betingede Procenter udgjøre. Det antages imidlertid, at det giver fordeelagtigere Resultat, naar slig Godtgjørelse betinges. Dette synes at forudsætte, at Kjøberne ikke saa nøie beregne Følgen af hiint Vilkaar, og at det altsaa er deres Uopmærksomhed, der benyttes. Det turde derfor være ønskeligere, at Auction over Løsøre skete saaledes, at Omkostningerne bleve Kjøberne uvedkommende. Imidlertid er der saa meget mere fundet Betænkelighed ved at formene hiint Vilkaar, som det vel endog kunde være uvist, om ikke den Omstændighed, at samme nu engang er blevet saa sædvanligt, i lang Tid kunde virke, at mange Kjøbere dog indrettede deres Bud efter den tilvante additionelle Afgift, og at saaledes Sælgerne lede betydeligt Tab. See Fdg. 28 Decbr. 1836 § 26. Iøvrigt kunne de Anordninger, der indskrænke Indkassationssalairet i Stervs- og Concursboer, ikke være til Hinder ved Bestemmelsen af hiin Godtgjørelse til Boet eller andre Vedkommende, naar kun den hele additionelle Afgift beregnes samme tilgode og kun de virkelige Udgifter tilligemed det lovlige Indkassationssalarium fraregnes.

kasſator, naar han ei finder ſig betrygget, at kræve contant Betaling ved Tilſlaget.

4) I Søgsmaalstilfælde er Kjøberen uden Hensyn til ſit Værneting pligtig til efter lovligt Varſel at give Møde ved Kjøbenhavns Forligelsescommisſion og ved den Kongelige Lands-Over- ſamt Hof- og Stads-Ret.

Kjøbenhavn d. 1 April 1838.

Anm. 1. Angaaende Omkoſtninger ved Auctioner ſee Sp. Regl. 22 Marts 1814 §§ 99—126 og § 156 jvfrt. med Pl. 27 Juli 1824 og Fdg. 27 Juli 1832 §§ 1—3. Med Hensyn til Kjøbmandsauctioner i Kjøbenhavn ſee endvidere Anordn. 22 Decbr. 1808 § 4, Pl. 18 Decbr. 1816 og Pl. 15 Febr. 1823. De mange ſpecielle Beſtemmelſer, hvorefter Auctionsſalairet i enkelte Tilfælde bortfalder eller nedſættes, kunne her ikke anføres.

Anm. 2. Angaaende det ſtemplede Papir til Auctionsforretninger ſee Fdg. 3 Decbr. 1828 § 5 litr. d og e, cfr. § 27.

Skudsmaal.

En Husbonde er, efter D. L. 3—19—12, N. L. 3—21—12 ſamt adſkillige ſenere Anordninger pligtig til paa Forlangende at give ſine Tjeneſtetyende, naar de forlade hans Tjeneſte, Skudsmaal om deres Opførſel. Det er ligeledes Pligt for ethvert Tjeneſtetyende i Kjøbenhavn, hvergang det ſkifter Tjeneſte, og udenfor Kjøbenhavn,

naar det forlader den Kjøbstad eller det Sogn, hvori det hidtil har tjent, at forsyne sig med Skudsmaal, ligesom en Husbond, ved at modtage et Tjenestetyende uden Skudsmaal, gjør sig ansvarlig til den forrige Husbond, naar det uden lovlig Afsked har forladt denne.*) Skjøndt Forvaltere, Contoirbetjente og Andre, der ikke i egentlig Forstand regnes til Tyendeklassen, dog ofte ogsaa forsyne sig med Skudsmaal, saa turde dog de Lovbestemmelser, der forpligte til at tage Skudsmaal, ikke ligefrem være anvendelige paa disse, da de kun angaae egentlige Tjenestefolk; men Husbonden kan dog heller ikke nægte dem Skudsmaal, naar de forlange saadant.

Skudsmaal til Tjenestefolk bør indtegnes i en særegen dertil indrettet Bog, hvis første Ark er stemplet, for Mandspersoner til 4de Kl. No. 4 (42 Sk.) og for Fruentimmer til 4de Kl. No. 3 (20 Sk.). Deslige Skudsmaalsbøger ere at erholde i alle Kjøbstæder, og paa Landet hos ethvert Pastorats Fattigcommission. Forinden de tages i Brug skulle de autoriseres og forsegles, i Kjøbstæderne af Politiøvrigheden og paa Landet af Sognepræsten. De som allerede inden 1 Januar 1833 vare i Besiddelse af et løst Skudsmaal (paa det anførte stemplede Papir) kunne iøvrigt benytte dette indtil det er fuldskrevet. See i det Hele om disse Skudsmaalsbøger Fdg. 5 Septbr. 1832, af hvis Motiver Collegial-Tidenden for samme Aar S. 633—651 indeholder en udførlig Fremstilling.

At Skudsmaalet skal være overeensstemmende med Sandheden er baade af Sagens Natur klart og ved Lovene gjentagne Gange alvorlig indskjærpet. For at meddele sit Tyende et ufortjent fordeelagtigt Skudsmaal kan

*) See Coll. Tid. for 1832, S. 640—641.

man efter adskillige Anordninger blive mulkteret, foruden at man, ifølge Sagens Natur og hvad der udtrykkelig erkjendes i Fdg. 24 Juli 1822 § 6, bør staae den, som derved stuffes, til Ansvar for den Skade, som paaføres ham. At man paa den anden Side ved et uforskyldt slet Skudsmaals Meddelelse kan paadrage sig Ansvar efter Injurielovene foruden Forpligtelse til Erstatning, kan ikke omtvivles. I de fleste Tilfælde kan den, der i en eller anden Henseende har fundet Anledning til Utilfredshed med Tyendet, tilkjendegive dette paa en negativ Maade ved at indskrænke sin Anbefaling, eller i al Fald ved i skaanende Udtryk at tilkjendegive sin Misfornøielse. Opfordres han derimod til at give sit udtrykkelige Vidnesbyrd om Tyendets Forhold i Henseende til de Punkter, hvori han havde udtrykt sig med Tilbageholdenhed, saa kan han vel ikke nægte dette, men da kan man, saalænge man ikke gaaer videre end nødvendigt, ikke heller paabyrde ham det positive Bevis for sine Sigtelser, der efter Injurielovene paaligger den, som af egen Drift paasiger en Anden noget Uforbeelagtigt. At han maa staae til Ansvar for bevislig falsk Beskyldning er uomtvisteligt.*)

1. For en Kammerpige.

Da Kammerpigen, Jomfru Anna Cathrina L... har tjent mig i 4 Aar fra 1 Novbr. 1834 til samme Tid i dette Aar, og i denne Tid opført sig villig, ordentlig, flittig og tro, ligesom hun og besidder alle de Egenskaber, Kundskaber og Færdigheder, der kunne fordres hos en

*) See Haandb. 2 B. S. 510—511 samt nyt jurid. Ark. 8 B. S. 224 ff.

god Kammerpige, saa maa jeg ved hendes Tjenestes Fratrædelse bevidne min fuldkomne Tilfredshed med hende, og anbefale hende paa det Bedste hvor hun i Fremtiden maatte søge sin Lykke.

Kjøbenhavn d. 1 Novbr. 1838.

A... B...
(L. S.)

Anm. Det er temmelig sædvanligt, især i de mere anseelige Familier, at Konen i Huset udsteder Skudsmaal for de qvindelige Tjenestefolk, hvis Forhold og Egenskaber hun bedst er istand til at bedømme. Men der kan heller Intet være imod, at Manden udsteder Skudsmaalet, hvilket han da kan grunde paa Konens Vidnesbyrd. Stundom meddeles og Skudsmaalet af den, der paa Husbondens Vegne har havt Tjenestefolkene under sin Befaling og sit Tilsyn. Disse kunde imidlertid vel fordre, at Husbonden selv erklærer sig over dette Skudsmaal, hvilket, naar han ikke selv havde havt Leilighed til noie at iagttage Tyendets Forhold, men ikke fandt Anledning til at kalde hiint Skudsmaals Indhold i Tvivl, kunde ske ved at tilkjendegive dette.

2. For en Husholderske.

Overensstemmende med Sandheden kan jeg ikke bevidne Andet, end at Jomfru A... L..., der har tjent mig som Husholderske fra 1 Novbr. 1826 til samme Dag dette Aar, har i forommeldte Tid besørget og forrettet Alt, hvad hun har paataget sig, med saadan Dueligbed, Flid, Troskab og Omhu for mit Tarv, at jeg erkjender hende for en god Husholderske og holder det for min Pligt

at anbefale hende paa bedste Maade, hvor hun i Fremtiden maatte søge Tjeneste.

Kjøbenhavn d. 1 Novbr. 1838.

C... D...
(L. S.)

3. For en Fuldmægtig.

Paa Forlangende af Hr. N. N., der i 5 Aar, fra Nytaar 1832 til samme Tid dette Aar, har staaet i min Tjeneste som Fuldmægtig, maa jeg herved bevidne, at han, ved sin Flid, Dueligheb, Ordentlighed, Paapasselighed og Troskab og sit hele sædelige og retskafne Forhold, har gjort sig berettiget til det bedste Vidnesbyrd, hvorfor jeg med største Fornøielse anbefaler ham, hvor han i Fremtiden maatte søge sin Lykke.

Kjøbenhavn d. 2 Jan. 1837.

G... H...
(L. S.)

4. For en Kudsk.

Herved bevidnes at Jens N..., som i 3 Aar til nedenstaaende Dato har tjent mig som Kudsk, har i samme Tid opført sig ordentlig og tro, sørget tilbørlig for mine Heste og hvad der ellers har været ham betroet, og viist sig ved alle Leiligheder som en god og erfaren Kudsk og et villigt og paapasseligt Tyende, hvorfor jeg med god Grund kan anbefale ham, hvor han i Fremtiden maatte søge Tjeneste.

Kjøbenhavn d. 1 Mai 1838.

A... B...
(L. S.)

5. Et Skudsmaal med en indskrænket Anbefalin[illegible]

At Pigen Marthe R... har tjent mig som Kokkepig[illegible] i et halvt Aar fra 1 Mai d. A. til Dato bevidnes herved[illegible] Hun har vist at hun forstaaer hvad der hører til hende[illegible] Fag, ligesom der heller ikke har været Noget at sige pa[illegible] hendes Troskab.

Kjøbenhavn d. 1 Novbr. 1838.

A... B...
(L. S.)

6. Et andet ditto.

Pigen Ellen T..., som har tjent mig som Enepige fra 1 Novbr. f. A. til Dato, er et flinkt og dueligt Tyende, ligesom hun ikke har givet mindste Grund til at mistænke hende for nogen Utroskab. Kun den Studshed, hun udviste imod min Kone, naar denne for en eller anden Uagtsomhed satte hende irette, har anlediget, at hun blev saa kort i min Tjeneste.

Kjøbenhavn d. 1 Novbr. 1838.

A... B...
(L. S.)

7. Et ditto for en Tjener.

N. N. har tjent mig som Tjener fra 1 Novbr. f. A. og forlader nu efter lovlig Opsigelse sin Tjeneste. Hans Forhold har ikke været saadant, at jeg har fundet mig befoiet til at klage over ham.

Kjøbenhavn d. 1 Mai 1839.

A... B...
(L. S.)

Beſtikkelſer.

Beſtikkelſer bruges, naar man haver Noget, ſom man finder det fornødent vidnesfaſt at tilkjendegive en Anden, eller man uden Rettergang attraaer hans Erklæring over en vis Gjenſtand. De kunne iſær være tjenlige, naar der i Anledning af et Kontraktsforhold opſtaaer Spørgsmaal om, hvorvidt Nogen i Tide har tilbudt det, han havde at yde, eller æſket Opfyldelſe af det, hans Medkontrahent havde at foretage.

Til Beſtikkelſer bør man helſt bruge Notarius publicus, hvis Atteſt om Beſtikkelſens Inſinuation og det i den Anledning Paſſerede har fuldkommen offentlig Troværdighed. Udføres Forretningen af Andre, komme de mundtlige Svar, ſom de Paagjældende give, ifølge Pl. 8 Jan. 1823 § 6 ikke i Betragtning mod disſes Benægtelſe (jvfr. L. 1—13—23). Derimod kan det dog ved Beſtikkelſesmændenes Vidnesbyrd godtgjøres, at en Tilkjendegivelſe, Forevisning, et Tilbud o. ſ. v. er foregaaet, ligeſom naturligvis de Paagjældendes til Beſtikkelſesmændene afgivne ſkriftlige Svar beholde deres Kraft.*)

Derſom der ved Beſtikkelſen erhverves Tilſtaaelſe for en Gjeld, for hvilken intet Gjeldsbrev paa behørigt ſtemplet Papir er udſtedt, ſkal den ſkrives paa det ſtemplede Papir, der ſkulde have været brugt til det Gjeldsbrev, i hvis Sted Beſtikkelſen træder. I andre Tilfælde kan Papir af 4de Kl. No. 4 bruges. See Pl. 5 Juni 1829 § 2, littr. b, cfr. Fdg. 3 Decbr. 1828 §§ 2, 3, 5 littr. d. — Hvorledes Notarius ſkal betales for Beſtikkelſens Inſinua-

*) Cfr. Coll. T. for 1823 S. 38—39.

tion, viser Sportelregl. 22 Marts 1814 § 133 ff. jvfr. Pl. 8 Jan. 1823 § 8. Naar private Personer dertil bruges, betales de efter Overeenskomst eller efter Billighed.

I Almindelighed er Ingen pligtig at svare paa Bestillelser, og Forsigtighed tilraader ofte den, som ei har Færdighed i at udtrykke sig skriftlig, enten at nægte sit Svar eller dog at tage Opsættelse indtil han kan faar det ført i Pennen ved en Mand, han har Tillid til. Imidlertid kan man dog i mange Tilfælde ei uden sin Skade nægte Svar, f. Ex. naar der affordres Nogen en Erklæring om han til en vis Tid eller paa et vist Sted vil modtage en ham tilkommende Vareleverance, eller naar Forligstilbud gjores ham m. v.

Formular.

Herved anmodes Deres Velbhed. behageligst paa Embedsvegne at tilkjendegive Bagermester Peder Andersen, boende i store Kongensgade No. 600, at jeg ikke længere kan tillade ham at have den Udsigt fra sit Baghuus til min Hauge i Dronningens Tværgade, som, efter hans herved lagte Bevis, hidindtil har været ham tilladt, og at jeg, under Forbeholdenhed af min lovlige Ret, venter, at han besørger de Vinduer, Beviset ommelder, ufortøvet tillukte. Hans Svar udbeder jeg mig ved Bevisets Tilbagesendelse herpaa tegnet notarialiter meddeelt.

Kjobenhavn d. 30 Aug. 1836.

Jens Madsen.

En anden.

Herved anmodes Deres Velbhed om, paa Embedsvegne behageligst at ville forfole Dem hen til N. N., boende

i N. Gade No. N., og afæste ham Svar paa følgende Poster . . . . . .

. . . . . .

Hvad Svar han derpaa maatte give Dem vilde De behageligst meddele herpaa tegnet under deres embedsmæssige Attestation. Jovrigt vilde De reservere min Ret til ham i alle optænkelige Maader.

Kjøbenhavn d. 11 Novbr. 1838.

N. N.

Til
Notarius publicus Hr. N. N.

Anno 1838 d. 12 Novbr. har jeg N. N. som Notarius publicus tilligemed Vidnerne N. N. og N. N. begivet mig til N. N. paa hans i ovenstaaende Requisition opgivne Bopæl, og oplæste jeg da for ham denne Requisition, hvorpaa mig blev meddeelt saadant Svar . . . .

. . . . . .

hvorhos jeg protesterede i kraftigste Maade efter Requisitionens Indhold for al den for Requirenten flydende Ulejlighed og Pengespilde. At saaledes er passeret og mig til Svar givet, det bekræftes herved under min Haand og mit Embedssegl.

N. N.
Notarius publ.
(L. S.)

Datum ut supra.
Som Vidner
N. N. N. N.

Anſøgninger og Begjæringer.

Efter Fdg. af 3 Decbr. 1828 § 5 littr. d bør alle Anſøgninger til Kongen eller de Kongelige Collegier eller Departementer om Benaadninger og Dispenſationer fra Loven og Anordningerne ſkrives paa ſtemplet Papir af 4de Kl. No. 4 (til 42 Sk.). Det ſamme Papir bliver, efter det citerte Lovbud, og at bruge til Anſøgninger angaaende ſaadanne ad mandatum regis udfærdigede Bevillinger, ſom af Øvrighederne (i Kjøbenhavn Magiſtraten, andre Steder i Riget Amtmændene) ved Hjelp af dem i ſaa Henſeende betroede Blanqvetter kunne uddeles i Overeensſtemmelſe med Fdg. 23 Mai 1800 3die Afdeling (cfr. Plakat for Veſtindien af 12 Aug. 1800) og Fdg. 23 Marts 1827 § 19. Jvfr. ſidſtnævnte Fdgs. § 20 og Pl. 19 Jan. 1801. Naar en Anſøgning ei er forfattet paa behørigt ſtemplet Papir og ei heller belagt med troværdig Atteſt om Supplikantens Uformuenhed, bliver den henlagt uden at der meddeles Supplikanten Svar paa ſamme. See Fdg. 15 Decbr. 1820 § 1 jvfr. Fdg. 3 Decbr. 1828 § 44 No. 7; ſee og Canc. Circ. 30 Jan. 1821, 26 Febr. og 7 Marts 1829. Dog kan vedkommende Collegium, under ſærdeles Omſtændigheder, overſee denne Mangel. Canc. Circ. 20 Decbr. 1820. Ligeledes bør Anſøgningen være forſynet med Koncipiſtens Navn med tilføiet Forklaring om hans borgerlige Stilling og Vopæl; har Anſøgeren ſelv forfattet ſamme, bliver denne Omſtændighed udtrykkelig at anmærke. Er dette ikke iagttaget, ſkulde Anſøgningen efter den ſtrenge Ret ikke modtages til Erklæring, Reſolution eller Foreſtilling. Indeholder Andragendet en Klage over Embedsmænd el-

[redacted]er Andre, og Ansøgeren ikke selv forfatter samme, skal dertil bruges en ordentlig beskikket Prokurator eller anden Embedsmand. Enhver Uberettiget, der forfatter en Klage, ansees med Mulkt. See Fdg. 15 Decbr. 1820 §§ 2 og 3. Koncipisten er ansvarlig, hvis Klagen affattes i usømmelige Udtryk, eller indeholder Beskyldninger, hvis Urigtighed maa have været Koncipisten selv bekjendt. See D. L. 1—26—4 N. L. 1—22—4, Fdg. 19 Aug. 1735 § 16 og Fdg. 15 Decbr. 1820 § 6. Om Straffen for urigtig Angivelse af Koncipistens Navn, ved enten urettelig at angive sig som Forfatter af en Ansøgning eller Klage eller ved imod en Andens Villie at nævne ham som Forfatter, samt for dem, som ophidse Almuen og andre eenfoldige Medborgere til falske Klagemaal eller løgnagtige Angivelser, saa og for dem der skrive falske Navne under Klager eller Angivelser; see Fdg. 15 Decbr. 1820 §§ 4, 5—7.

Enhver Ansøgning, der er af den Beskaffenhed, at Øvrighedens Forklaring derom behøves, skal af Supplikanten overleveres vedkommende Øvrighed til Erklæring, selv hvis deri føres Klage over Samme. Denne haver da, forsaavidt det gjøres fornødent, at indhente Oplysninger hos de den underordnede Embedsmænd eller Andre, og derpaa at meddele sin Erklæring forseglet til videre Besørgelse, eller efter Omstændighederne selv besørge den indsendt til vedkommende Collegium. Naar en Ansøgning ei er forsynet med vedkommende Øvrigheds Erklæring, skal den, efter den strenge Ret, henlægges, uden at Resolution derpaa gives, med mindre Øvrigheden har vægret sig for at meddele sin Erklæring. Det staaer imidlertid til vedkommende Collegium selv at indhente den manglende Erklæring, naar Omstændighederne tale derfor, til Ex.,

naar Sagens Oplysning kan have Interesse for det Offentlige, naar det, efter Sagens Beskaffenhed og den Paagjældendes Stilling, kan undskyldes, at han ikke har indseet Nødvendigheden af at forskaffe den Erklæring, der dog af Collegiet findes fornøden, naar det kan formodes at Sagens Henlæggelse kunde paaføre Supplikanten unødvendigt Tab m. v. See Fdg. 3 April 1771 §§ 2, 3, 5, 6, Pl. 30 Septbr. 1785, Pl. 6 Mai 1800 og Fdg. 15 Decbr. 1820 §§ 8 og 9 jvfr. Coll. T. for 1820 S. 900—903.

Plakat 20 Febr. 1717 viser, hvilke Ansøgninger der kunne ventes bevilgede, hvilke ikke. Men herved ere adskillige senere Anordninger tillige at bemærke, fornemmelig Fdg. 23 Mai 1800, der har afskaffet visse forhen brugelige Bevillinger, som i Fremtiden ufornødne, samt bemyndiget i Kjøbenhavn Magistraten og andetsteds Amtmændene til at meddele adskillige deslige Bevillinger, deels i eget Navn, deels ved at udfylde og til Vedkommende overlevere de dem betroede Blanqvetter, og Fdg. 23 Marts 1827, der paa samme Maade har overladt Øvrigheden at afgjøre en Deel Sager, som forhen behøvede Afgjørelse i Cancelliet*). Instruxen af 14 Juni 1800 jvfrt. med den

*) De Bevillinger, som det, ved Forordningen 23 Mai 1800, blev tilladt Overøvrigheden at meddele, kunne og faaes hos Lehnsgreverne og Baronerne, forsaavidt de udøve Amtmands Forretninger (hvilket gjelder med Hensyn til alle ældre oprettede Lehn, men som i Almindelighed ei er tilstaaet de nyere, see Fdg. 23 Jun. 1809 § 17). Instruxerne 14 Juni 1800 er derfor og afgaaet til dem. Derimod har Fdg. 23 Marts 1827 kun overladt dem, der beklæde det egentlige Amtmands-Embede, at afgjøre de deri omhandlede Sager. Bemeldte Frdgs. § 19 hjemler i Særdeleshed Stiftamtmanden i Viborg, som Præsident i Lands-Overretten

nyscitterede Frd. 1827 §§ 20 og 21 indeholder de Forholdsregler, Øvrigheden i at uddele slige Bevillinger har at iagttage, derunder ogsaa hvorledes der med Hensyn til Expeditionsgebyret og sammes Moderation eller Eftergivelse skal forholdes, i hvilken Henseende endeel Forandring er skeet ved Resol. af 19 Aug. 1829, kundgjort ved Canc. Circ. 5 Septbr. s. A. (Coll. T. S. 773—775)*). Saavel for Gebyret i Anledning af de Bevillinger, der udfærdiges i Kongens Navn, som for den rigtige Benyttelse af Blanqvetterne aflægges Rigtighed til Cancelliet ved Indsendelsen saavel af Ansøgningerne som af de til Bevillingens Erhvervelse eller til Gebyrets Eftergivelse eller Lempelse fornødne Atteſter, samt Gjenparter af de confirmerede Testamenter m. v., hvilket Alt nøie gjennemgaaes i bemeldte Collegium. See og Resol. 4 Juli 1800, der bestemmer, hvilke Bevillinger Cancelliet ad mandatum kan udstede, hvortil ved senere Bestemmelser adskillige andre ere lagte. See fornemmelig Coll. T. for 1815 S. 477—482. Fornævnte Resolution indeholder heller ikke saa bestemte Grændser for Cancelliets Myndighed i saa Henseende som den hine Øvrigheder finde i bemeldte Anordninger og allerede i selve Formen, hvori de udøve deres Myndighed, nemlig ved Udlevering af de dem betroede Blanqvet-Bevillinger. Naturligviis kan og ved Kongens egen Resolution Bevillinger erholdes, som ligge uden for Cancelliets og de øvrige Collegiers Myndighed. Iøvrigt

sammesteds, at meddele Bevilling til at føre nye Vidner og fremlægge nye Dokumenter i de Sager, som indankes til denne Ret.

*) Reskr. for Vestindien 18 April 1832 (Coll. T. S. 369—372) kan og mærkes.

er Gebyret for de forskjellige af Hans Majestæt underskrevne eller i Allerhøistsammes Navn og under det kongelige Segl udfærdigede Expeditioner af forskjellig Storrelse. Det sædvanlige Bevillingsgebyr er 16 Rbdlr. 5 Mk. De Expeditioner, der føre Navn af Privilegier, saasom Apotheker- og Bogtrykker-Privilegier, betales i Almindelighed med 63 Rbdlr. 4 Mk. (udenfor Kjøbenhavn dog kun med 34 Rbdlr. 2 Mk.), ligesom og saadan høiere Betaling erlægges for Confirmationer paa Dokumenter, Vgtepagter og andre desligt Dokumenter, naar der ikke af særdeles Grunde forundes Moderation (See ovenfor S. 118—119). En Deel Bevillinger, der udstedes i Form af Ordrer til vedkommende Overøvrighed eller Overdomstolene, betales derimod kun med 7 Rbdlr. 3 Mk. Saaledes blive adskillige processuale Bevillinger, til Ex. til Sagers Anticipation i Høiesteret, til en Sags Antagelse uagtet den ei udgjør summa appellabilis m. v., udstedte i Form af Ordrer til Justitiarius i Høiesteret eller til Lands-Over-Retterne. See Udtrykkene i Pl. 20 Febr. 1717 I. B. 1 og Resolution 4 Juli 1800 § 1. Ligeledes meddeles adskillige mindre betydende Dispensationer i Næringsvæsnet ved Ordrer til Amtmændene eller i Kjøbenhavn Magistraten, ligesom og visse Bevillinger, der vedkomme Skifte- og Overformynderievæsnet, til Ex. til Udsættelse med Proclama, til Midlers Modtagelse i Overformynderiet, der ellers ei hørte derhen. Enkelte Dispensationer, der angaae Liturgie og Kirkevæsnet, som til at lade et Barn døbe i Huset uden siden at lade dets Daab bekræfte i Kirken, udstedes og i Form af Ordrer til Biskoppen*). Enhver der efter Ansøgning har erholdt

*) Jøvrigt er der en Mængde Expeditioner i Form af Ordrer ad mandatum, navnlig Justitsvæsnets Pleie

en kgl. Bevilling eller Benaadning, hvad enten det er en saadan, der forsynes med Hs. Majestæts egen Underskrift, eller den er udfærdiget ad mandatum, er pligtig til at indløse samme med det anordnede Gebyr inden 6 Uger efterat han har faaet Underretning om dens Udfærdigelse; dog kan efter Omstændighederne en længere Frist fastsættes, naar den Paagjeldendes Opholdssted maatte gjøre Saadant nødvendigt. Lader han denne Frist udløbe uden at foranstalte det Fornødne til Expeditionens Løsning, bliver Gebyret inddrevet enten derved, at det indeholdes i den Vedkommendes Gage, eller, hvor dette ikke er anvendeligt, ved Udpantning. Kan Gebyret ikke paa saadan Maade erholdes, bliver Bevillingen at cassere, hvis den er af det Slags der udstedes ad mandatum; i modsat Fald bliver Sagen at forelægge Kongen til Resolution. Naar Nogen i enkelte Tilfælde har erholdt Udsættelse med Betaling af Expeditionsgebyret, og han da ikke til bestemt Tid erlægger Betalingen, forelægges der ham en ny Frist i Overensstemmelse med det Ovenanførte, hvorefter der bliver at forholde paa den angivne Maade. See herom Pl. 23 Novbr. 1827 §§ 1—4 og § 6.

Betræffende selve Affattelsen af Ansøgningerne, da bør de uden unyttig Vidtløftighed være forfattede, saa kort som muligt, dog fuldstændigt og tydeligt. Naturligviis bør de, forsaavidt det Ansøgte ikke er en Bevilling, der uden videre meddeles enhver Søgende (saasom Vielsebreve, Opreisninger paa Domme, naar samme søges inden befalet Tid, Bevilling at fremlægge nye Dokumenter, Confirmation paa Testamenter, der have befalet Form, og ere oprettede af

angaaende, med Hensyn til hvilke Expeditionsgebyr ei kan finde Sted.

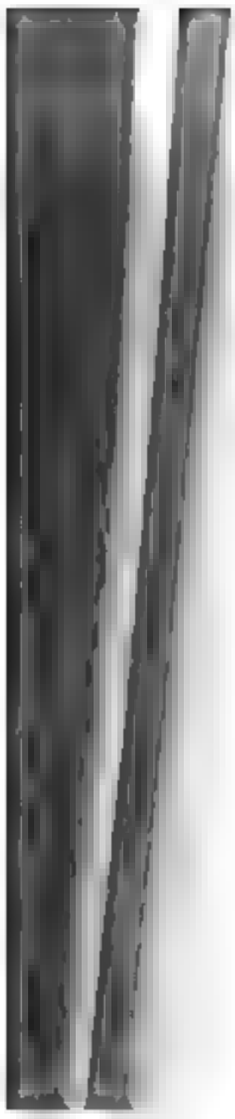

...at der ikke n
hed, som kan tjene til Und
Rets- og Billighedsgrunde
kommende Autoritet da kun
førte, eller ikke. Om de fa
beraabes til Styrke for A
vedføie de fornødne Oplys
Øvrighed, især naar han er
om Manglerne og opfordre
endog efter Omstændighedern
lende Oplysning. See Fdg.
kommende Collegium vil og, i
kantens Side ikke er aabenba
at tilholde ham at fremskaffe
ler selv foranstalte den tilveie

Med Hensyn til Formen
være indrettede efter følgende

Stedet hvor Supplikanten hører hjemme, Datum og Aarstallet.

Supplikantens fulde Navn, Embede, Karakteer (Her

De Atteſter, ſom Supplikanten tilvebringer til Støtte for ſin Anſøgning, ſaavelſom de Erklæringer fra Underøvrigheden, ſom han erhverver inden han overleverer den til vedkommende Overøvrighed, kunne enten være tegnede paa ſelve Anſøgningen eller vedfølge løſt. See Cſkr. 6 Jan. 1824.

Saadanne Andragender til de Kongelige Collegier, Øvrigheder eller andre offentlige Autoriteter, ſom ikke indeholde Anſøgning om nogen Benaadning eller Dispenſation fra Anordningerne, behøve ei at være ſkrevne paa ſtemplet Papir; ſee de ovennævnte Steder i Fdg. 3 Decbr. 1828, jvfr. Pl. 19 Jan. 1801 og Fdg. 23 Marts 1827 § 18*). Ei heller gjelder Befalingen at nævne Koncipiſtens Navn om Andragender til Øvrigheden. Dog faſtſætter Pl. 25 Marts 1793 at Politimeſteren i Kjøbenhavn maa nægte Modtagelſen af Klager og Beſværinger, naar det ikke er

*) Derimod blive, efter Frd. 3 Decbr. 1828 § 5 littr. e de Bevillinger, ſom Magiſtraten i Kjøbenhavn, uden for de Tilladelſer, den i Lighed med Magiſtraterne i andre Kjøbſtæder meddeler, eller og Amtmændene ere bemyndigede til i eget Navn at udſtede efter Anordningerne, (hvoriblandt foruden Fdg. 23 Mai 1800 og 23 Marts 1827, Pl. 3 April 1816 og Pl. 29 Nov. 1822 maae mærkes), og hvorom Anſøgningerne ei behøve at være ſkrevne paa ſtemplet Papir, at udfærdige paa ſaadant Papir, nemlig paa 4 Kl. No. 5 (84 ß.), medens der ei bruges ſtemplet Papir til Kongelige Bevillinger, men det forhen dertil paabudne ſtemplede Papirs Taxt er blevet indbefattet under Gebyret. Canc. Pl. 27 Decbr. 1803. Iøvrigt indbefattes under foranførte Øvrighedsbevillinger ikke det Samtykke til at meddele et Borgerſkab, ſom, i Medhold af Anordningerne, i enkelte Tilfælde afgives; hvilket ikke ſkeer i Bevillingsform, ligeſom der og, inden den Vedkommende kan føre ſig ſamme til Nytte, behøves et Borgerbrev, der maa ſkrives paa behørigt ſtemplet Papir.

paategnet, af hvem de ere forfattede. Hvad der er befalet om ikkun at bruge Procuratorer eller andre Embedsmænd til at forfatte Klager, gielder heller ikke om de blot til Øvrighederne stilede Klager. Cfr. 12 Juli 1823.

1. Ansøgning om Vielsebrev.

Kjobenhavn d. 5 Dec. 1838.

Allerunderdanigst Ansøgning om Vielsebrev for Jens Nielsen og Anne Kathrine Schmidt.

Konciperet af N. N. boende...

Til Kongen.

For Jens Nielsen, Borger og Skrædermester her i Staden, og Anne Kathrine, en Datter af Borger og Bødkermester Niels Schmidt, ligeledes her i Staden, som agte at indgaae Ægteskab sammen, udbedes allerunderdanigst en allernaadigst Bevilling, der fritager dem for Lysning fra Prædikestolen, og tillader dem at lade sig vie hjemme i Huset, samt af hvilken ved en ordentlig Menighed bestikket Præst, de ville.

Allerunderdanigst
N. N.

Anm. For at erhverve dette Slags Bevillinger, der ere blandt dem, hvortil Øvrighederne (i Kjøbenhavn Magistraten) have Blanqvetter, behøver man ingen særdeles Grund at anføre, da de altid meddeles mod Erlæggelsen af det almindelige Bevillingsgebyr (16 Rbdlr. 5 Mk.). Iøvrigt bemærkes det, at naar enten begge de Personer, der ville indlade sig i Ægteskab med hinanden, eller idetmindste Brudgommen er af Adel eller lige med Adelen privilegeret (ɔ: Rangsperson eller Søn af en Embedsmand der beklæder et af de

i de 3 første Rangklasser nævnte Embeder), kan Ægteskabet allerede efter selve Lovgivningen indgaaes uden Lysning fra Prædikestolen (see L. 3—16—10 og Fd. 30 April 1824 § 2 m. fl. Lovbud), saa at altsaa i slige Tilfælde Bevilling forsaavidt er unødvendig, hvorimod en saadan under alle Omstændigheder maa løses, naar Vielsen ønskes forrettet hjemme i Huset eller af uvedkommende (ɔ: en anden end Brudens) Præst.

2. Ansøgning om Tilladelse til et Ægteskab i de forbudne Grader.

Lyngby d. 1 Mai 1838. Til Kongen.

Henrik Petersen af Lyngby ansøger allernaadigst Tilladelse til at ægte sin Morbroders Enke.

Allerunderdanigst forfattet af Supplikanten selv.

Jeg ansøger herved allerunderdanigst Deres Majestæts allernaadigste Bevilling til at maatte indgaae Ægteskab med Marie Sørensen i Virum, der er min Morbroder Snedker Johan Georg Sørensens Enke. Da det imellem os stedfindende Svogerskabsforhold, der oplyses ved medfølgende Schema, er af den Beskaffenhed, at Dispensation ifølge Fd. 23 Mai 1800 kan ventes, samt da de vedlagte Dåbeattester udvise, at bemeldte min Morbroders Enke ikkun er 2 Aar ældre end jeg, haaber jeg allerunderdanigst det Ansøgte bevilget.

Allerunderdanigst
Henrik Petersen.

Anm. Saadan Bevilling finder, efter Fb. 23 Mai 1800, kun Sted, naar man vil egte sin Broders, Farbroders eller Morbroders Enke, eller og sin egen eller sin afdøde Kones Fæster eller Møster, hvilke sidste Tilfælde vel ei udtrykkelig nævnes i Forordningen, men dog, efter Forordningens Sammenhæng og med Hensyn til en samtidig Forordning for Hertugdømmerne, maae henregnes til dem, hvori Bevilling kunde faaes, hvilket og senere Resolutioner bekræfte*). I de nærmere Slægtskabs- og Svogerskabsforhold kan Bevilling ei erholdes, og i de fjernere behøves den ei. Med Ansøgningen maa, efter Fdg. 14 Decbr. 1775, følge et Schema, der oplyser Slægtskabets eller Svogerskabets Beskaffenhed. Tilladelse til at indgaae Ægteskab med sin egen Fæster eller Møster kan allene meddeles af Hs. Majestæt selv, hvorimod Cancelliet er bemyndiget til at dispensere i de øvrige ovennævnte Dispensationstilfælde**). Be-

pensabiliteten maae staae paa lige Trin med samme*). Men der ere dog vigtige moralske Grunde, som gjøre at Dispensation her ikke saa let meddeles, navnlig ikke, naar Broderen endnu er ilive, og opholder sig i den samme Egn, hvor de nye Ægtefolk ville leve, eller naar der i disses tidligere Forhold til hinanden er Noget, som kunde gjøre Forbindelsen anstødelig**). — I Henseende til de andre Dispensationstilfælde tages der derimod særdeles Hensyn til Aldersforskjellen. Det er klart, at Lovgiveren, ved uden videre at tilstede Ægteskab med sin egen eller sin afdøde Kones Broder- eller Søsterdatter, samt med afdøde Broder- eller Søstersøns Enke, medens der behøves Dispensation til Ægteskab i de øvrige dertil svarende Slægtskabs- og Svogerskabsforhold, har taget fortrinligt Hensyn til at den Respect der skyldes Forældres Søskende eller ligesaa nær Besvogrede ikke kan være i Veien for det ægteskabelige Forhold, naar Manden er den som Respecten skyldes, men at den derimod vil være til Hinder for et velorganiseret Ægteskab i de modsatte Tilfælde. Naar imidlertid Mandspersonen enten er ældre eller han dog kun er lidet yngre end hans Faster, Moster o. s. v., saa har hiint Respectsforhold i Almindelighed ikke factisk fundet Sted, saaledes som naar, efter hvad der er sædvanligt, denne er meget ældre. Ivrigt erholdes der vanskeligere Bevilling til Ægteskab imellem Faster eller Mo-

*) See Haandb. l. c. S. 131—132, jvfr. S. 604.

**) See Arkiv for Retsvidenskaben og dens Anvendelse 6 B. S. 437—447.

ster og Broder- eller Søsterson end i de tilsvarende Svogerskabsforhold. Hvad der ovenfor er bemærket om Ægteskab med en Broders fraskilte Hustru, eller med et Fruentimmer, som har været besvangret af Ens Broder, finder og analog Anvendelse med Hensyn til de øvrige forommeldte Familieforhold.

For Meddelelsen af de heromhandlede Bevillinger erlægges i Gebyr 34 Rbdlr. 2 Mk., med mindre Supplikanterne ere Bønderfolk eller Tjenestefolk, i hvilke Tilfælde kun det sædvanlige Bevillingsgebyr bliver at betale. Eftergivelse af Gebyret eller Moderation deri kan og faaes, naar Supplikanterne oplyse deres Ufformuenhed. Bevillingen indeholder derhos at der endvidere skal gives Noget til nærmeste Hospital efter Biskoppens Sigelse hvor stor denne Gave bør være.

3. Ansøgning om Skilsmissebevilling med Tilladelse til at indgaae nyt Ægteskab.

Sollerød d. 6 Octbr. 1839.

Rasmus Nielsen, der siden 1 Octbr. 1835 har levet separeret i Hensseende til Bord og Seng fra sin Hustru Abelone Cathrine, ansøger allerunderdanigst om Bevilling til at bemeldte Ægteskab maa være aldeles ophævet, og at ham

Til Kongen.

Under 1 Octbr. 1835 blev jeg, saaledes som den allerunderdanigst vedlagte af Amtmanden over Kjøbenhavns Amt meddeelte Bevilling udviser, separeret i Hensseende til Bord og Seng fra min Hustru Abelone Cathrine, og vi have saaledes i 4 Aar levet adskilte fra hinanden. Den Uovereensstemmelse i Gemytterne, som foranledigede mig til i sin Tid at anholde om Separationsbevil-

maa meddeles Tilladelse til at indgaae nyt Ægteskab.

Konciperet af
G. K.
boende...

ling, vedvarer imidlertid endnu, og da der altsaa ikke er noget Haab om at vi ville kunne leve lykkelig sammen paany, vover jeg næst at vedlægge en Attest fra vedkommende Sjæleſørger om at den befalede geistlige Mægling forgjæves har været forsøgt, at ansøge om at bemeldte Ægteskab ved Deres Majestæts allerhøieste Bevilling allernaadigst maa vorde ophævet, og at der maa forundes mig Tilladelse til at indtræde i nyt og andet lovligt Ægteskab. Om min anstændige Vandel i hele Separationstiden vedlægger jeg allerunderdanigst min Sjæleſørgers og Hrr. A... B...s og C... D...s Vidnesbyrd.

Allerunderdanigst
Rasmus Nielsen.

Anm. For at et Ægteskab kan ventes ophævet ved Bevilling, maae Ægtefællerne i Almindelighed idetmindste i 3 Aar, efter dertil erhvervet Bevilling, have levet separerede fra hinanden i Henseende til Bord og og Seng. Fdg. 23 Marts 1827 § 19 littr. d. Separationsbevillinger ere Overøvrighederne (i Kjøbenhavn Magistraten) bemyndigede til i eget Navn at meddele. Ligesom imidlertid Øvrigheden efter bemeldte Lovbud selv forinden har at forsøge paa at formaae Ægtefællerne til at fortsætte Ægteskabet, saaledes maa ogsaa Begjæringen om Separationsbevil-

lingen være ledſaget af Atteſt fra deres Sjæleſørger om, at der er givet ham Leilighed til at forſøge ved religiøſe Foreſtillinger at bevæge dem til atter at leve ſammen i endrægtigt og chriſteligt Ægteſkab. I Mangel af ſaadan Atteſt bliver Begjæringen henlagt uden at komme i nogen Betragtning. Pl. 18 Octbr. 1811 og Fdg. 30 April 1824 § 18. Vedkommende Ægtefæller ere iøvrigt under Mulkt pligtige til at give Møde, naar de tilſiges i Anledning af de ſaaledes befalede Mæglinger. Pl. 10 Febr. 1818. Opholde de ſig 4 Mile eller længere fra hinanden, blive de at kalde hver for ſin Sjæleſørger. Fdg. 1824 § 18. Angaaende de Vilkaar, hvorunder de ville leve ſeparerede, bør de i Mindelighed komme overens. Deres Forening i ſaa Henſeende kan indgaaes for Forligelſescommisſionen (Fdg. 10 Juli 1795 § 25), ſom dog ikke maa antage nogen ſaadan Sag førend den geiſtlige Mægling har fundet Sted, Cſkr. 19 Aug. 1820. Iøvrigt bør ogſaa Forligelſescommisſionen, naar en ſaadan Sag indkommer for ſamme, iſølge den nysciterede Fdg. 1795, ſøge at bringe de tviſtende Parter til Enighed; lykkes dette ikke, kan den dog ikke bevilge ſelve Separationen, men bør betyde Parterne, at de have at henvende ſig til Øvrigheden om den fornødne Bevilling. Jvfr. Cſkr. 10 Aug. 1805. Forreſten kan den imellem Ægtefællerne indgaaede Forening om Separationsvilkaarene ikke være til Hinder i at jo Øvrigheden kan paalægge Manden at ſvare et forhøiet Bidrag til Konens og Børnenes Underholdning, ſaafremt det befindes, at de ellers vilde falde det Offentlige til Byrde, jvfr. Fdg. 16 Novbr. 1813 § 11, ligeſom det er klart, at Parter-

nes Overeenskomst om Boets og Gjeldens Deling ikke kan betage Kreditorerne deres Ret til at holde sig til det hele fælleds Boe eller til Manden som Debitor. Formodningen kan iøvrigt ikke være for, at Separationen, der efter sin Hensigt kun er interimistisk, aldeles ophæver det ifølge Loven imellem Ægtefolk bestaaende Formuesfælledskab, skjøndt naturligviis den fælleds Brug og Besiddelse af Boet maa være suspenderet, og dersom en af Ægtefællerne skulde døe under Separationen, maatte altsaa udentvivl de i L. 5—2—19 og 20 indeholdte Regler om Boets Deling komme til Anvendelse*). — Kunne Ægtefællerne ikke forenes om Separationsvilkaarene, skjøndt de iøvrigt begge attraae Separation, blive disse efter Billighed og Sagens Omstændigheder at fastsætte. Ere ikke begge Ægtefæller enige i at ønske Separation, kan Øvrigheden ikke tilstede samme; jvfr. Udtrykkene i Fdg. 23 Mai 1800 II § 5 og Cskr. 26 Marts 1803. Derimod kan Cancelliet, efter Omstændighederne, bevilge Separation paa den ene Parts Begjæring, naar denne kan overbevise den Anden et saadant Forhold, der indeholder en tilstrækkelig Grund til at unddrage sig Cohabitationen, saasom Tyrannie, Drukkenskab eller anden for det ægteskabelige Samliv forstyrrende Adfærd. I slige Tilfælde bestemmes og Separationsvilkaarene af Cancelliet, dog at Størrel sen af det Bidrag, Manden maatte findes at burde b tale til Konen, stundom overlades til Øvrighedens no mere Bestemmelse. Da Separationsbevillingen blot

*) See Haandb. 2 B. S. 243 jvfr. 230.

spenderer det ægteskabelige Samliv, men ikke ophæver selve Ægteskabet, berettiger den ingenlunde de separerede Ægtefæller til at indgaae andet Ægteskab, hvilket dog, for at de Vedkommende saa meget mindre skulle kunne undskylde sig med Uvidenhed, pleier udtrykkelig at indføres i samme. Naar derimod Ægtefællerne i 3 Aar efter erhvervet Bevilling have levet separerede fra hinanden*), og den omhandlede geistlige og verdslige Mægling paany har været foretaget, uden at nogen af Ægtefællerne har erklæret sig villig til at forene Ægteskabet, kan Øvrigheden efter den ovenciterede Fdg. 23 Marts 1827 § 19 litr. d, meddele Bevilling til Ægteskabets fuldkomne Ophævelse. Den der vil erhverve Tilladelse til at indgaae nyt Ægteskab maa imidlertid føre Bevis for i hele Separationstiden at have ført en ulastelig Vandel; jvfr. Fdg. 30 April 1824 § 19. Det kan saaledes hænde, at den ene af Ægtefællerne, der har ført saadant Bevis, erholder hiin Tilladelse, uden at denne meddeles den anden, eller at Ægteskabet endog hæves uden at nogen af Parterne erholder Tilladelse til nyt Ægteskab. Ivvrigt bemærkes det, at naar, ved Skilsmissebevillingens Meddelelse, den ene Part har erholdt den oftmeldte Tilladelse, men denne ikke er blevet meddeelt den Anden, fordi det fornødne Bevis om anstændig Vandel for dennes Vedkommende ikke paa

*) Dersom Ægtefællerne flytte sammen under Separationen, bortfalder Virkningen af den meddeelte Bevilling, der egentlig i et saadant Tilfælde burde indsendes til Kassation; jvfr. Cfkr. 24 Febr. 1816. Dersom de senere atter ville leve separerede, maa ny Bevilling søges, og de ommeldte 3 Aar regnes da fra dennes Dato.

den Tid var tilſtede, maa denne anden Ægtefælle, naar den ſenere, efterat have tilveiebragt ſaadant Beviis, attraaer Tilladelſe til at indtræde i nyt Ægteſkab, derom indgive Anſøgning til Cancelliet, fordi de Øvrighederne tilſtillede Blanqvetter ikke paſſe paa dette Tilfælde.

Den Ægtefælle, ſom under Separationen har gjort ſig ſkyldig i nogen Løsagtigheds-Forſeelſe, kan dog, i Analogie af L. 3—16—15—1—4, efter tre Aars ſenere ulaſteligt Forhold, vente Kongelig Tilladelſe til at indgaae nyt Ægteſkab, men dette ſkeer ordentligviis, i Henhold til 3 B. 16 C. 8 Artikel, med den Indſkrænkning, at det ei maa indgaaes med den Perſon, med hvem Forſeelſen er begaaet. Herfra bliver dog imidlertid og under ſærdeles for de Paagjeldende talende Omſtændigheder ſtundom dispenſeret (navnlig naar Forſeelſen er begaaet efter at hiint Samliv ſaa længe har været ophævet, at Skilsmisſebevilling kunde være erhvervet; naar Opløsningen af det forrige Ægteſkab har været fremkaldt ved ſtor Brøde fra den Andens Side). Slig Dispenſation gives dog ſjeldent førend en lang Tid efter den endelige Skilsmisſe, for at ikke nær Udſigt til at kunne ved et paafølgende Ægteſkab legaliſere en utilladelig Forbindelſe ſkal nære Tilbøieligheder, ſom bør ſøges undertrykte ved en modſat Foreſtilling.

Er den ene af de ſeparerede Ægtefæller ikke at finde, naar Ægteſkabet af den anden ſøges ophævet, bliver hiin at indkalde med 6 Ugers Varſel i den Berlingſke Tidende og Stiftsaviſen, og naar den da ikke melder ſig, kan Skilsmisſe tilſtaaes forſaavidtſom ellers

de foreskrevne Betingelser ere tilstede. See Resol. 16 Novbr. 1812.

Skjøndt efter det Ovenanførte Bevilling til Ægteskabets fuldkomne Ophævelse i Reglen ikke kan ventes førend 3 Aar ere forløbne efter Separationsbevillingens Erhvervelse, er Cancelliet dog ved Resol. 22 Octbr. 1813 bemyndiget til, naar særdeles Omstændigheder tale derfor, at bevilge Skilsmisse, naar 3 Aar ere forløbne efterat Foreningen om Separationen er indgaaet for vedkommende Forligelseskommission, uagtet den ikke strax er bleven af Øvrigheden stadfæstet.

Dersom en af de separerede Ægtefæller under den Mægling, der foretages med Hensyn til endelig Skilsmisse, erklærer sig villig til at fornye det ægteskabelige Samliv, uden at den anden deri vil indlade sig, vil det beroe paa Hans Majestæts egen Resolution, hvorvidt Skilsmissen kan bevilges eller ikke (Kongelig Resolution 16 Decbr. 1815). Navnlig vil der være at tage Hensyn til om den ene Ægtefælles Vægring ved at meddele sit Samtykke til Ægteskabets Ophævelse kan antages at hidrøre fra Chicane eller andre urene Motiver, saasom naar den er lagt an paa at afpresse den anden ubillige Concessioner, eller om den maa antages at udspringe af en ærlig og alvorlig Villie til at leve i samdrægtigt Ægteskab*).

For Skilsmissebevillinger betales det sædvanlige Bevillingsgebyr.

*) See Haandb. 2 B. S. 246—249.

4. Ansøgning af den efterlevende Ægtefælle om Tilladelse til at hensidde i uskiftet Boe med fælleds sammenavlede Børn indtil disse blive myndige.

Kjøbenhavn d. 7 December 1838.

Karen, Hoker Jens Nielsens-Enke, af Kjøbenhavn, ansøger allerunderdanigst om Tilladelse til at hensidde i uskiftet Boe og i sin Tid at dele med Samfrænder.

Allerunderdanigst
konciperet af
N. N.
boende...

Til Kongen.

Da min Mand Jens Nielsen er ved Døden afgaaet og vor fælleds Eiendom ikke er tilstrækkelig til vore 3 umyndige Børns Underholdning, dersom der skal holdes Skifte i Boet og jeg derover nødes til at opgive den Næring, vi have drevet og jeg er tilsinds fremdeles at drive, saa drister jeg mig herved, idet jeg allerunderdanigst lader følge en Attest fra min Sjæleſørger, som udviser, at Boets Bestyrelse uden Fare kan mig betroes, til allerunderdanigst at ansøge Deres Majestæts allernaadigste Tilladelse til at sidde i uskiftet Boe, indtil een eller flere af mine Børn blive myndige, eller jeg maatte indlade mig i nyt Ægteskab, og derefter i sin Tid at skifte med Arvingerne ved Samfrænders Hjelp.

Allerunderdanigst
Karen, Jens Nielsens Enke,
St. Kongensgade Nr. 600.

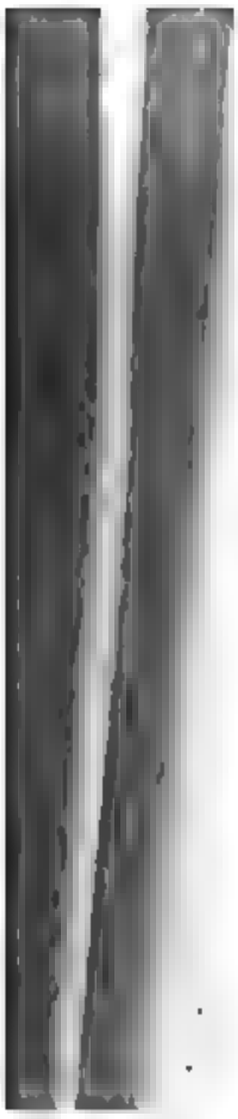

bevillingens Erhver
22 Octbr. 1813 be
ſtændigheder tale de
3 Aar ere forløbne
tionen er indgaaet
miſſion, uagtet den
den ſtadfæſtet.

Derſom en af
den Mægling, der fo
Skilsmiſſe, erklærer ſi
ſkabelige Samliv, uden
ſig, vil det beroe paa
tion, hvorvidt Skilsm
(Kongelig Reſolution 1
der være at tage Hensy
Vægring ved at meddele
Ophævelſe kan antages
andre urene Motiver, ſa
paa at afpresſe den andr
ler om den maa antages

af Kjøbenhavn, ansøger allernaadigst Bevilling til at sidde i uskiftet Boe og i sin Tid at dele med Samfrænder.

Ansøgningen allerunderdanigst skrevet og forfattet af

N. N.

boende...

Maaned ved Døden at bortkalde, finder jeg, efter Overlæg med mine myndige Børn, at det er gavnligt baade for dem, deres umyndige Søskende og mig selv, om vor ringe Formue forbliver samlet og jeg fremdeles vedbliver at drive min Mands Profession. Jeg vover derfor herved allerunderdanigst at ansøge Deres Majestæts allernaadigste Tilladelse til at hensidde med bemeldte mine og afdøde Mands sammenavlede Børn, hvoraf den ældste, Jacob Hansen, er myndig, den næstældste, Nikoline, er givt med Snedkermester Peder Frederiksen og de øvrige to endnu ere umyndige og befinde sig hos mig, indtil videre i uskiftet Boe og derefter i sin Tid at dele ved Samfrænders Hjelp.

Allerunderdanigst
Karen, Jens Hansens Enke,
Lavendelstrædet No. 550.

Herved bevidnes allerunderdanigst, at vi Intet have imod, at der forundes vor Moder allernaadigst Bevilling til at sidde i uskiftet Boe.

Kjøbenhavn d. 26 Decbr. 1838.

Jacob Hansen. Paa min Kones Vegne
P. Frederiksen.

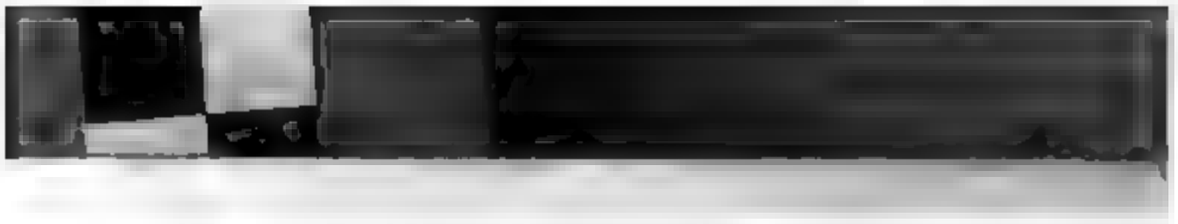

7. Ansøgning om at sidde i uskiftet Boe endskjøndt der forunden fuldmyndige Børn ogsaa ere Særkuldbørn af den Førstafdøde.

Kjøbenhavn den 11 Octbr. 1838.

Høker Niels Nasmussen ansøger om allernaadigst Bevilling til at hensidde i uskiftet Boe efter sin afdøde Hustrue Gidse Poulsdatter, og i sin Tid at dele med Samfrænder.

Allerunderdanigst
conciperet af
N. N.
boende...

Til Kongen.

Min Hustrue Gidse Poulsdatter er idag ved Døden afgaaet og efterlader sig af et tidligere Ægteskab med Høker Niels Nielsen 2 ugifte Døtre, Petrine og Marie, og af sit Ægteskab med mig en Søn, Rasmus, 8 Aar gammel. Da jeg anseer det fordeelagtigst for samtlige den Afdødes Børn, at jeg forbliver i udeelt Besiddelse af Boet, hvorved jeg vil blive istand til ogsaa i Fremtiden at sørge for deres Fornødenheder, hvorimod jeg, om Skifte skulde foretages, vilde sættes ud af min Næringsvei, og saaledes blive ude af Stand til at yde Børnene nogen Hjelp, saa tillader jeg mig, idet jeg vedlægger en Erklæring fra min afdøde Hustrues Broder, der er hendes Særkuldbørns nærmeste Beslægtede paa Mødreneside, om at han Intet finder at erindre imod at jeg forbliver hensiddende i uskiftet Boe, at ansøge om at meddeles den dertil fornødne allernaadigste Bevilling, imod at der ved Skifteretten over Boet optages en Status,

som kan tjene til Regel, naar Boet i sin Tid skal deles.

Allerunderdanigst
Niels Rasmussen.
Løvstræde No. 70.

Som fød Værge for den Afdødes Særkuldbørn, kan jeg ikke andet end allerunderdanigst anbefale denne Ansøgning, der vil være ligesaa meget til deres som til Enkens og de øvrige Børns Vel.

N. N.

Anm. Dette Slags Bevillinger expederes efter Fd. 23 Mai 1800 § 14, i Almindelighed af Øvrighederne (i Kjøbenhavn Magistraten og ellers Amtmanden). Der forudsættes, at der haves sammenavlede umyndige Børn, og Enken bør tillige med Attest fra Præsten eller andre paalidelige Mænd godtgjøre, at hun er en huuslig og skikkelig Kone, saa at der ei med Grund kan formodes, at hun skal forøde Boets Formue, hvilken Attest dog ikke behøves, naar Bevillingen ansøges af begge Ægtefolk i Forening, da i saa Fald Faderens Ønske indeholder Borgen for at det Ansøgte er til Børnenes Vel. Ere nogle af Børnene myndige eller mindreaarige, behøves deres og i sidste Tilfælde tillige vedkommende Curators Samtykke; ligeledes er Svigersønnernes Samtykke fornødent, hvis nogle af Døtrene ere gifte. I Mangel af saadant erklæret Samtykke kan Bevillingen allene faaes under Vilkaar af Vedkommendes Tilfredshed derved. See Instr. 14 Juli 1800 § 3. Ere alle Arvinger myndige (hvortil ogsaa mindreaarige regnes), kan der ei være Tale

Octbr. 1838.

Høker Niels Ras-
mussen ansøger om al-
lernaadigst Bevilling til
at hensidde i uskiftet Boe
efter sin afdøde Hu-
strue Sidse Poulsdatter,
og i sin Tid at dele
med Samfrænder.

Allerunderdanigst
conciperet af
N. N.
boende...

er
lad
med
Dø
Æg
mus
seer
den
i ude
ved
Fremt
nødenh
skulde
min Na
ude af
nogen H
idet jeg
min afdø
er hendes

…agen, har man Exempel paa at Bevilling er
…hvortil dog de tilmeldte Øvrigheder ikke i
…ere competente.

…et af de ved Bevillingens Udstedelse
…n bliver myndigt eller Døttrene
…dem at begjære Skifte. Men de,
…m myndige have samtykket i Bevillin-
…delelse, kunne, hvis dette Samtykke ikke er
… med nogen Indskrænkning, ei siden paastaae
Skifte*), saalænge den efterlevende Fader eller Moder bliver i Enkestand. Ved nyt Ægteskab er Skifte altid fornødent.

Ivrigt maa den Fædrene- eller Mødrenearv, hvormed den længstlevende Fader eller Moder, efter slig Bevilling, indesidder, og hvorover den har samme Raadighed som en Ægtemand over det fælleds Boe, ligefuldt betragtes som Børnenes alt erhvervede Eiendom. Det er kun Delingen, ei Arvens Erhvervelse selv, som paa Grund af Bevillingen udsættes. Boet bliver forresten ordentligviis at dele efter dets Tilstand paa den Tid, da Skifte foregaaer. Dog synes det, den Længstlevende, uden Boets Hjelp, i Enkestand har erhvervet, f. Ex. ved Arv, ei i sin Tid at burde komme til Deling med Børnene**). Skjøndt der, hvor der er Særkuldbørn paa den Førstafdødes Side, bliver, som ovenfor berørt, at optage en Status, der lægges til Grund ved Delingen, turde dette dog neppe medføre, at

*) See den i juridisk Arkiv No. 26 S. 58—67 anførte Skiftedecision, der er stadfæstet i Høiesteret. Cfr. Haandb. 4 B. S. 218—219 Note.

**) Cfr. nyt jurid. Arkiv 11 B. S. 145—146, og 14de B. S. 175—177. See og Haandb. 4 B. S. 609—610.

dre, ligesom der og strax af
maa forfattes en Status over
til Grund ved dets Deling.

I adskillige Tilfælde maae
Bevillinger ansøges i Cancellie
der naar Arvingerne gamske el
dige Børnebørn. Cfr. 6 April
Ansøgninger fra Enker efter
og Oppebørselsbetjente indsende
at afgjøres efter Correspondet
Collegium; see Canc. Circ. 29
myndig Arving fraværende, ka
meddele Bevillingen anderledes
hans Samtykke, men Cancelliet
Tilfælde at tillade, at Boet i
lang Tid, som behøves for at
vendes Villieserklæring. See
Efterlader den Afdøde sig alle
Bevilling i Almindelighed ikke
deles Omstændigheder vidne o
disses Vel, navnlig naar den l

Ansøgningen, har man Exempel paa at Bevilling er meddealt; hvortil dog de tilmeldte Øvrigheder ikke i noget Tilfælde ere competente.

Saasnart noget af de ved Bevillingens Udstedelse umyndige Børn siden bliver myndigt eller Døttrene giftes, staaer det til dem at begjære Skifte. Men de, der engang som myndige have samtykket i Bevillingens Meddelelse, kunne, hvis dette Samtykke ikke er givet med nogen Indskrænkning, ei siden paastaae Skifte*), saalænge den efterlevende Fader eller Moder bliver i Enkestand. Ved nyt Ægteskab er Skifte altid fornødent.

Iøvrigt maa den Fædrene- eller Mødrenearv, hvormed den længstlevende Fader eller Moder, efter slig Bevilling, indesidder, og hvorover den har samme Raadighed som en Ægtemand over det fælleds Boe, ligefuldt betragtes som Børnenes alt erhvervede Eiendom. Det er kun Delingen, ei Arvens Erhvervelse selv, som paa Grund af Bevillingen udsættes. Boet bliver forresten ordentligvis at dele efter dets Tilstand paa den Tid, da Skifte foregaaer. Dog synes det, den Længstlevende, uden Boets Hjelp, i Enkestand har erhvervet, f. Ex. ved Arv, ei i sin Tid at burde komme til Deling med Børnene**). Skjøndt der, hvor der er Særkuldbørn paa den Førstafdødes Side, bliver, som ovenfor berørt, at optage en Status, der lægges til Grund ved Delingen, turde dette dog neppe medføre, at

*) See den i juridisk Arkiv No. 26 S. 58—67 anførte Skiftedecision, der er stadfæstet i Høiesteret. Cfr. Haandb. 4 B. S. 218—219 Note.

**) Cfr. nyt jurid. Arkiv 11 B. S. 145—146, og 14de B. S. 175—177. See og Haandb. 4 B. S. 609—610.

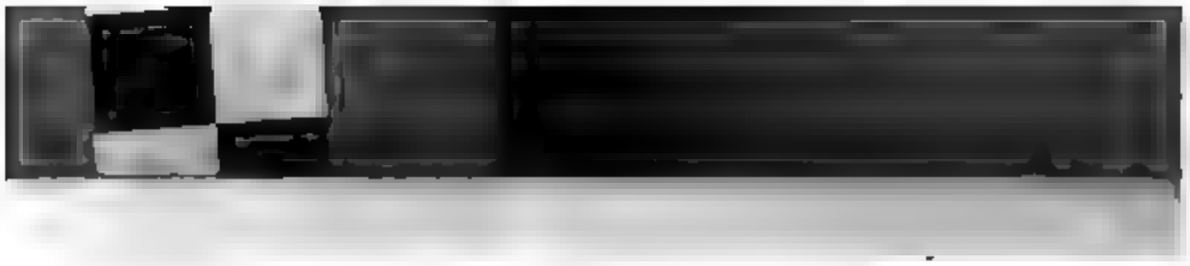

Særkuldbørnene skulde udelukkes fra at nyde godt af den forøgede Værdie, som Boet, medens det i Medhold af Bevillingen har været i den Længstlevendes udeelte Besiddelse, har faaet ved heldige Omstændigheder (f. Ex. naar en Eiendom er solgt over det, hvortil den i hiin Status var ansat, eller der efter en Obligation er indkommet mere end der da blev gjort Regning paa, eller naar Boets Eiendele i det Hele ved Tidsforholdene have faaet en forøget Pengeværdie), eller at omvendt den Forringelse, Boet maatte have lidt ved Brugen af de til samme hørende Ting eller ved deres Anvendelse til alle Børnenes fælleds Vel, eller derved at Eiendommene ved Naturbegivenheder ere forringede eller formedelst Omstændighederne have maattet sælges under den Værdie, hvortil de i hiin Status vare ansatte, eller at Boets active Fordringer ganske eller tildeels ere tabte, skulde erstattes dem af den Længstlevende eller de fælleds Børn, Noget som endog kunde medføre, at Særkuldsbørnene toge Alt, hvad der var levnet, uden at der var Noget at bebreide den Længstlevendes Bestyrelse, som efter Ret og Billighed kunde medføre, at nogen Erstatningspligt paalaae denne.*)

Huusmænd eller Indersker af Landalmuen og disses Enker behøve efter Fdg. 21 Juni 1799 § 1 ei hiin Bevilling, forsaavidt den Afdøde ikke har andre Børn end de med den Længstlevende sammenavlede, cfr. Canc. Circ. 19 Oct. 1799, 7 Novbr. 1818, 23 Septbr. 1823, 18 Marts og 21 Octbr. 1826, 8 Jun. 1833**), hvilke vise, at bemeldte Forordning skal for-

*) See Haandb. 4 B. S. 603—604.

**) Coll. T. S. 355—359.

staaes bogstavelig om alle under hiint Udtryk indbefattede Personer, uden at det, paa den ene Side, kan være til Hinder for dens Anvendelse, at en Huusmand eller Inderste, der dog maa henregnes til Landalmuen, har nogen Velstand eller driver en fra Jordbrug og Dagleie forskjellig Næringsvei, naar denne dog ei udelukker ham fra Landalmuen, eller at Forordningen paa den anden Side kunde udvides til Kjøbstedindvaanere, der kunne sættes ved Siden af Huusmænd og Inderster. Gebyret for ovenmeldte Bevilling er isvrigt noget ringere end for andre Bevillinger, nemlig 15 Rdlr. 1 Mk.; er Boet under 500 Rdlr., erlægges kun et modereret Gebyr af 7 Rdlr. 3 Mk., Resol. 19 August 1829 (Circ. 5 Septbr. s. A.), og kunne det fælleds Boes beholdne Midler ei ansættes over 200 Rdlr., er Øvrigheden endog bemyndiget til aldeles at eftergive Gebyret. Efter Fdg. 5 April 1754 betales der af den, der benytter Bevillingen til at sidde i uskiftet Boe, en efter Boets Beskaffenhed afpasset Kjendelse til Skifteforvalteren fra 6 til 50 Rdlr., men nu efter Sp. Regl. 22 Marts 1814 § 96 cfr. § 154 fra 6 til 120 Rdlr. S.; til Skifteskriveren betales $\frac{1}{3}$ derimod, og af begge Dele svares $\frac{1}{5}$ til Justitsfondet efter bemeldte Reglem. § 156. Fornævnte Recognition skal vel efter den citerede Fdg. 1754 saavidt muligt bestemmes til det Halve af hvad Skifteassairet vilde udgjøre, men dog bør den Omstændighed, at dette Sallarium, ifølge det nysnævnte nyere Sportelreglement § 86 beregnes i Forhold til hele Boets Masse, istedetfor at det forhen i Arveboer kun beregnedes efter den beholdne Formue, ikke have Indflydelse paa hiin Recognition. See Cfr.

29 Febr. 1828 (Coll. T. C. 244—246). Hvis den siden skiftes med umyndige Børn, betales det anordnede Stifts- og Skriver-Sallairerne, enten Retten's Middel bruges dertil eller ikke, dog efter Afkortning af den erlagte Kjendelse, om endog at Enken imidlertid er bleven Stiftsforvalter eller Skriver. For Norge indeholdt Sp. Regl. 11 Juli 1788 1ste Afdel. § 25 udtrykkelig at Recognitionen skulde være ½ Procent til Stiftsforvalteren og ⅓ deraf til Stiftsskriveren, men forhøiede det i Fdg. 5 April 1754 bestemte Maximum til det Dobbelte (100 Rdlr. og 33⅓ Rdlr.). Nu gjælder Lov angaaende hvad ved Retterne skal betales af 13 Septbr. 1830 § 45, hvilken med Omsætning til den nuværende Pengesort (Speciesdaler efter Forholdet 4 : 5) har fulgt Regl. 1788, samt udtrykkelig tilkjendegivet, at den kun skal beregnes af Beholdningen, uagtet denne Lov, ligesom Sportelregl. af 1814 har gjort den Forandring i Normen for selve Stiftssallairet, at dette svares af hele Massen, hvorimod den iøvrigt deri er forskjellig fra bemeldte Sportelreglement, at Stiftssallairet heller ikke svares med en fuld Procent uden af de første 1000 Spd., men betydelig nedsættes i Forhold til Massens Størrelse.

8. Ansøgning om Confirmation paa et Testament imellem Ægtefolk.

Kjøbenhavn d. 5 December 1838.

Andreas Nielsen, Øltapper her i Staden, og Hustrue ansøge aller-

Til Kongen.

Paa medfølgende imellem os Ægtefolk, mig Andreas Nielsen og mig Kathrine Nielsen oprettede Te-

naadigst Konfirmation paa et imellem dem oprettet Testament.

Allerunderdanigst
konciperet af
N. N.
boende...

stament ansøge vi herved Deres Majestæts allernaadigste Konfirmation.

Allerunderdanigst
Andreas Nielsen. Kathrine Nielsen født Olsen.

2. Ansøgning af en Testator om Confirmation paa hans Testament.

Kjøbenhavn d. 9 December 1836.

Strømpefabrikant A. B. her af Staden ansøger allernaadigst Confirmation paa et af ham oprettet Testament.

Allerunderdanigst
konciperet af
Supplikanten selv.

Til Kongen.

Paa medfølgende mit Testament tager jeg mig den allerunderdanigste Frihed at udbede mig Deres Majestæts allernaadigste Confirmation.

Allerunderdanigst
A. B.
Strømpefabrikant.

Anm. Det er allerede oven S. 118 erindret, at en rigtig og verificeret Gjenpart skal følge med ethvert Testament, som forlanges confirmeret. Iøvrigt maa i det Hele ved denne Materie eftersees det oven S. 108—116 Anførte. Angaaende det Gebyr, der bliver at erlægge for Confirmationens Meddelelse, samt i hvilke Tilfælde dette kan ventes eftergivet, see S. 118 Anm. Naar Testamentet er af det Slags, at det efter de S. 109 og 112 angivne Regler er overladt til Øvrigheden ved Hjelp af de samme betroede Blanqvetbevillinger at confirmere samme, behøver intet Motiv i Ansøgningen at anføres. I de Tilfælde, hvori der, udenfor hine almindelige Regler, kan, efter hvad der

ligeledes der er anført, ventes Confirmation, til [illegible] mod nogen Motivering være fornøden.

10. Ansøgning af Ægtefolk om facultas testandi.

Kjøbenhavn d. 8 December 1838.

Grosserer D. og Hustrue heraf Staden ansøge allerunderdanigst facultas testandi.

Allerunderdanigst konciperet af D.

Til Kongen.

Da vi underskrevne Ægtefolk ingen Livsarvinger have, og allerede ere i den Alder, at Haabet derom er os betaget, saa er det vort allerunderdanigste Ønske, at Deres Majestæt ved at forunde os facultas testandi allernaadigst vilde bemyndige os begge eller den Længstlevende af os til, efter bedste Skjønnende at disponere over den Formue, vi maatte efterlade os ved vor Død, paa det vi kunne være betryggede om, at den kun skal tilfalde dem, der ere værdige til den, og vide at bruge den til deres sande Nytte.

Allerunderdanigst
Svend D. Abelone D.
født L.

11. Ansøgning af en eenlig Person om facultas testandi.

Kjøbenhavn den 15 Decbr. 1838.

Toldkontrolleur N. K.

Til Kongen.

Da jeg allerede er i den Alder, at jeg ikke agter at indlade mig i

her af Staden ansøger allerunderdanigst om facultas testandi.

Allerunderdanigst forfattet af Supplikanten selv.

Ægteskab, og jeg ingen Livsarvinger har, saa ønskede jeg, førend min Død at disponere saaledes over min Formue, at den vil komme til Nytte i mine Arvingers Hænder, til hvilken Ende jeg herved allerunderdanigst ansøger facultas testandi, for derefter at kunne gjøre den Bestemmelse i Henseende til min Formue, som jeg til enhver Tid holder for tjenligst og rettest.

Allerunderdanigst
N. K.

Anm. Slige Bevillinger meddeler Cancelliet ad mandatum (Resolution 4 Juli 1800 § 2). De gives uden Indskrænkning til dem, der ei have Livsarvinger, men de der have Livsarvinger kunne ikke erholde en saadan Bevilling uden med Indskrænkning til Dispositioner af den Natur, som i Overensstemmelse med det S. 109—110 Anførte kunde blive confirmerede. Slig Bevilling skjelner sig kun derved fra Testaments Confirmation, at den gaaer ud paa tilkommende Dispositioner, for hvilke altsaa visse Grændser maae bestemmes i Bevillingen, naar Omstændighederne ikke ere saaledes beskafne, at en uindskrænket Frihed kan indrømmes. Den, der har erhvervet facultas testandi, kan forandre sin engang gjorte Bestemmelse saa ofte han betænker sig, dog at den forandrede Bestemmelse naturligviis maa ligge indenfor Grændserne af den ham tilstaaede Testationsfrihed, naar denne er nogen Indskrænkning undergiven. Iøvrigt har han

i Alt og Alt at iagttage de samme Former, som ellers ere foreskrevne for Testamenter (jfr. ovenf. S. 112—113), se Pl. 8 Jan. 1823 § 5 og Fdg. 3 Decbr. 1828 § 3 og § 5 littr. g.

Gebyret for Bevillingen er 150 Rbdlr. 3 Mk.

12. Ansøgning om Bevilling til at Sønner og Døttre maae gaae i lige Arv.

Kjøbenhavn d. 7 December 1838.

Grosserer Peter Nielsen og Hustrue ansøge allerunderdanigst om Bevilling til at deres Børn maae uden Hensyn til Kjønsforskjellen gaae i lige Arv efter dem begge.

Allerunderdanigst
konciperet af mig
P. Nielsen.

Til Kongen.

Da det er vort Ønske, at vore Børn efter vor Død skulle nyde lige Deel i den Formue, vi maatte efterlade os, give vi os herved den allerunderdanigste Frihed, at ansøge Deres Majestæt om allernaadigst Bevilling til at vor Datter, Marie Christine, i Ægteskab med Kjøbmand Petersen i Roeskilde, maa gaae i lige Arv med enhver af hendes 3 Brødre, Carl, Ludvig og Christian.

Allerunderdanigst
P. Nielsen. B. Nielsen
født Schou.

Anm. De her omhandlede Bevillinger er Cancelliet ved Resol. 4 Juli 1800 § 2 littr. g bemyndiget til ad mandatum at meddele. Dersom Bevillingen efter den ene Ægtefælles Død ansøges af den anden, meddeles den kun med Hensyn til Arven efter denne, med mindre der er Beviis for at Ansøgningen stemmer

med den Afdødes Ønske. Ivrigt maa den udentvivl beholde sin Anvendelse, om end noget af Børnene senere er død og har efterladt sig Afkom*). Heller ikke nægtes Bevillingen, fordi nogle af Børnene allerede paa den Tid, den søges, ere døde, efterladende sig Descendenter; men den vil da gaae ud paa at gjøre Søns og Datters Lod lige, ikke paa at give de qvindelige og mandlige Individer lige Arvelodder. — Gebyret er det for Bevillinger i Almindelighed paabudne (16 Rbdlr. 5 Mk.)

Stundom meddeles og Bevilling for Ægtefolk til at deres Børn af forskjellige Kuld maae gaae lige i Arv med de fælleds Børn saavelsom og indbyrdes, hvis der paa begge Sider ere Særkuldbørn. Men denne Bevilling tilstaaes dog kun, naar særdeles Omstændigheder tale derfor. Vistnok er det en smuk Følelse, naar Ægtefolk, der omfatte deres Stedbørn med samme Kjærlighed som deres egne, ønske nærmere at forene dem med sig og indbyrdes med hinanden ved at udslette den Forskjel, som deres forskjellige Arverettigheder medføre, hvormed der i Almindelighed, naar Stedbørnene ere Konens, forbindes en Begjæring om at disse maae bære Mandens Navn. Imidlertid vilde der dog findes Betænkelighed ved blot for at tilfredsstille hiin Følelse at meddele en Bevilling, der kunde berøve de fælleds Børn, vel og, hvis der af det ene Særkuld ere adskillige Børn, men af det andet kun eet eller dog faa, dette Særkuld en betydelig Deel af deres Arv. Saafremt der derimod kun er eet Særkuldbarn og adskillige fælleds Børn, saa er Bevillingen mindre indgribende, og vilde i Al-

*) See Haandb. 4 B. S. 475.

mindelighed ikke betage diſſe mere end hvad det billigen og paa anden Maade kunde tilſtedes Forældre at bortgive. (See ovenfor S. 110.) Men ogſaa andre ſærdeles Forhold kunne afgive gyldige Bevæggrunde for at bevilge en ſaadan Anſøgning, t. Ex. naar Formuen hidrører fra det forrige Ægteſkab, men de i ſamme avlede Børn have faaet enten ingen eller dog kun en meget ubetydelig Arv, fordi Boets maaſkee betydelige Eiendele, under de daværende Tidsomſtændigheder, ikke kunde ſættes høiere end at de opſlugtes af Gjælden, eller fordi de den Tid, til den længſtlevende Faders eller Moders Conſervation, virkelig bleve anſatte for lavt, hvilket ſiden ønſkes udjevnet; eller naar Formuen, ſkjøndt erhvervet under det ſidſte Ægteſkab, kommer fra den af Ægtefolkene, der er Fader eller Moder til Særkuldbørnene. Efter Omſtændighederne vil det og kunne tjene til at fremme Bevilling af en ſlig Anſøgning, naar de nærmeſte myndige Fræn-der af det Kuld, der vilde tabe ved ſamme, anbefaler den ſom billig efter de ſærdeles Forhold. Endnu mere maa det gjælde, naar de myndige Børn af dette Kuld forene deres Bøn med Forældrenes. Ere alle diſſe Børn myndige, er Bevilling ikke fornøden, undtagen for at ſkaffe Sikkerhed for, at ogſaa deres Børn ſkulle være bundne ved det af dem vedtagne Arveforhold, ſaafremt de ſelv maatte dø inden Arven falder.

13. Anſøgning om Adoptionsbevilling.

Kjøbenhavn d. 1 Februar 1838.

Kammerraad Niels

Til Kongen.

Undertegnede Ægtefolk, der ikke ſelv have Livsarvinger og heller ikke

Bruun og Hustrue ansøge allernaadigst Bevilling til at adoptere Pigebarnet Sophie Frederikke Nielsen, en Datter af afg. Kjøbmand R. Nielsen og efterlevende Enke.

Allerunderdanigst
konciperet af
N. Bruun.

kunne haabe dermed at vorde velsignede, tillade sig herved allerunderdanigst at ansøge Deres Majestæt om allernaadigst Bevilling til at antage Pigebarnet Sophie Frederikke Nielsen, født d. 12 Mai 1829 af Forældrene afd. Kjøbmand R. Nielsen i Helsingør og efterlevende Enke Margrethe Nielsen fød Hansen, i Barns Sted, saaledes at hun maa føre vort Familienavn, og tage Arv efter os som ægte Barn, dog at dette ikke skal være os til Hinder i, den Ene efter den Andens Død, at blive hensiddende i uskiftet Boe uden Hensyn til bemeldte Adoptivbarns Alder, ei heller i at betænke Andre med en Deel af vore Efterladenskaber, forsaavidt vi maatte faae Saadant i Sinde. Vi vedlægge allerunderdanigst en Erklæring fra Barnets Moder om at hun samtykker i den ansøgte Adoption, ligesom vi og tillade os at vedlægge Barnets Døbeattest.

Allerunderdanigst
Niels Bruun. Marie Bruun
født Clausen.

Anm. Ved Resolution af 13 Decbr. 1815 er Cancelliet bemyndiget til ad mandatum at meddele Personer, der

mindelighed ikke betage disse mere end hvad det billigen og paa anden Maade kunde tilstedes Forældre at bortgive. (See oven S. 110.) Men ogsaa andre særdeles Forhold kunne afgive gyldige Bevæggrunde for at bevilge en saadan Ansøgning, t. Ex. naar Formuen hidrører fra det forrige Ægteskab, men de i samme avlede Børn have faaet enten ingen eller dog kun en meget ubetydelig Arv, fordi Boets maaskee betydelige Eiendele, under de daværende Tidsomstændigheder, ikke kunde sættes høiere end at de opslugtes af Gjælden, eller fordi de den Tid, til den længstlevende Faders eller Moders Conservation, virkelig bleve ansatte for lavt, hvilket siden ønskes udjevnet; eller naar Formuen, skjøndt erhvervet under det sidste Ægteskab, kommer fra den af Ægtefolkene, der er Fader eller Moder til Særkuldbørnene. Efter Omstændighederne vil det og kunne tjene til at fremme Bevilling af en slig Ansøgning, naar de nærmeste myndige Frænder af det Kuld, der vilde tabe ved samme, anbefaler den som billig efter de særdeles Forhold. Endnu mere maa det gjælde, naar de myndige Børn af dette Kuld forene deres Bøn med Forældrenes. Ere alle disse Børn myndige, er Bevilling ikke fornøden, undtagen for at skaffe Sikkerhed for, at ogsaa deres Børn skulle være bundne ved det af dem vedtagne Arveforhold, saafremt de selv maatte dø inden Arven falder.

13. Ansøgning om Adoptionsbevilling.

Kjøbenhavn d. 1 Februar 1838.

Kammerraad Niels

Til Kongen.

Undertegnede Ægtefolk, der ikke selv have Livsarvinger og heller ikke

Bruun og Hustrue ansøge allernaadigst Bevilling til at adoptere Pigebarnet Sophie Frederikke Nielsen, en Datter af afg. Kjøbmand R. Nielsen og efterlevende Enke.

Allerunderdanigst
konciperet af
N. Bruun.

kunne haabe dermed at vorde velsignede, tillade sig herved allerunderdanigst at ansøge Deres Majestæt om allernaadigst Bevilling til at antage Pigebarnet Sophie Frederikke Nielsen, født d. 12 Mai 1829 af Forældrene afd. Kjøbmand R. Nielsen i Helsingør og efterlevende Enke Margrethe Nielsen fød Hansen, i Barns Sted, saaledes at hun maa føre vort Familienavn, og tage Arv efter os som ægte Barn, dog at dette ikke skal være os til Hinder i, den Ene efter den Andens Død, at blive hensiddende i uskiftet Boe uden Hensyn til bemeldte Adoptivbarns Alder, ei heller i at betænke Andre med en Deel af vore Efterladenskaber, forsaavidt vi maatte faae Saadant i Sinde. Vi vedlægge allerunderdanigst en Erklæring fra Barnets Moder om at hun samtykker i den ansøgte Adoption, ligesom vi og tillade os at vedlægge Barnets Døbeattest.

Allerunderdanigst
Niels Bruun. Marie Bruun
født Clausen.

Anm. Ved Resolution af 13 Decbr. 1815 er Cancelliet bemyndiget til ad mandatum at meddele Personer, der

ei have Livsarvinger, Adoptionsbevilling. En saadan medfører dog allene Ret for den Adopteerte til at føre Adoptantens Navn, og tage Arv efter denne som ægte Barn, hvilket imidlertid ingenlunde er at forstaae med Hensyn til Grevskaber, Baronier eller Fideicommisser, men blot med Hensyn til Adoptantens egentlige og personlige Eiendom. Adoptantens adelige eller andre Standsrettigheder kunne ikke overføres paa den Adopteerte uden efter særlig Kongelig Resolution. Ei heller erhverver denne ved Adoptionen Arveret efter Adoptantens Slægtninge; men forresten bliver den, med Hensyn til dens Arveret efter Adoptanten, at betragte som Barn, navnlig hvad Arveafgifterne angaaer. Dog kunne Adoptanterne i Ansøgningerne betinge sig, at Adoptionen ei skal betage dem deres Ret til at testere over deres Efterladenskaber, eller til den ene efter den andens Død at blivesiddende i uskiftet Boe. Er ingen saadan Betingelse gjort, kan det være tvivlsomt, om Adoptivforældrene siden maae anses ligesaa bundne i at testere som om de havde virkelige Børn. Ligesom dette synes ubilligt, kan det og siges, at det de have søgt og erholdt kun er en Bevilling for dem til at adoptere, hvilken de derfor og maatte kunne indskrænke. Forsigtigst er det imidlertid af Adoptanterne ved at søge Adoptionsbevillingen at tage Forbeholdenhed i fornævnte Henseende. Iøvrigt taber den Adopteerte aldeles ikke sine Rettigheder i den Familie, hvortil den efter Fødslen hører.

Gebyret for en Adoptionsbevilling er det sædvanlige (16 Rdlr. 5 Mk.).

14. Ansøgning om Midlers Indtagelse i Overformynderiet udenfor de lovbestemte Tilfælde.

Kjøbenhavn den 7 Decbr. 1838.

Apotheker A. B. og Hustrue ansøge allerunderdanigst om, at en Deel af den Arv, som de maatte efterlade deres eneste Datter, maa modtages i Overformynderiet, og der forblive henstaaende, saalænge hun lever.

Konciperet af Procurator C. D.

Til Kongen.

For at sikre vort eneste Barn, Sophie, for Mangel efter vor Død, ønske vi at en Deel af den Formue, vi maatte efterlade os, saaledes maa blive sat fast, at vi kunne være forvissede om, at Kapitalen ingensinde forødes, men at vort Barn i Renterne deraf for sin Livstid kan have en bestemt aarlig Indtægt. Vi tillade os derfor i dybeste Underdanighed at ansøge Deres Majestæt om, at 10000 Rbdlr. af den Arv, der tilfalder fornævnte vor Datter efter os, maa blive indtaget i denne Stads Overformynderie for der at administreres og gjøres frugtbringende saalænge hun lever, hvad enten hun indlader sig i Ægteskab eller ikke, og at i første Tilfælde hendes Mand aldeles intet videre Krav skal have, end at han paa det fælleds Boes Vegne oppebærer Renterne, saalænge de blive sammen i Ægteskab; at hun ingensinde i levende Live ved Salg, Gave, Pantsættelse eller i andre Maader skal kunne disponere over Kapital eller Renter, samt at hverken hiin eller

disse ved Arrest, Beslag, Exekution[redacted]
eller Udlæg maae kunne angribes[redacted]
Derimod ønske vi ikke at betage for[redacted]
bemeldte vor Datter den Ret til a[redacted]
bestemme, hvem Kapitalen efter hen[redacted]
des Død skal tilfalde, som de al[redacted]
mindelige Love hjemle, eller som[redacted]
kan erhverves ved Hjælp af aller[redacted]
høieste Confirmation. Endnu til[redacted]
føies allerunderdanigst, at hvis hun[redacted]
tager Arv efter een af os førend hun[redacted]
arver os begge, saa skal af den hende[redacted]
saaledes forelsbig tilfaldende Fæ[redacted]
drene- eller Mødrenearv de 5000[redacted]
Rbdlr. paa foranførte Maade ind[redacted]
sættes i Overformynderiet, og deri[redacted]
mod de øvrige 5000 Rbdlr. tages af[redacted]
den Arv, der siden tilfalder hende[redacted]
efter den Længstlevendes Død.

Allerunderdanigst
A. B. C. B.
født D.

Anm. Skjøndt det, som bekjendt, efter Lovgivningen allene er Umyndiges Midler, som administreres i Overformynderierne, saa tillader dog stundom Cancelliet ad mandatum, at Kapitaler ogsaa udenfor denne Betingelse der maae bestyres. I Almindelighed er det Forældre, der ansøge saadan Tilladelse, for paa denne Maade at forebygge, at deres Børn efter deres Død ved uklog Administration eller uheldige Conjunkturer skulle tilsætte deres Arv. Dersom nogen af Døttrene

allerede er gift paa den Tid da Tilladelsen ansøges, bliver Raadigheden over Arven dog ikke let aldeles betaget Svigersønnen. Derimod findes der mindre Betænkelighed ved at bevilge Kapitalen gjort fast, naar dog den fulde Raadighed over Renterne levnes Svigersønnen i Overeensstemmelse med Loven, og derhos den halve Deel af Kapitalen eller idetmindste de halve Renter forbeholdes ham efterat Ægteskabet ved Konens Død eller paa anden Maade er ophævet. Under særdeles Omstændigheder kan der endog skee Indskrænkning i hans Raadighed over Renten. Ivrigt kunne ogsaa Andre ønske ved fornævnte Middel at hindre Forødelsen af de Kapitaler, som de ville borttestamentere, og der kan ikke være Noget imod, at der lægges saadanne Baand paa Formuen, naar den efterlades til Personer, som enten aldeles ingen lovgrundet Ret havde til samme, eller hvis Ret dog ikke var stærkere, end at den i Overeensstemmelse med de almindelig kundgjorte Regler kunde ved Testament aldeles udelukkes. Arveladeren vilde endog forsaavidt maaskee ingen Bevilling behøve, naar det ikke var for at gjøre Overformynderiet det til Pligt at modtage Arven. Denne Udvidelse af Overformynderiets Pligt og Ansvar for Kapitaler, der i og for sig ikke ere Samme vedkommende, er ikke uden al Betænkelighed, og navnlig vil Kjøbenhavns Magistrat som Bestyrer af Hovedstadens Overformynderie, hvorunder ofte betydelige Kapitaler ønskes indsatte udenfor de almindelige Regler, ugjerne modtage disse. Imidlertid bliver det, i Betragtning af de store Vanskeligheder, som det vilde have for Forældre eller Andre, uden Hjelp af Overformynderiet at faae et bil-

ligt Ønske om deres Formues Conservation til Bedste for Arvingerne opfyldt, dog, naar Omstændighederne tale derfor, bevilget, at Midler anbringes paa den omtalte Maade, fornemmelig naar Arvingerne dog paa den Tid, Dispositionen gjøres, ere umyndige, og der altsaa, hvis de ikke inden Dødsfaldet opnaae Myndighed, kun er Tale om en Forlængelse af Kapitalens Henstaaen i Overformynderiet. En saadan Forlængelse attraaes forresten stundom kun med en vis Indskrænkning, f. Ex. indtil Sønnerne eller andre mandlige Arvinger blive 25 Aar, og da er der endnu mindre Vanskelighed derved.

Hvad Kjøbenhavn angaaer, ere der iøvrigt to forskjellige Maader, hvorpaa en Kapital kan anbringes i Overformynderiet, enten nemlig under den almindelige Masse, i hvilket Tilfælde den, dersom denne Masse som en Totalitet ved Tab paa dens Activer blev utilstrækkelig til at dække alle paa samme hvilende Forpligtelser, maatte tage Deel i Tabet, eller særskilt i Panter eller Effekter, som allene tilhøre de enkelte Personer, hvilke da blive uden for ethvert andet Tab end det, der maatte ramme den dem tilkommende særskilte Sikkerhed, men da naturligvis ogsaa maae bære dette allene, forsaavidt det ikke maatte hidrøre fra Administrationsfeil, hvorfor de Vedkommende kunde drages til Ansvar. I en vis Periode var der en temmelig Tilbøielighed til at foretrække det sidste Alternativ, fordi den Underbalance, der fremstod efterat Overformynderiets Activa og Passiva vare omskrevne efter Fdg. om Forandring i Pengevæsenet af 5 Januar 1813, havde fremkaldt en Vanskelighed ved den almindelige Massеforvaltning. Men det er et urigtigt

Begreb om Forholdene, naar man antager, at den Afkortning, som Overformynderiets ældre Interessenter i Anledning af hiin Begivenhed maatte lide, var et fra Massеforvaltningen hidrørende Tab, hvorfor de Vedkommende, under en særskilt Bestyrelse, ligefrem vilde have været frie; under denne sidste vilde vel mangen Enkelt have undgaaet alt Tab, men omvendt vilde igjen mange Andre have lidt et langt større Tab end det, de nu lede, fornemmelig naar de Panter, hvori deres Kapitaler vare anbragte, kort førend Forandringen i Pengevæsenet skete, vare solgte og nye Obligationer udstedte under et Datum, der gav et lavt Omskrivningsforhold. Forskjellen var kun, at Tabet blev fordeelt lige paa alle Interessenter i den fælleds Masse, istedetfor at det ellers tilfældigviis havde rammet Enkelte, og det i meget ulige Grad, medens Andre gik frie. Fra denne Side kunde det saaledes ikke for Interessenterne, som en Heelhed betragtet, ansees som et Uheld, at deres Midler vare bestyrede i Fælledskab. Derimod havde de snarere at beklage, at den Forvikling, som indtraadte ved hiin Leilighed i Forbindelse med de daværende Bestyreres derved udviste Forhold, gjorde en vidtløftig Undersøgelse og Proces fornøden, der medførte en lang Uvished for Vedkommende om hvad der tilkom dem, og at den endelige Afgjørelse ikke kunde skee med en fuldkommen streng Nøiagtighed, men tildeels kun efter et billigt Skjøn. Herved maa det dog erindres, at der var truffet saadan Foranstaltning, at Enhver længe inden Sagens Tilendebringelse ei allene fik sine Renter, men endog, naar han ellers var berettiget til Udtrædelse af Overformynderiet, saa meget i Kapital

som det med Sikkerhed kunde forudsees, at der ved den endelige Opgjørelse tilkom ham, og at det, som Følge deraf, kun var en liden Quotient af dette, som de fremdeles og indtil den endelige Afgjørelse maatte savne. Dette Afsavn saavelsom selve Afkortningen var derfor ikke Andet end et nødvendigt Offer for det af Massеforvaltningen for enhver Interessent flydende Gode, at han ved den var blevet bevaret for det større Tab, som han, under hans Midlers særlige Bestyrelse, mulig vilde have lidt, uden at det kunde afgjøres, hvorvidt denne Mulighed da vilde været en Virkelighed.*) Desuden vil en saa overordentlig Begivenhed som den, der fremkaldte hiin Forvikling, ikke paany kunne finde Sted, hvorimod man nu allene kunde tænke sig Muligheden af saadant Tab paa enkelte Panter, at en ny Tabfordeling, og den dermed forbundne Forvikling og Vidtløftighed kunde indtræde. Men dette er nu saa godt som ikke at befrygte, da de til Dækningen af et muligt Tab henlagte Ressourcer, ved hvis Hjelp der allerede er dannet et betydeligt Reservefond, der sandsynligviis fremdeles vil vare, efter al Sandsynlighed ville til enhver Tid være fuldkommen tilstrækkelige til at dække slige Tab.

*) Jvfr. Coll. T. for 1830 S. 139—150. Det er iøvrigt en temmelig almindelig antagen Mening, at Overformynderiets Interessenter, foruden Omskrivningstabet, ogsaa lede et Tab paa Grund af mislig Bestyrelse fra den daværende Overformynderiebestyrelses Side. Men dette er en Vildfarelse, da alle de Summer, der ifølge Høiesterets Dom skulde erstattes af vedkommende Overformyndere eller af Overformynderiets Bogholder, fuldstændigen udkom ved Realisationen af deres Boer og saaledes kom Massens Interessenter tilgode.

Disse ville under den særdeles Forsigtighed, hvormed Panterne bedømmes, ikke uden meget sjeldent og i et meget ubetydeligt Omfang kunne finde Sted, hvis ikke overordentlige al Eiendoms Værdie nedtrykkende Omstændigheder skulde indtræffe, hvilke da ligesaa let kunde ramme de særskilte Panter. Da det paa den anden Side kan tænkes, at de Kapitaler, som høre under særskilte Værgemaal, ikke altid kunne anbringes med en saa god Sikkerhed som den, der kan faaes for den almindelige Massés Midler, der ere mere søgte, og da det Tab, der maatte lides ved de særlige Værgemaal, ikke bliver at dække af Reservefondet, saa er det idetmindste meget tvivlsomt, om Vedkommende bedre sikkre Midlerne for dem, for hvem de ønske at bevare disse, ved at anbringe dem under særlige Værgemaal (hvilket altid kræver en særlig Bestemmelse), end ved at lade dem gaae ind under den almindelige Masse. Dette maa isvrigt billigen overlades til hver Mand at anordne efter sine egne Synsmaader, hvilket og udtrykkelig er hjemlet ved en Kgl. Resolution som findes i Coll. T. for 1836 No. 4, hvor der tillige findes en udførlig Udvikling af Massesforvaltningens Fordele og Ulemper. Kun bemærkes endnu, at Kapitalens Anbringelse under særskilte Værgemaal ordentligviis ikke vil være raadelig, med mindre den er af nogen Betydenhed, da smaae Summer vanskelig ville kunne anbringes mod et godt Pant, og at isvrigt den, der ønsker en Kapital særskilt behandlet, har det i sin Magt, ikke allene selv at sørge for dens oprindelige Anbringelse i Panter eller offentlige Papirer, men ogsaa, om han finder det for godt, at udnævne Nogen til at med-

virke til Kapitalens senere betryggende Udsættelse, hvis den ved Opsigelse eller paa anden Maade maatte gaae over til contante Penge.

Den ovenstaaende Ansøgning gaaer ikke ud paa at sætte Kapitalen fast længere end paa nærmeste Arvings Levetid. Naar en Mand attraaer, at hans Formue for flere Generationer eller endog for stedse skal være fast og Renterne tilfalde hans Arvinger eller ogsaa en enkelt af dem efter en bestemt Følgeorden, saa vil en Bevilling hertil, eller og Stadfæstelse paa hans i saa Henseende trufne fideicommissariske Anordning, finde Vanskeligheder, hvis han har Livsarvinger, især hvis det ikke blot er saalænge der er Descendenter af disse til, at saadant Baand lægges paa Formuen, men den og, i Mangel af Descendenter, skal gaae over til dertil substituerede Personer. Dog vilde der neppe ubetinget nægtes Forældre, der enten kun have eet Barn, eller som i al Fald gjøre deres flere Børn lige Skjæl, Tilladelse til at gjøre en eller anden hensigtsmæssig Anordning om hvorledes der fremtidig skulde forholdes med den Formue, de efterlade, f. Ex. at den for hver af dem paa ovenanførte Maade sikkrede Formue, efter deres Død uden Livsarvinger, skal gaae over til deres (Forældrenes) øvrige Descendenter, uden ved Testament at kunne gaae over til Fremmede. Ogsaa vilde Analogien af L. 5—2—65 kunne tale for at sanctionere vedvarende fideicommissariske Bestemmelser, som en Fader vilde gjøre, naar Formuen var saa betydelig, at Familiens Conservation derpaa kunde støttes. Naar en Mand ei har Livsarvinger, vil der, fra den retlige Side, Intet være til Hinder for at tilstede ham at gjøre fidei-

commissariſk Anordning angaaende ſin Formue. Den, til hvem han nærmeſt efterlader Formuen, kan ikke forurettes ved et Vilkaar, der indſtrænker ham til en blot fideicommisſariſk Nydelſe af det, ſom aldeles ikke ſkyldtes ham, ligeſom de af dennes Livsarvinger, der maatte udelukkes ved Dispoſitionen, ikke kunne beſvære ſig over at de efter deres Faders Død ingen Deel faae i den Formue, der blot under denne Betingelſe er kommet i hans Hænder, hvilket dog paa flere Maader er til deres Bedſte. Fra den ſtatsoeconomiſke Side kan der neppe heller være Noget imod Kapitalers Immobiliſering, hvorved den Kapitalmasſe forøges, hvoraf Laan imod god Sikkerhed ere at erholde. Dog vil det være at paaſee, at Formuen ikke er ſaa ubetydelig, at den ikke henſigtsmæssig kan gjøres til Gjenſtand for en vedvarende Indretning. Iſærdeleshed vil det, naar Renterne ved en Fideicommisnyders Død ſtedſe ſkulde være Deling imellem dennes Arvinger undergiven, i al Fald ikke let blive paalagt noget Overformynderie at forvalte en ſaadan vedvarende Fideicommiskapital, hvis Renter i Tiden kunde blive Gjenſtand for Deling imellem en Mængde Perſoner, da der herved, navnlig med Henſyn til Legitimationen for de forſkjellige Fideicommisnydere, kunde blive for Meget at iagttage, til at det, ſom et extraordinairt Arbeide, billigen kunde paalægges Overformynderiet, iſær naar intet paſſende Adminiſtrationsgebyr bliver Samme tillagt*). Opretteren bør ſaaledes ſørge for en anden Adminiſtration.

*) Overformynderiet beſtyres uden alt Vederlag, med Undtagelſe af Kjøbenhavn og nogle flere Stæder, hvor der undtagelſesviis og af ſæregne Grunde er blevet be-

Det sker stundom, at Nogen, der i levende Live skjænker sine Børn eller Andre en Kapital, ønsker den fastgjort i Overformynderiet. Dersom Gaven gjøres til en Umyndig, og Giveren ikke vil have den Overformynderiets Bestyrelse undergivet længere end medens Umyndigheden vedvarer, bør Kapitalen vel uden videre af Overformynderiet modtages, jvfr. Anordning ang. Bestyrelsen af Umyndiges Midler i Vestindien af 5 Mai 1830 § 4. Men ellers vil Bevilling dertil være fornøden.

For Expeditioner af det her omhandlede Slags, der skee ved Ordre til vedkommende Øvrighed, betales 7 Rdlr. 3 Mk. Stundom er Bestemmelsen om at fastgjøre Arvemidler forbunden med andre testamentariske Anordninger, og da indføres den i Almindelighed i selve Testamentet, hvis Confirmation da indbefatter den fornødne Bevilling. Men slige Testamenter maae altid indsendes til Cancelliet, for at kunne confirmeres.

15. Ansøgning om Myndighedsbevilling.

Kjøbenhavn den 1 Novbr. 1838.

Isenkræmmersvend N. N. søger allerunderdanigst om Fuldmyndighedsbevilling.

Til Kongen.

Da jeg endnu kun er i mit 24de Aar, og altsaa efter L. 3—17—34 ei er fuldraadig over mine Midler, og isærdelesshed efter de allernaadigste Laugsartikler af 5 Juni 1807 § 10 er uberettiget til at blive opstemt et Administrationsgebyr, der dog ingenlunde er beregnet paa en saadan særdeles Besvær, som i det foranførte Tilfælde vilde finde Sted.

Allerunderdanigst konciperet af Supplikanten selv.

taget som Interessent i Jsenkræmmerlauget, men det paa Grund af mine Familieforhold er mig særdeles vigtigt at kunne nedsætte mig i mit Fag, hvortil jeg troer at besidde den fornødne Erfaring og Klogskab, saa vover jeg allerunderdanigst at ansøge Deres Majestæt om allernaadigst Bevilling til at være fuldmyndig. Som Beviser for at jeg besidder de til mine Midlers hensigtsmæssige Bestyrelse fornødne Egenskaber, vedlægger jeg allerunderdanigst 4 Stykker Attester, nemlig een fra min Kurator N. N., een fra min Sjæleſørger, Hr. N. N., een fra Jsenkræmmer N. N., hos hvem jeg har lært Jsenkræmmerhandelen og siden til Dato tjent som Svend, og endelig een fra Oldermanden for Jsenkræmmerlauget, N. N., ligesom og min Dobeatteſt allerunderdanigst vedlægges.

Allerunderdanigst
N. N.

Anm. Myndighedsbevillinger kunne efter Fdg. 23 Marts 1827 § 19 littr. b og § 23 af Amtmændene og i Kjøbenhavn af Magistraten meddeles Mandspersoner over 22 Aar, naar det med troværdige Vidnesbyrd er oplyst, at den Paagjeldende har opnaaet en saadan Modenhed og Fasthed, at det ikke er at befrygte,

at han vil misbruge Bevillingen, i hvilket Henseende Kurators, samt vedkommende Øvrigheds og Sjælesørgers Erklæringer især bør komme i Betragtning, ligesom det og tilstrækkelig bør godtgjøres, at Bevillingens Meddelelse vil være til sandt Gavn for den Paagjældende. Ellers er det paalagt Øvrigheden nøie at iagttage, at den ikke ved slig Bevilling giver Nogen Adgang til, førend den opnaaede Fuldmyndighedsalder efter Loven, at nedsætte sig paa en Næring, der allerede paa det Sted, hvor han vil nedsætte sig, drives af saa stort et Antal, at en Forøgelse ei kan anses ønskelig for Communen.

Ogsaa kunne efter Omstændighederne Mandspersoner under 22 Aar erholde Fuldmyndighedsbevilling, men Ansøgningen bliver da at indsende til Cancelliets Afgjørelse.

Gebyret for Bevillingen er det sædvanlige (16 Rdlr. 5 Mk.), men kan ventes eftergivet, naar det antagelig godtgjøres, at den Paagjældendes Formue ei overstiger 100 Rbdlr. Sølv.

16. Ansøgning om Bevilling til at være myndig under Kurator.

Kjøbenhavn den 1 April 1838.

Marthe Bremer søger allerunderdanigst om Bevilling til at være myndig under Kurator.

Til Kongen.

Da jeg ønsker med mine Sødskende i Mindelighed og uden at Boet realiseres, at dele vor afdøde Fader Adolph Bremers Efterladenskaber, saa ansøger jeg, der efter den vedlagte Dødsattest allerede er 28 Aar gammel, og tør haabe at be-

Allerunderdanigst konciperet af N. N. boende...

sidde den fornødne Forstandsmodenhed, i hvilken Henseende jeg allerunderdanigst vedlægger en Attest fra min Værge, N. N. og en ditto fra min Sjæleforger, om Bevilling til, under en af Øvrigheden anordnet Kurators Tilsyn, at være mine Midler raadig.

Allerunderdanigst
Marthe Bremer.

Anm. Bevilling til at være myndig under Kurator kunne Amtmændene og i Kjøbenhavn Magistraten meddele Piger over 18 Aar, naar der tilveiebringes lignende Beviser for at de dertil ere stiftede, som efter det Foregaaende udkræves, hvor Bevilling til at være fuldmyndig ansøges. Gebyret for en slig Bevilling, der kaldes venia sexus, er det samme som for Fuldmyndighedsbevillinger, ligesom det under de samme Omstændigheder kan ventes eftergivet. For Personer under 18 Aar kan, til hvilket Kjøn de end høre, Bevilling til at være myndig under Kurator ei meddeles af de ovennævnte Øvrigheder, men maa ansøges i Cancelliet, og kan kun ventes under særdeles Omstændigheder og naar Personen er nær ved 18 Aars Alderen. De heromhandlede Bevillinger ansøges forresten af de Paagjeldende fornemmelig i den Henseet, at de uden Rettens Mellemkomst kunne skifte med deres Medarvinger, og derved spare Skifteomkostninger og de med Skiftehold forbundne Afgifter til det Offentlige; hvilket Øiemeed dog ikke i og for sig er tilstrækkeligt til at begrunde Bevillingens Meddelelse. Stundom attraaes det kun,

at den Umyndige maa paa Skiftet kunne afhandle det Fornødne under en Kurators Tilsyn, hvorimod Arven ligefuldt skal indsættes i Overformynderiet. Naar Personen dog findes aldeles egnet til at blive myndig under Kurator, navnlig naar det er en Pige, der efter sin Alder og øvrige oplyste Egenskaber dertil findes skikket, er der ingen Grund til at afslaae Bevillingen, fordi Vedkommende, maaskee for at være sikker mod de Indvirkninger, som kunne bringe selv et forstandigt Fruentimmer til at bortgive sin Formue eller sætte den i Fare, ønske den med slig Indskrænkning. Derimod kan det ikke ventes, at saadan Bevilling meddeles den, som ikke iøvrigt er qvalificeret til at være myndig under Kurator; hvilket vel blot kunde attraaes for at spare Skifteomkostningerne og de dermed forbundne Afgifter. Det er iøvrigt ikke ganske sjeldent, at Bevillingen uden Hensyn til noget Skiftehold attraaes af ugifte Fruentimmer, der ere komne til en sat Alder, for at kunne disponere over deres Formue, til dermed at drive en liden Industrie, vel og til dermed at skjene Venner eller Paarørende, hvilket dog, paa Grund af Kurators Tilsyn, formodes ikke at ville skee saaledes, at Formuen derved vilde gaae tabt. I enkelte Tilfælde faaer og et saadant Fruentimmer Bevilling til, lig en Enke, at bestyre sin Formue under en selvvalgt Raadgivers (Lavværges) Tilsyn. Slig Bevilling meddeles dog kun sjeldent, og kun naar de særdeles Forhold medføre, at hun kan behøve denne Grad af Raadighed over sit Gods (navnlig naar hun besidder og bestyrer Eiendomme, eller driver en noget omfattende Næring), samt at den uden Fare kan betroes hende.

17. Ansøgning om Eftergivelse af Svendeaar.

Kjøbenhavn d. 1 Octbr. 1839.

Viinhandlersvend Carl Nielsen ansøger allerunderdanigst om Tilladelse til at vinde Borgerskab som Interessent i Viinhandlerlauget her i Staden, uagtet han endnu ikke har tjent den befalede Tid som Svend paa Lauget.

Allerunderdanigst konciperet af Prokurator N. N.

Til Kongen.

Efterat jeg d. 1 Mai 1830 var bleven indskrevet som Lærling i Viinhandlerlauget, underkastede jeg mig d. 8 Mai 1837 den befalede Svendeexamen, og blev samme Dag indtegnet som Svend paa Lauget. Endskjøndt jeg saaledes ikke har tjent den anordnede Tid som Svend, er det mig dog af høieste Vigtighed, allerede nu at erholde Adgang til at vinde Borgerskab, som Viinhandler her i Staden, eftersom der er aabnet Leilighed for mig til paa fordeelagtige Vilkaar at komme i Besiddelse af det for Viinhandelen særdeles beqvemme Locale i Timmelstaftet Nr. N., hvor saadan Handel alt i mange Aar har været drevet. I Betragtning heraf, samt da der ikkun staaer lidet over et halvt Aar tilbage af mine Svendeaar, vover jeg allerunderdanigst at ansøge Deres Majestæt om at dispensere mig fra Bestemmelsen i Fd. 23 April 1817 § 18, saa at det maa tilstedes mig, der efter den vedlagte Dsbeattest er over 25 Aar, at vinde Borgerskab som Viinhandler, efterat have underkastet mig den befalede Interes-

senteramen. Jeg gjør mig saa meget mere Haab om at det Ansøgte allernaadigst vil blive bevilget, som Læretiden i fornævnte Laug er 2 Aar længere end i andre Handelslaug, og det saaledes synes billigt, ved en liden Eftergivelse i den for alle Handelslaug fælleds Svendetid, at give dem, der have anvendt deres Tid paa Viinhandel, Erstatning for de flere Aar, de have anvendt i Lære.

BIBLIOTHECA BODLEIANA

Allerunderdanigst
Carl Nielsen.

18. Ansøgning om Eftergivelse af Drengeaar.

Kjøbenhavn d. 30 Septbr. 1838.

Urtekræmmerlærling A. B. ansøger allerunderdanigst om at maatte indskrives som Svend paa Urtekræmmerlauget, uagtet han endnu ikke har udtjent de befalede Læreaar.

Allerunderdanigst
konciperet af
N. N.
boende . . . .

Til Kongen.

Under 1 Mai 1834 blev jeg af min nuværende Principal, Hr. Urtekræmmer C. D., antaget i Lære ved hans Handel, og blev d. 7de næstefter indskrevet paa Lauget, saa at altsaa mine Drengeaar først ville være udløbne i Mai Maaned næste Aar. E. F., der conditionerede som Svend hos min Principal, er imidlertid nu ved Døden afgaaet, og Sidstnævnte, der allerede i flere Aar ved sit svagelige Helbred har været forhindret fra at føre stadigt Tilsyn med sin Handel, ønsker desaarsag nu i den

Afdødes Sted at kunne faae en Svend, der er bekjendt med hans Handelsforhold, og til hvem han følgelig med større Tryghed kunde betroe sine Forretninger end til en Fremmed. Det er derfor, som hoslagte Attest udviser, hans Ønske, at jeg kunde blive Svend hos ham, og, da jeg maatte anse dette for en stor Lykke for mig, fordrister jeg mig til, i Henhold til det Ovenanførte, samt da der ikkun staaer 8 Maaneder tilbage af min Læretid, at ansøge Deres Majestæt om allernaadigst Bevilling til at jeg, efterat have underkastet mig den befalede Svendeexamen, maa blive indskrevet som Svend paa Urtekræmmerlauget her i Staden. Jeg tillader mig allerunderdanigst at vedlægge min Dobeattest, hvoraf allernaadigst vil erfares, at jeg er over 19 Aar gammel, samt nogle Attester, der oplyse at jeg, inden jeg blev anbragt i ovennævnte Lære, var forsynet med meer end almindelig gode Skolekundskaber, og at jeg siden ikke har forsømt at udvide og vedligeholde disse, samt at jeg derhos ved en sædelig Vandel stedse har erhvervet mine Foresattes Ynde, hvilket Alt

sig haaber at ville tjene til Understøttelse for min Ansøgning.

Allerunderdanigst
A. B.

Anm. Det er kun i Handelslaugene at der ere paabudne visse Svende- og Drengeaar, hvorimod det i Haandværkslaugene, i Følge Fd. 21 Marts 1800 § 6 og Pl. 3 Novbr. 1832, er tilladt, uden Hensyn til hvorledes man har erhvervet den fornødne Dygtighed, at aflægge Svende- og Mesterprøve; dog at naturligviis de Bestemmelser, som i en lovlig indgaaet Lærecontract ere indgaaede om visse Læreaar, beholde deres forbindende Kraft efter de almindelige Regler om Contracters juridiske Virkning. Handelslaug findes derhos allene i Kjøbenhavn, Helsingøer, Odense og Aalborg*). For at blive Svend i et Handelslaug, skal den Vedkommende, efter Lovgivningen, have staaet i Lære i 5 (i Viinhandlerlauget i 7) Aar, og Ingen maa i Reglen blive Interessent i et saadant Laug, uden at have tjent som Svend idetmindste i 3 Aar,

*) Skjøndt der paa andre Steder ikke gives Handelslaug, kan dog ordentligviis Ingen nedsætte sig der som Kjøbmand, der ikke i 3 Aar har tjent ved Handelen. See Reskr. 13 Decbr. 1745 og 14 April 1820 § 2 b. Fra denne Bestemmelse, der fornemmelig har til Hensigt at forebygge, at Handelsstanden i hine Kjøbstæder overfyldes med en Mængde umodne og til at føre en gavnlig Handel aldeles uskikkede Subjekter (cfr. Coll. T. for 1820 S. 343), er Dispensation dog lettere at erholde end fra de Forskrifter, der i de respective Laugsartikler indeholdes angaaende Adgangen til at nedsætte sig paa Handel; der tages iøvrigt derved særdeles Hensyn til de indbyrdes forskjellige Forhold i bemeldte Kjøbstæder.

Fd. 23 April 1817 §. 18, Laugsartikler for Kjøbmandsstanden i Aalborg af 2 Juni 1830 §§ 12 og 14, og Pl. 3 Novbr. 1832. Ligesom imidlertid de citerte Artikler af 1830 § 13 indeholde nogle Undtagelser fra de sammesteds bestemte Læreaar, saaledes er ogsaa Cancelliet bemyndiget til, efter Omstændighederne, at dispensere fra de omhandlede Lovbestemmelser. Dette skeer vel ikke let, uden hvor der ikkun mangler Lidet, saasom nogle Maaneder i de befalede Lære- eller Svendeaar, og endda kun naar Omstændighederne gjøre det vigtigt for den Vedkommende at faae denne korte Tid eftergivet. Dog kunne ogsaa særdeles Omstændigheder komme i Betragtning til at motivere større Dispensation, t. Ex. dersom den Paagjeldende foruden den Tid, han havde anvendt i den omventilerede Handel, ogsaa havde været anbragt ved en anden maaskee beslægtet Handel, som han af særdeles Grunde maatte forlade, eller dersom han paa anden Maade havde erhvervet en for hans tilkommende Bestemmelse gavnlig Dannelse. Analogien af den citerte § i Artiklerne af 1830 og den Kongelige Resolution af 13 Decbr. 1837 angaaende Grosserernes Adgang til at indtræde i Handelslaugene (Coll. Tid. for 1838 S. 391—392 cfr. S. 388 ff.) tale og for slige Hensyn, cfr. Coll. T. for 1817 S. 389—392. For nogen Eftergivelse i Svendeaarene kan det isærdeleshed tale, naar det oplyses, at Tjeneste som Svend ikke har været at erholde ved Lauget, og Svenden iøvrigt har anvendt sin Tid i en anden Handel eller paa anden hensigtsmæssig Maade.

Expeditionen skeer ved Ordre til vedkommende Øvrighed og Gebyret for samme er det for deslige Expeditioner sædvanlige (7 Rbdlr. 3 Mk.).

19. Ansøgning om Bevilling til at [illegible] sig som Haandværker paa Landet.

N. Bye, N. Sogn d. 20 Juni 1838.

Snedkersvend og Hunsmand Hans Hansen ansøger om allernaadigst Bevilling til at drive Snedkerprofessionen paa Landet, hvor han nu er bosat.

Allerunderdanigst konciperet af N. N. Prokurator.

Til Kongen.

Efterat have lært Snedkerprofessionen hos Snedkermester N. N. i Kjøbenhavn, blev jeg, som af hosfølgende Lærebrev allernaadigst vil erfares, d. 1 Octbr. 1828 udskreven som Svend i Professionen. Senere har jeg i flere Aar arbeidet hos forskjellige Mestre deels i Kjøbenhavn, deels i Roeskilde og Kjøge. Da jeg imidlertid er aldeles uformuende, og af den Aarsag ikke har kunnet tænke paa at forfærdige Mesterstykke for derefter at etablere mig i en eller anden Kjøbstad, har jeg, som gift Svend, for 3 Aar siden seet mig nødsaget til at søge Arbeide ved Herregaarden N.*), hvor jeg er blevet antaget til at forrette det ved Hovedgaarden forefaldende Snedkerarbeide, ligesom jeg ogsaa har erholdt et Huus un-

*) Der behøves ingen Bevilling for at Eieren af en Hovedgaard i sin Tjeneste kan antage Haandværkere til at forrette det ved Hovedgaarden eller ved de Kirker og Skoler, hvis Vedligeholdelse maatte paahvile ham, forefaldende Arbeide, saavelsom til at udføre Haandværksarbeide ved de Bygninger, som han maatte ville opføre paa Godset, eller som han der har at vedligeholde (cfr. Stampes Erklæringer 5 B. S. 396).

der Godset til Fæste paa billige Vilkaar. Min Fortjeneste er imidlertid her saa ringe, at jeg ikke derved seer mig istand til at ernære mig med Kone og 2 Børn, hvorimod jeg tør haabe, at jeg uden Byrde for det Offentlige vilde kunne sostenere mig; dersom der allernaadigst maatte forundes mig Bevilling til med egne Hænder at drive min Profession paa Landet, hvor jeg nu er bosat. Idet jeg vover herom allerunderdanigst at ansøge Deres Majestæt, skal jeg tillade mig at bemærke, at Kjøbstadhaandværkerne herved Intet ville kunne lide, eftersom jeg boer 3 Mile fra den nærmeste Kjøbstad N., samt at der for Tiden her i Egnen ikkun er bosat een Snedker, der formedelst Alderdom saa godt som er sat ud af Stand til at øve Professionen, saa at det vistnok ogsaa for Beboernes Skyld var ønskeligt, om en Snedker her kunde etablere sig.

Saavel med Hensyn til mit moralske Forhold som med Hensyn til Egnens Trang til en Snedker, har jeg anmodet Sognepræsten Hr. N. N. om herpaa tegnet at meddele sin Erklæring.

Allerunderdanigst
Hans Hansen.

Anm. Ligesom Landmændenes uden Bevilling kunne saavel paa Landet som i Kjøbstæderne afsætte egentlige Husflidsprodukter, saasom linnede og uldne Varer, Reeb, Kurve, Trævarer og deslige (see Pl. 3 April 1816 § 4*)), saaledes gives der ogsaa adskillige Næringsgrene, der snarere maae betragtes som Husgjerninger end som egentlige Haandværker, og som, fra dette Synspunkt, kunne udøves paa Landet uden Tilladelse, ligesom og de derved tilvirkede Produkter kunne afsættes overalt. Hertil henregnes Grovtbrødsbagerie og Ølbrygning (Rescr. 8 Juli 1796), Træskomagerie (Cfr. 4 Febr. 1817), Forfærdigelse af Leer, Skæreknive og andre Agerdyrkningsredskaber (Fd. 22 Octbr. 1794, Pl. 26 Juli 1805 og Pl. 17 Novbr. 1825). Ved Pl. 22 Juni 1808 er det ligeledes udtrykkelig og i Almindelighed blevet Landboerne tilladt, til Axeltorvene i Kjøbenhavn og de øvrige Kjøbstæder at indføre og der bortsælge alle Slags ferst og saltet Flesk og Kjød (Hestekjød undtaget). Herefter maa Slagterie ogsaa henføres til de Bestjæftigelser, hvortil der paa Landet ei behøves Bevilling, Canc. Skr. 29 August 1816 og 4 Febr. 1817.

Hvad de egentlige Haandværker angaaer, da kunne Grovsmedde, Hjulmænd og Vævere nedsætte sig overalt paa Landet uden Bevilling, ligesom de og uden saadan ere berettigede til at holde Medhjælpere. See Resol. 27 Novbr. 1816 (Canc. Circ. 21 Decbr. s. A.), Rescr. 10 Mai 1737**) jvfr. Cfr. 16 Septbr.

*) Cfr. og det i Haandb. 3 B. S. 594—595 Anførte.

**) I Meddelelsen om dette Rescript er dog en Feiltagelse indløbet i den Fogtmannske Samling, hvorefter det vilde

1820 og Pl. 29 Novbr. 1822 § 1. Andre Haandværkere kunne derimod allene efter dertil at have erhvervet Bevilling nedsætte sig paa Landet. Saadan Bevilling kan ifølge Pl. 3 April 1816 §§ 1 og 2, jvfr. D. L. 3—13—23, af Amtmændene meddeles Tømmermænd (hvilke efter Pl. 29 Novbr. 1822 § 4 ogsaa maae forrette simpelt Snedkerarbeide, nemlig forfærdige og indlægge samt indsætte Gulve, Lofter, Dørre og Vinduer og forfærdige simpel Huusgeraad, saavelsom Ligkister, der blot ere sammenslaaede med Søm), Bødkere, Teglbrændere, Pottemagere (den Indskrænkning, der forhen for disse fandt Sted, at de kun maatte forfærdige sorte Potter, bortfalder efter Fd. 23 Marts 1827 § 10), Skindere (Felberedere*)), Skrædderе som sye Vadmel, Skomagere som sye Bønderskoe (hvilket Begreb ifølge Cskr. 22 Febr. 1825 bestemmes efter Arbeidets Beskaffenhed, og ikke efter de Personers Stilling, for hvilke det forrettes, ligesom Landsbyeskrædderen vel og maa anseés berettiget til at arbeide i andre simple Stoffer end netop Vadmel, cfr. Cskr. 11 Jan. 1819). Endvidere ere Amtmændene ved Fd. 23 Marts 1827 § 8 blevne bemyndigede til efter Omstændighederne at meddele saadan Bevilling til Sadelmagere, Glar-

indskrænke sig til Lærredsvævere. Men det findes ordret aftrykt i Coll. T. for 1818 S. 276—277.

*) Reskr. 25 April 1756, Circ. 27 Decbr. 1794 og Cskr. 4 Novbr. 1823. Andre Reskripter og Collegialbreve have forklaret Ordet om Garvere, Reskr. 13 Septbr. 1820, Cskr. 9 Jan. 1768 (cfr. Stampes Erklæringer 5 D. S. 398). See og Reskr. 28 April 1739 og Fd. 1 Juli 1746 § 5.

...nytter e
han end ikke forla
villing til at drive
værker, hvor Beho
betydelig Ulejlighed
stæderne, eller hvo
saa tilstrækkeligt An
ket, at der ikke er
Ivrigt er det ved
mindelighed paalagt
villinger til at nedf
Landet ikke let forun
destanden, eller Saad
Haandværkere; dog er
Intet imod, at Perso
lært deres Profession
til at nedsætte sig, l
Personer, efter Forordn
— Endelig kan Amtu
1827 § 10, hvor Omst
dele de paa Landet bosa
...

jvfr. neden*). — Til de øvrige Haandværkers Udøvelse paa Landet maa Cancellie-Bevilling erhverves, men denne meddeles ikke let uden paa Steder, der ere saa langt fra nærmeste Kjøbstad, at det vilde medføre særdeles Ubeqvemmelighed for Distriktet at skulle søge Kjøbstaden. Naar der udenfor de ovenanførte i Fd. 23 Marts 1827 foreskrevne Betingelser attraaes Bevilling til at drive noget af de der omhandlede Haandværker paa Landet, maae Vedkommende ogsaa henvende sig til Cancelliet, der dog ikke uden under særdeles derfor talende Omstændigheder meddeler slig Bevilling.

De Haandværkere, som efter det Ovenanførte behøve Cancelliets eller Øvrighedens Bevilling for at nedsætte sig paa Landet, kunne ikke heller holde Svende og Drenge uden dertil at have erhvervet særlig Tilladelse, som kan meddeles af den samme Autoritet, der har meddeelt hiin Bevilling, hvilken Tilladelse dog i det Høieste kan gaae ud paa at holde 1 Svend og 1 Dreng. Ved Meddelelsen af saadan Tilladelse tages der Hensyn til den Søgendes Trang til, formedelst Alder og Skrøbelighed eller efter Haandværkets Beskaffenhed, at have Medhjælp, fremdeles til An-

*) Den Myndighed med Hensyn til Haandværksbevillingers Meddelelse, der efter Plac. 3 April 1816 er tillagt Amtmændene, tilkommer ogsaa Lehnsbesiddere, forsaavidt som de have Amtmandsrettigheder; dog kunne de, efter Resol. 27 Septbr. 1816, ikke meddele Bevillingen uden efter Correspondence med vedkommende Amtmand, og dersom denne erklærer sig imod den attraaede Bevilling, maa denne ikke meddeles uden Cancelliets Samtykke. Fd. 23 Marts 1827 angaaer derimod allene de egentlige Kongelige Amtmænd, jvfr. oven S. 448—449, Note.

tallet af Haandværkere, som findes i Distriktet, til Fraliggenheden fra Kjøbstad, til den Omstændighed, at Bønderbørn, som ere uskikkede til Bondehaandtering, kunne blive anbragte til anden gavnlig Virksomhed, og til andre Billighedsgrunde. Derimod kan enhver Landhaandværker, uden Bevilling, til sit Haandværks Drift benytte sig af Haandlangere til saadant Arbeide, hvortil ingen Haandværkskundskab udfordres, ligesom han og uden Indskrænkning kan benytte sin Hustrues og sine Børns Hjælp i sin Haandtering. See herom Pl. 29 Novbr. 1822 §§ 1 og 2 samt Fd. 23 Marts 1827 § 9 og Cstr. 28 April s. A.

Enhver Tilladelse til Haandværksdrift paa Landet, hvad enten den meddeles af Cancelliet eller af Amtmanden, bestemmer et vist Sogn, hvori den Paagjeldende skal tage Bopæl. Bosætter han sig andetsteds, kan han ikke uden ny Tilladelse drive sit Haandværk. Men fra hiint Sogn af kan han arbeide for alle Landboere, uden Hensyn til om disse boe ham nærmere eller fjernere. For Kjøbstadindvaanere kan derimod ordentligviis ingen Landhaandværker arbeide. See Pl. 3 April 1816 § 3. Ligesom dette imidlertid ikke gjelder om Væverne, hvilke efter det ovenciterte Reskr. 10 Mai 1737 ere berettigede til at arbeide for Kjøbstadindvaanere, saaledes er det og efter den citerte § af Pl. 3 April 1816 i Forbindelse med Fdg. 23 Marts 1827 § 9, cfr. Canc. Skr. 28 April næstefter, alle Landhaandværkere tilladt at afsætte deres Arbeider paa de offentlige Markeder (hvorved dog maa mærkes den ovenberørte Undtagelse med Hensyn til Grovsmedde, der have erholdt Amtmandens Tilladelse til tillige at forrette Kleinsmedarbeide). Ogsaa kunne Landhaandværkere ifølge Reskr. 9 April 1790 ved Li-

citation paatage sig Arbeide ved offentlige Bygninger i Kjøbstæderne, samt lade sig bruge til saadant Arbeides Udførelse.

For de Bevillinger til Haandværksdrift paa Landet, som kunne meddeles af Amtmanden, erlægges intet Gebyr, hvorimod de udfærdiges paa stemplet Papir til 84 Sk. (Fdg. 3 Decbr. 1828 § 5 litr. d). Naar derimod Cancelliet meddeler Tilladelse til paa Landet at drive noget af de Haandværker, hvorpaa Amtmanden ei kan meddele Bevilling, udfærdiges derom en Ordre til vedkommende Øvrighed, der betales med 7 Rdlr. 3 Mk.

20. Ansøgning om at blive naturaliseret.

Kjøbenhavn d. 5 Dec. 1838.

Garver P. M. søger allerunderdanigst om Naturalisationsbevilling.

Allerunderdanigst konciperet af

N. N.

boende...

Til Kongen.

Efter 12 Aars Ophold her i Riget samt efter i 8 Aar at have været Borger her i Staden, er det mit inderlige Ønske ved Erhvervelsen af de Forrettigheder, som Rigets Love tillægge Indfødte, fuldkommen at kunne forene mig med mine Medborgere og i alle Henseender betragte Danmark som mit Fædreland. Jeg har lært Garveriet, og er Eier af en saadan Kapital, at jeg ved mine herværende Venners Understøttelse har seet mig istand til at anlægge en Læderfabrik, der er i god Drift. London er, som af medfølgende Døbeattest Nr. 1 allernaadigst

f
e
fo
ni
to
der
teri
mue
[illegible]
mig
at D
under
ling.
som
Indfø
og Lan

Anm. Til Indfødte, hvis For
Adgang til Embeder, der
nester indtræ...

(vel og af dem, ſom uden at være fødte her i Riget have faaet faſt Hjem ſammeſteds), ſom paa Reiſer eller i Kongens Tjeneſte kunde være ude af Landet. Adgang til Naturaliſation er ved Indfødsrettens §§ 3, 4 og 5 tilſtaaet a) Fremmede, ſom beviislig eie Jordegods eller andre faſte Eiendomme af idetmindſte 30,000 Rdlrs. Værdi eller ſom erhverve ſig idetmindſte til 10,000 Rdlrs. Værdie Gaarde eller Fabrikker i Kjøbſtæderne eller Manufakturer eller Fabrikker paa Landet. b) Fremmede, ſom boſætte ſig her og blive her i Landet, og beviſe, at de eie og have ſtaaende i Compagnierne eller anden Handel 20,000 Rdlr. (For dem, der ville nedſætte ſig i Kjøbſtæderne paa Island er Summen ved Anordn. af 17 Novbr. 1786 § 8 nedſat til 3000 Rdlr.); c) de Lærere ſom fra fremmede Steder indkaldes til Univerſitetet i Kiel og St. Petri Kirke i Kjøbenhavn, til Misſionen i Tranqvebar, eller de reformeerte Menigheder; endvidere de fremmede Fabrikører, Konſtnere og Meſtere, ſom til et og andet nyt Anlæg eller Indretning kunne behøves. Senere er der ogſaa i enkelte andre Tilfælde givet Haab om Naturaliſation, ſee Plac. 1 Aug. 1785 (angaaende udlærte Jægere), Regl. for Artilleriecorpſet i Helſingøer af 2 Marts 1804 § 22 og for Borgervæbningen i Kjøbenhavn af 1 Juni 1808 § 74 (angaaende Fremmede, der ere traadte ind i et af de nævnte Corpſer og formedelſt deres

ſætning, der indeholdes i Indfødsrettens § 1, maatte anſees ſom Indfødte i det Land, hvori Forældrene hørte hjemme, er det kun med Henſyn til de Fremmede, ſom nedſætte ſig i Kongens Lande, at § 9 hjemler deres her fødte Børn, naar de her i Staden forblive, lige Ret med Indfødte.

gode Forhold kunne bringes i Forslag til at [illegible] Officerer), Resolution af 31 Aug. 1804 (Coll. [illegible] S. 609, angaaende Fremmede, der efter 2 Aar[illegible] Studeringer ved Kieler Universitetet, der tage Exam[illegible] med første Charakteer*)). Den Adgang til at erhverve Indfødsret, der ved Fd. 23 Juni 1809 § 7 var givet Fremmede, der havde consigneret en vis Kapital i Bankfonds, er bortfaldet ved Pl. 1 Marts 1814**). Den Omstændighed, at en Person, skjøndt født uden for Landet, dog her har faaet sin Opdragelse og Dannelse (navnlig naar Forældrene kort efter hans Fødsel have nedsat sig her) er og en ikke ringe Anbefaling til Indfødsretten. Analogien af den ovennævnte Resolution 1804, skjøndt hverken efter sit Indhold eller efter sin Grund i sin hele Strækning aldeles anvendelig paa dem, der studere ved Kjøbenhavns Universitet, turde og særdeles tale for dem, der ere i det nyelig nævnte Tilfælde.

21. Ansøgning fra en fremmed Jøde om Bevilling til at nedsætte sig i Danmark (Leide).

Kjøbenhavn d. 15 Decbr. 1838.

Moses David af den mosaiske Troesbekjendelse, barnfødt i Meklenborg, ansøger allerunder-

Til Kongen.

Da jeg ofte i Handelscommissioner har været sendt til Danmark, og derved har havt Leilighed til at blive bekjendt med dette Land, hvor jeg og har mange kjære Familie- og

*) Jvfr. Hurtigkarls den Danske og Norske private Rets første Grunde 1 Deel S. 299 i Forbindelse med Haandb. 1 B. S. 134—135 og 2 B. S. 540—541.

**) Jvfr. Haandb. paa det sidstanførte Sted.

st Bevilling til at ve og bosætte sig Handelsmand i nhavn.

Allerunderdanigst konciperet af N. N. boende...

andre Forbindelser, saa er det nu, jeg attraaer at bosætte mig, blevet mit inderlige Ønske at kunne vælge Danmark til mit Opholdssted for mine øvrige Dage. Jeg er født i Meklenborg; jeg eier henved 5000 Rdlr. Species, og jeg troer at besidde saadanne Handelsindsigter og saa meget Bekjendtskab med Fremmede, at Landet ikke vil tabe ved at jeg nedsætter mig her. Hvad saavel Rigtigheden heraf som mit redelige Forhold til denne Tid angaaer, da vil Deres Majestæt allernaadigst erfare samme af vedlagte 4 Attester, som jeg, om det kræves, kan forøge med mange flere fra de Mænd, der her i Landet kjende mig personlig, og have havt med mig at forrette. Ifølge heraf ansøger jeg allerunderdanigst Privilegium og Bevilling til at nedsætte mig her i Staden som Handelsmand, mod hvilken Ansøgnings Bevilling jeg ikke troer, at Repræsentanterne for det herværende mosaiske Troessamfund kunne have Noget at indvende.

Allerunderdanigst
Moses David.

1. Mosaiske Troesbekjendere, der ere fødte udenfor Kongeriget Danmark, skulle, naar de attraae et længere Op-

hold her i Riget end det der udfordres til blot Gjennemreiſe (hvortil ikkun tilſtaaes en Tid af 14 Dage), indgive Anſøgning om ſaadant forlænget Opholdsanordn. 29 Marts 1814 § 19. Slig Opholdstilladelſe kan nu, efter Fdg. 23 Marts 1827 § 15 jvfr. § 23, Amtmanden, og i Kjøbenhavn Politidirecteuren, meddele for en Tid af i det Høieſte 6 Maaneder fra den Dag, da den Paagjeldende først ankom til Danmark. For at erholde ſaadan Tilladelſe, maa den Paagjeldende med behørigt Pas legitimere ſin Reiſes Lovlighed og paa antagelig Maade oplyſe Hensigten, hvorfor han ønſker Tilladelſe til et forlænget Ophold her i Riget, ſamt godtgjøre, at han har Midler til ſin Underholdning i den Tid, han agter at opholde ſig her, ſaavelſom til Tilbagereiſen. Tilladelſen gjelder kun for den Øvrigheds Diſtrikt, der har meddeelt ſamme, og for derfra at begive ſig den lige Vei ud af Riget, uden andetſteds videre at opholde ſig. Vil den Paagjeldende tage Ophold i en anden Øvrigheds Diſtrikt, maa dertil erhverves Tilladelſe af denne, hvilken ikkun maa meddeles for den Tid, der endnu maatte mangle i hine 6 Maaneder. Attraaes der Tilladelſe til Ophold i længere Tid, end ommeldt, eller endog for beſtandig (Leide), maa Anſøgning derom indgives til Cancelliet. Iøvrigt er det ved Anordn. 29 Marts 1814 § 20 paa de Steder, hvor de moſaiſke Troesbekjendere have ſærſkilt Menighed, paalagt Repræſentanterne eller Forſtanderne at anmelde enhver Fremmeds Ankomſt til Menigheden.

Pl. 1 Mai 1810 § 2 viſer, at Leide lettere tilſtaaes dem, der have lært Haandværker og gavnlige Haandteringer, end Handlende. Hvad Plakatens

§ 1 indeholder om at disse sidste skulde consignere Bankfonds bortfalder efter Pl. 1 Marts 1814, hvorefter i dets Sted en Sum skal betales til Statskassen, men hvilken først fordres, naar de ville tage Borgerskab paa en Handelsvei, saa at de i Henseende til Afgiften selv behandles lige med andre Fremmede, der ville nedsætte sig som Handlende, kun at de tillige behøve særlig Tilladelse. Iøvrigt behøve ogsaa de i Hertugdømmene fødte Jøder Leidebrev, ligesom den forhen til Fordeel for de saakaldte portugisiske Jøder gjorte Undtagelse er bortfaldet ved den citerede Anordn. 29 Marts 1814 § 19. Personer af Qvindekjønnet behøve og, efter denne §'s udtrykkelige Indhold, ligesaavel Leide som Mandspersoner, Noget som forhen ei var antaget; jvfr. Cstr. 15 Aug. 1814.

For den Opholdstilladelse, som Overøvrighederne efter det Anførte kunne meddele, erlægges intet Gebyr, ligesom ogsaa Cancelliet stundom ved Skrivelse meddeler saadan Tilladelse for en vis bestemt Tid; men naar en Jøde erholder Tilladelse til for bestandig at forblive her og nedsætte sig, udfærdiges altid en Bevilling d: Leidebrev, som betales med det sædvanlige Bevillingsgebyr (16 Rdlr. 5 Mk.). Naar der spørges enten om Tilladelse til et saa langt Ophold, at det ligger udenfor den Øvrigheden hjemlede Bemyndigelses Grændse eller endog om Leide, indhentes, især naar det er i Kjøbenhavn den Paagjeldende vil tage Ophold eller nedsætte sig, Erklæring fra Repræsentantskabet, der ikke let tilraader Leide eller Tilladelse til et langt Ophold, naar der ikke haves Vished for at den Paagjeldende ved lovlige Midler kan finde sin Subsistents, hvilket med

Hensyn til den Menigheden her i Staden paaliggende Forpligtelse til at forsørge sine egne Fattige, er dens af Vigtighed.

22. Ansøgning af en Embedsmands Enke om Pension af den almindelige Pensionskasse.

Kjøbenhavn d. 5 Januar 1838.

Anne Marie, afdøde Fuldmægtig i Rentekammeret Jens Andersens Enke, ansøger allerunderdanigst en liden Pension af den almindelige Pensionskasse til Understøttelse for sig og sine 3 Børn.

Allerunderdanigst
konciperet af
N. N.
boende...

Til Kongen.

Ved min sal. Mands, forrige Fuldmægtig i Deres Majestæts Rentekammer, Jens Andersens Død, er jeg Understrevne bleven efterladt med tre uforsørgede Børn i de kummerligste Omstændigheder. Vel nyder jeg af den almindelige Enkekasse 80 Rdlr. aarlig; men da min Mands ringe Indtægter, deels som Copiist og deels som Fuldmægtig i 13 Aar i Deres Majestæts Tjeneste, ikke have tilladt os at samle den allermindste Formue, saa vil Deres Majestæt selv allernaadigst erkjende, at denne Pension aldeles ikke er tilstrækkelig endog til Livets nødtørftige Ophold for mig og mine 3 Børn, hvoraf det ældste kun er 7 og det yngste 2 Aar gammelt, mindre at der heraf skulde blive Noget til at bekoste dem opdragne og oplærte for. Jeg vover derfor allerunderdanigst, i Betragtning saavel af ovenmeldte mine tunge Omstæn-

digheder i min Enkestand, som af min Mands troe og nidkjære Tjeneste, at ansøge en liden Pension af Deres Majestæts almindelige Pensionskasse. Om mit christelige Forhold vedlægger jeg allerunderdanigst min Sjæleſorger, Pastor N. N's., Attest; mine uformuende Omstændigheder ville oplyses af de derom vedlagte Attester, og mine Børns Alder erfares allernaadigst af de herved lagte Dobeatteſter.

Allerunderdanigst
Anne Marie Andersen.

23. Ansøgning om Understøttelse af samme Kasse for et faderløst Barn.

Kjøbenhavn d. 4 Januar 1838.

Toldkontrolleur Ole Olsen ansøger allerunderdanigst en aarlig Understøttelse af den almindelige Pensionskasse til den afdøde Sognepræst til N. N. Menighed Jens Olsens efterladte uforsørgede Søns Underholdning og Opdragelse.

Til Kongen.

Ved forrige Sognepræst til N. N. Menighed Jens Olsens Død er hans efterladte Søn Peter Olsen, nu 15 Aar gammel, bleven berøvet al Understøttelse; thi hans Fader har, som vedlagte Attest fra Skifteretten beviser, ikke efterladt ham den allermindste Formue, ligesom der heller ikke er nogen Paarørende, som har Evne til at bekoste Sønnens hensigtsmæssige Opdragelse. Da denne imidlertid har ualmindelige

Konciperet af mig selv, allerunderdanigst O. Olsen.

Naturgaver, havde Faderen gjort Udvei til at faae ham indsat i Metropolitanskolen her i Staden, hvor han efter sin Alder gjør saa god Fremgang i Studeringer, at han ufeilbarlig vil blive en duelig Mand til Deres Majestæts Tjeneste, om han ikke, af Mangel paa Understøttelse, bortrykkes fra denne Løbebane og gives til Priis for sin tunge Skjæbne. For det Første har jeg, som et Sødskendebarn af hans Fader, efter dennes Død overtaget mig hans Forsyning med Kost, Logis, Vask m. v.; men da jeg selv har 4 Børn og kun en liden Indkomst, saa er det mig ikke muligt at gjøre for dette Barn hvad jeg ønskede, uden derved alt for meget at forværre mine egne Omstændigheder og unddrage mine Børn den Undervisning og Opdragelse, jeg skylder dem. Jeg vover derfor allerunderdanigst at ansøge en liden aarlig Understøttelse af den almindelige Pensionskasse for ovenmeldte fader- og moderløse Barn til dets Underholdning og Opdragelse. Om Barnets Alder og dets Fremgang i Studeringer vedlægges herved allerunderdanigst de fornødne Attester.

Allerunderdanigst
Ole Olsen.

Anm. Adgang til Pension af Pensionskassen have, ifølge Fmd. 19 Juli 1712 og Fd. 19 Decbr. 1727, Enker og forældreløse Børn (disse dog i Reglen kun til det 16de Aar), hvis Mænd eller Fædre have været i Kgl. Civil- eller Militair-Tjeneste, naar den Afdøde indtil sin Død er forblevet i Kgl. Tjeneste og deri har forholdt sig tro og redelig, eller formedelst Svagelighed har faaet Afsked i Naade. Samme Adgang er tilstaaet enhver med Dannebrogs-Ridderordenen Benaadet og en Saadans Enke og Børn. Resol. 9 Mai 1835. Ansøgninger om Pension af Pensionskassen sendes til den Øvrighed eller det Departement, hvorunder den, Pensionen søges efter, har sorteret. Om hvad derved ellers er at iagttage giver Pl. 29 Septbr. 1786, som nedenfor vil blive meddeelt, fuldstændig Efterretning. Efter de Oplysninger, Ansøgningen efter bemeldte Lovbud skal indeholde, har Øvrigheden at udfylde et Schema, hvis Indretning sees af Canc. Circ. 22 Jan. 1822, jvfr. Circ. 2 Febr. 1828, og som derefter med Ansøgningen indsendes til vedkommende Collegium. Det kan isvrigt, med Hensyn paa de i ovenstaaende Ansøgning anførte Motiver, bemærkes, at det vist ikke ubetinget vil være en tilstrækkelig Grund til at tilstaae Pension til en afdød uformuende Embedsmands efterladte Børn, at de anbringes til Studeringer; men naar et saadant har viist gode Anlæg og allerede har gjort god Fremgang, vil der dog, efter Omstændighederne, findes Grund til ved et Bidrag af Pensionskassen at hjelpe det til at gaae frem paa den begyndte Bane.

24. Ansøgning om Bevilling til ved Proklama at indkalde en Afdøds Kreditorer.

Kjøbenhavn d. 5 December 1838.

Birthe Kathrine af Kjøbenhavn, Borger og Handelsmand P. H's. Enke, ansøger allernaadigst Bevilling til i den Berlingske Tidende, Adressekontoirsefterretningerne og den Altonaiske Merkur, trende Gange, subpoena præclusi & perpetui silentii, at indkalde med Aar og Dags Varsel alle sin afdøde Mands Kreditorer.

Allerunderdanigst
konciperet af
N. N.
boende...

Til Kongen.

Da min Mand, P. H., Borger og Handelsmand her i Staden, den 24de f. M. ved Døden er afgaaet, og han formedelst sin inden- og udenlandske Handel har staaet i Regning med adskillige Handelshuse, hvoraf nogle maaskee have Fordringer paa hans Stervboe, saa ansøger jeg herved Deres Majestæts allernaadigste Bevilling til at maatte i Adressekontorsefterretningerne, den Berlingske Tidende og den Altonaiske Merkur, trende Gange, sub poena præclusi et perpetui silentii, indkalde alle hans Kreditorer med Aar og Dags Varsel til at anmelde og bevisliggjøre deres Krav for mig, der ifølge Kgl. allernaadigst Bevilling sidder i uskiftet Boe.

Allerunderdanigst
Birthe Kathrine,
afdøde Borger og Handelsmand
P. H's. Enke.

Anm. Efter Plakat for Kjøbenhavn 26 Aug. 1785 § 2, der ved Pl. 2 Juni 1819 § 2 er udvidet til ogsaa at gjelde udenfor Kjøbenhavn, behøves ingen saadan

Bevilling i de Boer, hvor det kan ſkjønnes, at den Afdøde (eller Fallerende) ikke har ſtaaet i nogen Forbindelſe med Nogen udenfor Riget (hvorved her forſtaaes Kongeriget Danmark allene, cfr. Plakaternes § 1); thi da er det nok, at der udſtædes 12 Ugers Proklama, ſom læſes, i Kjøbenhavn ved Lands-Overſamt Hof- og Stads-Retten, og andre Steder ved den Paagjeldendes Værneting og den Overret, hvorunder ſamme ſorterer, ſaa og, i begge Tilfælde, ved de Steders Overretter, hvor det findes, at den Paagjeldende har havt Eiendele eller andre Forbindelſer, hvorhos Proklamaet endvidere 3 Gange indføres i den Berlingſke Tidende, Adreſſekontoirsefterretningerne (udenfor Kjøbenhavn den til Avertisſementers Indførelſe i Provindſen autoriſerede Avis) ſamt den Altonaiſke Merkur. Og naar et Stervboe befindes i ſaa ſlet Tilſtand, at dets beholdne Midler, efterat Begravelſesomkoſtninger og andre prioriterede Fordringer ere fradragne, ikke beløbe ſig til mere end 100 Rdlr. C., udſtædes allene Indkaldelſe i fornævnte danſke Tidender med 12 Ugers Varſel, og hvis den Afdøde har havt Handel udenfor Riget, da tillige i den altonaiſke Merkur med Aar og Dags Varſel. Pl. 26 Octbr. 1792.

Iøvrigt er Bevilling til Proklama efter død Mand eller i et Concursboe blandt dem, Øvrigheden (i Kjøbenhavn Magiſtraten) kan meddele, Fdg. 23 Mai 1800 § 13. Gebyret for ſamme er 16 Rdlr. 5 Mk. Naar Boet er under Skifterettens Behandling, anſøges den af ſamme eller af Boets Kurator.

25. En liguende Ansøgning af en Mand i levende Live for at betrygge sig imod Ansvar i Fremtiden.

Kjøbenhavn d. 5 December 1838.

Commissionair L. M. ansøger allernaadigst Bevilling til i de offentlige Tidender sub poena præclusi & perpetui silentii at indkalde med Aar og Dags Varsel alle dem, der have nogen Fordring paa ham.

Allerunderdanigst konciperet af Supplikanten selv.

Til Kongen.

Da jeg i mere end 20 Aar har forrettet Commissioner saavel for Indenrigske som for Udenrigske, og jeg nu, formedelst min tiltagende Alder, er tilsinds at opgive denne Næringsvei, saa finder jeg det, til at betrygge mig og Arvinger i Fremtiden, fornødent, at indkalde Enhver, der kunde have nogen Fordring paa mig i Anledning af mine forrettede Commissioner eller i anden Maade, til hvilken Ende jeg herved allerunderdanigst ansøger Deres Majestæts allernaadigste Tilladelse til, sub poena præclusi & perpetui silentii, at maatte i de offentlige Tidender indkalde Alle og Enhver, som formene paa mig at have nogen Fordring, af hvad Navn nævnes kan, dog med Undtagelse af dem, der have Pant i mine faste Eiendomme, til inden Aar og Dag, efter at Deres Majestæts her ansøgte allernaadigste Bevilling paa sædvanlig Maade er bekjendtgjort, dermed at melde sig og bevise deres lovlige Krav.

Allerunderdanigst

M. S.

Anm. Ifølge Pl. 20 Febr. 1717 bliver Umyndiges Tiltale undtagen i slige Bevillinger, hvilket indføres i selve Bevillingen. Dette Slags Bevillinger, for hvilke Gebyret ligeledes er 16 Rdlr. 5 Mk., kan nu ogsaa, efter Fdg. 23 Marts 1827 § 19 littr. e og § 23 erholdes hos Øvrigheden, og i Kjøbenhavn hos Magistraten, ligesom (efter Reskr. 2 Octbr. 1816) i Vestindien hos Regjeringen.

26. Ansøgning om Protectorium.

N. N. d. 31 Marts 1838.

W. L. af Kjøbenhavn, der har opgivet sit Boe som fallit, ansøger allernaadigst Protectorium.

Allerunderdanigst konciperet af Supplikanten selv.

Til Kongen.

Formedelst adskillige Uheld, hvoraf det er et af de betydeligste, at der i dette Foraar med Skibet „de tre Søstre" fra Lübeck forgik et betydeligt Partie Varer for mig, som ikke vare assurerede, har jeg, for at undgaae personlig Heftelse af mine Kreditorer, seet mig nødsaget til at overgive mit Boe til Skifterettens Behandling, og for det første at forlade Landet. Men da jeg ikke desmindre har Haab om at kunne komme til Akkord med mine Kreditorer og jeg desuden ogsaa kunde give adskillige Oplysninger mit Boe angaaende til Gavn for dem, der have Fordringer paa mig, dersom jeg var tilstede under Skiftebehandlingen, saa fordrister jeg mig herved allerunderdanigst til

at bede Deres Majestæt allernaadigst at forunde mig Bevilling til at vende tilbage, befriet for personlig Hæftelse af mine Kreditorer indtil 6 Uger ere forløbne efterat det Proklama, der i mit Boe bliver at udstæde, er udløbet.

Allerunderdanigst.
W. L.

Anm. Protectorier (Beskjærmelsesbreve) kunne nu efter Fd. 23 Marts 1827 § 19 littr. c og § 23 erholdes hos vedkommende Amtmand og i Kjøbenhavn hos Magistraten, dog kun for dem, der have opgivet deres Boe som fallit, og saaledes at det gjelder indtil 6 Uger efter Proklamas Udløb. Det anses nemlig gavnligst for selve Kreditorerne, at den Fallerende paa saadan Maade sættes istand til at blive tilstede og give Oplysninger om sit Boes Tilstand. Uden for hiin Betingelse eller i større Udstrækning, end foranført, bliver slig Bevilling ikke meddeelt. See Reskr. 7 Dec. 1731, cfr. Fd. 31 Marts 1719 § 2, hvorimod de yngre Anordninger, der nævne Protectorier som Bevillinger, der kunne ventes (Jvf. Fd. 8 Marts 1737 § 12, Oktroi 16 Febr. 1791 § 64 § 9 f. Oktroi 4 Juli 1818 § 49, Fdg. 18 Maii 1825 § 67) blot kunne forstaaes om den ovennævnte særegne Art af Protectorier. Paa saadanne kan man neppe heller anvende Fd. 31 Marts 1719 § 2 (hvis sidste Deel tydelig taler ligesaavel om Protectorier som om Moratorier); denne byder at den Paagjeldende, til første eller andet Ting efterat Bevillingen er ham

tilhændekommet, skal lade den tinglæse, hvis den skal være ham til nogen Befrielse. Ligesom det forhen har været antaget, at Protectorier, uagtet L. 5—14—25 N. L. 13—23, ogsaa beskyttede imod Arrest for Vexelfordringer*), saaledes er dette nu ogsaa udtrykkelig bestemt i Fdg. 18 Mai 1825 § 67. Derimod skal en saadan Bevilling ei komme den tilgode, som er skyldig i svigagtig Omgang, (see Canc. Br. 20 Nov. 1773), hvilket og Expeditionen selv tilholder. Heller ikke kan man indskyde sig under samme med Hensyn til de Underholdningspenge, der skulle gives til uægte Børn og fraskilte Hustruer. See Cancellie-Promemoria 21 Octbr. 1800. I Gebyr for et Protectorium betales 16 Rbdlr. 5 Mark.

Moratorier (Jernbreve) høre til de Bevillinger, som ei kunne ventes**).

27. Ansøgning om Bevilling til Mortifikationsdoms Erhvervelse.

Kjøbenhavn d. 20 Decbr. 1839.

Borger og Brændevinsbrænder Rasmus Kruse her af Staden ansøger allerunderdanigst om Bevilling til

Til Kongen.

Ved en i forrige Maaned pludselig opkommen Ildebrand blev den mig tilhørende Eiendom, Gaarden No. 60 i Stormgaden, aldeles lagt i Aske, og ligesom jeg derved mistede alt mit Indboe, der ikke var assureret, saaledes bortkom eller

*) Jvfr. den forrige Udgave af dette Værk S. 474—475.

**) Jevnfør Haandbogen 5 B. S. 150—151.

efter vedbørlig Stævning til den Kongelige Lands- Over- samt Hof- og Stads-Ret at erhverve Mortifikationsdom paa følgende bortkomne Dokumenter, nemlig:

8 Stykker Nationalbankactier No. 1200-1207, lydende paa mit Navn og udstedt hver for 100 Rbdlr. r. S. af Pæstelsen af Gaarden No. 225 i Store Kongensgade efter Obligation No. 5400; og en af Urtekræmmer Peter Møller til mig under 1 Octbr. 1830 udstedt og d. 8de næstefter ved den Kongelige Lands- Over- samt Hof- og Stads-Ret tinglæst Obligation, stor 4000 Rbdlr. r. S. med 1ste Prioritets Panteret i Gaarden No. 200 i Studiistrædet.

Allerunderdanigst
konciperet af
N. N.
Prokurator.

brændte tillige ved denne Leilighed følgende Dokumenter:

8 Stykker Nationalbankactier, No. 1200—1207, lydende paa mit Navn og udstedt hver for 100 Rbd. r. S. af Pæstelsen af Gaarden No. 225 i Store Kongensgade efter Obligationen No. 5400; og

en af Urtekræmmer Peter Møller til mig under 1 Octbr. 1830 udstedt og den 8de næstefter ved den Kongelige Lands- Over- samt Hof- og Stads-Ret tinglæst Obligation, stor 4000 Rbdlr. r. S. med 1ste Prioritets Panteret i Gaarden No. 200 i Studiistrædet;

hvilke Dokumenter jeg ønskede ved Dom mortificerede, saaledes at der i de forkomne Actiebreves Sted, af Nationalbanken kunne vorde mig meddeelte nye Actiebreve, og at en Udskrift af Pantebogen kan træde i Obligationens Sted, hvorfor jeg allerunderdanigst tillader mig at ansøge om, at den hertil fornødne Bevilling allernaadigst maa vorde mig meddeelt.

Allerunderdanigst.
Rasmus Kruse.

Anm. Angaaende hvilke Dokumenter der kunne være Gjenstande for Mortifikation, samt hvilken Fremgangs-

maade der bliver at iagttage af den der vil erhverve Mortifikationsdom, findes det Fornødne anført oven S. 48—50. Til det der Bemærkede kan føies, at Bevillingen maa ansøges i Cancelliet, samt at Gebyret for samme er 16 Rbdlr. 5 Mk. Dog, dersom det Gjeldsbrev, der søges mortificeret, lyder paa en ringere Sum end 500 Rbdlr. Sølv, udstædes Bevillingen uden Betaling, hvorhos Mortifikationsstævningen i dette Tilfælde allene den første Gang behøver ordlydende at indføres i de paa det citerede Sted ommeldte offentlige Tidender, hvorimod det de tvende følgende Gange er nok, at den indføres i Uddrag, ved hvilket Gjenstanden tilstrækkelig betegnes og tillige henvises til det første Blad og sammes Nummer. Lyder Gjeldsbrevet paa ringere Sum end 200 Rbdlr. Sølv, er der endvidere tilstaaet den Lettelse, at der for Mortifikationsstævningens Indrykkelse i de danske Aviser kun erlægges en Trediedeel og for Indrykkelsen i Altonaer Merkur Halvdelen af den Betaling, som ellers finder Sted, hvorhos der under Mortifikationssagen intet Retsgebyr bliver at erlægge.

Det er oven S. 49—50 bemærket, at en Mortifikationsdom, der erhverves af Nogen i Egenskab af Kreditor, ikke indeholder nogen Hjemmel for selve Fordringen, men kun ophæver den Indsigelse, Debitor ellers kunde grunde paa Fdg. 9 Febr. 1798, hvorefter han ei er pligtig til at betale Kapitalen eller Afdrag paa samme uden at Gjeldsbrevet med behørig Qvittering kan tilbageleveres ham eller Afskrivning derpaa gives. Da imidlertid Bevillingen ikke bør meddeles den, som aldeles ingen retlig Interesse har derunder, og det saa meget mindre, som Andre

kunde fortrædiges og Forviklinger fremkaldes ved Mortifikationer paa en fingeret eller allerede afgjort Fordring, saa bliver dog Debitors Erklæring saavidt muligt at tilveiebringe, og dersom Gjeldsbrevets Tilværelse nægtes, vil Bevilling ei blive givet, med mindre den paa anden Maade oplyses. Dersom den Paagjeldende ei nægter at have udstedt Gjeldsbrevet, men foregiver allerede at have betalt, vil det saavidt muligt være at oplyse, om dette virkelig er Tilfældet eller ikke. Kan dette ikke bringes i det Rene, vil det ordentligviis være hensigtsmæssigst, at dette Mellemværende først afgjøres, og at Mortifikationssagen først behandles, naar det ved Dom er afgjort, at Supplikanten imod at forskaffe Mortifikation paa Gjeldsbrevet er berettiget til Betaling. Imidlertid kunde vel Mortifikationsbevilling uden det gives, men det er da saa meget klarere, at Debitor maa have sig alle sine Indsigelser imod Fordringen forbeholdne, ligesom det og vilde gjøres Supplikanten til Pligt særlig at lade Stævningen forkynde for Debitor. Er Gjeldsbrevet, hvorpaa der søges Mortifikationsbevilling, ikke stilet paa Supplikantens eget Navn, men han som Arving, Cessionarius eller i anden Egenskab anseer sig for at være den rette Fordringshaver, bliver og denne hans Hjemmel at undersøge; forsaavidt Spørgsmaalet herom imidlertid ikke paa en afgjørende Maade kan oplyses, kan Bevillingen meddeles ham, men Andres bedre Ret kan ikke derved præjudiceres; disse gjøre imidlertid rettest i at melde sig efter Stævningen, for at reservere eller endog beviisliggjøre deres Ret, skjøndt det bortkomne Gjeldsbrevs Mortifikation iøvrigt ei kan være dem til Skade,

men endog kan komme dem tilgode. — Naar det er Statsforskrivninger, Bankobligationer eller andre offentlige Papirer, som attraaes mortificerede, saa er det saameget mere fornødent, at Statsgjeldsdirectionen, Bankdirectionen eller anden vedkommende Autoritet bliver hørt derover, som Mortifikationsbevillingen aldeles ikke kan gives, hvis sligt Dokument, efter engang at have tilhørt en navngiven Mand, er blevet noteret som transporteret til Ihændehaveren og endnu henstaaer saaledes noteret, ligesom der, hvis det seneste var noteret paa en Andens Navn, heller ikke let vilde blive tilstaaet Mortifikationsbevilling.

Stundom er det Debitor, der søger et Gjeldsbrev mortificeret, dog ikke lettelig uden naar der ved samme er givet Panterettighed og det i denne Egenskab er tinglæst. Udstederen vil da nemlig ikke kunne faae Panteforskrivningen udslettet og derved blive sat istand til at raade over den pantsatte Eiendom, førend Mortifikation er erhvervet. Naar saaledes Udstederen søger Mortifikationsbevilling, bliver Kreditors Erklæring at indhente, og dersom denne paastaaer, at Gjeldsbrevet er uindfriet, eller Arvinger eller Andre, der træde i hans Sted, dog ikke ville erkjende den foregivne Indfrielse, vil enten dette Mellemværende forelobig være at afgjøre, eller og Mortifikationsbevillingen blive givet under den Betingelse, at Stævningen, foruden paa sædvanlig Maade at kundgjøres i Aviserne, ogsaa anmeldes for Kreditor eller dennes Repræsentanter.

Anm. 2. Nogen Lighed med Mortifikation har Lavhævd, som vel nu kun sjeldent søges, men som dog stundom kan have sin Nytte, og derfor her kortelig skal

berøres. Naar nemlig Nogen har vundet Hævd paa en Eiendom, saa er dette vel tilstrækkeligt for ham til at forsvare sig i Besiddelsen af samme med Enhver, der vil søge den fra ham. Men dersom han vil udøve nogen Dispositionsret over Eiendommen ved Salg, Pantsættelse o. s. v., saa vil Pantebogens Bestyrer, naar han ingen anden Adkomst har, meddele Dokumentet Paategning om, at intet Adkomstdokument er læst, og skjøndt saadan Paategning ikke forstyrrer Eiendomsretten selv, saa vil dog Ingen lettelig vove at kjøbe Eiendommen eller laane deri, forinden den Hævd, paa hvilken Besidderens Adkomst skal grunde sig, er authentisk oplyst. Saafremt da Besidderen ved Vidner vil godtgjøre at have vundet Hævd, maa han, efter dertil igjennem Cancelliet at have erhvervet en kongelig Bevilling, i dette Øiemeed ved offentlig Stævning indkalde Alle og Enhver, der formene at have nogen Fordring paa Eiendommen. Men da Pantebogens Bestyrer mulig ikke vil indlade sig paa at bedomme de Beviſers Værd, som i den Anledning maatte fremkomme, saa vil det være raadeligst, at søge Bevilling og udtage Stævning ogsaa til Doms Erhvervelse. Naar nemlig Ingen melder sig efter den saaledes skete Indstævning, eller de der melde sig ialfald ikke kunne bevise deres Paastand, saa bliver Eiendommen tilkjendt Besidderen, uden at han selv behøver at føre noget nøiagtigt Bevis for sin Eiendomsret. Den der paa saadan Maade har erhvervet Tingsvidne eller Dom for sin Adkomst til en Eiendom, siges at have vundet Lavhævd, og Tings-

vidnet eller Dommen vil da for Fremtiden kunne tjene ham som Adkomstdokument*).

29. Ansøgning om fri Proces i 2den Instants.

Helsingør d. 1 Nov. 1839.

Kjøbmand Adolph Holm ansøger allerunderdanigst om Beneficium paupertatis og fri Prokurator under en inden Helsingørs Byting d. 4 Septbr. sidstl. paakjendt og til den kongelige Lands: Over- samt Hof- og Stadsret indanket Sag mellem ham og Bøder Niels Petersen.

Allerunderdanigst
konciperet af
Prokurator N. N.

Til Kongen.

Ved Helsingørs Bytings Dom af 4 Septbr. d. A., hvoraf jeg allerunderdanigst tillader mig at fremlægge en Udskrift, er Bødker Niels Petersen tilpligtet, foruden Processomkostninger, at betale mig Erstatning for Misligholdelsen af en Leiekontrakt. Denne Dom er nu af bemeldte N. Petersen appelleret til Overretten; men da min Formuesforfatning, saaledes som af hoslagte Attest fra Sognepræsten Hr. N. N. allernaadigst vil erfares, ikke tillader mig at afholde de med Proceduren ved denne Ret forbundne Udgifter, saa giver jeg mig den allerunderdanigste Frihed at ansøge Deres Majestæt om at forunde mig Beneficium paupertatis og fri Prokurator til Udførelsen af den omhandlede Sag.

Allerunderdanigst
Adolph Holm.

*) Jvfr. Haandb. 4 B. S. 374-375.

Anm. Fri Proces for Høiesteret og for Overretterne (derunder indbefattet Lands- Over- samt Hof- og Stadsretten ogsaa som første Instants for Kjøbenhavn) kan allene meddeles af Cancelliet*), hvorimod Ansøgninger om fri Proces i første Instants ifølge Fd. 23 Marts 1827 § 1 kunne afgjøres af Amtmanden i det Amt, hvor Sagen skal anlægges. **Beneficium paupertatis** maa af Amtmanden ikke meddeles, med mindre den Paagjeldendes Formuesforhold saaledes beskaffen, at han ikke uden at savne det Nødvendige til sin og Families Underholdning, eller til Fortsættelsen af sin Næringsdrift kan udrede de med Sagens Udførelse forbundne Bekostninger, og det derhos, efter de Oplysninger, som kunne haves om Sagens Beskaffenhed, er at formode, at han har rimelig Grund til at procedere, ligesom han heller ikke under den befalede Forligsmægling maa have viist sig uvillig til Sagens mindelige Afgjørelse, i hvilken Henseende Forligelseskommissionens Erklæring bliver at indhente. Dersom det vil beroe paa Udfaldet af et Tingsvidne, om den Paagjeldende bør have Adgang til fri Proces i Hovedsagen eller ikke, meddeles der ham først det til sligt Tingsvidnes Erhvervelse fornødne Beneficium, og naar dette Tingsvidne er erhvervet, bliver det at afgjøre, om han og bør nyde Beneficium i Hovedsagen eller ikke. Fd. 23 Marts 1827 § 2, jvfr. Fdg. 10 Juli 1795 § 53. Embedsmænd, der paa Embedsvegne sagsøges eller anlægge Sager, hvortil de findes at have rimelig Grund, samt offentlige Stiftelser, naar saadanne

*) I Vestindien meddeler Regjeringen dog fri Proces baade for Overretten og for Høiesteret. Reskr. 3 Septbr. 1830.

efter Beslutning af vedkommende Overbestyrelse anlægge Sag, saavelsom og naar Sag anlægges mod dem, have uden Hensyn til Trang og uden at der i Almindelighed kan blive Spørgsmaal om Villighed til Forlig, Adgang til at erholde fri Proces idetmindste i første Instants (Beneficium processus gratuiti). Iøvrigt blive Communer i foranførte Henseende ingenlunde at henføre til offentlige Stiftelser og kunne ikke nyde lige Begunstigelse med disse, undtagen i Sager, der angaae deres Kirke- Skole- og Fattigvæsen. See Fd. 1827 § 3.

Virkningen af fri Proces er at den Paagjeldende under Sagen er fritaget for Brugen af stemplet Papir og for Erlæggelsen af Retsgebyr, samt at der, om han begjærer det, og naar Sagen ikke skal behandles under en Rettergangsform, der ei tilsteder Sagførers Brug*), bliver beskikket ham en Prokurator til uden Udgift for ham at udføre Sagen. Be-

*) Det er vel sjeldent, men skeer dog undertiden, at der i dette Slags Sager (f. Ex. angaaende reelle eller verbale Injurier cfr. Fd. 20 Octbr. 1819) søges og gives Beneficium, som da allene gaaer ud paa at fritage Vedkommende for de iøvrigt i slige Sager lidet betydelige Retsgebyrer. Ogsaa skeer det stundom i andre Sager, at den beneficerede Part ikke benytter sig af den ham tilkommende Ret til at faae en fri Sagfører, fordi han selv vil føre sin Sag eller dertil har formaaet en anden Sagfører end den, der vilde blive beordret for ham. Dog er det i det sidste Tilfælde sædvanligere, at Parten, med hiin Sagførers Samtykke, begjærer ham beordret udenfor sin Tour, hvorved han erholder de Rettigheder med Hensyn til Sallair, som Anordningerne hjemle de beneficerede Sagførere, hvilket f. Ex. dog ikke er anvendeligt, naar en Høiesteretsadvokat paatager sig at udføre Sagen ved en underordnet Ret.

neficiet gjelder ikke allene for Hovedsagen, men strækker sig ogsaa til alle til samme hørende processuale Handlinger, saasom Tingsvidner, Beskrivelse af Rethandlinger i andre Sager, Exekution, Ed o. s. v.*). Dersom slige Rethandlinger skulde være fornødne i andre Jurisdictioner end den, hvor Hovedsagen behandles, paaligger det derfor Amtmanden sammesteds (i Kjøbenhavn Lands- Over- samt Hof- og Stads-Retten) at beskikke den Paagjeldende en Sagfører, forsaavidt han behøver en saadan.

Da, som foranført, Adgangen til fri Proces tildeels beroer paa Sagens Beskaffenhed, saa vil ofte ikke blot en udførlig Fremstilling af samme være fornøden for at begrunde en slig Ansøgning, men endog de Dokumenter være at vedlægge, som godtgjøre Fremstillingens Rigtighed, hvortil det endog, naar Sagen er af en sær tvivlsom Beskaffenhed, kan være passende at lægge en Udvikling af de Retsgrunde, som understøtte Ansøgerens Paastand og en Gjendrivelse af de Grunde, som kunde synes at tale derimod. Men i de mindre forviklede Sager er det ofte nok, kortelig at angive Gjenstanden, der dog, især deleshed naar Beneficiet søges af den der vil anlægge Sag, bør være saavidt dokumenteret som Omstændighederne til-

*) Dog medfører det ved den underordnede Ret givne Beneficium ikke Ret til at faae Domsakten gratis beskreven, undtagen forsaavidt den beneficerede Part behøver den til Dommens Exekution, Cfr. 9 Aug. 1823, 24 Jan. og 21 Decbr. 1824, 15 Mai 1830. Derimod tilkommer der den, som er forundt Beneficium i Overinstantsen, Ret til at faae Domsakten ved den underordnede Ret, som han behøver til Appellen, beskreven gratis og paa ustemplet Papir.

lade. Naar Beneficium søges til at indanke en Dom for høiere Ret, bør idetmindste en Afskrift af denne Dom medfølge, for at det deraf kan sees, om der er Anledning til Appel. Egentlig burde en heel Domsakt følge, men da dennes Erhvervelse ofte vilde være forbunden med en Bekostning, som vilde være Supplikanten for besværlig, ligesom vedkommende Retsbetjent heller ikke uden Fornødenhed bør besværes med at give den gratis beskreven, gjøres dog ikke Fordring herpaa, naar Domsudskriften i Forbindelse med Øvrighedens Erklæring sætter Cancelliet istand til at bedømme, om der er Anledning til Appel. Efter Sagens Beskaffenhed kan og Supplikanten have Anledning til at søge at gjendrive Domsgrundene, vedlægge nye Dokumenter, som forandre Sagens Udseende til hans Fordeel, eller ialfald gjøre en Forklaring om, hvorledes han ved Hjælp af slige nye Data venter at kunne erholde et fordeelagtigere Resultat i Appellations-Instantsen. Den, der, saaledes som i den meddeelte Formular, attraaer Beneficium til at følge sin Vederpart, der har udtaget Ankestævning, behøver ordentligviis kun at godtgjøre sin Uformuenhed.

30. Ansøgning om Bevilling til at føre nye Vidner og fremlægge nye Dokumenter.

Kjøbenhavn d. 1 Jan. 1838.

Urtekræmmer Marcus Møller ansøger allerunderdanigst om Be-

Til Kongen.

I Slutningen af Marts Maaned forrige Aar afsluttede jeg med Grosserer Peter Rasmussen en Handel angaaende et Partie Urte-

konciperet af Høieste-
retsadvokat N. N.

idet Ras
jestæts L
Stads-R
hvoraf en
frifundet
ninger op
imidlertid
skillige nye
jeg haaber
mig gunstig
giver mig
Frihed at a
om allernaa
Bevilling til
fremlægge ny
res Majestæts

Anm. 1. Det er en i den danske Proc
ning, at den overordnede Instan
det under

ret fremførte for Underretten. Imidlertid tillader dog L. 1—13—27 en Part for den overordnede Ret at anbringe nye Beviser, naar han med sin Eed tør bekræfte, at han ikke tidligere har været vidende om eller har kunnet tilveiebringe disse. Denne Eed bruges dog ikke i Praxis, men ligesom Modparten kan frafalde denne Eed, saaledes erholdes der uden Vanskelighed Bevilling til, uden at aflægge en saadan, at føre nye Vidner og fremlægge nye Dokumenter for Overdomstolene. Bevillingen maa i Almindelighed søges i Cancelliet, men kan dog med Hensyn til Overretten i Viborg meddeles af Stiftamtmanden over Viborgs Stift, Fd. 23 Marts 1827 § 19 litr. g, med Hensyn til den islandske Landsoverret af Stiftamtmanden over Island, Fd. 21 Decbr. 1831 § 12, og med Hensyn til den vestindiske Landsoverret af den vestindiske Regjering, Reskr. 10 Juni 1777. Naar en Part har faaet Bevilling til at fremlægge nye Dokumenter, maa den anden Part uden videre være berettiget til ogsaa at føre de Vidner og fremlægge de Beviisligheder, som behøves til at svække hine Dokumenters Virksomhed. See Pl. 12 Mai 1784 og 6 Juni 1788 § 3, hvilke med Hensyn til Høiesteret og den forrige Overhofret givne Anordninger iøvrigt ikke, hvad samtlige deres Bestemmelser, der for en stor Deel ere grundede paa den ved bemeldte Retter indførte Procesart, angaaer, blive at udvide til de øvrige Domstole.

Gebyret for de heromhandlede Bevillinger er 16 Rbdlr. 5 Mk. Dog meddeles de gratis til dem, der have erholdt fri Proces under Sagen.

Anm. 2. Af den i Anm. 1. anførte Grundsætning flyder

det ogsaa, at der under Appellen af en Sag ikke kan fremføres andre faktiske Søgsmaals-Grunde eller Exceptioner end de der have været fremførte i 1ste Instants. Vel er Cancelliet bemyndiget til, ved specielle Bevillinger herfra at gjøre Undtagelser; men ligesom Anbringelsen af nye Fakta i en ganske anden Grad forandrer Sagens Stilling, end Fremførelsen af nye Beviser, saaledes gives saadan Bevilling ogsaa kun sjeldent og kun under ganske særdeles Omstændigheder, hvorhos den ordentligviis da kun meddeles med Hensyn til eet eller flere specielt opgivne Fakta, der da indføres i selve Bevillingen, og næsten aldrig med Hensyn til nye Fakta i Almindelighed*). Iøvrigt kan det Foranførte ei anvendes paa de Exceptioner, der først ere opstaaede efter Sagens Paakjendelse i den underordnede Instants (f. Ex. naar Domfældte paastaaer, i Overensstemmelse med den underordnede Rets Dom, at have opfyldt sin Forpligtelse); men disse maae uden Bevilling kunne fremsættes for Overdomstolene. Det Samme lader sig vel og antage med Hensyn til Exceptioner, der ere af en saadan Beskaffenhed, at de ei kunne frafaldes, f. Ex. Umyndigheds-Exceptionen, ligesom ialfald Bevilling i saadanne Tilfælde ei vilde nægtes, om Vedkommende, for sin Sikkerheds Skyld, ønskede det.

*) Det skulde da være at der vare Omstændigheder, som gjorde, at en Parts totale Udeblivelse, hvorved han efter den strenge Ret havde tabt alle sine Indvendinger, var saa undskyldelig, at han burde fuldkomment restitueres in integrum.

31. Ansøgning om Opreisningsbevilling.

Kjøbenhavn d. 1 Jan. 1839.

Høkræmmer A. Nielsen ansøger allerunderdanigst om Bevilling til for Høiesteret at indanke en ved den Kgl. Lands- Over- samt Hof- og Stadsret d. 1 Mai 1837 afsagt Dom i en Sag mellem ham og Urtekræmmer Madsen, uanseet at fatalia appellationis ere udløbne.

Allerunderdanigst
konciperet af Høiesteretsadvokat N. N.

Til Kongen!

Ved en af den kongelige Lands- Over- samt Hof- og Stads-Ret d. 1 Mai 1837 afsagt Dom i en af mig mod Urtekræmmer Madsen anlagt Sag, betræffende Spørgsmaalet angaaende hvem af os Actierettigheden i Anledning af den for Bankhæftelsen paa Gaarden No. 151 i Vimmelskaftet udstædte, indfriede Obligation tilkommer, er denne Rettighed blevet tilkjendt bemeldte Madsen, idet han er blevet frifunden for min Tiltale. Da jeg imidlertid nu ønsker at see dette Spørgsmaal yderligere paakjendt af Høiesteret, giver jeg mig den allerunderdanigste Frihed at ansøge om allernaadigst Opreisning til at lade bemeldte Dom indanke for Høiesteret, uanseet at de lovbestemte fatalia appellationis allerede ere udløbne.

Allerunderdanigst
A. Nielsen.

Anm. For at Appel gyldig kan finde Sted, er det nødvendigt, at Appelstævningen er udtaget inden Udløbet af visse i saa Henseende foreskrevne Tidsfrister (fatalia appellationis), der regnes fra Dommens Afsigelse. Disse Frister ere ifølge L. 1—6—12 og 14 samt

flere Anordninger i Almindelighed 6 Maaneder med Hensyn til Appel fra en Underret til Overretten, og Aar og Dag (Aar og 6 Uger) for Appel til Høiesteret, hvad enten denne iværksættes fra en egentlig Overret, eller, i Medfør af særegne Lovforskrifter, fra andre Retter. Disse Fristers ere imidlertid i mange Tilfælde forkortede, af hvilke de vigtigste ere følgende:

1. I private Politisager er Fristen for Appel fra Underretten til Overretten 4 Uger, undtagen med Hensyn til Kjøbstæderne paa Bornholm, hvis Politiretters Domme bør indstævnes til Overretten inden 8 Uger. Hiin Frist af 4 Uger gjelder ogsaa for Appel fra Kjøbenhavns Politiret til Høiesteret. Naar en privat Politiretssag indstævnes fra Overretten til Høiesteret, bør dette skee inden 3 Maaneder. Fd. 15 Jan. 1817 §§ 1 og 2.

2. Gjæsteretssager, Søretssager, samt alle andre Sager, der behandles gjæsteretsviis, skulle inden 8 Uger appelleres fra Underretten til Overretten. Til Høiesteret skal Indankning skee inden 6 Maaneder, hvad enten Sagen har været paakjendt af Overretten eller der appelleres umiddelbart fra 1ste Instants til Høiesteret (hvilket navnlig finder Sted med Hensyn til Kjøbenhavns Gjæsterets Domme). Fd. 15 Jan. 1817 § 4.

3. I Sager, der have været anlagte til Fæstes Forbrydelse ere fatalia appellationis til vedkommende Overret 3 Maaneder og til Høiesteret 6 Maaneder. Fd. 9 Marts 1838 § 9.

4. For Skiftedecisioner er Fristen tre Maaneder, om de Vedkommende opholde sig i Kongeri-

get Danmark, og ellers ſex Maaneder. Pl. 26 Aug. 1785 § 1 og 2 Juni 1819 § 1.

Efter Udløbet af de anførte Friſter kan der i Almindelighed ikke appelleres uden at dertil erhverves en Bevilling der kaldes Opreisning*). Saadanne Bevillinger, der udfærdiges af Cancelliet ad mandatum, kunne erholdes udleverede hos Amtmændene og i Kjøbenhavn hos Magiſtraten, Fd. 23 Mai 1800 § 12, jvfr. Cſkr. 21 Juli 1804 ſamt i Veſtindien hos Regjeringen, Reſkr. 26 Jan. 1775. Bevillingen maa i Almindelighed anſøges inden 3 Aar, men i de under No. 1 omhandlede private Sager inden 6 Maaneder, i de under No. 2 nævnte Tilfælde inden Aar og Dag, og i det Tilfælde der er omhandlet under No. 3 inden 6 Maaneder, naar der er Spørgsmaal om Appel til Overretten, og inden Aar og Dag, naar der handles om Appel til Høieſteret, Alt at regne fra den Dag, da Dommen eller Kjendelſen blev affagt. Efter Udløbet af disſe Friſter kan den ikke ventes meddeelt, undtagen hvor ganſke ſærdeles Omſtændigheder ſkulde tale derfor, i hvilke Tilfælde Cancelliet

*) Ligeſom der imidlertid dog, ſelv efter Udløbet af fatalia appellationis, ifølge L. 1—6—16 cfr. Pl. 18 Marts 1796 § 1 kan appelleres til Stadfæſtelſe, ſaaledes hjemler ogſaa L. 1—6—17 Appel uden Henſyn til hine Tidsfriſter, naar en Part troer at kunne godtgjøre, at Modparten har vundet Sagen ved uredelige Midler. Dette Samme kan maaſkee antages, naar en Retshandling lider af en abſolut Nullitet, ſaaſom naar en Umyndig ſelv paa egen Haand har procederet ſin Sag. Opreisning er neppe ufornøden, fordi Modparten ſamtykker i Appellen.

derom nedlægger allerunderdanigſt Forestilling. See Fd. 23 Mai 1800 § cit., Fd. 15 Jan. 1817 §§ 3 og 4 og Fd. 9 Marts 1838 § 9. Opreisningen maa afbenyttes inden 4 Uger, da den i modsat Fald er uden Kraft. Pl. 2 Juni 1819 § 2. Den Omstændighed, at en af Parterne har erhvervet Opreisning, kan ikke berettige Modparten til at contrapaaanke Dommen, hvorimod han allene kan procedere til sammes Stadfæstelse, med mindre han selv erhverver Opreisning. Naar en Skiftedecision, ifølge Opreisning, paaankes efter Udløbet af den under No. 4 nævnte Termin, maa Skiftets Fremme ei derved standses.

Det almindelige Gebyr for Bevillingen er 18 Rbdlr. 4 Mk., men stundom meddeles den for modereret Gebyr, nemlig for 9 Rbdlr. 2 Mk., navnlig i Politiesager og naar Sagens Gjenstand er under 200 Rbd., Kongl. Resol. 19 Aug. 1829 (Canc. Circ. 5 Sept. s. A.), ligesom den meddeles gratis, naar der tilstaaes Parten fri Proces.

32. Begjæring til vedkommende Overret om at bevilge Opbud.

Pro Memoria!

Da jeg, formedelst adskillige mig tilstødte Uheld, hvoriblandt et af de fornemste er, at jeg ikke paa nærværende Tid kan faae mit Tilgodehavende inddrevet, seer mig sat i den Forlegenhed, ikke nu for Tiden at kunne tilfredsstille mine Kreditorer, men jeg desuagtet dog gjør mig Haab om, at kunne betale enhver Sit, naar jeg sættes i Stand til først at inddrive mit Tilgodehavende, saa tager jeg mig herved den Frihed, ærbødigst at bede Retten behageligst at

tage mit Bo under Behandling ſom Opbudsbo, til lovlig Skifte og Deling imellem mine Kreditorer, og til den Ende udnævne til Opbudsmænd N. N. og N. N., hvilke dertil ere villige. Jovrigt er jeg ſaa fri at vedlægge, under Litr. a, en Atteſt fra det kongelige Rentekammer, om at jeg Intet er ſkyldig til Hans Majeſtæts Kaſſe, under Litr. b en Atteſt fra Stedets Byeſkriver, der viſer, at Intet er tinglyſt, ſom, efter D. L. 5—3—18 (N. L. 5—3—33), kan være til Hinder for det begjærede Opbud, og under Litr. c en fuldſtændig Fortegnelſe over Alt, hvad der paa nogen Maade hører til mit Bo, ſaavelſom over den derpaa heftende Gjeld og Beſværing, Alt i Overeensſtemmelſe med Lovens Bydende.

N. N. 19 April 1836.

Ærbødigſt

Andreas Pederſen.

Til den Kongelige Lands-Overret i N. N.

Anm. Hvo ſom vil gjøre Opbud, haver, i Følge Loven, at henvende ſig til Stedets Overret, undtagen i Kjøbenhavn, hvor Hof- og Stads-Rettens Skifte-Kommiſſion efter Fr. 15 Juni 1771 § 15, og Veſtindien, hvor ligeledes ifølge Reſkr. 16 Febr. 1825 den ordinaire Skifteret ligeſaavel behandler Opbuds- ſom Fallitboer. Begjæringen, der bør være ſkriftlig, ſkrives efter Fd. 3 Decbr. 1828 § 5 litr. d paa ſtemplet Papir af 4 Kl. No. 4. Han haver derved at godtgjøre, at han Intet er ſkyldig til den Kongelige Kaſſe, og at der heller ikke over ham hviler nogen Ramsdom, Forlig, Arreſt eller Høieſterets-Stævning. Derhos bør han indlevere til Overretten en rigtig Fortegnelſe over hans Formue, Gjeld og Beſværing,

ligeſom han og maa formaae to Mænd til at paatage ſig at være Opbudsmænd, eller, ſom de i de ſenere Overrets-Anordninger kaldes, Opbuds-Kommisſarier, hvilke intet Sallarium maa erholde af Boet. Naar alt dette er efterkommet, udnævner Overretten Opbuds-Kommisſarierne, (Udnævnelſen ſkrives paa ſtemplet Papiir af 4 Kl. No. 7; ſee Fd. 3 Decbr. 1828 § 5 litr. g) og det ſynes da, at Debitor, indtil Opbudet er tilendebragt, maa være fri for ſine Kreditorers Overfald. Kan han ikke opfylde alle foranførte Betingelſer, maa han, i Stedet for at gjøre Opbud, overgive ſit Boe ſom fallit til Skifteretten, og haver da, for at beſkjerme ſig imod Arreſt, at ſøge Protektorium, hvorom oven Side 523—525. I Kjøbenhavn, hvor baade Opbuds- og Fallitboer, ſom meldt, behandles af Skifteretten, pleier man ikke at gjøre Forſkjel paa diſſe to Slags Boer, men bruger begge Navne i Fleng. Jvfr. iøvrigt ved denne Materie Hr. Etatsraad Hanſens ſyſtem. Fremſtill. af det danſke Skifteveæſen 3die Udg. S. 299 ff.

33. Begjæring til Skifteretten om at tage et Fallitboe under Behandling.

a) Af den Fallerende ſelv.

Formedelſt en betydelig Fordring, ſom jeg i forrige Aar tabte ved Grosſerer Jamſteds Fallit i Hamborg, er det, alle mine Beſtræbelſer uagtet, blevet mig umuligt længere at tilfredsſtille og opholde mine Kreditorer, hvorfor jeg altſaa har ſeet mig nødſaget til, for at undgaae perſonlig Heftelſe, indtil videre at forlade Landet. Men, for dog om muligt at tilfredsſtille mine Kreditorer, beder jeg

den Kgl. Skifteret, behageligst at foranstalte mit Bo og mine Eiendomme som Fallitbo tagne under Behandling til Deling, saavidt samme kan tilstrække, mellem mine Kreditorer.

Kjøbenhavn, den 19 April 1836.

Ærbødigst
Jens Nelstrom, Kjøbmand,
boende i store Kongensgade No. 125.

Til den Kgl. Lands-Over- samt Hof- og Stadsrets Skiftekommission i Kjøbenhavn.

b) Af Kreditorerne.

Da vi Underskrevne have bragt i Erfaring, at Kjøbmand Rumfeld her af Staden, for at befrie sig for personlig Hestelse af os, hans Kreditorer, for nogle Dage siden skal have gjort sig usynlig, saa tage vi os den Frihed at bede, for dog for det første at komme til noget af vort Tilgodehavende hos ham, at hans Bo maatte som Fallitbo vorde taget under Behandling, til Deling mellem os og hans øvrige Kreditorer. For at bevise vor Ret til denne Begjering, medsende vi herved verificerede Kopier af hans egenhændige Gjeldsbeviser til os, og, for at bekræfte hans Undvigelse, medfølger ogsaa herved en Attest af hans Vært, om, at han ikke siden den 27de denne Maaned har været at finde i sine leiede Værelser. Boet findes paa store Kjøbmagergade No. 35.

Kjøbenhavn, den 31 Marts 1836.

N... K... L... R...

Til den Kongelige Skifteret i Kjøbenhavn.

Attest af Værten.

At Hr. Rumfeld, som boer i min Gaard No. 35 paa store Kjøbmagergade, ikke har været at finde hjemme i sine Værelser siden den 27de denne Maaned, og at ei heller jeg eller Nogen her i Staden, det mig er bevidst, siden ovennævnte Dag har seet ham, det bevidnes herved efter Begjæring af mig Undertegnede.

Datum ut supra. N. N.

Anm. Begjæringen skrives paa stemplet Papir af 4de Kl. No. 4, Fd. 3 Decbr. 1828 § 5 litr. d. Ellers maa man med Hensyn til de Betingelser, under hvilke Fallitbehandling kan finde Sted enten efter Debitors Begjæring eller efter Kreditorernes Forlangende have Læserne henviste til Hr. Etatsraad Hansens systematiske Fremstilling af det danske Skiftevæsen 3die Udgave S. 307. Det er for Tiden ikke afgjort, om Opbuds- eller Fallitdecreter, for at betage alle de Handlinger, som den Paagjældende efter den Tid maatte foretage sig, juridisk Virkning mod hans Bo, nødvendigviis maae tinglæses. See Viborg-Stændertidende for 1838, II. R. S. 13-14 og 21, Roeskilde St. T. 2 R. S. 440-443, samt Coll. Tidenden for 1839 S. 969—970 jvfr. Anhang til No. 26 af samme Blad for 1840.

Samfrændeskifte *).

Det er allerede oven Side 469 ff. vist, under hvilke Betingelser man kan skifte ved Hjelp af Samfrænder.

*) Nogle Lovsteder tale om et andet Slags Samfrænder, de som nemlig enten skulle megle mellem myndige Ar-

De Mænd, der bruges til, som Samfrænder, at forrette et Skifte, bør, efter Forordning af 28 Aug. 1816 § 1, dertil udmeldes af den Øvrighed, som det tilkommer at beskikke Værger*). Det Dokument, hvorved Samfrænderne beskikkes, skrives paa stemplet Papir af 4 Kl. No. 4. Fd. 3 Decbr. 1828 § 5 litr. d. Dog kan den Enkemand eller Enke, som attraaer saaledes at skifte selv, foreslaae de Mænd, den ønsker brugte ved denne Forretning, hvilke Øvrigheden bør udnævne, saafremt ingen sær Betænkelighed derved haves; men det paaligger altid Øvrigheden at vaage over, at de Mænd, den, efter eller uden Forslag, udnævner, ere den bekjendte baade som duelige til saadan Forretning, og tillige som Mænd af uplettet Redelighed.

Det er ingen Nødvendighed, at hine Mænd ere de Paagjeldende beslægtede, som skulle udnævnes. Praxis har længe antaget, at Ubeslægtede kunne bruges; og Høiesteret har, ved Dom af 14 April 1812, hjemlet denne Praxis**), hvilken og bestyrkes ved ovenmeldte Forordning af 28 Aug. 1816 og hvad der i Collegial-Tidenden for dette Aar, No. 42, er meddeelt om Motiverne til Forordningen, see Side 573-574.

vinger (5—2—68 N. L. 69), eller give Betænkning angaaende en eller anden enkelt Punkt, hvis nærmere Bedømmelse tilfalder Skifteretten (5—2—19, 61 og 65, samt D. L. 3—12—1).

*) Denne Øvrighed er i Kjøbenhavn, og andre Steder hvor der gives en fuldstændig Magistrat, denne; ellers i Almindelighed Stedets ordentlige Skifteforvalter, dog finde herfra nogle Undtagelser Sted. Haandb. 2 B. S. 350-352.

**) See nyt juridisk Archiv, 8 Bind, Side 139-140, jevnført med juridisk Archiv, No. 30, Side 105-113.

Under Skiftet bør tillige Værger møde for de Umyndige, hvilke bestilles med det samme at Samfrænderne udnævnes. Med Hensyn dertil bør den, som foranstalter Skiftet, meddele Øvrigheden Underretning, om der gives nogen født Værge for den Umyndige, hvem denne er og hvor han sig opholder. Øvrigheden er dog ikke bunden til at tage den fødte Værge, men kan og, i Stedet derfor, anordne en anden Mand, som den dertil finder bequem. See bemeldte Forordning af 1816 §§ 2 og 3, cfr. Fr. 23 Aug. 1793 og Collegial-Tidenden for 1816, No. 42, Side 578-579.

Fremdeles bør Samfrænderne, ved Skiftets Tilendebringelse, meddele Øvrigheden fuldstændig Underretning om de Umyndiges Arv, paa det at den kan foranstaltes indtagen i Overformynderiet. See Fr. 23 Aug. 1793 §§ 1 og 2.

Da Hensigten med et saadant Samfrændeskifte fornemmelig er, at den længstlevende Fader eller Moder skal befries for de Ulejligheder, som et formeligt Skifte vilde føre med sig, saa flyder deraf, at en saa nøiagtig Opgjørelse af Boets Gjeld og Formue ei behøves under et Samfrændeskifte, som der ellers vilde være fornøden. Dette bestyrkes og af de Clausuler, som findes i Bevillingerne. Disse indeholde blot, at den Længstlevende, naar den bliver tilsinds at skifte og dele, da med Samfrænder haver at slutte en Skifteforhandling om den Børnene tilkommende Arv, saaledes som den med disse til fælleds Gavn bedst kan forenes, uden Rettens Middels Overværelse, eller videre Registrering og Vurdering efter Loven; dog at Samfrænderne have at forfatte et skriftligt Dokument over deres Forretning, som billigt kan være, og de i Fremtiden, naar Børnene komme i myndig Stand, eragte at kunne

forsvare. Der optages altsaa ingen speciel Fortegnelse og Vurdering over Boets Effekter; endnu mindre sættes disse til Auction, og heller ikke søger man, ved Proklama, at forvisse sig om Boets Gjeld. Den Længstlevende angiver selv sine Eiendele, med Hensyn til Indbo, Varebeholdninger og andre løse Effekter aldeles summarisk, og ansætter de faste Eiendomme hver for sig, og de øvrige Ting en masse, til en vis Værdie, ligesom den og opgiver sine udestaaende Fordringer og den paa Boet hæftende Gjeld; og, naar vedkommende Værge samtykker i Opgivelsen, og der, hvad de vigtigste Dele af Boets Status angaaer, tilveiebringes saa meget Bevis, som den Længstlevende uden Vidtløftighed og Vanskelighed kan skaffe tilstede, og Samfrænderne ellers ingen Anledning finde til at kalde de angivne Data i Tvivl, lægges disse, uden videre Prøvelse, til Grund for Arvedelingen, hvorom der oprettes et Dokument, der indeholder en summarisk Angivelse af Boets Aktiver, tilligemed dets Gjeld og Besværing, og en Beregning over Boets beholdne Formue, samt Enhvers Arvelod, hvorfor Udlæg gives*).

Samfrændeskiftebrevet gives beskrevet paa stemplet Papir af første Klasse efter Størrelsen af de beholdne Midler, hvortil henregnes Alt hvad der bliver tilovers efterat Gjelden er betalt eller fraregnet. Hvis der ingen beholdne Midler ere, skrives de 3 første Ark paa st. Pap. af 4 Kl. No. 4; dog, hvis Boets Masse er saaliden at 1 Ark af 1ste Klasse efter Massens Størrelse vil koste mindre, da kan det udstædes paa denne sidste Maade. See Fd. 3 Decbr. 1828 § 2 og § 5 litr. d jvfr. § 27. Skiftebrevet bliver inden 3 Maaneder at aflevere til den ordi-

*) Cfr. Collegial-Tidenden for Aaret 1816, No. 42, S. 574-575.

naire Skifteret, der navnligen have at paasee, at de Kongelige Afgifter rigtig ere beregnede. Kanc. Circ. 29 Nov. 1817.

Samfrænderne have at paasee, at den i Fr. 8 Febr. 1810 paabudne Procent-Afgift bliver erlagt, see sammes § 8, saavelsom at Skiftesalair og de dermed forbundne Afgifter betales; hvorved ivrigt den i Anledning af Bevilling til at sidde i uskiftet Bo erlagte Recognition bliver at afkorte; see oven S. 473—474.

Et Samfrændeskifte maa, hvis Nogen derved troer sig foruretter, indankes for den Overret, hvorunder Stedets ordentlige Skifteret hører, altsaa i Kjøbenhavn umiddelbar for Høiesteret. See Fr. 10 April 1795.

Formular.

Aar 1836 den 5 Decbr. vare vi Underskrevne, efter Begiæring af Hr. Jens Nielsen, forsamlede i hans Huus No. 500 i Stormgaden, for, i Følge Hans Majestæts allernaadigste Bevilling af 4 Aug. 1832, saaledes lydende:

. . . . . .

. . . . . .

som Samfrænder, efter Lovene, og i Overensstemmelse med Magistratens Udnævnelse af 4de d. M. at skifte og dele mellem bemeldte Hr. Jens Nielsen og de med hans afdøde Hustru, Catharine Schmidt, i deres Ægteskab avlede umyndige Børn.

Enkemanden, Herr Jens Nielsen, som var tilstæde, angav for os, at Boet havde.

1) følgende Formue:

Guld og Sølv for	712 Rbdlr.
Fordringer for	616 —
	Lat. 1328 Rbdlr.

	Tp.	Rbdlr.
Meubler og Effekter	1520	—
Linned og Gangklæder for	810	—
Sengeklæder for	816	—
Huset No. 500 i Stormgaden af Værdie.	8200	—
Boets samlede Formue alt Navneværdie.	12674	Rbdlr.

2) følgende Gjeld:

Prioriteter i Huset . .	2000	Rbd.
Anden Gjeld efter foreviste Regninger . . .	160	—
Efter fremlagte Kopier af Forskrivninger . .	114	—
Boets samlede Gjeld alt rede Sølv.	2274	Rbdlr.

Følgelig bliver Boets Beholdning, naar Gjelden fradrages Formuen . . . 10400 Rbdlr. r. S.

Efter Enkemandens Forklaring ere Følgende, hans og afdøde Hustrues fælleds Børn, hendes nærmeste Arvinger.

1) En Søn, Mads Nielsen, 12 Aar gammel.
2) En Søn, Jens Nielsen, 9 Aar gammel.
3) En Datter, Sophie Nielsen, 8 Aar gammel.

For samtlige disse 3 Børn var N. N. mødt som Tilsynsværge, efter Magistratens Udnævnelse af 5te d. M., der er saa lydende: . . . . . .

. . . . . .

Bemeldte Værge erklærede, at han, efter de anstillede Undersøgelser, Intet fandt at erindre ved Enkemandens Opgivelse, enten af Boets Formue eller af dets Gjeld og

Ligeledes bortfalder og Klage til Forligelsescommissionen, naar der i Sagen ere bevilgede Commissarier, forsaavidt Commissorium tillige bemyndiger disse til at rentere Forlig. I andet Fald bør den dømmende Commission neppe sættes førend Sagen har været behandlet ved Forligelsescommissionen, da Pl. 14 Juni 1771 § 1 vel i den Henseende maa anses forandret ved Lovgivningen om Forligelsescommissionerne, jvfr. Pl. 1 Febr. 1798 saa og de i Præmisserne til Forordningen om Vidneføring o. s. v. 20 Jan. 1797 anførte Bevæggrunde.

5. Naar Sagvolderen ei har Hjem i de Dele af Kongens Riger og Lande, hvor et Forligelsesvæsen er indrettet, eller ikke vil lade sig finde*).

Endelig bemærkes det:

6. At man ordentligviis ei kan indgaae noget Forlig i en Sag, hvori det Offentlige er medinteresseret. Saaledes kan Forlig om Ægteskabsskilsmisse end ikke med nok, at den af en eller anden Aarsag har været undergivet Forligsmægling ved en af disse extraordinaire Retter, hvor den dog siden er bleven hævet eller afviist. Ei heller kan Mægling ved Forligelsescommissionen i Almindelighed træde istedetfor Mægling af Retten, hvor denne undtagelsesviis er foreskrevet. Modparten er derfor heller ikke pligtig at møde for Commissionen, fordi en Part finder for godt at indkalde ham for samme i Anledning af en Sag, hvis Behandling hører for en Ret, der selv har at mægle Forlig. Et Andet er, at naar Parterne ere enige i at møde for Commissionen og der indgaae Forlig, maa dette være fuldkommen forbindende for dem; men dersom Forlig ikke bliver bragt istand, bliver Sagen, naar den kommer for den vedkommende Ret, at behandle som om Forlig ikke havde været prøvet. See Arkiv for Retsv. l. c. S. 454—457.

*) See Ark. for Retsv. l. c. S. 461—462.

Hensyn til Bord og Seng*) indgaaes ved Forligelsescommissionen; men vel bør den, der vil anlægge Skilsmissesag, først indklage sin Ægtefælle, hvis denne er nærværende, til Forligelsescommissionen, for at erfare om de ei kunne formaaes til at leve sammen. Denne Vei behøver den derimod ei at gaae, som vil erhverve Øvrighedens Bevilling til Separation fra Bord og Seng og siden Skilsmissebevilling; thi da hører ogsaa Mæglingen under Øvrigheden og Sjæleſørgeren. Endnu mindre kan Forlig indgaaes om Misgjerninger, som medføre offentlig Straf. Dog ere der enkelte Forseelser, der, skjøndt de medføre offentlig Straf, dog ganske ere overladte til Forfølgning af den private Fornærmede selv, og derfor i det Hele behandles i den civile Processes Former, og altsaa ere Gjenstand for Forlig. Saaledes er det i Almindelighed tilladt at forlige de Sager, som angaae reale og verbale Injurier, skjøndt disse kunne føre temmelig betydelige offentlige Straffe efter sig (cfr. Fd. 4 Octbr. 1833 § 30); det samme gjelder og i Almindelighed om Jagt- og Skovforseelser. Ligeledes kan der og indgaaes Forlig om Forseelser i Tyendeselskabet, endskjøndt disse stundom medføre Straf af Fængsel eller offentligt Arbeide. Fd. 25 Marts 1791 § 20 og 23, Fd. 5 Juli 1793 § 8. Fdg. 11 April 1840, §§ 30, 44, 52, indeholde og Exempler paa Forseelser af dette Slags. Men saavel disse som de fleste andre ovenmeldte Sager behandles dog ved extraordinair Ret, og Mæglingen bliver saaledes ordentligviis ikke at foretage af Forligelses-

*) Imidlertid kan Forligelsescommissionen (dog først efterat den geistlige Mægling har fundet Sted) modtage Ægtefællernes Overeenskomst om de Vilkaar, under hvilke de ville leve separerede, dersom Separationen bevilges af Øvrigheden.

commissionen. Jvfr. ovenfor No. 4 og Noten dertil nedenunder No. 2 meddeelte Formular.

Hvor en Sag anlægges efter et Collegii eller Øvrighedens Foranstaltning, antages den at kunne gaae Forligelsescommissionen forbi, uagtet den kun har en civil Fordring til Gjenstand og saaledes ellers behandles i den almindelige Processes Former*).

Naar en Sag, der hører under Forligelsescommissionen, uden Henvisning fra samme indstævnes for Retten, bliver den at afvise, og det enten derom er nedlagt Paastand eller ikke; thi Parterne kunne ei gyldigen forene dem om at gaae Forligelsescommissionen forbi. Det er iøvrigt klart, at Klagen ikke bør indgives førend Fordringen er forfalden**). At Sagen paaklages, efterat den er indstævnet til Retten, er ikke nok***). Dersom Forligelsescommissionen vægrer sig ved at antage en Sag, som Klageren vedblivende holder for at høre under dens Virkekreds, maa han stævne Commissarierne til deres Værneting, for at see dem tilpligtede, under en daglig Mulkt, at antage sig Sagen, eller og maa han henvende sig til Overøvrigheden eller Cancelliet. Uden videre at indstævne Sagen selv til Paakjendelse for Retten, naar den er afvist fra Commissionen, vil ikke føre til Maalet; thi dersom Dommeren finder, at den burde have været behandlet ved Forligelsescommissionen, er han ikke berettiget til at paakjende samme og maa altsaa afvise den****).

*) See Arkiv for Retsvidenskaben l. c. S. 452—454.

**) S. Ark. for Retsv. l. c. S. 421—423.

***) S. Ark. for Retsv. l. c. S. 424—426.

****) S. Ark. for Retsv. l. c. S. 472—473.

Uagtet det er tilladt at indgive mundtlig Klage, er dog skriftlig Klage at tilraade. Sagens Gjenstand, og det der attraaes (Paastanden) bør deri rigtigen opgives, saa at det ei siden skal kunne ansees tvivlsomt, om den Sag, man indstævner for Retten, er forskjellig fra den, der er behandlet ved Forligelseskommissionen. Dette udsætter man sig især let for ved altfor stor Detail i Klagegrundenes Opgivelse, hvorved man, naar man ei ved noget almindeligt Udtryk forbeholder sig ogsaa at kunne støtte sit Sagsmaal paa andre Omstændigheder, let kan indskrænke sig for meget. Vil Klageren have sig tilkjendt Renter førend fra Paaklagens Dato, bør disse udtrykkelig nævnes i Klagen, forsaavidtsom de ikke allerede kunne ansees indbefattede under de Udtryk, hvori Paastanden er fremsat, hvilket og gjelder om de Omkostninger, som allerede førend Klagens Indgivelse ere paagaaede*). Hvor Sagen er af en særdeles forviklet Beskaffenhed kan det være raadeligt i Klagen at give en fuldstændig Fremstilling af de forskjellige faktiske Omstændigheder, der i deres Sammenhæng begrunde den Ret, man paastaaer, samt at udvikle de Retsgrunde, der medføre, at hine Omstændigheder maae virke det retlige Resultat, man vil gjøre gjeldende, saa og i Original eller Gjenpart at vedlægge de Dokumenter, der indeholde Beviserne for de paaberaabte Fakta, Alt for at Forligelseskommissionen kan faae et saa klart Begreb om Sagens Beskaffenhed, at den med Nytte kan arbeide paa dens Mægling. Men ligesom dette dog ikke er strengt nødvendigt, vil i de fleste Tilfælde den mundtlige Fremstilling, der kan gives under Forhandlingen, og Forevisningen af et eller andet Hoveddokument, f. Ex. af et Gjeldsbrev, være al-

*) See Ark for Retsv. l. c. S. 414-421.

deles tilstrækkelig til at sætte Forligelseskommissionen saa meget ind i Sagen, som den for sin Virksomhed kan behøve. Stundom kan det være gavnligt i Klagen at fremsætte de Moderationer i Paastanden, under hvilke man, uden dog derved iøvrigt at binde sig, er villig til at indgaae Forlig, da det ved Afgjørelsen af Spørgsmaalet angaaende Processens Omkostninger mulig kan komme i Betragtning at man har været villig til at forlige Sagen uden at erholde Alt, hvad man siden under Proceduren paastaaer*).

Ligesom der i Almindelighed ingen Hovedsag maa anlægges uden foregaaende Klage til Forligelseskommissionen, saaledes maa der heller ikke uden slig Paaklage begyndes nogen Vidneføring, der sigter til at skaffe Bevis i en Rettergangstrætte, undtagen naar et Vidne ligger paa sin Sotteseng eller paa sin Reise, og dets Vidnesbyrd altsaa formedelst Ophold kunde tabes. Dog kunne Vidner i alle Tilfælde føres inden Sagen er henviist til Rettergang, da Forligelseskommissionen (dog neppe uden efter Klagerens Begjæring**)) kan udsætte Sagen, naar Parterne ei kunne blive enige om dens rette Sammenhæng, til Vidneføring, efter hvis Tilendebringelse den igien bør foretage Sagen til endelig Afgjørelse enten ved Forlig eller ved Henvisning til Domstolene.

Af den strax i Begyndelsen af denne Materie anførte Grundsætning følger det, at naar en Sagsøger ved Kontinuationsstævning attraaer at sætte Noget under Qvæstion, som ikke har været berørt i den første Klage, maa han udtage en ny Klage (Kontinuationsklage), forudsat naturligvis, at de nye Punkter i og for sig høre under Forligelsescommissionens Virkekreds; ligeledes haver Veder-

*) S. Ark. for Retsv. l. c. S. 515.
**) S. St. S. 516:521.

parten, naar han søger at faae Contraprætensioner paakjendte, i den Anledning at udtage Klage (Contraklage*).

En Sag bør altid paaklages til Forligelsescommissionen i det Distrikt, hvor den Indklagede har Bopæl eller Hjem, uden Hensyn til, at den, efter sin særdeles Beskaffenhed eller den Indklagedes Stand, kan høre under et overordentligt Forum**). Contraklagen udtages til den samme Forligelsescommission, ved hvilken Hovedklagen er anhængiggjort.

Parterne have at møde, og det i Almindelighed personligen. Naar Klageren hverken møder eller lader møde, er det, som om ingen Klage var indgivet, og han kan altsaa ei, uden at udtage ny Klage og derefter møde, indstævne Sagen for Retten. Vederparten kan derhos affordre ham Erstatning for den Ulejlighed og de Udgifter, hans forgjæves Møde har paaført ham, saafremt Klageren ikke kan godtgjøre, at han ved lovligt Forfald har været forhindret i at møde eller lade møde. Herom maa imidlertid ved Klagerens Værneting en særskilt Sag anlægges, dog uden at Forligsmægling i den Anledning er nødvendig. See Pl. 6 April 1827. Naar den Indklagede uden tilstrækkeligt Forfald aldeles udebliver, og det siden kommer til Proces, dømmes han til at betale Processens Omkostninger og Mulkt for unødig Trætte, om han end vinder Sagen. Dog kan dette ikke forstaaes uden med Hensyn til Sagens første Instants***). Hvis nogen af Parterne

*) See Arkiv for Retsvidensk. l. c. S. 426—430.

**) See Arkiv for Retsvidensk. l. c. S. 460—461. Angaaende hvorvidt man gyldig kan forpligte sig til at møde ved et andet Distrikts Forligelsescommission, see oven S. 40 og det der citerede Sted af Ark. for Retsv. 2 B. S. 466—468.

***) See s. St. 477—479.

ved lovligt Forfald er hindret i at give personligt Møde, bør han befuldmægtige en god Mand, der dog i Almindelighed ei maa være en Prokurator*), til at møde for sig og forsyne denne med tilstrækkelig Fuldmagt til Sagens mundelige Afgjørelse, hvilken Fuldmagt og bør indeholde en bestemt Angivelse af det Forfald, der hindrer hans personlige Møde**). Om dette Forfald er rigtigt eller tilstrækkeligt eller ikke, have Forligelseskommissionerne ei at undersøge, men naar Sagen kommer til Retsgang, er den, som kun haver ladet møde ved Fuldmægtig, hvis han boer indenfor Forligelseskommissionens Distrikts Grændser, eller i alt Fald ikke længere end 4 Mile fra det Sted, hvor Forligelseskommissionen holdes***), paa Vederpartens Opfordring, (forudsat at denne selv enten har mødt personlig eller i manglende Fald tilstrækkelig retfærdiggjort sig i saa Henseende) pligtig til at godtgjøre sit lovlige Forfald, og dømmes i Mangel heraf til Processomkostninger og Mulkt for unødig Trætte. Forsigtighed raader ellers, at man itide forsyner sig med den Sygdomsattest eller andet Dokument, hvormed man vil retfærdiggjøre sin

*) See Ark. for Retsv. l. c. S. 496—498, hvor det er bemærket, at Prokuratorer dog kunne møde i Egenskab af Værger, Curatorer og Curatores bonorum (derimod ikke som Lavværger), ligesom og at den Part, der boer udenfor Forligelseskommissionens Distrikt og derhos længere end 4 Mile borte fra det Sted, hvor Commissionen holdes, i alle Tilfælde kan lade møde ved Fuldmægtig og dertil kan vælge en Prokurator.

**) Angaaende hvorledes en Part har at forholde sig, naar han vil føre Anke over, at Forligelseskommissionen har vægret sig ved at antage hans Fuldmægtig, see Ark. for Retsv. l. c. S. 498—500.

***) Jvfr. Note *).

Mangel af personligt Møde, da det siden kan blive vanskeligt for Vedkommende nøie at erindre den Tid, hvorom der er Spørgsmaal*). At indsende skriftligt Tilsvar gjelder ei, naar Sagen kommer til Rettergang, for lovligt Møde. Men hvis dette Tilsvar indeholder Forslag, som Vederparten antager, er der Intet til Hinder for at Forliget modtages.

Dersom Nogen har saadant Forfald, der ei allene sætter ham ud af Stand til selv at møde, men endog gjør det umuligt for ham at besørge Mødet ved en Anden, kan Forligelsescommissionen naar dette anmeldes, udsætte Sagen i en kort Tid, nemlig indtil 8 Dage i Kjøbstæderne og 14 Dage paa Landet**). I et saa langt Tidsrum kan Commissionen overalt, naar den finder Grund dertil, udsætte Sagen uden fælleds Samtykke***). Med fælleds Samtykke kan den udsættes saa længe det skal være****). At Parterne, naar Sagen enten efter Overeenskomst eller ifølge Forligelsescommissionens Beslutning, udsættes, ere pligtige til at møde til den bestemte nye Termin, og ellers maae ansees for udeblevne, kan ikke omtvivles†).

*) See mere om denne Materie foranførte Sted S. 487—496.

**) See s. St. S. 484—485.

***) S. s. St. S. 521—522.

****) See s. St. S. 522—524. Med Hensyn til det sammesteds omhandlede Spørgsmaal om hvorvidt dette kan komme til Anvendelse paa Sager angaaende Vexelobligationer, maae nu erindres de oven S. 282 anførte Bestemmelser i Fd. 3 Decbr. 1828 § 13.

†) See Arkiv for Retsv. l. c. S. 479—482, hvor det ogsaa er bemærket, at den der møder paa den Dag, da Mæglingen virkelig foretages, ikke kan anseés for

Dersom den, der kaldes til Forligelsescommissionen, troer, at Sagen ei hører under Forligsmægling, eller at det ei er den vedkommende Forligelsescommission, hvortil man har varslet ham, eller at Indkaldelsen af nogen anden Aarsag ei er forbindende for ham, handler han rettest eller idetmindste anstændigst i at tilmelde Commissionen dette. Denne bør da, hvis Klageren ei vil erkjende Indsigelsen for gyldig, derom gjøre Anmærkning paa Klagen, men den maa overlade det til Retterne at bedømme Indsigelsens Værd. Findes den ugrundet, ville de Følger, som Lovgivningen har forbundet med Udeblivelse fra Forligelsescommissionen, indtræde*).

Uvillighed til at indgaae Forlig kan, naar man dog har givet lovligt Møde, i Almindelighed ei have anden Følge, end at man ei kan vente beneficium paupertatis, hvis man derom indgiver Ansøgning. Det, som er tilstaaet eller foreslaaet under Mæglingen, gives nemlig ikke beskrevet, naar det ei af begge Parter vedtages, ligesom der heller ikke desangaaende maa føres Vidner. Selv at en Part efter Opfordring ikke har villet forevise de Dokumenter, som kunne tjene til Sagens Oplysning, maa efter nogle Cancelliebreve ei indføres i Attesten**). Dog kan den Part, der troer, at et Forslag eller en Opfordring, som han fremsætter, kan tjene ham til Fordeel ved Sagens Paakjendelse, skaffe sig Beviis derfor, naar han indleverer noget skriftligt derom til Commissionen, hvilket af ham selv

Overtræder af Lovgivningen om Forligelsesvæsenet, fordi han ved Sagens foregaaende Forhandling ikke har givet Møde.

*) S. s. St. S. 469.

**) Cfr. Ark. for Retsv. l. c. S. 508 ff.

fremlagte eller forevisste Dokument han naturligviis kan faae tilbage med Paategning om dets Fremlæggelse eller Forevisning *).

Hvad der indgives til Forligelsescommissionerne eller fra disse udstædes, maa i Almindelighed skrives paa ustemplet Papir, ligesom Forligelsescommissionerne neppe heller kunne ansees pligtige til at anholde de Dokumenter, der forevises samme, fordi de ei ere skrevne paa behørigt stemplet Papir**). Dog skal et Forlig, som indgaaes om en Gjeldsfordring, der er grundet i en foregaaende paa behørigt stemplet Papir af 1ste Klasse udstædt Forskrivning, kun gielde paa ustemplet Papir i 1 Aar. Saafremt ved Forligets Indgaaelse Betalingsterminer vedtages, der enten i det Hele eller for en Deel gaae ud over 1 Aar fra Forligets Dato, kan Forliget altsaa ei gives anderledes beskrevet end paa 1ste Kl. Papir, og det i Forhold til hele Fordringens Størrelse. Er derimod ingen saa fjern Betalingstermin fastsat, kan det vel, som anført, gives beskrevet paa ustemplet Papir, men hvis det ikke destomindre henstaaer uopfyldt i længere Tid, bør der inden 1 Maaned efter Aarets Udløb enten udstædes formeligt Gjeldsbrev paa 1ste Kl. Papir efter Størrelsen af Fordringen eller den Deel af samme, der ikke er fyldestgjort, eller og bør Udskriften af Forliget indsendes til Stempling, der da vil skee imod enkelt Betaling. De foranførte Regler ere uanvendelige med Hensyn til de Tilfælde, i hvilke Forliget er grundet paa en Forskrivning paa behørigt stemplet Papir af første Klasse, men til Sikkerhed for at dette ikke urettelig skal foregives, er det anordnet, at Forskrivningen bør forevises i Commissionen

*) Jvfr. oven S. 560.

**) S. Art. for Retsv. l. c. S. 527—528.

og Paategning herom meddeles, hvilket tilligemed Forskrivning angaaende Papirets Klasse, Nummer og Tart udtrykkelig bør anføres i Forliget. Naar Debitor og Kreditor forene dem om, at den Første skal give den Sidste Pant i sine Eiendele, bør enten Forliget gives beskrevet paa stemplet Papir efter Fordringens Beskaffenhed, eller og Debitor ved passende Tvangsmiddel forpligte sig til, inden en vis Tid at udfærdige en Panteforskrivning paa behørigt stemplet Papir*). Dersom et ved Commissionen indgaaet Forlig gaaer ud paa, at en fast Eiendom skal afstaaes, bør et Overdragelsesdokument paa det for et saadant anordnede stemplede Papir udstedes. Med Hensyn til det stemplede Papir til Forlig, der indgaaes ved Retten, gjelde i det Hele de samme Forskrifter, kun at der til saadanne Forlig, som efter det Anførte, naar de indgaaes ved Forligelsescommissionerne, kunne skrives paa ustemplet Papir, skal bruges samme stemplet Papir, som til andre Udskrifter ved samme Retter er anordnet. See om Alt dette Frd. 3 Decbr. 1828 § 7.

*) Dette Sidste fortjener fra den Side Anbefaling, at Kreditor da faaer en Forskrivning, med Hensyn til hvilken tredie Mand, der lader sig den cedere eller tager den til Pant, kan være forsikret om, at ingen senere Afgjørelse eller Modfordring, som ikke paa selve Forskrivningen er bemærket, derimod kan komme i Betragtning; noget, som neppe kan antages naar han blot har en Afskrift af et Forlig. Forskjellen viser sig og, naar der er Spørgsmaal om igjen at udslette den saaledes stiftede Pantefordring; thi dette kan, naar Panteforskrivning er udstædt, ikke skee uden at den med paategnet Qvittering forevises for vedkommende Rettens Betjent, hvorimod det tinglæste Forlig synes at kunne udslettes imod Kreditors Qvittance, uden Hensyn til om det saaledes læste Exemplar er tilstede eller ikke, see Pl. 18 Jan. 1788 § 4.

Betræffende selve Affattelsen af Forliget, da bør der naturligviis drages Omsorg for, at det bliver saa nøiagtigt og tydeligt, at det ikke giver Anledning til nye Tvistigheder, i hvilken Henseende Forligelsescommissionerne have at veilede Parterne. Navnlig bør det, hvor Forliget gaaer ud paa at en vis Handling skal forerages, iagttages, at der fastsættes et passende Tvangsmiddel af Bøder eller og, at der bestemmes en Erstatningssum til Forligshaveren, som denne i Mangel af Forligets Opfyldelse kan fordre*).

Det Forlig, som indgaaes ved Forligelsescommissionen, har, ligesaavelsom det der indgaaes ved en Ret, Exekutionskraft ligesom en usvækkelig Dom, hvilken Kraft det beholder i Aar og Dag fra Forfaldstiden, og det saaledes, at dersom forskjellige Betalingstider ere betingede, har blot det eller de Afdrag, hvis Terminer ere over Aar og Dage gamle, tabt deres Exekutionskraft, men ei de øvrige Dele af Fordringen. Et forældet Forlig maa enten ved et nyt Forlig, eller, hvis det ei kan erholdes, ved Dom igjen sættes i Exekutionskraft.

Med Hensyn til det vanskelige Spørgsmaal, hvorledes der skal forholdes, naar et Forlig, formedelst en af Parternes Umyndighed eller fordi den, der som Fuldmægtig har indgaaet samme, ingen ægte og gyldig Fuldmagt har havt, eller af andre Aarsager er uefterretteligt, maa man henvise til Arkiv for Retsv. 2 B. S. 540—549, hvor den Mening findes udviklet, at et saadant Forlig i sig selv er og af enhver Retsbetjent, hvis Assistance begjæres for at gjøre samme gjeldende, maa, naar deslige Omstændigheder oplyses, betragtes som en Nullitet, uden at det behøver at tilintetgjøres ved en Retsdom eller Øvrighedshandling; hvor-

*) Arkiv l. c. S. 528—534.

hos det sammesteds S. 550—551 er bemærket, at den, der vil angribe et ved Retten indgaaet Forlig, udentvivl maa indanke det for høiere Ret.

Angaaende de Gebyhrer, der finde Sted i Anledning af Mægling ved Forligelseskommissionerne, tilføies det endnu, at der strax ved Klagens Indgivelse betales 24 ß., og siden, saafremt Forlig opnaaes, endvidere 40 ß., hvoraf Klageren udreder de 16 ß. og Indklagede de øvrige 24 ß., med mindre Parterne anderledes herom komme overens. — Ved Retterne betales intet særskilt Gebyhr for Sagens mundelige Afgjørelse.

Anm. Hovedanordningerne om Forligelsesvæsenet ere Forordningerne 10 Juli 1795 (for Danmark og Kjøbstæderne i Norge), 20 Jan. 1797 (for Landet i Norge) og 7 Decbr. 1798, (for de danske Øer i Vestindien). Under 20 Juli 1824 er der iøvrigt for Norge udkommet en ny Lov angaaende Forligelsesvæsenet i Norge, hvilken findes omhandlet i jur. Tidsskrift 11 B. 1 H. S. 1—87.

Formularer til Klager til Forligelsescommissionen.

1. I en Gjeldssag.

Pro Memoria.

Borger N. N. boende i ..... skylder mig 1000 Rbdlr., for hvilken Summa han har givet mig en Obligation, dateret .... Efter at jeg forgjæves har æsket denne Sum med Renter, seer jeg mig sat i den Nødvendighed at henvende mig til Forligelsescommissionen, paa det bemeldte min Debitor for den kan vorde indkaldt, og denne Gjeld

i Mindelighed afgjort. I Tilfælde af Debitors Vægring maa jeg bede Sagen henviist til Retten.

N. N.
boende i N.

N. den ....

Til Forligelsescommissionen
i N. By.

2. I en Sag angaaende trykte Injurier*).

Borgeren N. N., boende i N. Gade, har i en i No. 50 af N. Blad for 13de Juni d. A. indført Artikel, betitlet ...., sigtet mig for Bedragerie og andre skammelige Handlinger. Jeg beder desaarsag, at han maa blive indkaldt for Forligelsescommissionen, for ved dens Mægling at bringes til at give mig vedbørlig Fyldestgjørelse. Dersom jeg

*) Sager angaaende Fornærmelser i Ord og Gjerning behandles ellers, forsaavidt som de ikke ere Gjenstand for Justitsvæsenets Forfølgning, i Almindelighed ved Politiretterne, til hvilke Klagen altsaa bliver at indgive. Dog undtages herfra de Tilfælde, hvor der handles om skriftlige eller trykte Injurier, angaaende hvilke de ordinaire Domstole have at domme, ligesom Forlig i saadanne Sager først maa mægles af Forligelsescommissionen. Dersom de mundtlige Beskyldninger, som Nogen vil paatale, ere af den Beskaffenhed, at han anseer sig befoiet til at nedlægge Paastand om 3 Marks Bøder, bliver Sagen vel at indklage til vedkommende Politiret, men naar Forlig her ikke opnaaes, henvises den til Paakjendelse ved den ordinaire Ret. De Sager, der efter det Foranførte skulle behandles politiretsviis, blive dog i Kjøbenhavn ikke at foretage ved Politiretten sammesteds, men ved Lands-Over- samt Hof- og Stads-Rettens 2det Vidnekammer, hvorfra de, naar Forlig ei opnaaes, efterat de fornødne Oplysninger ere tilveiebragte, henvises til Paakjendelse af selve Lands-Over- samt Hof- og Stads-Retten.

ei erholder denne, begjæres Sagen henviist til den ordentlige Domstol.

N. N.
beende i N.

N. den ....

Til Forligelsescommissionen
i N. By.

Stævninger. *)

Ordentligviis bør en Person sagsøges ved sit Hjemting d: den ordinaire Ret i det Tinglæg, hvori han har sit Hjem.**) Denne Ret er paa Landet Herreds- eller Birketinget og i Kjøbstæderne Bytinget, dog med Undtagelse af Kjøbenhavn, hvor den kaldes Hof- og Stadsretten og har en anden Indretning, ligesom den og er forenet med Landsoverretten for samtlige Stifter, Færøerne derunder indbefattede. Hvad iøvrigt den sidstnævnte Ret angaaer, da blive visse Klasser af Sager (saasom mindre Gjeldssager) ikke behandlede ved den samlede Ret, men ved særlige Afdelinger af samme. — Fra den ovenanførte Regel gives der iøvrigt ikke faa Undtagelser. Som de vigtigste kunne her bemærkes:

*) Endskjøndt denne Materie her vil findes behandlet med endeel større Udførlighed end i forrige Udgave, har Udgiveren dog troet, fremdeles at burde indskrænke sig til at omhandle Stævninger til Dom i 1ste Instants, da der sjeldent for den, der kunde behøve Veiledning til Stævnings Forfattelse, vil være Anledning til at befatte sig med Appellations- eller Vidnestævninger.

**) Stundom kan en Person saaledes afvexlende opholde sig under flere forskjellige Jurisdictioner, at han ikke kan siges, mere at have sit Hjem under den ene end under den anden. I dette Tilfælde kan Sagsøgeren vælge, ved hvilket af disse Værneting han vil anlægge Sagen. L. 1—2—26.

1) Sagvolderen (d. e. den imod hvem en Retsfordring indtales ved Domstolene) kan i Almindelighed renoncere paa sit Værneting, og vedtage at lade sig søge ved en anden Ret (L. 1—2—20), forudsat at denne har Jurisdiction i det Slags Sager, hvorom der handles (thi ingen Vedtagelse kan give en Domstol, hvis Jurisdiction er indskrænket til en vis Klasse af Sager, Myndighed til, som Domstol, at paakjende andre) *). Jovrigt maa Sagsøgeren, i Tilfælde af Benægtelse fra Sagvolderens Side eller dersom denne ikke møder efter den skete Indstævning, bevise Virkeligheden af en slig Renuntiation, da Sagen i modsat Fald maa afvises**). Som stiltiende Renuntiation ansees det, naar Sagvolderen, uagtet han er indstævnet til en Ret, som ikke er hans Værneting, ikke fremkommer med Indsigelser derimod. Er Sagvolderen en Person, hvis Værneting „ei egentlig vides" (d. e. ei maatte være Sagsøgeren bekjendt), bør han, naar han formener at være indkaldt for en uvedkommende Ret, enten strax for Stævningsmændene eller dog paa den første Tingdag herom fremsætte Indsigelse og derhos skjelligen bevise, hvilket hans rette Værneting er, da han ellers ikke kan modsætte sig, at Sagen forfølges ved den Ret, hvor den er anlagt.***)

2) Naar Sagen angaaer en fast Eiendom, hvad enten Spørgsmaalet er om, hvem Eiendomsretten over en saadan tilkommer, eller der tvistes om Eiendommens Grændser eller om de til Eiendommen hørende Rettigheder eller de selve Eiendommen paahvilende Byrder, bliver den at

*) Jvfr. Jur. Ark. No. 22 S. 230—232.

**) Jvfr. oven S. 40—41.

***) See Juridisk Archiv No. 22 S. 234—236. See og Nyt jur. Ark. 8. B. S. 49—51.

anlægge ved den Ret, hvorunder Eiendommen er beliggende. L. 1—2—13. Derimod kan dette Værneting ikke komme til Anvendelse hvor den umiddelbare Gjenstand for Sagen er en personlig Forpligtelse, om der end for dennes Opfyldelse er givet Pant i en fast Eiendom*). Naar begge Parter derom ere enige, er der isvrigt Intet til Hinder for at Sagen behandles ved et andet Værneting end den faste Eiendoms,**) men Sagvolderen maa være berettiget til at modsætte sig, naar Sagsøgeren paastævner Sagen ved en anden Ret. Ogsaa Udlændinge maae, naar de eie faste Eiendomme her i Landet, i Sager, der angaae disse, svare til det faste Eiendomsværneting, skjøndt de ellers ikke kunne sagsøges ved de danske Domstole***).

3) Naar Sagvolderen har forbundet sig til at efterkomme en Forpligtelse under en anden Jurisdiction end den, hvorunder han har sit Hjem, og han derhos paa den Tid, da Søgsmaal anlægges, opholder sig i denne fremmede Jurisdiction, kan Sagen anlægges ved den sidstnævnte Ret (Contractsværnetinget), L. 1—2—19. Denne Bestemmelse er imidlertid aabenbart alene givet til Fordeel for Sagsøgeren, som altsaa ikke dertil er bunden. Forsaa-

*) Jvfr. en Dom i jur. Tidskr. 4. B. 1. H. S. 135—138, hvor det ovenanforte Resultat er antaget, skjøndt Søgsmaalet tildeels støttede sig paa, at Pantet formeentlig var forringet. Om den betydelige Forskjel mellem Pantegjeld og de ovenomneldte umiddelbar paa Eiendommen hvilende Forpligtelser kan sees Haandbog 4. B. S. 195—198.

**) Jur. Ark. No. 22 S. 224 ff.

***) Stævningen maa da forkyndes for Udlændingens Fuldmægtig, eller, dersom han ingen saadan har her i Riget, for Eiendommens Besidder. See L. 5—10—3 og 1—4—13.

vidt han nu benytter sig af den Ret, hvint Lovsted indrømmer ham, indtræder der tillige en særegen Behandling af Sagen (Gjæsteretsbehandling), idet navnlig Forligsmæglingen ikke foretages af Forligelsescommissionen, men af Retten selv, hvorhos Retten i saadanne Sager holdes udenfor de ordinaire Tingtider, Stævningen udtages med kortere Varsel og kortere Frister gives til Sagens Fremme. Det kan iøvrigt her bemærkes, at Gjæsteretsbehandling kan finde Sted af andre Grunde end den foranførte, navnlig og fordi Sagsøgeren er Gjæst, i hvilket Tilfælde det ikke er Værnetinget men kun Behandlingen som er forskjellig fra det Sædvanlige.*) Ogsaa kommer denne extraordinaire Behandling til Anvendelse i alle Søretssager, uden Hensyn til om nogen af Parterne er Gjæst. Saafremt begge Parter, udenfor de lovbestemte Tilfælde, ere enige om at en Sag behandles som Gjæsteretssag (hvilket iøvrigt medfører forøgede Retsgebyhrer), vil Retten heller ikke let afvise samme, skjøndt det dog ikke just er utvivlsomt, at den er pligtig til at antage den saaledes behandlede Sag, naar der ikke i det mindste er angivet en eller anden factisk Grund, der kunde hjemle hiin særegne Behandling, hvil-

*) Det er ingen egentlig Undtagelse herfra, at Gjæsteretten i Kjøbenhavn er et særeget Departement af Landsover- saint Hof- og Stads-Retten; thi den foreskiller dog med Hensyn til Gjæsteretssager bemeldte Ret og kan ikke betragtes som et fra samme forskjelligt Værneting. Iøvrigt finder der dog, foruden den forskjellige Behandling, en Forskjel Sted i Henseende til Appellen, idet denne vel ogsaa for Gjæsteretten, cfr. Fdg. 6. Decbr. 1793, skeer umiddelbar til Høiesteret, men den ved Fdg. 6. Septbr. 1805 forhøiede summa appellabilis (100 Rbd.) ei er anvendelig paa dens Domme eller Behandlinger, der saaledes kunne appelleres, naar Gjenstanden idetmindste udgjør 66 Lod Sølv (33 Rbdlr.)

let, navnlig med Hensyn til at den derved [illegible] Behandlingen ved de sædvanlige Forligelsescommissioner, kunde synes at komme i Strid med Lovgivningen.*) Paa den anden Side kan der aldeles Intet være imod at en privat Sag, med Hensyn til hvilken Lovgivningen udtrykkelig hjemler Gjæsteretsbehandling, udføres i de sædvanlige processuale Former, naar begge Parter deri ere enige. Udenfor Kjøbenhavn behandles forresten Sø- og Gjæsteretssager ved de ordinaire Domstole; men i Kjøbenhavn er der organiseret saavel en Gjæsteret, der udgjør en Section af Landsover- samt Hof- og Stadsretten, og ved hvilken Gjæsteretssager i Almindelighed blive at anlægge, som en Søret, hvorunder Søretssager henhøre. At denne sidstnævnte Ret, som Lovgivningen kun har tillagt Jurisdiction i en vis Art af Sager, ikke kan, om end Parterne derom ere enige, tage andre Sager under Paakjendelse, er temmelig klart, hvorimod det i den senere Tid er blevet anseet tvivlsomt, om Parterne retsgyldigen kunne vedtage at lade en Søretssag paakjende af Landsover- samt Hof- og Stadsretten.**)

4) I de Tilfælde, hvor Fornærmelser i Ord og Gjerning ere Gjenstand for privat Paatale***), tilsteder L. 1—2—19 den Fornærmede at sagsøge den Paagjældende ved den Ret, inden hvis Grændser Fornærmelsen er begaaet, uden at det dog kan være ham formeent, om han hellere

*) See Ark. for Retsvidenskaben o. s. v. S. 454—455.

**) See om dette Spørgsmaal Jur. Tidsskr. 37. B. S. 26—30.

***) Reglerne for Værnetinget i criminelle Sager, der forfølges af det Offentlige, vedkomme os ikke her. See iøvrigt Nyt jur. Ark. 29. B. S. 218 ff. og 30 B. S. 189 ff.

vil, at tiltale Fornærmeren ved dennes almindelige Værneting.*) Foretrækker han det Første, kan han, hvis han personlig opholder sig i den Jurisdiction, hvor Fornærmelsen er foregaaet, vælge Gjæsteretsbehandling, dersom Sagen ikke er af det Slags, at den i Overeensstemmelse med Fdgn. 20. October 1819 cfr. Fdg. 4. Octbr. 1833 § 30, bliver at behandle politiretsvis.

5) Naar Nogen „har havt Noget at forestaae, som Formynderskab, Kirkers, Skolers eller Fattiges Forstanderskab, Kæmnerie eller andre saadanne Bestillinger", kan saavel han som hans Arvinger i de Sager, der reise sig fra disse Forhold, sagsøges der, hvor han har antaget Bestillingen (Regnskabsværnetinget) L. 1—2—21. Foranførte Bestemmelse kan dog neppe udvides til private Regnskabsforhold, hvorimod vedkommende Princípal naturligvis ved Betjentens Antagelse udtrykkelig kan betinge sig, at han skal svare til Regnskabsværnetinget (L. 1—2—20). Lovstedet forudsætter iøvrigt vistnok, at Bestillingen er udført eller dog skulde udføres der, hvor den er antaget, og maa altsaa anvendes i Overeensstemmelse dermed. Da Bestemmelsen nærmest synes at være givet til Fordeel for Princípalen, maa denne udentvivl kunne renuncere derpaa og sagsøge Betjenten ved hans Hjemting.

6) Har den Sagsøgte Contrafordringer paa Sagsøgeren, kan han, forudsat at disse ere forfaldne, bringe samme under Paakjendelse i Forbindelse med Hovedfordringen ved at anlægge et Contrasøgsmaal **), om end Sag-

*) Jvfr. Nyt jur. Ark. 29. B. S. 239.

**) Det maa herved bemærkes, at Contrasøgsmaal ikkun er nødvendigt, naar den Sagsøgte selv vil erhverve en Dom, som han kan lade exeqvere, eller han i al Fald vil bringe Modfordringen til Afgang i Hovedfordrin-

søgerens Værneting er forskjelligt fra det, hvor Hovedsagen forfølges. L. 1—2—23. Dog finder dette kun Sted under visse nærmere Betingelser. Navnlig kan den, der et sagsøgt for en ved et „rigtigt og puurt" Haandskrift bekræftet Gjeld, ikke under samme Sag gjøre en Fordring gjeldende, der ikke hviler paa et saadant Haandskrift. L. 5—14—6. Dette er imidlertid ikke anvendeligt, naar Contrafordringen dreier sig om selv samme Contract eller andet Foretagende, hvorfra Hovedfordringen hidledes. Saaledes maa den, der søges til at opfylde en tosidet Contract, under samme Sag kunne paatale de Fordringer, som han har at gjøre i Anledning af denne Contracts Misligholdelse, om end disse maae begrundes ved Vidneførsel eller Skjøns- og Taxationsforretninger eller desl. Iøvrigt er Betydningen af Udtrykket rigtigt og puurt Haandskrift ikke ganske klar. Det synes at være erkjendt, at man hertil maa henføre ikke blot Dokumenter, der have Gjeldsbreves Form, men og enhver skriftlig Erkjendelse af Gjelden fra Debitors Side, som man kan paavise, uagtet samme ikke er meddeelt i det Øiemed, derved at forpligte sig*). Men afgjort er det, at det ikke staaer i en Sagsøgers Magt, allerede ved sine Indsigelser, hvis Værd først ved Dom-

gens Beløb, men ikke, naar hans Paastand alene gaaer ud paa, at Sagsøgerens Ret er knyttet til en vis Betingelse, uden hvis Opfyldelse han ikke bør kunne gjøre samme gjældende. Naar Contrasøgsmaal er nødvendigt, maa iøvrigt Contraklage til Forligelsescommissionen stedse gaae forud for Contrastævningen. Jvfr. ovenfor S. 560—561.

*) See herved Høiesteretsdom af 4 Marts 1824 i Collegial-Tidenden S. 137—139. Dette Præjudikat vedkom egentlig Fortolkningen af 5—14—38, men disse Lovsteders Parallelisme synes at fordre lige Fortolkning.

men skal afgjøres, at betage Modparten Ret til at gjøre sin Fordring gjeldende ved Contrasøgsmaal. Derimod kan et Gjeldsbrev neppe siges at have fornævnte Egenskab, naar det ikke er af den Beskaffenhed, at Samme, dets Ægthed og Udstæderens personlige Evne til at forpligte sig forudsat, ubetinget begrunder Fordringen. Er altsaa dennes Tilværelse eller Omfang efter Haandskrifters eget Indhold betinget af Omstændigheder, for hvilke den formeentlig Berettigede i Tilfælde af Benægtelse maa føre Bevis, maa Gjelden udentvivl, ligesaavelsom naar intet Haandskrift er udstædt, ansees som „omtvistet" *), og skal da, efter det nysnævnte Lovsted, ikke kunne komme til Afregning mod den paa et Haandskrift af den forstanførte Beskaffenhed hvilende Fordring. Jovrigt kan der Intet være til Hinder for at en paa en reen og puur Forskrivning hvilende Fordring bringes til Compensation med en ikke saaledes understøttet Hovedfordring. Det maa derhos bemærkes, at det kun er en Ret for den der har en Fordring af foranførte Slags, at modsætte sig, at et Contrakrav, der ikke er af lige Beskaffenhed, indtales mod ham under den af ham om hiin Fordring anlagte Sag, og ligesom han forud i selve det Dokument, der begrunder den sidstnævnte Fordring, kan have renunceret paa hiin Ret, saaledes er der heller Intet til Hinder for, at den illiqvide Contrafordring tages under Paakjendelse, naar Hovedcitanten ikke protesterer derimod. Ja det maa vel endog antages, at hans Protest ikke kan medføre, at Contrasøgsmaalet afvises, naar han ikke tør benægte den illiqvide Fordrings Rigtighed, og han kan efter den danske Proceslovgivnings Grundsætninger neppe undgaae, efter Contracitantens Opfordring, i saa Henseende

*) Jvfr. jur. Tidsskr. 19 B. S. 197—198 og 30 B. S. 216—218.

at afgive en bestemt Erklæring. Hvorvidt Contractanten, naar hans Modfordring eller Modfordringer ere større end Hovedcitantens, kan under samme Sag faae Dom for det Overskydende, er vel, forsaavidt ikke den Ret, hvorved Sagen behandles, ogsaa er Hovedcitantens Værneting, noget tvivlsomt. Imidlertid synes Grundene for Spørgsmaalets bekræftende Besvarelse at være overveiende *). Dog maa det herved bemærkes, at naar en Domstol ikkun har Jurisdiction i Sager af en vis Værdie, saaledes som Kjøbenhavns Gjeldscommission, kan Contrafordringen, naar den overstiger denne Grændse, allene tages under Paakjendelse til Liqvidation (cfr. Cstr. 4de Novbr. 1826), ligesom det og er tvivlsomt, om ikke en saadan Indskrænkning maa finde Sted, naar Sagsøgeren har et privilegeret Værneting. Det er fremdeles klart, at et Contrasøgsmaal, der anlægges imod en til et her residerende fremmed Gesandtskab hørende Person, maa have foranførte Grændse. Hvad Udlændinger angaaer, da hjemler L. 1—2—23 udtrykkelig, at Contrasøgsmaal imod dem kan anlægges **); og forsaavidt det, med Hensyn til en Indlænding, kan antages at han, naar han

*) See om dette Spørgsmaal Haandb. 6 B. S. 458—466 og jur. Tidsskr. 22 B. S. 361—372 og 30 B. S. 229—243.

**) I Overeensstemmelse med L. 1—2—23 og 1—4—21 kan den, der har Fuldmagt til at udføre Hovedsagen for Udlændingen, contrasagsøges paa dennes Vegne; dog kan han i intet Tilfælde være pligtig til personlig at lide Dom, forsaavidt Modparten ved Sagens endelige Paakjendelse maatte findes at beholde Noget tilgode hos Udlændingen. En anden Sag er det, at han personlig maa svare til Omkostninger, Bøder eller den Erstatning, der maatte flyde af den brugte Retsforfølgning, Ex., i det i 1—21—21 omhandlede Tilfælde. Cfr. jur. Tidsskr. 30 B. S. 241—242.

har anlagt Sag ved et Ting, under samme Sag maa lide Dom for det Overskydende af Contrafordringen, her dette Samme udentvivl ogsaa gjelde mod Udlændingen. Foruden at en saadan Dom dog neppe i Udlandet vil være uden Betydning, kan den ogsaa gjøres gjeldende i det Gods, som Udlændingen maatte have her i Riget, jvfr. nedenfor under Nr. 12. — Endnu maa det tilføies, at Trassenten, Endossenten eller Acceptanten af en Vexel, som sagsøges til sammes Indfrielse, ikke kan fremkomme med nogetsomhelst egentligt Contrakrav imod en saadan Fordring. Fdg. 18de Mai 1825 § 69. Et heller kan den, der i Overensstemmelse med den af ham udstædte Forskrivning sagsøges efter den ved Fdg. 25de Jan. 1828 hjemlede hurtigere Rettergangsmaade, gjøre Contrafordringer gjeldende imod Sagsøgeren, naar denne modsiger samme og den Sagsøgte for at bevise deres Rigtighed vilde behøve særskilt Udsættelse. See den nævnte Forordnings § 7*).

7) Prindser og Prindsesser af Blodet kunne ikke sagsøges ved nogen Domstol uden Kongens Tilladelse. L. 1—2—1. Contrasøgsmaals-Værneting maa derimod kunne benyttes imod dem, dog kun forsaavidt samme sigter til Frifindelse.

8) Grever og Friherrer have i alle Sager Høiesteret til deres Værneting. Paa dette Privilegium kunne de dog renuncere, og vedkommende Underret, for hvilken de maatte være blevne indstævnte, har altsaa ikke ex officio at afvise Sagen, naar de møde og indlade sig paa samme uden at indskyde sig under det privilegerede Værneting. Dette maa iøvrigt udentvivl vige for det faste Eiendoms-Værneting, ligesom Contrasøgsmaals-Værneting uomtvistelig maa kunne anvendes imod disse privilegerede Personer, om det end,

*) Hermed kan jevnføres Coll. T. for 1825 S. 377—378 og for 1828 Nr. 10 og 11.

hvad der dog er meget tvivlsomt, maatte for deres Vedkommende have den under Nr. 6 omtalte fordeles Begrundsning.

9) Efter Lovens 1—2—11 henhører Adelige og Ligemed dem Privilegerede i Livs- og Æresfager umiddelbart under Høiesteret. Ved Æresfager kan alene forstaaes saadanne, hvorunder Nogen søges til at have sin Ære forbrudt, og Artiklen vil saaledes, forsaavidt private Søgsmaal angaaer, ikke let finde Anvendelse uden i Sager angaaende grove Æreforncermelser. Iøvrigt maa den fra Sagsøgerens Side om en saadan Straf nedlagte Paastand være tilstrækkelig til at begrunde den Privilegeredes Paastand om Sagens Afvisning fra den Underret, hvorved den maatte være anlagt. Det maa dog staae til den Sagsøgte at frafalde saadan Indsigelse, og som Følge deraf er der, naar han er stævnet til sit sædvanlige Værneting og møder uden at gjøre Afvisningspaastand, Intet til Hinder for at Sagen paakjendes sammesteds. Derimod maae Retten udentvivl afvise samme, saafremt han aldeles udebliver, hvilket og under Nr. 8 er forudsat med Hensyn til de der omhandlede Personer, for hvilke Høiesteret i alle Sager er det rette Værneting. Ligesom Lovens 1—2—27 ei lader sig anvende imod den Sagsøgte, naar det er givet at han hører til hiin Klasse, saaledes er lovlig Stævning for den Paagjældende den almindelige Betingelse, hvorunder Retten kan domme ham, naar han ikke møder. See L. 1—4—1 og 30.

10) Officierer ved Land-Etaten, hvervede Militaire saavelsom de Værnepligtige, saalænge de holdes inde til fast Tieneste, skulle udenfor Kjøbenhavn i alle civile Sager *)

*) Deres Værneting i militaire og criminelle Sager vedkommer os ikke her.

søges ved militair Ret. See L. 1—2—9, Krigsrets Just. 9de Marts 1683 Art. 10, Fdg. 13 Mai 1785 § 8, Pl. 25 Juni 1805. Dette Samme gjelder udentvivl ogsaa om de ved Landmilitair-Etaten ansatte civile Betjente (jvfr. Kr. Art. 192), ligesom det og finder Anvendelse paa Officierer, der staae paa Vartpenge (Fdg. 10 Marts 1725 § 7 og Resol. 24 Juni 1726, cfr. dog Fdg. for Hertugdømmerne 11 Mai 1798 § 4 i Forbindelse med § 3), men ikke paa pensionerede Officierer. Derimodskulle de Militaire i Kjøbenhavn, hvortil og Citadellet Frederikshavn hører, i reent civile Sager søges ved Landsover- samt Hof- og Stadsretten, Fdg. 15 Juni 1771 §§ 1 og 3 og Pl. 10 Juni 1778 § 1; men i saadanne private Sager, der flyde af strafbare Handlinger, bør Militaire ogsaa i Kjøbenhavn udentvivl søges ved militair Ret *). Hvad Soe-Etaten angaaer, blive ligeledes saavel de egentlige Militaire som de ved samme ansatte civile Betjente i alle civile Sager at søge ved Hof- og Stadsretten, Fdg. 15 Juni 1771 § 4, Pl. 10 Juni 1778 § 1 jvfr. Fdg. 24 Mai 1793 § 1 og 2. Undtagelse finder dog Sted med Hensyn til Christianssø, hvor den Krigsret, som Commandanten i paakommende Tilfælde har at anordne, maa antages at have samme Virkekreds som den combinerede Ret ved Soe-Etaten havde inden Hof- og Stadsrettens Oprettelse. Socofficierer, der ere udkommanderede til Tjeneste andetsteds, f. Ex. paa Vagtskibene, turde vedblive at høre under Lands-Over- samt Hof- og Stads-Retten i civile Sager. Sager, der angaae faste Eiendomme, maae udentvivl behandles ved disses Værneting, om end den Sagsøgte er Militair. Om Contrasøgsmaal imod Militaire see ovenfor Nr. 6. Jovrigt antages det, at Militaire i civile Sager kunne renuncere paa det dem tilkom-

*) Jvfr. Nyt jur. Ark. 30 B. S. 222 ff.

mende privilegerede Værneting. Jvfr. en Dom i Nyt jur. Arkiv 9 B. S. 50—52. Militairpersoners Hustruer, Enker og Børn samt Tyende, forsaavidt disse ei selv staae i Krigstjeneste, høre nu, med Undtagelse af Beleiringstilfælde samt i Henseende til de Officiertjenere, der følge en Armeeafdeling enten i Cantonnement eller paa Marsch, ikke under andre end de civile Domstole. Pl. 20 Mai 1814. For Kjøbenhavn gjaldt det allerede forhen, da Fbg. 15 Juni 1771 §§ 1 og 3 ei ved den ovennævnte Plakat 10 Juni 1778 var forandret, uden forsaavidt de Militaire selv angik. See Cancelliebrev 23 Dec. 1780 og Generalitets- og Commissariats-Collegii Skrivelse 7 Jul. 1781, cfr. Nyt juridisk Arkiv 30 B. S. 226 og Arkiv for Retsvidenskaben og dens Anvendelse 6 B. S. 446—451.

11) De herværende fremmede Gesandter og det til Gesandtskabet hørende Personale kunne, ifølge deres Exterritorialitetsret, aldeles ikke sagsøges ved Domstolene her i Riget; jvnf. No. 6. For at kunne forfølge en Sag mod nogen af Gesandtskabets Domestiker ved en Domstol her i Landet behøves og Gesandtens Samtykke. See Fbg. 8 Oct. 1708, Rsc. 2 Dec. 1741, Canc. Skr. 12 Dec. 1778.

12) Skjøndt Udlændinge ellers ikke i Almindelighed*) kunne søges ved de danske Domstole, kan der dog af deres Kreditorer gjøres Arrest i deres herværende Gods. Arresten bliver da at forfølge ved det ordinaire Værneting paa det Sted, hvor den er gjort, og saafremt den maatte være iværksat i Effekter, som Udlændingen besidder under forskjellige Jurisdictioner, da ved den, hvor Arresten først er foretaget, Alt forsaavidt ikke Sagen efter sin særdeles Beskaffenhed maatte henhøre under nogen anden Ret

*) Jvfr. dog oven S. 572 og S. 578—579.

her i Riget. Dersom den Paagjeldende ikke personlig opholder sig her i Riget eller har nogen anden Mandatarius end Godsets Jhændehaver, kan Arrestens Forfølgning skee efter Stævning til denne. See herom Pl. 30 November 1821*).

13) Naar nogen til de danske Gesandtskaber i Udlandet hørende Person ikke her i Riget vedligeholder nogen fast Bolig og han heller ikke efter sin øvrige Stilling har et særdeles privilegeret personligt Værneting, bliver Landsover- samt Hof- og Stadsretten at anse som hans personlige Værneting, med mindre han umiddelbart inden sin Ansættelse havde Bopæl i Hertugdømmerne, i hvilket Tilfælde den Overret eller Landret, hvorunder han henhørte, bliver at betragte som hans Værneting. Fdg. 30 Mai 1827**), samt Fdg. for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen 18 Dec. s. A.***).

Fremdeles maa det bemærkes, at der for visse Klasser af Sager, dog her i Riget kun for meget faa, ere organiserede særegne Domstole. Hertil høre (foruden de geistlige Retter****), den i det Foregaaende nævnte Søret og, om man vil, Gjæsteretten og Gjeldscommissionen i Kjøbenhavn) fremfor Alt Politiretterne. Udenfor Kjøbenhavn, i hvilken Stad der er indrettet en aldeles afsondret Politiret, beklædes disse Retter imidlertid af de ordinaire Retsbetjente, og der er saaledes her ikke egentlig Tale om en særegen Ret, men kun om en særegen Behandlingsmaade af visse Sa-

*) Cfr. Coll. T. for 1821 No. 55.

**) Cfr. Coll. T. for 1827 S. 461—466.

***) Coll. T. for 1828, S. 191—192.

****) Angaaende Grændserne for disses Virkekreds kan sees Nyt juridisk Arkiv, 30 B. S. 231—243.

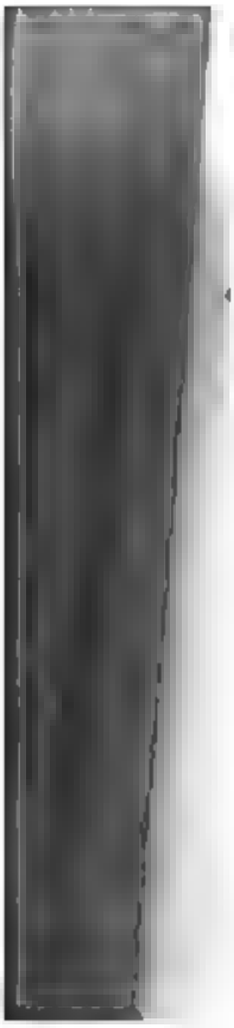

Overvidt de, der have et pr
Politisager søges ved Politir
De Grunde, hvorfor Lovgive
dels private Sager, f. Ex.
hurtigere og til slige Sagers
mæssigere Rettergangsmaade e
nok for dette Spørgsmaals
dette synes dog ikke at indehol
til at antage en Undtagelse
Almindelighed tilsagte Værnet
Tvisten egentlig kun med Hens
Hvad Militaire angaaer, kan
udenfor Kjøbenhavn i Politisag
hvor disse Sager og kunne vent
og ubekostelig Afgjørelse som vel
benhavn maae derimod udentvivl
15 Juni 1771 §§ 1, 3 og 7 i
gaae i sig civilrettige Forhold,
Lovbestemmelse ere blevne underla

og deslige, blive at søge ved Politiretten, medens dennes Jurisdiction over de Militaire i Sager af anden Beskaffenhed, ved Pl. 12 April 1791 er indskrænket til dem, der angaae Klammerie, Opløb og Tumult paa Gaden og ikke medføre høiere Straf end Bøder indtil 20 Rbdlr. eller en alternativ forholdsmæssig Straf paa Kroppen. Det lader sig iøvrigt ikke gjøre, ved et almindeligt Begreb at angive, hvilke private Sager der efter Lovgivningen blive at behandle politiretsvis. Som nogle af de vigtigste kunne nævnes: Tvistigheder mellem Husbonde og Tyende og mellem Haandværksmestre og disses Svende og Drenge angaaende deres gjensidige Retsforhold, Sager angaaende Overtrædelse af Bestemmelserne i Fbg. 25 Marts 1791 om god Orden ved Høveriet og Fbg. 30 Jan. 1807 om Huusmændenes Pligtarbeide, fremdeles Sager angaaende Fornærmelser i Ord og Gjerning*), Skov- og Jagtforbrydelser, Sager angaaende Indgreb i Laugenes eller andre Næringsrettigheder og angaaende Alimentationsbidrag til uægte Børn**). Hvorvidt vedkommende Parter kunne vedtage

*) Jvfr. oven S. 569, hvor det og er bemærket, at disse Sager i Kjøbenhavn foreløbigen behandles ved andet Vidnekammer, ligesom de og paakjendes ved Lands- Oversamt Hof- og Stadsretten. En lignende Behandling finder og Sted i Anledning af Klager fra Militaire eller disses Hustruer og Børn over Civile ikke blot i Politiesager men og i ubetydelige Gjeldssager, naar de af vedkommende Chef ere recommanderede til Hof- og Stads-Retten. See Canc. Skrivelse af 3 Jan. 1797 (i Fogtmanns Tillæg til hans Reskriptsamling, cfr. Coll. Tidenden for 1819, S. 758—759.

**) Med Hensyn til de sidstnævnte Sager bemærkes det iøvrigt, at det er Øvrighedens Sag at bestemme Bidragets Størrelse, hvorimod den, naar Mandspersonen nægter Paterniteten, har at foranstalte Sagen behandlet ved en Politiret, skjøndt under de for private Politisager foreskrevne Former.

at lade en Sag, der efter Lovgivningen henhører under Politiretten, behandle ved den ordinaire Ret, er tvivlsomt, jvfr. jur. Tidsskr. 10 B. 2 H. S. 217—220 og Note 3 til den der meddeelte Dom, samt jur. Tidsskr. 37 B. S. 66—67. Derimod bør det udentvivl antages, at det ikke staaer i Parternes Magt at forenes om at udstrække Politirettens Competence udenfor de lovbestemte Tilfælde. *)

Endvidere blive i Kjøbenhavn alle Gjeldssager under 100 Rbdlrs. Værdie at behandle ved Gjeldscommissionen, der udgjør en egen Section af Landsover- samt Hof- og Stadsretten**). Angaaer Sagen en større Værdie end 20

*) Det er imidlertid neppe ubetinget nødvendigt, at Politiretsbehandlingen af en under den ordinaire Civilproces henhørende Sag ex officio skal kjendes uefterrettelig ved Overretten, naar Sagen dog er behandlet af en Dommer, som Jurisdictionen i de ordinaire Retssager ogsaa tilfalder. See en Landsover- samt Hof- og Stadsretsdom i jur Tidsskr. 19 B. S. 43—47 og Høiesteretsdom af 28 April 1829 i jur. Tidsskr. 22 B. S. 163. Det er iøvrigt uvist, hvorvidt Høiesteret, der vel ligesom Overretten paakjendte Sagens Realitet, men gav en anden Dom end denne, aldeles har billiget hvad der i foranførte Henseende var antaget ved Overrettens Dom. Imidlertid ere de i jur. Tidsskr. 37 B. S. 66—68 mod selve Sætningen anførte Tvivl maaskee ikke aldeles afgjørende, og det turde maaskee endog i Almindelighed være en ligesaa juridisk forsvarlig som for Parterne gavnlig Grundsætning for de høiere Domstole, ikke ex officio at kjende den i en privat Sag passerede politiretlige Behandling uefterrettelig, hvor hverken nogen offentlig eller privat retlig Interesse har lidt derunder, og navnlig vil det l. c. paaberaabte Tab i Stempletpapirs-Intraderne neppe her være at tage i Betragtning. Den l. c. S. 68 anbragte Note synes og at vidne om en saadan Grundsætning i Høiesteret.

**) Udenfor Kjøbenhavn behandles disse Sager vel ved de ordinaire Retter, men under særegne Former, Frg. 6 Aug. 1824. Cfr. Coll. T. for 1824 § 35 og 36.

Rbdlr., tage iøvrigt fire andre af Rettens Tilforordnede Deel i Sagens Paakjendelse, men Dommen afsiges ligefuldt ved Gjeldscommissionen.

Endnu kan det erindres, at de Retstrætter, der opstaae under Skifter, Auctions- og Fogedforretninger, i Almindelighed blive at paakjende af den Embedsmand, som det tilfalder at udføre disse Retshandlinger. Der kan imidlertid her efter Forholdets Beskaffenhed ikke blive Tale om nogen egentlig Indstævning af Vederparten i Anledning af disse Retstrætter.

Hvad nu angaaer Indretningen og Formen af Stævninger til de almindelige Retter i første Instants, da skulle disse for det Første stedse være skriftlige (Fdg. 3 Jun. 1796 § 17) og derhos, forsaavidt Parten ikke har erholdt fri Proces eller iøvrigt en sær Undtagelse finder Sted, være skrevne paa stemplet Papir, til de sædvanlige Underretter af 4 Kl. No. 2 (til 10 ß.), og til Hof- og Stadsretten saavelsom til Søretten og Gjæsteretten i Kjøbenhavn af 4 Kl. Nr. 4 (til 42 ß.) See Fdg. 3 December 1828 § 5 Littr. C. og D. Man skjelner dernæst imellem Retsstævninger, som udstædes i Rettens Navn og ordentligvis underskrives af Rettens Medlemmer (ved Hof- og Stadsretten underskrives de dog kun af Justitssecretairen*), og Udenretsstævninger, der udstædes af Parten selv. Ved Hof- og Stadsretten bruges stedse Retsstævninger; ved de almindelige Underretter beroer det paa den vedkommende Part selv, om han vil bruge den ene eller den anden Form. Vælger han at bruge Udenretsstævning, udtages og forkyndes denne uden at Dommeren derom faaer nogen Kundskab, førend den paa den deri bestemte Tægtedag kommer i Retten; dog maa, naar Sagen skal behandles

*) Det maa erindres, at her i det Hele ikke handles om Behandlingen ved Overretter som saadanne.

ved en Extraret, (saasom naar det er en Gjæsteretssag) Stævningen indleveres til Retten, for af denne at forsynes med Paategning om Tiden da Sagen skal foretages; i Stævningen hedder det da blot, at N. N. stævnes „til den Tid, som Dommeren nedenfor nærmere maatte beramme." Vil Parten ved et Bye-, Herreds- eller Birketing benytte Retsstævning, har han til Retten at indlevere en Concept hertil med en derpaa tegnet af ham selv eller hans Fuldmægtig underskreven Begjæring om at en Stævning, i Overensstemmelse hermed, maa blive udstædt. Tillige maa der medfølge det fornødne stemplede Papir, samt en Copie af Concepten, hvilken Copie af Dommeren tilbageleveres imod Paategning om Conceptstævningens Indleverelse. See Sp. Regl. 22 Marts 1814 § 1. For Hof- og Stadsretten, hvor, som anført, Retsstævning stedse skal bruges, er det ved Pl. 28 Jan. 1788 anordnet, at Concepterne med behørige Copier samt Stævningerne reenskrevne skulle være indleverede til Hof- og Stadsrettens Justitscontoir i det seneste Løverdagen forend de med lovligt Varsel skulle forkyndes, dog at i Henseende til Indleveringstiden derfra undtages Vexel- og Arreststævninger (d. e. saadanne, hvorefter en Arrest skal forfølges; thi for at faae en Arrest iværksat behøves der ingen Stævning, men kun en Requisition til Fogden). Men endskjøndt Retsstævninger saaledes blive at autorisere af Retten, er det dog vedkommende Part eller Sagfører, der er ansvarlig for, at der med Hensyn til dens Indretning er iagttaget Alt hvad Lovgivningen i saa Henseende foreskriver. Retten er efter den i den danske Proces gjældende Forhandlingsmaxime ikke pligtig og end ikke ubetinget berettiget til at rette de Feil, som maatte være indløbne og som maaskee i sin Tid kunde medføre Sagens Afvisning. Ei heller har Dommeren (uden for de Undtagelsestilfælde, hvori Forligsmæglingen er ham selv paalagt),

forend Dom skal afsiges, at paasee, om Forligelsesanordningernes Bydende er iagttaget; det er følgelig ogsaa Partens Sag, i Forveien at forvisse sig om, hvorvidt Sagen hører under Forligelsescommissionens Virkekreds og i bekræftende Fald at efterkomme hvad Lovgivningen i saa Henseende har befalet, uden at dog Stævningen selv behøver at indeholde Noget desangaaende.

I Stævningen bør for det Første begge Sagens Parter nævnes*). Ordentligviis finder Sagen kun Sted mellem twende physiske eller juridiske Personer, men stundom kan der dog i samme Sag optræde flere Sagsøgere, og endnu oftere vil der være Anledning til at stævne flere Sagvoldere, der ikke ere at ansee som en juridisk Person, men hver have deres særlige Interesse og som hver for sig kunne blive at domme. Stundom er Sagsmaalet endog rettet alternativt mod flere Indstævnte, ligesom det og kan være Tilfældet, at Nogen som ny Sagsøger blander sig ind i en Sag for at udelukke den oprindelige, der da ikke

*) Med Hensyn til den personlige Myndighed til at optræde enten som Sagsøger eller som Sagvolder, komme de ovenfor S. 16 ff. angivne almindelige Regler til Anvendelse. Det kan her blot tilføies, at naar Sagvolderen er umyndig og ingen Værge har, maa Sagsøgeren foranledige ham en saadan beskikket, hvilken Udnævnelse ordentligviis tilfalder den samme Øvrighed som ellers beskikker Værger. Kun er der i saa Henseende gjort en Undtagelse for Kjøbenhavn, hvor Hof- og Stadsretten for dette Tilfælde er bemyndiget til at udnævne Værgen. Dette vil forresten nu sjeldent komme til Anvendelse, da det er nødvendigt at Værgen allerede beskikkes inden Sagen indklages til Forligelsescommissionen. Den umyndige Sagsøger, som ingen Værge har, maa selv udbede sig en saadan beskikket, og den nysnævnte Undtagelse med Hensyn til den beskikkende Autoritet finder i al Fald ikke her Anvendelse.

mindre end Sagvolderen, ja undertiden endog udelukkende eller fortrinligen bliver hans Modpart.*) For at Flere kunne søges under een og samme Sag er det i Almindelighed nødvendigt, at det er een og samme Forpligtelse, som Sagsøgeren vil gjøre gjældende mod dem enten i Forbindelse eller alternativt, ligesom og at de enten høre under samme Værneting eller at de dog i denne Sag, enten paa Grund af dens Beskaffenhed (f. Ex. naar de søges som Medeiere af en fast Eiendom) eller ifølge Samtykke, ere pligtige at svare til samme Ting. Ere de een for alle og alle for een (solidarisk) forpligtede, staaer det iøvrigt den Berettigede frit for at indtale den hele Fordring mod en Enkelt af dem; men han kan ogsaa, naar de ere pligtige at svare til samme Værneting, hverve Dom over dem Alle paa eengang, og kan derefter, om han vil, lade denne fuldbyrde for det Hele hos Een af dem. En saadan solidarisk Forpligtelse paahviler blandt Andet en Debitor og hans Selvskyldner-Cautionist **). Hvor derimod Flere vel under Eet have paataget sig en Forpligtelse, saaledes at de alle ere ansvarlige for dens Opfyldelse i det Hele, men dog saaledes at de allene kunne søges hver for sin Deel, og at først naar det er givet, at Een af dem ikke kan betale, hans Part kan indtales hos de Andre, kan der vel under Eet erhverves Dom over dem, naar de have samme Værneting, men denne maa da først søges fuldbyrdet hos Enhver især for hans Andeel, og først naar Nogen af dem befindes insolvent, kan det Manglende inddrives hos de Øvrige. Fra den Regel, at flere Debitorer ikkun forsaavidt der handles om en for dem Alle fælleds Forpligtelse kunne sagsøges under Eet, gives der iøv-

*) Cfr. juridisk Tidsskrift 2 B. 2 H. S. 1—53.

**) Jvfr. oven S. 366.

rigt enkelte Undtagelser, hvoriblandt her nævnes, at det ved Fdg. 11 Jan. 1793 er tilladt enhver Jorddrot, der har Restancer udstaaende hos sit Godses Bønder, ved eet Stævnemaal at indkalde saa mange af disse, som høre under eet Værneting, samt at et Rescript af 26 Jun. 1778, der vel er specielt, men hvoraf man dog stundom har gjort Udvidelse, tillader, at alle de Kjøbere paa een og samme Auction, som udeblive med Betaling, maae, ligeledes under Forudsætning af at de høre under een og samme Jurisdiction, indkaldes ved een Stævning og dømmes under Eet*). — For at paa den anden Side Flere kunne paatale en Sag, maae de samtlige være deelagtige i den Rettighed, der indtales, enten saaledes, at de hver især kunne udøve denne for det Hele, eller at der tilkommer hver Enkelt af dem en bestemt Andeel i samme. I det første Tilfælde, som dog sjeldent vil møde, kan Enhver af de Berettigede for sig gjøre den fælleds Rettighed gjeldende ved Søgsmaal. I det sidste Tilfælde, som navnlig finder Sted, naar flere Kreditorer i Forening ere Eiere af een og samme Fordring, kan Debitor derimod, saafremt Gjelden oprindelig har været kontraheret med en Kreditor, som igjen har afhændet Fordringen til Flere, modsætte sig, at en Enkelt særskilt indtaler sin Andeel, og paastaae, at

*) Med Hensyn til de særlige Indsigelser, som enkelte Kjøbere kunne have mod Fordringen, og de Beviser, som, paa Grund deraf, kunne være at tilveiebringe imod dem, uden at samme vedkomme de andre, kan det i disse som i andre Tilfælde, hvor Fordringer paa forskjellige Personer, der vel træde frem som eensartede, men indbyrdes ikke vedkomme hinanden, inddrages under samme Sag, let hænde, at der derved frembringes processualske Forviklinger og Vidtløftigheder, medens Hensigten er Processens Forkortelse.

de skulle søge ham i Forening; thi ved at underkastes flere forskjellige Sagsmaal om den samme Fordring, vilde han lide en Ulempe, som den oprindelige Kreditor ikke ved at borttranspertere Fordringen bør kunne paaføre ham. Men har Gjelden allerede fra dens Stiftelse af været delt mellem flere Kreditorer, maa Debitor finde sig i, at Enhver af dem særskilt indtaler sin Andeel hos ham, og det bliver altsaa her kun en Rettighed for dem, at kunne forene sig i eet Sagsmaal mod Debitor*).

Sagens Gjenstand bør i Stævningen saa tilstrækkelig betegnes, at den Indstævnte deraf kan see, hvilket Retsforhold Sagsmaalet skal angaae. Paastanden, man agter at gjøre, behøver ikke bestemt at angives, forsaavidt en saadan Angivelse ikke allerede ligger i Benævnelsen af Sagens Gjenstand. Dette sidste er paa en vis Maade Tilfældet i Gjeldssager. Og skjøndt det just ikke er nødvendigt, at Størrelsen af de Renter, man vil paastaae, og Tiden, hvorfra de paastaaes svarede, skal opgives, saa pleie disse Bestemmelser dog ikke at mangle i nogen Stævning; ved dennes Fremlæggelse behøver man nemlig da i mange Tilfælde blot tillige at fremlægge Gjeldsbrev, Regning eller deslige, samt Klage til Forligelsescommissionen, og i Henhold dertil paastaae Dom. I ethvert Tilfælde bør det, der i Stævningen angives som Sagsmaalets Hensigt, enten i almindelige eller i specielle Udtryk indbefatte Alt hvad man under Sagen vil paastaae; thi Intet, som ligger udenfor samme, kan siden mod Indstævntes Protest komme under Paakjendelse. Saaledes kan den, der i en Stævning

*) Jvfr. angaaende denne hele Materie Hr. Etatsr. Hansens Bidrag til den danske Civilproces 1 D. 2 H. S. 215—222; cfr. jur. Tidsskr. 29 B. S. 268—273.

i Anledning af Injurier blot har nævnt Injuriantens Afstraffelse, men hverken i almindelige eller særdeles Udtryk omtalt Mortification, ei siden med Nytte paastaae samme, naar der gjøres Indsigelse derimod. Det er i Almindelighed ikke hensigtsmæssigt i Stævningen at anføre de Indvendinger, som man formoder, at Indstævnte vil fremsætte mod Søgsmaalet; dette kunde nemlig have til Følge, at Retten, hvis Indstævnte ei møder, ved Sagens Paakjendelse maatte tage Hensyn til samme, medens de derimod ellers ikke vilde være kommet i Betragtning, naar den Indstævnte ei møder og fremsætter dem. — Hvorvidt man ved een Stævning og eet Søgsmaal kan indtale de flere Retsfordringer, man formener at have mod samme Person, beroer paa Omstændighederne. Dersom de ere aldeles eensartede, f. Ex. alle angaae Penge eller flere enten samtidig eller til forskjellige Tider udøvede Injurier, er der Intet til Hinder herfor, om de end have en forskjellig Oprindelse; dog følger det af sig selv, at dersom nogen Deel af de paastævnte Fordringer ere af den Beskaffenhed, at ogsaa de Contrafordringer, der ikke støtte sig paa Haandskrifter, derimod kunne gjøres gjældende*), saa maa den Sagsøger, der har samlet dem under eet Søgsmaal, taale at saadanne Contrafordringer faae deres Virkninger mod dette Søgsmaal i dets hele Udstrækning. Ere derimod Gjenstandene for de flere Retsfordringer aldeles ueensartede, saa kan en Forbindelse (Cumulation) af de flere Sager ikke finde Sted. Man kan saaledes ikke under samme Sag søge en Person for Injurier og til at betale et Gjældsbrev. Saafremt de endelig forsaavidt ere eensartede, at de alle vedkomme Formue, men dog gaae ud paa forskjellige Formuesrettigheder,

*) See oven S. 576—577.

f. Ex. deels paa Udleveringen af visse bestemte Ting, deels paa Betalingen af en Pengesum, kan Cumulationen neppe mod Protest tilstedes, med mindre Fordringerne have deres Oprindelse fra det samme Retsforhold (ex ere connexi), f. Ex. alle grunde sig paa den samme Kontrakt. At det iøvrigt i ethvert Tilfælde er en Betingelse for flere Sagers Cumulation, at de høre under den samme Domstols Paakjendelse, forstaaer sig af sig selv.

Fremdeles bør i Stævningen Tiden og Stedet, hvortil der stævnes, være angivet. I førstnævnte Henseende er det, naar Sagen skal behandles ved den ordinaire Ret, tilstrækkeligt, at Dagen nævnes, da Klokkeslettet, hvorpaa Retten sættes, er lovbestemt (ved de almindelige Underretter Kl. 10, ved Hof- og Stadsretten Kl. 9). Skal Sagen derimod behandles ved en Ret, hvorfor ingen saadan lovbestemt Tid finder Sted, bør det iagttages, at ogsaa Timen anføres. Hvad Stedet angaaer, da er det nok, at det almindelige Tingsted nævnes, med mindre Sagen skal behandles ved en extraordinair Ret, i hvilket Tilfælde Stedet nærmere maa betegnes.

Enhver Stævning bør dernæst indeholde den Clausul, at Forelæggelse og Lavdag ikke kan ventes. Fd. 3 Juni 1796 § 4. Forsømmes dette, bliver Stævningen afviist, saafremt den Indstævnte ikke møder efter samme; om denne samme Virkning indtræder, naar han vel møder, men protesterer mod at Sagen fremmes efter en Stævning, der lider af hiin Mangel, er tvivlsomt.

For at sætte Retten istand til at bestemme de Gebyrer, som i Forhold til Sagernes Værdie blive at erlægge, er det endelig foreskrevet, at Gjenstandens Værdie saavidt muligt skal opgives i Stævningen. Regl. 22 Marts 1814 § 24.

I Henseende til Maaden, hvorpaa Stævninger blive at forkynde, skjelner man imellem offentlige og private Stævninger, og med Hensyn til begge Arter af Stævninger indeholder Lovgivningen derhos særegne Forskrifter angaaende det Varsel, der ved Stævningen skal gives, d: det Tidsrum, der bør forløbe fra Stævningens Forkyndelse til dens Foretagelse ved Retten.

Offentlig Indstævning er to Slags, eftersom enten den Person, man har at stævne, er givet, men hans Opholdssted ubekjendt, eller det er en ubestemt Person der skal stævnes. Hvad det første Tilfælde angaaer, da bliver Stævningen, saafremt der er Grund til at anse Indstævnte som den, der ikke vil lade sig finde d: som den, der har forstukket sig eller sneget sig bort, at forkynde med 6 Ugers Varsel saavel paa det Sted, hvor han sidst har havt Bopæl her i Landet, som ved den Overret, hvorunder han henhørte, L. 1—4—10. Kan den Paagjeldende derimod ikke anses som den, der ikke vil lade sig finde, skal der gives ham et Aars Varsel, medens Stævningen iøvrigt bliver at forkynde paa de samme Steder som nys er anført, L. 1—4—12. Samme Aars Varsel gives og efter bemeldte Lovsted, naar den Paagjeldende har et bekjendt Opholdssted udenfor Riget. Men i slige Tilfælde er det rettest at lade Stævningen forkynde paa dette hans Opholdssted paa den efter de der gjeldende Love foreskrevne Maade, ligesom Stævninger til udenlandske Domstole mod en Person, der opholder sig her i Landet, pleie ved Stævnevidnerne at forkyndes denne, hvorved det Offentlige paa Begjæring yder fornøden Bistand. Imidlertid kunne Ordene i 1—4—12 anføres til Fordeel for den Mening, at det selv i dette Tilfælde er tilstrækkeligt at lade Stævningen læse ved Overretten og paa det Sted, hvor den Paagjeldende sidst

opholdt sig her i Riget. Et Aars Varsel finder og Sted, naar den Indstævnte opholder sig paa de Kongelige Colonier udenfor Europa eller paa Island, Færøerne eller Grønland, Fd. 3 Juni 1796 § 16. — Vil man indstævne en ubekjendt Person, maa i Almindelighed en særskilt Bevilling dertil ansøges hos Cancelliet. Det hyppigst forekommende Tilfælde af dette Slags er, at enten Kreditor, for at sættes istand til at hæve sit Tilgodehavende efter en Forskrivning, som er ham frakommen, eller Debitor, som, uagtet han har indfriet samme, frygter for Efterkrav eller er hindret i at faae sin tinglæste Forskrivning udslettet af Pantebogen, søger sligt et Dokument ved Dom mortificeret; og med Hensyn dertil er Qvæstionen udførlig omhandlet oven S. 48—50, cfr. S. 52. Men ogsaa naar Nogen i andre Tilfælde ønsker at erhverve sin Ret bekræftet ved Dom, til Exempel sin Eiendomsret over en urørlig Ting, hvoraf han, uden tinglæst Adkomst, har været i lang upaatalt Besiddelse, bliver en lignende Omgangsmaade at bruge*). En fra den sædvanlige forskjellig Maade at indvarsle en Person, hvis Opholdssted ikke vides, findes foreskreven i Fd. 11 Septbr. 1839, for det Tilfælde, at en forsvunden Persons Arvinger ville sættes i Besiddelse af hans efterladte Formue. Efter bemeldte Fdgs. §§ 8 ff. kunne, naar den Paagjeldende i 5 Aar har været borte, uden at der imidlertid er nogen Efterretning om, at han er ilive, hans Livsarvinger, og naar han har været borte i 10 Aar**) samt in-

*) Proclamata til Kreditorers eller Arvingers Indkaldelse i Boer, Indkaldelser til Eierne af strandet eller fundet Gods, og andre lignende for en Deel lovbestemte og præcluſive Indkaldelser, som ikke skee i egentlig Stævnings Form, høre ikke herhen.

**) Er han bortreist, inden han havde fyldt sit 18de Aar, regnes disse 10 Aar først fra dette sidste Tidspunkt.

gen Livsarvinger har, da hans andre nærmeste Arvinger stedes til fremtidig Rentenydelse af hans Capitaler eller til Nytten og Brugen af hans øvrige Eiendele, Alt dog kun forsaavidt han ikke har efterladt sig nogen lovgyldig testamentarisk Disposition angaaende hvorledes der med hans Formue skulde forholdes. For at opnaae dette have Arvingerne ved en Stævning, der tillige bør udtrykke den Hensigt at oplyse Sagen med Vidner samt indeholde en Opfordring til de øvrige mulige Arvinger af den Paagjeldende *) om under samme Sag at varetage deres Tarv, med 3 Maaneders Varsel at indkalde den Borteblevne til den Ret, der var hans sidste Værneting her i Landet. Denne Stævning bliver, naar den efterladte Formue udgjør 2000 Rbd. Solv eller derover, 3 Gange, men ellers kun een Gang, at indføre i den Berlingske Tidende samt Altonaer Merkur, og derhos, hvis den er udtagen til nogen Ret i Sjællands Stift, i Kbhvns. Adressecomptoirs Efterretninger, men i andre Tilfælde i vedkommende Stiftsavis. Det bliver derefter ved formelig Dom at afgjøre, om de Vedkommende have oplyst hvad der udfordres for at kunne være berettigede til forelobig at stedes til Nydelsen af Indtægterne af den Indstævntes Formue; men om end de lovbestemte Betingelser herfor ved Dom maae antages at være tilstede, kan dog den Indstævnte, naar han senere maatte komme tilbage, fordre alle endnu ikke forfaldne og oppebaarne Renter og Indtægter. — Naar 20 Aar ere forlobne fra den Tid af at Efterretning mangler om at den Indstævnte er ilive**), kunne hans Arvinger erhverve

*) Forsaavidt hører Stævningen til den anden af de ovenmeldte Arter af offentlig Stævning.

**) Denne Tidsfrist regnes dog, hvis den Fraværende ved sin Bortreise var under 18 Aar, først fra den Tid da han har opnaaet denne Alder.

Dom, hvorved selve hans Formue tilkjendes dem. Til den Ende have de at udtage Stævning paa den nys omhandlede Maade, dog at der gives Aars og Dags Varsel og at Indkaldelsen indrykkes 3 Gange i hver af de ommeldte Aviser, dersom Formuen beløber sig til 500 Rbd. Sølv eller derover*).

Private Stævninger forkyndes paa den Indstævntes Bopæl**) ved de for enhver Jurisdiction beskikkede ordinaire Stævnevidner, hvilke have at give Stævningen Paategning om det Passerede.***) Varselet er her, naar

*) I visse Tilfælde, navnlig naar særdeles Omstændigheder ere tilstede, der opvække en til Vished grændsende Sandsynlighed for at en Person, der ei er at finde, er død, kunne hans Arvinger efter kortere Tids Forløb komme i Besiddelse af hans efterladte Formue, og naar den Paagjeldende vilde være 90 Aar gammel, om han var ilive, kunne de endogsaa strax paa den ovenanførte Maade procedere til at faae sig hans efterladte Formue tilkjendt til Eiendom. See herom den citerede Forordnings §§ 14 og 15. Den ovennævnte Indstævning med 3 Maaneders Varsel er og, efter Fdgs. § 16, anvendelig til Skilsmissedoms Erhvervelse i Desertionstilfælde og træder forsaavidt istedet for det i L. 1—4—10 og Fdg. 29 Mai 1750 anordnede.

**) Herved kan dog mærkes L. 1—4—19, der bestemmer, at naar Nogen søges for Jordskyld, Huusleie eller deslige Afgift af nogen Gaard eller Huus, „da holdes samme Sted for Bopæl, endskjøndt den, som for Sagen er (o: Sagvolderen), ikke boer der". Det synes heraf at være Meningen, at Stævningen i det i Artiklen ommeldte Tilfælde skal kunne forkyndes paa den Eiendom, som Sagsmaalet skal angaae; men det maa da udentvivl ogsaa være forudsat, at Sagen skal behandles ved Eiendommens Værneting. Iøvrigt indeholder Artiklen, at den Paagjeldende skal have Varsel i Forhold til det Sted, hvor han virkelig boer.

***) Naar en Militair skal indkaldes til en civil Ret, bør Stævningen anmeldes for Regimentets eller Divisionens

den, der stævnes, boer eller opholder sig i det Herred, Birk eller By, hvor Tinget holdes, 8 Dage (ɔ: en Uge); naar han boer uden Herredet, Birket eller Byen, men dog i Provindsen, 14 Dage; naar han er uden Provindsen, men dog i Riget, 6 Uger. L. 1—4—7, 8 og 9. Dersom den, der stævnes, boer i noget af Hertugdømmerne, skal der gives ham 8 Ugers Varsel til Domstolene i Danmark. Fd. 3 Juni 1796 § 16. Dette samme Lovsted bestemmer, at hvis Sagvolderen boer i Norge, skal der gives ham 8 Ugers Varsel, naar han boer sønden fjelds, 10 Ugers, naar han boer norden fjelds, og 3 Maaneders, dersom han boer i Finmarkens eller Nordlandenes Amter. Om denne Bestemmelse skal ansees ophævet efterat Norge er blevet adskilt fra Danmark, saa at hiint Rige i den omspurgte Henseende bliver at sætte i Klasse med Udlandet, ansees tvivlsomt*).

I de Gjeldssager, med Hensyn til hvilke Fdg. 6 Aug. 1824 har hjemlet en særegen Rettergangsmaade, d. e. hvor

Chef, for at denne kan tilholde sine Undergivne i rette Tid at give Møde. Cfr. Fd. 10 Marts 1725 Cap. 1 § 4, 10 Juli 1795 § 29 og Pl. 17 Jan. 1816.

*) Jvfr. Jur. Tidsskr. 29 B. S. 306. Hvad der paa dette Sted anføres for den benægtende Mening, taber dog vel meget af sin Vægt, naar det betænkes, at den særdeles Bestemmelse, som ovenmeldte § i Fdg. 3 Jun. 1796 § 16 indeholder angaaende det Varsel, der skal finde Sted mellem Danmark og Norge, slutter sig til den i Hens første Deel fremsatte almindelige Regel angaaende Forstaaelsen af Danske og Norske Love 1 B. 4 C. 12 Art., hvilken Regel, under de nuværende Forhold, maa give et modsat Resultat. At det forkortede Varsel i sig er tilstrækkeligt og langt hensigtsmæssigere end det lange, Loven har paabudt, kan saa meget mindre være afgjørende, som dette endnu stærkere fremtræder i andre Tilfælde, hvor der dog ingen Tvivl kan være om at man maa forholde sig efter nævnte Lovens Artikel.

Forretningens Beskaffenhed og Ster
da Sagen skal foretages, hvilken J
erholde udleveret for ved Stævnev
med sædvanligt lovligt Varsel fork
dende. I Kjøbenhavn behandles,
dette Slags Sager ved Gjeldscomm
ver Forlig i samme Øjemed (jvfr. oven
Fremgangsmaaden ved Indvarsling
mission indeholder et Reskr. af 19
Vedkommende har i et Promemoria
telig at andrage, hvad han hos sin
dre, med Begjæring, at denne maa b
Dom, hvilket Promemoria forkynde
af Rettens Bud, som tillige leverer
hvorved han med 8 Dages Varsel i
kjendegives, hvorfor det er, han søges
skal møde, hvilket foruden hans og
de paa Billetten til den Ende være
tegnes, da Budet isvrigt attesterer F
tegning paa

nødent Tilfælde var Bevlis for at Indstævningen virkelig havde fundet Sted, hvilket Bevlis i Følge Fdg. 3 Jun. 1796 maa ligge i selve Stævningspaategningen. Heller ikke i Politisager bruges formelig Stævning, men den, der formener sig forurettet, har allene mundtlig eller skriftlig (paa ustemplet Papir) at henvende sig til vedkommende Politidommer, i Kjøbenhavn Politidirecteuren*). Tiden og Stedet, hvor Sagen skal foretages, bestemmes da af Dommeren, der lader Parterne indkalde med Aftens Varsel, dog, som i alle Extraretssager, i Følge Fdg. 3 Juni 1796 § 29 og Circulaire 3 Nov. 1798, med Tillæg af 24 Timer for hver 2 Mile, en Part boer fra det Sted, hvor Retten holdes. Stundom bruges kun mundtlige Tilsigelser, men en skriftlig Indkaldelse, der dog kan skrives paa ustemplet Papir, kunde dog i Almindelighed være at foretrække. — Som bemærket S. 555, mægle Politiretterne selv Forlig i de Sager, der høre under deres Paakjendelse.

Angaaende Stævninger i Gjæsterets sager er intet Særdeles at bemærke, undtagen at, da disse Sager behandles ved Extraret, Tiden, paa hvilken Sagen skal foretages, nøiagtig bliver at opgive, ligesom og Stedet bestemt maa betegnes, dersom Retten skal holdes paa et extraordinairt Sted (jvfr. ovenfor). Varselet er det i Extraretssager sædvanlige (jvfr. strax ovenfor om Politisager). Forligsmæglingen foretages af Retten selv. (See ovenfor S. 555.)

*) Da det, i Kjøbenhavn, ved Pl. 27 Decbr. 1815 § 6 er paalagt Politiassistenterne, hvor Leilighed dertil gives, at bilægge Politisager, som efter Anordningerne ere Gjenstand for mindelig Afgjørelse, maa i disse Sager Klagen ogsaa kunne indleveres til bemeldte Embedsmænd; men naar Forlig ei opnaaes, maa Klagen afgives til Politidirecteuren, jvfr. Instr. 20 Febr. 1817 § 6.

Om Fremgangsmaaden ved Indstævning til Krigsretter see Justitsraad Petersens Haandbog i den danske Militairret 3 D. 1 B. S. 1048 ff.

Formularer.

1. Stævning til Landsover- samt Hof- og Stadsretten.

Tilforordnede i den kgl. Landsover- samt Hof- og Stadsret i Kjobenhavn gjøre vitterligt: at for Os haver andraget A. B., hvorledes han skal finde sig befoiet til at sagsøge C. D. for en Capital af 5000 Rbd. r. S., som denne skylder ham efter sin under 11 Juni 1832 til E. F. udstædte og senere til Citanten transporterede Panteobligation, der i Følge af Opsigelse er forfalden til Betaling. Paa Grund heraf indstævnes herved med lovligt Varsel fornævnte C. D., boende i N. Gade No. N. N. til at møde for os udi ovenmeldte Ret d. 2 Apr. førstkommende, for Sigtelse og Sagsvarelse at imodtage, Documenter at see i Rette lagte, Paastand at anhøre og Dom at lide til at indfrie bemeldte Panteobligation og til Citanten betale dens paalydende Beløb, med skadesløs Rente 4 Procent fra 11 Juni 1839 til Betaling skeer, og denne Processes Omkostninger i alle Maader skadesløst. Det tilkjendegives den Indstævnte, at Forelæggelse og Lavdag, som afskaffet ved Fd. 3 Juni 1796, ikke er at vente. Til Bekræftelse under Rettens Segl og Justitssecretairens Underskrift.

Den Kongelige Landsover- samt Hof- og Stadsrets Justitscontoir den 24 Marts 1840.

N. N.
(L. S.)

2. Gjæsteretsstævning.

N. N., Byfoged i N., gier vitterligt, at for mig haver andraget A. B., hvorledes han skal finde sig befeiet til ved en Gjæsteret at sagsøge C. D. til Betaling af den Summa 177 Rbd. 4 Mk., som han for leverede Varer ifølge Revers af N. Dato er ham skyldig. Thi bliver efter fornævnte A. B's Begjæring C. D., for Tiden logerende hos Gjæstgiver E. F. her i Staden, herved med lovligt Aftenvarsel indkaldet til at møde hos mig imorgen Formiddag Kl. 11 paa det sædvanlige Tingsted, for enten at indgaae mindeligt Forlig med Citanten eller og Sigtelse og Saggivelse at imodtage, Dokumenter at see i Rette lagte, og Dom at lide, hvorved Citanten vil forvente Indstævnte tilpligtet at betale ovennævnte Summa med Renter 4 pCt. fra denne Stævnings Dato samt denne Processes Omkostninger skadesløst: alt efter nærmere Demonstration og Paastand, hvormed Citanten agter at fremkomme. Ifølge Fd. 3 Juni 1796 kan Indstævnte ikke forvente Forelæggelse eller Lavdag. Dette til Bekræftelse under min Haand og Segl.

N. N. den N. N.

N. N.
(L. S.)

3. Begjæring til Gjeldscommissionen i Kjøbenhavn om en Debitors Indkaldelse.

Da Undertegnede, efter accepteret Regning af 31 December f. A., paa Hr. A. P. har en Fordring af 25 Rbd. 4 Mk. S. og T., som ikke i Mindelighed har været at indrive, saa beder jeg herved ærbødigst, at denne min Debitor, som boer i Store Kongensgade No. 500, maa blive

indkaldt til at møde i Gjeldscommissionen næstkommende ....., for i Mangel af Forlig at vorde dømt til at betale forbemeldte 25 Rbd. 4 Mk. S. og T. tilligemed Renter og Processens Omkostninger skadesløst.

Kjøbenhavn den 5 Mai 1840.

N. N.
Lavendelstræde Nr. 400.

Til
Dommeren i Gjeldscommissionen.

4. Klage til Politidirecteuren over et Tjenestetyende for Undvigelse af Tjenesten.

Da Pigen Magdalene Hansdatter d. 13de d. M. uden given Aarsag fra min Side er bortgaaet i urette Tid af min Tjeneste, og hun, saavidt jeg veed, opholder sig hos sin Moder, Skomager Jens Hansens Enke i Store Kongensgade No. 500, saa maa jeg ærbødigst bede, at hun maa blive indkaldt for Politiretten, for at drages til Ansvar for sin ulovlige Omgang og tilpligtes at gaae tilbage i sin Tjeneste.

Kjøbenhavn d. 28 Marts 1840.

Ærbødigst
Hans Andersen,
Vestergade Nr. 600.

Til
Hr. N. N., Politidirecteur i Kjøbenhavn.

Anmærkning. En egentlig Fremstilling af Proceduren for Retten ligger udenfor dette Værks Grændser; kun enkelte derhenhørende almindelige Anmærkninger kunne her finde Plads.

Foreløbigen maa det erindres, at man, naar man ikke selv vil udføre sin Sag, i Reglen dertil allene tør bruge Procuratorer; dog kan Værgen møde i Myndlings Sag, ligesom uden Tvivl Curator maa kunne møde for den Mindreaarige og Lavværgen for Enken; saa kan man og lade møde ved en af sine Frænder (Beslægtede, men ikke Besvogrede), ved sin Tjener (hvorved betegnes saavel høiere Betjente som egentlige Tyende). See L. 1—9—14. At ogsaa en Mand maa kunne møde ved sin Hustru, kan, efter L. 1—9—6 og Pl. 13 Aug. 1753, ikke være tvivlsomt.

Som allerede ovenfor (S. 588) berørt, er Forhandlingsmaaden i det Hele gjort gjeldende i den danske ordinaire Proces, og det er ifølge deraf den Paagjeldendes egen Sag saavel at drage Omsorg for at alle ved Lovgivningen befalede Formaliteter blive iagttagne, som at bedømme, hvilke Skridt der iøvrigt kunne være fornødne og tjenlige til hans Tarv. Det er navnlig overladt til ham selv at overveie, hvilke Omstændigheder der bør paaberaabes for at begrunde hans Paastand, og hvorledes disse rettelig bør fremstilles og udvikles, hvorvidt det er nødvendigt at føre Beviis for samme, samt i bekræftende Fald at tilveiebringe dette. Dommeren har ordentligviis ikke i disse Henseender at yde Parterne nogen Veiledning, og han afgjør i sin Tid Sagen aldeles efter de Op-

lysninger, der af disse selv ere fremstaffede*). Proceduren er i 1ste Instants i Reglen skriftlig. Det Skrift, hvori en Part fremsætter, hvad han i Anledning af den for Retten staaende Sag har at andrage, kaldes et Indlæg. Ved Underretterne bliver et saadant at skrive paa stemplet Papir af 4de Cl. No. 2 (til 10 ß.) og ved Landsover- samt Hof- og Stadsretten paa 4de Cl. No. 4 (til 42 ß.) Fdg. 3 Decbr. 1828 § 5 litr b og d. Det stiles til Retten og underskrives af Parten eller hans Befuldmægtigede. Hvor en Part selv fører sin Sag, er han dog fritaget for at fremlægge skriftligt Indlæg, og det er ham da tilladt mundtlig at fremføre sin Paastand tilligemed sine Grunde, hvilket Alt Dommeren besørger antegnet i Protokollen i den vedbørlige Form og Orden. Ligeledes kan en Procurator, naar han strax paa Stedet vil fremsætte sine Indsigelser imod det fra Modparten Anbragte, gjøre dette mundtligen til Protocollen, dog at dertil ikke medgaaer længere Tid end ¼ Time. Fdg. 3 Juni 1796 § 15. Da det, der saaledes mundtlig fremføres, gaaer over til Protocollen, og kun derigjennem kommer i Betragtning ved Sagens Paakjendelse og ved dens Prøvelse

*) I visse extraordinaire Procesarter, isærdeleshed i Politisager, er den modsatte (instructoriske) Maxime gjort gjeldende; Dommeren har her at yde Parterne den fornødne Veiledning, og selvstændigen at virke for Sagens Oplysning I Almindelighed er det i deslige Sager heller ikke tilladt at lade møde ved Procuratorer. Hvilke Afvigelser fra de almindelige processuale Regler der finder Sted i Sager angaaende Gjeldsfordringer under 100 Rbd., findes bestemt i Fdg. 6 Aug. 1824 (see Coll. Tid. for samme Aar S. 419 ff.

for høiere Ret, bliver Proceduren dog ligefuldt i sit Grundvæsen skriftlig.

Paa den i Stævningen fastsatte Tid have begge Parter at møde i Retten, hvor Sagen af Sagsøgeren bliver at anhængiggjøre (incaminere) derved at Stævningen fremlægges forsynet med Forkyndelsespaategning. Stundom er nu Sagen saa simpel, at det Fornødne til dens Forklaring allerede kan være optaget i Stævningen tilligemed den derpaa støttede Paastand, og Sagsøgeren kan da, som berørt oven S. 592, ved at fremlægge Stævningen tilligemed de i samme muligen paaberaabte Documenter og Klagen til Forligelsescommissionen, i Henhold dertil paastaae Dom. Men i de fleste Tilfælde vil dog en nærmere Udvikling af Sagens Beskaffenhed være nødvendig, og en saadan Udvikling bliver da at meddele i et Indlæg (Deductionsindlæg), som, naar ikke Sagsøgeren kan oplyse, at han allerede fører Vidner om Sagens Gjenstand, eller af nogen anden særdeles Grund er sat ud af Stand til strax dermed at fremkomme, bør fremlægges den første Retsdag tilligemed Stævningen. Dette Indlæg bør for det Første indeholde en fuldstændig Angivelse af de factiske Grunde, hvorpaa Søgsmaalet støttes, idet Sagsøgeren, som skal sætte Indstævnte istand til bestemt at yttre sig angaaende den mod ham udtalte Retsfordring, er uberettiget til senere at fremkomme med nye Søgsmaalsgrunde, med mindre han maatte kunne bevise, at disse ikke tidligere have været ham bekjendte, eller Indstævntes Procedure først giver ham Anledning til at gjøre dem gjeldende*). Derimod er Sagsøgeren ikke pligtig

*) Forsaavidt Sagsøgeren saaledes efter de særdeles Omstændigheder maatte være berettiget til at fremkomme

til strax at ledsage sine Sagsmaalsgrunde med Beviis; thi dette bliver iffum nødvendigt, saafremt Indstævnte benægter dem, og Sagsøgeren maa kunne efvente, hvorvidt dette vil skee, hvilket som oftest er det klogeste. Skjøndt dernæst Sagsøgeren ikke egentlig behøver at anføre og fortolke de Lovbestemmelser, der skulle hjemle hans Fordring, eftersom Retten skal kjende og i Embeds Medfør, uden nogen Opfordring fra Parternes Side, bringe disse i Anvendelse paa den samme forelagte Sag, vil han dog, naar Sagen frembyder nogen juridisk Qvæstion, ofte finde det hensigtsmæssigt at paaberaabe sig de Lovbud, der formeentlig tale til hans Fordeel, og, forsaavidtsom der om deres Forstaaelse kan være nogen Tvivl, at udvikle og begrunde den Fortolkning, der er i hans Interesse. Hvis det er særdeles, ikke almindelig kundgjorte Love, hvorpaa man støtter sin Paastand, er det endog nødvendigt at anføre dem og, i Modsigelsestilfælde, at godtgjøre deres Tilværelse; hvilket samme og gjelder i de enkelte Tilfælde, hvori fremmede Love skulle gjøre Udslag. Endelig bør Sagsøgeren nedlægge en bestemt Paastand, som maa indeholde Alt, hvad han troer at kunne fordre, saasom Capital,

med en ny Sagsmaalsgrund, vil dette dog i Almindelighed indeholde en saadan Forandring af den hele Sag, at det bliver fornødent, i den Anledning at anlægge et Continuationssagsmaal og altsaa udtage Continuationsklage og Continuationsstævning; jvfr. ovenfor S. 560—561. Idetmindste maa dette antages, naar de Udtryk, hvori Sagsmaalsgrundene ere anførte i den oprindelige Klage og Stævning, ikke ere saadanne, at det deraf kan sees, at disse ikke vare de eneste, som Sagsøgeren agtede at paaberaabe sig.

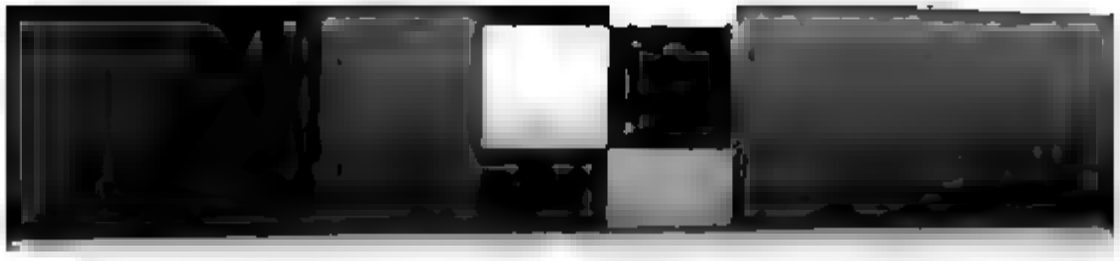

Renter og Procesomkostninger; den engang nedlagte Paastand kan nemlig ikke senere udvides, og Retten er ubeføiet til at tilkjende en Part Mere end han har paastaaet. Paa den anden Side bør man vogte sig for at fremsætte en overdreven Paastand, da dette mulig kan have tilfølge at man ikke erholder sig Procesomkostningerne tilkjendt, om man end i det Væsentlige vinder Sagen. Jvfr. oven Side 560. Paastanden maa iøvrigt under ingen Omstændigheder strække sig videre end Klagen til Forligelsescommissionen, ligesom Retten heller ikke uden Indstævntes Indvilligelse kan tage den Deel af Paastanden under Paakjendelse, som maatte liggs udenfor Stævningen. Endnu bemærkes det, at forsaavidt Sagen ikke hører til dem, der ere undtagne fra den sædvanlige Forligsmægling, bør Klagen til Forligelsescommissionen med Henviisningspaategning fremlægges samtidigt med Deductionsindlægget, saa meget mere som det er muligt (navnlig i Tilfælde af Indstævntes Udeblivelse), at Sagen strax samme Dag kan blive optaget til Doms, og forinden dette finder Sted, maa Sagsøgeren have oplyst, at Forligelsesanordningernes Bydende er iagttaget.

Dersom Sagsøgeren udebliver paa den Dag, paa hvilken han havde at deducere sin Sag, bliver den udtagne Stævning uden Virkning, men Sagvolderen maa, hvis han møder og kan godtgjøre at være lovlig stævnet, kunne faae Sagsøgeren tilpligtet at give ham Kost og Tæring, d. e. Erstatning for det forgjæves Møde.

Indstævnte er ikke pligtig til, paa den samme Retsdag, paa hvilken Sagsøgeren har deduceret sit

Sagsmaal, at fremkomme med de Grindringer, som han i Anledning af dette maatte have at gjøre*), men maa dertil kunne begjære passende Udsættelse (Anstand), der dog i Almindelighed kun vil blive tilstaaet for 8 eller 14 Dage, naar ikke særlige Grunde tale for en længere, (see Frg. 18 Mai 1825 § 70, 16 Januari 1828 § 3, og 25 f. M. § 4.

De Indsigelser, Indstævnte kan have at fremføre, kunne enten vedkomme Sagens Formalitet eller dens Realitet. Som oftest ville Formalitetsindsigelserne angaae de af Sagsøgeren foretagne processuale Handlinger, navnligen Indklagelsen til Forligelsescommissionen, Stævningen og Anhængiggjørelsen samt Deductionen, idet Sagvolderen kan formene, at disse lide af saadanne Mangler, at Sagen ikke bør kunne nyde Fremme; men de kunne dog ogsaa støtte sig paa andre Grunde. Saaledes vedkommer det ligeledes Formaliteten, naar Indstævnte paastaaer, at Sagen ikke efter sin Natur hører under Domstolenes Afgjørelse, eller at den ikke er anlagt for det rette Forum. Ogsaa er det en Formalitets-Indsigelse, naar han paaberaaber sig, at den, der har givet Møde for Sagsøgeren, ikke dertil har været berettiget, saasom fordi han ikke har behørig Fuldmagt, eller fordi han ikke enten er Procurator eller staaer i et saadant personligt Forhold til Sagsøgeren, at han paa Grund deraf har været beføiet til at møde for ham.

Ligesom Indsigelser, der angaae Rettergangsformen, hvis de befindes grundede, ordentligviis ville med-

*) Jvfr. dog ovenfor S. 571.

føre, at Realiteten ikke kommer under Paakjendelse, men at Sagen bliver at afvise*), saaledes følger det ogsaa af dette Forhold mellem Formaliteten og Realiteten, at Indstævnte stedse maa fremføre hvad han i førstnævnte Henseende har at erindre, forinden han yttrer sig om Realiteten, eller i det mindste samtidig dermed, og at han maa tabe sine Formalitetsindsigelser ved uden videre at indlade sig paa Realiteten. Indstævnte maa udentvivl ogsaa være beføiet til at paastaae, at hans Formalitetsindsigelser særskilt skulle tages under Paakjendelse af Retten, førend der procederes om Realiteten. Men paa den anden Side er der Intet til Hinder for, at han paa eengang procederer Formaliteten og Realiteten, kun at han da naturligviis allene in subsidium indlader sig paa den sidste. Denne Fremgangsmaade kan der endog være Grund til at foretrække, naar han ikke er vis paa, at hans Indsigelser i Formaliteten ville finde Medhold hos Retten.

Hvad nu Realiteten angaaer, da bør Indstævnte udtrykkelig og bestemt benægte de af Sagsøgeren paaberaabte factiske Sagsmaalsgrunde, som han ikke vil erkjende for rigtige, og dette bør skee i hans første Tilsvar. Undlader han at erklære sig derover, ansees de som indrømmede, og han kan ikke senere med Nytte modsige dem, med mindre Forholdet er af den Natur, at han ikke kunde have personlig Kundskab om hvorvidt det af Sagsøgeren Anbragte forholdt sig rigtigt eller ikke, hvilket f. Ex. kan være Tilfældet, naar Nogen som Arving sagsøges til at opfylde en

*) I Almindelighed vil der i dette Tilfælde efter derom nedlagt Paastand blive tilkjendt Indstævnte Kost og Tæring hos Citanten.

Forpligtelse, der skal være stiftet af Arveladeren. Under denne Forudsætning maa Indstævnte kunne indskrænke sig til at erklære, at han ikke kan erkjende Factum for rigtigt, saalænge det ikke er bevist, og denne Erklæring, som under andre Omstændigheder ikke er en tilstrækkelig Benægtelse, maa da medføre en Forpligtelse for Sagsøgeren til at tilveiebringe Bevis.

Den af Sagsøgeren brugte juridiske Argumentation behøver Indstævnte ikke specielt at gaae imøde, ligesaalidt som det er strengt nødvendigt, at han fremhæver de modstaaende juridiske Grunde, som han formener at maatte gjøre Udslaget til hans Fordeel. Naar han benægter, at Sagsøgeren har den af ham paastævnte Ret, paaligger det Dommeren uden nogen udtrykkelig Opfordring at undersøge, hvorvidt de af Sagsøgeren paaberaabte Lovforskrifter ere tilstrækkelige til at begrunde det Resultat, han derpaa har bygget. Indstævnte vil imidlertid ofte finde det hensigtsmæssigt, ved en motiveret Fremstilling at søge at gjøre sin afvigende Mening om de Retsspørgsmaal, hvorpaa Sagens Afgjørelse maatte beroe, gjældende.

Indstævnte kan fremdeles støtte sit Forsvar imod det mod ham anlagte Søgsmaal paa nye særegne factiske Omstændigheder (Exceptioner), som, om end de af Citanten paaberaabte Grunde i og for sig maatte være rigtige og tilstrækkelige til at hjemle dennes Fordring, formenes at maatte medføre, at Fordringen bortfalder. Han kan saaledes anføre, at der ved Retsforholdets Stiftelse har fundet en Vildfarelse eller anden Mangel ved Samtykket Sted, som maa betage dette dets ellers forbindende Kraft, at han (Indstævnte),

da Kontrakten blev sluttet, ikke havde den til at paadrage sig den omspurgte Forpligtelse fornødne Myndighed, at Gjelden, uagtet den engang har existeret, senere er betalt eller eftergivet, eller at der er gjort Afdrag paa samme o. s. v.

Ligesom Sagsøgeren har i sit første Indlæg fuldstændig at deducere sin Sag og navnlig at fremkomme med alle de factiske Grunde, hvorpaa han bygger sin Paastand, saaledes er ogsaa Indstævnte ordentligviis pligtig til i sit første Tilsvar at fremsætte alle de Exceptioner i Realiteten, som han vil have tagne i Betragtning. Kun undtagelsesviis kan han være berettiget til senere at fremføre dem. Foruden at dette Sidste naturligviis maa gjelde med Hensyn til de Exceptioner, som ere opstaaede senere, f. Ex. naar Gjelden under Sagens Drift er bleven afgjort, maa det ogsaa komme til Anvendelse, naar først Sagsøgerens senere Procedure giver Indstævnte Anledning til at fremføre dem, ligesom det Samme maa gjelde, naar han kan godtgjøre, at han ikke tidligere har kjendt de Realitetsexceptioner, som han nu vil benytte. Der gives derhos visse Exceptioner, som Indstævnte efter Forholdets Natur ikke gyldigen kan frafalde, og som altsaa maae tages i Betragtning, paa hvilket Punkt af Sagen de end fremkomme; herhen hører fornemmelig den ovenfor berørte Umyndighedsexception.

Endelig kan Indstævnte have en selvstændig modstaaende Ret, som han under samme Sag vil gjøre gjeldende ved Contrasøgsmaal, i hvilket Tilfælde han, som allerede ovenfor S. 560—561 og 575—579 omhandlet, maa indgive Contraklage og udtage Contrastævning. Angaaende de Betingelser, hvorunde

Contrasøgsmaal kan finde Sted, er det Fornødne bemærket paa det sidstanførte Sted. Da begge Sager skulle behandles og senere paakjendes under Eet, maa Contrastævningen naturligviis udtages til en Retsdag, paa hvilken Hovedsagen falder i Rette, og Contrasøgsmaalet bliver, aldeles i Lighed med hvad der ovenfor med Hensyn til Hovedsøgsmaalet er erindret, af Contracitanten ordentligviis fuldstændigen at deducere paa samme Retsdag, paa hvilken Contrastævningen fremlægges og Contrasøgsmaalet dermed incamineres. Deductionen kan indeholdes i det samme Indlæg, hvori Contracitanten (Indstævnte) fremsætter sine Bemærkninger i Anledning af Hovedsøgsmaalet.

Sluttelig har Indstævnte, ligesom Citanten, at nedlægge en bestemt Paastand. Denne kan, naar han ikke har anlagt Contrasøgsmaal, ikke strække sig videre end til Frifindelse, samt til at erholde sig Processens Omkostninger tilkjendte. Har han derimod anlagt Contrasøgsmaal, er han forsaavidt at ansee som Citant.

Udebliver Indstævnte paa den Retsdag, paa hvilken Sagsøgeren deducerer sin Sag og nedlægger sin Paastand, bliver Sagen optagen til Doms og Indstævnte ansees da som den, der ikke modsiger det fra Sagsøgerens Side Anbragte, hvoraf Resultatet i Almindelighed vil blive, at Sagen gaaer ham imod. Navnligen maae de factiske Søgsmaalsgrunde i Regelen betragtes som indrømmede af den udeblivende Indstævnte, og forsaavidt de i og for sig ere tilstrækkelige til at begrunde Sagsøgerens Paastand, maa denne altsaa blive at tage tilfølge. Det

paaligger imidlertid, som ovenfor berørt, Dommeren i Embeds Medfør at undersøge, om de af Sagsøgeren paaberaabte factiske Omstændigheder ifølge Lovene kunne begrunde det Resultat, som han derpaa har bygget, og dersom dette ikke findes at kunne antages, vil Indstævnte, sin Udeblivelse nagtet, komme til at nyde Frifindelse enten i det Hele eller for den Deel af Paastanden, som Loven ikke hjemler. Fremdeles vil Indstævnte være at frifinde, naar Sagsøgeren ei fremlægger alle de Documenter, som ere paaberaabte i Stævningen som Hjemmel for Sigtelsen; thi Sagsøgeren har ved Stævningen paataget sig at fremlægge disse, og Indstævnte kan kun siges at have samtykket i at dømmes under det Vilkaar, at og forsaavidt de stemme med Sigtelsen. Det Samme maa og gjelde, naar det fremlagte Dokument i en eller anden Henseende har andre Egenskaber end det efter Stævningen skulde have. Ogsaa blive de Benægtelser og Indsigelser, som de af Sagsøgeren fremlagte Dokumenter allerede indeholde, at tage i Betragtning til den Udeblevnes Fordeel, f. Ex. hvad der i en af Sagsøgeren fremlagt Beskikkelse er svaret af Indstævnte, eller hvad han under et Tingsvidne, hvormed Sagsøgeren fremkommer, har erindret.*) De Exceptioner, som Indstævnte ellers maatte have, ere derimod tabte, naar han udebliver, og endnu mindre kan der naturligviis blive at tage Hensyn til de modstaaende Fordringer, som han vilde kunne have gjort gjeldende ved Contrasøgsmaal.

Indstævntes Tilsvar vil ofte fremkalde et nyt

*) Jvfr. om hele dette vigtige Spørgsmaal Eunomia 3die D. S. 526 ff. og jur. Tidsskrift 30te B. S. 244—257.

Indlæg (Replik) fra Sagsøgerens Side. Man efter hvad der i det Foregaaende er udviklet, maa dette, hvad det Factiske i Sagen angaaer, i Almindelighed indskrænke sig til at imødegaae det, der fra Indstævntes Side er anbragt; thi Sagsøgeren bør i det første Indlæg fuldstændigen have forklaret Sagens Sammenhæng, og da det kun er Indstævntes Procedure, der giver ham Adkomst til at tale paany i Sagen, saa kan dette yderligere Tilsvar, med de ganske enkelte Undtagelsestilfælde, der ovenfor ere bemærkte, ikke have anden Gjenstand end det, der er kommet frem, efterat Sagen fra hans Side blev indledet til Dommerens Paakjendelse. Af lignende Grunde vil det paaligge ham, i sin Replik at fremkomme med Alt, hvad han finder fornødent at erindre med Hensyn til det Factiske i Indstævntes Exceptions-Procedure; thi skjøndt han vel, naar Indstævnte har besvaret hans Replik, kan faae Ret til atter at give Tilsvar i Sagen, saa kan dette Tilsvar (Triplik), hvortil han kun ved Modpartens Duplik erhverver Ret, ikke gaae videre end til dennes Besvarelse, og kan ikke være et Tillæg til den alt forud sluttede Replik. Ved at sammenholde hvad her er anført med de i det Foregaaende meddeelte Bemærkninger, vil det let kunne skjønnes hvad Sagsøgeren i sin Replik har at iagttage. Foruden at det kan tænkes, at Sagsøgeren kan have Formalitets-Indsigelser at gjøre imod at Indstævntes Forsvar overhovedet tages i Betragtning, saasom fordi den, der er mødt for Indstævnte, formeentlig ikke har været berettiget til at give saadant Møde, vil han, navnligen forsaavidt Indstævnte har gjort Indsigelser i Henseende til Sagsmaalets Formalitet, have

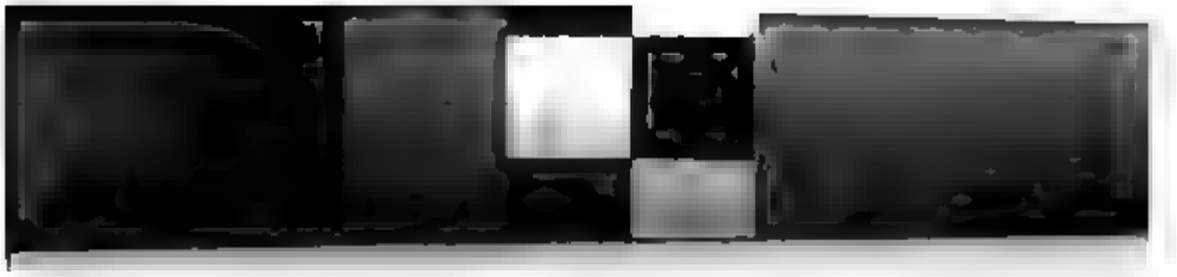

at imødegaae disse Indsigelser ved at søge at vise det Urigtige i disse og i fornødent Fald føre Beviis for at Sagen lovligen er anlagt saaledes som den er anlagt. Ligesom Indstævnte er berettiget til særskilt at procedere Sagens Formalitet, saaledes maa iøvrigt ogsaa Sagsøgeren, om end Indstævnte har procederet Formalitet og Realitet under Eet, være beføiet til at paastaae, at Gyldigheden af hans Indsigelser i Formaliteten foreløbigen skal tages under Paakjendelse. Hvad de factiske Søgsmaalsgrunde angaaer, da maa Sagsøgeren, forsaavidt de ere modsagte af Indstævnte, føre Beviis for deres Rigtighed. At han i Regelen ikke kan fremkomme med nye Søgsmaalsgrunde, er allerede i det Foregaaende bemærket. Betræffende de af Indstævnte fremførte Exceptioner, da paaligger der Sagsøgeren den samme Forpligtelse til i sin Replik tydelig og bestemt at modsige dem, hvis han ikke vil erkjende dem for rigtige, som der efter det Foranbemærkede paahviler Indstævnte med Hensyn til de factiske Søgsmaalsgrunde. Iøvrigt kan det her tænkes, at Sagsøgeren paaberaaber sig et nyt modstaaende Factum (Replikation i indskrænket Forstand), der formenes at maatte ophæve Virkningen af de af Indstævnte fremførte Exceptioner, hvad enten han nu forresten indrømmer disses Rigtighed eller ikke, og over disse nye Facta vil det da paaligge Indstævnte bestemt at erklære sig i sit næste Indlæg. Nye Retsgrunde er en Part paa ethvert Punkt af Sagen berettiget til at fremsætte, da Dommeren, om de end aldeles ikke vare fremkomne, dog af sig selv var pligtig til at undersøge og bedømme, hvad der efter de foreliggende fac-

tiske Omstændigheder er ret. Forsaavidt Indstævnte maatte have anlagt Contrasøgsmaal, træder Sagsøgeren aldeles i samme Forhold til dette, som Indstævnte til Hovedsøgsmaalet.

De her antydede Grundsætninger ere i det Hele ogsaa anvendelige paa Indstævntes Duplik. Den maa altsaa, forsaavidt det Factiske i Sagen angaaer, indskrænke sig til at besvare Sagsøgerens Replik og yderligere begrunde hvad der i Exceptions-Indlægget var fremført, og der kan navnligen ikke i Dupliken fremsættes Benægtelser og Exceptioner, som Indstævnte kunde og burde have fremsat i sit Exceptions-Indlæg. Jvfr. herved ovenfor S. 611—612 og 13. De af Sagsøgeren modsagte factiske Grunde for Indstævntes Exceptioner maa denne isvrigt, dersom han vil at dertil skal tages noget Hensyn, bevise. Dersom Indstævnte i sit Exceptions-Indlæg har deduceret et Contrasøgsmaal, bliver hans Duplik med Hensyn til dette at sætte i Classe med Sagsøgerens Replik. Angaaende den yderligere Procedure er der intet Særdeles at erindre. Det maa her i Almindelighed bemærkes, at Proceduren efter den danske Lovgivning ikke er begrændset ved et vist Antal Indlæg fra hver Side, allene med Undtagelse af Høiesteret, hvor den ikke kan udstrækkes længere end til Duplik, men hvilket her ikke vedkommer os. Naar begge Parter, ikke blot deres Sagførere, deri ere enige, kan Sagen overhovedet henstaae saa længe som det skal være, men der er da heller Ingen, der kan besvære sig over saadan Henstand. I andre Tilfælde maa den, der begjærer Udsættelse, i Almindelig-

hed*) anføre Aarsagen og bestemt opgive hvad Brug han vil gjøre af den forlangte Opsættelse, som ikke maa bevilges, undtagen forsaavidt det, hvortil den Paagjeldende agter at benytte Udsættelsen, virkelig skjønnes at være fornødent til Sagens Tarv og Oplysning. Det er derhos ikke nok, at den Handling, med Hensyn til hvilken Udsættelsen begjæres, i sig selv er et hensigtsmæssigt Middel til Sagens Fremme, men dertil forudsættes endvidere, at den Paagjældende ikke forud har havt tilstrækkelig Tid til at iværksætte samme, og der maa ikke gives en Part Udsættelse til at foretage det, som allerede tidligere burde være foretaget. Jvfr. Fdg. 3 Jun. 1796 og 16 Jan. 1828.

Udebliver Sagsøgeren under Sagens Drift, det vil sige, efterat han i tidligere Indlæg har deduceret sin Sag og nedlagt sin Paastand, kan Indstævnte indlade Sagen til Paadømmelse og paastaae den paakjendt i den Tilstand, hvori den da befinder sig. Er der samme Retsdag af Indstævnte blevet fremført nye Facta (Exceptioner) og han efter de særdeles Forhold har været berettiget til paa dette Sagens Standpunkt at fremkomme med samme — hvorom ovenfor — maae derfor disse, da de ikke blive modsagte af Sagsøgeren, tages tilfølge som rigtige.

*) Ikkun i 14 Dage kan en Sagfører erholde Udsættelse, fordi Modparten, ikke blot dennes Sagfører, dertil giver sit Samtykke; men vil han paa Grund af Samtykke have længere Udsættelse, maa han godtgjøre, at ogsaa hans egen Part bifalder saadan Udsættelse. Denne Bestemmelse om 14 Dage, som den længeste Tid, hvori en Sagfører paa Grund af Modpartens Samtykke allene kan faae en Sag udsat, er at forstaae med Hensyn til hver Gang Sagens Fremme beroer paa ham.

Har Indstævnte derimod ikke efter de foreliggende Forhold været beføiet til saa sent at fremføre disse Facta, kan Retten ikke tage Hensyn til samme. Dersom Indstævnte udebliver under Sagens Drift, ansees han som den der ikke har Videre i Sagen at svare; men han maa antages at henholde sig til hvad han tidligere har anført, navnligen ogsaa til de Benægtelser af Sagsøgerens Søgsmaalsgrunde, som maatte indeholdes i hans foregaaende Indlæg. Dersom der samme Retsdag fremføres nye Facta fra Sagsøgerens Side, gjelder der herom det Samme som nys er bemærket med Hensyn til det Tilfælde, hvor Sagsøgeren er udeblevet og der fra Indstævntes Side er paaberaabt nye factiske Omstændigheder. Dersom begge Parter udeblive under Sagens Drift, bliver Sagen hævet, og dette samme Resultat kan Indstævnte, naar Sagsøgeren er udebleven, opnaae ved Intet fra sin Side at foretage i Sagen. Iøvrigt er Sagsøgeren til enhver Tid berettiget til at begjære Sagen hævet uden at Indstævnte kan modsætte sig Saadant; kun maa denne da være beføiet til at paastaae sig Kost og Tæring tilkjendt.

Det er allerede i det Foregaaende bemærket, at det efter den danske Proceslovgivning er overladt til Vedkommende selv at bedømme, om han eller Modparten skal bevise et omtvistet Factum eller, som det hedder, hvem af dem Beviisbyrden paaligger, idet Dommeren først ved Sagens Paakjendelse undersøger, hvorvidt Parterne have tilveiebragt Beviis for de Facta, som de havde at godtgjøre. Den i det Ovenudviklede paa flere Steder forudsatte Regel er iøvrigt den, at den hele Række af factiske Omstændigheder,

som tilsammentagne udgjøre en tilstrækkelig Grund til en Rettigheds Erhvervelse, maa beviſes af den, der indtaler Rettigheden, og dersom Indstævnte benægter en af disse Omstændigheder, saa skylder Sagsøgeren forsaavidt et Beviis, uagtet de øvrige til Rækken herende Omstændigheder indrømmes. Støtter derimod Indstævnte ikke sin Paastand om at Sagsøgeren ikke har den paastævnte Ret paa en Benægtelse af en eller anden af de factiske Omstændigheder, der høre til at begrunde denne Ret men paa nye særegne Facta, er det i Tilfælde af Modsigelse hans Sag at beviſe disse. Til nærmere Forstaaelse af denne i sig klare men i sin Anvendelse ofte vanskelige Regel, kunne et Par Exempler tjene. Naar Nogen søges for en Æreskrænkelse og han ganske eller for en Deel tilstaaer at have brugt de Udladelser, hvorpaa Søgsmaalet er grundet, men tillige paastaaer, dermed at have forbundet nogle Indskrænkninger, der vilde ophæve eller formilde den Æreskrænkelse, som Ordene skulde indeholde, saa maa Udladelsen, forsaavidt Sagsøgeren intet andet Beviis har for samme end den Indstævntes Vedgaaelse, blot antages at have været saaledes beskaffen som den Indstævnte vedgaaer. Dette vil saaledes finde Anvendelse, dersom Indstævnte vel tilstaaer at have sagt de Ord til Sagsøgeren, at han er en Løgner, men tillige erklærer, at han har tilføiet den Betingelse: „saafremt han har udbredt hiint eller dette usande Paasagn." Det er nemlig Talen i sin hele Sammenhæng, der bestemmer, om og hvorvidt den er æreskrænkende, og den, som vedgaaer at have brugt de Udtryk, hvorfor han søges, men tillige paastaaer, at det er skeet i en ganske anden For-

bindelse end den, hvori de tillægges ham, tilstaaer altsaa ikke det Factum, hvorfor han søges. Saafremt Indstævnte derimod aldeles vedgaaer de Udladelser, han søges for, men derhos paaberaaber sig, at Sagsøgeren har brugt et Forhold, som hjemlede disse Udladelser, bør han bevise denne Indsigelse, der er en sand Exception. Naar der spørges om et kontraktmæssigt Forhold, paaligger det Sagsøgeren, i Tilfælde af Modsigelse, at bevise saavel Samtykkets Virkelighed i den til at stifte den paatalte Ret fornødne Form, som Overeenskomstens hele Indhold og Bestaffenhed. Hvis derimod Alt dette er bragt i det Rene, og den Sagsøgte paastaaer, at der finde særdeles Omstændigheder Sted, som betage Overeenskomsten sin Gyldighed, saa paaligger Beviset ham. Naar saaledes den Indstævnte vel tilstaaer at have underhandlet med Sagsøgeren angaaende det, hvorpaa Søgsmaalet gaaer ud, men derhos nægter, at det er kommet til endelig Afslutning, paaligger det Sagsøgeren at afbevise denne Nægtelse. Det Samme gjelder ogsaa, naar Indstævnte vel tilstaaer den endelige Afslutning, men nægter at samme er skeet i den Form, Loven kræver til den omhandlede Rettigheds Stiftelse*). Forsaavidt Parternes Trætte gaaer ud paa, om en Ting er solgt eller givet, bør der, med Hensyn til Beviisbyrden, skjelnes imellem, om den, der paastaaer at den er ham skjænket, blot attraaer at fritages for at beholde Tingen under Vilkaar af den paastaaede Betaling og derimod erklærer sig villig til at tilbagelevere Tingen, eller om han, paa Grund af den paa-

*) Jvfr. ovenfor S. 30—31.

beraabte Gave, gjør Fordring paa at beholde Tingen uden Vederlag. I det første Tilfælde kan det ordentligviis ei blive hans Sag at beviſe; thi han indrømmer Modparten Alt hvad der flyder af det, der er vedgaaet, nemlig at Sagſøgeren engang har været Eier af den omtvistede Ting. I sidste Tilfælde er Forholdet derimod et andet. Da det er givet, at Sagſøgeren engang har været Eier af den omspurgte Ting, saa bliver det, saavel efter Sagens Natur som efter vore positive Love, Pligt for den Indstævnte, der senere vil have erhvervet Tingen, at godtgjøre denne sin Erhvervelse, og i Mangel af saadant Beviis, maa han finde sig i at miste Tingen eller beholde den under den Betingelse, hvorunder Sagsøgeren vil overlade ham samme, nemlig at betale den derfor forlangte Kjøbesum. Jvfr. i det Hele om denne Materie Eunomia 3 D. S. 564 ff., hvor den omhandlede Regel vil findes oplyst med mange flere Exempler.

Udtog af Forordninger og Plakater
med tilhørende Anmærkninger.

Udtog af Forordningen om det stemplede Papir, dateret 3 Dec. 1828.

§. 2. Det til **1ste Klasse** henhørende Papir er følgende:

Nr. 1. til 32 Rbß. Sølv for det Dok., som indeholder mere, end 25 Rbd. S., men ikke over 50 Rbd. S.

- 2. „ 64 — . 50 — . . . 100 —
- 3. „ 1 Rbd. 32 ß. S. 100 — . . . 200 —
- 4. „ 2 — — 200 — . . . 300 —
- 5. „ 2 — 64 „ — 300 — . . . 400 —

Nr. 6. til 3 Rt. 32 ß S. for det Dok., som indeholder mere, end 400 Rd. S., men ikke over 500 Rt. S.

- 7.	4	—	—	500	—	.	.	600	—
- 8.	4	— 64 „	—	600	—	.	.	700	—
- 9.	5	— 32 „	—	700	—	.	.	800	—
- 10.	6	—	—	800	—	.	.	900	—
- 11.	6	— 64 „	—	900	—	.	.	1,000	—
- 12.	7	— 32 „	—	1,000	—	.	.	1,100	—
- 13.	8	—	—	1,100	—	.	.	1,200	—
- 14.	8	— 64 „	—	1,200	—	.	.	1,300	—
- 15.	9	— 32 „	—	1,300	—	.	.	1,400	—
- 16.	10	—	—	1,400	—	.	.	1,500	—
- 17.	11	—	—	1,500	—	.	.	1,650	—
- 18.	12	—	—	1,650	—	.	.	1,800	—
- 19.	13	—	—	1,800	—	.	.	1,950	—
- 20.	14	—	—	1 950	—	.	.	2,100	—
- 21.	15	— 32 „	—	2,100	—	.	.	2,300	—
- 22.	16	— 64 „	—	2,300	—	.	.	2,500	—
- 23.	18	—	—	2,500	—	.	.	2,700	—
- 24.	19	— 32 „	—	2,700	—	.	.	2,900	—
- 25.	20	— 64 „	—	2,900	—	.	.	3,100	—
- 26.	22	— 64 „	—	3,100	—	.	.	3,400	—
- 27.	24	— 64 „	—	3,400	—	.	.	3,700	—
- 28.	26	— 64 „	—	3,700	—	.	.	4,000	—
- 29.	29	— 32 „	—	4,000	—	.	.	4,400	—
- 30.	32	—	—	4,400	—	.	.	4,800	—
- 31.	34	— 64 „	—	4,800	—	.	.	5,200	—
- 32.	38	—	—	5,200	—	.	.	5,700	—
- 33.	41	— 32 „	—	5,700	—	.	.	6,200	—
- 34.	45	— 32 „	—	6,200	—	.	.	6,800	—
- 35.	49	— 32 „	—	6,800	—	.	.	7,400	—
- 36.	54	—	—	7,400	—	.	.	8,100	—
- 37.	59	— 32 „	—	8,100	—	.	.	8,900	—
- 38.	64	— 64 „	—	8,900	—	.	.	9,700	—
- 39.	70	— 64 „	—	9,700	—	.	.	10,600	—
- 40.	77	— 32 „	—	10,600	—	.	.	11,600	—
- 41.	84	— 64 „	—	11,600	—	.	.	12,700	—
- 42.	92	— 64 „	—	12,700	—	.	.	13,900	—
- 43.	101	— 32 „	—	13,900	—	.	.	15,200	—
- 44.	111	— 32 „	—	15,200	—	.	.	16,700	—
- 45.	122	—	—	16,700	.	.	.	18,300	—

Nr. 46 til 133 Rd. 32 ßS. for det Dok., som indeholder mere end 18,300 Rd. S., men ikke over 20,000 Rd. S.

- 47.	146	—	64.	—	20,000	—	. . .	22,000	—
- 48.	160	—		—	22,000	—	. . .	24,000	—
- 49.	173	—	32.	—	24,000	—	. . .	26,000	—
- 50.	186	—	64.	—	26,000	—	. . .	28,000	—
- 51.	200	—		—	28,000	—	. . .	30,000	—
- 52.	220	—		—	30,000	—	. . .	33,000	—
- 53.	240	—		—	33,000	—	. . .	36,000	—
- 54.	260	—		—	36,000	—	. . .	39,000	—
- 55.	280	—		—	39,000	—	. . .	42,000	—
- 56.	306	—	64.	—	42,000	—	. . .	46,000	—
- 57.	333	—	32.	—	46,000	—	. . .	50,000	—
- 58.	366	—	64.	—	50,000	—	. . .	55,000	—
- 59.	400	—		—	55,000	—	. . .	60,000	—
- 60.	440	—		—	60,000	—	. . .	66,000	—
- 61.	480	—		—	66,000	—	. . .	72,000	—
- 62.	520	—		—	72,000	—	. . .	78,000	—
- 63.	560	—		—	78,000	—	. . .	84,000	—
- 64.	600	—		—	84,000	—	. . .	90,000	—
- 65.	660	—		—	90,000	—	. . .	99,000	—
- 66.	720	—		—	99,000	—	. . .	108,000	—
- 67.	780	—		—	108,000	—	. . .	117,000	—
- 68.	840	—		—	117,000	—	.	126,000	—
- 69.	900	—		—	126,000	—	. . .	135,000	—
- 70.	960	—		—	135,000	—	. . .	144,000	—
- 71.	1,020	—		—	144,000	—	. . .	153,000	—
- 72.	1,080	—		—	153,000	—	. . .	162,000	—
- 73.	1,140	—		—	162,000	—	. . .	171,000	—
- 74.	1,200	—		—	171,000	—	. .	180,000	—
- 75.	1,260	—		—	180,000	—	. . .	189,000	—
- 76.	1,320	—		—	189,000	—	. . .	198,000	—
- 77.	1,380	—		—	198,000	—	. . .	207,000	—
- 78.	1,440	—		—	207,000	—	. . .	216,000	—
- 79.	1,500	—		—	216,000	—	. . .	225,000	—

hvorefter Taxten, dog uden at Papiret i saa Fald faaer Numer, fremdeles stiger med 60 Rbd. Solv for hvert 9000 Rbd. Solv, som Dokumentets Indhold er høiere, end 225,000 Rbd. Solv, og det saaledes, at, hvor en overskydend Sum udgjør mindre, end 9000 Rbd. Solv, beregnes den dog som fulde 9000 Rbd. Solv. Paa dette Papir skrives: simple eller staaende Obligationer; Bodmerie- og Respondentia-

tia-Breve efter den laante Capitals Størrelse uden Hensyn til den betingede Præmies Beløb; de i Lovens 4—5—9 omhandlede Billbreve; Anviisninger eller Asſignationer, hvad enten de ere indenbyes eller udenbyes, naar de forſynes med ſkriftlig Acceptation og af Beløbet betinges Rente, eller ogſaa, endſkjøndt Rente ikke betinges, Acceptationen gaaer ud paa Betaling efter 9 Maaneders Forløb fra Acceptationens Dato; Kjøbmænds, Haandværkeres og Andres Regninger, naar de forſynes med ſkriftlig Acceptation og af Beløbet betinges Rente, eller ogſaa, endſkjøndt Rente ikke betinges, Acceptationen gaaer ud paa Betaling efter en længere Tids Forløb, end 9 Maaneder fra Acceptationens Dato; Beſkikkelſer og Notarial-Inſtrumenter, naar derved erhverves Tilſtaaelſe for en Gjeld, for hvilken intet Gjeldsbrev er udſtædt, og ſom er af den Beſkaffenhed, at, derſom Gjældsbrev derfor var udſtædt, dette da burde have været ſkrevet paa ſtemplet Papir af 1ſte Klaſſe*); Krediterers Tilſtaaelſer for haandfaaet Pant efter Gjeldens Størrelſe, naar Debitorerne intet Beviis paa behørigt ſtemplet Papir have udſtædt for Gjelden, og denne er af den Beſkaffenhed, at Beviſet burde have været ſkrevet paa 1ſte Klaſſes Papir; Kontrakter om Kjøb, Bytte eller Gave, naar de ikke oprettes om ſaadanne Ting, at til deres Fuldbyrdelſe udfordres Skjøders, Mageſkiftebreves eller Gavebreves Udfærdigelſe; Kontrakter om Kjøb, Mageſkifte, eller Gave, naar de oprettes om ſaadanne Eiendomme, at til deres Fuldbyrdelſe udfordres Skjøders, Mageſkiftebreves eller Gavebreves Udfærdigelſe, forſaavidt de udſtædes til at fuldbyrdes efter en Tids Forløb, der er fjernere end to Aar fra Udſtædelſen; Kontrakter om Leie eller Forpagtning af Huſe, Gaarde, Jorder og andre Eiendomme eller Ting, af hvad Navn nævnes kan; Kontrakter, ſom efter Lovens 4—1—1 oprettes imellem Redere og Skippere om Skibes Førelſe, ſaavelſom andre Kontrakter om Fuldmagt, naar Fuldmægtigen tilſtaaes Betaling**), ſamt i Almindelighed Kontrakter, hvorved Nogen paatager ſig perſonlige Forretninger imod Betaling; Kontrakter, der ſærſkilt oprettes om Aftægt eller Un-

*) Jvfr. § 3, § 5 Litr. d, og den nedenfor meddeelte Pl. af 5 Juni 1829 § 2 Litr. b.

**) Jvfr. § 5 Litr b og d, § 16 og den nedenfor meddeelte Pl. 5 Juni 1829 § 2 Litr. e.

dentag, som betinges ved en Gaards, et Huses, eller anden fast Eiendoms Afhændelse; Sledforings-Kontrakter; Skjøder eller Kjøbebreve*); de Arvefæstebreve, som give Arvefæsterne Ret til at sælge og pantsætte de arvefæstede Eiendomme og derfor tillige ere at betragte som Eiendomsskjøder; Mageskiftebreve; Gavebreve; Skiftebreve i Boer, efter de beholdne Midlers Storrelse, samt, i det i efterfølgende § 5 nævnte Tilfælde, efter Massens Storrelse, hvorhos bliver at iagttage, at til de beholdne Midler henregnes alt det, der i et Boe bliver tilovers, efterat dets Gjeld er aflagt; saa at altsaa, hvor der skiftes i Anledning af en Ægtefælles Død, kan den Længstlevendes Boeslod ligesaalidet, som hvad der ellers efter Loven bliver at udlægge til denne, undtages fra at regnes til de beholdne Midler, ligesom heller ikke Skifte-Omkostningerne først kunne fradrages; Lodsedler**);

*) Det kan her bemærkes, at Manden ved Ægteskab ligefrem erhverver Konens faste Eiendomme, uden at noget Skjøde til ham er fornødent, hvorimod det er tilstrækkeligt, at en Vielsesattest tinglæses som Hjemmel for hans Eiendomsret. Ligeledes er det antaget, at ved Skiftebehandling kunne Boets faste Eiendomme, hvad enten det behandles af Skifteretten eller Arvingerne dele sig selv imellem, udlægges til en Arving ved en blot Paategning paa Adkomstdokumentet. Canc. Skr. 4 October 1831. Ei heller behøver den længstlevende Ægtefælle, som godtgjør at have udløst den Afdødes Arvinger af Boets Eiendomme, nogen særlig Adkomst til disse. Canc. Skr. 31 Jan. 1832. Paa samme Maade er det antaget, at den twende Ægtefolk meddeelte Bevilling til at leve separerede i Henseende til Bord og Seng, med dertil hørende Separationsforening, kan tjene til Adkomst for enhver især af Ægtefællerne til udelukkende for sig at beholde den eller de Fællesboet forhen tilhørende Eiendomme, som ved Foreningen ere dem tillagte, uden at Udstædelsen af noget Adkomstdokument paa stemplet Papir er fornøden. Coll. T. for 1834 S. 139—141.

**) Fra denne Bestemmelse ere ikke Lodsedler paa Arv, der falder i Stervboer efter Personer af Bondestanden, undtagne; men det her omhandlede stemplede Papir bliver at benytte i alle Tilfælde, hvori Lovgivningen ikke, saaledes som hvor Udlæg sker i Overeensstemmelse med Reskript 7 Febr. 1794

Executionsforretninger, hvorved Eiendomme, være sig enten rørlige eller urørlige, overdrages til anden Mand uden Auction*); og i Almindelighed alle andre Dokumenter, uden Undtagelse, som lyde paa Penge eller Penges Værd, og ved hvilke nogen Forpligtelse indgaaes eller overtages, eller ved hvilken nogen Adkomst, Fordring eller Rettighed erhverves eller overdrages, forsaavidt ikke i denne Forordn. udtrykkeligen er tilladt, at saadanne Dokumenter maae skrives paa nogen af de andre Klassers Papir, eller paa ustemplet Papir, hvert efter sit Indhold eller sin Værdie, som foreskrevet er.

§ 3. Til **2den Klasse** henhører efterskrevne Papir:

Nr. 1 til 6 Rbß. S. for det Dok., som indeh. ikke over 35 Rd. S.
- 2 „ 10 — for det Dok., som indeholder mere, end 35 Rd. S., men ikke over 60 Rd. S.

-	3	„	20	—	60	—	.	.	.	120	—
-	4	„	42	—	120	—	.	.	.	250	—
-	5	„	84	—	250	—	.	.	.	500	—
-	6	„	1 Rd.	30 ß S.	500	—	.	.	.	750	—
-	7	„	1	— 72 „	750	—	.	.	.	1,000	—
-	8	„	2	— 18 „	1,000	—	.	.	.	1,250	—
-	9	„	2	— 60 „	1,250	—	.	.	.	1,500	—
-	10	„	3	— 6 „	1,500	—	.	.	.	1,750	—
-	11	„	3	— 48 „	1,750	—	.	.	.	2,000	—
-	12	„	3	— 90 „	2,000	—	.	.	.	2,250	—
-	13	„	4	— 36 „	2,250	—	.	.	.	2,500	—
-	14	„	4	— 78 „	2,500	—	.	.	.	2,750	—
-	15	„	5	— 24 „	2,750	—	.	.	.	3,000	—
-	16	„	6	— 12 „	3,000	—	.	.	.	3,500	—
-	17	„	7	— —	3,500	—	.	.	.	4,000	—
-	18	„	7	— 84 „	4,000	—	.	.	.	4,500	—
-	19	„	8	— 72 „	4,500	—	.	.	.	5,000	—
-	20	„	9	— 60 „	5,000	—	.	.	.	5,500	—
-	21	„	10	— 48 „	5,500	—	.	.	.	6,000	—
-	22	„	12	— 24 „	6,000	—	.	.	.	7,000	—
-	23	„	14	— —	7,000	—	.	.	.	8,000	—

§ 2 jvfr. Pl. 13 April 1824 (see ovenfor S. 553 Anm.), udtrykkelig har bevilget Undtagelse fra den almindelige Regel. Coll. T. for 1834 S. 329—330.

*) Med Hensyn til det stemplede Papir til Executionsforretninger, hvorved der er givet Udlæg i falden Arv eller i Gjeldsfordringer, jvfr. nedenfor S. 632 Note **)

Nr 24 til 15 Rd. 72 ß. S. for det Dok., ſom indeholder mere, end 8,000 Rd. S., men ikke over 9,000 Rd. S.

- 25.	17	—	48.	—	9,000	—	. . .	10,000	—
- 26.	19	—	24.	—	10,000	—	. . .	11,000	—
- 27.	21	—		—	11,000	—	. . .	12,000	—
- 28.	24	—	48.	—	12,000	—	. . .	14,000	—
- 29.	28	—		—	14,000	—	. . .	16,000	—
- 30.	31	—	48.	—	16,000	—	. . .	18,000	—
- 31.	36	—	72.	—	18,000	—	. . .	21,000	—
- 32.	42	—		—	21,000	—	. . .	24,000	—
- 33.	49	—		—	24,000	—	. . .	28,000	—
- 34.	56	—		—	28,000	—	. . .	32,000	—
- 35.	63	—		—	32,000	—	. . .	36,000	—
- 36.	70	—		—	36,000	—	. . .	40,000	—
- 37.	80	—	48.	—	40,000	—	. . .	46,000	—
- 38.	91	—		—	46,000	—	. . .	52,000	—
- 39.	101	—	48.	—	52,000	—	. . .	58,000	—
- 40.	112	—		—	58,000	—	. . .	64,000	—
- 41.	126	—		—	64,000	—	. . .	72,000	—
- 42.	140	—		—	72,000	—	. . .	80,000	—
- 43.	157	—	48.	—	80,000	—	. . .	90,000	—
- 44.	175	—		—	90,000	—	. . .	100,000	—
- 45.	192	—	48.	—	100,000	—	. . .	110,000	—
- 46.	210	—		—	110,000	—	. . .	120,000	—
- 47.	227	—	48.	—	120,000	—	. . .	130,000	—
- 48.	245	—		—	130,000	—	. . .	140,000	—
- 49.	262	—	48.	—	140,000	—	. . .	150,000	—
- 50.	280	—		—	150,000	—	. . .	160,000	—

hvorefter Taxten, dog uden at Papiret i saa Fald faaer Numer, fremdeles ſtiger med 17 Rbd. 48 ß. Solv for hvert 10,000 Rbd Solv, ſom Dokumentets Indhold er høiere, end 160,000 Rbd. Solv, og det ſaaledes, at, hvor en overſkydende Sum udgjør mindre, end 10,000 Rbd. Solv, beregnes den dog ſom fulde 10,000 Rbd. Solv. Paa dette Papir ſkulle følgende Dokumenter ſkrives, hvert efter den Sum eller Værdie, det indeholder, nemlig: alle Dokumenter, hvis Indhold ei overſtiger 25 Rbd. Solv, endſkjøndt de ellers efter deres Beſkaffenhed maatte henhøre til dem, ſom i foregaaende § 2 ere anførte; Vexelobligationer, hvilke dog, ifølge Fdg. 26 Nov. 1731, ikke maae lyde paa længere Tid, end 3 Maaneder; de ved Fdg. 26 Juni 1824 tilladte indenbyes Vex-

ler*); ethvert Exemplar af de Vexler, som, i Medhold af Pl. 21 Decbr. 1825, trækkes paa udenrigske Steder og lyde paa længere Tid fra Dato, end den, der er tilladt i Frdg. 15 Mai 1825, § 9**); Reverser, hvilke udstædes for en bestemt Tid, ikke længere, end 9 Maaneder, for Summer, hvoraf Rente ei betinges, hvad enten Gjælden er for laante rede Penge, eller for bekomne Varer eller forrettet Arbeide, eller har anden Oprindelse; Anfordringsseddler eller Gjældsbeviser, hvorved Debitor forpligter sig til, paa Kreditors Anfordring, at betale en skyldig værende Sum, dog at Betalingen bør skee inden 9 Maaneders Forløb fra Udstædelsens Dato og at Rente ei heller betinges af Gjælden, der iøvrigt, ligesom ovenfor angaaende Gjæld efter Reverser er bestemt, kan hidrøre fra Pengelaan, ligesaavel som fra Fordringer for bekomne Varer eller forrettet Arbeide, eller fra anden Aarsag; - Anvisninger eller Assignationer, hvad enten de ere indenbyes eller udenbyes, naar de, uden at Renter derved betinges, forsynes med skriftlig Acceptation til Betaling i en Tid, der er længere end 6 Uger, men ikke overstiger 9 Maaneder fra Acceptationens Dato; Kjøbmænds, Haandværkeres og Andres Regninger, som ved Paategning accepteres til Betaling inden 9 Maaneders Forløb fra Paategningens Dato og uden at af Beløbet betinges Rente; Transporter af Kjøbmænds, Haandværkeres og Andres uaccepterede Regninger, efter disses Beløb; Protester paa Vexler, saavel de non acceptatione, som de non solutione, naar den paagjældende Sum er over 250 Rbd. Sølv***), samt i Almindelighed alle Notarial-Instrumenter og Beskikkelser, som angaae Penge eller Penges Værd, naar ligeledes den paagjældende Sum er over 250 Rbd. Sølv, og de derhos ikke henhøre til dem, som, ifølge foranstaaende § 2, skulle skrives paa stemplet Papir af 1ste Klasse †); Kreditorers

*) Centralkassen i Kjøbenhavn er efter Resol. 10 Mai 1831 berettiget til at udstæde sine indenbyes Vexler paa 3die Klasses Papir.

**) Jvfr. herved nedenfor S. 633 Note.

***) Jvfr. herved Frdgens § 5 Litr. d, og den nedenfor meddeelte Pl. 5 Juni 1829 § 2 Litr. a.

†) Jvfr. herved Frdgens § 2, § 5 Litr. d, og den nedenfor meddeelte Pl. 5 Juni 1829 § 2 Litr. b.

Tilstaaelser for haandfaaet Pant efter Gjeldens Størrelse, naar Debitorerne intet Beviis paa behørigt stemplet Papir have udstædt for Gjelden, og denne er af den Beskaffenhed, at Beviset burde have været skrevet paa 2den Klasses Papir; Kontrakter om Kjøb, Mageskifte eller Gave, naar de oprettes om saadanne Eiendomme, at til deres Fuldbyrdelse udfordres Skjøders, Mageskiftebreves eller Gavebreves Udfærdigelse, forsaavidt de udstædes til at fuldbyrdes inden Forløbet af 2 Aar fra Udstædelsen; Ægtepagter, som lyde paa Penge eller Penges Værd, efter begge Parters tilsammentagne Formue, hvorover der disponeres, forsaavidt Beløbet er høiere, end 2000 Rbd. Solv, da de Kontraherende, hvor Værdien ei nøie kan opgives og beregnes, bør ansætte samme til et rimeligt Beløb efter bedste Overbeviisning og herom paa Tro og Love gjøre Forsikring; Interessentskabs-Kontrakter, efter det samlede Beløb af alle de Værdier, som sættes til Interessentskabets Disposition, hvilke, i Tilfælde at de ikke nøie kunne opgives og beregnes, af Interessenterne ansættes paa lige Maade, som her næstforan er foreskrevet i Henseende til Ægtepagter; Testamenter*) (hvorunder ogsaa indbefattes saavel de Testamenter, der oprettes efter forud meddeelt facultas testandi, som reciprokke Testamenter, hvad enten disse oprettes imellem Ægtefolk eller Andre), forsaavidt ved Testamentet disponeres over en vis Sum eller anden bestemt Gjenstand, hvis Værdie kan opgives, og denne Sum eller Værdie ikke overstiger 1000 Rbd. Solv, i hvilken Henseende, hvad reciprokke Testamenter angaaer, Værdien af de gjensidigen legerede Gjenstande bør sammenlægges**); Codiciller, under samme Betingelser; Af-

*) Naar Selveierbønder i Overeensstemmelse med Fdg. 13 Mai 1769 § 5 og Fdg. 22 Novbr. 1837 § 11 gjøre Testament ved at dictere deres Villie til Tingbogen, skal, efter det sidstnævnte Lovbud, Udskrift heraf meddeles paa Papir af 4de Kl. Nr. 3. Vil Vedkommende fremlægge en forud skriftlig affattet testamentarisk Disposition, kan denne være paa ustemplet Papir; men til Udskriften maa det nysnævnte stemplede Papir bruges.

**) See herved § 5 Litr. g og i og den nedenfor meddeelte Pl. 10 Octbr. 1832; jvfr. ovenfor S. 113.

Kald *); Assurance-Breve eller Policer paa høiere Sum, end 500 Rbd. Sølv, de undtagne, som udstædes af det octroierede Søe-Assurance-Compagnie i Kjøbenhavn og i efterfølgende 5te § for deres bestemte Papir ere ansatte: Executionsforretninger, hvorved Eiendomme, være sig enten rørlige eller urørlige, udlægges, for derefter ved Auction at opbydes til Salg **).

§ 4. **Tredie Klasses** Papir er følgende:

Nr. 1 til 4	Rbß. S.	for det Dok., som indeh. ikke over 60 Rd. S.						
- 2 „ 8	—	for det Dok., som indeholder mere, end 60 Rd. S., men ikke over 120 Rd. S.,						
- 3 „ 12	—	120	—	.	.	.	200	—
- 4 „ 18	—	200	—	.	.	.	300	—
- 5 „ 24	—	300	—	.	.	.	400	—
- 6 „ 30	—	400	—	.	.	.	500	—
- 7 „ 36	—	500	—	.	.	.	600	—
- 8 „ 42	—	600	—	.	.	.	700	—
- 9 „ 48	—	700	—	.	.	.	800	—
- 10 „ 60	—	800	—	.	.	.	1,000	—
- 11 „ 72	—	1,000	—	.	.	.	1,200	—
- 12 „ 84	—	1,200	—	.	.	.	1,400	—
- 13 „ 1 Rd.	— ß S.	1,400	—	.	.	.	1,600	—
- 14 „ 1	— 18 „	—	1,600	—	.	.	.	1,900	—
- 15 „ 1	— 36 „	—	1,900	—	.	.	.	2,200	—
- 16 „ 1	— 54 „	—	2,200	—	.	.	.	2,500	—
- 17 „ 1	— 84 „	—	2,500	—	.	.	.	3,000	—
- 18 „ 2	— 24 „	—	3,000	—	.	.	.	3,600	—
- 19 „ 2	— 60 „	—	3,600	—	.	.	.	4,200	—
- 20 „ 3	—	—	4,200	—	.	.	.	4,800	—
- 21 „ 3	— 48 „	—	4,800	—	.	.	.	5,600	—
- 22 „ 4	—	—	5,600	—	.	.	.	6,400	—
- 23 „ 4	— 48 „	—	6,400	—	.	.	.	7,200	—

*) I Skr. af 20 Decbr. 1831 har Cancelliet antaget, at der ved det stemplede Papir til Afkald ikke bør tages Hensyn til de til den Umyndiges Værge før hans Død eller til Skifteretten, som behandler hans Bo, udbetalte Penges Beløb.

**) Executionsforretninger, hvorved der er givet Udlæg i falden Arv eller i Gjeldsfordringer, ere, skjøndt de ikke ligefrem gaae ind under nærværende Bestemmelse, antagne at kunne skrives paa 2den Kl. Papir; see Ny Coll. Tid. for 1811 S. 916.

Nr. 24 til	5 Rd.	9 S.	for det Dok., som indeholder mere, end 7,200 Rd. S., men ikke over	8,000	Rd. S.
- 25 „	5 —	60 „ —	8,000 —	. . .	9,000	—
- 26 „	6 —	24 „ —	9,000 —	. . .	10,000	—
- 27 „	7 —	48 „ —	10,000 —	. . .	12,000	—
- 28 „	8 —	72 „ —	12,000 —	. . .	14,000	—
- 29 „	10 —	—	14,000 —	. . .	16,000	—
- 30 „	11 —	84 „ —	16,000 —	. . .	19,000	—
- 31 „	13 —	72 „ —	19,000 —	. . .	22,000	—
- 32 „	15 —	60 „ —	22,000 —	. . .	25,000	—
- 33 „	18 —	72 „ —	25,000 —	. . .	30,000	—
- 34 „	21 —	84 „ —	30,000 —	. . .	35,000	—
- 35 „	25 —	—	35,000 —	. . .	40,000	—
- 36 „	30 —	—	40,000 —	. . .	48,000	—
- 37 „	35 —	—	48,000 —	. . .	56,000	—
- 38 „	40 —	—	56,000 —	. . .	64,000	—
- 39 „	45 —	—	64,000 —	. . .	72,000	—
- 40 „	50 —	—	72,000 —	. . .	80,000	—
- 41 „	57 —	48 „ —	80,000 —	. . .	92,000	—
- 42 „	65 —	—	92,000 —	. . .	104,000	—
- 43 „	72 —	48 „ —	104,000 —	. . .	116,000	—
- 44 „	80 —	—	116,000 —	. . .	128,000	—
- 45 „	90 —	—	128,000 —	. . .	144,000	—
- 46 „	100 —	—	144,000 —	. . .	160,000	—

hvorefter Taxten, dog uden at Papiret i saa Fald faaer Numer, fremdeles stiger med 10 Rbd. Solv for hvert 16,000 Rbd. Solv, som Dokumentets Inhold er høiere, end 160,000 Rbd. Solv, og det saaledes, at, hvor en overskydende Sum udgjør mindre end 16,000 Rbd. Solv, beregnes den dog som fulde 16,000 Rbd. Solv. Paa dette Papir bør, efter den Sum eller Værdie, hvert Dokument indeholder, følgende skrives: ethvert Exemplar af de Vexler, som, med Undtagelse af dem, der i foregaaende § 3 ere nævnte, trækkes i Danmark, hvad enten de skulle betales paa indenlandske eller paa udenlandske Steder*); Anvisninger eller Assignationer,

*) Naar en ulovlig Vexel ved Dom er anseet som et simpelt Gjeldsbrev, bliver ikke blot den at stemple efter de for Gjeld forskrivninger gjeldende Regler, men de enkelte Endossementer blive ogsaa at forsyne med Stempel, efter Omstændighederne enten som Transporter eller som Fuldmagter. Rentek. Skr. 13 Marts 1830.

hvad enten de ere indenbyes eller udenbyes, naar de ikke forsynes med skriftlig Acceptation, eller dog, uden at Renter derved betinges, ikkun accepteres til Betaling i en Tid, der ikke overstiger 6 Uger fra Acceptationens Dato; det ene Exemplar af Slutsedler, som af Mæglere udstædes paa Kjøbmandsgods, Varer, Verler og Skibes Befragtning, samt paa Kongelige og offentlige Papirer og Effecter, saasom: Actier, Obligationer, Fonds og saa videre, af hvad Navn nævnes kan, og skal iøvrigt disse Slutsedlers Udfærdigelse paa stemplet Papir skee strax, uden den hidtil indrømmede Henstand af 24 Timer*); Udleveringssedler eller Assignationer paa Varer, efter disses Værdie, hvilken derfor ved Paategning af en Mægler opgives efter de Varepriser, som gjelde paa den Tid, Udleveringssedlen eller Assignationen udstædes**); Certeparrier eller Fragtbreve, efter den betingede Fragts Størrelse; Fuldmagter, som angaae Penge eller Penges Værd; Seqvestrations- og Assætnings-Forretninger; Arrest- og Relaxations-Forretninger, naar Gienstanden, hvori Forretningen foretages, er Ting, være sig enten rørlige eller urørlige; Taxations-Forretninger, hvortil ogsaa henregnes enhver Besigtelses-, Skjøns- eller Granskings-Forretning, naar derved tillige skeer Taxation***); Opsigelser, og Cau-

*) Slutsedler om Skibe ere nærmest at sætte i Klasse med saadanne Kjøbekontrakter, til hvis Fuldbyrdelse udfordres Skjøders Udstædelse, og blive altsaa som Følge af §§ 2 og 3 efter Omstændighederne at skrive paa 1ste eller 2den Kl. Papir, Rentek. Skr. 17 Marts 1832. Jevnf. iøvrigt med Hensyn til det stemplede Papir til Slutsedler nærmere den nedenfor meddeelte Pl. 5 Juni 1829 § 1 og den ligeledes senere meddeelte Pl. 1 Novbr. 1837.

**) I Skr. af 14 Novbr. 1829 har Cancelliet antaget, at Udleveringssedler, der af Kjøberen ere udstædte i Faveur af 3die Mand og forsynede med Sælgerens Accept, blive, da saadanne Dokumenter tillige indeholde en Transport, men dog ei for begge Parter kunne gjøre Tjeneste som Kjøbekontrakt, at skrive paa stemplet Papir af 3die Klasse efter det Dobbelte af den Taxt, som svarer til Varernes Værdie.

***) Jvfr. herved Rentek. Circ. af 26 Septr. 1829. Ifølge dette Circulaire er det, hvor Afhjemling af en Taxationsforretning

tioner eller Skadeslosbreve, de alene undtagne, for hvilke anderledes i efterfølgende § 5 er bestemt.

§ 5. Det Papir, som henhører til **fjerde Klasse**, er følgende:

Nr.	1.	til	6	Rbß.	Sølv,	
-	2.	„	10	—		
-	3.	„	20	—		
-	4.	„	42	—		
-	5.	„	84	—		
-	6.	„	1	Rbd.	72 ß.	Sølv,
-	7.	„	3	—	48 -	—
-	8.	„	6	—		—
-	9.	„	8	—		—
-	10.	„	10	—		—

Dette Papir skal bruges til efterskrevne Dokumenter og Protokoller, nemlig: *a.* Nr. 1 til 6 Rbß. Sølv til: hvert Exemplar af Connossementer eller Ladebreve. *b.* Nr. 2 til 10 Rbß. Sølv til: Kaldssedler, Stævninger og Indlægge til Underretter saavel i Kjøbstæderne som paa Landet*); Opbydelser til Tinge af Umyndiges Midler, dog saaledes, at deslige Opbydelser kunne affattes under Eet for

finder Sted, ikke det Dokument, hvori de udmeldte Mænd fremsætte deres Mening, men den Act, som udstædes af Retten eller Øvrigheden, der bliver at skrive paa stemplet Papir. Hvor den ædelige Bekræftelse af en Taxationsforretning frafaldes, saaledes at den uden samme skal anseés for ligesaa gyldig som om den var beediget, er det, naar Erklæringen herom skeer for Retten eller Øvrigheden, ligeledes den Act, der af samme udstædes, men naar Vedkommende mellem sig selv komme overeens om at frafalde Afhiemlingen og ingen Act derom af Retten eller Øvrigheden udstædes, selve det Dokument, der indeholder Synsmændenes Mening, der bør udfærdiges paa det befalede stemplede Papir, hvilket Sidste ogsaa gjelder i de enkelte Tilfælde, hvor Taxatorerne have en saadan Myndighed, at deres Vurdering uden nogen senere Bekræftelse har Retsvirkning.

*) I Skr. af 7 Mai 1829 har Cancelliet antaget, at man til denne Klasse af Dokumenter ikke kan henføre Breve til Skiftecommissioner, der blot indeholde Anmeldelser om Tilgodehavende i Boer, og at slige Anmeldelser, der ikke kunne an-

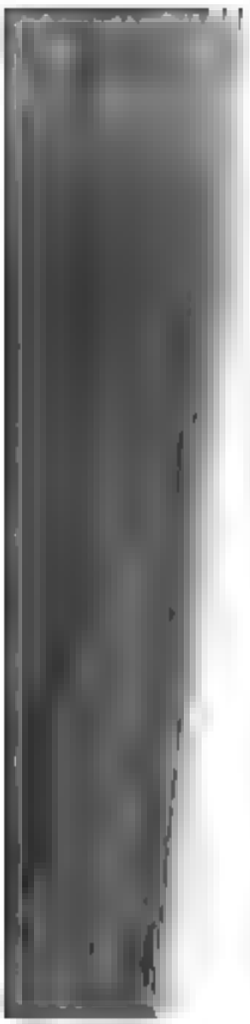

...ter, Obligationer, Fonds og
nævnes kan, og skal iøvrigt di
paa stemplet Papir skee strax, i
Henstand af 24 Timer*); Ud
nationer paa Varer, efter disses
Paategning af en Mægler opgive
gjelde paa den Tid, Udleveringssel
stædes**); Certepartier eller Fr
Fragts Størrelse; Fuldmagter, for
Værd; Seqvestrations- og Af
Arrest- og Relaxations-Forretni
hvori Forretningen foretages, er Ting
urørlige; Taxations-Forretninger
enhver Besigtelses-, Skjøns- eller
naar derved tillige skeer Taxation***)

*) Slutsedler om Skibe ere nærmest
danne Kjøbekontrakter, til hvis F
ders Udstædelse, og blive altsaa
efter Omstændighederne at skrive
Papir, Rentek. Skr. 17 Marts 1
Hensyn til det stemplede Papir ti
nedenfor meddeelte Pl. 5 Juni 18
senere meddeelte Pl. 1 Novbr. 183

**) I Skr. af 14 Novbr. 1...

Domsacter*); Besigtelses-, Skjøns- og Granskings-Forretninger, naar de ikke tillige ere Tarations-Forretninger; Tingsvidner; Forbuds- og Udsættelses-Forretninger; Arrest- og Relaxations-Forretninger, forsaavidt de angaae Personer; Reqvisitioner til Rettens Betjente (derunder ogsaa Auctions-Reqvisitioner indbefattede); de 3 første Ark af Auctionsforretninger, hvorefter det samlede Beløb af de høieste antagne Bud ialt ei udgjør over 300 Rbd. Sølv; de 3 første Ark af Licitationsforretninger, hvorefter ligeledes det samlede Beløb af de mindste antagne Bud ialt ei udgjør over 300 Rbd. Sølv; de 3 første Ark af Skiftebreve i Boer, hvor Intet bliver tilovers som beholdne Midler, dog at, naar Boets Masse er saa liden, at Udgiften vilde blive ringere ved til Skiftebrevet at bruge 1 Ark stemplet Papir af 1ste Klasse efter Massens Størrelse, da kan det udstædes paa denne sidste Maade; Proclamata; Notarial-Oversættelser; Protester paa Vexler, saavel de non acceptatione, som de non solutione, naar den paagjeldende Sum ikke er over 250 Rbd. Sølv**), samt i Almindelighed Beskikkelser og Notarial-Instrumenter, som, uden at henhøre til dem, der, ifølge forestaaende § 2, skulle skrives paa stemplet Papir af 1ste Klasse, enten angaae en Pengeværdie, der ikke er over 250 Rbd. Sølv, eller ikke angaae Penge eller Penges Værd***); Fuldmagter, saavelsom Kontrakter om at overtage sig personlige Forretninger, forsaavidt ikke i denne Anordning andet Papir derfor er bestemt†), saa og i Almindelighed alle Kontrakter, Declarationer, o. s. v., som have Renunciation paa Rettigheder til Gjenstand, eller iøvrigt angaae Andet, end Stiftelsen eller Erkjendelsen af en Gjeldsforkring eller Erhvervelsen af en Adkomst til Noget, der har Pengeværdie, forudsat, at ingen andre, i denne Anordning fore-

*) Til Kjendelsesacter behøver der kun at bruges eet Ark stemplet Papir, Canc. Skr. 24 Decbr. 1831 og Rentek. Skr. 11 Aug. 1832. (Indholdet af den sidste er meddeelt som Note under den førstnævnte Skrivelse i Usings Samling).

**) Jvfr. Fdgns. § 3 og den nedenfor meddeelte Pl. 5 Juni 1829 § 2 Littr. a.

***) Jvfr. Fdgns. §§ 2 og 3 og den nedenfor meddeelte Pl. 5 Juni 1829. § 2 Littr. b.

†) Jvfr. § 2, § 5 Litr. b, og den citerede Pl. 5 Juni 1829 § 2 Litr. c.

20 Rbß. Sølv til: alle Extracter eller I
Parternes Forlangende, meddeles af Proto
være sig Overretter eller Underretter, (de
som skulle udstædes i Acts-Form), dog
hvoraf Udskrift eller Extract skal gives, c
res paa sit særskilte stemplede Papir;
Protokoller, naar de meddeles særskil
vedkommende Dokumenter; de Attest
Skolecommissioner, som meddeles
kjønnet i Medfør af Anordn. om Skol
1814, for Kjøbstæderne § 34, for Lan
de **Skudsmaale**, der, uden at tegnes
deles **Qvindespersoner**, hvorved dog i
saadan Attest eller et sligt Skudsmaal
stemplet Papir er udstædt, maae siden
senere Skudsmaale, som Tid efter anden
Person, saalænge dertil paa Papiret fin
naar dette aldeles er fuldskrevet, nyt
følgende Skudsmaales Paategning bør
Ark i de ved Fdg. 30 Jan. 1793 be
ringsbøger for Gaard- og Huus-
d. No. 4 til 42 Rbß. Sølv til: S
lægge til bevilgede Commissioner
Høiesteret undtagen**); de 3 første Ar

sees som nogen processual Handling

Domsacter*); Besigtelses-, Skjøns- og Gransknings-Forretninger, naar de ikke tillige ere Tarations-Forretninger; Tingsvidner; Forbuds- og Udsættelses-Forretninger; Arrest- og Relaxations-Forretninger, forsaavidt de angaae Personer; Reqvisitioner til Rettens Betjente (derunder ogsaa Auctions-Reqvisitioner indbefattede); de 3 første Ark af Auctionsforretninger, hvorefter det samlede Beløb af de høieste antagne Bud ialt ei udgjør over 300 Rbd. Sølv; de 3 første Ark af Licitationsforretninger, hvorefter ligeledes det samlede Beløb af de mindste antagne Bud ialt ei udgjør over 300 Rbd. Sølv; de 3 første Ark af Skiftebreve i Boer, hvor Intet bliver tilovers som beholdne Midler, dog at, naar Boets Masse er saa liden, at Udgiften vilde blive ringere ved til Skiftebrevet at bruge 1 Ark stemplet Papir af 1ste Klasse efter Massens Størrelse, da kan det udstædes paa denne sidste Maade; Proclamata; Notarial-Oversættelser; Protester paa Vexler, saavel de non acceptatione, som de non solutione, naar den paagjeldende Sum ikke er over 250 Rbd. Sølv**), samt i Almindelighed Beskikkelser og Notarial-Instrumenter, som, uden at henhøre til dem, der, ifølge foregaaende § 2, skulle skrives paa stemplet Papir af 1ste Klasse, enten angaae en Pengeværdie, der ikke er over 250 Rbd. Sølv, eller ikke angaae Penge eller Penges Værd***); Fuldmagter, saavelsom Kontrakter om at overtage sig personlige Forretninger, forsaavidt ikke i denne Anordning andet Papir derfor er bestemt†), saa og i Almindelighed alle Kontrakter, Declarationer, o. s. v., som have Renunciation paa Rettigheder til Gjenstand, eller iøvrigt angaae Andet, end Stiftelsen eller Erkjendelsen af en Gjeldsforkring eller Erhvervelsen af en Adkomst til Noget, der har Pengeværdie, forudsat, at ingen andre, i denne Anordning fore-

*) Til Kjendelsesacter behøver der kun at bruges eet Ark stemplet Papir, Canc. Skr. 24 Decbr. 1831 og Rentek. Skr. 11 Aug. 1832. (Indholdet af den sidste er meddeelt som Note under den førstnævnte Skrivelse i Usings Samling).

**) Jvfr. Fdgns. § 3 og den nedenfor meddeelte Pl. 5 Juni 1829 § 2 Littr. a.

***) Jvfr. Fdgns. §§ 2 og 3 og den nedenfor meddeelte Pl. 5 Juni 1829. § 2 Littr. b.

†) Jvfr. § 2, § 5 Litr. b, og den titciterede Pl. 5 Juni 1829 § 2 Litr. c.

personer, i Henseende til hvilke Attes
iøvrigt, naar de engang paa behørigt
udstædte, gjelder det samme, som foran
nende Dokumenter for Personer af Qvind
Cautioner for Toldafgifterne af Cred
ner for Forpligtelser, som ikke angaae
Værd; Constitutioner for Værger og
kumenter, hvorved Samfrænder og
Samfrændeskifter, i Overeensstemmelse
1816, udnævnes; Borgerskabs-Dokum
Frimestere, Spekhøkere, Øltappere og and
brugere i Kjøbstæderne, Kbhvn. undtagen
derved meddeelte Borgerskabs Opsigel
som indgives enten til Kongen selv eller
legier eller Departementer om Benaa
sationer fra Lovene og Anordningerne, e
hederne om nogen af de Kongelige Bevi
ner, som samme ere bemyndigede til at
dog fremdeles, i Overeensstemmelse med
Dec. 1820, § 1, er bestemt, skal være
slig Ansøgnig paa ustemplet Papir, naa
gyldig og troværdig Attest om den Ansø
hvilken Attest da Vedkommende have at
ling; det første Ark i de ved Fdg. 30
Skatteqvitteringsbøger for Præster og
der ikke ere bemeldede med Tvistehander

rets-Domsacter, Høiesterets undtagne*); de 3 første Ark af Auctionsforretninger, hvorefter det samlede Beløb af de høieste antagne Bud ialt udgjør over 300 Rbd. Sølv; de 3 første Ark af Licitationsforretninger, hvorefter ligeledes det samlede Beløb af de mindste antagne Bud ialt udgjør over 300 Rbd. Sølv; Testimonier; Skibs-Certificater; Skibsbygnings- eller Biil-Breve; Skibsreconstructions-Breve; Raadstue-Certificater paa Varers Affendelse og Raadstue-Atteſter paa Varers Forſendelſe, ſamt i Almindelighed Raadstue-Atteſter, forſaavidt disſe ikke ere af den Beſkaffenhed, at enten andet Papir for dem er anordnet, eller at de og paategnes andre Dokumenter; de Bevillinger, som Magiſtraten i Kjøbenhavn (udenfor de Tilladelſer, den, i Lighed med Magiſtraterne i andre Kjøbſtæder, meddeler) og Amtmændene ere bemyndigede til i eget Navn at udſtæde**), dog de i Fdg. 23 Mai 1800, § 6, ommeldte Bevillinger til Udbetalinger af Umyndiges Arvecapitaler undtagne, hvilke fremdeles kunne ſkrives paa uſtemplet Papir; Beſtallingsbreve, ſom udſtædes af Magiſtraterne i Kjøbſtæderne, Kbhavn. undtagen; Soepaſſe, ſom af Stædernes Øvrighed udſtædes; Lærebreve og Lærekontrakter, ſaavel dem, der udſtædes og oprettes i Kbhavn., ſom dem, der udſtædes og oprettes paa andre Steder her i Riget; Borgerbreve paa, eller Tilladelſe til at drive nogen Næringsvei i 5te og 6te Klaſſe af den af Kongen allernaadigſt approberede Klaſſification af borgerlige Næringsveie i Kbhavn.; Atteſter om Borgerſkabs Opſigelſe efter bemeldte Borgerbreve; Borgerſkabs-Dokumenter og Breve for Haandværkere i Kjøbſtæderne, Kbhavn. undtagen, naar de ei ere indſkrænkede til at arbeide blot ſom Frimeſtere, ſaa og for Fabrikanter, Bryggere, Brændeviinsbrændere, Bagere, Møllere, Skippere og des-

*) Jvfr. ovenfor S. 637 Note *).

**) Herunder indbefattes ogſaa Bevillinger til Landhaandværkere. Cſt. 14 Febr. 1829. — Den Tilladelſe, vedkommende Amtmand meddeler en Perſon til at nedſætte ſig paa en af de i Reſkr. 14 April 1820 § 3 ommeldte Næringsveie, behøver ei at ſkrives paa ſtemplet Papir, da den Paagjeldende ikke derved erhverver umiddelbar Ret til at nedſætte ſig, men først maa erhverve Borgerſkabsbrev, der bliver at udfærdige paa ſtemplet Papir ſom ſædvanlig. Canc. Skr. 8 Juni 1839. (Coll. T. S. 668).

lige Næringsbrugere i disse Kjøbstæder; Atteſter om det derved meddeelte Borgerſkabs Opſigelſe; det første Ark i de ved Fdg. 30 Jan. 1793 befalede Skatteqvitteringsbøger for Selveiere, som, foruden den Gaard, de beboe, eie endnu en anden eller flere; for Præſter og andre Beneficiarier, naar de ere benaadede med Bondergods, samt for særſkilte Tienders Eiere; Maalebreve for Skibe paa mere end 8, men ikke over 20 Læſter. *f.* Nr. 6 til 1 Rbd. 72 ß. Solv til: de 3 første Ark af Høiesterets Domsacter; det første og sidste Ark i alle Protokoller (saasom Justits-Protokoller, Dom-Protokoller*), Skjøde- og Pante-Protokoller, Skifte-Protokoller**), Auctions-Protokoller, Foged-Protokoller, o. ſ. v.) ved de Underretter, hvorfra Indstævning i Almindelighed ikke kan ſkee umiddelbart til Høiesteret; det første og sidste Ark i Protokoller for bevilgede Commissioner og *Executores testamenti*, saa og for Samfrænder, som udnævnes til at forrette Skifte; det første og sidste Ark i Notarial-Protokoller; alle Beſtallingsbreve, som udstædes af Kbhavns. Magistrat, Stiftsøvrighederne, Amtmændene, Viſepperne, Skole- eller Fattig-Directionerne, offentlige Stiftelsers Beſtyrere, eller Andre, som kunne staae i Klasse med de Foranførte, og som ere bemyndigede til at beſtikke til enkelte Beſtillinger***); Specificationer, som Ægtefolk efter Lovens 5—2—20 oprette over det, som de enten ved Ægteſtabets Begyndelſe have indført i deres Boe, eller siden ved Arv, Gave eller i andre Maader have bekommet; de Cautioner, som Klasselotteriets og Tallotteriets Collecteurer ſtille for de dem betroede Oppebørſeler; de Cautioner, som for Stempletpapirsforhandlere udstædes til Stempletpapirs-

*) Særegne Justits- og Domprotokoller til criminelle Sagers Behandling behøve ikke at forsynes med stemplet Papir. Canc. Skr. 1 Aug. 1832.

**) Med Hensyn til Samfrændeskifter er det ved Canc. Skr. 25 Mai 1830 antaget, at det ved samme i Reglen ikke er fornødent, at der føres nogen Protokol; men saafremt vedkommende Interesserede ville, at en saadan Protokol skal optages, bliver dertil at bruge stemplet Papir af det herombandlede Numer.

***) De Beſtikkelser, som udfærdiges for dem, der udnævnes til Sogne- og Brandfogder paa Landet, kunne skrives paa ustemplet Papir. Canc. Skr. 9 April 1829.

forvalteren; Borgerbreve paa, eller Tilladelser til at drive nogen Næringsvei i 3die og 4de Klasse af den af Kongen approberede Klassification af borgerlige Næringsveie i Kbhvn.; Atteſter om Borgerſkabs Opſigelſe efter bemeldte Borgerbreve; Borgerbreve for Kjøbmænd, Viinhandlere, Commissionairer og Auctionsholdere i Kjøbstæderne, Kbhvn. undtagen; Atteſter om det derved meddeelte Borgerſkabs Opſigelſe; det første og ſidſte Ark i Laugsbøger i Kjøbſtæderne, Stifternes Hovedſtæder undtagne; det første Ark i de ved Fdg. 30 Jan. 1793 befalede Skattequitteringsbøger for Eiere af ucomplette Jordegodſer; Maalebreve for Skibe paa mere, end 20, men ikke over 50 Læſter. g. Nr. 7 til 3 Rbd. 48 ß. Sølv til: det første og ſidſte Ark i ſamtlige Protokoller ved alle Retter, hvorfra Indſtævning i Almindelighed kan ſkee umiddelbart til Høieſteret, dog bevilgede Commiſſioner derfra undtagne; Opbudsmænds eller Opbudscommiſſariers Udnævnelſe efter Lovens 5—14—42 og Fdg. 25 Jan. 1805, § 20; Ægtepagter, naar begge Parters tilſammentagne Formue, hvorover der disponeres, ikke udgjør høiere Beløb, end 2000 Rbd. Sølv, eller de eldeles ikke lyde paa Penge eller Penges Værd; Teſtamenter (hvorunder ogſaa indbefattes ſaavel de Teſtamenter, der oprettes efter forud meddeelt facultas testandi, ſom reciprokke Teſtamenter, der oprettes imellem Ægtefolk), forſaavidt ved Teſtamentet ikke disponeres over en vis Sum eller anden beſtemt Gjenſtand, hvis Værdie kan opgives, eller, i modſat Fald, naar Summen eller Værdien overſtiger 1000 Rbd. Sølv*); Codiciller, under ſamme Betingelſer; Borgerbreve paa, eller Tilladelſer til at drive nogen Næringsvei i 2den Klasse i den af Kongen approberede Klassification af borgerlige Næringsveie i Kbhavn.; Atteſter om Borgerſkabs Opſigelſe efter bemeldte Borgerbreve; det første og ſidſte Ark Dispacheurers Journaler og Protokoller; det første og ſidſte Ark i enhver Laugsbog i Stifternes Hovedſtæder, Kbhavn ikke derunder indbefattet; det første Ark i de ved Fdg. 30 Jan. 1793 befalede Skattequitteringsbøger for complette eller lige med complette anſeete Jordegodſers Eiere, ſamt for Grevſkabers, Baroniers og Stamhuſes Beſid-

*) Jvfr. herved § 3, § 5 Litr. i, og den nedenfor meddeelte Pl. af 10 Octbr. 1832. See ogſaa ovenfor S. 113. Med Hensyn til Selveierbønders Teſtamenter, jvfr. ovenfor S. 631 Note *).

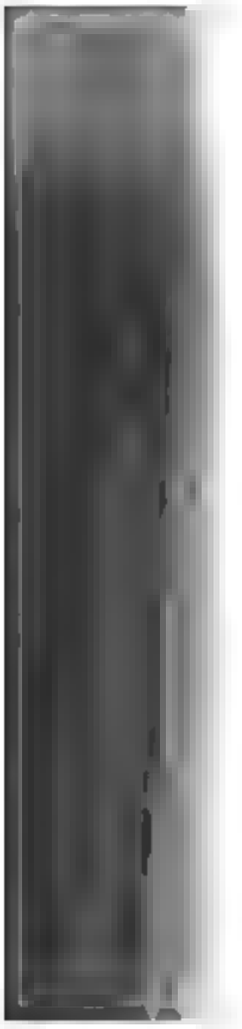

Assurancebøger i samtlige Kjøb
Ark i Mægleres Protokoller; de
gel af anden Sikkerhed, stilles for
der tilstaaes de helsingørske Hand
de Øresund passerende Skibe; recip
oprettes imellem Andre end Æg
dant skeer imellem to eller flere P
Testamentet ikke disponeres over e
bestemt Gjenstand, hvis Værdie kan
Fald, naar Summen eller Værdie
Solv*); Maalebreve for Skibe p
ikke over 200 Læster. k. Nr. 10
Maalebreve for Skibe paa mere, end

§ 6. Til efterskrevne Dokume
angaae **Landbruget**, bør bruges
Klasse, og dermed saaledes forholde
Steder og Jorder skulle udstædes
Sorter stemplet Papir, saa at Fæst
det ene Exemplar, eller Original-Fa
eller den, som bortfæster, bekoster og
plar, eller Reversal-Fæstebrevet, som
paategnede Revers til Sikkerhed for
nemlig: a. Fæstebreve paa Boelsste
og Jorder, der ei ere ansatte for m
korn, hvert Exemplar paa Nr. 4 til 4
stebreve paa Bondergaarde, samt i m

steer af noget Gods, som er Kongen selv tilhørende, eller er henlagt til Kirker, Skoler, Fattige og Hospitaler eller nogen anden offentlig Stiftelse, som, efter denne Anordn. § 42, 1, 2, nyder Begunstigelse med Hensyn til Brugen af stemplet Papir, ikkun Original-Fæstebrevet, som Fæsteren bekoster og beholder, skrives paa stemplet Papir, hvorimod Reversal-Fæstebrevet maa udfærdiges paa ustemplet Papir. 2. Oprettes forinden Fæstebrevets Udstædelse forelobig skriftlig Kontrakt om Fæstet imellem Jorddrotten og Fæsteren, da maa til saadan Kontrakt bruges samme Sort stemplet Papir, som til Fæstebrevet selv. 3. Ved ethvert Fæstebrevs Udstædelse skal tillige strax indrettes en Qvitteringsbog, forsynet med et Ark stemplet Papir af samme Sort, som til Fæstebrevet er foreskreven, i hvilken Qvitteringsbog, som Fæsteren bekoster og beholder, skal nøiagtigen afskrives, hvad Fæsteren svarer i Skatter, Landgilde og andre Afgifter 4. Enhver Jorddrot eller Huusbonde, samt Enhver, som pro officio er benaadet med Jordegods, hvilket han, efter Anordningerne, har at bortfæste, er pligtig at holde: a. en Hoved- eller Kasse-Bog, som med Fæsternes Qvitteringsbøger bør komme overeens, til Sikkerhed for Fæsterne, ifald en eller anden af dem skulde miste sin Qvitteringsbog, saavelsom og til Fremlæggelse, hvor der gjøres Indsigelser imod Qvitteringsbøgerne, hvis Rigtighed da ved Hoved- eller Kasse-Bogens Hjælp kan proves, da nemlig i enhver saadan Hoved- eller Kasse-Bog skal indføres og holdes en ordentlig og speciel Fortegnelse over alle de Fæstere, der henhøre under Godset, med Vedtegning ved hver Fæster især om, hvad Skat, Landgilde eller anden Afgift han aarligen har at svare, samt med en Rubrik, hvori, ligesaavel som i Qvitteringsbøgerne, hver Gang, Fæsterne betale noget af deres Skatter, Landgilde og andre Afgifter, det saaledes Betalte strax bør afskrives; d. en Fæsteprotokol, hvori indføres alle paa Godset udgivne Fæstebreve med deres Reverser, og c. forsaavidt de Godser angaaer, hvor Besidderne eller Eierne, efter Fdg. 25 Juli 1817, tilkommer Skifteret, en Skifteprotokol, hvori alle paa Godset forefaldende Skifteforretninger indføres. I disse Bøger, som alle bør være indbundne, paginerede, igjennemdragne, samt af vedkommende Amtmand behørigen autoriserede, forseglede og med Attest om Sidernes Antal forsynede, skal saavel det første, som det sidste Ark være stemplet Papir af følgende Numere: af Nr. 6 til 1

Rbd. 72 ß. Solv, naar Godset udgjør 200 Tdr. Hartkorn, eller derunder; af Nr. 7 til 3 Rbd. 48 ß. Solv, naar Godset udgjør mere, end 200, men ei over 500 Tdr. Hartkorn, og af Nr. 9 til 8 Rbd. Solv, naar Godset udgjør over 500 Tdr. Hartkorn. De Protokoller af ovenmeldte Slags, som holdes for det Kongen selv tilhørende Gods, saavelsom for det Gods, der er henlagt til Kirker, Skoler, Fattige og Hospitaler, eller anden offentlig Stiftelse, som, efter denne Anordn. § 42, 1, 2, nyder Begunstigelse med Hensyn til Brugen af stemplet Papir, kunne indrettes uden stemplet Papir. Og skeer isvrigt deres Autorisation af Vedkommende, hvem Inspection over Godset er betroet. 5. Naar Fæste paa en Gaard, et Huus eller en anden fast Eiendom med Jordrottens Samtykke afstaaes af Fæsteren til anden Mand, maa det være tilladt at skrive den Kontrakt, som om denne Afstaaelse oprettes, saavel i Almindelighed, som og i Særdeleshed naar derved betinges Afstægt eller Undertag, paa det for Fæstebreve anordnede stemplede Papir, hvorhos det er en Selvfølge, at Fæstebrev desuden bør udstædes. 6. Alt det, som ovenfor er anordnet i Henseende til Fæstebreve, skal ogsaa være gjeldende i Henseende til saadanne Arvefæstebreve, der ikke tillige ere at betragte som Eiendomsskjøder. 7. Paa Nr. 4 til 42 Rbß. Solv maae skrives: a. Foreninger, som, uden Tiendecommissionernes Mægling, indgaaes imellem Tiendetagere og Tiendeydere om Tiendens Forandring til aarlig Afgift, hvad enten Foreningerne oprettes for bestandigen eller for en vis Tid, og hvad enten de indgaaes med et heelt Sogn eller ikkun med een eller flere af dets Beboere; b. Fæstebreve paa Tiender til Yderne selv, samt c. Kontrakter om Tienders Afhændelse til Yderne selv, og de Skjøder, som i den Anledning udstædes. Med stemplet Papirs Brug til de flere Dokumenter, der kunne vedkomme Landvæsenet, end i denne § ere nævnte, og altsaa ogsaa til Fæstebreve paa Tiender, til Kontrakter om Tiende-Forpagtninger eller Tiende-Afhændelser, eller til Skjøder paa Tiender, naar Tiende ved noget af disse Slags Dokumenter overlades til Andre, end Yderne selv, forholdes efter det, som i denne Forordning i Almindelighed er foreskrevet om stemplet Papirs Brug til Dokumenter, efter deres Indhold og Beskaffenhed. § 7. Ved **Forlig** bliver, i Henseende til stemplet Papirs Brug, Følgende at iagttage: 1. Forsaavidt angaaer Forlig, der indgaaes for Forligelses-

commissionerne, forbliver det ved den hidtil meddeelte Tilladelse til at bruge ustemplet Papir til det, som forhandles ved bemeldte Commissioner, dog med de herefter anførte nærmere Bestemmelser, saaledes: 1. Naar et ved en Forligelsescommission indgaaet og saaledes paa ustemplet Papir udfærdiget Forlig tinglæses, og dette angaaer Gjeld, giver Tinglæsningen Vedkommende ikke anden eller større Ret, end den, som erholdes ved en Namsdoms Tinglæsning, nemlig: at Debitor i saa lang Tid, som Pl. 18 Jan. 1788 bestemmer, hindres fra at sælge eller pantsætte sit Gods. 2. Haves derimod ved Forliget til Hensigt at erholde egentlig Panteret, da bør enten Forliget gives beskrevet paa det stemplede Papir, der er anordnet for Gjeldsforskrivninger af det Slags, hvortil Fordringen, ifølge Indhold og Beskaffenhed, hører, hvilket udtrykkeligen i Forliget bør anføres, eller ogsaa Debitor kan forpligte sig til, under passende Tvangsmiddel, inden en vis Tid at udstæde Panteforskrivning ligeledes paa behørigt stemplet Papir. 3. Derhos skal et ved en Forligelsescommission indgaaet Forlig om Betalingen af en Gjeldsfordring, der ikke er grundet i en foregaaende, paa behørigt stemplet Papir af 1ste Klasse udstædt, Forskrivning, dog ikke være gyldigt paa ustemplet Papir længere, end i eet Aar, hvorimod det, efter den Tids Forløb, skal paaligge enten Debitor, i det sildigste inden 1 Maaned derefter, at udstæde formeligt Gjeldsbeviis paa stemplet Papir af 1ste Klasse efter Fordringens Størrelse, naar og forsaavidt denne ikke forinden er fyldestgiort, eller Forligshaveren, ligeledes inden 1 Maaned efter den ommeldte Tids Forløb, at indsende Udskriften af Forliget til Rentekammeret til Stempling, der da vil finde Sted efter første Klasse imod enkelt Betaling *). Dog bliver herved at bemærke, at, saofremt ved Forligets Indgaaelse Betalingsterminer vedtages, der enten i det Hele eller for en Deel løbe ud over eet Aar fra Forligets Dato, da maa Forliget aldeles ikke gives beskrevet anderledes, end paa stemplet Papir af 1ste Klasse efter Størrelsen af den hele Sum, der er Forligets Gjenstand **). 4. Ivrigt

*) Ifølge Rentek. Skr. af 3 Septb. 1831 behøver Forliget ikke at stemples, naar det inden den her foreskrevne Frist anmeldes i Debitors Skyld- eller Fallitbo, om end Beløbet først senere udbetales.

**) Naar et Forlig engang i Overensstemmelse med den i dette

skal i alle de Tilfælde, hvor Forliget er grundet paa en Forskrivning paa behørigt stemplet Papir af 1ste Klasse, og hvor saaledes de under næstforegaaende Nr. 3 anførte Bestemmelser ikke komme til nogen Anvendelse, denne Forskrivning forevises i Forligelsescommissionen, og Paategning derom meddeles, hvilket, saavelsom Papirets Klasse, Numer og Taxt, udtrykkeligen bør anføres i Forliget*). 5. Dersom, ifølge noget ved en Forligelsescommission indgaaet Forlig, afstaaes, enten imod eller uden Vederlag, saadan Eiendom, til hvis Overdragelse Skjøde, Mageskiftebrev eller Gavebrev ellers udfordres, da bør ogsaa et sligt Overdragelsesdokument paa behørigt stemplet Papir udstædes. II. Med Hensyn til Forlig, der indgaaes ved Retterne, bliver ligeledes at forholde efter forestaaende Bestemmelser, dog at til Udskrifter af saadanne Forlig, hvor disse, efter det Foranførte, kunne skrives paa ustemplet Papir, skal bruges stemplet Papir, nemlig det samme, som det, der til andre Udskrifter ved samme Retter er anordnet. III. Forlig, der indgaaes udenfor Forligelsescommissionerne og Retterne, blive i Henseende til Brugen af stemplet Papir at ansee lige med enhver anden Kontrakt og Forpligtelse, Alt efter Forligets Indhold og Medfør. § 8. **Transporter** maae ikke skrives paa Gjeldsbreve, Kontrakter, Slutsedler, Udleveringssedler, eller andre Dokumenter af hvilketsomhelst Slags, hvortil stemplet Papir er anordnet; men dertil bør særskilt bruges stemplet Papir af samme Klasse og Numer, som til **Hoveddokumenterne.**

Numer indeholdte Forskrift er givet beskrevet paa stemplet Papir, kunne de flere Udskrifter af samme, som maatte behøves, meddeles paa ustemplet Papir, mod at Attest paategnes de senere Udskrifter om, at Forliget forud er meddeelt beskrevet paa behørigt stemplet Papir, Canc. Skr. 6 Aug. 1829 ad Nr. 2. I den samme Skrivelse ad Nr. 3 er det antaget, at naar Parterne ved et nyt inden Forligelsescommissionen indgaaet Forlig vedtage Forandringer i et tidligere, hvorved Betalingsterminerne prorogeres saaledes, at Forliget ifølge deraf skal benyttes efter et Aar fra det første Forligs Dato, maa Bestemmelsen i nærværende Numer af Fbgens. § 7 være anvendelig.

*) Denne Bestemmelse finder ogsaa Anvendelse, om end Forliget allene angaaer Renterne. Det er iøvrigt klart, at den ikke

Dog iagttages herved: a. at Skjøder ikke kunne overdrages ved Transporter, eftersom en saadan Transport vilde indeholde en Eiendoms-Afhændelse, og nyt Skjøde da bør udfærdiges paa det for Skjøder anordnede Papir*); b. at Vexler, uagtet de ere af det Slags, hvortil stemplet Papir, efter denne Forordning, skal bruges, maa det fremdeles, som hidtil, være tilladt at endossere ved Paategninger til Ihændehaveren eller navngivne Personer**); c. at Statspapirer og alle andre Forskrivninger, som ere tilladte at stiles paa Ihændehaveren, maae ligeledes, som hidtil, transporteres ved en blot Paategning til Ihændehaveren eller navngivne Personer; d. at Transporter af Fordringer efter Domme skulle ikke skrives paa den Sort stemplet Papir, som til Domsacter er anordnet; men at dertil bør bruges stemplet Papir af den Klasse og det Numer, som svarer til Fordringernes Natur og Størrelse; e. at til Transporter af Fordringer efter Forlig, som ere indgaaede for Forligelsescommissionerne eller ved Retterne, bør ligeledes bruges stemplet Papir af den Klasse og det Numer, som svarer til Fordringernes Natur og Størrelse, om endog Transporterne udstædes paa Fordringerne efter saadanne Forlig, som, ifølge foregaaende § 7, gives beskrevne paa ustemplet Papir; f. at Gjeldsbreve kunne ved Paategninger paa samme af Skifteretten i et Boe udlægges Arvinger i Arv, hvorimod, naar Skifteretten i et Boe giver en Kreditor Udlæg for hans Fording i et Boet tilhørende, privat Gjeldsbrev, saadant ikke maa skee ved Paategning paa samme, men en formelig Transport særskilt bør udstædes paa stemplet Papir af samme Klasse og

gjør det til en ubetinget Forpligtelse at forevise Gjeldsbrevet, hvorimod saadan Forevisning alene er fornøden, naar man ved et Forlig paa ustemplet Papir enten vil bestemme Betalingsterminerne ud over 1 Aar, eller strax sikre sig Forligets Gyldighed paa slet Papir i længere Tid end 1 Aar. See Canc. Skr. 27 Novbr. 1830. Jvfr. ogsaa Canc. Skr. 29 April. 1834 (Coll. T. S. 555—556).

*) Derimod kan den ved en Auction erhvervede Ret til at erholde Skjøde paa det Solgte, transporteres, efter Omstændighederne paa 1ste eller 2den Klasses Papir. See den nedenfor meddeelte Pl. 5 Juni 1829, § 4.

**) Jvfr. ovenfor S. 633 Note *).

Regninger forholdes efter foregaaende
obligationer, som Nationalbanken i
eller af sine Debitorer antager, maae,
4 Juli 1818, § 48, ved Paategninger
Cessioner, saavel paa Actiebreve for gjo
nalbanken i Kbhavn., som paa udstædt
bemeldte Bank tillagte Hæftelse maae
Octroi af 4 Juli 1818, § 8 og § 50
M., § 8, Litr. e, ved Paategninger en
de til Debitor selv cederede Bankhæfte
gaaer, ikkun under Forudsætning af
Cession af bemeldte Debitor til anden
des Cessionarius enten Ret til Opsigels
gationens Beløb i det Hele eller for en
den lignende Rettighed, hvorved den Ba
kommende Fordring i det Væsentlige
saa Tilfælde bør til Transporten brug
den Klasse og det Numer, som svarer t
og Størrelse. § 9. Ligeledes skal Paa
breve, hvorved Nogen paatager sig en
samme, udenfor de Betingelser, hvorun
des, at Caution maa indgaaes ved en
aldeles forbuden og ansees som skreven
Og skal den, der, ved Erhvervelsen af
ten paatager sig den derpaa forhen
eller af Sælgeren beholder Penge sta

saadan, i et Skjøde indført, Forpligtelse skal ansees som en paa ustemplet Papir skreven Gjeldsforskrivning, og dermed altsaa forholdes som med andre, paa ustemplet Papir, imod denne Forordning strevne, Dokumenter; 2. at de Underhandlinger, angaaende den paa Eiendommen hvilende Pantegjelds Overtagelse, som forud maatte have fundet Sted imellem vedkommende Sælger og Kjøber, uden at formelig Pante-Obligation siden af den Sidste er udstædt, ikke skulle være tilstrækkelige til at begrunde nogen Ret for Kreditor til at søge Kjøberen til Gjeldens Betaling, hvorimod det er en Selvfølge, at Kreditor beholder sin Ret i Pantet, saavelsom til at søge den til Gjeldens Betaling, af hvem Forskrivning til ham for Gjelden er udstædt: og 3. at naar det undtages, som er en Følge af den under Nr. 1 anordnede Bestemmelse, skal dog ikke med Hensyn til Stempletpapirs-Intraderne føres noget videre Tilsyn med, at de ældre Hæftelser strax indfries af den nye Eier, da det overlades Parterne, for deres egen

at Sælgeren kan holde sig til ham personlig, thi selve Panteretten i Eiendommen kan naturligvis ikke tabes ved Afhændelsen (ivfr. Rentek. Skr. af 13 Febr. 1841. Ny Coll. T. S. 262--263). — Ved Skr. af 8 Marts 1831 har iøvrigt Cancelliet i et Tilfælde, hvor Eierne af en Kirke vare Gjeldskyldige til Kirken imod Prioritet i denne og dens Tiende, og Eiernes Personer tildeels vare forandrede siden Obligationens Udstædelse, antaget, at der til den nye Obligation, hvorved den vedkommende senere tilkomne Medeier til Betryggelse for Kreditor havde udtrykkelig at tiltræde Forpligtelsen, efter Omstændighederne kunde bruges det stemplede Papir, som svarede til den Deel af Gjelden, der under Forudsætning af beneficium divisionis vilde gaae over paa ham, uden Hensyn til den Medansvarlighed, som paahvilede ham for hele Gjelden. — En Mand, der ved Ægteskab erhverver en fast Eiendom, behøver ikke at udstæde Panteforskrivning for den paa Eiendommen hvilende Gjeld, der ved Ægteskabet ligefrem gaaer over paa ham. Dette Samme gjelder med Hensyn til en Arving, naar han ved en blot Paategning paa Arveladerens Adkomstdokument bliver Eier af en bestemt Boet tilhørende Eiendom; en saadan bliver da eo ipso Debitor for den paa Eiendommen hvilende Gjeld. Cfr. 4 Octbr. 1831 ad Nr. 1, 3 og 4.

Sikkerheds Skyld, at sørge for den fornødne Berigtigelse heraf, og det iøvrigt skal fremdeles paaligge Rettens Betjente, paa Skjødet at gjøre Anmærkning om alle ældre Hæftelser, som ei ere blevne indfriede. Dog gjælde foranførte Bestemmelser a. ikke i de Tilfælde, hvor Kongeligt Gods er bortsolgt paa Vilkaar, at en Deel af Kjøbesummen for bestandigen skal være prioriteret i Eiendommen, da dette Vilkaar maa, saa ofte samme Gods faaer ny Eier, indføres i Skjødet til denne uden videre Pante-Obligations Udstædelse fra hans Side; og b. heller ikke i Henseende til de, Nationalbanken i Kbhavn. tillagte Hæftelser i faste Eiendomme, da disse Hæftelser tilkomme Banken umiddelbart ifølge dens Octroi af 4 Juli 1818, og med Pante-Obligationers Udstædelse for samme forholdes efter Octroiens § 8*), samt c. i Almindelighed ikke i saadanne Tilfælde, hvor en Fordring paa en aarlig Præstation er saaledes hæftet paa en Eiendom, at den, uden noget Slags Vedtagelse, gaaer over paa den nye Eier, og, med Hensyn til den tilkommende Tid, bortfalder for den forrige Eier, f. Ex. Arvefæste-Afgifter, Legater til offentlig Brug, som ere hæftede i en Eiendom, o. s. v., da her ikke behøves nogen Pante-Obligations Udstædelse. Naar forresten, efterat et Dokument paa behørigt stemplet Papir er udstædt, Parterne blive enige om visse Biposter og nærmere Bestemmelser, som ikke gjøre nogen saadan Forandring i Dokumentet, at høiere stemplet Papir vilde have været fornødent, om de havde været optagne i Dokumentets oprindelige Indhold, og hvorved ei heller flere Personer inddrages i Forpligtelsen, eller noget nyt Pant stilles, maa det være Parterne tilladt at tilføie disse Biposter og nærmere Bestemmelser ved Paategning paa Dokumentet**). § 10. Pant, endog i faste Eiendomme, kan

*) Med Hensyn til Spørgsmaalet om hvorvidt det stemplede Papir til Skjødet paa en fast Eiendom, hvorved Bankhæftelsen følger med i Kjøbet, kan beregnes med Fradrag af Kjøbesummen for Hæftelsen, see Canc. Skr. 17 Mai 1831.

**) I Henhold hertil er det i en Canc. Skr. af 4 Mai 1830 antaget, at mindelige Foreninger om Forandring i Ydelsesmaaden af det engang stipulerede Tiendevederlag, kunne paategnes de oprindelige Dokumenter, hvorved Ydelsesmaaden hidtil har været bestemt. Ligeledes er det ved Canc. Skr. af

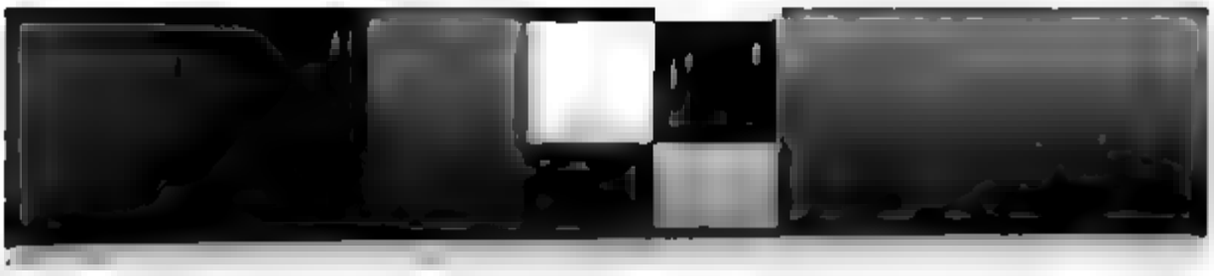

gives ved ethvert Gjeldsbrev, enhver Kontrakt, eller andet Dokument til Sikkerhed for den derved paadragne Forpligtelse, til hvilken Klasse af stemplet Papir Dokumentet end henhører. Men Pantsættelsen bør da indføres i Dokumentet selv. For en paa et allerede udstædt Gjeldsbrev eller andet Dokument grundet Gjeld eller anden Forpligtelse kan derimod ikke gives Pant ved Paategning paa Dokumentet. Men, naar saaledes Pant, efter Hoveddokumentets Udstædelse, gives, bør derom udfærdiges et eget Dokument, der da er et Skadesløsbrev og bliver at skrive paa det for Skadesløsbreve anordnede stemplede Papir. Og bør altid i et sligt Skadesløsbrev Hoveddokumentet paaberaabes med Forklaring om dets Dato og det dertil brugte stemplede Papir efter Klasse, Numer og Art; thi, er intet Hoveddokument udstædt paa behørigt stemplet Papir, da kan et eget Dokument om Pantsættelse ikke anseés som Skadesløsbrev; men det bliver at betragte som Hoveddokument, og altsaa at skrive paa det stemplede Papir, som til et sligt Hoveddokument efter Forpligtelsens Beskaffenhed skulde have været brugt. Dog skal herfra finde Undtagelse Sted, naar Skadesløsbrevet udstædes for Opfyldelsen af en Retsdom, eller i Anledning af en ved en Retshandling stiftet Forpligtelse til at stille Sikkerhed; thi i slige Tilfælde skal det sædvanlige, for Skadesløsbreve anordnede, stemplede Papir være tilstrækkeligt. § 11. Den, som indgaaer Caution for Opfyldelsen af noget Gjeldsbrev, nogen Kontrakt, eller noget anket Dokument, tilladés det ved Paategning paa Hoveddokumentet sig dertil at forbinde, naar saadant tilligemed Cautionistens Navn forud i Hoveddokumentet er indført. Men, i Mangel heraf, bør Cautionen skrives paa det foran for Cautioner anordnede stemplede Papir. Og, hvad i Særdeleshed Cautioner for Gjeld angaaer, da blive disse, naar intet Hoveddokument paa behørigt stemplet Papir for Gjælden er udstædt, endog at anseé som selve Hoveddokumentet og altsaa at skrive paa det stemplede Papir, som til Hoveddokumenterne, efter Gjældens Beskaffen-

25 Jan. 1831 antaget, at der, naar der ved et Dokument er givet Pant i Alt hvad Debitor eier eller eiendes vorder, Intet kan være til Hinder for, at dette generelle Pant ved en Paategning paa Dokumentet ombyttes med et specielt, da dette, skjøndt i visse Maader snævrere, maa anseés indbefattet i hint.

hed, skulde have været brugt. I særskilte for Gjeld udstædte Cautioner bør derfor altid, hvor Hoveddokumentet haves, dette med dets Dato og med Forklaring om, paa hvilken Sort stemplet Papir det er udstædt, paaberaabes. § 12. I alle Tilfælde, hvor det er tilladt at udstæde Gjeldsdokumenter for en kortere Tid paa 2den eller 3die Klasses Papir, skal dette være at forstaae saaledes, at Tilladelsen alene gjelder under Forudsætning af, at ingen Deel af Dokumentets paalydende Sum forfalder til Betaling udenfor den for ethvert Dokument tilladte Gyldighedstid, hvorimod, saafremt, til Exempel ved betingede successive Afdrage, Terminen for noget af disse skulde falde udenfor nysnævnte Gyldighedstid, det stemplede Papir bliver, hvad Klasse og Sort angaaer, at beregne efter den fulde Sum, hvorpaa Dokumentet lyder, og i Forhold til den for Afdragenes fuldstændige Berigtigelse fastsatte længste Tid. § 13. Saadanne Gjeldsdokumenter, saasom Reverser, Anfordringsseddler, o. s. v., som det er tilladt at udstæde paa 2den Klasses stemplet Papir til at gjelde i den i det Foregaaende fastsatte korte Tid, bør, naar de til bemeldte Tid ikke ere indfriede eller opfyldte, inden 1 Maaneds Forløb derefter af Vedkommende lovligen paatales, eller og til Rentekammeret indsendes til Omstempling efter 1ste Klasse, hvortil de da kunne antages imod enkelt Betaling af Forskjellen imellem det brugte stemplede Papirs Beløb og Beløbet af det Papir, hvortil de omstemples. I modsat Fald ansees og behandles de, som skrevne paa urigtig Sort stemplet Papir. Skulde isvrigt en saadant Dokument vel blive lovligen paatalt inden den ommeldte Maaneds Forløb, men Sagen desangaaende enten med Parternes Samtykke eller af andre Aarsager bliver henstaaende uafgjort ved Forligelseskommissionen eller ved Retten i 1ste Instants i længere Tid, end i det Hele 3 Maaneder fra Udløbet af den længste Tid, paa hvilken Dokumentet lovligen kan udstædes, da skal det være Pligt for vedkommende Part, som siden agter at benytte Dokumentet, strax naar fornævnte 3 Maaneder ere forløbne, enten at indsende Dokumentet til Rentekammeret, som derefter foranstalter det omstemplet efter 1ste Klasse, imod den foranforte enkelte Betaling, eller og, saafremt, ved Dokumentets Indsendelse paa den Tid, kunde bevirkes noget skadeligt Ophold i Sagen, forelobigen at gjøre behørig Anmeldelse til bemeldte Kammer om et saadant Dokument, da dette i saa

Tilfælde, ved siden, saasnart Omstændighederne tillade det, og i alt Fald efterat Dom i Sagen er afsagt, at indsendes, kan antages til Omstempling efter 1ste Klasse ligeledes imod den foranførte enkelte Betaling. Efterkommes derimod ikke enten hiint eller dette, da ansees og behandles Dokumentet, som skrevet paa urigtig Sort stemplet Papir*). Disse Bestemmelser gjelde ogsaa: a. i Henseende til Vexelobligationer, saa at altsaa den, Debitor, i Mangel af en Vexelobligations betimelige Paatale, ved Fdg. 26 Nov. 1731 tilstaaede, Befrielse for Kreditors Tiltale herved ophæves, hvorimod Kreditor, naar Paatale ikke skeer inden den bestemte Maaneds Forløb, men Vexelobligationen omstemples efter 1ste Klasse, taber, fra bemeldte Maaneds Udløb, saavel sin Ret til høiere Rente, end den ellers lovbestemte, som den ved fornævnte Fdg. bevilgede fortrinlige Arrest-Rettighed for Fordringen, og Vexelobligationen saaledes bliver at ansee som en simpel Obligation; b. i Henseende til de Kjøbe-, Mageskifte- eller Gave-Kontrakter, som det, efter foregaaende § 3, er tilladt at skrive paa 2den Klasses Papir, til at gjelde i en Tid, der ikke er længere, end 2 Aar; c. i Henseende til accepterede Anviisninger eller Assignationer, dog at for de Anviisninger eller Assignationer, som ere accepterede til Betaling i en ikke længere Tid, end 6 Uger, og derfor, i Medhold af foregaaende § 4, ere udstædte paa stemplet Papir af 3die Klasse, skal Tiden til deres Paatale eller Indsendelse til Omstempling være fastsat til inden 14 Dages Forløb efter bemeldte 6 Uger, og Omstemplingen, saavel naar de saaledes inden den Tid indsendes, som naar de, i rette Tid paatalte, formedelst Sagens længere Henstand indsendes til eller anmeldes for Rentekammeret, skee efter 2den Klasse, hvorved de erholde Gyldighed i 9 Maaneder fra Acceptationens Dato, hvorimod, efter disse 9 Maaneders Forløb, bliver med dem at forholde aldeles efter de i Begyndelsen af denne § fastsatte almindelige Bestemmelser. Derimod gjelde Bestemmelserne i denne § ikke i Henseende til Vexler, da det med deres Paatale o. s. v. forbliver ved de derom

*) Omstempling i Overensstemmelse med nærværende § er ikke fornøden, naar Fordringen inden den anordnede Frist er blevet anmeldt i Debitors Stervs- eller Fallitbo, om end Beløbet først senere udbetales. Rentek. Skr. 3 Septbr. 1831; jvfr. ovenfor S. 615 Note *).

udgangne Anordninger. § 14. I Henseende til Proforma- og andre ulovlige Verler forbliver det ligeledes i alle Maader ved de derom hidtil udgangne Anordninger. Og skal det fremdeles være forbudet at udstede Verlobligationer eller andre Gjeldsbreve eller Transporter, hvortil stemplet Papir bør at bruges, med Navn *in blanco*, eller lydende paa Ihændehaveren, saavelsom at angive en anden, end den rette Kreditor. Naar der handles herimod, bør enhver af de Paagjældende derfor bøde halvt saa meget, som den Sum, hvorpaa Dokumentet lyder, af hvilken Bøde den halve Deel tilfalder Angiveren, og den anden halve Deel Kongens Kasse. I lige Maade og under samme Straf skal det i de i næstforegaaende §§ 12 og 13 omhandlede Dokumenter være forbudet at lade Udstedelsesdagen være unanmærket eller staae in blanco, saavelsom at angive samme urigtigt. § 15. Ved skriftlige Kontrakters Oprettelse behøver alene Original Kontrakten at skrives paa det anordnede stemplede Papir, da derimod den af Kontrahenterne, som beholder denne i sin Forvaring, er pligtig til, deraf paa ustemplet Papir at give sin Medkontrahent en vidnesfast vereficeret Gjenpart, som tillige bør vise, hvad stemplet Papir, efter Nummer og Taxt, til Original-Kontrakten er brugt. Lige Bestemmelse skal ogsaa i Almindelighed være gjældende i Henseende til andre Dokumenter, hvortil stemplet Papir er anordnet, og hvoraf flere Exemplarer udfærdiges, da nemlig ikkun til det ene Exemplar behøver at bruges det anordnede stemplede Papir, men de andre Exemplarer derimod kunne skrives paa ustemplet Papir, naar de, vidnesfast vereficerede, tillige vise, paa hvilket stemplet Papir Hoved-Exemplaret er skrevet. Og, hvad i Særdeleshed angaaer Slutsedler, da maa, naar den Slutseddel, som til den ene Part udstædes, er skreven paa behørigt stemplet Papir, den, som til den anden Part udstædes, skrives paa ustemplet Papir, imod at deri af Mægleren anføres, paa hvilket stemplet Papir hiin er udstædt. Fra Bestemmelserne i denne § undtages: a. de i foregaaende §§ 3 og 4 omhandlede Verler, da, naar flere Exemplarer, prima—secunda—tertia, o. s. v., af dem udstædes, ethvert af disse Exemplarer skal skrives paa det sammesteds for dem anordnede stemplede Papir; b. Fæstebreve, da i Henseende til baade Original-Fæstebreves og Reversal-Fæstebreves Udstædelse paa stemplet Papir forholdes efter foregaaende § 6, hvorimod af de i samme § under

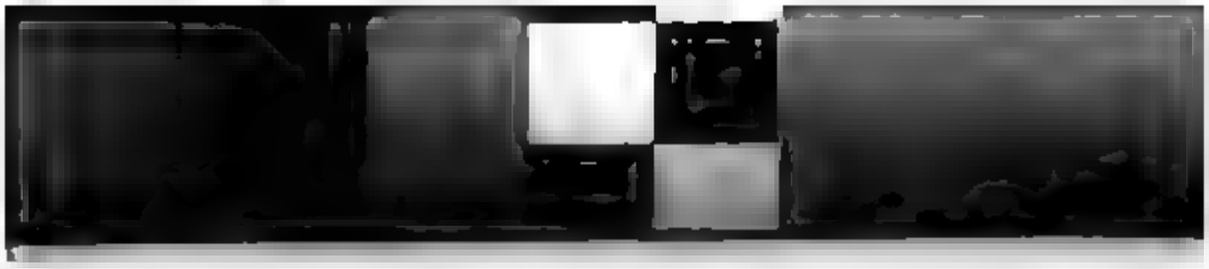

Nr. 2 og Nr. 5 ommeldte foreløbige Fæste Kontrakter og Fæste-Afstaaelses-Kontrakter, under forestaaende Bestemmelser, ikkun det ene Exemplar behøver at skrives paa stemplet Papir; c. Konnossementer eller Ladebreve, da til hvert Exemplar af samme skal, efter foregaaende § 5, bruges stemplet Papir, og d. alle Dokumenter, der ved Retterne meddeles enten som Udskrifter, Extrakter, Attester, o. s. v., eller beskrevne i Acts-Form, da Retten, om der af et saadant Dokument, efter Vedkommendes Forlangende, meddeles flere Exemplarer, bør udstæde ethvert saadant Exemplar paa det for Dokumentet, efter dets Beskaffenhed, anordnede stemplede Papir. § 16. Til de Kontrakter om Leie eller Forpagtning af Huse, Gaarde, Jorder og andre Eiendomme eller Ting, hvortil, ifølge foregaaende § 2, skal bruges stemplet Papir af 1ste Klasse, bliver Papirets Taxt at beregne efter Beløbet af eet Aars Leie, Afgift eller Betaling, hvad enten de lyde paa kortere eller længere Tid, end eet Aar, dog at i sidste Fald, dersom Leien, Afgiften eller Betalingen ei hvert Aar er lige stor, det høieste aarlige Beløb da tages til Bestemmelse for Papirets Taxt. Det samme gjelder ogsaa i Henseende til de i fornævnte § 2 ommeldte Kontrakter om personlige Forretningers Udførelse imod Betaling (Kontrakter om Fuldmagts Paatagelse imod Betaling derunder tillige indbegrebne), naar de ere oprettede for et vist, enten bestemt eller ubestemt, Tidsrum, og Betalingen eller Lønnen er betinget i Forhold til visse Tidsdele. Men, naar disse Kontrakter gaae ud paa et bestemt Arbeides eller Ærindes Fuldførelse, for Exempel en Bygnings Opførelse, en Pladses Indhegning, o. s. v., for en, uden Forhold til visse Tidsdele betinget, Betaling, beregnes Papirets Taxt efter den fulde saaledes betingede Betaling. Iøvrigt iagttages i Henseende til de i denne § omhandlede Kontrakter: a. at, naar Leien, Forpagtningsafgiften, Lønnen, eller Betalingen betinges, enten i det Hele, eller for en Deel, i Natural-Præstationer, bliver samme, med Hensyn til det stemplede Papir, forsaavidt den bestaaer i saadanne Natural-Præstationer, hvorpaa sættes Kapitelstaxt, at anslaae til Rigsbankpenge Sølv efter den for Kontraktens Oprettelse sidst satte Kapitelstaxt, som gjælder paa det Sted, hvor den Eiendom, hvorpaa Kontrakten gaaer ud, er beliggende, eller, naar denne Regel ikke er anvendelig, det Sted, hvor

Kontrakten er oprettet, men, forsaavidt den bestaaer i saadanne Natural-Præstationer, hvorpaa ikke sættes Kapitelstart, efter de ved Kontraktens Oprettelse gangbare Priser i Egnen, da den derefter ansatte Sum, ifald en Deel af Leien, Forpagtningsafgiften, Lønnen eller Betalingen er betinget i Penge, tillægges den saaledes tillige betingede Pengesum; b. at, naar Leien, Forpagtningsafgiften, Lønnen eller Betalingen er betinget efter et vist Forhold saaledes, at dens bestemte Størrelse ikke forud ved Kontraktens Oprettelse kan opgives, f. Ex. naar i Afgift af en forpagtet Jord er betinget en vis Deel af dens Afgrøde, o. s. v., der de Kontraherende anslaae Størrelsen efter deres bedste Skjønnende til en vis Sum, hvorefter det stemplede Papirs Tart bliver at beregne; c. at den Sum, hvortil Leien, Forpagtningsafgiften, Lønnen eller Betalingen, i Overensstemmelse med foregaaende Litr. a og b, for det stemplede Papirs Skyld anslaaes, bør anføres i Kontrakten eller og i en af Kontrahenterne underskreven Paategning paa samme, og d. at, naar en Leier eller Forpagter forpligtes til, for Leie- eller Forpagtnings-Tiden at betale Skatter og offentlige Afgifter af en leiet eller forpagtet Eiendom, behøve disse, om de endog ere flere eller andre Skatter og offentlige Afgifter, end de, som ham, efter Anordningerne, paaligger at erstatte Eieren, dog ikke at medregnes til Leie- eller Forpagtnings-Summen til Bestemmelse af Tarten for det stemplede Papir til Kontrakten. § 17. For Skjøder eller Kjøbebreve, Kjøbekontrakter, samt de Arvefæstebreve, som give Arvefæsterne Ret til at sælge og pantsætte de arvefæstede Eiendomme og derfor tillige ere at betragte som Eiendomsskjøder, er det Kjøbesummens Størrelse, der er det Indhold eller den Værdie, hvorefter det til disse Dokumenter i foregaaende §§ 2 og 3 anordnede stemplede Papirs Tart bliver at beregne. Og bliver i denne Henseende Følgende at iagttage: 1. Naar en Eiendom sælges imod aarlig Afgift, istedetfor bestemt Kjøbesum, eller imod bestemt Kjøbesum og aarlig Afgift tillige, da udregnes Kjøbesummen saaledes: a. at, dersom Afgiften er betinget som bestandigen vedvarende eller paa en Tid, ei kortere, end 25 Aar, da anslaaes en Kapital af 100 Rbd. Sølv for hver 4 Rbd. Sølv af Afgiften; b. at, dersom den er betinget paa kortere Tid, end 25 Aar, da bliver dens Beløb at sammenlægge for samtlige de bestemte Aar, og den derved udkomne Sum at anse for dens Kapital-

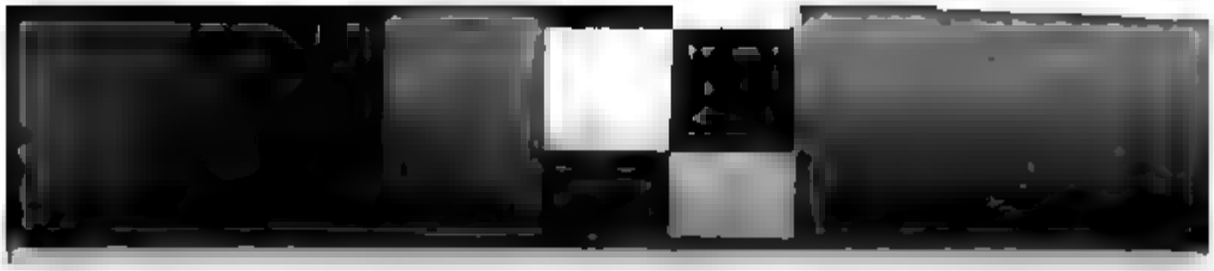

Værdie; c. at, naar derimod Afgiften er betinget paa een eller flere, paa den Tid, Kontrakten indgaaes eller Dokumentet udstædes, tilværende, Personers Livstid, da skal dens Kapital-Værdie beregnes, som om den var betinget paa 5 Aar; d. at, forsaavidt Afgiften ikke er betinget i Penge, men i Naturak-Præstationer, blive disse, forend den, efter foranførte Bestemmelser, anslaaes til Kapital, at beregne til Rigsbankpenge Sølv paa lignende Maade, som i foregaaende § 16, Litr. a, i Henseende til Leie- og Forpagtnings-Afgifter, med videre, er foreskrevet, og e. at, naar, foruden Afgiften, tillige er betinget en bestemt Kjøbesum, lægges denne til Afgiftens, paa ovenmeldte Maade beregnede, Kapital-Værdie. Dog ere foranførte Bestemmelser ikke anvendelige paa Skatter, Tiender og andre offentlige Afgifter, som Eiendommen har at tilsvare, ei heller paa Arvefæste-Afgifter eller andre saadanne vedvarende Byrder, som allerede inden Eiendommens Afhændelse vare lagte paa samme saaledes, at de altid skulle følge Eiendommen uden Hensyn til Besidder, Alt forsaavidt de løbende eller tilkommende offentlige eller private Afgifter af fornævnte Slags angaaer, hvorimod Beløbet af de forfaldne Afgifter, Kjøberen paatager sig at betale i Sælgerens Sted, altid blive at regne med til Kjøbesummen. 2. Den paa en solgt Eiendom hvilende Bankhæftelse bliver ikke at anse som Deel af Kjøbesummen. Det samme tillades at gjælde om de, Kongens Kasse tilhørende, halve Kjøbesummer, der indestaae i Eiendomme fra det i sin Tid skete Salg af de forrige Rytterdistrikters Godser. Men. naar iøvrigt en Kjøber overtager sig nogen anden, paa den kjøbte Eiendom hvilende, Pantegjeld, eller, som en Følge af Kjøbet, forpligter sig til ellers at gjøre nogen Udbetaling for Sælgeren til anden Mand, forstaaes det af sig selv, at saadan Pantegjeld, eller hvad Kjøberen saaledes udbetaler for Sælgeren, maa henregnes under Kjøbesummen, ligesaa vel, som hvad Kjøberen skal umiddelbart betale eller tilsvare Sælgeren selv, og det, hvad enten af Kjøberen strax skeer contant Udbetaling, eller han for Alt eller nogen Deel, i Overensstemmelse med foregaaende § 9, udstæder Pante-Obligation. 3. Naar, ved Auction over en Eiendom, Kjøberen paalægges at betale Auctions-Gebyrerne og Inkassations-Salarium, eller i Almindelighed naar en Kjøber forpligter sig til at udrede, enten ganske eller for en Deel, de ved Kjøbekontrakts og Skjødes Ud-

beregne og tillægge Kjøbesummen.
ſummen, f. Ex. om Sælgeren har
Beboelſe af visſe Værelſer i en ſolgt
tillægge. „Betinger Sælgeren ſig der
ſolgte Eiendom til **Brug** imod Bet
ning, han med Kjøberen indgaaer,
Kontrakt, og derom bør da særſkil
det for Leie-Kontrakter anordnede ſt
Til Bytte- og **Mageſkifte-Kontral**
nede ſtemplede Papir bruges alene eft
ſom fra den ene Kontrahents Side
Men, naar det Gods, ſom den ene
er af **ſtørre Værdie**, end det, ſom
Bytte eller Mageſkifte, ſkal det ſtempl
nes efter det Gods, ſom ſaaledes ha
Til Mageſkiftebreve bliver derimo
ſkiftebrev maa udſtædes paa hver
ſkiftes, Papirets Taxt for hvert
Værdien af den Eiendom, hvorpaa
komſtbrev, ſaa at altſaa, naar de
ere af forſkjellig Værdie, beregnes P
ſkiftebrevet paa Eiendommen af den ſt
ſtørre Værdie, men til Mageſkiftebr
af den mindre Værdie ikkun efter
§ 19. I ethvert Skjøde (hvorunder
ſaadant

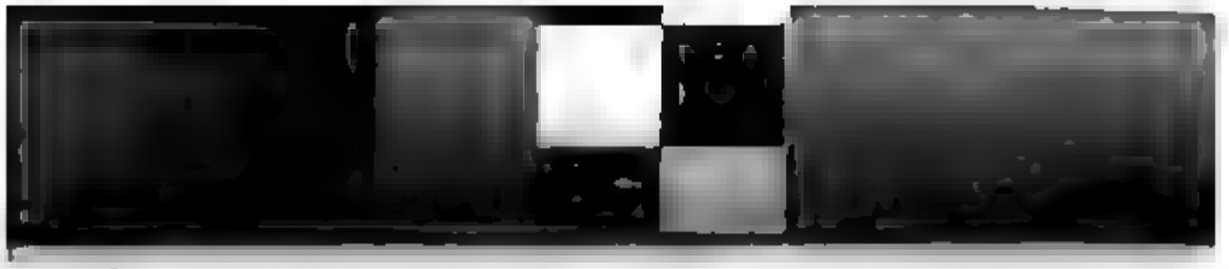

Kontraherende forklaret og anmeldt den Værdie, til hvilken Eiendommen retteligen kan og bør anslaaes, paa det at vedkommende Rettens Betjen'e, naar deslige Dokumenter ved Retterne forekomme, kunne paasee, at den rette og efter enhver paalydende Sums eller Værdies Størrelse anordnede Sort stemplet Papir dertil er brugt.*) Desuden maa intet Skjøde, Mageskiftebrev, eller Gavebrev paa Jordegods eller anden Eiendom, hvorom skriftlig Kjøbe-, Mageskifte-, eller Gave-Kontrakt forud er oprettet, ved nogen Ret antages til Læsning eller Protokollering, uden at Kjøbe-, Mageskifte-, eller Gave-Kontrakten derhos forevises, da Rettens Betjente ved den Paategning, som de paa et saadant Skjøde, Mageskiftebrev, eller Gavebrev meddele om dets Læsning og Protokollering, tillige have at bekræfte, at Kjøbe-, Mageskifte-, eller Gave-Kontrakten er dem forevist, samt befunden at være skreven paa anordnet stemplet Papir. Skulde derimod et Skjøde, Mageskiftebrev, eller Gavebrev være udfærdet uden foregaaende skriftlig Kjøbe-, Mageskifte-, eller Gave-Kontrakt, da bør samtlige vedkommende Parter, dersom de paa den Tid og det Sted, naar og hvor Tinglæsningen skal ske, ere tillige nærværende, men i andet Fald den eller de af dem, der ere tilstæde, derom udfærdige en Attest, hvilken skrives paa stemplet Papir af 3die Klasse efter samme Kjøbesum eller Værdie, hvorefter Papirets Taxt til Hoveddokumentet beregnes. Og bliver denne Attest forinden Tinglæsningen at vedhefte Skjødet, Mageskiftebrevet, eller Gavebrevet, da i saa Tilfælde saavel Paastand om Kontrakts Forevisning, som Retsbetjentens Paategning desangaaende bortfalder.**) § 20. Naar et tinglæst Dokument, der indeholder en Forpligtelse af hvilketsomhelst Slags, som er stiftet under den Betingelse, at den kan opsiges enten fra een af Siderne eller fra begge Sider, begjæres, enten for den hele

*) Angaaende Tilsynet med at i Skjøder, Gave- og Mageskiftebreve Overdragelsessummen anføres rigtig, forf. Canc. Circ. 21 Decbr. 1829.

**) Den herombandlede Attest bortfalder efter Resol. 27 Jan. 1830 med Hensyn til Arvefæstebreve og Skjøder, som af Kongen meddeles til Beboere paa Domainedistricterne, samt af Universitetet og Communitetet til Beboere paa samme Jordegodser.

Forpligtelse, eller for en Deel af samme, udslettet af Retsprotokollen, og skriftlig Opsigelse er foregaaen, bør denne, skreven paa behørigt stemplet Papir, fremlægges i Retten, førend Udslettelsen maa skee, hvorefter vedkommende Rettens Betjent har, ved Udslettelsen, i Protokollen og paa Dokumentet at anmærke, at behørig Opsigelse er bleven foreviist. Og skal den af Parterne, som har opsagt, være pligtig til at levere Opsigelsen til den anden Part, naar det er denne, der skal besørge Udslettelsen af Retsprotokollen, og samme Part fra sin Side har gjort Fyldest i Henseende til den opsagte Forpligtelse. Er skriftlig Opsigelse derimod ikke skeet, bør vedkommende Part om Udslettelsen indgive til Retten en Begjæring, skreven paa samme stemplet Papir, som skulde have været brugt til Opsigelsen, og derom da ligeledes af Rettens Betjent gjøres Forklaring, ved Udslettelsen, i Protokollen og paa Dokumentet.*) Men, dersom i et tinglæst Dokument er bestemt en vis Tid, til hvilken, eller visse Vilkaar, under hvilke den Forpligtelse, som ved samme er stiftet, uden videre Opsigelse skal fyldestgjøres eller ophæves, da kan et saadant Dokument, uden nogen Opsigelses Foreviisning, samt uden at der indgives nogen, paa stemplet Papir skreven, Begjæring, udslettes af Retsprotokollen, naar den bestemte Tid er forløben, eller de fastsatte Vilkaar ere indtraadte, og Forpligtelsen, paa Grund deraf, er opfyldt, ligesom den oven anførte Forskrift ei heller finder Anvendelse, hvor en Pante-Obligation skal udslettes i Overeensstemmelse med Pl. 22 April 1817, eller fordi Kreditor frafalder sin Panteret, uden at qvittere for Gjelden, eller i noget andet Tilfælde, hvor ligesaalidet Renunciation paa be-

*) En saadan Begjæring skal ogsaa indgives, naar en Panteobligation attraaes udslettet, fordi dens paalydende Beløb er udbetalt paa Grund af Pantets Realisation formedelst Debitors Død. Rentek. Skr. 10 Septbr. 1831. Naar et Pant er begjært realiseret i Overeensstemmelse med den i den følgende Deel af Sen nævnte Pl. 22 April 1817, men Reqvirenten ikke bliver fyldestgjort for sin hele Fordring, bliver Begjæringen kun at skrive paa stemplet Papir med Hensyn til den Sum, som virkelig er kommet ham tilgode, da Udslettelsen for den øvrige Deel skeer i Henhold til Pl. af 1817. Canc. Skr. 2 Juni 1838 (Coll. Tid. S. 580—581).

tinget Opsigelse, som Opsigelse selv foranlediger Udslettelsen eller Aflæsningen. § 21. Da til en Kontrakt, der særskilt oprettes om Aftægt eller Undentag, som betinges ved en Gaards, et Huses, eller anden fast Eiendoms Afhændelse, ifølge denne Forordnings § 2, bør bruges stemplet Papir af 1ste Klasse, bliver Aftægtens eller Undentagets Capitalværdie, for derefter at beregne Papirets Taxt, hvad enten Kontrakten gjælder for een eller flere, paa den Tid, Kontrakten indgaaes eller Dokumentet udstædes, tilværende, Personers Livstid, at anslaae til 5 Gange Aftægtens eller Undentagets aarlige Beløb, hvilket, forsaavidt det bestaaer i Natural-Præstationer, bliver at beregne til Rigsbankpenge Sølv i Lighed med, hvad i foregaaende § 16, Littr. a. er foreskrevet i Henseende til Leie- og Forpagtnings-Afgifter, med videre; ligesom ogsaa, naar tillige under Aftægten eller Undentaget er betinget en vis Præstation for een Gang, saasom Værelsers Indretning, Begravelses-Omkostninger, o. s. v., samme da anslaaes til Værdie i Forhold til Egnens Priser og tillægges med enkelt Beløb den øvrige, paa ovenmeldte Maade beregnede, Capitalværdie. Naar slig en særlig Kontrakt oprettes paa det, efter foreskaaende Bestemmelse, behørige stemplede Papir, da behøver Aftægtens eller Undentagets Værdie ei at beregnes til Kjøbesummen for den afhændede Eiendom til Bestemmelsen af det stemplede Papirs Taxt for Kjøbekontrakten og Skjødet, ved hvilke Dokumenters Tinglæsning hiin særskilte Kontrakt da tillige i Retten bør forevises, og Kjøbekontrakten og Skjødet af Rettens Betjente forsynes med Paategning om, at Aftægts- eller Undentags-Kontrakten er dem foreviist og befunden at være skreven paa anordnet stemplet Papir. Men, naar ingen særskilt Kontrakt, angaaende Aftægten eller Undentaget, oprettes, og samme ikke forhen har hvilet paa Eiendommen, bør Værdien, paa foranførte Maade anslaaet, i Overeensstemmelse med foregaaende § 17, medregnes til Kjøbesummen, og efter det Beløb, som da udkommer, det stemplede Papirs Taxt for Kjøbekontrakten og Skjødet bestemmes. Og bør i enhver særskilt Kontrakt om Aftægt eller Undentag, naar samme betinges ved en fast Eiendoms Afhændelse, ligesom ogsaa, i Overeensstemmelse med foregaaende § 19, i enhver Kjøbekontrakt og ethvert Skjøde, hvor Aftægts- eller Undentags-Værdie, efter den nysanførte Bestemmelse, kommer i Betragtning i Henseende til det stemplede Papirs Taxt, eller og ved en af Kontrahenterne underskreven Paa-

tegning gjøres behørig Forklaring, hvoraf kan sees saavel det aarlige Beløb i Rigsbankpenge Sølv, hvortil Afstægten eller Undentaget er anslaaet, som den Capitalværdie, hvorfor samme, efter de her fastsatte Bestemmelser, i det Hele er beregnet. § 22. For stemplet Papir til Fledførings-Kontrakter, hvilket, efter foregaaende § 2, bør være af 1ste Klasse, beregnes Taxten efter Værdien af hvad, som til Fledføringen skal udredes. I saa Henseende bør derfor Kontrahenterne, efter bedste Skjønnende, anslaae, hvad Fledføringens Ophold af Føde, Klæde og øvrige Nødvendigheder kan belobe aarligen i Rigsbankpenge Sølv, og dette Beløb 5 Gange taget, tillægges, hvad Fledføringens Begravelses-Omkostninger kunne anslaaes til at ville belobe, samt hvad Gjeld for Fledføringen maatte være at betale eller overtage, da det saaledes sammenlagte Beløb bliver Værdien, hvorefter det stemplede Papirs Taxt, som meldt, bør beregnes. Og bør om denne Værdie i Kontrakten, eller ved Paategning paa samme, gjøres behørig Forklaring i Lighed med, hvad i Henseende til Afstægts- eller Undentags-Kontrakter i foregaaende § 21 er foreskrevet. Disse Bestemmelser gjelde uden nogen Forandring, hvad enten Fledføringen har faste Eiendomme, eller ikke. Men i første Tilfælde bør de faste Eiendomme specielt i Kontrakten anføres, da denne tillige træder i Stedet for Skjøde paa disse for den, som Fledføringen har stedført sig til. § 23. Naar den Forpligtelse, der stiftes ved et Dokument, angaaer flere Alternativer, skal det af disse, som bestaaer i rede Penge eller nærmest kan ansættes til Penge, tages i Betragtning ved Bestemmelse af det stemplede Papirs Størrelse, og det, om end dette Alternativ blot skulde være nævnt som det subsidiaire, der skal komme til Anvendelse, hvis det, der udgjør Forpligtelsens egentlige Gjenstand, ei opfyldes. § 24. I det Tilfælde, at en Kontrakt af Parterne ophæves, og angaaende Ophævelsen oprettes en skriftlig Overeenskomst, hvorved den ene Part betinger sig en Godtgjørelse for at lade Kontrakten gaae tilbage, bør denne Overeenskomst skrives paa stemplet Papir af 1ste Klasse efter Størrelsen af den saaledes betingede Godtgjørelse i Penge eller Penges Værd. Betinges ingen saadan Godtgjørelse, og dog angaaende Ophævelsen oprettes en skriftlig Overeenskomst, da maa det være tilladt at tegne denne paa selve Kontrakten, der ophæves, hvorimod den, dersom den særskilt udfærdiges, bliver at skrive paa stemplet Papir

af 4de Kl. Nr. 4 til 42 Rbdß. Solv. § 25. Taxten for det anordnede stemplede Papir til de i foregaaende §§ 2 og 3 nævnte Executionsforretninger bliver, hvad enten de skee efter een eller flere Domme, Forlig, eller saadanne Resolutioner, som, efter Anordningerne, give Ret til Udpantning, at beregne efter den Sum, hvorfor Execution, efter Taxering, i det Hele virkeligen skeer, uden Hensyn til, om Forretningen er forlangt for en høiere Sum. Ingen af saadanne Forretninger maa skrives paa Dommene, Forligene eller Resolutionerne. Men, naar flere deslige Forretninger skee efter een og samme Dom, efter eet og samme Forlig, eller efter een og samme Resolution, og behørigt stemplet Papir efter den Sum, hvorfor Execution i det Hele ved disse Forretninger skeer, er brugt til den første Forretning, maae de andre derpaa uden nyt Papir fortsættes. Og maa det iøvrigt i det Tilfælde, at en Executionsforretning forlanges beskreven, alene for at paaankes, være tilladt, istedetfor det stemplede Papir, hvorpaa den ellers, efter de i denne § og i fornævnte §§ 2 og 3 anordnede Bestemmelser, skulde skrives, dertil ikkun at bruge lige stemplet Papir, som i foregaaende § 5 er anordnet for Domsacter, dog at i saa Fald, ved Paategning paa Forretningen, af vedkommende Foged bør forklares, at den blot i ovenmeldte Hensseende meddeles beskreven. Ligeledes bliver Taxten for det stemplede Papir til de i § 4 nævnte Sequestrations-, Afsætnings-, Arrest- og Relaxations-Forretninger at beregne efter Taxations-Værdien af de Ting, hvori Forretningerne foretages. § 26. Naar Notarial-Attest meddeles paa et Dokument, hvortil stemplet Papir er anordnet, kan dette paa det saaledes anordnede stemplede Papir passere, uden at noget høiere stemplet Papir dertil for Attestens-Skyld behøves. Men, dersom en Notarial-Attest særskilt meddeles, eller den paategnes et Dokument, som ellers, efter dets Beskaffenhed, kunde skrives paa ustemplet Papir, bør dertil bruges det for Notarial-Instrumenter anordnede stemplede Papir. Og er det altsaa heraf en Følge, at saadanne Gjenparter, hvortil ellers kunde bruges ustemplet Papir, bør, naar Notarius paa samme meddeler Bekræftelse om deres Overeensstemmelse med Original-Dokumenterne, med Hensyn til denne Bekræftelse skrives paa stemplet Papir af 4de Kl. Nr. 4 til 42 Rbß. Solv. § 27. Naar et Dokument af det Slags, hvortil stemplet Papir for sammes 3 første Ark ellers er anordnet, kan skrives paa

mindre, end 3 Ark, da behøve ikke flere Ark at bekostes, end saaledes til Dokumentet bruges. § 28. Ligesom i enhver af de ved Fdg. 30 Jan. 1793 befalede Skatteqvitteringsbøger bør, ifølge Fdg. 4de §, være paa første Side anteguet den Skatydendes Navn, saaledes gjelder en saadan Qvitteringsbog ei heller uden for den, paa hvis Navn den lyder, og en ny Skatyders Navn maa ei deri tilføies. Naar derfor Nogen, det være sig enten som Eier eller som Beneficiarius, tiltræder et skatpligtigt Sted, maa han ikke betjene sig af sin Formands Skatteqvitteringsbog, men bør anskaffe sig en ny, forsynet med det dertil ved denne Fdg. § 5 anordnede stemplede Papir. Derimod skal det, naar Nogen besidder forskjellige skatpligtige Eiendomme under eet og samme Oppebørselsdistrict, være en saadan Skatyder tilladt at lade sig i een og samme Qvitteringsbog meddele Afskrivning for Skatterne af samtlige disse Eiendomme, dog at til Qvitteringsbogen bruges stemplet Papir efter den af Eiendommene, for hvilken høiest Papir, efter § 5, skulde have været brugt, naar særskilt Qvitteringsbog for hver Eiendom især var udstædt. Men, ligge en Skatyders Eiendomme under forskjellige Oppebørselsdistricter, da bør han have en særskilt Qvitteringsbog for Eiendommene i hvert Oppebørselsdistrict, hvortil det stemplede Papir da vælges alene i Forhold til de Eiendomme, han i hvert District besidder. § 29. Alle af Udenlandske eller imellem Udenlandske og Indenlandske paa fremmed Sted oprettede og ikke paa det i denne Fdg. anordnede stemplede Papir skrevne Kontrakter og andre Dokumenter, hvortil stemplet Papirs Brug er befalet, skulle, naar de her i Riget fremlægges i nogen Ret, under noget Skifte, eller nogen anden Forretning, der betragtes som en Retsforhandling, eller og desangaaende hos Kongen eller hos de kgl. Collegier eller Departementer, eller hos de af Kongen beskikkede Øvrigheder gjøres Ansøgning, afskrives og bekræftes paa det til slige Dokumenter forordnede Papir, og Afskriften vedhæftes Originalen. Det samme bør og skee, naar de her i Riget transporteres eller pantsættes, ligesom da og Transporterne og Panteforskrivningerne desuden bør skrives paa det for slige Transporter og Forskrivninger befalede Papir. I Overensstemmelse med foranførte Bestemmelse blive Vexler, som ere udstædte udenfor Riget, naar de her i Riget fremlægges i nogen Ret, under noget Skifte eller nogen anden Forretning, der betrag-

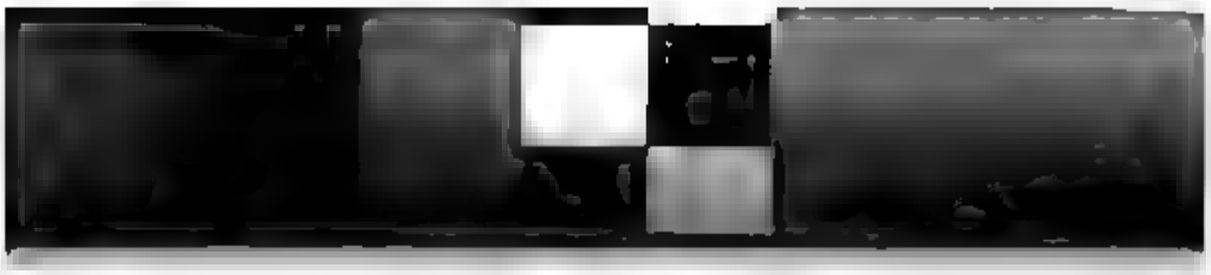

tes som en Retsforhandling, eller og desangaaende, saaledes som ovenfor er ommeldt, gjøres Ansøgning, at afskrive og bekræfte paa stemplet Papir af 2den Kl. efter deres paalydende Summers Størrelse, og Afskrifterne at vedhefte Originalerne. Men ligesom de kunne, i Overensstemmelse med foregaaende § 8, endosseres her i Riget ved Paategninger, saa skulle de heller ikke ved deres Endossering fordres afskrevne paa stemplet Papir. § 30. Naar Indenlandske, under deres Ophold paa fremmed Sted, imellem sig oprette nogen Kontrakt eller andet Dokument, som skal opfyldes her i Riget, og hvortil, ifølge denne Fdg., skal bruges stemplet Papir, da bør den af Parterne, som har Dokumentet ihænde, inden 6 Ugers Forløb, efterat han er tilbagekommen her til Riget, indsende samme til Rentekammeret, hvor det da vil blive forsynet med sit behørige Stempel, imod dettes enkelte Betaling. Men i andet Fald anses det som om det her i Riget var udstædt paa ustemplet Papir. Dette gjelder ogsaa om Dokumenter, som, angaaende nogen Forening eller anden Handel om Eiendomme eller Andet, der findes i, eller henhører til Danmark, oprettes i Island, paa Færøerne og i Grønland eller i andre Kongens Lande, hvor stemplet Papirs Brug ikke er anordnet; ligesom desuden Dokumenter, der udstædes her i Riget af Nogen, der er boesat eller Handlende i nysmeldte Lande, bør, om de endog angaae nogen Handel eller Andet i bemeldte Lande, skrives paa behørigt stemplet Papir, naar de ere af det Slags Dokumenter, hvortil stemplet Papir efter denne Fdg. udfordres. Naar i Hertugdømmerne oprettes Dokumenter, angaaende Eiendomme eller Andet, som findes i, eller henhører til Danmark, kunne de skrives paa det i Hertugdømmerne anordnede stemplede Papir, forsaavidt dette svarer til Værdien af det stemplede Papir, som for slige Dokumenter her i Riget er anordnet. I andet Fald bør de, saafremt de ikke skulle anses, som om de vare her i Riget udstædte paa ustemplet Papir, eller paa for ringe Sort stemplet Papir, indsendes til Rentekammeret til Stempling eller Omstempling, som da skeer imod enkelt Betaling enten af den anordnede Taxt, eller af Forskjellen mellem Beløbet af det brugte og det rette stemplede Papir. Og skal ei den Fritagelse for stemplet Papirs Brug, hvormed Nogen i Hertugdømmerne kan være benaadet, komme Vedkommende tilgode i Henseende til deres Handlinger eller Gods i Danmark. Men til Dokumenter,

som angaae saadanne Handlinger eller saadant Gods, bør, uden Undtagelse, bruges det her anordnede stemplede Papir. § 31. Ethvert Dokument, hvortil stemplet Papir er anordnet, skal skrives paa det stemplede Papir selv, saa at det herefter, som hidtil, skal være forbudet at belægge Dokumenter med stemplet Papir, istedetfor at skrive dem paa samme, hvorfor og ethvert Dokument, af hvad Navn nævnes kan, hvortil stemplet Papir er anordnet, skal, naar det ikkun er belagt med, men ei skrevet paa behørigt stemplet Papir, ansees, som om intet stemplet Papir dertil var brugt. § 32. Concepter og Udkast til saadanne Dokumenter, som skulle skrives paa stemplet Papir, maae ikke forsynes med Underskrift af den eller dem, der ved Dokumenterne skulle forpligtes, da et saadant, paa ustemplet Papir forfattet, med Underskrift forsynet, Concept eller Udkast ansees, som et paa ustemplet Papir skrevet Hoveddokument. § 33. Indtræffer ved Dokumentets Udfærdigelse eller Afskrivning paa stemplet Papir Skrivfeil eller anden Forseelse, hvorved Papiret gjøres ubrugeligt, og ingen mislig Omgang derunder kan formodes, er det tilladt, hos Vor Stempelpapirsforvalter eller hos Stempelpapirsforhandleren paa nærmeste Sted at faae et saadant ubrugeliggjort Stykke stemplet Papir ombyttet med et andet af samme Klasse, Nummer og Taxt. Dog maa saadan Ombytning ingenlunde finde Sted i Hensende til Dokumenter, som allerede med Underskrift ere eller have været forsynede, eller hvorpaa det Sted, paa hvilket Underskriften kan have staaet, er med Blæk eller paa anden Maade gjort ukjendeligt, og heller ikke i Hensende til det Papir, af hvilket et Stykke, hvorpaa noget Skriftligt kan have været udfærdiget, er fraskaaret eller frarevet, med mere. Og overalt har Enhver, som ønsker noget, ved Forseelse ubrugeliggjort, stemplet Papir ombyttet, sig dermed hos Stempelpapirsforvalteren eller Stempelpapirsforhandleren uopholdeligen og inden det Aars Udgang, for hvilket Papiret er stemplet, at melde; thi stemplet Papir for et forløbet Aar maa ei til Omverling med det for det løbende Aar antages. Skulde derimod Nogen attraae at erholde Penge tilbage for sligt, ved Forseelse paa den ommeldte Maade ubrugeliggjort, stemplet Papir, eller for stemplet Papir, som er kjøbt, men formedelst indtrufne Omstændigheder ikke afbenyttet, da maa han derom anholde hos Rentekammeret, som, naar Begjæring desangaaende indgives i Løbet af det Aar, for hvilket Papiret er stemplet,

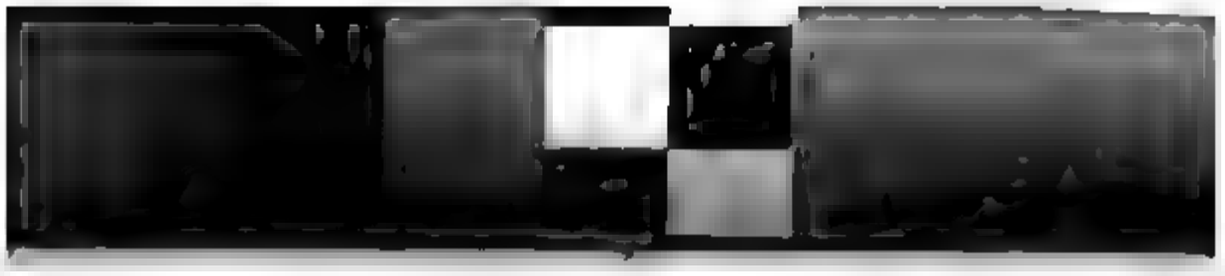

eller i det seneste inden Jan. Maaneds Udgang det nærmest paafølgende Aar, skal lade ham ved Stempelpapirsforvalteren godtgjøre Papirets Taxt enten med S. og T. efter den laveste Qvartalscours, som, da Begjæringen indgaves, har fundet Sted i det Aar, for hvilket Papiret er stemplet, eller med r. S., ifald Sorscoursen paa den Tid, Godtgjørelsen bevilges, er lavere, end hiin Qvartalscours. Indgives Begjæringen ikke førend efter foranførte Tid, da kan ingen Godtgjørelse ventes. § 34. Dokumenter, som ere skrevne paa stemplet Papir for et andet Aar, end det, hvori de ere udstædte, ansees som skrevne paa ustemplet Papir. § 35. Et Dokument, som hører til een Klasse, maa ei skrives paa det til en anden Klasse med ringere Taxt, skjøndt lige Nummer, stemplede Papir. Men, hvis ikke Nogen sig af et saadant Stykke Papir, som i to Klasser har lige Taxt, skjøndt forskjelligt Nummer, skal derpaa, naar det brugte Papirs Taxt eller Værdie svarer til Dokumentets Indhold efter den Klasse, hvortil det retteligen henhører, ei ansees, og Vedkommende ikke derfor nogen Tiltale eller Straf være undergiven. § 36. Dokumenter, Breve og deslige, som, efter deres Beskaffenhed, kunne skrives paa ustemplet Papir, kunne ogsaa i Retterne fremlægges, uden at afskrives paa stemplet Papir, forsaavidt de ei ere blandt de Dokumenter, for hvilke saadan Afskrivning udtrykkeligen er befalet. § 37. Naar Dokumenter, henhørende til en af de 3 første Klasser, skulle udstædes, og deres Indhold overstiger, i 1ste Klasse 225,000, i 2den Klasse 160,000 og i 3die Klasse ligeledes 160,000 Rbd. Sølv, have Vedkommende hver Gang om det fornødne stemplede Papir at henvende sig til den kgl. Stempelpapirsforvalter i Kbhavn, som derefter reqvirerer dets Stempling og, efterat denne er skeet, og han har modtaget Papiret, udleverer samme imod behørig Betaling. Forresten paasees ved Rentekammeret, at Stempelpapirsforhandlerne i Kjøbstæderne ere, forsaavidt ansees fornødent, forsynede med stemplet Papir af enhver Sort, og deriblandt Papir af 2den og 3die Klasse tillige i saadant Format og af saadan Finhed, som behøves til Varer. Skulde det imidlertid hænde, at en Stempelpapirsforhandler mangler et Nummer, som hos ham til et Dokument forlanges, og et andet Nummer af samme Taxt eller Værdie, men forskjellig Klasse, ei heller hos ham er at faae, da maa det være tilladt, til Dokumentet at bruge flere Nummere, hvis Taxt tilsammen ud-

gjør ligesaa meget, som det Nummers Tarf, der til Dokumentet, efter dets Indhold, skulde have været brugt, dog at Forhandleren i saa Fald, strax ved samtlige Nummeres Udlevering. har, under sin Haand, paa hvert Nummer især at tegne ligelydende Forklaring om, at de, i Mangel af det forlangte Nummer, ere udleverede, for tilsammen at gjelde i samme Nummers Sted. Men, kan Mangelen ei heller paa denne Maade afhjælpes, og Dokumentens Udstædelse intet Ophold taaler, da kan det skrives paa ustemplet Papir, hvorimod den, som modtager Dokumentet, eller andre Vedkommende, skal, med Attest fra Stempletpapirsforhandleren om, at behørigt stemplet Papir ei var i Behold, enten uden Hensfand indsende det til Rentekammeret, eller, til videre Indsendelse dertil, indlevere det til vedkommende Øvrighed, eller og, saafremt Dokumentet er af den Beskaffenhed, at det ønskes strax tinglæst, uden Ophold aflevere det til vedkommende Rettens Betjent, som da bliver pligtig, saasnart Tinglæsningen er skeet, med fornævnte Stempletpapirsforhandlerens Atteft at indsende det til Rentekammeret, der i disse Tilfælde kan antage det til Stempling imod enkelt Betaling. Ligesaa skal det ogsaa være tilladt, naar saadanne Dokumenters Udstædelse, hvis Indhold overstiger, i 1ste Klasse 225,000 og i enhver af de to næste Klasser 160,000 Rbd. Selv, i enkelt Tilfælde ikke kan udsættes saa længe, indtil Vedkommende, efter den foran foreskrevne Fremgangsmaade, kan erholde det dertil fornødne stemplede Papir hos Stempletpapirsforvalteren, da at skrive et sligt Dokument paa ustemplet Papir, imod at Dokumentets Modtager, eller andre Vedkommende, uopholdeligen indsende det til Rentekammeret, eller til Øvrigheden, eller og, ifald det strax ønskes tinglæst, til vedkommende Rettens Betjent, da derefter denne, saavelsom Øvrigheden, har at indsende det til bemeldte Kammer, for af dette at foranstaltes, imod enkelt Betaling, stemplet. Tilbageholder Modtageren, eller andre Vedkommende, imod hvad her foreskrevet er, et Dokument, som, efter de i denne § givne Tilladelser, er blevet skrevet paa ustemplet Papir, da blive de at anfee, som om det, uden Nødvendighed, er udstædt paa ustemplet Papir. § 38. Dersom ellers noget andet uventet eller uformodet Tilfælde skulde indtræffe, hvorved Nogen, bevisligen uden sin Skyld eller Forsømmelse, hindres fra at erholde stemplet Papir til et Dokument, som ufortøvet maa udstædes, saa at det af Nødvendighed bliver skre-

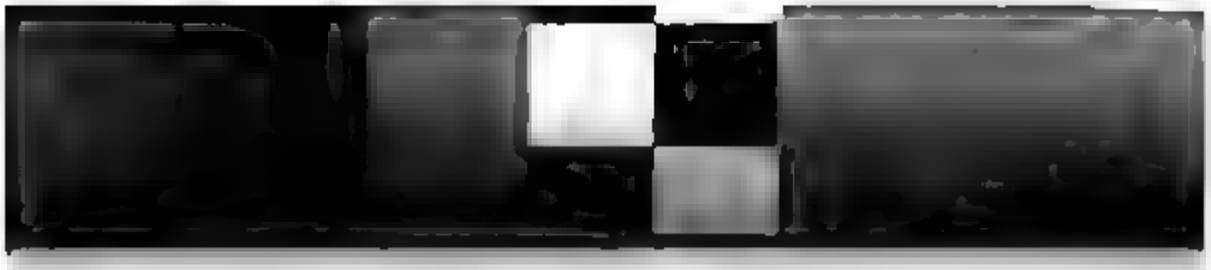

vet paa ustemplet Papir, da kan Dokumentet ogsaa i saa Fald antages til Stempling imod Stemplets enkelte Betaling, naar det enten af Modtageren, eller andre Vedkommende, uden Ophold indsendes til Rentekammeret, eller, til videre Indsendelse dertil, indleveres til Øvrigheden, eller og, saafremt det strax ønskes tinglæst, til vedkommende Rettens Betjent, der da derefter har at indsende det til fornævnte Kammer. § 39. Hvad i Særdeleshed angaaer Kontrakter om at bjerge strandet Gods, da maa det være tilladt at skrive disse Kontrakter paa ustemplet Papir, hvorimod Vedkommende skulle være pligtige til uopholdeligen efter en saadan Kontrakts Udfærdigelse, at indlevere den til Stedets Amtmand, som har at forsyne den med sin Paategning, hvornæst Amtmanden har at drage Omsorg for, at, saasnart Bjergelønnens Sum eller Værdie kan bestemmes, Kontrakten da indsendes til Rentekammeret til Stempling, hvilken da foranstaltes imod enkelt Betaling. § 40. Det stemplede Papir betales enten med Rigsbankpenge rede Sølv, eller med Rigsbank-Sedler og Tegn efter den ved Betalingstiden gjeldende Qvartalscours. Dette Valg af Betalingsmaaden er ogsaa overladt Vedkommende i Henseende til Papiret til de Dokumenter, hvorved de, uden Hensyn til Qvartalscoursen, betinge, eller forpligte sig til, Betaling i rede Sølv. § 41. Naar Dokumenter, hvortil stemplet Papir er anordnet, udstædes, lydende paa Rigsbank-Sedler og Tegn, bliver, til Regel for Papirets Tart, at tage det Beløb, som deres paalydende Summer paa Udstædelsestiden udgjøre i Sølv, naar Rigsbank-Sedlerne og Tegnene dertil beregnes efter den da gjeldende Qvartalscours. I denne Henseende bør derfor om dette Beløb gjøres Forklaring i Dokumenterne selv, eller ved Paategning paa samme. § 42. Følgende Fritagelser i Henseende til det stemplede Papirs Brug vil Kongen fremdeles have bevilgede, saaledes: 1. til efternævnte Dokumenter og Protokoller, m. v., maa det være tilladt at bruge ustemplet Papir, nemlig: 1. til Dokumenter om Donationer til Kirker, Skoler, Fattigvæsen og offentlige Stiftelser; 2. til de Dokumenter, som udstædes i Anledning af Pengelaan, der gjøres til Kirker, Skoler, Hospitaler, Tugt- og Fattig-Huse og i Almindelighed alle offentlige, af Kongen indrettede eller confirmerede, Stiftelser, hvorimod naar disse, saaledes paa ustemplet Papir udstædte, Dokumenter transporteres, til Transporterne de bør brugte samme

stemplet Papir, som til Hoveddokumenterne skulde have været brugt, hvis de ikke derfor havde været befriede, ligesom ogsaa det anordnede stemplede Papir skal, naar, paa fornævnte Indretningers Vegne, oprettes Kontrakter, eller udlaanes Penge, bruges, og af Medkontrahenterne eller Debitorerne bekostes, til de Dokumenter, som da i den Anledning udstædes. Jovrigt bliver det, for at forebygge Misforstaaelse, herved bemærket, at de Begunstigelser, som nærværende Anordning tillægger offentlige Stiftelser, ei kunne komme til Anvendelse, uden med Hensyn til saadanne Indretninger, som blot ere stiftede til almindeligt Gavn og satte under de af Kongen beskikkede Embedsmænds Bestyrelse og Tilsyn, men ikke angaae saadanne, som nærmest have enkelte Familiers eller Klassers Vedste til Gjenstand, eller som, skjøndt de have et for det Almindelige gavnligt Diemed, tillige gaae ud paa at skaffe Interessenterne et Udbytte; ligesom Kjøbstæder og andre Communer ingenlunde kunne gjøre Fordring paa hine Begunstigelser, undtagen med Hensyn til deres Kirke-, Fattig- og Skole-Væsen. 3. Dokumenter, som angaae den kgl. Tjeneste og Interesse; 4, til Beviser for Deposita af Gods, Varer eller Penge, dog, hvad Beviser for Deposita af Penge angaaer, ikkun naar disse Deposita kunne ansees som fuldkommen regulaire og ere saaledes ved Forsegling forvarede, at den, som modtager samme, ikke kan bruge dem, og han i sin Tid tilbageleverer dem i samme Stand og uden al Omvexling til Deponenten, eller andre i dennes Sted Berettigede, da i modsatte Tilfælde det for et Depositum udfærdigede Beviis bliver at ansee som et Gjeldsbeviis og at skrive paa det for Gjeldsbeviser anordnede stemplede Papir, efter den forskjellige Natur og Beskaffenhed, Fordringen, efter Beviset, kan have; ligesom isvrigt, naar Depositarius erholder Betaling for Forvaringen af de deponerede Ting, og derom oprettes skriftlig Kontrakt, eller særskilt skriftlig Beviis for Betalingen meddeles Depositarius, denne Kontrakt, eller dette Beviis da bør skrives paa stemplet Papir af 1ste Kl., efter de for Leiekontrakter anordnede Bestemmelser; 5. til Kontrakter om Laan til Brug, eller Tilstaaelser, der af Laantagere meddeles for Ting, som ere laante til Brug, altsaa naar Laanene ere af det Slags, som omhandles i Lovens 5te B. 8de Cap.; 6. til Kreditorers Tilstaaelser for haandfaaet Pant, naar Debitorerne have udstædt Beviser for Gjelden paa behørigt stemplet Papir, i hvilket Tilfælde disse

Beviser i hine Tilstaaelser bør paaberaabes, med Forklaring om, naar og paa hvilken Sort stemplet Papir de ere udstædte; 7. til Qvitteringer, Kjøbmænds, Haandværkeres og Andres Regninger, hvorpaa ingen Acceptation skrives, samt i Almindelighed til Kjøbmænds Contocouranter eller generale Liqvidations- og Balance-Regninger, dog at, naar saadan en Qvittering, en uaccepteret Regning, eller en Contocourant bliver, for derved at afbevise eller begrunde en Fordring,*) fremlagt i nogen Ret, under noget Skifte, eller nogen anden Forretning, der betragtes som en Retsforhandling, bør samme afskrives og bekræftes paa stemplet Papir af 3die Klasse efter Fordringens Størrelse, og Afskriften vedhæftes Originalen,**) fra hvilken Afskrivning derhos den Fritagelse, som maatte være tilstaaet for stemplet Papirs Brug ved visse Retter, eller i visse Sager, ikke befrier Vedkommende***); 8. til de aarlige Toldbøger, saavelsom i Almindelighed til de Dokumenter, der ved Told- og Consumtions-Væsenet udfordres, da det forbliver ved Fdg. af 1 Febr. 1797, § 18, hvorefter stemplet Papir ei skal bruges ved Told- og Consumtions-Væsenet, siden Erstatning derfor er beregnet under Told- og Consumtions-Afgifterne, dog at Skibsmaalebreve, samt de i foregaaende § 5 nævnte Cautioner, som udstædes for visse Toldafgifter, bør skrives paa det for samme i nysnævnte § anordnede Papir; 9. til Politie-Protokoller; 10. til alt det, som vedkommer de ved Fdg. 8 Juni 1787

*) Jvfr. hermed Canc. Skr. 27 Marts 1832.

**) Ifølge Pl. 22 Decbr. 1831 er Afskrivning paa stemplet Papir ikke fornøden med Hensyn til Regninger paa saadanne Fordringer, for hvilke efter Anordningerne haves Ret til Udpantning, ligesom heller ingen Afskrivning bliver at foranstalte, naar under noget Skifte fremlægges Regning for Krav, der er erhvervet efter at dette er taget under Behandling.

***) Udenfor de saaledes udtrykkelig bestemte Tilfælde synes det, at et Dokument, der lovlig er erhvervet paa ustemplet Papir, uhindret maa kunne benyttes i ethvert Anliggende, hvor Noget ved samme kan bevises, uden at Afskrivning paa stemplet Papir er fornøden; jvfr. Canc. Skr. 5 April 1838, Coll. T. S. 602—603.

befalede Syns- og Taxations-Forretninger over Bønder-Gaardes og Huses Bygninger, Besætning og Inventarium, ved sammes Overlevering til nye Fæstere, eller ved Fæsteres Fratrædelse eller Dødsfald, saavelsom til Syns- og Overleverings-Forreminger, der vedhæftes de paa Aaremaal indgaaede Leiekontrakter om saadanne Huse; 11, til Tingsvidner, der erhverves til Præmies Erholdelse for tilsyneladende Druknedes Redning, saavelsom til Tingsvidner, der afholdes til Oplysning ved Ansøgninger om en eller anden Benaadning formedelst indtrufne Ulykkestilfælde; 12, til de i Fbg. om Rettergangsmaaden i mindre betydelige Gjeldssager af 6 Aug. 1824, § 1, omhandlede Indkaldelser; 13, til Cautioner, som stilles til Sikkerhed for Passers Meddelelse, saavelsom 14, til Cautioner, der i visse Tilfælde blive at stille for Landmilice-Reserver og Søe-Indrulleringer, i Overensstemmelse med Land- og Søe-Milice-Anordningerne; 15, til Lejekontrakter imellem Skippere og deres Mandskab; 16, til Arbeidskontrakter imellem Haandværksmestere og Svende, samt til Opsigelser af disse Kontrakter; 17, til Laugssvendes-Protokoller, hvori fornemmeligen deres Syge- og Tide-Penge og disses Anvendelse indføres; 18, til Confirmations-Attester, som af Præsterne meddeles, naar de ei clausuleres saaledes, at de kunne anses eller passere, som Skudsmaale. II. Følgende maae være frie for stemplet Papirs Brug ved Retterne, nemlig: 1, militaire Personer af Søe- og Land-Etaterne i de Sager, som angaae det militaire Væsen og den Kgl. Tjeneste, hvorimod de i alle private Sager bør bruge det anordnede stemplede Papir; 2, Kirker, Skoler, Hospitaler, Tugt- og Fattig-Huse og i Almindelighed alle offentlige, af Kongen indrettede eller confirmerede, Stiftelser, hvilke under Nr. 1, 2, i denne § nærmere ere omhandlede. III. Efternævnte Sager maae ved Retterne føres og skrives paa ustemplet Papir, nemlig: 1, Sager, som anlægges paa Justitsvæsenets Vegne; 2, Sager, som behandles ved Politiretterne, Amts-Overpolitiretterne derunder tillige indbefattede;*) 3, Sager, som angaae den kgl. Tjeneste og Interesse; dog at i

*) Forlig, der indgaaes ved Politiretterne, maae i Henseende til det stemplede Papir, naar den vedtagne Betalingstermin overskrider 1 Aar, behandles som andre Forlig efter § 7. Rtk. Skr. 19 Novbr. 1831.

disse, under Nr. 3 anførte, Sager Fritagelsen for stemplet Papirs Brug alene tilkommer det Offentlige, men ikke vedkommende Private; 4. Sager, der føres for Gjeldscommissionen i Khavn., naar de angaae en Værdie, der ikke overstiger 20 Rbd. Solv, hvorimod i Sager for bemeldte Commission, der overstige nysnævnte Værdie, stemplet Papir bliver at bruge paa lige Maade, som for Underretter er anordnet; 5. beneficerede Sager, efter Indholdet af de Bevillinger, hvorved benelicium paupertatis eller beneficium processus gratuiti er meddeelt *). Og skal desuden den Fritagelse for stemplet Papirs Brug, eller den Moderation i Henseende til samme, som, ved specielle Privilegier, Bevillinger, Resolutioner, eller Anordninger, maatte være Nogen her i Riget forundt enten for sin Person, eller i Henseende til visse Dokumenter eller Sager, eller som ligeledes maatte være visse Selskaber eller Interessentskaber tilstaaet, skjøndt den ikke her foran maatte være nævnt, dog fremdeles vedblive, forsaavidt den ei i denne Forordning udtrykkeligen er ophævet, dog at Vedkommende, hvem ikkun er tilstaaet Moderation i Henseende til det stemplede Papirs Brug, tillige betale den Forhøielse, som maatte være tillagt de Sorter Papirs Taxt, de, efter den dem forundte Benaadning, bruge. § 43. Alle, indtil Udgangen af 1828, efter de hidtil gjeldende Stempelpapirs-Anordn. udstædte og indrettede, Dokumenter, Protokoller, eller Bøger beholde den dem ved de ældre Anordninger tillagte Gyldighed, uagtet, i Henseende til stemplet Papirs Brug til et eller andet Dokument, eller til en eller anden Protokol, anderledes ved denne Forordning, end ved hine Anordninger, er foreskrevet. Dog skal det, i Henseende til saadanne Dokumenter, som, efter de hidtil gjeldende Anordninger, have kunnet udstædes paa ringere Sort stemplet Papir for en vis kort Tid, der, efter denne Forordning, er forlænget, være bevilget, at et sligt Dokument, skjøndt det er udstædt forinden Udgangen af indeværende Aar,

*) Angaaende hvorvidt stemplet Papir bør bruges til Domsacter, som, naar en Part har havt fri Proces allerede for Underretten, under Sagens derefter paafølgende Appel fremlægges for høiere Ret, see den i Ussings Samling meddeelte Canc. Skr. af 15 Mai 1830 jvfrt. med den vedføiede Note. See iøvrigt ang. Virkningen af fri Proces med Hensyn til det stemplede Papir ovenfor S. 533—534.

maa beholde Gyldighed paa den saaledes brugte ringere Sort stemplet Papir i den, ved denne Forordning bestemte, længere Tid, samme beregnet fra Dokumentets Udstædelses-Dato. Og, hvad i Særdeleshed betræffer de, før Fdg. 23 Mai 1827, paa 2den Klasses Papir oprettede Kontrakter om Kjøb eller Mageskifte angaaende faste Eiendomme, da bliver med disse, forsaavidt de ikke fuldbyrdes inden 2 Aar fra nysnævnte Fdgs. Dato, at forholde efter, hvad i Almindelighed om ufuldbyrdede Kontrakter af dette Slags er foreskrevet i nærværende Fdgs. § 13. § 44. Naar noget Dokument, hvortil stemplet Papir er anordnet, befindes at være i andre, end de enkelte Nødvendigheds-Tilfælde, hvori saadant i denne Fdg, under visse Betingelser, udtrykkeligen er tilladt, skrevet paa ustemplet Papir, eller og at være udstædt paa stemplet Papir af ringere Taxt, end dertil er forordnet, da bør for saadan Forseelse bødes, efter Sagens Beskaffenhed og de derved forekommende Omstændigheder, i første Fald fra 4 til 10 Gange saa meget, som det stemplede Papirs Beløb, der til Dokumentet burde have været brugt, og i sidste Fald fra 4 til 10 Gange saa meget, som Forskjellen imellem det brugte stemplede Papirs Beløb og dets Beløb, hvorpaa Dokumentet burde have været skrevet. For disse Bøders hele Beløb kan Enhver, der har gjort sig medskyldig i Overtrædelsen, kaldes til Ansvar. Men ordentligviis bliver det at affordre Dokumentets Jhændehaver eller Modtager, som derimod har Regres, efter Omstændighederne, til Udstæderen, forsaavidt denne maatte have Deel i den begaaede Forseelse. Imod Bødernes Erlæggelse erholde Vedkommende Dokumentet i Rentekammeret forsynet med det rette Stempel. Og bliver dette, forsaavidt Dokumentet lyder paa Sedler og Tegn, i Overensstemmelse med foregaaende § 41, at bestemme efter det Beløb, som Dokumentets paalydende Sum udgjør i Sølv efter den Qvartalscours, der gjeldte paa Udstædelsestiden, endskjøndt Stemplet bliver for det Aar, hvori Stemplingen skeer. Men Betalingen af Bøderne skeer i alle Tilfælde, i Overeensstemmelse med § 40, enten med Rigsbkp. r. S., eller med S. og T. efter den ved Betalingstiden gjeldende Qvartalscours. Dog vil Kongen i følgende Tilfælde have foranførte Straf deels eftergiven, deels modereret og forandret, deels nærmere bestemt saaledes: 1, Naar enten Modtageren eller Udstæderen af et Dokument, med hvilket Forseelse i Henseende til det stemplede Papirs Brug er begaaet,

frivilligen og inden 3 Ugers Forlob efter Dokumentets Udfærdigelse, selv gjor første Anmeldelse om Forseelsen og derhos indsender Dokumentet til Rentekammeret, da maa Dokumentet antages til Stempling eller Omstempling, imod at, dersom det er udstædt paa ustemplet Papir, det stemplede Papirs Belob, som dertil burde have været brugt, og, dersom det er skrevet paa for ringe Sort stemplet Papir, Forskjellen imellem det brugte og det rette stemplede Papirs Belob alene betales enkelt. 2, Naar et Dokument, hvormed Forseelse i Henseende til det stemplede Papirs Brug er begaaet, er af den Natur, at det, for at gjore sin Virkning, maa læses til Tinge, eller indsendes til et af de kgl. Collegier eller Departementer, og Tinglæsningen begjæres, eller Indsendelsen skeer inden 3 Ugers Forlob efter Dokumentets Udfærdigelse, da bodes ikkun dobbelt saa meget, som Belobet af det stemplede Papir, der til Dokumentet burde have været brugt, dersom det er skrevet paa ustemplet Papir, eller som Forskjellen imellem det brugte og det rette stemplede Papir, dersom det er udstædt paa for ringe Sort stemplet Papir. 3, Naar Dokumenter, hvormed Forseelse i Henseende til det stemplede Papirs Brug er begaaet, findes i Stervboer, Opbudsboer eller Fallitboer, som disse Boer tilhørende, og derefter indsendes til Rentekammeret af vedkommende Skifteret, Executores testamenti, eller Arvinger, bodes ikkun fra 2 til 4 Gange saa meget, som Belobet af det stemplede Papir, der til Dokumenterne burde have været brugt, eller som Forskjellen imellem det brugte og det rette stemplede Papirs Belob, eftersom de enten ere skrevne paa ustemplet, eller paa for ringe Sort stemplet Papir. 4, Naar Kreditor efter et Gjeldsbeviis, med hvilket Forseelse i Henseende til det stemplede Papirs Brug er begaaet, beviisligen ikke kan erholde dets fulde paalydende Sum, men ikkun en Deel deraf betalt, da er Rentekammeret bemyndiget til, efter Omstændighederne, at moderere Boderne endog under det for disse ellers fastsatte Minimum. 5, Naar Kaldsedler, Stævninger, Indlæge, Reqvisitioner til Rettens Betjente, eller andre lignende, til Retterne stilede, Dokumenter ere skrevne paa ustemplet, eller for ringe Sort stemplet Papir, da maae samme af vedkommende Ret eller Retsbetjent tilbageleveres til Omskrivning paa behørigt stemplet Papir, eller vedkommende Part i al Fald ved Dommen i en Sag, hvor saadanne Dokumenter ere fremkomne, paalægges, inden en vis kort Tid, at af-

skrive samme paa behørigt stemplet Papir, hvoreſter Retten paaseer, at disse Afskrifter vedlægges Acten. I Tilfælde af saadan Omskrivning, eller Afskrivning, bortfalde da Boderne, hvorimod Vedkommende, naar de ikke til Omskrivningen ere villige, eller ikke inden den bestemte Tids Forleb besorge Afskrivningen, have for Dokumentets Stempling, eller Omstempling, uden nogen Moderation, at erlægge de i Begyndelsen af denne § bestemte Boder *). 6, I Henseende til Dokumenter, som det er tilladt at skrive paa ustemplet Papir, men hvorom det er befalet, at de, naar de fremlægges i nogen Ret, under nogen Skiste, eller nogen anden Forretning, der betragtes som en Retsforhandling, eller vedrørende hos Kongen eller de kgl. Collegier eller Departementer, eller og hos de af Kongen beskikkede Øvrigheder gjøres Ansogning, skulle afskrives og bekræftes paa stemplet Papir, og Afskrifterne vedhæftes Originalerne, da maa, naar et saadant Dokument, uden behørig Afskrift, maatte være fremlagt eller indsendt, samme ligeledes tilbageleveres Vedkommende, for at forsynes med den behørige Afskrift, eller Vedkommende ved Dommen i en Sag, hvor et saadant Dokument er fremlagt, paalægges, inden en vis kort Tid, at besørge Afskriften, i Mangel af hvis Udfærdigelse med Dokumentet bliver at forholde efter hvad i Slutningen af foregaaende Nr. 5 er bestemt. 7, Med Ansøgninger, som indgives enten til Kongen selv eller og til de kgl. Collegier eller Departementer om Benaadninger og Dispensationer fra Lovene og Anordningerne, eller til Overøvrighederne om nogen af de kgl. Bevillinger og Expeditioner, som samme ere bemyndigede til at udlevere, bliver, naar dertil ei er brugt anordnet stemplet Papir, og Ansøgerne ei ere i de Tilfælde, at dem er tilladt at skrive samme paa ustemplet Papir, fremdeles at forholde efter Fdg. 15 Dec. 1820 § 1. Halvdelen af de i denne § bestemte Boder tilfalder Kongens Kasse, og den anden Halvdeel Rentekammerets Fattigbosse. Men, forsaavidt alene enkelt Betaling af det stemplede Papirs Beløb, eller af Forskjellen imellem det brugte og det rette stemplede Papirs Beløb er anordnet, tilfalder samme heelt Kongens Kasse. § 45. Med de for indeværende Aars Udgang ei paa behørigt stemplet Papir udstædte Dokumenter forholdes efter Rentekammer-Pl. af Dags Dato. § 46. Det paaligger i

*) Jvfr. ved dette Nummer Canc. Skr. 3 Novbr. 1820.

Almindelighed samtlige kgl. Embedsmænd og Betjente at være opmærksomme paa de Forseelser imod denne Forordning, som dem maatte forekomme, uopholdeligen at indberette samme til Rentekammeret, og dertil at indsende de for dem fremlagte, eller dem tilhændekomne Dokumenter, som ei, i Overensstemmelse med Forordningen, ere indrettede. Dog er det en Selvfølge, at Indberetningen og Indsendelsen bortfalde i saadanne Tilfælde, hvor (saasom i § 44, Nr. 5, 6 og 7) en anden Forholdsmaade udtrykkeligen er foreskreven. § 47. I Særdeleshed vil Kongen alvorligen have befalet Rettens Betjente: Dommere, Skrivere, Fogder, Skifteforvaltere af ethvert Slags (hvad enten de udøve Skifteforvaltningen i Kraft af et Embede, eller med nogen anden Hjemmel, og hvad enten deres Skifteforvaltning indskrænker sig til et enkelt Boe, eller udstrækker sig til flere), Auctionsdirekteurer og Andre, hvem nogen Green af Retspleien er betroet, paa det Nøieste at holde sig denne Forordning efterrettelig. De have derfor ikke alene, naar noget Dokument, hvormed Forseelse i Henseende til det stemplede Papirs Brug er begaaet, forekommer *in originali* for dem i Retten, eller i de under deres Behandling værende Boer, eller under andre Forretninger, som de i fornævnte Egenskaber forestaae, dermed at forholde sig efter foregaaende § 46. Men de bør og, naar noget Dokument fremkommer for dem i Kopie, og de af denne enten erfare, at Forseelse i Henseende til det stemplede Papirs Brug med Dokumentet er begaaet, eller i det Mindste ikke kunne see, om det anordnede stemplede Papir dertil er brugt, indfordre Originaldokumentet hos Vedkommende, som skulle være pligtige uvægerligen at udlevere samme til Eftersyn, og, saafremt det da befindes ei at være indrettet overensstemmende med denne Forordning, til videre Foranstaltning efter § 46. I egentlige Retssager maa det imidlertid være tilladt, i Stedet for strax at indsende de deri fremkomne Dokumenter, med hvilke Forseelse i Henseende til det stemplede Papirs Brug maatte være begaaet, at udsætte deres Indsendelse, indtil Dom er afsagt, og da ved Dommen at forbeholde den kgl. Rasses Ret med Hensyn til samme. Men i Dommen bliver da udtrykkeligen at nævne, hvilke disse Dokumenter ere, og, saasnart Dommen er afsagt, bør Dokumenterne in originali uopholdeligen indsendes til Rentekammeret, ligesom det og bør enten i Dommen, hvoraf Afskrift bliver at indsende, eller og i den Skrivelse, hvorved denne Afskrift og Dokumenterne til-

stilles bemeldte Kammer, noie betegnes, hvori den Forseelse bestaaer, som ved Dokumenterne anfees at være begaaet. Derhos maa, naar Nogen ved Dommen er tilpligtet at præstere Noget efter et saadant Dokument, Dommen ikke exequeres, uden at Dokumentet, behørigen berigtiget, forevises ved Executionen. Heller ikke maa efter noget Dokument, hvormed Forseelse i Henseende til det stemplede Papirs Brug er begaaet, nogen Fordring paa Skifte udbetales, forinden ligeledes Dokumentet forevises, behørigen berigtiget. Ivrigt bør, naar Dom i en Sag ved nogen Ret, være sig Over- eller Under-Ret, eller og ved nogen Kommission afsiges, Dommerne eller Kommissarierne i selve Dommen udtrykkeligen bevidne, at det, Sagen tilhørende, stemplede Papir ved den Ret eller Kommission virkeligen dertil er brugt *). § 48. Ligeledes vil Kongen i Særdeleshed have paalagt Amtmændene at have noie Indseende med, at til de, Landvæsenet vedkommende, Protokoller og Dokumenter bruges det anordnede stemplede Papir. I denne Henseende have Jordegodseiere eller Forvaltere, saa og Beneficiarier, under Mulkt af 2 Rbdl. Solv til Amtsfattigkassen for hver Uges Udeblivelse, aarligen for vedkommende Amtmand, til Eftersyn, paa den Tid og det Sted, han tilsiger, at forevise de for Godserne indrettede og i foregaaende § 6 nævnte Protokoller, samt udstædte Reversal-Fæstebreve, saa og derover, hver for sig, at levere ham en rigtigen forfattet og underskreven Specification, hvorhos, hvad Fæste-Protokollerne angaaer, disse hver Gang, forinden Forevisningen skeer, forsynes med den ved Fdg. 9 Febr. 1820 befalede Attest, om nogen Gaard paa Godserne er fæstefledig, og til hvilken Tid saadan Fæstefledighed er indtruffen. Og har Amtmanden, der ivrigt er bemyndiget til at dictere og lade ovenmeldte Mulkt for Udeblivelsen inddrive ved Udpantning, ved Eftersynet tillige at paasee, at Fæstebrevene ere behørigen tinglæste, og at de foreskrevne Bestemmelser om samtlige fornævnte Protokollers Indretning, ikke alene i Henseende til det stemplede Papir, men og for den ovrige Dee', ere iagttagne. Hver Gang Protokollerne forevises, har Amtmanden deri, under

*) Det i denne og i den foregaaende § omhandlede Tilsyn med Brugen af behørigt stemplet Papir bør ifølge Canc. Skr. af 22 Octbr. 1829 ogsaa føres med Hensyn til Dokumenter, som blot forevises.

sin Haand, at tegne den Dag, paa hvilken samme ere ham foreviste, ligesom han og har at forsyne de medfulgte Specificationer, efter Befindende, med Atteſt, hvorefter han har uopholdeligen at indsende de saaledes atteſterede Specificationer til Rentekammeret, med Forklaring om, hvad anordningsstridigt han maatte have befundet ved bemeldte Protokollers og Dokumenters Eftersyn. § 49. Skulde, imod Formodning, nogen, Kongen med Eed og Pligt forbunden, Embedsmand eller Betjent antage, overſee eller fortie noget Dokument, med hvilket Forseelse i Henseende til det stemplede Papirs Brug er begaaet, eller paa andre Maader, enten ved Efterladenhed i denne Forordnings Overholdelse, eller ved Taushed til dens Overtrædelse, handle imod sin Pligt, bør han derfor, efter Sagens Beskaffenhed, bøde til Rentekammerets Fattigbosse, første Gang fra 10 til 50 Rbd. Sølv, anden Gang fra 50 til 100 Rbd. Sølv, og tredie Gang hans utilbørlige Forhold Kongen af Rentekammeret forestilles til Resolution, hvorledes han da, enten med Mulkt, eller Embeds-Forbrydelse, efter Omstændighederne, bør ansees. Ligesaa bør de Skifteforvaltere eller Skiftekommissarier, der ei staae i kgl. Tjeneste, naar de befindes at have tilsidesat den dem paaliggende Pligt, under de dem overdragne Skifteforretninger at paaagte det stemplede Papirs anordningsmæssige Brug, derfor, efter Sagens Beskaffenhed, bøde, første Gang fra 10 til 50 Rbd. Sølv til Rentekammerets Fattigbosse, anden Gang fra 50 til 100 Rbd. Sølv, tredie Gang fra 100 til 200 Rbd. Sølv, og saa fremdeles hver Gang dobbelt. Og endeligen bør ogsaa vedkommende Mægler, naar Forseelse med Slutsedler i Henseende til det stemplede Papirs Brug begaaes, ikke alene være ansvarlig for de i foregaaende § 44 bestemte Bøder, i Tilfælde at disse hos vedkommende Modtager ikke kunne erholdes, men ogsaa desuden, efter Sagens Beskaffenhed, bøde, første Gang fra 10 til 50 Rbd. Sølv til Rentekammerets Fattigbosse, anden Gang fra 50 til 100 Rbd. Sølv, og tredie Gang have sin Mægler-Bevilling forbrudt. § 50. Naar Rentekammeret har modtaget Beretning, eller paa anden Maade er kommet til Kundskab om nogen Forseelse imod denne Fdg., hvorfor Bøder eller Betaling (den i § 48 ommeldte Mulkt undtagen) blive at erlægge, da har det at lade den Skyldige forelægge at udrede de Bøder, eller den Betaling, som det finder ham for Forseelsen at være ifalden. Vil han ikke godvilligen rette for sig, men han,

inden 6 Uger fra Forelæggelsens Dato, erklærer til Rentekammeret, at han ønsker Sagen afgjort ved Retsgang, da foranstalter Kammeret ham ved Kammeradvocaten, eller, efter Omstændighederne, ved en anden Sagfører paa lovlig Maade tiltalt. Og kunne da under Sagen ikkun de Indsigelser fra den Paagjeldendes Side komme i Betragtning, som gaae ud paa at oplyse, at den paaklagede Overtrædelse ei er begaaet, hvorimod der ikke kan blive Spørgsmaal om nogen Moderation med Hensyn til den Grad, hvori Kammeret har anvendt den anordningsmæssige Mulkt. Men, dersom han ikke afgiver den ommeldte Erklæring inden fornævnte Tid, og han heller ikke inden den Tid retter sig, da blive de Bøder, eller den Betaling, hvis Erlæggelse er ham forelagt, at inddrive ved Udpantning efter Rentekammerets Foranstaltning.

Pl. af 5 Juni 1829, hvorved Frdg 3 Dec. 1828 angaaende stemplet Papirs Brug i Danmark gives nogle Tillæg og yderligere Bestemmelser. 1. Stemplet Papir af 4de Klasses Nr. 1 til 6 Rbsk. Solv skal, uden Hensyn til de Summer, paa hvilke Dokumenterne lyde, bruges a. til Slutsedler, som af Mæglere udstædes paa Vexler, der inden 24 Timer skulle leveres, dog at begge Exemplarer af Slutsedlerne skrives paa nysnævnte Papir; og skal det derhos i alle andre Tilfælde have sit Forblivende ved, hvad om stemplet Papirs Brug til Slutsedler er foreskrevet i Frdg. af 3 Dec. 1828, § 4 og § 15 *); b. til de Dokumenter, som, hvad enten de benævnes Anviisninger eller paa anden Maade, af vedkommende Skibsførere udstædes til Handlende eller Skibsklarerere i Helsingoer for gjort Udlæg til Øresunds Told, Proviant eller anden Skibsfornødenhed, hvormed noget Skib, ved at passere Øresund, er blevet forsynet, hvilket i Dokumentet udtrykkeligen bliver at anføre. 2. Stemplet Papir af 4de Klasses Nr. 4 til 42 Rbsk. Solv, ligeledes uden Hensyn til Størrelsen af de Summer, paa hvilke Dokumenterne lyde, skal bruges a. til Protester paa Vexler, saavel de non acceptatione, som de non solutione; b. til Beskikkelser og Notarial-Instrumenter, dog med den Undtagelse, at et saadant Dokument, naar ved samme erhverves Tilstaaelse for en Fordring, for hvilken intet, paa behørigt stemplet Papir skrevet, Bevis er udstædt, bliver at udfærdige paa stemplet Papir af det til den paalydende Sum svarende Nummer af enten 1ste eller 2den eller 3die Klasse, Alt eftersom

*) Jvfr. den nedenfor meddeelte Pl. 1 Novbr. 1837.

det Beviis, i hvis Sted Bestikkelsen eller Notarial-Instrumentet, som meldt. træder, henhører efter Indhold og Beskaffenhed under den ene eller den anden af disse tre Klasser; c. til Fuldmagter, dog at det fremdeles skal have sit Forblivende ved de i Frd. 3 Dec. 1828 foreskrevne Bestemmelser om stemplet Papirs Brug til Fuldmagts-Kontrakter; og bliver saaledes i Tilfælde af, at den egentlige Fuldmagt hjemler Fuldmægtigen Betaling for Udførelsen af de ham overdragne Forretninger, uden at om denne sidste nogen særskilt Fuldmagts-Kontrakt er oprettet, bemeldte Fuldmagt at skrive paa det for bemeldte Kontrakter anordnede stemplede Papir, forsaavidt Taxten for dette Papir maatte overstige 42 Rbsk. Solv; d. til aabne Creditiver, som meddeles Nogen til Udbetaling paa andet Sted af et Pengebeløb, enten dette i Creditivet er opgivet til en bestemt Sum, eller ikke. 3. Stemplet Papir af 4de Klasses Nr. 6 til 1 Rbdlr. 72 ß Solv skal bruges til det første og sidste Ark af den autoriserede Embedsprotokol, som Vaterskouten paa de Steder, hvor en saadan Embedsmand nu er eller herefter maatte vorde beskikket, har at holde. 4. Den ved en Auction erhvervede Ret til, under de ved Auctionen foreskrevne Betingelser og imod at udrede den Sum, hvorfor Eiendommen er den Vedkommende tilslaaet, at erholde Skjøde paa det Solgte, skal det være tilladt ved Transport at overdrage; og bliver til saadan Transport at bruge stemplet Papir, efter Størrelsen af ovennævnte Sum, a. af 1ste Klasse, naar Transporten meddeles paa den Maade, at Skjødet skal udstædes efter en Tids Forløb, der er fjernere, end 2 Aar, fra den Dag af, at Tilslag ved Auctionen er skeet, hvad enten bemeldte Tilslag har fundet Sted under nærmere Approbation, eller ikke; b. af 2den Klasse, naar Transporten meddeles paa den Maade, at Skjødet skal udstædes inden Forløbet af 2 Aar, fra nysnævnte Dag at regne; og er det derhos en Selvfølge, at der, saafremt Skjødet ikke inden fornævnte Tids Forløb udfærdiges, bliver med Transporten at forholde i Overensstemmelse med hvad i Frd. 3 Dec. 1828 § 13, Litr. b., er foreskrevet om de sammesteds omhandlede Dokumenter *).

*) Den samme Tilladelse til, under visse Betingelser, ved Transport paa 2den Klasses Papir at overtrage sin Ret til at erholde Auctionsskjøde, tilkommer ogsaa den, hvem denne Ret er tiltransporteret. (Coll. Tid. for 1840, S. 430).

Pl. 10de Octbr. 1833, indeholdende en nærmere Bestemmelse af det til visse Slags Testamenter fornødne stemplede Papir. Uagtet alle Testamenter, hvorved Testatorer disponere over hele deres Formue, nærværende og tilkommende, ifølge den ved Cancellie-Circulaire af 27 April 1830 indskjærpede Bestemmelse i Frd. af 3 Dec. 1828, skulle skrives paa stemplet Papir af 4de Kl. Nr. 7, eller, forsaavidt angaaer reciprokke Testamenter, der oprettes imellem Andre, end Ægtefolk, paa stemplet Papir af 4de Kl. Nr. 9, Alt uden Hensyn til det Bortestamenteredes Værdie, tilladés dog, at slige Testamenter for Fremtiden maa skrives paa stemplet Papir af 2 Klasse efter den Værdie, det, hvorover der disponeres, kan anslaaes at have paa den Tid, Testamenterne oprettes, forsaavidt denne Værdie ikke overstiger 1000 Rbdlr. Selv, imod at vedkommende Testatorer, efter bedste Overbevisning og paa Tro og Love, herom have at gjøre Forklaring enten i Testamenterne selv eller ved særskilte Paategninger paa samme, hvorimod der med Hensyn til Testamenter af den omhandlede Beskaffenhed, forsaavidt Værdien af det, hvorover der disponeres, overstiger 1000 Rbdlr. Selv, bliver at forholde efter fornævnte Frdgs. Bestemmelser.

Pl. 1ste Novbr. 1837 angaaende Nedsættelse i det for Slutsedler paa Kjøbmandsgods og Varer paabudne stemplede Papir med Hensyn til de af disse Dokumenter, der kun gjelde i en vis kort Tid. 1. Slutsedler, som af Mæglere udstædes paa Kjøbmandsgods og Varer, maae, naar Gjenstandene for Handelen skulle imodtages og betales, og saaledes Kontrakten aldeles realiseres inden 3 Maaneders Forløb, fra Handelens Afslutning at regne, for Fremtiden skrives, uden Hensyn til Varernes Værdie, paa stemplet Papir af 4de Kl. Nr. 1 til 6 Rbsk. Selv, dog at begge Exemplarer af enhver saadan Slutseddel skrives paa dette Slags Papir. 2. Bliver den Handel, der er Gjenstand for en slig Slutseddel, ikke fuldkomment opfyldt inden 3 Maaneders Forløb, fra Slutsedlens Udstædelse at regne, og skal, som Følge heraf, dette Dokument blive i Kraft for længere Tid, bør, saafremt Fordringen ikke paatales inden Forløb af 1 Maaned efter bemeldte 3 Maaneders Udløb, begge Exemplarer af Slutsedlen, inden den sidstnævnte Tid er tilende, indsendes til det kgl. Rentekammer, hvor da det ene Exemplar vil blive antaget til Omstempling med behørigt Nummer af 3die Kl.

efter Dokumentets paalydende Værdie, mod enkelt Betaling af Forskjellen mellem det til begge Exemplarer brugte stemplede Papirs Beløb og Beløbet af det Papir, hvortil Omstempling finder Sted, og det andet Exemplar vil blive forsynet med Paategning herom. Dog skal det, naar den ene af Parterne vægrer sig ved at indsende sit Exemplar, være nok, at den Part, som ønsker at vedligeholde sin Ret efter denne Anordning, indsender det ene Exemplar til Omstempling, naar dette ledsages enten af en Erklæring fra den vedkommende Mægler om, at den anden Part er bleven underrettet om Indsendelsen, eller med en Beretning fra samme Mægler, der oplyser de Omstændigheder, som kunne have foranlediget, at en saadan Underretning ei har kunnet meddeles ham. Iøvrigt vil Kongen, saafremt Vedkommende i det her omhandlede Tilfælde hellere ønske selv at afskrive en saadan Slutseddel paa behørigt stemplet Papir af 3die Klasse, end at indsende den til Omstempling, have saadant tilladt, imod at Afskrivningen skeer i det Snarligste inden 1 Maaned efter Udløbet af oftnævnte 3 Maaneder, og at Afskriften, forsynet med behørig Paategning om, naar samme har fundet Sted, derhos vedhæftes Originalen. Naar de saaledes i denne § indeholdte Forskrifter ikke iagttages, ansees og behandles Dokumentet som skrevet paa urigtig Sort stemplet Papir. 3. Iøvrigt har det, hvad stemplet Papirs Brug til Slutsedler angaaer, i Eet og Alt sit Forblivende ved Frd. af 3 Dec. 1828 og Pl. af 5 Juni 1829.

Forordning af 23 Mai 1800 betræffende Bevillinger.

1 Afd. De Tilfælde, i hvilke Bevillinger bortfalde, som ufornødne, ere: 1, Ægteskaber imellem Beslægtede og Besvogrede, i de Grader, som Frg. af 14 Dec. 1775 § 2 erklærer at være tilladelige, maae herefter indgaaes, uden at de Vedkommende dertil behøve at søge Bevillinger. Derimod skulle Ægteskaber være aldeles forbudne i enhver Grad af Slægtskab eller Svogerskab i op- og nedstigende lige Linie, saavelsom den første Grad i Sidelinie; efterdi Sammenleie imellem saadanne Personer er Blodskam, og en Forbrydelse, som drager Livsstraf efter sig. Til Advarsel for enhver, og paa det at ingen skulde, af Vankundighed, begaae en saadan Misgjerning, igjentages derfor herved paa det alvorligste Lovens Forbud imod Ægteskab

og Sammenleie imellem Forældre og deres Afkom, Stif-Forældre og Stifbørn, Svigerforældre og Svigerbørn, samt alle disses Afkom i nedstigende Linie, uden Undtagelse, saa og imellem Sødskende. I Henseende til Ægteskaber med Brøders, eller med Farbroders og Morbroders Enke, da maae saadanne ei heller tilstædes, med mindre Kongen selv dertil giver særdeles Bevilling *). 2. Da det, efter Loven, paaligger Værger, at betrygge deres Myndlingers Formue, saa skal Øvrigheden, naar en Værge begjærer sin Myndlings Arv forflyttet fra en anden Jurisdiction, til den, hvor han boer, være pligtig til, ved Requisition til Øvrigheden paa det Sted, hvor Arven er falden, at besørge den indtaget under Overformynderiet paa det Sted, hvor Værgen opholder sig. Heraf følger altsaa, at Bevillinger til Arvs Forflyttelser, i det fornævnte Tilfælde, ikke behøves. 3. Kongen vil hereefter forskaane dem, der have begaaet Leiermaals Forseelser, for at løse de, ved Frd. 8 Juni 1767 paabudne, Fritagelses Bevillinger, for at sættes paa Vand og Brød, istedenfor det, ved bemeldte Frd. afskaffede, aabenbare Skriftemaal. 4. Bevillinger for Enkemænd og Enker, til at indgaae nyt Ægteskab, inden den i Frd. 14 April 1752 fastsatte Tid efter den afgangne Ægtefælles Død, skulle ogsaa ansees unødvendige; men da det er stridende imod Sædelighed, at en Qvinde, imedens hun er frugtsommelig ved sin afdøde Mand, skulde gifte sig med en anden; saa skal det ikke tilstædes nogen Enke, som er i den Alder, at hun kunde være i dette Tilfælde, at indgaae nyt Ægteskab, forinden 9 Maaneder efter hendes Mands Død, med mindre en erfaren Physicus eller Gjordemoder bekræfter, at hun ikke befindes at være frugtsommelig, paa den Tid, hun gifter sig **).

*) Jvfr. angaaende den i nærværende § omhandlede Materie det ovenfor S. 156—158 Anførte.

**) Ved Frd. 30 April 1821 § 3, Nr. 5 er det nu bestemt, at en Enkemand idetmindste skal oppebie 3 Maaneder og en Enke idetmindste et Aars Forløb fra den forrige Ægtefælles Død. Herfra er imidlertid gjort Undtagelse med Hensyn til Bønder og andre Almuesfolk, hvis Vilkaar og Tilstand ikke tillade dem, længere at hensidde i ugift Stand, idet Saadanne kunne indgaae Ægteskab, Enkemanden 6 Uger efter hans Hustrues Død og Enken 3 Maaneder efter hendes Husbondes dødelige Afgang, dog en Enke i saadant Tilfælde ikkun under

2 Afd. De Bevillinger, som herefter maae udstædes af Magistraten i Kjøbenhavn, og, paa andre Steder, af de vedkommende Stiftamtmænd og Amtmænd, ere: 5. Tilladelse for Ægtefolk, at være adskilte fra Bord og Seng, naar de ei ved Mægling kunne bringes til Forlig, og til at leve i Enighed med hinanden *). 6. Bevilling til at udbetale af Umyndiges Arve-Kapitaler saameget, som der behøves, til deres Opdragelse, eller i andre Maader til deres Gavn; dog med det Vilkaar, at baade Værgerne og Overformynderne ere enige i, at det, der saaledes bevilges udbetalt, er til virkelig Fordeel og Nytte for den vedkommende Myndling; men, dersom disse skulle være af ulige Meninger desangaaende, bør Sagen, med dens Omstændigheder, forestilles Cancelliet, til Afgjørelse. 7. Bevillinger for Qvinder, til at sye Klæder for Personer af deres eget Kjøn; hvilken Næringsvei bør især forundes Enker, som ere trængende, og føre et sædeligt Levnet **). 9 ***). Bevillinger til at arbeide med egne Hænder, som Frimestere, i Haandværker. Disse meddeles duelige og skikkelige Svende, især dem, der ere gifte og have Børn; dog ei forinden de have tjent i det mindste 4 Aar som Svende †),

den Betingelse, at der haves Vished om, at hun ikke er frugtsommelig ved sin afdøde Mand.

*) Jvfr. herved i det Hele ovenfor S. 459 ff.

**) Jvfr. herved den nedenfor meddeelte Frd. 23 Marts 1827, § 11.

***) § 8, der hjemlede Ret til at udstæde Bevillinger paa Handel med chinesiske og østindiske samt vestindiske Varer, bortfalder efter den nedenfor meddeelte Fdg. 23 April 1817, § 19, hvorefter slig Bevilling ei uden særl kongelig Tilladelse maa udstædes.

†) Pl. 23 Octbr. 1822 § 1 viser, at Amtmændene ikke bør meddele enhver Svend, der har arbeidet i 4 Aar som saadan, Frimesterbevilling, men at der kun bør meddeles saa mange af det Slags Bevillinger, som kan bestaae med vedkommende Kjøbstæders Tarv, hvorhos den ophæver det Fortrin, som ved nærværende Fdg. var tilstaaet gifte Svende. Herved er der dog ingen Forandring gjort for Kjøbenhavn, hvor Frd. 21 Marts 1800 § 19 endnu staaer ved Magt. Iøvrigt skulle nu efter den citeerte Plakats § 1 de Haandværkssvende, der attraae at nedsætte sig som Frimestere, have forfærdiget det

10. Bevillinger til at bage og sælge Rugbrød, imod at have Sæde i Forraad, til Byens Forsyning, et vist passende Quantum Rug, som af Øvrigheden bestemmes. For samtlige, i denne Klasse nævnte, Bevillinger fritages de Vedkommende at erlægge noget i Gebyr *).

3die Afd. De kgl. Bevillinger og Expeditioner, der ere betroede Kjøbenhavns Magistrat, saavelsom Stiftamtmændene og Amtmændene, for herefter af disse Øvrigheder at overleveres Vedkommende, ere følgende: 11. Begravelses-Breve, 12. Oprejsninger paa underordnede Retters Domme og Behandlinger, naar samme ansøges inden 3 Aar, fra den Dag, Dommen eller Kjendelsen er afsagt **). 13. Bevillinger til Proklamata,

sædvanlige Mesterstykke, dog med Undtagelse af Murer- og Tømmerprofessionen, med Hensyn til hvilke der allerede ved Plakaterne af 26 Mai 1812, 11 Aug. 1820 og 13 April 1821 (cfr. Rskr. til Kjøbenhavns Magistrat 16 Octbr. 1822) var foreskrevet en Prøve for Frimestere, der er af mindre Omfang end den, der skal aflægges af Laugsmestere, hvorimod disse Frimesteres Virksomhed ogsaa er særegne Indskrænkninger undergivet. Den samme Plakats § 3 bestemmer, at de, der have erhvervet Bevillinger som Frimestere, dog ikke maae udøve deres Haandværk inden de derpaa have vundet Borgerskab, hvorfor de betale det Halve imod en Laugsmester. (For Kjøbenhavn var dette allerede foreskrevet ved Fbg. 21 Marts 1800 § 19). I Kjøbenhavn har ifølge Fbg. 21 Marts 1800 § 20 en Frimester efter 2 Aars Forløb Ret til at antage til Medhjælp og Oplærelse een Dreng, som han dog ikke selv kan gjøre til Svend, førend han har faaet Borgerbrev som Laugsmester; men dette kan dog neppe komme til Anvendelse i de andre Kjøbstæder, skjøndt Fbg. 21 Marts 1800 med de senere deri foregaaede Forandringer ved Pl. 3 Novbr. 1832 i det Hele dertil er udvidet, forsaavidt dens Bestemmelser sammesteds kunne finde Anvendelse. Jvfr. Canc. Skr. 4 Aug. 1827 i Ussings Samling med den derved anbragte Note.

*) Den sidste Deel af Sen bortfalder paa Grund af det forrige Sides Note ***) Anførte.

**) Cfr. ovenn S. 539—542.

for at indkalde Kreditorer i Stervboer, samt Opbuds- og Fallitboer *). Bevillinger for Enkemænd og Enker, til at sidde i uskiftet Boe med fælleds sammenavlede umyndige Børn **). 15. Vielse-Breve, eller Tilladelse at vies hjemme i Huset ***). 16. Bevilling til at vies af uvedkommende Præst †). 17. Testamenters Confirmationer, naar de, der oprette Testamenter, ikke have Børn, eller Livsarvinger ††).

Fdg. af 23 Marts 1827, hvorved Øversvighederne bemyndiges til at afgjøre adskillige Sager, som hidtil behøvede Afgjørelse i Cancelliet.

1. Det skal for Fremtiden være Amtmændene overladt at afgjøre Ansøgninger om fri Proces i første Instants †††). Naar den, der attraaer saadan Begunstigelse, har hjemme i et andet Amt, end det, hvorunder Sagen er anlagt eller skal anlægges, vil det være Amtmanden over det sidstnævnte Amt, hvem det tilfalder at afgjøre Ansøgningen.

2. Beneficium paupertatis maa ikke meddeles, med mindre den Paagjeldendes Forfatning beviislig er saaledes beskaffen, at han ikke, uden at savne det Nødvendige til sin og Families Underholdning eller til Fortsættelsen af sin Næringsdrift, kan udrede de med Sagens Udførelse forbundne Bekostninger, og det derhos, efter de Oplysninger, som kunne haves om Sagens Beskaffenhed, er at formode, at han har rimelig Grund til at procedere, ligesom han heller ikke under den befalede Forligsmægling maa have viist sig uvillig til Sagens mindelige Afgjørelse, i hvilken Henseende Fdg. 10 Jul. 1795 § 53 nøie bliver at iagttage. I de Tilfælde, hvor det vil beroe paa Udfaldet af et Tingsvidne, om den Paagjeldende bør have Adgang til fri Proces i Hovedsagen, eller ikke, bør der først meddeles ham det til sligt Tingsvidnes Erhvervelse fornødne Beneficium, og, naar dette er erhvervet, nærmere Bestemmelse tages, om han og bør nyde

*) Cfr. Fdg. 23 Marts 1827 § 19, Litr. e. og § 23, samt ovenfor S. 520—523.

**) Jvfr. om denne Materie oven S. 469—474.

***) og †) See oven S. 454—455.

††) Jvfr. oven S. 108—116 og 475—476.

†††) Jvfr. ovenfor S. 532.

Beneficium i Hovedsagen eller ikke. 3. Beneficium processus gratuiti bør af Amtmanden udstædes for offentlige Stiftelser, naar en saadan, efter Beslutning af vedkommende Overbestyrelse, anlægger Sag, saavelsom og naar Sag anlægges imod Stiftelsen. Men Communer blive ingenlunde at henføre til offentlige Stiftelser, og kunne ikke nyde lige Begunstigelse med disse, undtagen i Sager, der angaae deres Kirke-, Skole- eller Fattigvæsen. Fornævnte Beneficium bliver og at meddele Embedsmænd, naar de paa Embedsvegne sagsøges eller anlægge Sager, hvortil de findes at have rimelig Grund. 4. Naar Nogen af vedkommende Amtmand har erholdt Beneficium i Hovedsagen, bør dette og berettige ham til fri Proces under de Tingsvidner eller andre Retshandlinger, som, til Sagens Fremme, maatte blive fornødne i andre Jurisdictioner, hvortil Amtmanden sammesteds, eller, hvis det forefalder i Kjøbenhavn, Justitiarius i Lands-Overret samt Hof- og Stadsretten haver at beskikke en Sagfører, forsaavidt den Paagjeldende behøver en saadan *). 5. Den Part, hvis Ansøgning om Beneficium er blevet afslaaet af vedkommende Øvrighed, har ikke Adgang til at erholde Udsættelse i Hovedsagen paa Grund af Ansøgning til Kongen eller Cancelliet om saadan Begunstigelse. 6. Naar den beneficerede Parts Modpart kjendes pligtig at betale Processens Omkostninger, bør Dommeren strax tilsende Amtmanden Udskrift af Dommen med specificeret Regning over de Retsgebyrer og det stemplede Papir, som under disse idømte Omkostninger indbefattes, samt over det den beskikkede Sagfører tilkjendte Sallair m. v., for at Amtmanden, i Overensstemmelse med Pl. 20 Apr. 1825, kan foranstalte Beløbet indkrevet og indbetalt i vedkommende offentlige Kasse, eller udbetalt til andre Vedkommende. 7. Foruden de Haandværkere, som, efter de hidtil gjeldende Anordninger, med Amtmandens Tilladelse kunne nedsætte sig paa Landet, skal denne Embedsmand for Fremtiden være bemyndiget til ogsaa efter de befundne Omstændigheder at meddele Bevilling for følgende Haandværkere til at drive deres Professioner paa Landet, nemlig: Sadelmagere, Glarmestere, Bagere, som bage fiint Brød, Rokkedreiere, Malere og Uhrmagere,

*) Jvfr. nærmere angaaende Virkningen af fri Proces ovenfor S. 533—534.

som indskrænke sig til at reparere Stue- og Slaguhre *). 8. Saadan Bevilling bør dog kun meddeles under Betingelse af, at den Paagjeldendes Bolig ligger i det mindste 1½ Miil fra nærmeste Kjøbstad. Den bør lyde paa et bestemt Sogn, hvori han skal være bosat, hvoraf følger, at han ikke længere kan benytte Bevillingen, dersom han enten flytter ud af dette Sogn, eller i samme tager en Bopæl, der er en Kjøbstad nærmere end 1½ Miil. Ei heller bør den tilstaaes, hvor Beboerne efter de locale Omstændigheder uden betydelig Uleilighed kunne benytte Haandværkerne i Kjøbstæderne, eller hvor der allerede paa Landet findes et saa tilstrækkeligt Antal af dem, der drive Haandværket, at der ingen Trang er til flere. Endelig bør Amtmanden, ved den Tilladelse, som meddeles fornævnte eller andre Haandværkere paa Landet, iagttage, at samme ikke let bør forundes Andre end Personer af Bondestanden, eller Saadanne, som ere oplærte hos Land-Haandværkere. 9. Da iøvrigt de Personer, som erhverve Ret til at drive noget af fornævnte Haandværker, skulle være de samme Regler underkastede, som andre Landhaandværkere, saa bliver Pl. 29 Novbr. 1822 anvendelig, forsaavidt der spørges om deres Ret til at holde Medhjelpere til deres Professioners Drift **). 10. Amtmanden kan og, hvor Omstændighederne fordre det, meddele de paa Landet bosatte Grovsmede Tilladelse til ogsaa at forrette Kleinsmedarbeide, dog uden at falholde saadant Arbeide paa Markederne. Saa skal og den Indskrænkning, Lovens 3—13—23 indeholder for Pottemagere paa Landet, at de kun maae forfærdige sorte Potter, for Fremtiden bortfalde. 11. Det skal med Hensyn til Kjøbstæderne være Amtmændene tilladt at bevilge Forening af flere Næringsveie hos een Person, naar Næringerne hver for sig ere saa ubetydelige, at de ikke der paa Stedet kunne ansees tilstrækkelige til en Families Underholdning. 12. Ligeledes bør det for Fremtiden være overladt Amtmændene at meddele Tilladelse til at drive Brændeviinsbrænderier i Kjøbstæder, naar disse ikke ere nye Anlæg, men allerede forud indrettede. Det bliver iøvrigt herved at iagttage, at slig Tilladelse ikke meddeles Nogen, der tillige driver en anden Næring, hvormed Brænderie ei

*) See i det Hele angaaende Haandværksdrift paa Landet ovenfor S. 504—509.

**) See oven S. 507—509.

maa forenes, og at den Paagjeldende, paa anordnet Maade, bør godtgjøre at han besidder den fornødne Duelighed til at bestyre et Brænderie *), hvorhos det maa paasees, at Dækselet, med eller uden Mellemstykke, er fastnættet til Kjedlen, og en Muur opført omkring denne indtil Dækselets øverste Rand. 13. Endvidere bemyndiges Amtmændene til at meddele Personer af Qvindekjønnet Bevilling til at handle med Modepynt, som de selv have forfærdiget eller ved Hjelp af andre Fruentimmer have ladet forfærdige. Dog bør slige Bevillinger kun forundes Personer, som, paa Grund af deres Alder og øvrige personlige Stilling, ikke lettelig paa anden Maade kunne finde Udkomme, og som derhos med paalidelige Attester have godtgjort, at de føre en sædelig Vandel. Ligeledes bør det paasees, at de ei meddeles i større Antal, end at det staaer i et til ethvert Steds Beskaffenhed passende Forhold. Saa bør det og i Bevillingen paalægges den, som erhverver samme, at indkjøbe Materialerne hos berettigede Handlende der paa Stedet, og ei selv at forskrive samme; ligesom Bevillingen og bør indeholde, at hun har at svare Næringsskat. 14. Ligesom oftnævnte Øvrigheder, i Overensstemmelse med Frd. 23 Mai 1800 § 7, kunne udstæde Bevillinger for Qvinder til at sye Klæder for Personer af deres eget Kjøn, saaledes kunne de og, efter Omstændighederne, endvidere tilstaae de Personer, som ere fundne værdige til saadan Bevilling, Tilladelse til herved at benytte andre Fruentimmers Hjelp, samt til at give saadanne Underviisning i Skræddersyening. 15. Ogsaa skulle Amtmændene være berettigede til at meddele Fremmede af den mosaiske Troesbekjendelse Tilladelse til midlertidigt Ophold over de i Anordn. 29 Marts 1814 § 19 bestemte 14 Dage. Herved bliver at iagttage: 1mo, at den Paagjeldende med behørigt Pas legitimerer sin Reises Lovlighed, og paa antagelig Maade godtgjør Hensigten, hvorfor han ønsker at erholde Tilladelse til forlænget Ophold her i Riget; 2do, at han ligeledes godtgjør at have Midler til sin Underholdning i den Tid, han agter at opholde sig her, saavelsom til Tilbagereisen, uden at behøve at søge Næring ved Handel, Skakkerie, Betlerie eller andet lovstridigt Forhold; 3tio, at Tilladelsen ikke gives paa længere Tid, end Overøvrigheden skjønner virkeligen at være nødvendig til den opgivne Hensigts Opnaaelse, og i intet Tilfælde længere, end at den ophører 6 Maaneder fra den Dag af at regne, da den Paagjeldende først ankom til Danmark;

*) Dette bortfalder nu efter Pl. 19 Novbr. 1839.

4to, at Tilladelsen kun bør gjelde for den Overøvrigheds Distrikt, der har meddeelt den, og for derfra at begive sig den lige Vei ud af Landet, uden andetsteds videre at opholde sig; hvorimod der, naar den Paagjeldende vil tage Ophold i en anden Overøvrigheds Distrikt, dertil af denne bør erhverves Tilladelse, under Jagttagelse af forommeldte Regler, og saadan Tilladelse dog kun meddeles for saa lang Tid, som der endnu maatte mangle i de fulde 6 Maaneder fra den Dag at regne, da han først ankom til Danmark; og 5to, at, naar Nogen har erhvervet Tilladelse til saadant forlænget Ophold, dette af den Øvrighed, der udstæder eller paategner Reisepasse, udtrykkelig bør anføres i eller tegnes paa den Paagjeldendes Pas, med Opgivelse af Tilladelsens Datum og Stedet, for hvilket den har været gjeldende *). 16. Amtmændene skulle endvidere være bemyndigede til at eftergive eller nedsætte Bøder for uberettiget Næringsbrug, naar samme tilfalde en offentlig Kasse, og ei overstige 10 Rbdlr. Sølv, forsaavidt der iøvrigt ere antagelige Grunde for en saadan Begunstigelse. 17. Med Hensyn til Landsbyerne overlades det Amtmændene at meddele Dispensationer fra Pl. af 8 Dec. 1809, indeholdende en nøiere Bestemmelse af Fr. om Brandvæsenet paa Landet af 29 Febr. 1792 § 3, angaaende nye Gaardes og Huses Afstand fra de ældre Bygninger, dog at den nye Bygning, skjøndt ikke fulde 50 Alen fra nærmeste Bygning, bør ligge saa langt fra samme, at Amtmanden tilligemed Politiemesteren og Branddirecteuren finder, at ingen Fare med Hensyn til Ildebrandstilfælde derved vil foraarsages **). 18. Alle fornævnte Bevillinger blive at udstæde af Amtmændene i eget Navn, hvoraf følger, at intet Gebyhr derfor erlægges, samt at Ansøgninger desangaaende ei behøve at skrives paa stemplet Papir. 19. Foruden de kgl. Bevillinger og Expeditioner, der, i Overeensstemmelse med Frd. af 23 Mai 1800, 3die Afdeling, ere betroede Amtmændene, for af disse Øvrigheder at overleveres til Vedkommende, skulle Amtmændene for Frem-

*) Jvfr. med denne § ovenfor S. 513—516.

**) Frdg. 29 Febr. 1792 havde blot i Almindelighed bestemt, at der, naar nye Gaarde eller Huse opføres i Landsbyerne, skulde lades fornødent Mellemrum imellem disse og Naboernes Bygninger, men ved Pl. 8 Decbr. 1809 blev dette Mellemrum fastsat til 50 Alen.

ikke endnu kunne uddele følgende Bevillinger: a. [illegible]digelse for Piger over 18 Aars Alder, til at være myndige under Curatoer *). b. Bevillinger at være fuldmyndige for Mandspersoner, der have opnaaet [illegible] en Alder af 22 Aar **). Disse tvende Slags Bevillinger meddeles kun, hvor det ved troværdige Vidnesbyrd er oplyst, at de Paagjeldende have opnaaet en saadan Modenhed og Fasthed, at det ikke er at befrygte, at de ville misbruge Bevillingerne; i hvilken Henseende den fødte eller satte Værges eller Curators, samt vedkommende Øvrigheds eller Sjælesørgers Erklæringer i Særdeleshed bør komme i Betragtning; ligesom det og tilstrækkeligt bør godtgjøres, at Bevillingens Meddelelse vil være til sandt Gavn for den Paagjeldende. Saa bør og Amtmanden nøie iagttage, at han ikke ved slig Bevilling giver nogen Adgang til, forend den opnaaede Fuldmyndighedsalder efter Loven, at nedsætte sig paa en Næring, der allerede paa det Sted, hvor han vil nedsætte sig, drives af saa stort et Antal, at en Forøgelse ei kan ansees ønskelig for Communen. c. Protectorier for dem, der have opgivet deres Boe, under sædvanlige Betingelser og Indskrænkninger ***). d. Bevillinger til Ægteskabs aldeles Ophævelse, naar Ægtefolkene, med behørig Separationsbevilling, have levet afsondrede fra hinanden i det mindste i 3 Aar, og den befalede geistlige og verdslige Mægling efter disse tre Aars Forløb er foregaaet, uden at nogen af Ægtefolkene har været villig til Ægteskabets Fornyelse; hvorhos den, der vil erhverve Tilladelse til at indgaae nyt Ægteskab, maa føre nøiagtigt Beviis for i hele Separationstiden at have ført en ulastelig Vandel †). e. Bevillinger til Proklamas Udstædelse i levende Live og uden at den Paagjeldendes Boe er taget under Behandling, under sædvanlige Clausuler ††). f. Bevillinger for Enkemænd eller Enker til at sidde i uskiftet Boe, uagtet der, foruden fælleds Børn, maatte være umyndige Særkulds-Børn af den Afdøde, hvilke Bevillinger ei maae uddeles, med mindre vedkommende Værger ere hørte, uden at disse have noget derimod at erindre; ligesom de og kun meddeles

*) Jvfr. ovenfor S. 495—496.

**) Jvfr. oven S. 493—494.

***) Jvfr. oven S. 524—525.

†) Jvfr. ved dette Litr. ovenfor S. 450. ff.

††) Jvfr. Frdg. 23 Mai 1800 § 13 og ovenfor S. 520—523.

med den Clauſul, at der af vedkommende Skifteret maa optages en status over Boets Forfatning, ſom kan tjene til Regel, naar Skifte ſkal holdes *). Saa bør og Stiftamtmanden over Viborg Stift, ſom Præſident for Landsoverretten i Viborg, kunne meddele g. Bevillinger til at føre nye Vidner og fremlægge nye Dokumenter i de Sager, ſom indankes til bemeldte Overret. 20. Anſøgninger om de i § 19 nævnte Bevillinger bør, ſaavel med Henſyn til det ſtemplede Papir, ſom i det Øvrige, være indrettede efter hvad der er foreſkrevet angaaende de Anſøgninger, ſom indgives til Kongen. For Bevillingerne betales de foreſkrevne Gebyhrer, ſom findes enhver Bevilling paatrykte. Dog ſkal det være Øvrighederne tilladt, at eftergive Gebyhret for de under Litr. a. og b. nævnte Bevillinger, naar det antageligen godtgiøres, at den Paagjeldendes Formue ei overſtiger 100 Rbdlr. Sølv, for de under Litr. d. benævnte, naar paalidelige Beviſer om Fattigdom fremlægges, og for dem, der nævnes i Litr. f., hvor det hele fælleds Boes beholdne Midler ei kan anſættes over 200 Rbdlr. Sølv; ligeſom der og for Fremtiden meddeles Øvrighederne Blanqvetter til ſædvanlige Bevillinger at ſidde i uſkiftet Boe, paatrykte at udleveres aldeles gratis, hvilke og blive at forunde de Paagjeldende under den nylig nævnte Betingelſe. Endelig blive de under Litr. g. anførte Bevillinger at meddele uden Betaling, naar den Paagjeldende har Beneficium paupertatis eller processus gratuiti til Sagens Udførelſe, men ellers ikke. 22 **). Samtlige foranførte Beſtemmelſer ere kun at forſtaae med Henſyn til dem, der beklæde egentligt Amtmands-Embede; hvorimod ingen Forandring derved gjøres i de Pligter og Rettigheder, ſom paaligge og tilkomme Lehns-Grever og Baroner, forſaavidt disſe udøve visſe Amtmands-Forretninger. 23. Den Myndighed, ſom efter nærværende Frds. §§ 11, 13 og 14 tilkommer Amtmændene i de dem underlagte Kjøbſtæder, tillægges i Kjøbenhavn ſammes Magiſtrat. Saa bliver denne Øvrighed og berettiget til at meddele de i § 19, Lttr. a. b. c. d. e. og f. anførte Bevillinger, under de derom i §§ 20 og 21 givne Beſtemmelſer. De i §§ 15 og 16 omhandlede Sager afgjøres derimod i Kjøbenhavn

*) Jvfr. i det Hele om Adgangen for den længſtlevende Ægtefælle til at ſidde i uſkiftet Bo ovenfor S. 469—474.

**) § 21, der her forbigaaes, angaaer Regnſkabet for Gebyhrerne.

c. At bevilge Anlæg af Karnapper
duer under de i Pl. 21 Mai 1811 fo

*) Efter den citeerte § af Regl. for Bo
havde enhver Haandværker eller Pro
traadt i fast Nummer i det borgerlig
lerie, Frihed til, lige med andre Fri
egne Hænder af den Profession, ha
altsaa dog forudsatte, at han var g
2 Aars Tjeneste ved Corpset var ha
antage til Medhjælp og Oplærelse
ikke selv kunde gjøre til Svend, og
kunde han endvidere vente at forv
Svend. Kom nogen saadan Haa
Øvelserne eller i Tjenesten, var de
Svende eller 2 Drenge eller en Sv
Rettigheder bleve ved Rskr. 21 Sep
Livjægercorpset. Dette blev imidl
ved Pl. 8 Marts 1820, der ophæ
for Alle, som efter den Tid indtraa
ser, hvorimod det blev tilladt dem,
Borgervæbningen allerede inden Pla
hvervet Frimester-Rettighed, fremde
at de inden eet Aars Udløb toge Bo
meddeelt uden Betaling. De, der
nesten, kunne ifølge Plakaten vente
Næringsbrug.

**) Disse Betingelser ere: at ligge K

d. At tillade Conditorer, som have Borgerskab i denne Egenskab, tillige at udskjænke Kaffe og Thee. e. At tilstaae Forandring i Henseende til Haandværkeres Skilt. f. At bestemme Tidepengenes Forhøielse eller Nedsættelse, hvor dertil findes tilstrækkelig Anledning. For de under Litr. c. benævnte Bevillinger bliver det sædvanlige Gebyhr at betale og at beregne Kongens Kasse til Indtægt i Forbindelse med de Gebyhrer, der tilkomme samme for de øvrige Bevillinger, som af Magistraten udleveres. Derimod skal ingen Betaling finde Sted for de øvrige i nærværende § omhandlede Bevillinger.

Forordning om Handelsberettigelse m. v. af 23 April 1817.

1. Enhver, der vil drive Handel, skal, i Almindelighed, derpaa have vundet Borgerskab. 2. Den Adgang til at vinde Handelsret som Excsserer, uden derpaa at tage Borgerskab, hvilken er givet ved Pl. 22 Dec. 1808, § 1, skal, som Følge heraf, i Fremtiden ikke finde Sted, med mindre særdeles Omstændigheder tale for en Undtagelse i saa Henseende, hvilket Cancelliet har at bedømme; dog skal den, der saaledes befries for at tage Borgerskab, i alle Tilfælde svare dobbelt Næringsskat mod de egentlige Borgere. 3. Det skal være Fremmede tilstedet, uanseet det Bud, som indeholdes i Pl. 22 Dec. 1808, § 2, under deres Ophold her i Riget, at slutte Handel med Kongens Undersaatter om saadanne Varepartier, hvilke, efter denne Anordning, ere Gjenstand for Handel en gros; dog er det dem ikke tilladt her i Landet at sælge Varer, som de her have tilforhandlet sig. Den Fremmede, som her i Riget driver videre Handel, end den, hvortil han saaledes er berettiget, bør ansees med Straf efter Pl. 22 Dec. 1808, § 3. 4. De Bestemmelser i Frd. angaaende Commercen, af 4 Aug. 1742, i hvis Følge Varer i Almindelighed skulle forskrives fra første Haand, skulle være hævede, og det skal herefter være enhver

Bygningscommissionens Tilladelse og Amtmandens Approbation, og i de Kjøbstæder, hvorigjennem der gaae Hovedlandeveie, maae de aldeles ikke anlægges. Fbg. 13 Decbr. 1793 § 83, Fbg. 6 April 1832, § 14, Litr. D. og Canc. Circ. 2 Novbr. 1841 (Coll. T. S. 961).

Vedkommende tilladt, at forskrive sine Varer fra det Sted, han finder mest tjenligt; dog forsaavidt Toldanordningerne ingen Indskrænkning i saa Henseende indeholde. 5. Det skal herefter udfordres, som en almindelig Egenskab hos den, der vil vinde Borgerskab som Handlende, at han er fuldmyndig. 6. Alle active Interessenter i Handelsselskaber skulle have erhvervet Berettigelse til at drive den Handel, der er Selskabets Formaal, og i saa Henseende have vundet Borgerskab. 7. Den, som af en Enke gives almindelig Fuldmagt til at styre for hende en Handel, som hun maatte være berettiget til at drive, skal i denne Egenskab have vundet Borgerskab, samt forrette alle personlige Tyngder, hvorimod Enken selv tilsvarer de reelle Tyngder*). 8. Samme Regel skal følges, naar Nogen faaer Tilladelse til at bestyre en Handel for Umyndige, uden selv at være Interessent i Handelen. 9. Grosserere maae herefter, være sig underhaanden eller ved offentlig Auction, ikkun sælge Varer i saadanne Partier, som Commercefrd. 4 Aug. 1742 omtaler i § 10, dog med følgende Undtagelser: Kornvarer, Malt og **Gryn, som de maae sælge i Partier, der ikke ere under 6 Tønder; Røget og salget Flesk, Kjød, Smør, Talg og Harpix, som de maae sælge i Partier, der ikke ere under 1 Skpd.; Indigo, Spanskgrønt, Cochinelle og Zinober, Muskat, Muskatenblomme, Kaneel og Kardemomme, ikke under 10 Pd.; fiint Klæde, ikke under 1 Stk.; Viin, Eddike, Brændeviin og Rom, ikke under 1 Oxehoved. 10**). Den Forpligtelse, som, efter Commercefrdgens § 12, paaligger Grosserererne at tilbyde Handelslaugene deres Varer, førend de sælges ved offentlig**

*) I de Kjøbstæder, hvor der findes Handelslaug, udfordres der dog hos den, der skal kunne vinde Borgerskab for som Fuldmægtig at forestaae en Kjøbmands-Enkes Handel, kun de almindelige Egenskaber, der ere nødvendige for at vinde Borgerskab, men derimod ikke de særdeles Requisiter, Anordningerne om Handelslaugene foreskrive for dem, der ville blive Interessenter i et saadant Laug, in specie ikke, at han skal have udtjent sin Svendetid og underkastet sig Interessent-Examen. Canc. Skr. 11 Septbr. 1832. (Coll. T. S. 713—714 og Ussings Samling).

**) § 9, der bestemmer i hvilke Partier en Grosserer maa handle, er forandret ved den nedenfor meddeelte Pl. 19 Oct. 1836 og forbigaaes derfor her.

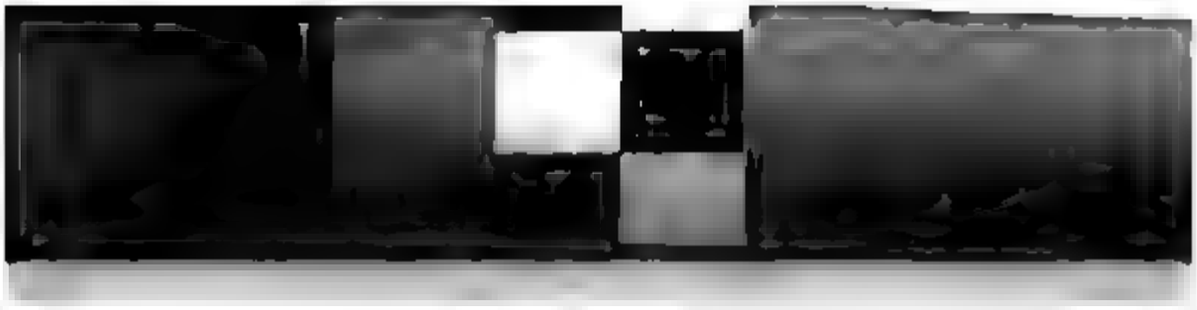

Auction, skal være hævet. 11. Enhver, som herefter vil vinde Borgerskab som Grosserer, skal: a. med Attest fra Grosserer-Societetet i Kjøbenhavn, eller paa anden Maade for Magistraten godtgjøre, at han enten eier Skibsparter til et Beløb af 30 Commerce-Læster, eller besidder en saadan Formue, at han kan være istand til at etablere en Grosshandel; b. have vist et saadant Forhold, at han kan anseés værdig til at vinde saadant Borgerskab, hvorom i Kjøbenhavn Grosserer-Societetet bør høres; og c) have gjort det befalede Indskud i Statskassen. 12. Ved Grosserer-Societetet i Kjøbenhavn skal forordnes en Committee, der, foruden Formand og Ældste, hvilke sidste dog bortfalde, naar de nuværende fratræde, skal bestaae af 12 Medlemmer, hvilke skulle iagttage de Pligter, der paaligge hele Societetet, samt afgive de Betænkninger, Erklæringer og Responsa, som Collegierne, Øvrighederne eller Domstolene maatte fordre, eller som private Personer maatte forlange i dem vedkommende Retssager. Hvorledes denne Committee nu og i Fremtiden skal organiseres, er bestemt ved Reskr. til Magistraten i Kbhvn. *). 13. Enhver, der vinder Borgerskab som Detailhandler, skal være pligtig til, inden 6 Uger derefter, at have og holde aaben Bod **), da Borgerskabsbrevet i modsat Fald skal være ude af Kraft. 14. Enhver Detailhandler, som ophører at holde aaben Bod, skal enten nedlægge sit Borgerskab, eller erhverve Øvrighedens Tilladelse til en yderligere Fritagelse for denne Pligts Opfyldelse. Herfra undtages alene det Tilfælde, at Boet er under Concurs-Behandling. Dog tilstaaes der de Detailhandlere, som ikke for Tiden holde aaben Bod i Kbhvn.

*) Dette Reskript er af samme Dato som ovennævnte Frdg. og findes meddeelt i Coll. T. for 1817, S. 407—409 og i Ulfings Samling. Ved allerhøieste Resol. af 6 April 1842 (Coll. T. S. 360), er der imidlertid heri gjort den Forandring, at det er blevet tilladt Grossererne selv at vælge Medlemmerne af deres Comitee og disse igien at vælge deres Formand. (Efter Reskr. 1817 havde resp. Grossererne og Comiteen kun Ret til at foreslaae 3, af hvilke General-Toldkammeret valgte een).

**) Hertil udfordres, at Udsalgsstedet findes i Kjælder- eller Stue-Etagen, samt er forsynet med en offentlig Indgang, jfr. Canc. Skr. 11 Septbr. 1817 (i Coll. T. S. 738—739 og i Ulfings Samling).

Frist til strax efter den anordnede Flyttedag i 1818 *), og paa andre Steder, hvis Tilfældet der maatte gives, til strax efter den første af de der gjældende Flyttedage i 1818, med at anlægge Handelen i aaben Bod. 15. Naar Flere, der have vundet Borgerskab paa Handel en detail, ville drive Handel i Kompagnie, og altsaa ikkun have een Bod, skal det være Pligt for dem, at bekjendtgjøre deres Handelsfirma i de offentlige Tidender, samt at forevise Øvrigheden deres Interessentskabs-Kontrakt. 16. Ingen Detailhandler maa have Udsalg paa mere end eet Sted **). 17. I Lighed med hvad der er befalet for Isenkræmmerlauget i Kbhvn., ved dets Artikler af 5 Juni 1807, §§ 10, 11 og 12, skal der af Magistraten sammesteds organiseres Examina ved de øvrige Handelslauge i Kbhvn., og vil Kongen derhos have fastsat, at den Husbonde, som er Aarsag i, at hans Dreng ikke haver lært, hvad han bør vide og kunne, skal ikke alene betale Omkostningerne paa hans Oplærelse, men endog ansees med **Mulkt, efter Rettens Bestemmelse, fra 100 og 200 Rbdlr. S. 18. Ingen maa herefter blive Svend i et Handelslaug, forend han er, i det mindste, 18 Aar gammel, og har staaet i Lære, ved Viinhandlerlauget i 7 Aar, og ved de øvrige Lauge i 5 Aar, og Ingen maa blive Interessent i et Handelslaug, uden at have været Svend i det mindste i 3 Aar, og tjent paa Lauget som saadan. Saavel Læreaarene som Svendeaarene maae først regnes fra den Tid, den Vedkommende er blevet indskreven i Laugsprotokollen som Dreng eller**

*) I Kraft af dertil meddeelt allerhøieste Bemyndigelse blev der dog af Cancelliet tilstaaet adskillige af de før Anordningens Udgivelse etablerede Detailhandlere yderligere Udsættelse med Opfyldelsen af det omhandlede Bud, og ved Resol. 12 April 1826 (Coll. T. S. 315—316 og Usings Samling) blev derefter Kbhvns. Magistrat bemyndiget til at meddele de ældre Detailhandlere, der paa Grund af forundte Dispensationer hidtil aldeles ikke havde holdt aaben Bod, fremdeles Befrielse herfor i saa lang Tid, som det efter Omstændighederne maatte findes hensigtsmæssigst.

**) Ved Canc. Skr. 13 Septbr. 1827 er det dog antaget, at det ikke kan være en Detailhandler formeent at have Udsalg baade i Stuen og i Kjælderen i samme Hus.

Svend *). 19. Det Slags Borgerskab, der i Kbhvn. hidtil er meddeelt under Navn af Thee- og Porcellainshandel, maa herefter ikke udstædes. Saa maa der og i Fremtiden ei heller, uden Kongens særdeles Tilladelse, udfærdiges nogen Bevilling til Handel med ostindiske, chinesiske og visse vestindiske Varer. Derimod skal Porcellainshandelen i Kbhvn. herefter forenes med Pottehandelen; dog skal det være dem, der saaledes meddeles Borgerskab som Porcellains- og Pottehandlere, tilladt at falholde Theer, men ingenlunde nogen anden Vare-Artikel, som er Gjenstand for Urtekramhandelen. I øvrigt skulle de, der ville vinde Borgerskab som Porcellains- og Pottehandlere, godtgjøre for Magistraten, at de besidde fornoden Handelskundskab **).

*) De i denne § bestemte almindelige Svende- og Drengeaar gjelde ogsaa ved Handelslaugene i Aalborg, Odense og Helsingør (som oven S. 500 bemærket, de ældste Kjøbstæder udenfor Kbhvn., hvor der findes Handelslaug); see Laugsartikler for Kjøbmandsstanden i Aalborg af 2 Juni 1830 § 12 (der dog udtrykkelig bestemmer, at Læretiden maa forlænges til 7 Aar, naar Husbonden forsyner Drengen med Underholdning og Klæder i Læreaarene og med passende Equipering, naar han indskrives som Karl, ligesom og § 13 i visse Tilfælde fritager for de sædvanlige Læreaar) og § 14 samt Pl. 3 Novbr. 1832. Ved Canc. Skr. 27 Marts 1828 er det i Anledning af et Andragende fra Urtekræmmerlauget i Kbhvn. om, at Læretiden igjen maatte blive forlænget til 7 Aar (saavelsom Svendetiden til 5 Aar) tilkjendegivet, at der Intet er til Hinder for, at en længere Læretid end den lovbestemte kan betinges ved Kontrakter, ligesom det heller ikke er tvivlsomt, at der i Haandværker, hvori ingen lovbestemte Læreaar finde Sted, kan ved lovlig Kontrakt betinges visse Aar, hvori en Lærling skal blive hos sin Mester i denne Egenskab. (Fdg. 21 Marts 1800, § 14, 1mo; jfr. ovenfor S. 500). Om Dispensationer fra Svende- og Drenge-Aar, see oven S. 500—501.

**) §§ 20, 21 og 22, der indeholde enkelte Bestemmelser angaaende de Kbhvnske Handelslauges Virkekreds, udelades her, da Hovedanordningerne om denne Materie ikke kunne optages. Ligeledes forbigaaes § 23, der indeholder en Henvisning til Reskr. 23 Apr. 1817 ang. Høkercorporationens Organisation i Kjøbenhavn.

Placat angaaende Udvidelsen af Grosserernes Handelsret af 19 Octbr. 1836 *).

1. Det skal herefter være Grossererne tilladt saavel underhaanden som ved offentlig Auction at sælge Varer i saadanne Partier, som Commerce-Frd. 4 Aug. 1742 § 11 omtaler, ligesom det endvidere skal være dem ufortaget at sælge enhver Varesort, hvad enten den hører til de deri udtrykkelige benævnte eller ikke, i Quantiteter ikke ringere end 20 Rdlr. Sølv. De kunne derhos benytte Paragraphens øvrige Bestemmelser, forsaavidt disse med Hensyn til en eller anden Varesort hjemle Adgang til at udsælge en Quantitet, hvorfor Prisen er mindre end 20 Rdlr. Sølv **). 2. Den ved

*) Cfr. Coll. Tidende for 1836, S. 817—825.

**) Efter Frd. 4 Aug. 1742, §§ 10 og 11 vare Grosshandlerne tvende Slags, de indskrevne og de indskrevne, hvis Handelsret bestemtes saaledes, at de Førstnævnte ikke maatte sælge i mindre Partier end for 50 Rdlrs. Værdie af hvert Slags, og Sidstnævnte ikke for mindre end 20 Rdlr., dog saaledes, at Frdgen først for en stor Mængde Varesorter foreskrev en vis for begge Klasser forskjellig Grændse af Vægt, Maal eller Stykketal som Minimum, saa at hiin til Prisen knyttede Forskjel kun var anvendelig paa de unavngivne Varer. Ved den ovenfor meddeelte Frdg. 23 April 1817 bortfaldt den første Klasse af Grosserere, idet den foreskrev Borgerskab som Betingelse for Enhver, der vil handle en gros, og skjøndt dens § 2 forudsætter, at Undtagelse herfra i enkelte Tilfælde kan gjøres, saa vil dog de Vedkommendes Handelsret i disse ivrigt yderst sjeldne Tilfælde ikke blive forskjellig fra deres, der have Borgerskab som Grosserer. Ved Frdgens § 9 bestemtes det derhos, at Frdg. 4 Aug. 1742 § 10 herefter skulde, med nogle Modificationer, afgive Reglen for Grosserernes Handelsret, der saaledes blev indskrænket inden de Grændser, der gjaldt for den ivrigt ophævede Classe af indskrevne Grosserere. Som det sees, er dette nu forandret ved Pl. 19 Octbr. 1836, der tillader Grossererne at sælge enhver Varesort i Partier, der naae en Værdie af 20 Rdlr. *), og ved Siden deraf lader dem

*) Herfra indeholdes dog en Undtagelse i Pl. 19 April 1843, § 2, hvorefter Grossererne ikke skulle være berettigede til at afsætte de egentlige eller saakaldte directe Gifter anderledes end i de samme

Frd. 27 Jul. 1832 § 1 tilstaaede Lettelse i Auctionssalairet ved frivillige Auctioner over Handelsvarer, som sælges

Frihed til at sælge de i Frdg. 4 Aug. 1742 § 11 benævnte specielle Vareforter i de for hver især bestemte Quantiteter, om endog Værdien er under 20 Rbdlr. Disse, navnligen angivne, Artikler ere: Kornvarer, Meel, Gryn, Lin-Sæd, Frøe, Salt, Steenkul, saltet Fisk og Sild, Tran, Beeg, Tjære og deslige i hele og uadskilte Tønder. Røget og saltet Flesk og Kjød, Smør, Talg og Harpix i Tønder og 100 Pd., Hamp, Humle, Hør, Blaar, Tougværk, Kabbelgarn og Seilgarn i et heelt Skpd. Carmenisk, Spansk og deslige kostbar Uld i 50 Pd. Alle Slags anden Uld samt Bomuld 100 Pd. Raae Silke 2 hele Pd., Cameelhaar, Tyrkisk og Floret-Garn i 50 Pd. Linned-Garn i Skok à 30 og i Bundter à 20 Strenge. Bomulds-, Uldet-Garn og Gjørn i 50 Pd. Allehaande tør Fisk, Jern og Blye i hele Skpd. Kobber, Messing og Tin i 100 Pd. Kakkelovne en Dito; Staal i hele Fade. Moskovitiske og andre Motter i hele Hundrede. Blade-Tobak 100 Pd. Perß-Tobak i hele Motter. Rart Tobak, som Kanaster og deslige, i hele Ruller. Engelske og andre Slibestene hele Dosin. Stort Fyrre-Tømmer indtil 16 Alinger, i halve Tylter; mindre og smaat Tømmer i hele Tylter. Bræder og Lægter i halve Hundrede. Rhinske og franske Vine og Brændeviin, spanske og portugisiske Vine alle Sorter samt Eddike i hele Ankere. Italienske, ungerske og andre hede og rare Vine i hele Dosin Bouteiller. Lin-Olie i Ankere, og Bom-Olie i Dosin Krukker og Dosin Bouteiller. Fremmed Øl og Korn-Brændeviin i Tønder. Alle Slags Farver, saasom Krap, Gummi, Galle, Sudou, samt ordinair Pot-Aske og Allun i 100 Pd. Raffineret Pot-Aske og fin Allun i 50 Pund. Indigo, Spansgrønt og deslige i 25 Pd. Cochenille, Zinober og deslige kostbare Farver og Drogerier 5 Pd. Raspet, snittet eller malet Træ i 100 Pd. Maler-Farver, saasom: Bleghvidt, Okker, Mynie, Engelsk-Erde, Liim og deslige, i 100 Pd. Vindues-Glas i hele og halve Kurve, saaledes som de føres, uadskilt. Øl- og Viin-Glas i Gros. Bouteiller og deslige i hele Hundrede. Kryderier og deslige Urtekram, saa-

Emballager, hvori de ere ankomne til Landet, hvorhos det dog heller ikke maa skee i mindre Partier end dem, Plakaten 19 Oct. 1836 hjemler.

i større Partier, skal ogsaa være anvendelig i alle de Tilfælde, hvor den Quantitet, der sælges ved eet Hammerslag, er af den Størrelse, at den i Medhold af foranførte Regel ligger indenfor Grændsen af Grosshandel. 3. Den ved nærværende Pl. skete Udvidelse i Grosserernes Handelsret skal hverken gjøre nogen Forandring i den Rettighed, der ved Anordn. 23 April 1817 § 2 er tilstaaet fremmede Handlende, eller i den Skippere ved ovennævnte Frd. 4 Aug. 1742 hjemlede Udsalgsret.

Anm. Det bemærkes, at Interessenterne i Kjøbenhavns Handelslange ifølge Pl. 1 Octbr. 1810 kunne hos Magistraten erholde Bevilling til ogsaa en gros at handle med samme Vare-Artikler, som de ere berettigede til at forhandle en detail, imod at de af den udvidede Næring svare forhøiet Næringsskat. Paa den anden Side er Cancelliet ved allerhøieste Resol. 13 Decbr. 1837 (Coll. T. for 1838, S. 385—392) bemyndiget til, paa Ansøgning at tilstaae

som: Rosiner, Corender, Svedsker, Mandler, Figen, Pruneller, Sirupper og Safter, i hele Kister og Fustager eller 100 Pd. Citroner, Pomerantser i Kister. Cacao og Caffe, saavelsom Puddersukker i 100 Pd. Raffineret Sukker i 50 Pd. Limoner, Oliver, Capers, Anchiovis, samt Confiturer og Syltetøi, i hele Krukker, Glas og Kasser. Peber, Ingefær, Annis, Manna, Sago, Riis, Perle- og deslige Gryn og Sorter, Amdam og Salpeter, de kostbareste i 50 Pd. og de ringere 100 Pd. Specerier, saasom: Muskat-Nødder, Muskate-Blommer, Negliker, Caneel og Cardemommer i ½ Lpd.; Safran i hele Pd. Isenkram samt Nürnberger-Varer til 20 Rbdlrs. Værdie. Fiint Klæde, Dragetter og deslige uldne, eller med Silke og Cameelhaar melerede, desligeste Silke-Stoffer, i hele nadskilte Stykker. Ringere uldne, linnede, Cameelhaars og Bomulds-Estoffer, Lærreder, Canifas og Seildug i hele og nadskilte Skok og Stykker. Hatte, Handsker, Huer, Strømper og deslige Dosinviis. Fremmed Læder, Pundt-, Solle- og Kalv-Læder, samt Jugter i 100 Pd. Carduan og Saffian i Dosin. Allehaande Skind, Foderværk og deslige i Degger og Zimmer. Hollandske, Varendorfer og andre fine blegede Lærreder i hele Stykker. Ringere Lærreder i Skok eller hele Stykker, saavel blegede som stribede og couleurte.

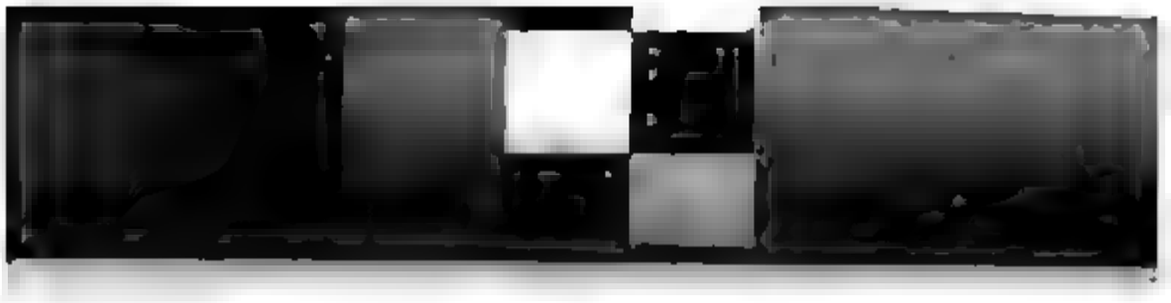

en Grosserer i Kbhavn. Ret til at indtræde i hvilketsomhelst Handelslaug sammesteds, naar han i 8 Aar har havt Borgerskab i foranførte Egenskab, og i den Tid har drevet saadan Handel, at han er bleven ansat til idetmindste det Dobbelte af den Næringsskat, der udgjør Minimum for en Grosserer *), hvorhos han da maa underkaste sig den for Indlemmelse i bemeldte Laug befalede Examen, samt opgive sit Borgerskab som Grosserer, men dog bør nyde den Rettighed til at forhandle de til det Laug, hvori han indtræder, hørende Varer en gros, som den nysnævnte Pl. af 1810 hjemler Laugsinteressenterne Adgang til, imod i Overensstemmelse med samme ogsaa at svare Næringsskat af den Handel, som saaledes drives. Det almindelige Kjøbmandsborgerskab i Provindsstæderne berettiger saavel til Detail- som til Groshandel.

Bdg. angaaende Forpligtelsen til at holde behørige Handelsbøger, af 1 Juni 1832 **).

1. Ligesom adskillige ældre Anordninger have paalagt Kjøbmænd at være forsynede med lovligen autoriserede Handelsbøger, hvori det første og sidste Ark skal være stemplet Papir, saaledes skal det herefter være en ufravigelig Pligt for alle saavel Grosserere som Interessenter i Handelslaugene, hvor disse finde Sted, og for dem, der i Provindserne have Borgerskab som Kjøbmænd uden Indskrænkning til nogen vis Handel, saa og for Vexelerere, Apothekere, Boghandlere, Handelscommissionairer og Andre, hvis Handel maa sættes over Høkeres, i det mindste at være forsynede med en Journal og en Hovedbog, indrettede paa

*) Minimum af Næringsskat for en Grosserer, der efter Klassificationen af 1812 henhører til 1ste Klasse, har hidtil været 4 Portioner. Ved allerhøieste Resolution af 26 April 1843 (Coll. T. S. 405) er vel bemeldte Klassification, dog for det Første kun paa 3 Aar, ophævet som bindende Regel; men dette kan ingen Indflydelse have med Hensyn til den ovennævnte Betingelse for Grossererets Adgang til at indtræde i et Handelslaug.

**) Coll. Tidende for 1832, S. 385—405.

tortserede af Ovrigheden, saa n
naar blot det første og sidste Ark
stemplet Papir af 4 Klasse N
ved § 1 paalagte Forpligtelse til
lovligen indrettede Journaler og
for saadanne Fabrikanter, som
1825 givne Tilladelse til at han
ter, enten paa Stedet, forsaavidt
stad, eller, naar de boe paa Lan
dog at det stemplede Papir til
skal være 2 Ark af 4 Klasse Nr.
lige Handlende skulle ikke være
toriserede Handelsbøger; men, sa
af den rette Kjøbmands-Bøger
ønske at holde deslige Bøger, f

*) Paa Forespørgsel fra Kbhvns.
af 7 Aug. 1832 yttret sig der
pligtelse til at holde Handels
lere, Fiskehandlere, Glashand
Frugthandlere, Confiturhandler
kræmmere, Marschandisere og
Meel- og Grynhandlere, The
nu Pottehandlere, Tobakshand
handlere. Jvfr. ogsaa den næ

**) Ved Canc. Skr. 9 Octbr. 18

2 Ark stemplet Papir af 4 Kl. Nr. 4. 6. Gebyhret for Autorisationen af Kjøbmands-Bøger, med Hensyn til hvilket det indtil videre har sit Forblivende ved Bestemmelserne i Reskr. 31 Jan. 1738*), samt for Kjøbenhavns Vedkommende ved det Reskriptet 31 Mai 1814 vedføiede Regulativ for Gebyhrers Erlæggelse ved Stadens Raadstue Nr. 8**), skal dog for de Bøger, som omhandles i § 3, 4 og 5, ikkun være det Halve af det der foreskrevne. 7. Alle Handlende, som derom melde sig inden 3 Maaneders Forløb fra Dato, kunne vente at erholde deres hidtil førte, men ikke autoriserede eller med behørigt stemplet Papir forsynede Handelsbøger, uden videre Ansvar autoriserede af Øvrigheden, saafremt ellers denne ikke ved Bøgernes Eftersyn maatte i Maaden, hvorpaa de ere førte, finde noget til Hinder for Autorisationen, samt imod at det fra Øvrighedens Side paasees, at de forinden Autorisationen ere blevne forsynede med det fornødne stemplede Papir. Saafremt derimod nogen Kjøbmand, efter Udløbet af bemeldte Frist, skulde befindes ikke at have de Bøger, hvilke han efter denne Anordning skulde være forpligtet at holde, bør han til Justitskassen betale saa meget, som det stemplede Papir og Autorisationen vilde koste; men, forsaavidt Bøgerne ere førte, men ikke paa behørigt stemplet Papir, derfor ansees, som for anden Overtrædelse af Frd. om det stemplede Papir. Derhos skal Øvrigheden under en forelagt daglig Mulkt tilholde den Paagjeldende at anskaffe sig tilbørlige Handelsbøger. Dog skal det i saadanne Tilfælde ikke være fornødent, at de Bøger, med hvilke Forseelse med Hensyn til det stemplede Papir maatte være begaaet, foranstaltes indsendte til Rentekammeret til Stempling. Derimod overlades det til Øvrigheden, naar saadan Forseelse imidlertid af den Paagjeldende maatte være berigtiget, herom at give en Paategning i Bøgerne, og i fornødent Fald selv at paasee, at de blive forsynede med de fornødne Stykker stemplet Papir, hvilke, om der vel maatte være brugt stemplet Papir, men efter en for lav Taxt, skulle være saadanne, der supplere Taxten af det brugte stemplede Papir til det, der skulde være brugt, men, forsaavidt dette ikke noiagtigen kunde skee, da til den næste høiere Taxt; hvorhos

*) Gebyhret er her bestemt til 1 Rbdlr. til Byfogden og 64 ß til Byskriveren.

**) Gebyhret er herefter 2 Rbdlr.

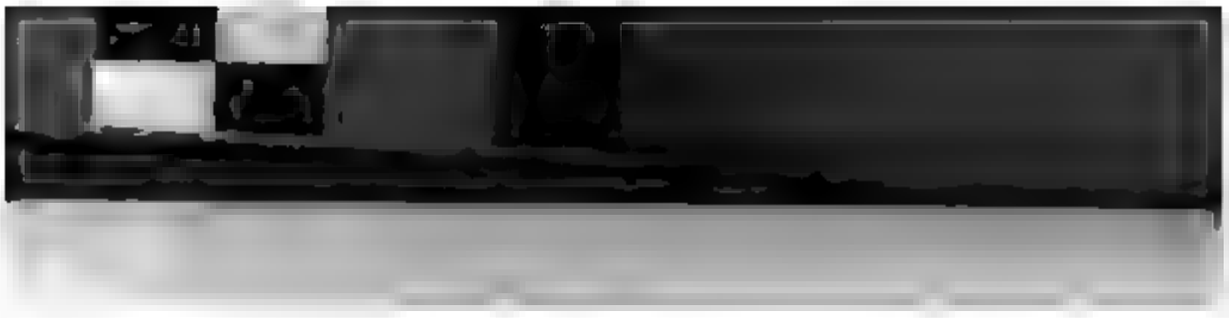

Øvrigheden tillige skal oppebære og til Rentekammeret indsende den Mulkt, hvortil den Paagjeldende har gjort sig skyldig, og som altid skal bestemmes til maximum af de i Frd. 3 Decbr. 1828 § 44 anordnede Bøder for Stempelsvigtigheds Overtrædelse, forsaavidt Rentekammeret ikke efter Andragende fra Vedkommende maatte have bevilget nogen Nedsættelse. Det skal ivrigt paaligge vedkommende Øvrigheder, ved alle forekommende Leiligheder at have Indseende med, at de Handlende ere forsynede med de befalede Bøger, og at disse ere indrettede paa anordnet Maade. 8. Ikkun saadanne Handelsbøger, der ere indrettede overensstemmende med denne Anordnings Forskrifter og derhos ere ordentlig førte, skulle i Rettergang nyde den rette Kjøbmandsbøger ifølge L. 5—14—48, 49 og 50 tilkommende Beviskraft, saa at den, der i Overensstemmelse med samme søges som Debitor, skal, naar intet videre Bevis tilveiebringes enten for eller imod Fordringens Rigtighed, i Almindelighed være pligtig til, i Overensstemmelse med Lovens 1—14—6, ædeligen at fralægge sig Fordringen, hvis han imodsiger samme, forudsat dog, at Kjøbmanden ikke har overskredet den Tid, inden hvilken han, efter ovennævnte Lovsteders Indhold, maatte være pligtig at fremkomme med sin Fordring *); hvorhos det i saadanne Tilfælde, hvor Benægtelses-Ed enten formedelst den Paagjeldendes Død eller af anden Aarsag ikke maatte kunne anvendes, kan, med Hensyn til de ellers til Fordeel for en ved en rigtigt indrettet og ført Handelsbog understøttet og i behørig Tid indgiven Regnings Rigtighed fremkomne, men ikke aldeles tilstrækkelige Beviisligheder, efter Sagens Beskaffenhed tilstædes Kjøbmanden eller den, der har ført hans Bog, ved sin Ed at udfylde Beviset. 9. Den Kjøbmand, der med Hensyn til en af ham paatalt Fordring, vil nyde godt af den Kjøbmandsbøger tillagte Beviskraft, skal, naar Indsigelse sker mod de af ham førte Bøgers Lovlighed, være pligtig til, hvis han ikke hellere vil fremkomme med sine Bøger for Retten, da ei blot ved Notarial-Attest at bevise den fremlagte Regnings Overensstemmelse med Handelsbøgerne, men ogsaa at godtgjøre disses lovmæssige Indretning

*) Ifølge L. 5—14—19 skulle Grosshandlere inden 2 Aars Forløb gjøre Afregning med dem, hvem de have overladt Varer, og den 50de Artikel paalægger Detailhandlere at gjøre saadan Afregning inden Aar og Dag.

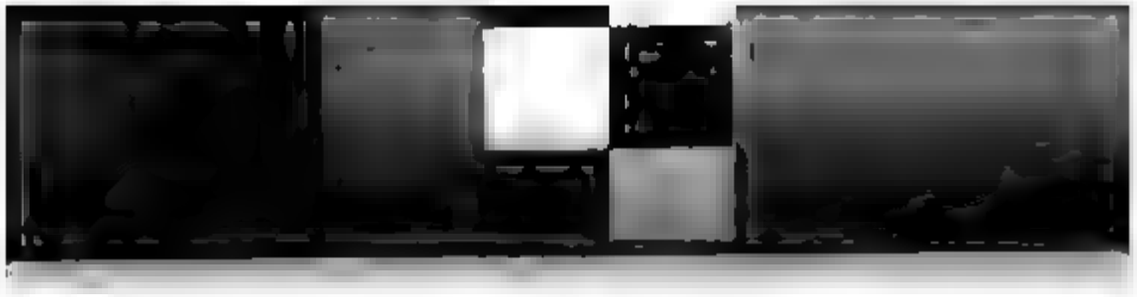

ved Atteſt fra Stedets Øvrighed, der, for at efterſee og atteſtere ſaavel Hovedbogen ſom Journalen, oppebærer et Gebyhr af 1 Rbdlr. Solv, hvis Regningen er mindre, end 200 Rbdlr., og ellers 2 Rbdlr. Solv.

Plakat angaaende at Fuldmyndighed er en Betingelſe for at vinde Borgerſkab, af 14 April 1820 *).

Ligeſom Kongen ved Frdg. 23 April 1817, § 5, har befalet, at den, der vil vinde Borgerſkab paa Handel, ſkal være fuldmyndig, ſaaledes anordnes og befales, at foranførte for enhver Handlende nødvendige Egenſkab, at være fuldmyndig, ligeledes ſkal fordres hos enhver, der vil vinde Borgerſkab paa hvilkenſomhelſt anden Næringsvei.

Reſkript til Kjøbenhavns Magiſtrat angaaende viſſe Næringsveies Indſkrænkning i Kjøbenhavn, af 26 April 1816 **).

1. Ved Meddelelſe af Tilladelſe til at drive Næring i Kbhvn., ſom Marſchandiſer, Jernhandler (med gammelt Jern), Auctionsholder, Værtshuusholder, Øltapper, Kaffe- og Theeſkjænker, Billardholder, Marketenter og Høker, ſkal i Fremtiden iagttages, at Ingen ſtædes til at drive nogen ſaadan Næringsvei, undtagen under de Betingelſer, at den Paagjeldende er i en Alder af fulde 25 Aar, eller derover, eller og, hvis han er yngre, beviisliggjør, at han, formedelſt Sygdom, eller andet Uheld, ſom han ikke ſelv har foranlediget, er ſat ud af Stand til at ernære ſig ved den Profeſſion, eller anden gavnlige Haandtering, hvortil han i Ungdommen har været opvant, ſamt at Politiedirekteuren, med hvem der i Forveien ſkal brevvexles, erklærer, at den Paagjeldende ikke er Politiet bekjendt fra nogen uforderagtig Side ***). 2. I den Tilladelſe, ſom meddeles, til at drive

*) Cfr. Coll. T. for 1820, S. 310—312; cfr. og den ovenanførte Frdg. 23 Marts 1827, § 19. b.

**) See Coll. T. S. 291—302.

***) Ved Reſtr. 22 Octbr. 1819 (Raadſlueplakat 29 f. M.) blev det beſtemt, at Adgangen til de i nærværende Nr. ommeldte

Næringsvei som Værtshusholder, Øltapper, Billardholder, Kaffe- og Theeskjænker, skal der udtrykkeligen indføres, at de Vedkommende ikke derved berettiges, til at holde Dands for deres Gjæster, uden Politiets specielle Tilladelse, samt at de skulle have deres Rettighed forbrudt, naar Politidirekteuren eragter, at der begaaes gjentagne eller betydelige Uordener i deres Huse. 3. Spiseværter, der bevarte med Middags- og Aftenspise for Personer udenfor den simple Almueklasse, og som ellers ikke have siddende Gjæster i deres Huse, skulle undtages fra foranførte Regel *). 4. Restaurateurer, Trakteurer, som herbergere Reisende, og Konditorer, skulle have Cancelliets særdeles Tilladelse til at nedsætte sig i Kbhavn., hvorved Kongen har paalagt Cancelliet at passe, at Antallet af Konditorer, som udskjænke Drikkevarer, og opvarte med Forfriskninger for besøgende Gjæster, Tid efter anden indskrænkes **). 5. Fremdeles vil Kongen have fastsat, i Henseende til dem, som, forend Cancelliets Skr. 7 Novbr. f. A. er bekjendtgjort ved Raadstueplakat ***), uden

Næringsvei — med hvilke derhos det i Nr. 3 ommeldte Borgerskab som Spisevært blev sat i Klasse — i de første 5 Aar yderligere skulde indskrænkes derhen, at endog de, der maatte være i de der forudsatte Tilfælde, ikke skulle kunne erholde Borgerskab paa deslige Næringsvei, med mindre Magistraten efter samtlige øvrige Omstændigheder, der overlades til dens egen Bedømmelse, maatte finde den Paagjeldende qualificeret til saadan Begunstigelse, og ved et allerhøieste Reskript af 12 Jan. 1825 (Coll. T. S. 49—51) blev det billiget, at nysnævnte yderligere Indskrænkning fremdeles indtil videre maatte følges som Regel. Det er i Henhold hertil navnligen vedtaget, ordentligvis ikke at meddele de omhandlede Tilladelser til Nogen, som ei er forsørgelsesberettiget i Kbhvn., altsaa ikke til Nogen, der som udskreven til Krigstjeneste har opholdt sig i Kbhvn., naar han ikke senere ved Ophold i det lovbestemte Tidsrum sammesteds har erhvervet Forsørgelsesret.

*) Som bemærket i Not. til Nr. 1, er det her ommeldte Borgerskab som Spisevært ved Reskr. 22 Octbr. 1819 blevet sat i Klasse med de i Nr. 1 omhandlede Næringsveie.

**) Jfr. herved Pl. 18 Octbr. 1820.

***) Af 10de Novbr. s. A. Skrivelsen findes i Coll. T. S. 716—717).

dertil at have havt behørig Berettigelse, have drevet en af ommeldte Næringsveie: a. At de, saafremt de deraf have svaret Næringsskat, skulle, naar de melde sig inden en af Magistraten fastsat kort Frist, meddeles Borgerskab til at fortsætte saadan deres Næringsvei, uagtet de ikke maatte være i de ovenfor nævnte Tilfælde, dog at, hvad Kongen blandt de almindelige Regler, under Nr. 2, har fastsat, indføres i deres Borgerbreve eller Tilladelser. b. At samme Regel ogsaa skal følges i Henseende til dem, der have ægtet en Enke, hvis første Mand var berettiget til at drive saadan Næringsvei *). c. At alle øvrige derimod ikkun skulle tillades at fortsætte saadan Næringsvei, indtil rette Flyttetid 1817, ved hvilken Tids Forløb det af Magistraten, efter de ovenanførte almindelige Regler, bliver at afgjøre, om de længere kunne fortsætte samme, eller ikke.

Reskript til samtlige Amtmænd ang. de Regler, hvorefter Adgang til borgerlig Næring for Fremtiden maa tilstaaes, af 14 April 1820 **).

1. Borgerskab maa for Fremtiden ikke meddeles uden paa en bestemt Næring, og enhver Borger skal blive ved den Næring, hvorpaa han har vundet Borgerskab, under Straf som for uberettiget Næringsbrug. Skulde noget Steds Øvrighed finde, at enkelte af dem indre Næringsveie der paa Stedet kunde være at forene, hvis de ikke hver for sig skjønnes tilstrækkelige til at ernære en Familie, da har den om Saadant først at indberette til det kgl. Danske Cancellie ***). 2. Ligesom det ved kgl. Reskr. for Sjællands Stift af 13 Decbr. 1745 er befalet, at Ingen i de smaae Kjøbstæder, hvor intet Han-

*) Naar en Enke efter en af de i nærværende Reskript omhandlede Næringsbrugere indlader sig i nyt Ægteskab, ophører hendes Adgang til at fortsætte Mandens Næringsvei aldeles, uden at hendes nye Mand kan vente Tilladelse til at drive samme Næringsvei, naar han ikke er i de i Reskriptet forudsatte Tilfælde og iøvrigt dertil findes qvalificeret. (Canc. Skr. 29 Decbr. 1818, kundgjort ved Raadstueplakat af 11 Jan. 1819).

**) Coll. T. S. 339—346.

***) See nu den oven meddeelte Frd. 23 Marts 1827 § 11.

kunne anfees tilstrækkelige, og s
hold og andre Omstændigheder
iagttage, at ingen Andre medd
ringsveie end de, der ere 45 A
de ere yngre, bevisligjøre, at d
det Uheld, som de ei selv have
Stand til at ernære sig ved den
lige Haandtering, hvortil de f
4. Forøvrigt maa det, naar un
Tilfælde, ikke formenes Nogen, s
staber, at vinde Borgerskab paa
Grund, at der i Kjøbstaden alle
af Borgere, som drive samme Næ

Frdg. angaaende trasserel

1825

1. En trasseret Vexel er
stæderen (Trassenten), under udtr
forpligter sig til, ved en anden, (
Sted, at lade udbetale en vis S
behørig Adkomst har Dokumentet
lænding maa trække paa sig sel
Vexlen paa et andet Sted her i 9
sit Hjem. Hvis der handles herim

3. Dersom et Dokument indklædes i Form af en trasseret Vexel, uden at det dog virkeligt er udstædt og modtaget for at præsenteres og betales paa et andet Sted (for Exempel, naar der trækkes i et fingeret eller paa et fingeret Navn), saa er det en Proformavexel, og Enhver, der, paa nogen Maade har deeltaget i saadan Overtrædelse, skal bøde halvt saa meget, som Vexlens Beløb, af hvilken Bod den halve Deel tilfalder Angiveren, og den anden halve Deel Kongens Kasse. 4. Enhver, der er mægtig og myndig til at udstæde Gjeldsbeviser, maa fremdeles, som hidtil, trække Vexler samt acceptere og endossere samme. Dersom en af de i en Vexel deeltagende Personer mangler foranførte Egenskab, saa har dette dog ingen Indflydelse paa de øvrige Personers Forpligtelse, hvis Navn findes paa Vexlen. 5. Trassenten kan udstæde Vexlen til sin egen eller Andres Ordre. I sidste Fald bør det bemærkes, om Udstæderen har modtaget Valuta for samme, dog bliver Vexlen, uagtet dette ikke er iagttaget, i sin fulde Kraft, men Trassenten kan da søge Godtgjørelse hos den, han har overladt Vexlen til, hvis denne ei paa anden Maade kan bevise, at han har givet Valuta. 6. En Vexel kan og lyde paa at udbetales til Ihændehaveren, og skal da udbetales til Enhver, som præsenterer den, uden at denne behøver at opvise anden Adkomst. Dog vil det, dersom en saadan Vexel senere er endossеret til en bestemt Person, være fornødent, at denne, naar han igjen vil overdrage sine Rettigheder efter Vexlen til en anden, forsyner denne med Endossement. 7. I enhver Vexel bør Udstædelsesdagen og Stedet, hvor den er trukket, saavelsom det, hvor den skal betales, være opgivet. Dette sidste kan isvrigt enten være det, hvor Trassatus, som naturligviis bør nævnes, boer, eller et andet. Kun i sidste Fald behøver det udtrykkelig at anføres, som Betalingsstedet, da det, hvor intet andet Betalingssted er opgivet, formodes, at Betalingen skal skee paa Trassati Bopæl. Summen bør nævnes to Gange, eengang med Bogstaver og eengang med Tal. Saafremt der imellem disse to Angivelser, hvoraf den ene kan findes i Overskriften, skulde være nogen Uovereensstemmelse, saa er Udstæderen blot forpligtet for den mindre af de anførte Summer, hvis det ikke kan oplyses, at den større virkelig har været meent. Dersom Vexlen derimod accepteres for den større, vil det altsaa være paa Acceptantens egen Risico. 8. I enhver Vexel maa det være bestemt, naar den skal betales, dog behøver den ei at lyde paa en fast Betalingsdag eller paa en

vis Tid fra Dato, men den kan og lyde paa at betales enten ved Sigt eller en vis Tid efter Sigt. 9. Vexler, som trækkes her i Riget, maae ikke lyde paa længere Tid, end 3 Maaneder efter Dato eller efter Sigt, hvad enten de saa trækkes paa et indenrigs eller udenrigs Sted *). Dog kunne Vexler, som udstædes i Island, eller trækkes paa dette Land, stiles paa 6 Maaneder, og de Vexler, som udstædes paa Færøerne, eller der skulle betales, paa 4 Maaneder efter Dato eller Sigt. Vexler, som skulle betales i Europa, kunne fra de danske vestindiske Eilande lyde paa 6 Maaneder, og fra de danske Besiddelser i Ostindien eller Kysten Guinea paa 1 Aar efter Dato eller Sigt. De samme Terminer gjelde, naar Vexler trækkes i Danmark paa Colonierne. Hvad Vexler angaaer, som ere trukne i Udlandet, er det nok, at [illegible] i Henseende til Betalingsfristen, som i alt øvrigt, ere indrettede i Overeensstemmelse med de paa Trassationsstedet gjeldende Regler; dog undtages herfra de Tilfælde, hvor en dansk Undersaat, under sit Ophold i Udlandet, contraherer en Vexelforpligtelse med en anden dansk Undersaat; thi da blive de danske Love at følge. 10. Saa bør der og med Hensyn til Vexler, som lyde paa Rigsbankrepræsentativer, eller paa Sølv, betalbart efter Qvartalscoursen, hvad enten de saa udstædes i eller udenfor Kongens Lande, i eet og alt forholdes efter Canc. Pl. 22 Marts 1813, uden at de i § 9 givne Bestemmelser kunne i Henseende til dette Slags Vexler komme i Betragtning **). 11. Saalænge indtil Kongen finder for godt, at indføre en Stempel-Afgift paa trasserede Vexler, bliver saadan Vexel, naar den fremlægges i Retten, i Overeensstemmelse med Frd. 25 Mai 1804 § 7, at afskrive paa stemplet Papir af anden Klasse, efter dens Beløb, og denne Afskrift at vedhæfte Originalen ***). 12. En Vexel kan endosseres eller overdrages ved en simpel Paaskrift paa samme, uden særskilt Transport. Naar Vexlen endosseres til en bestemt Person, bør det udtrykkelig nævnes, om Endossenten har erholdt Valuta, være sig contant eller i Regning.

*) Jvfr. herved den nedenfor meddeelte Pl. 21 Septbr. 1825.

**) See nu med Hensyn til Vexler, som lyde paa Repræsentativer, den nedenfor meddeelte Pl. 14 Mai 1835, cfr. ovenfor S. 322, Note.

***) Om det stemplede Papir til trasserede Vexler, see nu de oven S. 319 citeerte Bestemmelser af Fdg. 3 Dec. 1828.

Mangler der Tilstaaelse for erholdt Valuta, betragtes Endossementet kun, som en Fuldmagt; men indeholder den, at Valuta er givet, uden at bestemme, om det er contant eller i Regning, saa formodes det første. Jovrigt kan en Vexel og endosseres in blanco, eller derved, at Endossenten blot tegner sit Navn; i hvilket Tilfælde enhver Ihændehaver ansees som Vexlens Eier, uden at der paaligger ham Beviis for, at han retmæssig haver erhvervet Vexlen og derfor givet Valuta. 13. Endossenten er forpligtet mod samtlige sine Eftermænd, som Debitor efter Vexelret. 14. Den, der kjøber en Vexel for en Andens Regning og endosserer den til denne, bliver Vexeldebitor til alle følgende Endossenter, men ikke til den, for hvis Regning han har kjøbt den, med mindre han har paataget sig at staae del credere. 15. Naar der ere udstædte flere Exemplarer af en Vexel, bør det i ethvert Exemplar anføres, om det er prima, secunda o. s. v. Er dette forsømt, gjelder ethvert Exemplar imod Udstæderen, som en særskilt Vexel, dog imod Regres til den, som beviislig maatte være skyldig i Misbrug. 16. Naar det ene Exemplar af Vexlen er accepteret, eller sendt til Acceptation, og et andet Exemplar endosseres (gireres), saa skal det bemærkes paa dette, hvor hiint Exemplar befinder sig og kan modtages. 17. Endog en simpel Kopie af en accepteret eller til Acceptation afsendt Vexel kan endosseres. Det bemærkes da in dorso, hvor langt Kopien gaaer, og hvor der igjen begynde originale Endossementer, ligesom det og paa Kopien bliver at bemærke, hvor Originalen kan modtages. 18. Den, som forsømmer at give den i §§ 16 og 17 bestemte Paategning, skal være ansvarlig for Følgerne. 19. Den blotte Ihændehavelse af en Vexel er nok for at give Ret til at fordre saunmes Accept. 20. Den, som har et accepteret eller til Accept afsendt Exemplar af en Vexel i Hænde, uden at samme er ham endosseret, er pligtig til at udlevere det til den retmæssige Ihændehaver af det girerede Exemplar eller den girerede Kopie. Affordres Vexlen ham ikke inden den Tid, at samme enten bør være betalt eller de non solutione protesteret, bør han, hvis Kjøbenhavn er Betalingsstedet, af den, der skal betale Vexlen, forlange Beløbet deponeret i Nationalbanken, samt, i Mangel af saadan Deposition, iværksætte Protest. Udenfor Kbhvn., hvor intet lignende Depositionssted haves, bortfalder denne Forpligtelse; dog er Ihændehaveren berettiget til at fordre Beløbet indsendt til Deposition i Nationalbanken, naar han vil

betale de dermed forbundne Omkostninger, eller taale, at disse indeholdes i Beløbet. 21. Ikke blot den, der udtrykkelig har forbundet sig til at acceptere en Vexel, er pligtig dertil, men i Handelsstanden skal den, der sidder inde med Penge for en Anden, være pligtig imod denne at acceptere den Vexel, som derfor trækkes paa ham, forudsat at hans Beløb er forfaldet til Betaling, inden Betalingstiden efter Vexlen indtræder. Ogsaa uden for Handelsstanden findes en lignende Forpligtelse Sted, saafremt det forhen har været Brug mellem Trassenten og Trassatus, at den Første indbragte sit Tilgodehavende hos den Sidste ved Vexel, og Intet siden er foregaaet, som viste, at denne ei længere vilde afgjøre sin Gjeld paa denne Maade. Dersom en Trassatus i de tilfælde, hvor han er pligtig at acceptere Vexlen, negter sig derfor, bliver han ansvarlig for al deraf flydende Skade. 22. Naar i Vexlen er paaberaabt Advis, saa bør Trassatus ikke acceptere, førend han har modtaget samme. Gjør han herimod, er det paa hans egen Risico. 23. Har Advisbrevet været betroet Remittenten, saa skal denne ogsaa sørge for, at det betimelig kommer Trassatus til Hænde, eller have Skade for Hjemgjeld. 24. Naar en Vexel accepteres, tegnes dette paa Vexlen selv med Navns Underskrift. Hvis Vexlen lyder „efter Sigt", bør Acceptationsdagen nævnes. Ellers er Acceptanten pligtig at betale, som om det var en a dato Vexel. Saafremt Vexlen skal betales paa et andet Sted, end Trassati Bopæl, skal den tillige domicilieres, det er, der skal nævnes en Person, der paa det bestemte Sted skal sørge for Betalingen. 25. Trassatus kan acceptere Vexlen for en Deel af den Sum, hvorpaa den lyder, dog bør Præsentanten da lade protestere for det Manglende. Men tilføier Trassatus ellers noget Vilkaar uden Præsentantens Samtykke, betragtes dette Vilkaar som uskrevet. Naar Præsentanten samtykker i sligt Vilkaar, hvilket maa antages, naar han ei lader Vexlen protestere, bør han, eller, dersom han kun er Fuldmægtig, hans Mandant, med Regres til ham, bære al deraf opstaaende Skade. 26. Efterat Trassatus engang har tegnet Accept paa en Vexel, er han derved uigjenkaldelig forbunden, uden at han, ved at overstryge Accepten, kan hæve denne sin Forpligtelse. 27. Ligesom det paaligger Ihændehaveren af en Vexel, der er stilet a dato, at sørge for dens saa betimelige Tilstedeværelse, at den ei alene kan være præsenteret inden Forfaldsdagen, men og i fornødent

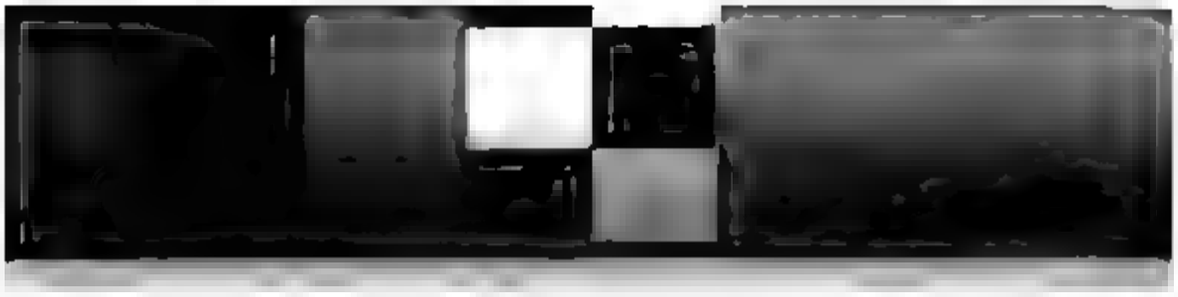

Fald i det seneste paa denne Dag protesteret, saaledes er Ihændehaveren, naar Vexlen lyder paa Sigt (ved eller efter Sigt), pligtig at afsende den saa betimeligt, at den inden den i følgende § bestemte Tid kan være præsenteret for Trassatus. 28. En Vexel, lydende paa at betales ved Sigt eller en vis Tid efter Sigt, skal være præsenteret til Betaling eller Accept inden 3 Maaneder, hvis den er trukket fra et Sted her i Riget eller i Hertugdømmerne, og, hvis den er trukket fra et udenrigs Sted, inden 6 Maaneder, alt fra dens Udstædelse. Dog undtages herfra Vexler, som trækkes paa eller fra Island eller Færøerne, eller fra eller paa Pladser uden for Europa, for hvilke Vexler Tiden forlænges til 1 Aar, og forsaavidt Vexlen er trukket paa Kongens ostindiske Besiddelser eller derfra paa Kongens europæiske Lande, til 2 Aar. 29. Trassatus er pligtig inden 24 Timer at erklære sig, om han vil acceptere eller ikke. Dersom han ikke inden fornævnte 24 Timer accepterer, bør Vexlen inden andre 24 Timer protesteres de non acceptatione, hvilket ogsaa i de Tilfælde, Vexlen accepteres, men kun for en Deel af den Sum, samme lyder paa, bør skee for den øvrige Deel. Dog skal det, hvis Præsentationen er foregaaet tidligere end det, efter Bestemmelserne i §§ 27 og 28, var nødvendigt, være nok, at Protesten iværksættes inden den i fornævnte §§ fastsatte Tid. Saafremt den Tid, hvorpaa Erklæring eller Vexlens Protest skulde foregaae, indtræffer en Søn- eller Helligdag, saa gives Udsættelse til den nærmest følgende Søgnedag. Hvis Trassatus bekjender sig til den mosaiske Troe, kan Vexlens Acceptation ei forlanges af ham en Løverdag eller anden efter hans Religion hellig Dag, og da gives ligeledes Udsættelse til næstfølgende Søgnedag. 30. Protesten udføres af Notarius publicus eller den Embedsmand, som efter Loven og Anordningerne, udfører Notarialforretninger. Skulde det Tilfælde indtræffe, at saadan Embedsmands Assistence ei i betimelig Tid kunde haves, saa kunne to lovfaste Vidner bruges til denne Forretning. 31. Mundtlig Requisition til den eller dem, der skulle optage Protesten, tilligemed Overlevering af Vexlen, er tilstrækkelig. 32. Protesten skal optages i Tidsløbet fra Kl. 8 om Morgenen til Kl. 8 om Aftenen, og bør, foruden en fuldstændig Gjengivelse af Vexlen og alle paa samme gjorte Paategninger, indeholde Tiden og Stedet, da Forretningen er iværksat. Saa bør det og bemærkes, om Vexlen er bleven forevist Trassatus selv,

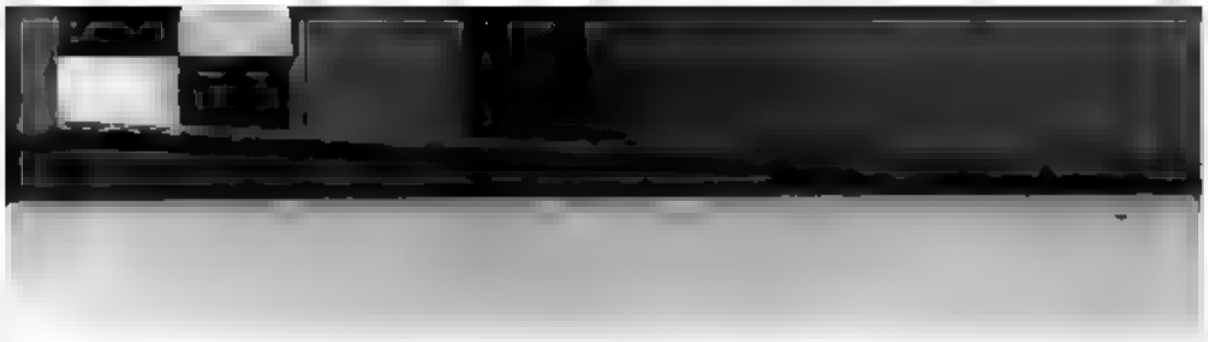

eller for hvilken anden Person, der er bleven truffen paa hans Bopæl eller Handelscomptoir, Foreviisningen er skeet, samt hvad Erklæring, der af Trassatus eller den i hans Sted antrufne Person er afgivet. Ogsaa, naar Trassatus aldeles ikke er at finde, og intet Etablissement har paa Stedet, bliver Protest at optage, som da kan skee paa Notarialcontoiret. 33. Dersom Trassatus, under Protesten, anmoder Præsentanten om igjen at melde sig til eller inden Forfaldstiden, saa er denne dog ikke dertil forpligtet, ligesom han ikke er berettiget til, paa Grund deraf, at udsætte hvad der nedenfor foreskrives om de Præsentanten efter vasseret Protest paaliggende Pligter. 34. Om Protesten bør Præsentanten give Enhver, hos hvem han vil søge sin Betaling, Underretning inden 24 Timer, hvis denne boer paa Stedet, og ellers med første Post, som afgaaer efter 24 Timers Forløb; og dersom han kun er Fuldmægtig, haver han med samme Post, eller, hvis Protesten ei inden dens Afgang er blevet expederet, med næste Post derefter, at tilsende sin Mandant den modtagne Vexel med Protest. Den Endossent, til hvem Præsentanten har henvendt sig, er aldeles paa samme Maade forpligtet til at give Underretning til den eller dem af hans Formænd, til hvem han vil holde sig om Betaling. 35. Lager Præsentanten nogen Forsømmelse i hvad der er foreskrevet med Hensyn til Vexlens Præsentation, eller Protesten, eller dennes Kundgjørelse for Vedkommende, har han forbrudt sin Vexelret og derunder al sin Tiltale imod Endossenterne. Dog beholder Vexlen sin Gyldighed imod Trassenten, som simpelt Gjeldsbrev, saafremt det kan oplyses, at han ikke ved den begaaede Forsømmelse har lidt noget Tab med Hensyn til sit Mellemværende med Trassatus. 36. Dersom Trassatus efter optagen Protest, men dog medens Præsentanten endnu har Vexlen i Hænde, tilbyder at acceptere, bør dette tilstædes ham, imod at han betaler Protestens Omkostninger, saavelsom og de øvrige Udgifter, Præsentanten maatte have gjort for at skaffe sig eller andre Vedkommende Sikkerhed mod Trassenten eller nogen Endossent. Saafremt Vexlen lød paa Sigt, bør Accepten indrettes saaledes, at Vexlen ikke faaer længere Tid at løbe, end om den var blevet accepteret ved første Præsentation. Hvis Trassatus, efter vægret Accept, vil betale til Forfaldstid, bør dette og, under de ovenanførte Forudsætninger, tilstædes ham. 37. Dersom Vexlen er forsynet med Nodsadresser, saa er Vexlens Ihændehaver,

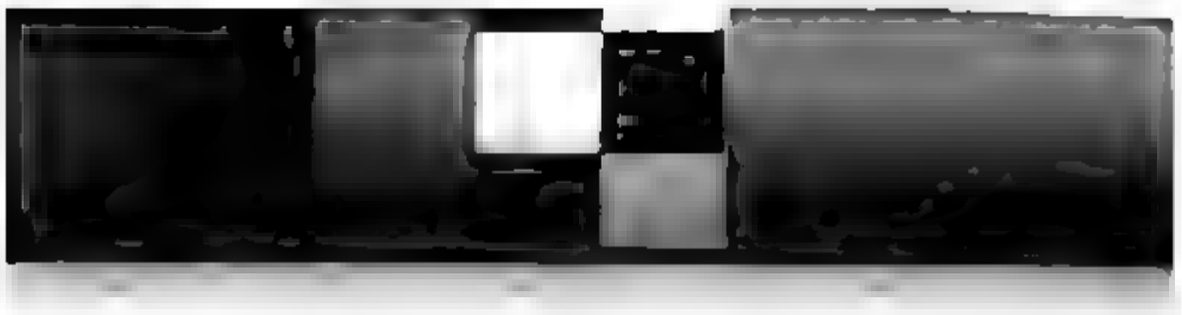

i Tilfælde af at Trassatus nægter Accept, pligtig at lade Vexlen præsentere for den eller de Personer, som i saa Henseende ere opgivne. Ere der flere Nodsadresser, bør den foretrækkes, som gaaer ud paa at acceptere for Trassenten, og derefter den, i hvis Følge Accept fulde gives for den tidligste Endossent. Saafremt den eller de, til hvem Vexlen saaledes er addresseret, nægte Accept, bliver Vexlen for ham eller dem at protestere og Vedkommende derom at underrette. 38. Men dersom Nogen, der ikke er nævnt paa Vexlen, vil, efterat Acceptationen af Vedkommende er nægtet, acceptere den for Regning af Trassenten eller nogen af Endossenterne (per onore, ved Intervention), hvilken Accept medfører de samme Pligter for ham, som den vilde havt for Trassatus, saa er Vexlens Indehaver ikke pligtig at tilstede det. Antager han en saadan Intervention, saa er han derved ikke fritaget for de Pligter, som ere ham foreskrevne med Hensyn paa Protesten og den Underretning, som derom bør gives Vedkommende. I det Tilfælde, hvor Trassatus nægter Accept, fordi Trassenten har contramanderet samme, er det aldeles ikke tilladt at antage Intervention paa Trassentens Vegne. Derimod kan det altid tilstædes, at en anden accepterer tilligemed Trassatus eller den, som ifølge Nodsadresse er denne substitueret. Den, der saaledes indtræder, er solidarisk forpligtet med den første Acceptant. 39. Dersom Intervenienten strax vil betale den fulde Sum, Vexlen lyder paa, bør samme i alle Tilfælde modtages, forudsat, at Vexlens Indehaver har en saadan Adkomst til den, at han er berettiget til at modtage Beløbet. 40. Naar en protesteret Vexel indfries per onore, saa udleveres tilligemed Vexlen Protesten til Intervenienten, der da har Regres efter Vexleret til den, han har accepteret for, og alle dennes Formænd, dog at Forskrifterne angaaende betimelig Underretning om Protesten af ham ere fyldestgjorte. 41. Dersom Trassatus selv per onore vil acceptere Vexlen enten paa Trassentens egen Regning, naar Vexlen er trukken for nogen Andens Regning, eller for en af Endossenterne, saa skal Accepten modtages, dog at § 37 iagttages, forsaavidt der ere Nodsadresser fra Trassenten eller en tidligere Endossent. Ellers betragtes Trassatus i det foranførte Tilfælde som en anden Intervenient, hvoraf følger, at Vexlen ligefuldt bør protesteres og Vedkommende derom underrettes. 42. Saafremt Trassatus, efter at Vexlen er blevet protesteret og siden accepteret per

onore, endnu vil acceptere den i Overensstemmelse med dens Indhold, saa bør Acceptanten per onore, saavelsom Præsentanten lade dette ske, og den Første udslette sin Accept, med mindre der alt om det Passerede er meddeelt Efterretning til nogen af dem, som ved Vexlen ere interesserede. 43. Intervencenten bør altid ved Acceptationen bemærke, for hvis Regning han accepterer; ellers antages det at være for Trassentens. 44. Saasnart en Vexel behørigen er protesteret de non acceptatione, er dens Eier berettiget til at fordre Betaling af Trassenten eller Endossenterne, uden at være pligtig til at oppebie den Tid, som i Vexlen maatte være bestemt. Han kan blandt alle dem, der have paadraget sig Vexelforpligtelse, holde sig til hvem han vil, uden deri at være bunden til nogen vis Orden, eller at tabe sin Regres til dem, der seneſt have tiltraadt, fordi han først har søgt de foregaaende Interessenter. Men har han tilladt nogen at udslette sit Navn, saa befries derved alle de, som ere efter denne. 45. Foruden Vexlens egentlige Beløb bør Trassenten eller enhver Anden, imod hvem Tiltale efter Vexelret haves for en protesteret Vexel, tilsvare ½ pCt. for Provision og Courtage foruden Protest-Omkostninger, Brevporto og Udgifter med Stempling, hvor disse finde Sted. Ligeledes er Debitor pligtig fra Forfaldsdagen at betale Renter 1 pCt. om Maaneden i de første 6 Maaneder og siden ½ pCt. maanedlig. Vexlen bør altid indfries med den Pengesort, hvorpaa samme lyder. 46. Med Hensyn til de paa Kongens vestindiske Øer trukne Vexler, som komme tilbage med Protest de non acceptatione, bliver der at forholde efter Reſcr. 22 Septbr. 1769 og Pl. 8 Novbr. 1799 *). 47. Naar Acceptanten af en Vexel gjør Opbud eller Fallit førend Forfaldstiden, saa kan den strax protesteres, som om den ikke var accepteret. 48. Naar en Vexel lyder paa Maaneder, saa forfalder den samme Dag i Maaneden, som den er accepteret, eller a dato udstædt, uden Hensyn til Maanedernes forskjellige Dagetal. Altsaa er en den 28 Febr. udstædt paa 2 Maaneder a dato lydende Vexel forfalden den 28 Apr. Men dersom det Datum, hvorfra der skal regnes, ikke findes i den Maaned, hvori Vexlen forfalder, bliver den

*) Recambium er derefter 10 pCt., dog kun naar det tydelig sjønnes, at Udstæderen maatte med Rimelighed kunne have forudseet, at Vexlen ei vilde blive accepteret.

sidste Dag i Maaneden den rette Forfaldsdag; altsaa vil den 28 Febr. eller i Skudaar den 29 Febr. være rette Forfaldsdag for en 2 Maaneders Vexel fra 29, 30 eller 31 Decbr. Hvor Vexlen nævner ½ Maaned, regnes samme altid for 15 Dage. 49. Lyder Vexlen paa Dage, saa regnes disse fra Udstædelses- eller Acceptationsdagen af til Forfaldsdagen, begge inclusive, samt med Indbegreb af alle imidlertid indtræffende Søn- og Helligdage. 50. Paa Betalingsdagen haver den, som med Ret til at inddrive Beløbet har Vexlen i Hænde, at kræve Betaling hos Acceptanten mod Vexlens Udlevering med paategnet Qvittering. 51. Dersom Acceptanten betaler en Vexel inden Forfaldstiden, er han ansvarlig i Tilfælde, at det siden skulde vise sig, at Betalingen var skeet til en uretmæssig Besidder, og det uagtet ingen synlig Feil fandtes hos Vexlen. 52. Efter Forfaldsdagen tilkommer der Acceptanten 8 Løbedage. Dersom han ikke inden Udløbet af denne Frist indfrier Vexlen, kan Ihændehaveren endnu oppebie den anden Dag derefter, men saafremt Betaling ei imidlertid erlægges, paaligger det ham inden fornævnte 2 Dages Udløb, at lade Vexlen protestere de non solutione. 53. Dersom den sidste af de Acceptanten forundte Løbedage er en Helligdag, saa bør Vexlen betales nærmest foregaaende Søgnedag. Hører Acceptanten til et Religions-Samfund, der har andre hellige Dage end de i Landets Love hjemlede, kan der dog ikke, paa Grund heraf, tilkomme ham nogen Udsættelse med Betalingen. 54. Naar den anden af de Vexel-Ihændehaveren, til Protestens Foretagelse ved § 52 tilstaaede Respitdage falder paa en Søn- eller Helligdag, saa bliver Protesten at foretage den nærmest foregaaende Søgnedag, og det uagtet denne maatte høre til de Acceptanten efter § 52 tilkommende Løbedage. 55. A vista Vexler skulle betales inden 24 Timer efter Præsentationen. 56. Med Protesten de non solutione forholdes for Resten i alle Maader, som med Protest de non acceptatione. Den bliver, hvis Vexlen er accepteret til Betaling paa et andet Sted end det, hvor Acceptanten boer, at foretage paa det Sted, hvor Betalingen saaledes skulde skee. Saafremt Noget forsømmes enten med Hensyn til dens Iværksættelse eller den Underretning, som, i Overensstemmelse med hvad der i § 34 er foreskrevet, bør gives Vedkommende, saa har det de samme Følger, hvad Trassenten og Endossenterne angaaer, som om Forsømmelsen

ſtere hos Acceptanten og derom give
Underretning. Jevrigt bør, hvis der ere
den Orden iagttages, ſom § 37 foreſkr
tanten eller en Anden tilbyder Beta
Vexlens Beløb, ſaa ſkal Ihændehavere
derfor give Afſkrivning paa Vexlen,
Beløb lade optage Proteſt. 59. Naar
lutione er optaget, haver Vexleieren
mod Trasſenten og enhver Endosſent,
Proteſt de non acceptatione efter §§
tillige, om han finder for godt, hold
60. Ligeſom det følger af Sagens Na
ſent, der udfrier en proteſteret Vexel,
maal, ſom tilkom Vexlens forrige Eier,
ſentens Formænd, ſom mod Acceptante
der og Trasſenten, naar han har ind
mod Acceptanten. Derſom denne ſige
teret paa Kredit, ſaa kan dette ei
under den til Vexlens Indfrielſe imo
men han har at gjøre ſin Ret i ſaa H
et ſærſkilt Søgsmaal. 61. Saafremt de
hvorpaa Accepten findes, ikke tillige in
Adkomſt til at modtage Beløbet, ſa
Exemplar, ogſaa det, ſom indeholder
Følge, udleveres Acceptanten, naar denn
gjelder og, naar en accepteret Vexel ſkal
ten, eller en Endosſent, i hvilke Tilfæld
non solutione bliver at udlevere. 6
meldte Exemplarer er forkommet,
alligevel, paa Forlangende af den, ſo

udenfor Kjøbenhavn af Forsendelsen flydende Udgift; ligesom han og, inden han kan paastaae Summen sig udbetalt, enten maa tilveiebringe det savnede Exemplar, eller derpaa erhverve Mortification. 63. Naar en de non acceptatione protesteret Vexel fordres indfriet af Trassenten eller Endossenten, er det nok, at, tilligemed Protesten, det protesterede Exemplar af Vexlen, som det eneste, hvorefter Betaling kan fordres, udleveres. 64. Naar nogen af de Underskrifter, som findes paa en Vexel, fragaaes, saa kan den dog ligefuldt gjøres gjeldende mod de øvrige Personer, som have tegnet deres Navne paa Vexlen. Dog bliver naturligviis den, som har gjort sig skyldig i Mislighed, ansvarlig til alle dem, som derved have lidt Skade. 65. Den, som accepterer eller efter rette Forfaldstid udbetaler en Vexel, der er kommen i urigtige Hænder, bør ikke lide under den indløbne Mislighed, naar Vexlen og dens Endossementer ere i behørig Form. Dog hvis han, inden Acceptationen, er af Vedkommende derom bleven underrettet, bør han ikke acceptere. Saafremt derimod Vexlen alt er accepteret, bør den, som paastaaer, at den er kommen i urette Hænder, og derfor vil forhindre dens Udbetaling til Ihændehaveren, gjøre lovligt Forbud. Imidlertid bør Beløbet, naar det af nogen af de Paagjeldende forlanges, deponeres i Nationalbanken, og de i saa Henseende fornødne Bekostninger indeholdes af Beløbet. 66. Disconto-Præmien skal fremdeles, som hidtil, være overladt til de Paagjeldendes egen Overeenskomst, uden at den lovbestemte Rentefod derved kommer i Betragtning. 67. Hvo, som er forpligtet efter Vexelret og ikke strax kan betale, bør, efter Vexelkreditors Forlangende, uopholdeligen arresteres saavel paa Gods, som paa Person. Den, som er benaadet med et Privilegium, som fritager ham for Arrest, skal, ved at udstæde, acceptere, eller endossere Vexler, antages at have renonceret paa samme, ligesaa fuldt, som om han udtrykkelig havde fraskrevet sig slig Arrestfrihed. Dog, naar Nogen har opgivet sit Boe, bør den Befrielse, som maatte være ham forundt, til, uden Fare for Arrest, at kunne blive tilstæde, ogsaa gjelde med Hensyn til Vexelgjeld. 68. Fogden bør, for at iværksætte foranførte Arrest, ikke affordre Kreditor nogen Sikkerhed, med mindre den Paagjeldende benægter sin Underskrift, eller gjør nogen anden Indsigelse, der under Vexelprocessen vil komme i Betragtning. Iøvrigt bør Arresten strax forfølges til Tinge. 69. Sager, som anlægges

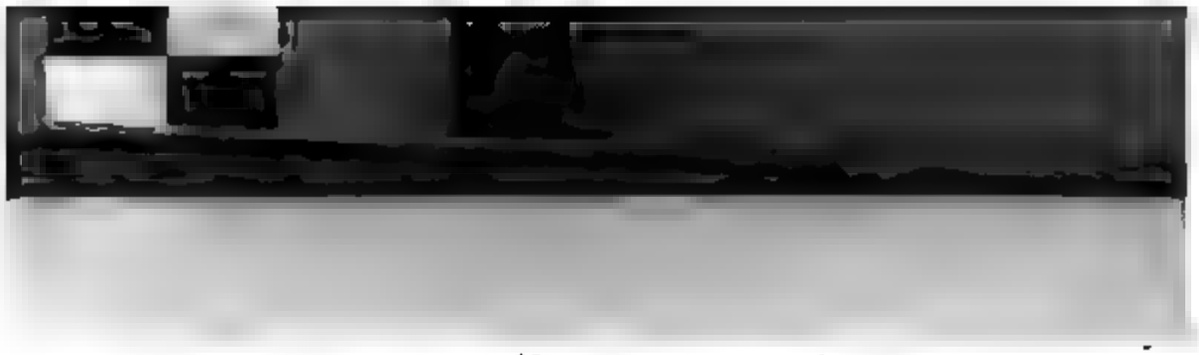

[redacted]

imod Trassenter, Endossenter eller Acceptanter af Vexler til sammes Indfrielse, undtages fra at behandles ved Forligelses-Kommissionen. Under en saadan Sag kan, foruden de Indvendinger, som gaae ud paa selve Vexlens Indretning og Indhold, eller den til Vexelfordringens Vedligeholdelse foreskrevne Omgangsmaade, ingen anden Indsigelse komme i Betragtning, end den, at den Indstævntes Underskrift er urigtig, eller at han ikke ved sammes Meddelelse var magtig og myndig til saaledes at forbinde sig, eller at der i Vexelbrevets Indhold, efterat han meddelte sin Underskrift, er foregaaet nogen Forfalskning. Dog bør andre Indsigelser, hvorpaa den Indstævnte er findet at grunde et Regressvgsmaal, opgives eller i det mindste forbeholdes. Det paaligger ikke Sagsøgeren, med Hensyn til deslige forbeholdte Indsigelser, at stille nogen Sikkerhed; men det maa i al Fald være den Indstævntes Sag, under Iagttagelse af Lovens Forskrifter i 1-B. 21 Kap., at søge Sikkerhed ved Arrest. 70. Der bør uden Sagsøgerens Samtykke ikke gives den Indstævnte mere end 8 Dages Udsættelse til at fremme sit Tilsvar i Sagen, med mindre det klarlig oplyses, at videre Udsættelse er ham nødvendig til sit lovlige Forsvar. 71. Dommen bør, hvis ikke Sagen har faaet en større Vidtløftighed end den, der for Vexelsager er sædvanlig, eller andre særdeles Omstændigheder ere til Hinder, afsiges 8 Dage efter Sagens Optagelse til Doms, og ellers, saasnart muligt, ligesom og Dommen og Domsacten, uden Ophold, skal paa Forlangende gives beskreven, alt under en saadan Mulkt, som Frd. 3 Jun. 1796 §§ 35 og 39 bestemme for befalede Sager. Hvis den i Lovens 1—5—8 bestemte Termin til Doms Afsigelse er forsømt, bliver den der fastsatte Mulkt at anvende. 72. Naar Dom i deslige Sager er afsagt, og samme af Domfældte appelleres, bliver Lovens 1—6—23 og Frd. 13 Jan. 1792 at anvende, uagtet Dommen ikke umiddelbar indstævnes til Høiesteret, saa at under de i fornævnte Frd. fastsatte Betingelser Execution eller i al Fald Afsættelses Forretning, uagtet den udtagne Ankestævning, kan iværksættes. 73. En Vexelfordring bør i det seneste paatales inden 5 Aar fra den Tid af, at Vexlen er blevet protesteret. Efter denne Tids Forløb skal Fordringen være uden al Kraft og Gyldighed.

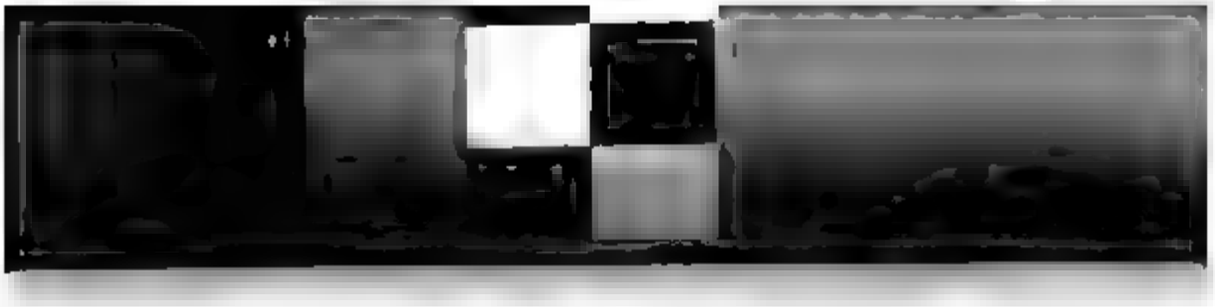

Plakat om at Vexler, som trækkes paa udenrigske Steder, maa lyde paa 6 Maaneder efter Dato, af 21 Septbr. 1825 *).

For yderligere at lette Vareomsætningerne med Udlandet, har Kongen fundet for godt, under saadanne nærmere Bestemmelser, som, til Betryggelse af Stempel-Papirs Intraderne, ere fundne fornødne, at forlænge den i Frd. 18 Mai 1825 § 9 fastsatte Tid, hvorpaa Vexler, som trækkes paa udenrigske Steder, maae lyde; i hvilken Henseende befales: „At den i Frd. 18 Mai 1825 § 9 i Almindelighed bestemte Tid af 3 Maaneder, hvorpaa en Vexel maa lyde, med Hensyn til Vexler, der stiles à Dato og trækkes paa udenrigske Steder, maa forlænges til 6 Maaneder; dog at der til de Vexler, som saaledes trækkes paa længere Tid end den i fornævnte Lovsted tilladte, bruges det i Frd. 26 Jun. 1824 § 2 ommeldte stemplede Papir af 2 Klasse efter Summens Størrelse **); ligesom foranførte Bestemmelse bliver uanvendelig paa de i den førstnævnte Forordnings, § 10, omhandlede paa Rigsbankrepræsentativer eller paa Solv, betalbart efter Qvartalscoursen, lydende Vexler, med Hensyn til hvilke det forbliver ved de hidtil gjældende Regler ***)."

Plakat betræffende Ophævelsen af Forbudet imod at udstæde Vexler i Rigsbankſedler paa lang Sigt, m. v., af 14 Mai 1825 †).

Det i Pl. 22 Marts 1813 indeholdte og i Frd. 18 Mai 1825 § 10 gjentagne Forbud mod at trække eller honorere Vexler, lydende paa Rigsbankſedler, anderledes end a vista eller under visse Omstændigheder med en Sigt, der ei maa være høiere end 8 Dage, skal herefter bortfalde, og det skal være tilladt ogsaa at benytte Sedler til de i Frd. 26 Jun. 1824 omhandlede indenbyes

*) Coll. T. S. 647—653.

**) See nu med Hensyn til det stemplede Papir Frd. 3 Decbr. 1829 § 3.

***) Jvfr. den strax nedenfor meddeelte Pl. af 14 Mai 1825.

†) Jvfr. Coll. T. f. 1835, S. 345—352.

Vexler*), saa at de paa Rigsbanksedler lydende Vexler i Eet og Alt skulle være lige Bestemmelser undergivne som de Vexler, der lyde paa Rigsbankpenge rede Sølv eller paa fremmed Valuta, hvorimod der med Hensyn til de Vexler, der lyde paa Sølv, betalbart med Sedler efter Qvartalscoursen, ingen Forandring skal skee i de for Tiden gjeldende Regler. Dog skal den saaledes tilstaaede større Frihed med Hensyn til de paa Rigsbanksedler lydende Vexler kun gjelde indtil videre."

Fdg., indeholdende samtlige særegne Regler ang. indenbyes Vexler af 7 April 1843**).

1. Det skal for Fremtiden være Alle og Enhver, som er mægtig og myndig til at udstæde Gjeldsbeviser, tilladt at udstæde Vexler paa sig selv og betalbare paa det samme Sted, hvor de udstædes; dog maae fornævnte Vexler ikke lyde paa længere Tid end 3 Maaneder fra Udstædelses-Dagen. 2. Foranførte Vexler blive at skrive paa stemplet Papir af 2 Klasse i Forhold til Summens Størrelse, hvortil dog et særskilt Slags Papir af større Fiinhed og af et for det Slags Dokumenter passende Format er at erholde. Iøvrigt skulle de altid udstædes til en bestemt, fra Udstæderen forskjellig Person, hvorimod de, som andre Vexler, kunne endosseres saavel in blanco eller til Ihændehaveren, som til en bestemt Person. 3. Dersom en indenbyes Vexel udstædes paa længere Tid end den oven i § 1 tilladte, bliver den at stemple til den for Gjeldsbreve, der skulle skrives paa stemplet Papir af 1 Klasse i Forhold til Summens Størrelse, foreskrevne Taxt, og de Vedkommende blive derhos at ansee efter Frd. om det stemplede Papir af 3 Decbr. 1828.

*) See nu i det Hele om indenbyes Vexler den strax nedenfor meddeelte Fdg. af 7 April 1843.

**) Denne Fdg., der ophæver den hidtil bestaaende Indskrænkning med Hensyn til de Personer, der kunde udstæde indenbyes Vexler, træder nu i det Hele istedetfor den ovenfor S. 334—336 omhandlede Fdg. 26 Juni 1824 og de sammesteds ommeldte Plakater af 11 Mai 1835 og 12 Octbr. 1836. — See iøvrigt med Hensyn til bemeldte Forordning Coll. T. for 1842, S. 496—500 og for 1843, S. 314—317 samt de der citeerte Steder af Stændertidenderne.

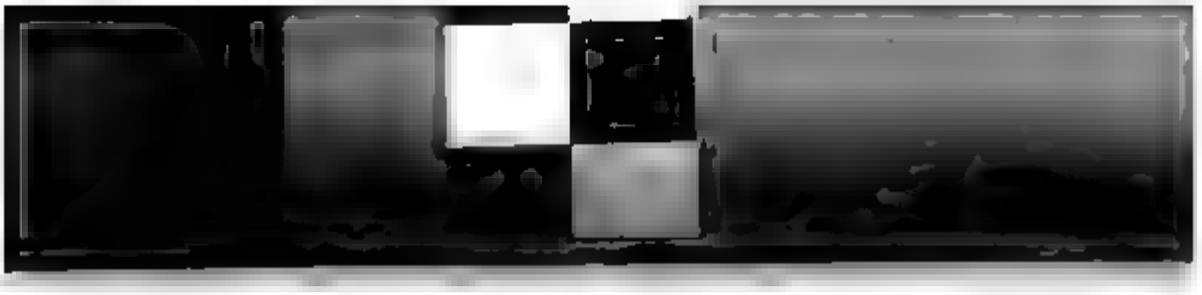

Saa vil der og blive at forholde efter bemeldte Frd., saafremt en indenbyes Vexel er udfærdiget paa ustemplet Papir eller ringere stemplet Papir end det i nærværende Frds. § 2 anordnede; ligesom og fornævnte Frds. § 14 bliver at anvende, naar ikke Kreditor, i Overensstemmelse med nærværende Anordnings § 2 har været nævnt i Vexlen, men Navnet har været in blanco eller urigtigt angivet, eller Vexlen har lydt paa Ihændehaveren, saa og naar enten Datum har været in blanco eller urigtig angivet, saaledes at Vexlens Forfaldsdag derved kunde udsættes over den oven i § 1 bestemte Grændse. 4. De i Overensstemmelse med nærværende Anordnings § 1 udstædte indenbyes Vexler blive, naar de ikke i rette Tid betales, at protestere de non solutione til samme Tid, paa samme Maade og under samme Ansvar, som med Hensyn til andre Vexler er eller maatte blive foreskrevet. Saa skal og iøvrigt de almindelige Forskrifter om Vexler, forsaavidt de kunne anvendes paa fornævnte Vexler, tjene til Regel for disse, hvilke i Eet og Alt skulle medføre samme Rettigheder og Forpligtelser, som trassérede Vexler, dog at Kreditor ei bør nyde høiere Rente end 6 pCt. pro anno, og at denne først begynder fra Stævningens Dato.

Plakat ang. Flyttetiden og Opsigelsestiden for Huusleiere i Kjøbstæderne udenfor Kjøbenhavn, af 20 April 1813.

Kongen har resolveret, at Flyttetiden for Leiere af Huusværelser i Kjøbstæderne udenfor Kjøbenhavn herefter skal være 3die Tirsdag i April og Octbr. Maaneder; dog at Flytningen i det Tilfælde, at 3die Tirsdag i April Maaned skulde være Dagen efter 2den Paaskedag, udsættes indtil den følgende Torsdag; Og: at Opsigelsestiden for Gaard- og Huus-Eiere saavelsom Leiere stedse skal være, for Paaske Flyttetid inden Nytaar og for Michaelis Flyttetid inden St. Hansdag.

* * *

Disse samme Flyttedage og Opsigelsestider gjælde nu ogsaa for Landet ifølge Pl. 26 April 1817, og for Kjøbenhavn, hvor de allerede tidligere havde været anordnede, men hvor der ved Reskr. 19 Mai 1812 (Raadstue-Pl. 22 f. M.), og 13 April 1814 (Raadstue-Pl. 20 f. M.), var

gjort en temporær Forandring, bleve bemeldte Flyttedage og Opsigelsestider igjen indførte ved Reskr. 24 Febr. 1819 kundgjort ved Raadstue-Plakat 8 Marts s. A. (cfr. Coll. T. for 1819, S. 163—172). Ved Pl. 15 Marts 1821 er det derhos fastsat, at Foraars Flyttedagen, naar den indtræffer i den stille Uge, skal for hele Riget udsættes til første Torsdag efter Paaske. See iøvrigt oven S. 170—171, hvorved endnu bemærkes, at naar der er indgaaet Leiemaal angaaende Værelser paa et halvt Aar eller der er bestemt et Fjerdingaars Opsigelse, bliver det at forstaae med Hensyn til de lovbestemte Tider, cfr. Pl. 15 Marts 1813.

Plakat 29 Septbr. 1786 angaaende en ny oprettet Kgl. Postkasse-Pensions-Direktion, samt i hvad Orden Ansøgninger om Pensioner af bemeldte Kasse for Fremtiden skulle skee, og hvad Attester de Ansøgende have at indgive med deres Ansøgninger *).

Enhver om Pension af Postkassen Ansøgende, der selv, eller hvis Mand eller Fader har staaet umiddelbart ved et af de kgl. Departementer, skal selv, eller Vedkommende, paa den Ansøgendes Vegne, indgive Ansøgningen til det Departement, hvorved han har staaet, hvilket Departement, efter foregaaende nøiagtig Undersøgning og indhentet Vished om Supplikantens Værdighed og Trang til Understøttelse, tilsender Postkasse-Pensions-Direktionen samme. 2. Alle andre om Pension Ansøgende skulle overlevere deres Ansøgninger til deres foresatte øverste verdslige Øvrighed i Amtet, Stiftet eller Distriktet. Denne haver derpaa efter indhentet paalidelig Underretning om den Ansøgende, og med de didhen hørende Bevisligheder og Bilage, at indsende Ansøgningen umiddelbart til det Departement, hvorunder den Ansøgendes Mand eller Fader, eller og den Ansøgende selv, har staaet eller henhører, da dette Departement tilstiller Postkasse-Pensions-Direktionen Ansøgningen med dets yderligere Betænkning over samme, og især med Oplysning om Mandens, Faderens eller den Ansøgendes egen Opførsel i det Embede, ham eller dem har været betroet. 3. De forbemeldte indhentede Oplysninger, som ved enhver Ansøgning om Pension udfordres,

*) Plakatens Forskrifter blive nu at anvende med Hensyn til Ansøgninger om Pensioner af den almindelige Finantskasse.

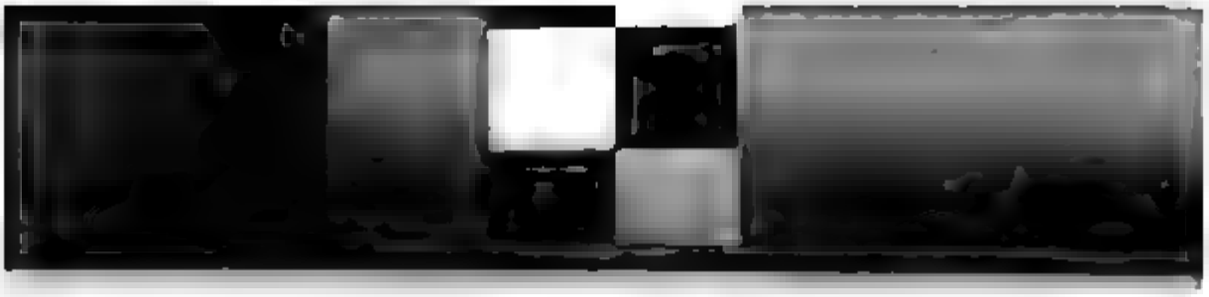

eret a) Sognepræstens Attest om den Ansøgendes Liv og Levnet, samt Alder. b. Naar den Ansøgende har Børn, eller og, naar Ansøgningen skeer paa umyndige Børns Vegne, Sognepræstens Attest om hvorts Alder, med Angivelse af Fødselsaaret og Dødedagen. c. Attester fra andre Vedkommende, som kunde kiende den Ansøgendes Forsatning, og derom afgive et authentisk og paalideligt Vidnesbyrd om dens Vilkaar og øvrige Omstændigheder. d. Vedkommendes høieste Øvrigheds positive Erklæring over Ansøgningen og de under forrige Litr. a. b. og c. fordrede Attester, med Tilføielse af alt det, som af saadan den høieste Øvrighed vides henhørende til Ansøgningens Bedømmelse, hvorhos samme især tilholdes fuldkommen at oplyse: om den Ansøgende har Midler, hvori de bestaae, om, og hvorfor de til nødtørftig Underholdning, eller saavidt Børnene angaaer, til deres Opdragelse, ansees utilstrækkelige, og hvor stort aarligt Tilskud kan behøves, samt, ifald Supplikanten ingen Midler har, da, hvor meget til sammes Underholdning i det ringeste aarligen er fornødent; i Særdeleshed i Henseende til fader- og moderløse Børn, under hvis Opsigt de ere: om de allerede have nogen Bestemmelse, og hvilken; om nogen af dem er bestemt til Videnskaber, og om han giver Haab, dertil at være skikket; endeligen: om Supplikanten har nogen Arv i Vente, efter hvis Erholdelse samme enten aldeles ikke, eller ikke til saa stor Pension vilde være trængende *). 4. Af dem, som med Pension benaades, skal ved hvert Aars Udgang imod Annammelse af det fjerde Quartals Beløb, efterat Pensionen de tre forrige Quartaler blev imod deres Quittering er udbetalt, fremlægges vedkommende Præstens Attest. a) Af Enkerne, at de endnu leve i ugift Stand, og føre et christeligt Liv og Levnet, samt, om de Børn, som de, da Pensionen blev dem forundt, have havt, endnu alle leve, og om nogle af dem have fyldt det 18de Aar. b) Af de umyndige Fader- og Moderløses Formyndere: at Børnene alle ere i Live, og blive i den christelige Religion opdragte, samt at der drages vedbørlig Omhu for deres Opdragelse til at blive nyttige Folk i det, hvortil de bestemmes. c) Af dem, som, formedelst Svaghed og Vanførhed, nyde Pension paa Livstid, eller af Vedkommende paa deres Vegne, at de leve og ere endnu

*) De befalede Oplysninger blive nu at give ved Udfyldning af dertil anordnede Skemata. Canc. Circ. 22 Jan. 1822 og 2 Febr. 1828.

i samme Forfarning, som sætter dem ud af Stand til at fortjene deres Underholdning, og at den dem bevilgede Pension behørigen bliver anvendt til deres Forpleining. d) Af dem af Qvindekjønnet, som nyde Pension, efterat de ere konfirmerede: at de endnu ere ugivte, samt føre et christeligt Levnet. Alle disse Attester skulle tillige indeholde: at Vedkommendes Vilkaar, efterat Pensionen er bleven dem bevilget, er ikke ved tilfaldende Arv eller andre Omstændigheder bleven forbedret; og skal Præsterne prompte og uden Betaling, ligesom og bestemt og uden Forbeholdenhed, meddele disse Attester; i manglende Fald have de ufortøvet ved Skrivelse til Postkasse-Pensions-Direktionen for samme at aabenbare Aarsagen, hvorfor Attesterne tilbageholdes. 5. Da Pensionisterne saaledes ere fritagne for tiere end een Gang om Aaret at skaffe de udfordrende Attester, paalægges det derimod de Enker, som have Børn, og Formyndere, som paa umyndige Fader- og Moderløses Vegne oppebære nogen Pension, at de i de Qvitteringer, som de meddele for de første Qvartalers Pension, udtrykkeligen melde, om Børnene endnu alle leve, eller, om noget af dem i det sidst forløbne Qvartal er dødt, og hvilket; saa og forsaavidt en Enke eller et Pension nydende Pigebarn eller Fruentimmer i det forløbne Qvartal maatte være blevet givt, at de da forsyne sig med Præstens Attest om Vielsedagen, og derpaa qvittere for den til samme Dag forfaldne Pension, hvorpaa Vedkommende, som udbetale Pensionen, paa det nøieste have at agte. 9. Vedkommende Præster, i hvis Sogn nogen Pensionist døer, have ufortøvet til Postkasse-Pensions-Direktionen at indberette Dødsdagen, da, foruden den til samme Dag forfaldne Pension, endnu een Maaneds Pension til den Afdødes Begravelse maa udbetales; hvorimod Præstens Indberetning om Pensionistens Død tillige skal indeholde Attest om, at den Afdøde sømmeligen er begravet.

Forordning om en forandret Rettergangsmaade i mindre betydelige Gjeldssager, af 6 Aug. 1824 *).

I alle Gjeldssager, hvor ikke selve Fordringen, uden Tillæg af Procesomkostningerne og de fra Sagens Paatale

*) Jvfr. Coll. Tid. for 1824, S. 419—444.

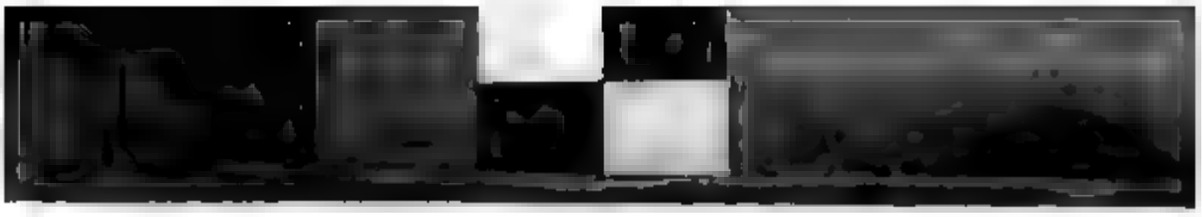

lobende Renter, udgjør i det mindste 100 Rbdlr. Sølv *), skal det ikke være nødvendigt, at der udtages formelig Stævning, men Dommeren haver, paa Klagerens mundtlige eller skriftlige Andragende, og efterat denne har godtgjort, at Lovgivningen om Forligelsesvæsenet er efterkommet, at udstæde en Indkaldelse **), som indeholder Parternes Navne, Fordringens Beskaffenhed og Størrelse, Tiden og Stedet da Sagen skal foretages, hvilken Indkaldelse Klageren kan erholde udleveret, for ved Stævnevidnerne at lade samme med sædvanligt lovligt Varsel forkynde den Paagjældende. 2. Det skal være Pligt for Dommeren at veilede enhver af Parterne, saavel til at afgive bestemte tydelige og sandfærdige Erklæringer over de Omstændigheder, hvorpaa Fordringens Gyldighed beroer, som og til at forskaffe de Beviser, som, i Vexelsestilfælde, ere fornødne, samt, naar Beviset skal føres ved Hjelp af Vidner, selv paa den i § 1 bestemte Maade at foranstalte de Vidner kaldte, som de Vedkommende opgive,

*) Det er af disse Udtryk aldeles klart, at Forordningen kun er anvendelig paa Sager, der ikke udgjøre fulde 100 Rbdlr., uden at Udtrykkene i § 5 herved kunne komme i Betragtning. See og Canc. Skr. af 7 April 1838 i Coll. T. S. 896. Som Contrafordring kan den Indstævnte og anbringe en større Fordring, naar han blot under den Sag vil benytte samme til Liquidation i den af Hovedcitanten paastævnte. Canc. Skr. 4 Novbr. 1826 (Coll. T. S. 677—683) ad 1. Paa Bodesager kommer Fbgen. ikke til Anvendelse. Canc. Skr. 27 Febr. 1834 i Coll. T. S. 328. Angaaer Sagen en anden Gjenstand end Penge, kan den ikke blive at behandle efter Fbgens. Forskrifter, med mindre der alternativt er gjort Paastand paa en Pengeerstatning, som er under 100 Rbdlr. Canc. Skr. 4 Novbr. 1826 ad 4. Denne Cancellie-Skrivelse bliver i det Hele at efterfee.

**) Denne Indkaldelse maa udstædes paa ustemplet Papir. Pl. 9 Febr. 1827 og Fbg. 3 Decbr. 1828 § 42. I. 12 og ovenfor S. 600; ligesom Parterne i det Hele, i Følge sidstnævnte Fbg. § 42 II. 4., ere fritagne for Brugen af stemplet Papir ved Gjeldscommissionen i Kjøbenhavn i de Sager, der angaae en Værdie, der ikke overstiger 20 Rbdlr. cfr. Coll. Tid. for 1827, S. 113—115 og for 1829, S. 146, Note.

og afhøre disse *). Parterne bør, enten ved Sagens foregaaende Foretagelse i Retten, eller i alt Fald ved Tilsigelse med sædvanligt lovligt Varsel, sættes i Stand til at overvære Vidneføringen og derunder iagttage deres Tarv. 3. Da slige Sagers Behandling i det Hele bør være saa ukunstlet og kort som mulig, saa bør intet unødvendigt Ophold taales. Naar Klageren ikke ved Sagens Anhængiggjørelse fremlægger noget skriftligt Indlæg, og heller ikke andre Dokumenter end dem, der allerede ere fremkomne ved Forligsmæglingen, skal den Indklagede, saafremt ingen særdeles Grund maatte fordre en Afvigelse fra denne almindelige Regel, være pligtig strax at erklære sig over Fordringens Rigtighed, og Dommeren see at bringe det derhen, at Sagen enten bliver sluttet samme Retsdag, eller at dog ved dens næste Foretagelse de fornødne Beviser kunne føres. 4. Skjøndt det, efter de ovenanførte Bestemmelser, i de fleste Tilfælde vil være let for Enhver, der har en Sag af det forommeldte Slags, enten personlig eller ved nogen efter Lovens 1—9—14 dertil berettiget Person, selv og uden Sagførers Hjelp at indtale sin Ret eller at forsvare sig imod Søgsmaalet, saa skal det dog ikke være forbudt i deslige Sager at benytte en Sagførers Hjelp. Men i saa Fald bør ikke det Sallarium, eller den Godtgjørelse for Reise-Udgiften, som Sagføreren derfor kan fordre, falde Modparten til Byrde, naar denne dømmes til at betale Processens Omkostninger, med mindre Dommeren maatte finde, at der i Sagens særdeles Omstændigheder var Grund til at lade møde ved en Sagfører, og da bør dog det, Modparten i saa Henseende har at erstatte i Sager, der ei angaae en større Værdie end 20 Rbdlr. Sølv, ikke overstige 2 Rbdlr. Sølv, hvis ingen Vidneføring har fundet Sted, og i modsat Fald ei 4 Rbdlr. Sølv; i Sager af større Værdie kan derimod saadan Erstatning ansættes noget høiere efter Omstændighederne, men i intet Tilfælde til mere end det Dobbelte af hvad der i de ringere Sager kan tages. 5. Under Executionen af Domme eller Forlig for en Sum, der ei overstiger 100 Rbdlr. Sølv, bør Fogden og give Parterne den fornødne Veiledning til lovligen at iagttage deres Tarv. Saafremt en

*) Vidner i deslige Sager føres og ved Gjeldscommissionen i Kjøbenhavn, om end Hovedsagen staaer for en Ret andetsteds. See Canc. Skr. 4 Novbr. 1836 ad 3. cfr og Canc. Skr. 2 Febr. s. A.

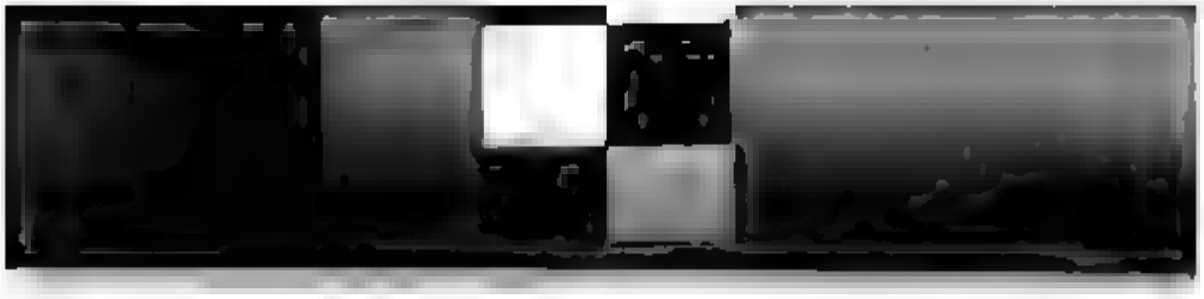

Reqvirent ikke destomindre skulde finde for godt, under slige Forretninger at lade en Sagfører møde for sig, da maa derfor ei beregnes Debitor en større Godtgjørelse end saa meget, som det Fogden i Sportel-Regl. 22 Marts 1814 § 45 tillagte Gebyhr, hvorved hverken den i § 156 paabudne Forhøielses-Afgift eller andre af Forretningen flydende Udgifter bør komme i Betragtning, ligesom heller ingen særskilt Erstatning for Sagførerens Reise-Udgifter bør tilføies. 6. Naar Nogen vil paaanke Underrettens Dom i det fornævnte Slags Sager, bliver dermed i alle Maader at forholde efter de almindelige Regler for Sagers Indstævning til høiere Ret og deres Behandling sammesteds. 7. I Kjøbenhavn blive de omhandlede Sager at anlægge ved den anordnede Gjelds-Commission, der fremdeles, som hidtil, tillige forestaaer Forligs-Mæglingen i dette Slags Sager *), og iøvrigt, under Jagttagelse af de i denne Anordnings §§ 1, 2, 3 og 4 givne Bestemmelser, vedbliver at behandle Sagerne efter de hidtil for samme gjældende Regler; dog saaledes, at med den der ansatte Dom-

*) Ved denne Forligsmægling maa en Part, i Overensstemmelse med den ovenn S. 600 anførte almindelige Regel, ikke lade møde ved en Sagfører, medens han, under den videre Behandling af Sagen, der vil finde Sted, hvis Forlig ikke opnaaes, nødvendigvis skal, ifølge Forskriften i L. 1—9—14, betjene sig af en ordentlig beskikket Prokurator, forsaavidt han ikke er istand til at give Møde enten personlig eller ved sin Hustru, Frænde eller Tjener (jvfr. ovenn S. 605). For at imidlertid den Part, der ikke har Leilighed til at møde selv eller sende Nogen, som staaer i et af de nævnte Familieforhold til ham, ikke paa Grund af det Foranførte skal være nødsaget til, at være belavet paa strax at sende 2 forskjellige Fuldmægtige, og deriblandt en Sagfører, hvis Tjeneste dog i det sædvanligste Tilfælde, hvor Sagen afgjøres ved Forlig, bliver overflødig, er det ved Pl. 17 Novbr. 1827 § 1 tilladt, at den Part, der ved Gjeldscommissionen behørig har ladet møde ved Forligsmæglingen, kan, i Mangel af mindelig Forening, faae Sagen udsat i 8 Dage paa Begjæring af den samme Person, der har givet Møde for ham under Mæglingen, om end denne ellers ikke efter L. 1—9—14 er competent til at udføre Sagen i Retten paa hans Vegne. (Jvfr. herom Coll. T. for 1827, S. 872—877).

naar [illegible] af Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens [illegible] tage Deel i Sagens Forhandling, forsaavidt den angaaer en større Værdie end 20 Rbdlr. Sølv, men Dommen afsiges ligefuldt ved Gjældscommissionen. Desuden skulle de i Odense og Helsingøer ansatte Gjældscommissioner, som overflødige efter denne Anordnings Bestemmelser, ophæves. 8. For ovennævnte Sagers Behandling blive følgende Betalinger at erlægge: A. I Sager, som ei overstige en Værdie af 20 Rbdlr. Sølv:

1) for at udstede en Indkaldelse, hvad enten derved Modparten eller Vidner indkaldes eller begge Dele, uden Hensyn til hvor mange Personer der varsles	16	Rbß.	Sølv
2) til Stævningsmændene, til Deling mellem begge, for hver Person der indstævnes .	8	—	—
3) ved Sagens Anhængiggjørelse til Dommeren	16	—	—
og til Skriveren	16	—	—
4) naar Vidner føres, til Dommeren for hvert Vidne, som føres	12	—	—
og til Skriveren	6	—	—
5) for Sagens Udsættelse paa en Parts Begjæring	7	—	—
6) for en Kjendelse at afsige, naar denne foranlediges ved en Exception, som er fremsat enten af en Sagfører eller i et skriftligt Indlæg	18	—	—
7) for Doms Afsigelse	48	—	—
8) i Skriverløn for hvert Ark	12	—	—

og derhos af de under Nr. 1 samt 3 til 8 incl. nævnte Betalinger den i Sportel-Regl. 22 Marts 1814 § 156 paabudne Forhøielses-Afgift. For de øvrige Forretninger, der under Sagens Behandling kunne forefalde, erlægges intet Gebyhr. Saaledes, naar en Sag afgjøres ved Eed, bliver for dennes Modtagelse Intet at erlægge, ligesom heller intet særskilt Gebyhr efter Nr. 3 skal betales, naar Vidneføring finder Sted, men samme ansees som en til Hovedsagen hørende Handling. B. I Sager, som overstige en Værdie af 20 Rbdlr. Sølv, i alle Tilfælde det Dobbelte af hvad under Litr. A. er fastsat. 9. Naar Nogen i Gjeldssager af det i denne Anordning omhandlede Slags, i Medhold af de om Gjesteretssager gjeldende Forskrifter, forlanger Sag foretaget til en anden Tid, end den, hvorpaa Retten ellers holdes,

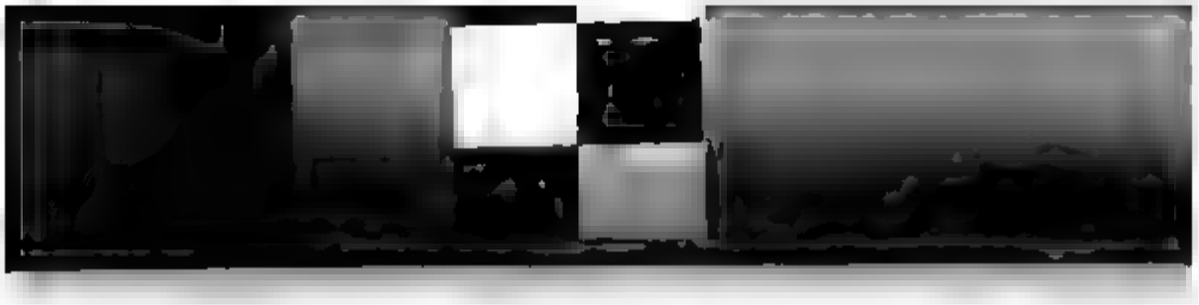

og Rettens Betjente derfor maae gjøre Reise, forholdes efter Sportel-Regl § 20 (cfr. § 22); men hvor ingen Reise finder Sted, betales de i nærværende Anordnings § 8 fastsatte Gebyrer med det Dobbelte, dog med Undtagelse af Arkebetalingen for det, der bestrives *). Ivrigt er Gjeldscommissionen i Kbhvn. bemyndiget til at behandle de Sager, som ellers høre under Gjæsteretten sammesteds, naar Fordringen er mindre end 100 Rbdlr. Sølv. Søesager, af den omhandlede Beskaffenhed, blive derimod fremdeles, som andre Søesager, at behandle ved Søe-Retten.

Forordning om en hurtigere Rettergangsmaade i Sager, der anlægges i Anledning af klare Gjeldsforskrivninger, af 25 Jan. 1828**).

1. Naar der i et Gjeldsbrev indføres den Betingelse, at Debitor underkaster sig den hurtige Retsforfølgning, som nærværende Anordning hjemler, eller denne Betingelse ved Paategning eller ved et nyt Dokument tilføies en allerede udstædt Forskrivning, skal, i Tilfælde af Søgsmaal efter et saadant Gjeldsbrev, den Indstævnte ordentligviis kun være berettiget til derunder at benytte sig af de Indsigelse mod Fordringen, som enten gaae ud paa, at Underskriften under Gjeldsbrevet er urigtig, eller at der i Indholdet er foregaaet en Forfalskning, eller at Udstæderen ikke ved Dokumentets Udstædelse var mægtig og myndig til derved at forpligte sig. 2. Dog skal ogsaa enhver anden lovlig Indsigelse komme i Betragtning, naar den Sagsøgte kan gjøre samme gjældende, uden at der gives ham Udsættelse til derfor at søge Beviis, ligesom og den, der imod Sagsøgeren fremsætter Sigtelse for Mager eller anden ulovlig Omgang, og godtgjør, at en behørig Undersøgelse fra det Offentliges Side derom er begyndt, kan erholde fornøden Udsættelse til at oppebie og benytte Resultatet deraf. 3. Hvis den Sagsøgte har Indsigelser, som han, i Medhold af Bestemmelserne i §§ 1 og 2, ei bliver i Stand til at gjøre gjældende under den mod ham anlagte Sag, staaer det til ham, under en særskilt Sag at udføre

*) Det i Sportel-Regl. 22 Marts 1814 § 27 for Gjæsteretten Sættelse bestemte Gebyr finder i dette Tilfælde ikke Sted, see Canc. Skr. 12 Aug. 1830.

**) Jvfr. Coll. T. for 1828, S. 129—148.

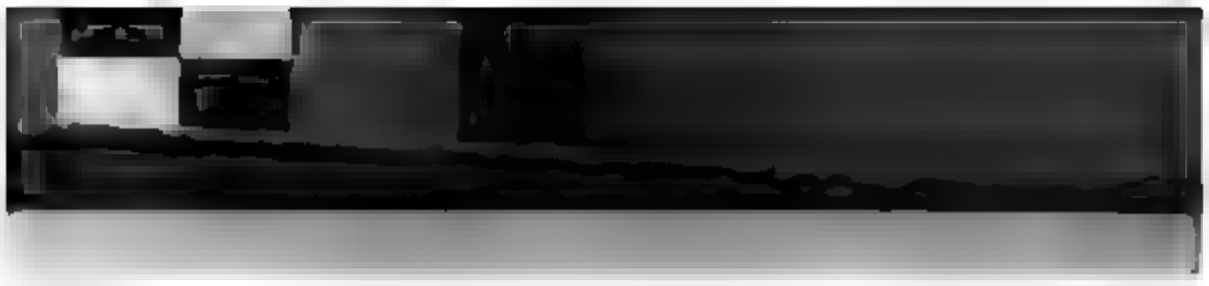

slige Indsigelser, for, paa Grund af samme, at søge Skadesløsholdelse. Dog bør han, for dertil at være berettiget, have nævnt disse Indsigelser under den til Gjeldsforskrivningens Indfrielse anlagte Sag. Det paaligger ikke Sagsøgeren med Hensyn til deslige forbeholdte Indsigelser at stille nogen Sikkerhed; men det maa i alt Fald være den Indstævntes Sag, under Iagttagelse af Lovens Forskrifter i 1 B. 21 Kap., at søge Sikkerhed ved Arrest. 4. Som Følge af Bestemmelserne i § 1 og 2 kan der i fornævnte Slags Sager i Almindelighed kun indrømmes den Indstævnte en meget kort Udsættelse til at fremkomme med sit Tilsvar. I Særdeleshed maa længere end 14 Dages Frist ikke tilstaaes ham, undtagen der maatte finde saadanne ganske særdeles Omstændigheder Sted, som gjorde, at en længere Udsættelse var fornøden, for at han kunde benytte sig af de i § 1 hjemlede Forsvarsmidler, eller og det Tilfælde maatte indtræde, som omhandles i Slutningen i § 2. Iøvrigt følger det af sig selv, at den Udsættelse, hvortil Sagsøgeren, i Overeensstemmelse med Frd. 3 Jun. 1796 § 7 giver sit Samtykke, hvorved iøvrigt den nærmere Bestemmelse, som indeholdes i Frd. 16 Jan. 1828 § 4, bliver at tage i Betragtning *), ikke bliver at bedømme efter foranførte Regler. 5. I de ovennævnte Sager bør der ei tilstaaes Udsættelse paa Grund af indgiven Ansøgning om Beneficium paupertatis, naar ikke Ansøgningen i det mindste tre Dage efter Sagens Slutning ved Forligelses-Kommissionen har været indleveret til dennes Erklæring. 6. Saafremt den Indstævnte, efterat have erholdt Udsættelse i Sagen, maatte finde sig beføiet til at nedlægge Afviisningspaastand, bør han, tilligemed samme, fremsætte de Indsigelser, han maatte have mod selve Fordringen. 7. Dersom den Sagsøgte har Contrafordringer paa Sagsøgeren, kunne disse ei heller gjøres gjeldende under samme Sag, forsaavidt han i saa Henseende vil benytte Beviser, til hvis Erhvervelse særskilt Ud-

*) Efter Fdg. 1796 § 7 kunde en Sagfører i saa lang Tid det skulde være, uden videre Grund, erholde Udsættelse med den anden Parts Samtykke; men da dette befandtes at aabne Vei for Misbrug, blev det ved den citerte § af Fdg. 16 Jan. 1828 bestemt, at naar en Sagfører paa Grund af Samtykke vil erholde Sagen udsat i længere Tid end 14 Dage, skal han endvidere godtgjøre, at ogsaa hans egen Part bifalder saadan Udsættelse. (Cfr. ovenfor S. 618—619).

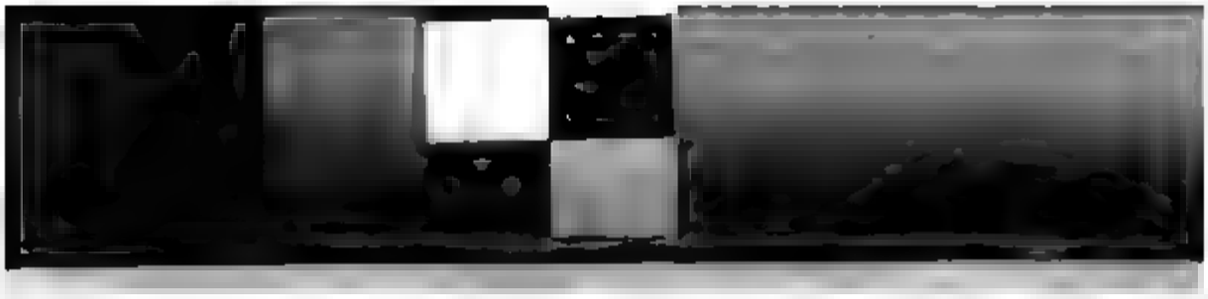

fættelse maatte være forneden. 8. I Sager af foranførte Slags bør ordentligviis Dom afsiges i det seneste 14 Dage efter Sagens Optagelse, ligesom og Dommen og Domsacten uden Ophold skal paa Forlangende gives beskreven, alt under en saadan Mulkt, som Frd. 3 Juni 1796 §§ 35 og 39 bestemme med Hensyn til befalede Sager. Hvis den i L. 1—5—8 bestemte Termin til Doms Afsigelse er forsømt, bliver den der fastsatte Mulkt at anvende. I de Retter, som bestaae af flere Personer, bør, hvis Dommen først afsiges senere end 14 Dage efter Sagens Optagelse, en saadan Paategning meddeles Acten, som Frd. af 3 Juni 1796 §§ 23 og 34 foreskrive. 9. Naar Dom i deslige Sager er afsagt og samme af den Domfældte appelleres, blive L. 1—6—23 og Frd. 13 Jan. 1792 at anvende, uagtet Dommen ikke umiddelbart indstævnes til Høiesteret, saa at under de i fornævnte Forordning fastsatte Betingelser Execution eller i alt Fald Afsættelses-Forretning, uagtet den udtagne Ankestævning, kan iværksættes. 10. Skulde det i de ommeldte Slags Sager hænde, at Sagsøgeren, i Anledning af de Indsigelser, som, i Medhold af §§ 1 og 2, fremføres imod Fordringen, selv finder det fornødent at føre Vidner eller andre deslige Beviser, saa skal og den Sagsøgte være berettiget til at bruge samme Fremgangsmaade; og da bortfalde alle foranførte særdeles Bestemmelser angaaende Sagens Behandling, hvorimod der i Ret og Alt bliver at forholde efter de almindelige Love om Rettens vedbørlige og hurtige Pleie. 11. Den Clausul, som i Reser. 25 Jul. 1789 § 7, 10 Juli 1789 § 7 og 7 Febr. 1794 § 12 er befalet indført i Obligationer, der udstædes for Umyndiges Midler, at Pantet uden Lovmaal og Dom skal kunne sættes til Auktion, skal bortfalde, hvorimod slige Obligationer for Fremtiden bør indeholde den Forpligtelse, at Debitor underkaster sig den hurtige Retsforfølgning, som nærværende Forordning hjemler. Ogsaa bør denne Forpligtelse ved Paategning eller, hvis særdeles Omstændigheder herfor ere til Hinder, ved et særskilt Dokument tilføies de allerede udstædte Obligationer, og derimod den foranførte Clausul bortfalde. Et saadant Dokument kan skrives paa ustemplet Papir, hvilket og skal gjelde i ethvert andet Tilfælde, hvori en Erklæring af lige Indhold udstædes i Anledning af en allerede nu existerende Gjældsforskrivning. Hvad ovenmeldte Rescripter tillige have foreskrevet om, at alle Obligationer, der for Umyndiges Midler udstædes,

bør indeholde den Betingelse, at, saafremt Renten ikke til rette Tid vorder erlagt, skal Kapitalen til samme Termin være forfalden til Betaling, bliver uforandret. 12. I de Forskrivninger, som udstædes for andre under offentlig Varetægt staaende Midler, skal ligeledes den Betingelse for Fremtiden indføres, at Debitor underkaster sig den i nærværende Anordning hjemlede hurtige Retsforfølgning; ligesom den og ved Paategning eller ved særskilt Dokument bør tilføies de allerede udstædte Obligationer; hvorimod den Clausul, disse maatte indeholde om Pantets Realisation uden Lovmaal og Dom, skal bortfalde. Hvis nogen Debitor skulde vægre sig for saaledes at tilføie sin for Umyndiges eller andre under offentlig Varetægt staaende Midler udstædte Obligation den ovenmeldte Betingelse, bliver Kapitalen at opsige eller, forsaavidt den uden Opsigelse er forfalden, paa lovlig Maade at inddrive.

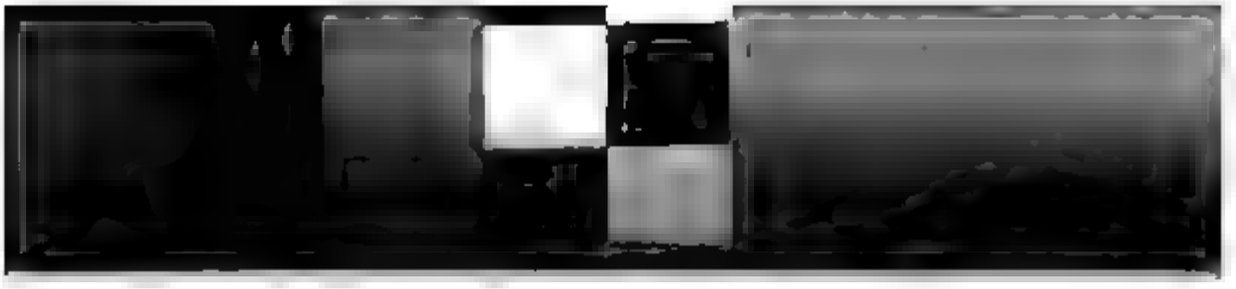

Rettelser og Tillæg.

S. 20–21, Angaaende Gjeldsforpligtelser, som indgaaes af Umyndige og Mindreaarige, mærkes nu Fdg. 24 April 1839, cfr. S. 283.

— 21–22, Om Kundgjørelsen af Umyndighedsdecreter, samt af Fallit- og Opbuds-Erklæringer, see nu den i Registeret S. XIX, Note, ommeldte Pl. 10 April 1841. Med Hensyn til Ramsdomme, Forlig, Arrestforretninger o. s. v. mærkes nu tillige Pl. 27 Novbr. 1839, hvorefter bemeldte Documenter ikke blot bør læses ved den Paagjeldendes personlige Værneting, men og ved de Jurisdictioner, hvorunder han maatte besidde faste Eiendomme.

— 23, Linie 2. den sidste Mening, læs: den første Mening.
— — 3. den første, læs: den sidste.

— 53, Ifølge allerhøieste Resolution af 13 Septbr. 1811, kundgjort ved Canc. Pl. 20 næstefter, forbliver Qvartalscoursen, uden videre Bekjendtgjørelse, al pari, saalænge Børscoursen ikke giver Anledning til efter de hidtil foreskrevne Regler derl-at gjøre nogen Forandring.

— 60, Efter senere Høiesteretsdomme maa det nu i Almindelighed antages, at naar Nogen har, uden Reservation af Actieretten, cederet en Bankhefteisesobligation til en Anden, har denne derved erhvervet en selvstændig Ret til Actierne for Hefteisesbeløbet.

— 70, L. 20. Fdg. 12 Febr. 1820, læs: Pl. 12 Jan. 1820.

— 70–71, læses saaledes: B, Eiendommene udenfor Vesterport, størstedeels ligeledes ifølge Pl. 12 Jan. 1820 og Pl. 4 Mai 1822. 1, En Rodemesteratteſt, verificeret af Kæmneriets Bogholder, indeholdende o. s. v.

— 111, L. 4. og at der turde, læs: og der turde.

— 137, L. 7. f. n. derfor, læs: derhos.

— 138, L. 2. f. n. stilles, læs: steer.

— 204, L. 14. fæster paa Livstid, læs: fæster paa Livstid til N. N.

— 248, L. 23. Fdg. 3 Decbr. 1828 § 15 e, læs: § 5 e.

— 266, L. 5. S. 364, læs: S. 264.

— 283, L. 4–13. Her mærkes nu Fdg. 24 April 1839.

— 291, L. 2–5. Den her ommeldte Indskrænkning i Hensende til Adgangen til at udstæde Indenbyes-Vexler bort-

falder nu ifølge den S. 724-725 meddeelte Fdg. 7 April 1843.

S. 294, L. 24. Kreditor, læs: Debitor.

— 308, L. 2. ff. Ved Pl. 16 Decbr. 1840 er L. 4—5—1 nu authentisk fortolket derhen, at Bodmeriebreve vel ordentligviis ikke bør udstædes af danske Skippere, uden naar de med deres Skibe befinde sig i fremmede Lande, hvormed Island, Færøerne og Colonierne udenfor Europa maae staae ved Siden, men at dog Bodmeriebreve, som en Skipper udstæder i selve Kongeriget eller Hertugdømmerne, maae være i Kraft, naar det er oplyst, at Skipperen har befundet sig i et saadant Nødvendighedstilfælde, som bemeldte Lovsted forudsætter.

— 312, L. 11. 4—4—6, læs: 4—5—6.

— 318, L. 19.
— 320, L. 5.
— 333, L. 11.
— 331-336.
} Med Hensyn til indenbyes Vexler mærkes nu Fdg. 7 April 1843 (meddeelt S. 724-25).

— 343, L. 8. f. n. een Siderne, læs: een af Siderne.

— 350, L. 5. Obligation, læs: Vexelobligation.

— 411, L. 4. f. n. e, læs: ei.

— 418, Note. L. 7. Instruxerne, læs: Instruxen.

— 500, L. 12. indgaaede, læs: vedtagne.

— 516, Anm. Angaaende Opbuds- og Fallit-Erklærin-
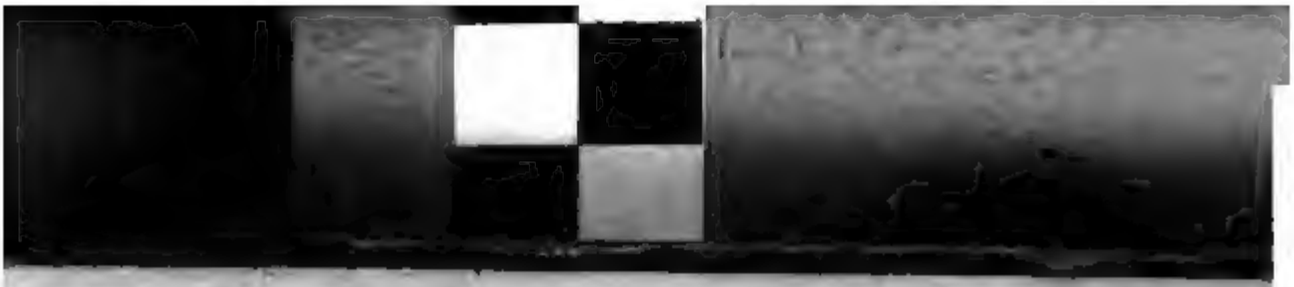
BIBLIOTHECA BODLEIANA